

DEMOSTHENIS

ORATIONES

II I

H. Carr, C. S. B.

H. Carr, C. S. B.

SCRIPTORUM CLASSICORUM
BIBLIOTHECA OXONIENSIS

OXONII
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO
LONDINI ET NOVI EBORACI
APUD HENRICUM FROWDE

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

DEMOSTHENIS

ORATIONES

RECOGNOVIT
BREVIQUE ADNOTATIONE CRITICA INSTRVXIT

S. H. BUTCHER

IN VNIVERSITATE EDINBVRGENSI LITTERARVM GRAECARVM OLIM PROFESSOR

TOMI II PARS I

OXONII
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

SEP 21 1934

7064

OXONII

Excudebat Horatius Hart

Typographus academicus

ORATIONVM ORDO

TOMVS I

- I. Ὀλυνθιακὸς α. II. Ὀλυνθιακὸς β. III. Ὀλυνθιακὸς γ.
 IV. Κατὰ Φιλίππου α. V. Περὶ τῆς Εἰρήνης. VI. Κατὰ
 Φιλίππου β. VII. Περὶ Ἀλοννήσου. VIII. Περὶ τῶν ἐν
 Χερρονήσῳ. IX. Κατὰ Φιλίππου γ. X. Κατὰ Φιλίππου δ.
 XI. Πρὸς τὴν Ἐπιστολήν. XII. [Φιλίππου] Ἐπιστολή.
 XIII. Περὶ Συντάξεως. XIV. Περὶ τῶν Συμμοριῶν.
 XV. Ὑπὲρ τῆς Ῥοδίων Ἐλευθερίας. XVI. Ὑπὲρ Μεγαλο-
 πολιτῶν. XVII. Περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον Συνθηκῶν.
 XVIII. Περὶ τοῦ Στεφάνου. XIX. Περὶ τῆς Παραπρεσβείας.

TOMVS II

- Pars Prior* XX. Πρὸς Λεπτίνην. XXI. Κατὰ Μειδίου.
 XXII. Κατὰ Ἀνδροτίωνος. XXIII. Κατὰ Ἀριστοκράτους.
 XXIV. Κατὰ Τιμοκράτους. XXV. Κατὰ Ἀριστογείτονος α.
 XXVI. Κατὰ Ἀριστογείτονος β.

- Pars Altera* XXVII. Κατὰ Ἀφόβου α. XXVIII. Κατὰ
 Ἀφόβου β. XXIX. Πρὸς Ἀφοβον. XXX. Πρὸς
 Ὀνήτορα α. XXXI. Πρὸς Ὀνήτορα β. XXXII. Πρὸς
 Ζηνόθεμιν. XXXIII. Πρὸς Ἀπατούριον. XXXIV. Πρὸς
 Φορμίωνα. XXXV. Πρὸς Λάκριτον. XXXVI. Ὑπὲρ Φορ-
 μίωνος. XXXVII. Πρὸς Πανταίνετον. XXXVIII. Πρὸς
 Ναυσίμαχον. XXXIX. Πρὸς Βοιωτὸν περὶ τοῦ Ὀνόματος.
 XL. Πρὸς Βοιωτὸν περὶ Προικὸς Μητρῶας.

TOMVS III

- XLI. Πρὸς Σπονδῖαν. XLII. Πρὸς Φαίνιππον. XLIII.
 Πρὸς Μακάρτατον. XLIV. Πρὸς Λεωχάρη. XLV. Κατὰ
 Στεφάνου α. XLVI. Κατὰ Στεφάνου β. XLVII. Κατὰ
 Εὐέργου καὶ Μνησιβούλου Ψευδομαρτυριῶν. XLVIII.
 Κατὰ Ὀλυμπιόδωρον. XLIX. Πρὸς Τιμόθεον. L. Πρὸς
 Πολυκλέα. LI. Περὶ τοῦ Στεφάνου τῆς Τριηραρχίας. LII.
 Πρὸς Κάλλιππον. LIII. Πρὸς Νικόστρατον. LIV. Κατὰ
 Κόνωνος. LV. Πρὸς Καλλικλέα. LVI. Κατὰ Διονυ-
 σοδώρου. LVII. Πρὸς Εὐβουλίδην. LVIII. Κατὰ
 Θεοκρίνου. LIX. Κατὰ Νεαίρας. LX. Ἐπιτάφιος.
 LXI. Ἐρωτικός. Προοίμια. Ἐπιστολαί.

CODICVM CATALOGVS

QVI PRAECIPVI FERVNTVR

FAMILIA PRIMA

S vel Σ. *Parisinus* 2934, membranaceus, saec. x ineuntis. Continet orationes sexaginta, Prooemia, Epistulas quinque primas: desunt Philippi Epistula (xii) et orationis septimae decimae pars extrema. Orationes Prooemia Epistulae hoc ordine leguntur, Or. i-iv, viii, vii, v, vi, ix, x, xi, xxii, xxiv, xxiii, xx, xxi, xviii, xix, xxv, xxvi, lix, xxxvi, xlv, xlvi, xxxvii, xxxviii, xxxii-xxxiv, Prooemia, Epistulae quinque (i, iv, ii, v, iii), Or. xxvii-xxx, liv, lvi, xlviii, xlvii, lv, l, li, liii, xlix, lii, xxxix-xliv, lvii, lviii, lxi, lx, xiii, xiv, xvi, xv, xvii. Orationibus duabus et viginti adscripta sunt argumenta; versuum (στίχων) numerus plerumque subscriptus; in margine addita sunt scholia quae saec. xi esse videntur et lectionis varietates permultae. Ipsi se librario corrigenti magna fides habenda est, non item ceteris correctoribus.

Codex minusculis scriptus; codicis exemplum uncialibus scriptum fuisse liquet. Huius praestantiam primus intellexit Bekker (*Oratores Attici*, Oxon. 1822-1823). Codicem heliographice expressum edidit E. Leroux, Paris, 1892.

L. *Laurentianus* plut. lvi. 9. 136, partim chartaceus, partim bombycinus: pleraeque orationes saec. xiii vel xiv. Orationes continet hoc ordine collocatas i, ii, iii (manu recenti scriptas), viii, vii, vi, ix, x (desunt quaedam inde a ix. 70 'ἵσως' usque ad x. 2 'ταύτης ἐκέλευον,' quae supplevit manus recentissima), xi, xxii, xxiv (tribus manibus scriptam, duabus saec. xiv §§ 1-174, postrema saec. xv, ut videtur, §§ 175 sqq.), xx, xviii, xix, xxiii (non eadem quidem manu, sed omnes eadem fere aetate scriptas, saec. xiii vel xiv), xii (manu recentiore).

CODICVM CATALOGVS

Huius codicis partes antiquiores, contiones praesertim, Parisino S simillimae. Schultz, qui primus eum investigavit (*de Codicibus Quibusdam ad Orationem Philippicam Tertiam nondum adhibitis*, Berolini), non ex S pendere censuit, sed ex eodem atque S archetypo derivatum esse; ceteri deinde suffragati sunt; sed vide de iis quae gravissime Drerup disputavit (*Antike Demosthenesausgaben*, Leipzig, 1899).

Vind. I. *Vindobonensis* 70, chartacei pars prima, saec. xv. Parisini S, ut videtur, apographus. Continet orationes i, iii, ii, iv, vi, ix, x, v, viii, vii, xi, xii, xiii, xiv, xv.

FAMILIA SECVNDA

A vel Aug. I. *Augustanus* primus, nunc Monacensis 485, membranaceus, saec. x. Continet orationes quinquaginta quattuor hoc ordine conlocatas, iv, i (ab initio mancā), ii, iii (iii cum Libanii argumento, utramque mancā), v (cum Anonymi argumento)—ix, xi, x (xi et x cum traiciendi signis), xxii, xxi, xxiii, xviii, xix, xxiv, xx, xxv, xxvi, liv, lv, xlviii, lvi, xxvii, xxviii, xxix (in fine mancā), xxx, xxxi, xxxvii, xxxv, xxxviii, xxxiv, xxxii, xxxvi, xxxiii, xiii, xiv, xvi, xv, xviii, li (post l repetitam ex alio et emendatiore codice), xliii, xlv, xxxix, xl (deest magna pars), xli, xlix, liii, xlii, l, li, lvii, lviii, xlvii (mutilam): desunt xii, xlv, xlvi, xlvii (pars maxima), lii, lix, lx, lxi, Prooemia et Epistulae.

Suae hic familiae codex est princeps; interpolatione non caret quidem, medium tamen aliquid inter SL et deteriores libros praebet. Varie de eo iudicaverunt viri docti; acquiescendum, opinor, in Andr. Spengeli sententia qui, lectionibus quas in contionibus prima manus dedit accuratius excussis, secundas ei post SL deferendas esse confirmavit. (*Über die Handschrift cod. Augustanus I Monac.*, München, 1872.) Correctorum doctiorum, ut ait Dindorf, saepius manus prodit. Hoc fundamento nititur editio Reiskiana.

Eiusdem familiae praeter alios sunt—

vii

PA

3949

AZ

1903

CODICVM CATALOGVS

- Vrb. *Vrbinas* 113, membranaceus, saec. xi. Continet orationes quindecim. 'Varia codicis manus et lectio referri potest ad familiam Y' (Voemel).
- s. *Parisinus* 2940, bombycinus, saec. xiii. Continet orationes sedecim.
- k. *Parisinus* 2998 (olim 264 et 2766), bombycinus, saec. xiv ineuntis. Continet orationes septemdecim.
- r. *Parisinus* 2936 (olim 380 et 2188), membranaceus, saec. xiv ineuntis. Continet orationes quinquaginta septem et Prooemia a decimo incipientia. Pars certe posterior ab A derivata est.

FAMILIA TERTIA

- Y vel Υ. *Parisinus* 2935, membranaceus, saec. x vel xi. Continet Prolegomena de Vit. Dem., Libanii argumenta, orationes viginti novem hoc ordine conlocatas i-xxi, xxiii, xxii, xxiv-xxvi, lix, lxi, lx, et Prooemia.
- O vel Ω. *Antverpiensis* 43, nunc Bruxellensis, chartaceus, saec. xv. Continet Libanii Vit. Dem. et argumenta complura, orationes easdem quas Y et eodem ordine. Cetera cum Y plerumque conspirant.
- P vel Π. *Laurentianus* plut. lix. 9, membranaceus, saec. x vel xi manu scriptus eadem qua Aristophanes Ravennas. Inerant olim orationes sedecim, desunt octo. Orationes continet xix (cuius orationis prima 18 folia manus recentior supplevit), lx, xx, xxi, xxiii, xxii, xxiv, xxv. Insunt et argumenta nonnulla et scholia varia.
- v. *Parisinus Coislinianus* 339, membranaceus, saec. xv. Orationes insunt eadem quae in Y et Prooemia.
- u. *Parisinus Coislinianus* 324, chartaceus, saec. xv. Continet Libanii Vit. Dem. et orationes tredecim. Consentit cum O.

FAMILIA QVARTA

Huius familiae dux est—

- F vel M. *Marcianus* 416, membranaceus, saec. x. Continet
- viii

CODICVM CATALOGVS

Libanii argumenta, orationes sexaginta unam, Prooemia, Epistulas, Epistularumque indicem. Ordo orationum idem est qui in libris editis. Diversis manibus textus est correctus ; scholia multa sunt in margine.

Huius familiae tribus codicibus, non iis tamen qui sunt optimi, F et B, nititur editio Aldina, 1504.

B. olim *Bavarius*, nunc Monacensis 85, bombycinus, saec. xiii.

Continet Libanii argumenta (non omnia), orationes sexaginta unam, et Epistulas. Plane inter se congruunt F et B. Ordo orationum idem ; idem, si a minimis recesseris, textus ; eadem fere adscriptae lectiones ; simillima et scholia et signa critica, et ratio stichometrica. Erravit interdum codicis B librarius male intellectis quae in exemplari invenit. B vel ex F descriptum esse vel ita ex eo derivatum ut non nisi unus codex intercesserit, mihi quidem probaverunt Buermann, Lipsius, Drerup.

Q vel Φ. *Marcianus* 418, saec. x. Continet orationes triginta duas hoc ordine conlocatas, xviii, xix, xxxii-lxi, Prooemia, et Epistulas. Orationibus praefiguntur Demetrii Phalerei τύποι ἐπιστολικοί. Textus Marciano F simillimus neque ita tamen ut ex eo pendeat ; suas sibi habet praeclaras aliquot lectiones, e.g. xlv 8, xlvi 22 ; marginalia quoque nonnulla aliunde quam ex F petita ; numeros denique stichometricos aliquanto quam in F copiosiores.

D. *Ambrosianus* D 112, membranaceus, saec. x vel xi. Continet orationes triginta duas, xxix-lxi, et Prooemia, eodem quo F ordine. Codici Q simillimus est, neuter autem ex altero pendet.

X. *Laurentianus* plut. lix. 27, bombycinus, saec. xiv. Continet Libanii argumenta complura et orationes septemdecim : xx, xxi, xxiii, xxiv, xxv, xxvi, lix, lxi, lx, xxvii, xxviii, xxix, xxx, xxxi, xxxii, xxxiii, xxxiv.

FRAGMENTA PAPYRACEA

Olynth. II §§ 10 et 15 ; saec. i vel ii p.c. Rossall School Library. Kenyon, *Class. Rev.* vi. 430.

CODICVM CATALOGVS

- de Pace* §§ 21-23 ; saec. ii vel iii ineuntis P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iii. 116.
- Philipp.* III §§ 38-40 ; saec. ii P.C. Grenfell & Hunt, *Fayûm and other Papyri*, 1900, p. 95.
- de Corona* §§ 7-8 ; saec. iii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iii. 117.
- de Corona* §§ 17-19 ; saec. ii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iv. 156.
- de Corona* §§ 25-28 ; saec. iii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iii. 118.
- de Corona* §§ 40-47 ; saec. ii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, i. 128.
- de Corona* §§ 227-229 ; saec. i vel ii ineuntis P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, i. 130.
- de Corona* § 244 ; saec. iii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, i. 25.
- de Falsa Legatione* § 10 ; saec. i vel ii P.C. Grenfell & Hunt, *Greek Papyri*, ii. 4. Bodl. MS. Gr. class. f. 46 (P).
- contra Leptinem* §§ 84-91 ; saec. i vel ii P.C. Berl. Pap. 5879. Wilcken, *Tafeln* 1891.
- in Midiam*, *Lexicon*. Rainer Coll.
- in Midiam*, *Hypothesis et commentarii pars* ; saec. i P.C. Mus. Brit. Pap. 131 *verso*. Kenyon 'Αθηναίων Πολιτεία, ed. 3, App. i.
- in Midiam* §§ 41-42 ; saec. iv vel v P.C. *Proceedings of Society of Biblical Archaeology*, xv. 86.
- in Aristocratem*, *Lexicon* ; saec. v (?) P.C. Berl. Pap. Blass, *Hermes*, xvii. 148.
- in Aristocratem* §§ 110-119 ; saec. iii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iii. 112.
- in Timocratem* §§ 53-54, 56-58 ; saec. ii vel iii ineuntis P.C. : §§ 145-146, 150 ; saec. iii. *Oxyrhynchus Papyri*, ii. 132.
- in Timocratem* §§ 63-65 ; saec. ii vel iii ineuntis P.C. *Oxyrhynchus Papyri*, iv. 158.
- contra Phormionem* §§ 5-7 ; saec. ii P.C. Bodl. MS. Gr. class. f. 47 (P). Grenfell & Hunt, *Greek Papyri*, ii. 10.

CODICVM CATALOGVS

contra Boeotum §§ 52-53 ; saec. ii P.C. *Oxyrhynchus Papyri*,
iv. 159.

Prooemia 26-29 ; saec. i vel ii P.C. Grenfell & Hunt,
Oxyrhynchus Papyri, i. 26.

Epist. III ; saec. i A.C. Mus. Brit. Pap. 133, Kenyon, *Class.*
Texts, p. 56.

FRAGMENTA MEMBRANACEA

de Falsa Legatione §§ 10-32 ; saec. ii P.C. (Fragmentum
Grafianum). Mus. Brit. Add. MS. 34473 (1).

in Aristogit. I §§ 63-67 ; Brit. Mus. Add. MS. 34473 (2).

SIGLA

S = cod. Parisinus 2934	saec. x
L = cod. Laurentianus plut. LVI. 136	saec. xiii vel xiv
A = cod. Augustanus primus, nunc Monacensis 485	saec. x
F = cod. Marcianus 416	saec. x
B = cod. Bavaricus, nunc Monacensis 85	saec. xiii
Y = cod. Parisinus 2935	saec. x vel xi
O = cod. Antverpiensis 43, nunc Bruxellensis	saec. xv
P = cod. Laurentianus plut. LIX. 9	saec. x vel xi
X = cod. Laurentianus plut. LIX. 27	saec. xiv

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΤΕΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις ἄλλοις τ' ἐτίμα τοὺς εὐεργέτας καὶ ἀτελείᾳ λειτουργιῶν. πολλῶν οὖν λαμβανόντων αὐτήν, σπάνις ἐδόκει τῶν λειτουργησόντων εἶναι. διὰ τοῦτο Λεπτίνης νόμον εἰσήνεγκεν εἶναι μηδέν' ἀτελῆ, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξὸν εἶναι τῷ
 5 δῆμῳ δοῦναι, τὸν δ' ἀτέλειαν αἰτήσαντα πάσχειν τὰ ἔσχατα. τοῦτον ἐγράψαντο τὸν νόμον πρότερον μὲν ἄλλοι, μεθ' ὧν καὶ Βάθιππος, καὶ οὐκ ἐπεξήλθεν, ἢ χρήματα λαβὼν ἢ νόσῳ περι-
 πεσών, νῦν δὲ Φορμίων καὶ Κτήσιππος ὁ Χαβρίου παῖς καὶ
 τινὲς μετ' αὐτῶν, οἷς συνήγορος Δημοσθένης γίνεται. ὁ μὲν ²
 10 οὖν Λεπτίνης πλέον ἰσχύει τῷ συμφέροντι, τὴν γὰρ χρεῖαν [452]
 προΐσχειται, ὁ δὲ Δημοσθένης τῷ τ' ἐνδόξῳ καὶ τῷ δικαίῳ· τῷ
 δικαίῳ μὲν, ὅτι δίκαιόν ἐστι τοὺς εὖ ποιήσαντας ἀντ' εὖ πεπον-
 θέναι, καὶ τοὺς ὀρθῶς ἀντιλαβόντας τῶν δοθέντων μὴ ἀφαιρεῖσθαι,
 τῷ δ' ἐνδόξῳ, διότι τάχα μὲν καὶ ἄλλοις αἰσχροὺς ἂν δεδώκασιν
 15 ἀφαιρεῖσθαι, Ἀθηναίοις δ' οὐχ ἥκιστα, οἷς ἀντ' ἄλλου γνωρί-
 σματος τὸ μεγαλόψυχον προσεῖναι δοκεῖ. ἐπιδεικνύει δ' ὅτι
 καὶ παρανόμως εἰσήνεγκε τὸν νόμον· λέγει γὰρ νόμον τὸν
 κελεύοντ' ἀναιρεῖν πρῶτον τὸν ἐναντίον νόμον, καὶ τότε αὐτὸν
 τίθῃναι νόμον, ἵνα μὴ ἀλλήλοις ἐναντίοι νόμοι εὐρίσκωνται.

Ὁ πρὸς Λεπτίνην λόγος ἐπιγραφὴν ἔχει τοιαύτην, ἐπειδὴ περ
 παρελθόντος τοῦ χρόνου ἐν ᾧ ὑπεύθυνος ἦν κρίσει καὶ τιμωρίᾳ
 γράφων τις νόμον, ἐφαίνετο Λεπτίνης ἀκίνδυνος· ὅθεν πρὸς
 αὐτόν, ἀλλ' οὐ κατ' αὐτοῦ ὁ λόγος. ἡ δὲ ὑπόθεσις οὕτως ἔχει.

4 μηδὲ Dindorf coll. Georgio Diaereta Rh. Gr. vi 537, cf. legem
 or. §§ 2, 160 14 αἰσχροὺς H. Wolf: αἰσχιον codd. et Georgium
 23 γράφων Appendix Francfurtana: γράφειν codd.

σύνηθες ἦν τῇ πόλει τῶν Ἀθηναίων τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας ἄλλαις
 τε πολλαῖς καὶ διαφόροις τιμαῖς καὶ δὴ καὶ ἀτελείᾳ. πολλῶν
 δὲ εἰληφότων καὶ ἀστῶν καὶ ξένων, ἐπέλειψαν οἱ λειτουργήσοντες,
 καὶ διὰ τοῦτο σχεδὸν τῶν λειτουργιῶν περισταμένων εἰς τοὺς
 ἀπόρους, Λεπτίνης τῶν πολιτευομένων ἀνὴρ οὐκ ἀδόκιμος ἔγραψε 5
 2 νόμον αὐτοῖς ῥήμασιν οὕτως ἔχοντα, ‘ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι
 λειτουργῶσι, μηδένα ἀτελῆ εἶναι πλὴν τῶν ἀφ’ Ἀρμοδίου καὶ
 Ἀριστογείτονος καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι
 [453] τῷ δήμῳ αἰτηθέντι διδόναι· εἰ δέ τις ἄλῳ αἰτῶν, ἄτιμον αὐτὸν
 εἶναι καὶ γένος καὶ οἰκίαν, καὶ ὑποκεῖσθαι γραφαῖς καὶ ἐνδείξεσιν· 10
 εἰ δὲ καὶ ἐν τούτοις ἄλῳ, ἔνοχον εἶναι τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ οἱ
 3 δικάζοντες, ὅταν ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ δικάζωσι.’ τοῦ νόμου
 οὖν οὕτως ἔχοντος, ἐγράψατο μὲν τὸ πρότερον Βάθιππος Λεπτίνην,
 ὃς ἀπέθανε πρὶν εἰσελθεῖν τὴν γραφήν. κατὰ διετρίβη χρόνος,
 καὶ γέγονε Λεπτίνης ἀνεύθυνος· νόμος γὰρ ἦν τὸν γράψαντα 15
 νόμον ἢ ψήφισμα μετὰ ἐνιαυτὸν μὴ εἶναι ὑπεύθυνον. ὁμως
 ἐπειδὴ καὶ οὕτω κατὰ τῶν νόμων ἐξῆν ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας,
 καὶ οἱ γράψαντες ἔξω κινδύνων ᾤσι, μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐπέστη
 κατήγορος Ἀψεφίων υἱὸς Βαθίππου, ᾧ συνηγόρει Φορμίων ὁ
 ῥήτωρ, καὶ Κτήσιππος ὁ υἱὸς Χαβρίου, ᾧ συνηγόρει Δημοσθένης. 20
 τούτων οὖν κατηγόρων ἐπιστάντων, κατὰ τοῦ νόμου πεποιήνται
 4 τὴν γραφήν. ἡ δὲ στάσις πραγματικὴ ἐγγραφος. κεφάλαια
 δὲ τοῦ λόγου τὸ νόμιμον, τὸ συμφέρον, τὸ δίκαιον. ἀναγκαῖον
 δὲ εἰπεῖν τὰς δικαιολογίας ἑκατέρων. καὶ ὁ μὲν Λεπτίνης ἰσχυρί-
 ζεται τῷ συμφέροντι διὰ τὸ περιποιεῖν λειτουργούς, ἀλλὰ καὶ τῷ 25
 δικαίῳ. καὶ τῷ μὲν συμφέροντι, ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν γίνεται,
 εἰάν οἱ πένητες μόνοι λειτουργῶσιν· ἀπορήσουσι γὰρ τῷ χρόνῳ,
 καὶ οὐχ ἔξετε τοὺς λειτουργοῦντας· τῷ δὲ δικαίῳ, ὅτι οὐκ ἔστι
 δίκαιον τοὺς μὲν ἀδεῶς πλουτεῖν, τοὺς δὲ λειτουργοῦντας ἀεὶ
 5 πένεσθαι. ὁ δὲ κατήγορος ἰσχυρίζεται τῷ νομίμῳ καὶ τῷ δικαίῳ 30
 [454] καὶ τῷ συμφέροντι. καὶ ἔστι τὸ νόμιμον διπλοῦν, περί τε τὸ
 πρόσωπον καὶ τὸ πρᾶγμα. καὶ περὶ μὲν τὸ πρόσωπον, ἀφ’ ὧν
 αὐτὸν ἐχρὴν ποιῆσαι, οὐκ ἐποίησε (δέ)· παρέβη γὰρ τὸν
 θεσμόν. θεσμὸς δέ ἐστι νόμος παρακελευόμενος πῶς δεῖ νομο-
 θετεῖν. ἔδει γὰρ αὐτὸν γράψαντα τιθεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἐπω- 35
 νύμων καὶ ἐν νομοθέταις κυρῶσαι. τοῦτο οὐκ ἐποίησε. περὶ

I ἄλλαις τε Venetus, cf. Libanii arg. : μάλιστα cett. 13 Λεπτίνην
 marg. Lambini, Ald. Voemelii : Λεπτίνην codd. 17 τῶν νόμων
 Bodleianus Taylori : τὸν νόμον vulg. 19 Ἀψεφίων og. § 144 :
 Ἀψεφίων vulg. 28 οὐκ ἔστι δίκαιον Ald. Voemelii : οὐκ ἔστι vulg. :
 δεινόν ἐστι Morelius ex § 7 33 δὲ add. Blass

δὲ τὸ πρᾶγμα, ὅτι παρέβη ὁ νόμος οὗτος παλαιὸν νόμον τὸν λέγοντα τὰς τοῦ δήμου δωρεὰς εἶναι βεβαίας· ὑπεναντίος οὖν τῷ νόμῳ οὗτός ἐστιν, ὅτι κελεύοντος ἐκείνου, ὅσας ὁ δῆμος δέδωκε δωρεάς, κυρίας εἶναι, οὗτος ἀφαιρεῖσθαι τὰς δεδομένας βιάζεται. 6
 5 τῷ δὲ δικαίῳ ἰσχυρίζεται, ὅτι οὐ δεῖ τοὺς εὐεργέτας ἀποστερεῖν ἀμοιβῶν. τῷ δὲ συμφέροντι τριχῶς ἰσχυρίζεται, πρῶτον μὲν, ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν γενήσεται, ἐὰν τοὺς εὐεργέτας ἀφαιρῆσθε τὴν δωρεάν· οὐκέτι γὰρ ὁ Λεύκων πέμψει ὑμῖν τὸν σῖτον ἐκ τοῦ Βοσπόρου. δεύτερον δέ, ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν ἔσται· οὐκέτι
 10 γὰρ εὐεργετήσῃ τις τὴν πόλιν, στερουμένους τῆς δωρεᾶς ὁρῶν τοὺς ἄλλους. τρίτον δέ, ὅτι ἀδοξήσετε· δόξετε γὰρ ἀγνώμονες εἶναι.

Ἔστι δὲ ὁ λόγος οὗτος δευτερολογία· ὁ Ἀψεφίων γὰρ ὡς 7
 πρεσβύτερος ἔλαβε τὴν πρωτολογίαν. οὐκοῦν ὁ Λεπτίνης προη-
 15 γουμένως τῷ συμφέροντι χρήται, φάσκων ἐν σπάνει καθεστάναι τὴν πόλιν τῶν λειτουργούντων, δευτέρῳ δὲ τῷ δικαίῳ, ὅπερ ἀπὸ τῆς ἰσότητος θεωρεῖται· πάνυ γάρ, φησὶν, ἐστὶ δεινόν, τινὰς μὲν πλουτεῖν ἀτελείας ἐπειλημμένους, τὴν πόλιν δὲ μὴδὲ τῶν λει- [455]
 8 τουργούντων εὐπορεῖν. προβάλλεται δὲ ὁ ῥήτωρ τῷ μὲν δοκεῖν
 20 τὴν κατηγορίαν τοῦ νόμου, συνυποδύεται δὲ καὶ κατασκευάζει καὶ τὴν σύστασιν τοῦ οἰκείου νόμου. ἐν γὰρ τῷ νομίμῳ κεφαλαίῳ καθίστησιν ἀνταναγινώσκων καὶ ἀντιτιθεῖς καὶ ἀντεξετάζων ἀμφοτέρους τοὺς νόμους, καὶ τὸ διάφορον ὅσον δεικνύς. ἵνα δὲ μὴ ἐξαίφνης μὴδὲ ἀναρμόστως παρέχεται τὸν νόμον, τὴν σύστασιν
 25 ἐκ πολλοῦ παρεσκευάσσε. καὶ ἡ πρώτη γε ἀντίθεσις τοῦ λόγου τῷ μὲν δοκεῖν ἔστι παρὰ Λεπτίνου, τῇ δ' ἀληθείᾳ πρὸς σύστασιν τοῦ οἰκείου συμφέροντος ἐξεύρηται, ἵνα φαίνεται ὁ ἀντίδικος τὸν Δημοσθένους εἰσάγων νόμον. τί γὰρ ὁ Δημοσθένης βούλεται 9
 νόμος; τὰς δωρεάς, ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶναι, τοὺς δὲ
 30 ἔχοντας κρίνεσθαι, ἵνα, εἰ μὲν ἄξιοι, ἔχωσιν, εἰ δὲ ἀναξίως ἔχειν δοκοῖεν, ἐλεγχθέντες ἀφαιρεθῶσιν. οὐκοῦν αὐτὸς ὁ Λεπτίνης τὸν Δημοσθένους νόμον κεκύρωκεν. τί γὰρ αἰτιᾶται κατ' ἀρχὰς εὐθύς; ὅτι πολλοὶ τῶν εἰληφότων εἰσὶν ἀνάξιοι. οὐκοῦν ἔχει τὸν Δημοσθένους νόμον (τὸν) τοὺς ἀναξίους ἐκκρίνοντα. καὶ

2-3 τῷ νόμῳ . . . κελεύοντος ἐκείνου Blass ed. Parisinae exemplum Thierschii secutus : τῶν νόμων . . . κελευόντων ἐκείνων codd.
 6 ἀμοιβῶν Vind. 1 : δωρεῶν vulg. 7 ἐὰν τοὺς . . . ἀφαιρῆσθε H. Wolf : ἐαυτοὺς . . . ἀφαιρεῖσθαι codd. 22 αὐτὸν post καθίστησιν add. H. Wolf 24 τὸν νόμον, τὴν σύστασιν ἐκ Blass cum Ald. Voemelii : τῶν νόμων τὴν σύστασιν, ἐκ codd. 32 τί γὰρ Blass : τί γάρ; F. A. Wolf : ἔτι γάρ codd. 34 τὸν post νόμον add. Blass

διὰ τοῦτο πανταχοῦ κατέσπαρται· ὁ γὰρ πολὺς περὶ αὐτοῦ λόγος
 ἐθίζει τοὺς δικαστὰς πρὸς τὴν τοῦ νόμου μετὰ μικρὸν ἀνάγνωσιν.
 10 ἰδὼν δὲ ὅτι Λεπτίνης ἐκεῖνον ἔχει [τὸν] ἰσχυρότατον λόγον, ὥς
 [456] ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, ἀτελῇ μηδὲνα εἶναι, οὐ ταύτην
 ἔθηκε προηγουμένην ἀντίθεσιν, ἀλλὰ τὴν λυσιτελοῦσαν αὐτῷ καὶ 5
 τὴν μέλλουσαν εἰσφέρειν τὸν παρ' αὐτοῦ νόμον. ὅταν γὰρ λέγῃ
 'καὶ τούτῳ πλείστῳ χρήσεται τῷ λόγῳ,' σοφίζεται τοὺς ἀκούοντας·
 οὐ γὰρ τῷ περὶ τῶν ἀναξίων πολλῷ χρήσεται λόγῳ, ἀλλὰ τῷ
 δηλονότι σπανίζειν τὴν πόλιν τῶν λειτουργούντων, καὶ τῷ
 συμφέρειν μετατιθέναί τὰς λειτουργίας ἀπὸ τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς 10
 εὐπόρους.

11 Ἔστι δὲ τὸ μὲν εἶδος τοῦ λόγου δικανικόν, εἴ γε κρίσις ἐστὶν
 ἐπὶ τῷ νόμῳ, ἣ δέ γε ὕλη πᾶσά ἐστι διπλῇ, καὶ ταύτης ἡ μὲν
 ἐστὶ δικανικὴ, ἡ δὲ συμβουλευτικὴ. εὖροις δ' ἂν οὐδὲ πανηγυρικῆς
 ιδέας ἀμοιροῦντα τὸν λόγον, ἐν οἷς πειράται σεμνύνειν ἕκαστον 15
 τῶν εὐεργετῶν· καὶ γὰρ ἐνταῦθα εὐρήσεις ἄξια τῶν ἀνδρῶν
 ἐγκώμια, καὶ λόγους εὐφήμους ἀρμόττοντας ταῖς ἐκείνων πρά-
 ξεσιν, οἷον ὥς ὅταν ἐμπομπεύῃ τοῖς Κόνωνος καὶ Χαβρίου
 κατορθώμασι καὶ τοῖς Ἐπικέρδους καὶ τῶν ἐκ Θάσου καὶ
 Κορίνθου καὶ Λεύκωνος. ἰτέον δὲ ἐπὶ τὴν μεταχείρισιν τοῦ 20
 λόγου.

[457] Ἄνδρες δικασταί, μάλιστα μὲν εἵνεκα τοῦ νομίζειν συμ-
 φέρειν τῇ πόλει λελῦσθαι τὸν νόμον, εἴτα καὶ τοῦ παιδὸς
 εἵνεκα τοῦ Χαβρίου ὁμολόγησα τούτοις, ὥς ἂν οἷός τ' ᾖ,
 συνερεῖν. ἐστὶ δ' οὐκ ἄδηλον, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', 25
 ὅτι Λεπτίνης, ἅν τις ἄλλος ὑπὲρ τοῦ νόμου λέγῃ, δίκαιον
 μὲν οὐδὲν ἐρεῖ περὶ αὐτοῦ, φήσῃ δ' ἀναξίους τινὰς ἀνθρώ-
 πους εὐρομένους ἀτέλειαν ἐκδεδυκέναι τὰς λειτουργίας, καὶ
 2 τούτῳ πλείστῳ χρήσεται τῷ λόγῳ. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν τινῶν
 κατηγοροῦντα πάντα ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρεῖαν τῶν ἀδίκων 30
 ἐστίν, ξάσω· καὶ γὰρ εἴρηται τρόπον τινὰ καὶ ὑφ' ὑμῶν

1 διὰ τοῦτο πανταχοῦ Vind. 1: διὰ τοῦτο πάντων Ald.: τοῦτο διὰ
 πάντων H. Wolf.: fort. τοῦτο πανταχοῦ 3 τὸν 'malim abesse'
 Sauppe 13 τῷ νόμῳ Vind. 1: τὸν νόμον vulg. 17 εὐφήμους
 Vind. 7: εὐφύμους cett. 22 εἵνεκα (non ἐνεκα) SL vulg.: del.
 Herwerden 24 εἵνεκα S vulg.: ἐνεκα LA, cf. §§ 41, 88, 98, 117,
 xxi 8, xxii 72, xxiii 137, xxiv 58 ὥς ἂν οἷός τ' ᾖ codd., cf. Lys.
 v 1: ἂν οἷός τ' ᾖ edd. ante Taylorum

ἴσως γινώσκεται· ἀλλ' ἐκεῖν' ἂν ἐροίμην ἡδέως αὐτόν, τίνος
 εἵνεκα, εἰ τὰ μάλιστα μὴ τινὲς ἀλλὰ πάντες ἦσαν ἀνάξιοι,
 τῶν αὐτῶν ἡξίωσεν ὑμᾶς τε καὶ τούτους. ἐν μὲν γὰρ τῷ
 γράψαι 'μηδέν' εἶναι ἀτελῆ,' τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τὴν
 5 ἀτέλειαν, ἐν δὲ τῷ προσγράψαι 'μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι
 δοῦναι,' ὑμᾶς τὸ δοῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ'
 ἔνεστιν εἰπεῖν, ὥς τὸν αὐτὸν τρόπον, ὄνπερ τοὺς ἔχοντας
 [ἀφείλετο] τὴν δωρειὰν ἀναξίους ἐνόμιζεν, οὕτω καὶ τὸν
 10 δῆμον ἀνάξιον ἡγείτο κύριον εἶναι τοῦ δοῦναι, ἐὰν τῷ βού-
 ληται. ἀλλὰ νῆ Δι' ἐκεῖν' ἂν ἴσως εἴποι πρὸς ταῦτα, ὅτι 3
 διὰ τὸ ῥαδίως ἐξαπατᾶσθαι τὸν δῆμον, διὰ τοῦθ' οὕτως ἔθηκε [458]
 τὸν νόμον. τί οὖν κωλύει πάντ' ἀφηρηθῆναι καὶ ὅλως τὴν
 πολιτείαν ὑμᾶς κατὰ τοῦτον τὸν λόγον; οὐ γὰρ ἔστ' ἐφ'
 ὅτου τοῦτ' οὐ πεπόνθατε τῶν πάντων, ἀλλὰ καὶ ψηφίσματα
 15 πολλὰ πολλάκις ἐξαπατηθέντες κεχειροτονήκατε, καὶ συμ-
 μάχους ἤδη τινὰς ἥττους ἀντὶ κρειττόνων ἐπέισθηθ' ἐλέσθαι,
 καὶ ὅλως ἐν οἷμαι πολλοῖς οἷς πράττετε καὶ τοιοῦτόν τι
 συμβαίνειν ἀνάγκη. ἂρ' οὖν θησόμεθα νόμον διὰ ταῦτα 4
 'μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι τῇ βουλῇ μηδὲ τῷ δήμῳ μήτε προ-
 20 βουλευεῖν μήτε χειροτονεῖν μηδέν;' ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι· οὐ
 γὰρ ἔσμεν ἀφαιρεθῆναι δίκαιοι περὶ ὧν ἂν ἐξαπατηθῶμεν,
 ἀλλὰ διδαχθῆναι πῶς τοῦτο μὴ πεισόμεθα, καὶ θέσθαι νόμον
 οὐχ ὅς ἀφαιρήσεται τὸ κυρίους ἡμᾶς εἶναι, ἀλλὰ δι' οὗ τὸν
 ἐξαπατῶντα τιμωρησόμεθα.

25 Εἰ τοίνυν τις ἐάσας ταῦτ' αὐτὸ καθ' αὔτ' ἐξετάσειεν, 5
 πότερόν ποτε λυσιτελέστερόν ἐστι κυρίους μὲν ὑμᾶς εἶναι
 τῆς δωρειᾶς, ἐξαπατηθέντας δέ τι καὶ φαύλῳ τινὲ δοῦναι, ἢ
 διὰ τοῦ παντελῶς ἀκύρους γενέσθαι μηδ' ἂν ἄξιόν τιν' εἰδῆτ'
 ἐξεῖναι τιμῆσαι, εὖροιτ' ἂν μᾶλλον ἐκεῖνο λυσιτελοῦν. διὰ

6 ὑμῖν ἐξεῖναι secl. F. A. Wolf

7 ἔστιν A

8 ἀφείλετο

del. m. ant. in S

ἐνόμιζεν S L A Y O: νομίζων F

9 τὰ ἑαυτοῦ

post δοῦναι add. vulg.: om. S L¹ A

10 ὅτι διὰ τὸ] διὰ γὰρ τὸ Blass

Aristid. ii 657 secutus

14 ὅτου S P L corr.: ὅτῳ L¹ vulg.

23 τῆς

δωρεῆς post εἶναι add. F Y O: om. S L A

26 ποτε secl. Cobet

27 τι S L¹: ποτε cett. S γρ.

23 τοῦ S Y O: τὸ L vulg.

τί; ὅτι ἐκ μὲν τοῦ πλείονας ἢ προσήκει τιμᾶν πολλοὺς εὖ ποιεῖν προκαλεῖσθ' ὑμᾶς, ἐκ δὲ τοῦ μηδενὶ μηδέν, μηδ' ἂν

6 ἄξιος ἦ, διδόναι, πάντας ἀπείρξετε τοῦ φιλοτιμεῖσθαι. πρὸς δὲ τούτῳ καὶ δι' ἐκεῖνο, ὅτι οἱ μὲν ἀνάξιόν τινα τιμήσαντες εὐηθείας τινὰ δόξαν ἔχοιεν ἂν, οἱ δὲ τοὺς ἀγαθόν τι ποι- 5

[459] οὔντας ἑαυτοὺς μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμειβόμενοι, κακίας. ὅσῳ δὴ κρείττον εὐήθη δοκεῖν ἢ πονηρὸν εἶναι, τοσούτῳ λύσαι τὸν νόμον κάλλιον ἢ θέσθαι.

7 Οὐ τοίνυν ἔμοιγ' οὐδ' ἐκεῖν' εὐλογον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοπουμένῳ φαίνεται, καταμεμφόμενόν τινας ἐπὶ ταῖς ὑπαρ- 10 χούσαις δωρεαῖς τοὺς χρησίμους ὄντας τῶν τιμῶν ἀποστερεῖν. εἰ γὰρ ὑπαρχουσὼν τούτων φαῦλοι καὶ ἀνάξιοί τινες κατὰ τὸν τούτων λόγον εἰσὶν, τί χρή προσδοκᾶν ἔσσεσθαι τότε, ὅταν παντελῶς μηδὲ πλεόν μέλλῃ μηδὲν εἶναι τοῖς χρηστοῖς οὖσιν; 15

8 Ἔτι τοίνυν ὑμᾶς κακεῖν' ἐνθυμεῖσθαι δεῖ, ὅτι ἐκ τῶν νῦν ὑπαρχόντων νόμων καὶ πάσαι κυρίων, οὓς οὐδ' ἂν αὐτὸς οὗτος ἀντίποι μὴ οὐχὶ καλῶς ἔχειν, ἐνιαυτὸν διαλιπὼν ἕκαστος λητουργεῖ, ὥστε τὸν ἡμισὺν ἐστ' ἀτελὴς τοῦ χρόνου. εἴθ' 15 ἥς πᾶσι μέτεστι τὸ ἡμισυ καὶ τοῖς μηδ' ὅτιοῦν ἀγαθὸν πεποιηκόσιν ὑμᾶς, ταύτης τοὺς εὖ ποιήσαντας, ὃ προστεθείκαμεν αὐτοῖς, τοῦτ' ἀφελώμεθα; μηδαμῶς· οὔτε γὰρ ἄλλως 20 καλὸν οὐθ' ὑμῖν πρέπον. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ μὲν τὴν ἀγορὰν ἀψευδεῖν νόμον γεγράφθαι, ἐφ' οἷς οὐδέν ἐστι δημοσία βλάβος εἴ τις ψεύδεται, ἐν δὲ 25 τῷ κοινῷ μὴ χρηῖσθαι τῷ νόμῳ τούτῳ τὴν πόλιν τὴν αὐτὴν ἐπιτάξασαν τοῖς ἰδιώταις, ἀλλὰ τοὺς ἀγαθόν τι πεποιηκότας

1 προσήκει S L A¹ F¹ Y O : προσήκε Paris. 2994 Paris. Coislin. 339, cf. §§ 54, 90, 104, xxii 6 2 μηδέν om. S L F Y O : add. A P, cf.

§§ 103, 105, ix 67 10 τινας vulg. S γρ. : τοὺς S L¹ Y O Bekk.

Anecd. p. 15¹ : ὀλίγους τινὰς Cobet : fort. ἐνίους τινὰς 13 τούτων S L A Y O : τούτου F 14 μηδὲ om. vulg. : add. S L soli

17-18 οὐδ' ἂν . . . ἀντίποι A : οὐδ' . . . ἀντίποι ἂν S L vulg. 19 τὸν ἡμισὺν S L vulg. : τὸ ἡμισύ A

21-22 ὃ . . . τοῦτ' vulg. : ἃ . . . ταῦτ' S L (sed ὃ S¹, corr. ead.) 25 ψεύδεται S L : ψεύσεται cett.

ἐξαπατήσαι, καὶ ταῦτ' οὐ μικρὰν ζημίαν ὀφλήσειν μέλλονσαν;
 οὐ γὰρ εἰ μὴ χρήματ' ἀπόλλυτε μόνον σκεπτέον, ἀλλ' εἰ 10
 καὶ δόξαν χρηστήν, περὶ ἧς μᾶλλον σπουδάζετ' ἢ περὶ χρη-
 μάτων, καὶ οὐ μόνον ὑμεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόγονοι. τεκμήριον
 5 δέ· χρήματα μὲν γὰρ πλείστα ποτε κτησάμενοι πάνθ' ὑπὲρ [460]
 φιλοτιμίας ἀνήλωσαν, ὑπὲρ δὲ δόξης οὐδένα πώποτε κίνδυνον
 ἐξέστησαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδίας οὐσίας προσαναλίσκοντες
 διετέλουν. νῦν τοίνυν οὗτος ὁ νόμος ταύτην ἀντὶ καλῆς
 αἰσχρὰν τῇ πόλει περιάπτει, καὶ οὔτε τῶν προγόνων οὔθ'
 10 ὑμῶν ἀξίαν. τρία γὰρ τὰ μέγιστ' ὑνεῖδη κτᾶται, φθονερούς
 ἀπίστους ἀχαρίστους εἶναι δοκεῖν.

“Οτι τοίνυν οὐδ' ἐστὶν ὅλως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ 11
 ἥθους τοῦ ὑμετέρου κύριον ποιῆσαι τοιοῦτον νόμον, καὶ τοῦτο
 πειράσομαι δείξαι διὰ βραχέων, ἓν τι τῶν πρότερον πεπρα-
 15 γμένων τῇ πόλει διεξελθών. λέγονται χρήμαθ' οἱ τριάκοντα
 δανείσασθαι παρὰ Λακεδαιμονίων ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ.
 ἐπειδὴ δ' ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθεν καὶ τὰ πράγματ' ἐκεῖνα
 κατέστη, πρέσβεις πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ χρήματα
 ταῦτ' ἀπήτουν. λόγων δὲ γιγνομένων καὶ τῶν μὲν τοὺς 12
 20 δανεισαμένους ἀποδοῦναι κελευόντων, τοὺς ἐξ ἄστεως, τῶν
 δὲ τοῦτο πρῶτον ὑπάρξει τῆς ὁμονοίας σημεῖον ἀξιούντων,
 κοινῇ διαλύσαι τὰ χρήματα, φασὶ τὸν δῆμον ἐλέσθαι συνεισ-
 ενεγκεῖν αὐτὸν καὶ μετασχεῖν τῆς δαπάνης, ὥστε μὴ λῦσαι
 τῶν ὁμολογημένων μηδέν. πῶς οὖν οὐ δεινόν, ὦ ἄνδρες
 25 Ἀθηναῖοι, εἰ τότε μὲν τοῖς ἡδικοκόσιν ὑμᾶς ὑπὲρ τοῦ μὴ
 ψεύσασθαι τὰ χρήματ' εἰσφέρειν ἡθελήσατε, νῦν δ' ἐξὸν
 ὑμῖν ἄνευ δαπάνης τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς εὐεργέταις, λύ-
 σασι τὸν νόμον, ψεύδεσθαι μᾶλλον αἰρήσεσθε; ἐγὼ μὲν
 οὐκ ἀξιώ.

30 Τὸ μὲν τοίνυν τῆς πόλεως ἥθος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ 13

5 ὑπὲρ S vulg.: ὑπὸ L Aristid. ii 684

inscr.

cf. xviii 42

ταῦτα FX

17 συνῆλθε A

24 ὁμολογημένων] ὁμωμοσμένων A,

26 τὰ χρήματα S I. al.: τὰ secl. Blass: τὰ χρήματα

16 ἐν] ἐμ S, cf.

- ἐπ' ἄλλων πολλῶν καὶ ἐφ' ὧν εἶπον ἴδοι τις ἂν τοιοῦτον,
 [461] ἀψευδὲς καὶ χρηστόν, οὐ τὸ λυσιτελέστατον πρὸς ἀργύριον
 σκοποῦν, ἀλλὰ τί καὶ καλὸν πράξει. τὸ δὲ τοῦ θέντος τὸν
 νόμον, τὰ μὲν ἄλλ' ἔγωγ' οὐκ οἶδα, οὐδὲ λέγω φλαῦρον
 οὐδὲν οὐδὲ σύνοιδα, ἐκ δὲ τοῦ νόμου σκοπῶν εὐρίσκω πολὺ 5
 14 τούτου κεχωρισμένον. φημὶ τοίνυν ἐγὼ κάλλιον εἶναι τοῦτον
 ὑμῖν ἀκολουθῆσαι περὶ τοῦ λῦσαι τὸν νόμον ἢ ὑμᾶς τούτῳ
 περὶ τοῦ θέσθαι, καὶ λυσιτελέστερον εἶναι καὶ ὑμῖν καὶ
 τούτῳ τὴν πόλιν πεπεικέναι Λεπτινήν ὅμοιον αὐτῇ γενέσθαι
 δοκεῖν ἢ αὐτὴν ὑπὸ τούτου πεπεῖσθαι ὁμοίαν εἶναι τούτῳ· 10
 οὐδὲ γὰρ εἰ πάνυ χρηστός ἐσθ', ὥς ἐμοῦ γ' ἔνεκ' ἔστω,
 βελτίων ἐστὶ τῆς πόλεως τὸ ἦθος.
 15 Νομίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἄμεινον ἂν περὶ
 τοῦ παρόντος βουλευσάσθαι, εἰ καὶ κεῖνο μάθοιτε, ὅτι ᾧ μόνῳ
 μείζους εἰσὶν αἱ παρὰ τῶν δῆμων δωρεαὶ τῶν παρὰ τῶν 15
 ἄλλων πολιτειῶν [διδομένων], καὶ τοῦτ' ἀφαιρεῖται νῦν τῷ
 νόμῳ. τῇ μὲν γὰρ χρεῖα τῇ τῶν εὐρισκομένων τὰς δωρεὰς
 οἱ τύραννοι καὶ οἱ τὰς ὀλιγαρχίας ἔχοντες μάλιστα δύνανται
 [τιμᾶν]· πλούσιον γὰρ ὂν ἂν βούλωνται παραχρῆμ' ἐποίησαν·
 τῇ δὲ τιμῇ καὶ τῇ βεβαιότητι τὰς παρὰ τῶν δῆμων δωρεὰς 20
 16 εὐρήσετ' οὐσας βελτίους. τό τε γὰρ μὴ μετ' αἰσχύνῃς ὥς
 κόλακεύοντα λαμβάνειν, ἀλλ' ἐν ἰσηγορίᾳ δοκοῦντ' ἄξιόν
 τινος εἶναι τιμᾶσθαι τῶν καλῶν ἐστὶ, τό θ' ὑπὸ τῶν ὁμοίων
 ἐκόντων θαυμάζεσθαι τοῦ παρὰ τοῦ δεσπότου λαμβάνειν
 ὅτιοῦν κρεῖττον εἶναι δοκεῖ. παρὰ μὲν γὰρ ἐκείνοις μείζων 25
 ἐστὶν ὁ τοῦ μέλλοντος φόβος τῆς παρούσης χάριτος, παρὰ
 δ' ὑμῖν ἀδεῶς ἂν λάβῃ τις ἔχειν ὑπῆρχε τὸν γοῦν ἄλλον

1 τοιοῦτον ὅν Cobet: τοιοῦτ' ὅν Weil coll. § 147 2 (τί) τὸ
 λυσιτελέστατον Dobree: fort. τὸ λυσιτελέστατον (τὸ) 16 διδο-
 μένων secl. Cobet, cf. iii 33 ἀφαιρεῖται] ἀφερέϊτε S, sed ἀνερέϊτε
 pr. m. (corr. ead., ut videtur): ἀφαιρέϊτε L (superscripto ν m.
 rec.): ἀναιρεῖται vulg. 19 τιμᾶν secl. Bake: τι δρᾶν conl. Weil
 20 καὶ τῇ βεβαιότητι om. S¹ Y O P Q: add. A F (habent S et P in
 marg.): καὶ τῇ γενναιότητι L¹ 27 ὑπῆρχε(ν) S L: ὑπῆρξεν
 vulg.

χρόνον. ὁ τοίνυν τὴν πίστιν ἀφαιρῶν τῶν δωρειῶν νόμος, [462]
 οὗτος, ᾧ μόνῳ κρείττους εἰσὶν αἱ παρ' ὑμῶν δωρεαί, τοῦτ' ¹⁷
 ἀφαιρεῖται. καίτοι τῶν ἀπασῶν ἧς ἂν τινος πολιτείας τὸ
 κομίζεσθαι τοὺς εὖνους τοῖς καθεστῶσιν χάριν ἐξέλης, οὐ
 5 μικρὰν φυλακὴν αὐτῶν ταύτην ἀφηρηκῶς ἔσει.

Τάχα τοίνυν ἴσως ἐκεῖνο λέγειν ἂν ἐπιχειρήσειε Λεπτίνης, ¹⁸
 ἀπάγων ὑμᾶς ἀπὸ τούτων, ὥς αἱ λητουργίαι νῦν μὲν εἰς
 πένητας ἀνθρώπους ἔρχονται, ἐκ δὲ τοῦ νόμου τούτου
 λητουργήσουσιν οἱ πλουσιώτατοι. ἔστι δὲ τοῦθ' οὕτως
 10 μὲν ἀκοῦσαι λόγον τιν' ἔχον· εἰ δέ τις αὐτ' ἀκριβῶς ἐξετάσειε,
 ψεῦδος ἂν φανείη. εἰσὶ γὰρ δήπου παρ' ἡμῖν αἷ τε τῶν
 μετοίκων λητουργίαι καὶ αἱ πολιτικαί, ὧν ἐκατέρων ἔστι
 τοῖς εὐρημένοις ἢ ἀτέλεια ἢ οὗτος ἀφαιρεῖται. τῶν γὰρ
 εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως εἰσφορῶν
 15 καὶ τριηραρχῶν ὀρθῶς καὶ δικαίως οὐδεὶς ἔστ' ἀτελὴς ἐκ
 τῶν παλαιῶν νόμων, οὐδ' οὗς οὗτος ἔγραψε, τοὺς ἀφ' Ἀρ-
 μοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. σκεψώμεθα δὴ τίνας ἡμῖν ¹⁹
 εἰσποιεῖ χορηγοὺς εἰς ἐκείνας τὰς λητουργίας, καὶ πόσους,
 ἔαν μὴ τούτῳ προσέχωμεν, ἀφήσει. οἱ μὲν τοίνυν πλου-
 20 σιώτατοι τριηραρχοῦντες αἰετῶν χορηγιῶν ἀτελεῖς ὑπάρ-
 χουσιν, οἱ δ' ἐλάττω τῶν ἱκανῶν κεκτημένοι, τὴν ἀναγκαίαν
 ἀτέλειαν ἔχοντες, ἔξω τοῦ τέλους εἰσὶ τούτου· οὐκοῦν
 τούτων μὲν οὐδετέρων οὐδεὶς διὰ τὸν νόμον ἡμῖν προσέσται
 χορηγός. ἀλλὰ νῆ Δί' εἰς τὰς τῶν μετοίκων λητουργίας ²⁰
 25 εἰσποιεῖ πολλοὺς. ἀλλ' ἔαν δείξῃ πέντε, ἐγὼ ληρεῖν ὁμολογῶ.
 θήσω τοίνυν ἐγὼ μὴ τοιοῦτον εἶναι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τῶν [463]
 μετοίκων πλείονας ἢ τοσοῦτους, ἔαν ὁ νόμος τεθῇ, τοὺς

1 νόμος, οὗτος] distinxit G. H. Schaefer, cf. § 26: νόμος secl. Cobet
 3 ἧς ἂν τινος (vel ἡσάντινος) S L Y O P: ἡστινος ἂν A: ἡστινοσοῦν F L
 corr.

4 ἐξέλης Dindorf: ἂν ἐξέλης S L A Y O: ἂν ἀφέλης F
 11 ὃν post ἂν add. A Y O: om. S L F 17 καὶ Ἀριστογείτονος om.

S¹ A¹ P¹ Q¹; sed cf. §§ 29, 127, 159; eadem varietas in xix 280, loco
 tamen non plane simili 19 ἀφήσει] fort. legendum ἀφήσομεν
 (excidit -ομεν ante οἱ μὲν) 27 αἰετῶν post τοὺς add. vulg.: om.

- λητουργοῦντας ἔσεσθαι, καὶ τῶν πολιτῶν μηδέν' ἐκ τριηραρχίας ὑπάρξειν ἀτελεῇ. σκεψώμεθα δὴ τί τοῦτο τῇ πόλει, ἔαν ἅπαντες οὗτοι λητουργῶσιν· φανήσεται γὰρ οὐδὲ πολλοῦ
- 21 δεῖ τῆς γενησομένης ἄξιον αἰσχύνης. ὅρα δ' οὕτως. εἰσὶ τῶν ξένων ἀτελεῖς—δέκα θήσω· καὶ μὰ τοὺς θεούς, ὅπερ 5 εἶπον ἀρτίως, οὐκ οἶμαι πέντ' εἶναι. καὶ μὴν τῶν γε πολιτῶν οὐκ εἰσὶ (πλείους ἢ) πέντ' ἢ ἕξ. οὐκοῦν ἀμφοτέρων ἑκαίδεκα. ποιήσωμεν αὐτοὺς εἴκοσιν, εἰ δὲ βούλεσθε, τριάκοντα. πόσοι δὴ ποτ' εἰσὶν οἱ κατ' ἐνιαυτὸν τὰς ἐγκυκλίους λητουργίας λητουργοῦντες, χορηγοὶ καὶ γυμνασίарχοι 10 καὶ ἐστιάτορες; ἐξήκοντ' ἴσως ἢ μικρῷ πλείους σύμπαντες οὗτοι. ἴν' οὖν τριάκοντ' ἄνθρωποι πλείους παρὰ πάντα τὸν χρόνον λητουργήσωσιν ἡμῖν, τοὺς ἅπαντας ἀπίστως πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαθῶμεν; ἀλλ' ἴσμεν ἐκεῖνο δήπου, ὅτι λητουργήσουσιν μὲν, ἄνπερ ἡ πόλις ἦ, πολλοὶ καὶ οὐκ ἐπιλείψουσιν, 15 εἴ δὲ ποιεῖν ἡμᾶς οὐδεὶς ἐθελήσει, τοὺς πρότερον ποιήσαντας 23 ἔαν ἡδικοημένους ἴδῃ. εἶεν. εἰ δὲ δὴ τὰ μάλιστ' ἐπέλειπον οἱ χορηγεῖν οἰοί τε, πρὸς Διὸς πότερον κρεῖττον ἦν εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν τὰς χορηγίας ὥσπερ τὰς τριηραρχίας, ἢ τοὺς εὐεργέτας ἀφελέσθαι τὰ δοθέντα; ἐγὼ μὲν ἐκεῖν' 20 οἶμαι. νῦν μὲν γε τὸν χρόνον, ὃν ἂν τούτων ἕκαστος λητουργῇ, δίδωσι τὴν ἀνάπαυσιν αὐτοῖς μόνον, μετὰ ταῦτα [464] δ' οὐδὲν ἔλαττον ἕκαστος αὐτῶν ἀναλώσει· τότε δ' ἂν, μικρὰς 25 συντελείας ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ἐκάστῳ γιγνομένης, οὐδὲν ἔπασχε δεινὸν οὐδεὶς, οὐδ' εἰ πάννυ μικρὰ κεκτημένος ἦν.
- 24 Οὕτω τοίνυν τινές, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἔχουσ' ἀλογίστως ὥστ' ἐπιχειροῦσι λέγειν πρὸς μὲν ταῦτ' οὐδέν, ἄλλα δὲ τοιαδί, ὥς ἄρα δεινόν, εἰ ἐν κοινῷ μὲν μηδ' ὀτιοῦν ὑπάρχει τῇ πόλει, ἰδίᾳ δέ τινες πλουτήσουσ' ἀτελείας

2 ἔσται add. ante τῇ πόλει L : post τῇ πόλει vulg. : om. S¹
 3 οὐδὲν ante οὐδὲ add. H. Richards 4 αἰσχύνης ἄξιον A ὅρα
 S¹ Y O : ὁρᾶτε L vulg., cf. § 55 7 πλείους ἢ add. Weil 12 ἢ
 ante πλείους add. S L vulg. : om. A 17 εἰδῇ S¹ L ἐπέλειπον
 S : ἐπέλειπον cett. 29 ὑπάρξει F

ἐπειλημμένοι. ἔστι δὲ ταῦτ' ἀμφοτέρ' οὐχὶ δίκαιον λέγειν.
 εἰ μὲν γάρ τις ἔχει πολλὰ μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, οὐχὶ δεῖ
 δήπου τούτῳ βασκαίνειν· εἰ δ' ὑψηρημένον φήσουσιν ἢ
 5 τιν' ἄλλον οὐχ ὃν προσήκει τρόπον, εἰσὶ νόμοι καθ' οὓς
 προσήκει κολάζειν. ὅτε δὲ τοῦτο μὴ ποιούσιν, οὐδὲ τὸν
 λόγον αὐτοῖς τοῦτον λεκτέον. καὶ μὴν περὶ τοῦ γε μὴ 25
 εἶναι χρήματα κοινὰ τῇ πόλει, ἐκεῖν' ὑμᾶς δεῖ σκοπεῖν, ὅτι
 οὐδὲν ἔσσεσθ' εὐπορώτεροι, τὰς ἀτελείας ἔαν ἀφέλησθε· οὐ
 γὰρ κοινωνεῖ ταῖς δημοσίαις προσόδοις καὶ περιουσίαις
 10 ταῦτα τὰναλώματ' οὐδέν. χωρὶς δὲ τούτων νυνὶ τῇ πόλει,
 δνοῖν ἀγαθοῖν ὄντων, πλούτου καὶ τοῦ πρὸς ἅπαντας πιστεύ-
 εσθαι, ἐστὶ τὸ τῆς πίστεως ὑπάρχον. εἰ δέ τις οἶεται δεῖν,
 ὅτι χρήματ' οὐκ ἔχομεν, μηδὲ δόξαν ἔχειν ἡμᾶς χρηστήν, οὐ
 καλῶς φρονεῖ. ἐγὼ μὲν γὰρ εὐχομαι τοῖς θεοῖς, μάλιστα
 15 μὲν ἡμῖν καὶ χρήματα πολλὰ γενέσθαι, εἰ δὲ μή, τό γε
 πιστοῖς εἶναι καὶ βεβαίοις δοκεῖν διαμεῖναι.

Φέρε δὴ καὶ τὰς εὐπορίας, ἃς ἀναπανομένους τινὰς εὐ- 26
 πορήσειν οὗτοι φήσουσιν, εἰς δέον ὑμῖν γιγνομένας δείξω.
 ἵστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι τῶν τριηραρχῶν οὐδεὶς ἐστ' ἀτελής
 20 οὐδὲ τῶν εἰσφορῶν τῶν εἰς τὸν πόλεμον. οὐκ οὖν ὁ πολλὰ [465]
 κεκτημένος, οὗτος, ὅστις ἂν ἦ, πόλλ' εἰς ταῦτα συντελεῖ;
 πᾶς ἀνάγκη. καὶ μὴν ὅτι δεῖ τὴν εὐπορίαν εἰς ταῦθ' ὑπάρ-
 χειν πλείστην τῇ πόλει, πάντες ἂν ὁμολογήσειαν· παρὰ
 μὲν γὰρ τὰς ἐπὶ τῶν χορηγιῶν δαπάνας ἡμέρας μέρος μικρὸν
 25 ἢ χάρις τοῖς θεωμένοις ἡμῶν, παρὰ δὲ τὰς τῶν εἰς τὸν

1 ἄμ' ante ἀμφοτέρα add. vulg. : om. S L Y O 3 τούτῳ L vulg.
 Bekk. Anecd. p. 130 : τοῦτο S solus ἢ om. S A Y O : add. L F
 4 κεκτηῖσθαι post τρόπον add. L F : om. S vulg. 11 ὄντων om.
 S¹ P¹, sed cf. schol. p. 472, 2 et xxiii 113 ἅπαντας L vulg., cf.
 § 164 : ἅπαντα S¹ Y P 12 ante ἐστὶ add. μεῖζον L vulg. S corr. :
 κρεῖττον A : om. S¹ Y P ἡμῖν post ὑπάρχον add. L vulg. : om. S¹ A
 16 διαμεῖναι S L A Y O : διαμένειν F 20-21 οὐκ οὖν . . . συντελεῖ;
 J. B. Mayor : οὐκοῦν . . . συντελεῖ vulg., cf. §§ 62, 71, 97 21 κε-
 κτημένος, οὗτος distinxit G. H. Schaefer, cf. § 17 24 μικρὸν
 post μέρος S L : ante ἡμέρας vulg. : om. Y O P¹ 25 ἡμῶν ἐστι
 L A F

πόλεμον παρασκευῶν ἀφθονίας πάντα τὸν χρόνον ἢ σωτηρίᾳ
 27 πάσῃ τῇ πόλει. ὥσθ' ὅσον ἐνθάδ' ἀφίετε, ἐκεῖ κομί-
 ζεσθε, καὶ δίδοτ' ἐν τιμῆς μέρει ταῦθ' ἂ καὶ μὴ λαβοῦσιν
 ἔστιν ἔχειν τοῖς τοῦ τριηραρχεῖν ἄξια κεκτημένοις. ἀλλὰ
 μὴν ὅτι τῶν τριηραρχῶν οὐδεὶς ἐστ' ἀτελής, οἶμαι μὲν ὑμᾶς
 εἰδέναι πάντας, ὅμως δὲ καὶ τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ἀναγνώ-
 σεται. λαβὲ τὸν περὶ τῶν τριηραρχῶν νόμον καὶ λέγε
 τοῦτ' αὐτό.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀτελῇ δὲ μηδένα εἶναι τριηραρχίας πλὴν τῶν ἐννέα ἀρχόντων. 10

28 Ὅρᾱθ' ὥς σαφῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέν' εἶναι τριη-
 ραρχίας ἀτελῇ διείρηκεν ὁ νόμος πλὴν τῶν ἐννέ' ἀρχόντων.
 οὐκοῦν οἱ μὲν ἐλάττω κεκτημένοι τοῦ τριηραρχίας ἄξι' ἔχειν
 ἐν ταῖς εἰσφοραῖς συντελοῦσιν εἰς τὸν πόλεμον, οἱ δ' ἐφικνού-
 μενοι τοῦ τριηραρχεῖν εἰς ἀμφοτέρ' ὑμῖν ὑπάρξουσιν χρήσιμοι, 15
 καὶ τριηραρχεῖν καὶ εἰσφέρειν. τίν' οὖν ῥαστώνην τοῖς
 πολλοῖς ὁ σός, ὦ Λεπτίνη, ποιεῖ νόμος, εἰ μίᾱς ἢ δυοῖν
 φυλαῖν ἕνα χορηγὸν καθίστησιν, ὅς ἀνθ' ἐνὸς ἄλλου τοῦθ'
 ἅπαξ ποιήσας ἀπηλλάσσεται; ἐγὼ μὲν οὐχ ὀρώ. τῆς δέ
 [466] γ' αἰσχύνῃς ὅλην ἀναπίμπλησι τὴν πόλιν καὶ τῆς ἀπι- 20
 στίας. οὐκοῦν ὅτε πολλῷ μείζονα βλάβει τῶν ὠφελειῶν
 ὧν ἔχει, προσήκει λελῦσθαι παρὰ τοῖσδ' αὐτόν; ἔγωγ' ἂν
 φαίην.

29 Ἔτι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τὸ γεγράφθαι ἐν τῷ νόμῳ
 διαρρήδην αὐτοῦ 'μηδένα μήτε τῶν πολιτῶν μήτε τῶν ἰσο- 25
 τελῶν μήτε τῶν ξένων εἶναι ἀτελῇ,' μὴ διηρηῆσθαι δ' ὅτου
 ἀτελῇ, χορηγίας ἢ τινος ἄλλου τέλους, ἀλλ' ἀπλῶς 'ἀτελῇ

2 πάσῃ om. A   8 τοῦτο αὐτό S¹ L¹ A : τοῦτον αὐτοῖς vulg.
 11-12 ὁρᾱθ' . . . ἀρχόντων om. A   12 διείρηκεν codd., cf. schol.
 p. 473, 10 διαρρήδην εἶπεν : διήρηκεν L corr. (conl. Dobree)   13 τριη-
 ραρχίας S in ras. L vulg. : λειτουργίας Y O   19 ἀπηλλάσσεται Cobet :
 ἀπαλλάσσεται codd., cf. xxiv 85, 115   26 διηρηῆσθαι L A P : διειρηῆσθαι
 S F Y O   27 ἀτελῇ secl. Blass

μηδένα πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, καὶ
 ἐν μὲν τῷ 'μηδένα' πάντας περιλαμβάνειν τοὺς ἄλλους,
 ἐν δὲ τῷ 'τῶν ξένων' μὴ διορίζειν τῶν οἰκούντων Ἀθήνησιν,
 ἀφαιρεῖται καὶ Λεύκωνα τὸν ἄρχοντα Βοσπόρου καὶ τοὺς
 5 παῖδας αὐτοῦ τὴν δωρεῖαν ἣν ὑμεῖς ἔδοτ' αὐτοῖς. ἔστι γὰρ 30
 γένει μὲν δήπου ὁ Λεύκων ξένος, τῇ δὲ παρ' ὑμῶν ποιήσει
 πολίτης· κατ' οὐδέτερον δ' αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν ἔστιν ἔχειν
 ἐκ τούτου τοῦ νόμου. καίτοι τῶν μὲν ἄλλων εὐεργετῶν
 χρόνον τιw' ἕκαστος ἡμῖν χρήσιμον αὐτὸν παρέσχευ, οὗτος
 10 δέ, ἂν σκοπήτε, φανήσεται συνεχῶς ἡμᾶς εὖ ποιῶν, καὶ
 ταυθ' ὦν μάλισθ' ἡμῶν ἡ πόλις δεῖται. ἴστε γὰρ δήπου 31
 τοῦθ', ὅτι πλείστῳ τῶν πάντων ἀνθρώπων ἡμεῖς ἐπεισάκτω
 σίτῳ χρώμεθα. πρὸς τοίνυν ἅπαντα τὸν ἐκ τῶν ἄλλων
 ἐμπορίων ἀφικνούμενον ὁ ἐκ τοῦ Πόντου σίτος εἰσπλέων
 15 ἔστιν. εἰκότως· οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸ τὸν τόπον τοῦτον
 σίτον ἔχειν πλείστον τοῦτο γίγνεται, ἀλλὰ διὰ τὸ κύριον
 ὄντα τὸν Λεύκων' αὐτοῦ τοῖς ἄγουσιν Ἀθήναζε ἀτέλειαν
 δεδωκέναι, καὶ κηρύττειν πρώτους γεμίζεσθαι τοὺς ὡς ὑμᾶς
 πλέοντας. ἔχων γὰρ ἐκεῖνος ἑαυτῷ καὶ τοῖς παισὶ τὴν
 20 ἀτέλειαν ἅπασι δέδωκεν ὑμῖν. τοῦτο δ' ἡλίκον ἐστὶ θεωρή-
 σατε. ἐκεῖνος πράττεται τοὺς παρ' αὐτοῦ σίτον ἐξάγοντας 32
 τριακοστήν. αἱ τοίνυν παρ' ἐκείνου δεῦρ' ἀφικνούμεναι
 σίτου μυριάδες περὶ τέτταράκοντ' εἰσί· καὶ τοῦτ' ἐκ τῆς
 παρὰ τοῖς σιτοφύλαξιν ἀπογραφῆς ἂν τις ἴδοι. οὐκοῦν παρὰ
 25 μὲν τὰς τριάκοντα μυριάδας μυρίους δίδωσι μεδίμνους ἡμῖν,
 παρὰ δὲ τὰς δέκα ὥσπερανεὶ τρισχιλίους. τοσούτου τοίνυν 33
 δεῖ ταύτην ἀποστερηῆσαι τὴν δωρεῖαν τὴν πόλιν, ὥστε προσ-
 κατασκευάσας ἐμπόριον Θευδοσίαν, ὃ φασιν οἱ πλείοντες
 οὐδ' ὀτιοῦν χεῖρον εἶναι τοῦ Βοσπόρου, κἀνταυθ' ἔδωκε τὴν

2 περιλαμβάνειν F: περιλαμβάνει S¹ L al. 5 ἔστι vulg.: ἔστι
 μὲν S (μὲν punctis notavit pr. m.) L¹ (omisso μὲν post γένει) 6 ὁ
 Λεύκων post δήπου S L vulg.: ante δήπου A 17 αὐτοῦ om. Y O P Q
 τὸν σίτον post ἄγουσι add. vulg.: om. S L A F 26 δὲ om. S¹:
 post δέκα ponit Blass 29 δέδωκε F

- ἀτέλειαν ἡμῖν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν,
 ὅσ' εὐεργέτηκεν ὑμᾶς οὗτος ἀνὴρ καὶ αὐτὸς καὶ οἱ πρόγονοι·
 ἀλλὰ πρωπέρυσιν σιτοδείας παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις γενο-
 μένης οὐ μόνον ὑμῖν ἱκανὸν σῖτον ἀπέστειλεν, ἀλλὰ το-
 σοῦτον ὥστε πεντεκαίδεκ' ἀργυρίου τάλαντα, ἃ Καλλισθένης 5
 34 διώκησε, προσπεριγενέσθαι. τί οὖν οἴεσθ', ὦ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, τοῦτον τὸν τοιοῦτον περὶ ὑμᾶς γεγενημένον, ἐὰν ἀκούσῃ
 νόμῳ τὴν ἀτέλειαν ὑμᾶς ἀφηρημένους αὐτὸν καὶ μὴδ' ἂν
 μεταδόξῃ ποτὲ ψηφισαμένους ἐξεῖναι δοῦναι; ἄρ' ἀγνοεῖθ'
 ὅτι ὁ αὐτὸς νόμος οὗτος ἐκείνόν τ' ἀφαιρήσεται τὴν ἀτέλειαν, 10
 κύριος ἂν γένηται, καὶ ὑμῶν τοὺς παρ' ἐκείνου σιτηγοῦντας;
 35 οὐ γὰρ δῆπου τοῦτό γ' ὑπέιληφεν οὐδεὶς, ὥς ἐκείνος ὑπομενεῖ
 ἑαυτῷ μὲν ἀκύρους εἶναι τὰς παρ' ὑμῶν δωρειάς, ὑμῖν δὲ
 μένειν τὰς παρ' ἑαυτοῦ. οὐκοῦν πρὸς πολλοῖς οἷς βλάψειν
 ὑμᾶς ὁ νόμος φαίνεται, καὶ προσαφαιρεῖται τι τῶν ὑπαρ- 15
 [468] χόντων ἤδη. εἴθ' ὑμεῖς ἔτι σκοπεῖτ' εἰ χρὴ τοῦτον ἐξαλείψαι,
 καὶ οὐ πάλαι βεβούλευσθε; ἀνάγνωθι λαβὼν αὐτοῖς τὰ
 ψηφίσματα τὰ περὶ τοῦ Λεύκωνος.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

- 36 Ὡς μὲν εἰκότως καὶ δικαίως τετύχηκεν τῆς ἀτελείας 20
 παρ' ὑμῶν ὁ Λεύκων, ἀκηκόατ' ἐκ τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄν-
 δρες δικασταί. τούτων δ' ἀπάντων στήλας ἀντιγράφους
 ἐστήσαθ' ὑμεῖς καὶ ἐκείνος, τὴν μὲν ἐν Βοσπόρῳ, τὴν δ' ἐν
 Πειραιεῖ, τὴν δ' ἐφ' Ἱερῷ. σκοπεῖτε δὴ πρὸς ὅσης κακίας
 ὑπερβολὴν ὑμᾶς ὁ νόμος προάγει, ὅς ἀπιστότερον τὸν δῆμον 25
 37 καθίστησ' ἐνὸς ἀνδρός. μὴ γὰρ οἴεσθ' ὑμῖν ἄλλο τι τὰς
 στήλας ἐστάναι ταύτας ἢ τούτων πάντων ὧν ἔχετ' ἢ δεδώκατε
 συνθήκας, αἷς ὁ μὲν Λεύκων ἐμμένων φανεῖται καὶ ποιεῖν

2 ἀνὴρ Bekker: ἀνὴρ S: ἀνὴρ L vulg., cf. §§ 42, 46 4 τοσοῦτου
 H. Wolf 9 ψηφισαμένοις Madvig 14 ἑαυτοῦ vulg.: εαυτω
 S: ἑαυτῷ L Y O ἂν post οἷς add. S L vulg.: om. A βλάψειν
 ὑμᾶς ὁ νόμος A: ὁ νόμος βλάψειν ὑμᾶς S L vulg.: βλάψειν ἂν ὑμᾶς ὁ
 νόμος Bekk. Anecd. p. 127 17 τὰ ψηφίσματα αὐτὰ F 23 ὑμεῖς
 τε L F

αἰεί τι προθυμούμενος ὑμᾶς εὖ, ὑμεῖς δ' ἐστῶσας ἀκύρους
 πεποιηκότες, ὃ πολὺ δεινότερον τοῦ καθελεῖν· αὐται γὰρ
 οὕτωςι τοῖς βουλομένοις κατὰ τῆς πόλεως βλασφημεῖν
 τεκμήριον ὡς ἀληθῆ λέγουσιν ἐστήξουσιν. φέρ', εἰ δὲ δὴ 38
 5 πέμψας ὡς ἡμᾶς ὁ Λεύκων ἐρωτᾷ, τί ἔχοντες ἐγκαλέσαι καὶ
 τί μεμφόμενοι τὴν ἀτέλειαν αὐτὸν ἀφήρησθε, τί πρὸς θεῶν
 ἐροῦμεν ἢ τί γράψει ποθ' ὁ τὸ ψήφισμ' ὑπὲρ ἡμῶν γράφων;
 ὅτι νῆ Δί' ἡσάν τινες τῶν εὐρημένων ἀνάξιοι. εἰ δὲ οὖν 39
 εἶπη πρὸς ταῦτ' ἐκεῖνος 'καὶ γὰρ Ἀθηναίων τινὲς ἴσως φαύ-
 10 λοι, καὶ οὐ διὰ ταῦτ' ἐγὼ τοὺς χρηστοὺς ἀφειλόμην, ἀλλὰ
 τὸν δῆμον νομίζων χρηστὸν πάντας ἔχειν ἐῷ,' οὐδ' ἀδικότερ'
 ἡμῶν ἐρεῖ; ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ. παρὰ πᾶσι γὰρ ἀνθρώποις
 μᾶλλον ἐστὶν ἔθος διὰ τοὺς εὐεργέτας καὶ ἄλλους τινὰς εὖ [469]
 ποιεῖν τῶν μὴ χρηστῶν ἢ διὰ τοὺς φαύλους τοὺς ὁμολογου-
 15 μένως ἀξίους χάριτος τὰ δοθέντ' ἀφαιρεῖσθαι. καὶ μὴν οὐδ' 40
 ὅπως οὐκ ἀντιδῶσει τῷ Λεύκωνί τις, ἂν βούληται, δύναμαι
 σκοπούμενος εὐρεῖν. χρήματα μὲν γὰρ ἐστὶν αἰεὶ παρ' ὑμῖν
 αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὸν νόμον τοῦτον, εἴαν τις ἐπ' αὐτ' ἔλθῃ, ἢ
 στερήσεται τούτων ἢ λητουργεῖν ἀναγκασθήσεται. ἔστι δ'
 20 οὐ τὸ τῆς δαπάνης μέγιστον ἐκείνῳ, ἀλλ' ὅτι τὴν δωρεῖαν
 ὑμᾶς αὐτὸν ἀφηρῆσθαι νομιεῖ.

Οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ Λεύκων ἀδικηθῇ μόνον 41
 δεῖ σκοπεῖν, ᾧ φιλοτιμίας ἔνεχ' ἢ περὶ τῆς δωρεῖας σπουδῇ
 γένοιτ' ἂν, οὐ χρεῖας, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄλλος εὖ μὲν ἐποίησεν
 25 ὑμᾶς εὖ πράττων, εἰς δέον δὲ νῦν γέγον' αὐτῷ τὸ λαβεῖν
 παρ' ὑμῶν τὴν ἀτέλειαν. τίς οὖν οὗτός ἐστιν; Ἐπικέρδης
 ὁ Κυρηναῖος, ὅς, εἴπερ τις ἄλλος τῶν εἰληφότων, δικαίως
 ἡξιώθη ταύτης τῆς τιμῆς, οὐ τῷ μεγάλ' ἢ θαυμάσι' ἡλικία

2 πεποιηκότες S¹ (add. ἔσεσθαι m. ant.) al.: ἔσεσθε πεποιηκότες
 LF 6 αὐτὸν L vulg.: αὐτὸν S: αὐτὸν Bekker, cf. § 40 7 δ']
 ὅτε S¹: ὅ γε L Y O P ἡμῶν L al.: ὑμῶν S A Y O 8 τινες τῶν
 εὐρημένων A F schol. p. 479, 25: τῶν εὐρημένων τινὲς S L al. 9 εἰς
 ante φαῦλοι add. A: post φαῦλοι L: om. S Y O P¹ 14 ὁμολογου-
 μένους F corr., cf. xiv 11, xxvi 22 21 αὐτὸν L vulg.: αὐτον S,
 cf. § 38: αὐτὸν edd. Turr. 23 ἔνεκα A: εἴνεκα S L F Y O

δοῦναι, ἀλλὰ τῷ παρὰ τοιοῦτον καιρὸν ἐν ᾧ καὶ τῶν εὖ
 πεπονθότων ἔργον ἦν εὐρεῖν ἐθέλοντά τινα ὧν εὐεργέτητο
 42 μεμνήσθαι. οὗτος γὰρ ἀνὴρ, ὥς τὸ ψήφισμα τοῦτο δηλοῖ
 τὸ τότε αὐτῷ γραφέν, τοῖς ἀλοῦσι τότε ἐν Σικελίᾳ τῶν πολι-
 τῶν, ἐν τοιαύτῃ συμφορᾷ καθεστηκόσιν, ἔδωκε μνᾶς ἑκατὸν 5
 καὶ τοῦ μὴ τῷ λιμῷ πάντας αὐτοὺς ἀποθανεῖν αἰτιώτατος
 ἐγένετο. καὶ μετὰ ταῦτα, δοθείσης ἀτελείας αὐτῷ διὰ ταῦτα
 παρ' ὑμῶν, ὁρῶν ἐν τῷ πολέμῳ [πρὸ τῶν τριάκοντα μικρὸν]
 σπανίζοντα τὸν δῆμον χρημάτων, τάλαντον ἔδωκεν αὐτὸς
 [470] ἐπαγγειλάμενος. σκέψασθε δὴ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ἄνδρες 10
 43 Ἀθηναῖοι, πῶς ἂν ἄνθρωπος μᾶλλον φανερὸς γένοιτ' εὖνους
 ὢν ὑμῖν, ἢ πῶς ἦττον ἄξιος ἀδικηθῆναι, ἢ πρῶτον μὲν εἰ
 παρὼν τῷ τῆς πόλεως ἀτυχήματι μᾶλλον ἔλοιτο τοὺς ἀτυ-
 χοῦντας καὶ τὴν παρὰ τούτων χάριν, ἥτις ποτ' ἔμελλεν
 ἔσσεσθαι, ἢ τοὺς ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ κεκρατηκότας καὶ παρ' 15
 οἷς ἦν, δεύτερον δέ, ἐτέραν χρεῖαν ἰδῶν, εἰ φαίνοιτο διδούς
 καὶ μὴ πῶς ἰδίᾳ τὰ ὄντα σώσει προνοούμενος, ἀλλ' ὅπως
 44 τῶν ὑμετέρων μηδὲν ἐνδεῶς ἔξει τὸ καθ' αὐτόν. τοῦτον
 μέντοι τὸν τῷ μὲν ἔργῳ παρὰ τοὺς μεγίστους καιροὺς οὕτωςι
 κοινὰ τὰ ὄντα τῷ δῆμῳ κεκτημένον, τῷ δὲ ῥήματι καὶ τῇ 20
 τιμῇ τὴν ἀτέλειαν ἔχοντα, οὐχὶ τὴν ἀτέλειαν ἀφαιρήσεσθε
 (οὐδὲ γὰρ οὔση χρώμενος φαίνεται), ἀλλὰ τὸ πιστεύειν ὑμῖν,
 οὗ τί γένοιτ' ἂν αἴσχιον; τὸ τοίνυν ψήφισμ' ὑμῖν αὐτ' ἀνα-
 γνώσεται τὸ τότε ψηφισθὲν τῷ ἀνδρὶ. καὶ θεωρεῖτ', ὦ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα ψηφίσματ' ἄκυρα ποιεῖ ὁ νόμος, καὶ 25
 οἷους ἀνθρώπους ἀδικεῖ, καὶ ἐν ὁποίοις καιροῖς χρησίμους
 ὑμῖν παρασχόντας ἑαυτούς· εὐρήσετε γὰρ τούτους, οὓς ἥκιστα
 προσῆκεν, ἀδικοῦντα. λέγε.

3 ἀνὴρ Bekker : ἀνὴρ L vulg. : ανηρ S, cf. §§ 33, 46 8 τῷ ante
 πρὸ add. L vulg. : om. S¹ Y O P πρὸ . . . μικρὸν secl. Weil 11 ἂν
 om. S¹ Y O, cf. xxi 77, 79, xxiii 141 μᾶλλον om. S¹ Y O P 17 πως
 S¹ (corr. ead.) Y O : ὅπως L vulg. σώσει L : σώσει SA F¹ Y O,
 cf. xxi 216 18 τὸ κατ' αὐτόν AP γρ. (Blass coll. l 13) 25 ὁ
 νόμος del. Benseler 26 οἷους Dobree : ὅους codd.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τὰς μὲν εὐεργεσίας ἀνθ' ὧν εὗρετο τὴν ἀτέλειαν ὁ Ἐπι- 45
 κέρδης ἀκηκόατ' ἐκ τῶν ψηφισμάτων, ὧ ἄνδρες δικασταί.
 σκοπεῖτε δὲ μὴ τοῦτο, εἰ μὴς ἑκατὸν καὶ πάλιν τάλαντον
 5 ἔδωκεν (οὐδὲ γὰρ τοὺς λαβόντας ἔγωγ' ἡγοῦμαι τὸ πλῆθος
 τῶν χρημάτων θαυμάσαι), ἀλλὰ τὴν προθυμίαν καὶ τὸ αὐτὸν [471]
 ἐπαγγειλάμενον ποιεῖν καὶ τοὺς καιροὺς ἐν οἷς. πάντες μὲν 46
 γὰρ εἰσιν ἴσως ἄξιοι χάριν ἀνταπολαμβάνειν οἱ προϋπά-
 ρχοντες τῷ ποιεῖν εὖ, μάλιστα δ' οἱ παρὰ τὰς χρείας, ὧν εἷς
 10 οὗτος ἀνὴρ ὧν φαίνεται. εἴτ' οὐκ αἰσχνόμεθ', ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τοὺς τοῦ τοιούτου παῖδας εἰ μηδεμίαν ποιησάμενοι
 τούτων μηδενὸς μνείαν ἀφηρημένοι φανούμεθα τὴν δωριάν,
 μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; οὐ γὰρ εἰ ἕτεροι μὲν ἦσαν οἱ τότε 47
 σωθέντες ὑπ' αὐτοῦ καὶ δόντες τὴν ἀτέλειαν, ἕτεροι δ' ὑμεῖς
 15 οἱ νῦν ἀφαιρούμενοι, ἀπολύει τοῦτο τὴν αἰσχύνην, ἀλλ' αὐτὸ
 δὴ τοῦτο καὶ τὸ δεινὸν ἐστιν. εἰ γὰρ οἱ μὲν εἰδότες καὶ
 παθόντες ἄξια τούτων ἐνόμιζον εὖ πάσχειν, ἡμεῖς δ' οἱ
 λόγῳ ταῦτ' ἀκούοντες ὥς ἀναξίων ἀφαιρησόμεθα, πῶς οὐχ
 ὑπέρδδινον ποιήσομεν; ὁ αὐτὸς τοίνυν ἐστὶ μοι λόγος οὗτος 48
 20 καὶ περὶ τῶν τοὺς τετρακοσίους καταλυσάντων, καὶ περὶ τῶν
 ὅτ' ἔφευγεν ὁ δῆμος χρησίμους αὐτοὺς παρασχόντων· πάντας
 γὰρ αὐτοὺς ἡγοῦμαι δεινότατ' ἂν παθεῖν, εἴ τι τῶν τότε
 ψηφισθέντων αὐτοῖς λυθείη.

Εἰ τοίνυν τις ὑμῶν ἐκεῖνο πέπεισται, πολὺ τοῦ δεηθῆναί 49
 25 τινος τοιούτου νῦν ἀπέχειν τὴν πόλιν, ταῦτα μὲν εὐχέσθω
 τοῖς θεοῖς, κἀγὼ συνεύχομαι, λογιζέσθω δὲ πρῶτον μὲν ὅτι
 περὶ νόμου μέλλει φέρειν τὴν ψῆφον ᾧ μὴ λυθέντι δείσει

9 τῷ codd. : τοῦ Seager, Dobree   ὑμᾶς εἰδ L F   10 ἀνὴρ
 Bekker : ἀνὴρ codd., cf. §§ 33, 42   15 ἀπολύει codd. : λύει Blass
 coll. Aristid. i 583, Liban. i 383, 5, iii 423, 7   αὐτὸ δὴ τοῦτο codd. :
 ἐνταῦθα δὴ Blass coll. Aristid. ii 596, i 779, i 583, Liban. iv 68, 16
 16 εἰδότες καὶ παθόντες] ἰδόντες καὶ παρόντες schol.   17 παθόντες]
 παρόντες A F corr.

χρῆσθαι, δεύτερον δ' ὅτι βλάπτουσιν οἱ πονηροὶ νόμοι καὶ τὰς ἀσφαλῶς οἰκεῖν οἰομένας πόλεις. οὐ γὰρ ἂν μετέπιπτε τὰ πράγματ' ἐπ' ἀμφοτέρω, εἰ μὴ τοὺς μὲν ἐν κινδύνῳ καθεστηκότας καὶ πράξεις χρησταὶ καὶ νόμοι καὶ ἄνδρες χρηστοὶ καὶ πάντ' ἐξητασμέν' ἐπὶ τὸ βέλτιον προῆγε, τοὺς δ' ἐν 5

[472] ἀπάσῃ καθεστάναι δοκοῦντας εὐδαιμονίᾳ πάντα ταῦτ' ἀμει-
50 λούμεν' ὑπέρρει κατὰ μικρόν. τῶν γὰρ ἀνθρώπων οἱ πλείστοι κτῶνται μὲν τὰ γαθὰ τῷ καλῶς βουλευέσθαι καὶ μηδεὶς καταφρονεῖν, φυλάττειν δ' οὐκ ἐθέλουσι τοῖς αὐτοῖς τούτοις. ὃ μὴ πάθῃτε νῦν ὑμεῖς, μηδ' οἴεσθε νόμον τοιοῦτον θέσθαι 10 δεῖν, ὅς καλῶς τε πράττουσαν τὴν πόλιν ἡμῶν πονηρὰς δόξης ἀναπλήσει, ἕαν τέ τι συμβῇ ποτέ, ἔρημον τῶν ἐθελησόντων ἀγαθόν τι ποιεῖν καταστήσει.

51 Οὐ τοίνυν μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἰδίᾳ γνόντας εὖ ποιεῖν ὑμᾶς καὶ παρασχόντας χρησίμους αὐτοὺς ἐπὶ τηλι- 15 κούτων καὶ τοιούτων καιρῶν, οἷων μικρῷ πρότερον Φορμίων διεξελέλυσθε κἀγὼ νῦν εἴρηκα, ἄξιόν ἐστιν εὐλαβηθῆναι ἀδικῆσαι, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἄλλους, οἳ πόλεις ὅλας, τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, συμμάχους ὑμῖν ἐπὶ τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου παρέσχον, καὶ λέγοντες ἃ συμφέρει τῇ πόλει τῇ 20
52 ὑμετέρᾳ καὶ πράττοντες· ὧν ἔνιοι διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς εὐνοίαν στέρονται τῆς πατρίδος. ὧν ἐπέρχεται μοι πρῶτους ἐξετάσαι τοὺς ἐκ Κορίνθου φεύγοντας. ἀναγκάζομαι δὲ λέγειν πρὸς ὑμᾶς ταῦθ' ἃ παρ' ὑμῶν τῶν πρεσβυτέρων αὐτοὺς ἀκήκοα. τὰ μὲν οὖν ἄλλ' ὅσα χρησίμους ὑμῖν ἑαυτοὺς ἐκείνοι παρέσχον, 25 ἐάσω· ἀλλ' ὅθ' ἡ μεγάλη μάχη πρὸς Λακεδαιμονίους ἐγένεθ' ἡ ἐν Κορίνθῳ, τῶν ἐν τῇ πόλει βουλευσαμένων μετὰ τὴν μάχην μὴ δέχεσθαι τῷ τείχει τοὺς στρατιώτας, ἀλλὰ πρὸς
53 Λακεδαιμονίους ἐπικηρυκεύεσθαι, ὀρῶντες ἡτυχηκυῖαν τὴν

1 χρῆσθαι (ἀεὶ) Cobet 7 ὑπήρειπε Herwerden 12 ἀλλοιό-
τερον post ποτέ add. L (punctis notatum) PS γρ. 13 αὐτὴν post
ποιεῖν add. L vulg.: om. SA 19 ὑμῖν X: ἡμῖν SL vulg.
23 φεύγοντας F: φυγόντας prope omnes 25 ὑμῖν Vind. 1 F corr.:
ἡμῖν cett.

πόλιν καὶ τῆς παρόδου κρατοῦντας Λακεδαιμονίους, οὐχὶ
 προῦδωκαν οὐδ' ἐβουλεύσαντ' ἰδίᾳ περὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας, [473]
 ἀλλὰ πλησίον ὄντων μεθ' ὅπλων ἀπάντων Πελοποννησίων
 ἀνέωξαν τὰς πύλας ὑμῖν βία τῶν πολλῶν, καὶ μᾶλλον εἵλοντο
 5 μεθ' ὑμῶν τῶν τότε στρατευσαμένων, εἴ τι δέοι, πάσχειν ἢ
 χωρὶς ὑμῶν ἀκινδύνως σεσῶσθαι, καὶ εἰσέφρουν τὸ στρά-
 τευμα, καὶ διέσωσαν καὶ ὑμᾶς καὶ τοὺς συμμαχοὺς. ἐπειδὴ 54
 δ' ἡ πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνη μετὰ ταῦτ' ἐγένετο, ἡ ἐπ'
 Ἀνταλκίδου, ἀντὶ τῶν ἔργων τούτων ὑπὸ Λακεδαιμονίων
 10 ἐξέπεσον. ὑποδεξάμενοι δ' ὑμεῖς αὐτοὺς ἐποιήσατ' ἔργον
 ἀνθρώπων καλῶν καγαθῶν. ἐψηφίσασθε γὰρ αὐτοῖς ἅπανθ'
 ὧν ἐδέοντο. εἴτα ταῦτα νῦν εἰ χρὴ κύρι' εἶναι σκοποῦμεν;
 ἀλλ' ὁ λόγος πρῶτον αἰσχυρὸς [τοῖς σκοπουμένοις], εἴ τις
 ἀκούσειεν ὡς Ἀθηναῖοι σκοποῦσιν εἰ χρὴ τοὺς εὐεργέτας ἔαν
 15 τὰ δοθέντ' ἔχειν. πάλαι γὰρ ἐσκέφθαι ταῦτα καὶ ἐγνώσθαι
 προσήκεν. ἀνάγνωθι καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμ' αὐτοῖς.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἄ μὲν ἐψηφίσασθε τοῖς φεύγουσιν δι' ὑμᾶς Κορινθίων 55
 ταῦτ' ἐστίν, ὧ ἄνδρες δικασταί. ὅρα δέ, εἴ τις ἐκείνους τοὺς
 20 καιροὺς εἰδὼς [ἢ παρὼν] ἢ τινος εἰδότος διεξιόντος ἀκούσας,
 ἀκούσαι τοῦ νόμου τούτου τὰς τότε δωρεῖας δοθείσας ἀφαιρου-
 μένου, ὅσην ἂν κακίαν τῶν θεμένων τὸν νόμον καταγνοίῃ, οἱ
 παρὰ μὲν τὰς χρεῖας οὕτω φιλάνθρωποι καὶ πάντα ποιοῦντες,
 ἐπειδὴ δ' ἐπράξαμεν πάνθ' ὅς' ἂν εὐζαίμεθα, οὕτως ἀχάριστοι
 25 καὶ κακοί, ὥστε τοὺς τ' ἔχοντας ἀφηγήμεθα καὶ τὸ λοιπὸν
 μηδεὶν δοῦναι ταῦτ' ἐξεῖναι νόμον τεθήκαμεν. νῆ Δί' ἀνάξιον [474]
 56

4 ὑμῖν G. H. Schaefer : ἡμῖν codd. πολλῶν codd. : πολιτῶν Weil
 6 εἰσεφροῦντο Cobet 8 prius ἢ om. S vulg. : add. LA ἢ ἐπ'
 Ἀνταλκίδου secl. Cobet 13 τοῖς σκοπουμένοις secl. Dobree
 16 προσήκεν vulg. : προσήκει S¹ L δέ μοι post ἀνάγνωθι add. vulg. :
 om. S L¹ A 19 ὅρα S : ὁρᾶτε cett., cf. § 21 20 εἰδὼς A P
 corr., cf. § 47, iv 3 : ἰδῶν S L vulg. ἢ παρὼν secl. cum Blassio
 (qui ἰδῶν recepit). Equidem ἰδῶν ἢ παρὼν ad εἰδὼς adscriptum fuisse
 puto : ἢ ἰδῶν παρὼν coni. edd. Turr. : εἰδὼς παρὼν coni. Sandys
 25 φανησόμεθα post κακοί add. L vulg. : om. SA

- γάρ τινες τῶν εὐρημένων ταῦτ' ἦσαν· τουτὶ γὰρ παρὰ πάντ' ἔσται τὸν λόγον αὐτοῖς. ἔπειτ' ἐκεῖν' ἀγνοεῖν φήσομεν, ὅτι τὴν ἀξίαν, ὅταν διδῶμεν, δεῖ σκοπεῖν, οὐ μετὰ ταῦθ' ὕστερον χρόνῳ παμπληθεῖς; τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς τι μὴ δοῦναι γνώμη χρησαμένων ἔργον ἀνθρώπων ἐστί· τὸ δὲ τοὺς ἔχοντας 5 ἀφαιρεῖσθαι φθονούντων, τοῦτο δ' οὐ δεῖ δοκεῖν ὑμᾶς πεπον-
 57 θέναι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖν' ὀκνήσω περὶ τῆς ἀξίας αὐτῆς πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον νομίζω πόλει τὸν ἄξιον ἐξεταστέον εἶναι καὶ ἰδιώτῃ· οὐδὲ γὰρ περὶ τῶν αὐτῶν ἡ σκέψις. ἰδίᾳ μὲν γὰρ ἕκαστος ἡμῶν σκοπεῖ τίς 10 ἄξιός ἐστιν ἐκάστου κηδεστῆς ἢ τῶν τοιούτων τι γίγνεσθαι, ταῦτα δὲ καὶ νόμοις τισὶ καὶ δόξαις διώρισται· κοινῇ δ' ἡ πόλις καὶ ὁ δῆμος, ὅστις ἂν αὐτὸν εὖ ποιῇ καὶ σφύρῃ, τοῦτο δ' οὐ γένει καὶ δόξῃ κρινόμενον ἴδοι τις ἄν, ἀλλ' ἔργῳ. ὅταν μὲν οὖν εὖ πάσχειν δέῃ, τὸν βουλόμενον εὖ ποιεῖν ἡμᾶς 15 ἑάσομεν, ἐπειδὴν δὲ πάθωμεν, τότε τὴν ἀξίαν τοῦ ποιήσαντος σκεψόμεθα; οὐκ ἄρ' ὀρθῶς βουλευσόμεθα.
 58 Ἀλλὰ νῆ Δί' οὗτοι μόνοι τοῦτο πείσονται, καὶ περὶ τούτων μόνων ποιοῦμαι λόγον τοσοῦτον. πολλοῦ γε καὶ δέω. ἀλλὰ πάντας μὲν οὐδ' ἂν ἐγχειρήσαιμ' ἐξετάζειν ὅσοι πεποιηκότες 20 ὑμᾶς εὖ διὰ τὸν νόμον, εἰ μὴ λυθήσεται, τὰ δοθέντ' ἀφαιρεθή-
 59 σουνται· ἐν δ' ἡ δύο δείξας ἔτι ψηφίσματ' ἀπαλλάττομαι τοῦ
 60 περὶ τούτων λέγειν. τοῦτο μὲν τοίνυν Θασίους τοὺς μετ' Ἐκφάντου πῶς οὐκ ἀδικήσετε, ἐὰν ἀφαιρήσθε τὴν ἀτέλειαν, οἱ παραδόντες ὑμῖν Θάσον καὶ τὴν Λακεδαιμονίων φρουρὰν μεθ' 25 ὅπλων ἐκβαλόντες καὶ Θρασύβουλον εἰσαγαγόντες καὶ παρα-
 [475] σχόντες φίλην ὑμῖν τὴν αὐτῶν πατρίδα αἵτιοι τοῦ γενέσθαι
 60 σύμμαχον τὸν περὶ Θράκην τόπον ὑμῖν ἐγένοντο; τοῦτο δ' Ἀρχέβιον καὶ Ἡρακλείδην, οἱ Βυζάντιον παραδόντες Θρασυ-
 βούλῳ κυρίους ὑμᾶς ἐποίησαν τοῦ Ἑλλησπόντου, ὥστε τὴν 30 δεκάτην ἀποδόσθαι καὶ χρημάτων εὐπορήσαντας Λακεδαιμο-

14 κρινόμενον om. SAYO: add. L al.

16 εὖ πάθωμεν LF

24 ἀφέλησθε FS γρ.

25-26 καὶ post Θάσον et mox post εἰσαγα-
 γόντες secl. Weil

νίους ἀναγκάσαι τοιαύτην, ὅταν ὑμῶν ἐδόκει, ποιήσασθαι τὴν
 εἰρήνην; ὦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ ταῦτ' ἐκπεσόντων
 ἐψηφίσασθ' ἅπερ, οἶμαι, φεύγουσιν εὐεργέταις δι' ὑμᾶς
 προσῆκε, προξενίαν, εὐεργεσίαν, ἀτέλειαν ἀπάντων. εἴτα
 5 τοὺς δι' ὑμᾶς φεύγοντας καὶ δικαίως τι παρ' ὑμῶν εὐρομένους
 ἑάσωμεν ἀφαιρεθῆναι ταῦτα, μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; ἀλλ'
 αἰσχρὸν ἂν εἴη. μάθοιτε δὲ τοῦτο μάλιστ' ἂν, ἐκείνως εἰ 61
 λογίσαισθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς· εἴ τινες νυνὶ τῶν ἐχόντων
 Πύδναν ἢ Ποτείδαιαν ἢ τι τῶν ἄλλων χωρίων, ἃ Φιλίππῳ
 10 μέν ἐστιν ὑπήκοα, ὑμῶν δ' ἐχθρά, τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ ἢ
 Θάσος ἦν τότε καὶ τὸ Βυζάντιον Λακεδαιμονίοις μὲν οἰκεῖα,
 ὑμῶν δ' ἀλλότρια, παραδώσειν ταῦτ' ἐπαγγείλαιτο, ἂν αὐτοῖς
 τὰς αὐτὰς δώτε δωρεῖας ὥσπερ Ἐκφάντῳ τῷ Θασίῳ καὶ
 Ἀρχεβίῳ τῷ Βυζαντίῳ, καὶ τινες τούτων ἀντιλέγοιεν αὐτοῖς
 15 ταῦτα λέγοντες, ὥς δεινὸν εἴ τινες μόνοι τῶν ἄλλων μετοίκων 62
 μὴ χορηγοῖεν, πῶς ποτ' ἂν ἔχοιτε πρὸς τοὺς ταῦτα λέγοντας;
 ἢ δήλον ὅτι φωνὴν οὐκ ἂν ἀνάσχοισθ' ὥς συκοφαντούντων;
 οὐκ οὖν αἰσχρὸν εἰ μέλλοντες μὲν εὖ πάσχειν συκοφάντην ἂν
 τὸν ταῦτα λέγονθ' ἡγοῖσθε, ἐπὶ τῷ δ' ἀφελέσθαι τὰς τῶν
 20 προτέρων εὐεργετῶν δωρεῖας ταῦτα λεγόντων ἀκούσεσθε;
 φέρε δὴ κακεῖν' ἐξετάσωμεν. οἱ προδόντες τὴν Πύδναν καὶ
 τᾶλλα χωρία τῷ Φιλίππῳ τῷ ποτ' ἐπαρθέντες ἡμᾶς ἡδίκουν;
 ἢ πᾶσι πρόδηλον τοῦτο, ὅτι ταῖς παρ' ἐκείνου δωρεαῖς, ἃς
 διὰ ταῦτ' ἔσεσθαι σφίσιν ἡγοῦντο; πότερον οὖν μᾶλλον ἔδει
 25 σ', ὦ Λεπτινή, τοὺς ἐχθρούς, εἰ δύνασαι, πείσαι τοὺς ἐπὶ
 τοῖς πρὸς ἡμᾶς ἀδικήμασι γιγνομένους ἐκείνων εὐεργέτας μὴ
 τιμᾶν, ἢ θεῖναι νόμον ἡμῶν ὃς τῶν τοῖς ἡμετέροις εὐεργέταις
 ὑπαρχουσῶν δωρεῶν ἀφαιρεῖται τι; ἐγὼ μὲν ἐκεῖν' οἶμαι.
 ἀλλ' ἵνα μὴ πόρρω τοῦ παρόντος γένωμαι, λαβὲ τὰ ψηφίσμαθ'
 30 ἃ τοῖς Θασίοις καὶ Βυζαντίοις ἐγράφη. λέγε.

6 ἑάσωμεν AF ταῦτα SL¹ A: τὰ δοθέντα L corr. vulg.
 7 μάλιστ' ἂν,] distinxit Taylor 15 ταῦτα λέγοντες secl. Cobet
 18-20 οὐκ οὖν . . . ἀκούσεσθε; J. B. Mayor: οὐκοῦν . . . ἀκούσεσθε.
 vulg., cf. §§ 71, 97

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

- 64 Ἦκούσατε μὲν τῶν ψηφισμάτων, ᾧ ἄνδρες δικασταί. τούτων δ' ἴσως ἔνιοι τῶν ἀνδρῶν οὐκέτ' εἰσίν. ἀλλὰ τὰ ἔργα τὰ πραχθέντ' ἔστιν, ἐπειδήπερ ἅπαξ ἐπράχθη. προσήκει τοίνυν τὰς στήλας ταύτας κυρίας ἔαν τὸν πάντα χρόνον, ἴν', 5 ἕως μὲν ἂν τινες ζῶσι, μηδὲν ὑφ' ὑμῶν ἀδικῶνται, ἐπειδὴν δὲ τελευτήσωσιν, ἐκείναι τοῦ τῆς πόλεως ἡθους μνημεῖον ᾧσι, καὶ παραδείγμαθ' ἔστωσι τοῖς βουλομένοις τι ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθόν, ὅσους εὖ ποιήσαντας ἡ πόλις ἀντ' εὖ πεποίηκεν.
- 65 καὶ μὴν μηδ' ἐκείν' ὑμᾶς, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λανθανέτω, ὅτι 10 τῶν αἰσχίστων ἐστὶν πάντας ἀνθρώπους ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι τὰς μὲν συμφοράς, αἷς δι' ὑμᾶς ἐχρήσανθ' οἱ ἄνδρες οὗτοι, πάντα τὸν χρόνον κυρίας αὐτοῖς γεγενημένας, τὰς δὲ δωρειάς,
- 66 ἃς ἀντὶ τούτων ἔλαβον παρ' ὑμῶν, καὶ δὴ λελυμένας. πολλὴ γὰρ μᾶλλον ἤρμοττεν τὰ δοθέντ' ἔδοντας τῶν ἀτυχημάτων 15 ἀφαιρεῖν ἢ τούτων μενόντων τὰς δωρεῖας ἀφαιρεῖσθαι. φέρε
- [477] γὰρ πρὸς Διός, τίς ἔστιν ὅστις εὖ ποιεῖν ὑμᾶς βουλήσεται, μέλλων, ἂν μὲν ἀποτύχη, παραχρήμα δίκην δώσειν τοῖς ἐχθροῖς, ἂν δὲ κατορθώσῃ, τὰς χάριτας παρ' ὑμῶν ἀπίστους ἔξειν; 20
- 67 Πάνυ τοίνυν ἀχθοίμην ἂν, ᾧ ἄνδρες δικασταί, εἰ τοῦτο μόνον δόξαιμι δίκαιον κατηγορεῖν τοῦ νόμου, ὅτι πολλοὺς ξένους εὐεργέτας ἀφαιρεῖται τὴν ἀτέλειαν, τῶν δὲ πολιτῶν μηδέν' ἄξιον δοκοῖν ἔχειν δεῖξαι τῶν εὐρημένων ταύτην τὴν τιμὴν. καὶ γὰρ τᾶλλ' ἀγάθ' εὐξαίμην ἂν ἔγωγε παρ' ἡμῖν 25 εἶναι πλείστα, καὶ ἄνδρας ἀρίστους καὶ πλείστους εὐεργέτας
- 68 τῆς πόλεως πολίτας εἶναι. πρῶτον μὲν τοίνυν Κόνωνα σκοπεῖτε, εἰ ἄρ' ἄξιον, καταμεμψαμένους ἢ τὸν ἄνδρα ἢ τὰ πεπραγμένα, ἄκυρόν τι ποιῆσαι τῶν ἐκείνῳ δοθέντων. οὗτος γάρ, ὡς ὑμῶν τινῶν ἔστιν ἀκοῦσαι τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν 30

3 τὰ] τὰ γ' A

ὅτι τοὺς L vulg.

om. B

L solus

6 ἂν om. S¹

19 τὰς post χάριτας add. Cobet

26 πλείστους vulg. S γρ. : πιστοὺς S : πλείστους πιστοὺς

εὐεργέτας secl. Blass

9 ὅσους S solus : ὡς τοὺς A :

22 δίκαιον

ἡλικίαν ὄντων, μετὰ τὴν τοῦ δήμου κάθοδον τὴν ἐκ Πειραιῶς
 ἀσθενοῦς ἡμῶν τῆς πόλεως οὔσης καὶ ναῦν οὐδεμίαν κεκτη-
 μένης, στρατηγῶν βασιλεῖ, παρ' ὑμῶν οὐδ' ἡντινοῦν ἀφορμὴν
 λαβὼν, κατεναυμάχησεν Λακεδαιμονίους, καὶ πρότερον τοῖς
 5 ἄλλοις ἐπιτάττοντας εἴθισ' ἀκούειν ὑμῶν, καὶ τοὺς ἄρμους
 ἐξήλασεν ἐκ τῶν νήσων, καὶ μετὰ ταῦτα δεῦρ' ἐλθὼν ἀνέστησε
 τὰ τεῖχη, καὶ πρῶτος πάλιν περὶ τῆς ἡγεμονίας ἐποίησε τῇ
 πόλει τὸν λόγον πρὸς Λακεδαιμονίους εἶναι. καὶ γάρ τοι 69
 μόνῳ τῶν πάντων αὐτῷ τοῦτ' ἐν τῇ στήλῃ γέγραπται·
 10 'ἐπειδὴ [Κόνων]' φησὶν 'ἡλευθέρωσε τοὺς Ἀθηναίων συμ-
 μάχους.' ἔστιν δὲ τοῦτο τὸ γράμμ', ὧ ἄνδρες δικασταί,
 ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμία πρὸς ὑμᾶς αὐτοῦς, ὑμῖν δὲ πρὸς πάντας
 τοὺς Ἕλληνας· ὅτου γὰρ ἄν τις παρ' ὑμῶν ἀγαθοῦ τοῖς [478]
 ἄλλοις αἴτιος γένηται, τούτου τὴν δόξαν τὸ τῆς πόλεως
 15 ὄνομα καρποῦται. διόπερ οὐ μόνον αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν 70
 ἔδωκαν οἱ τότε, ἀλλὰ καὶ χαλκῇν εἰκόνα, ὥσπερ Ἀρμοδίου
 καὶ Ἀριστογείτονος, ἔστησαν πρῶτον· ἡγοῦντο γὰρ οὐ
 μικρὰν τυραννίδα καὶ τοῦτον τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν κατα-
 λύσαντα πεπαυκέναι. ἔν' οὖν μᾶλλον οἷς λέγω προσέχητε,
 20 τὰ ψηφίσμαθ' ὑμῖν αὐτ' ἀναγνώσεται τὰ τότε ψηφισθέντα
 τῷ Κόνωνι. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

Οὐ τοίνυν ὑφ' ὑμῶν μόνον ὁ Κόνων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 71
 τότ' ἐτιμήθη πράξας ἃ διεξῆλθον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἄλλων
 25 πολλῶν, οἳ δικαίως ὦν εὐεργέτηντο χάριν ᾗοντο δεῖν ὀπο-
 διδόναι. οὐκ οὖν αἰσχροὶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ αἱ μὲν
 παρὰ τοῖς ἄλλοις δωρεαὶ βέβαιοι μένουσιν αὐτῷ, τῆς δὲ
 παρ' ὑμῶν μόνης τοῦτ' ἀφαιρήσεται; καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνο 72

10 Κόνων secl. Blass   23 ὑφ' ὑμῶν μόνον S : ὑφ' ὑμῶν μόνων
 F X : μόνον ὑφ' ἡμῶν A : μόνων ὑφ' ὑμῶν Blass   24 ἐτιμήθη A al. :
 ἐπετιμήθη S I F Y   26-28 οὐκ οὖν . . . ἀφαιρήσεται; Voemel :
 οὐκ οὖν . . . ἀφαιρήσεται. vulg., cf. §§ 26, 62, 97   27 μενούσιν
 Tournier   28 ἀφαιρήσεται B et scholia C G V p. 493, 7 (Blass) :
 ἀφαιρεθήσεται cett.

καλόν, ζῶντα μὲν αὐτὸν οὕτω τιμᾶν ὥστε τοσούτων ὅσων ἀκηκόατ' ἀξιοῦν, ἐπειδὴ δὲ τετελεύτηκεν, [μηδεμίαν ποιησάμενους τούτων μνείαν] ἀφελέσθαι τι τῶν δοθέντων τότε. πολλὰ μὲν γάρ ἐστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ὑπ' ἐκείνου πραχθέντων ἄξι' ἐπαίνου, δι' ἃ πάντα προσήκει μὴ λύειν τὰς 5 ἐπὶ τούτοις δοθείσας δωρειάς, κάλλιστον δὲ πάντων ἢ τῶν

73 τειχῶν ἀνάστασις. γνοίη δ' ἂν τις εἰ παραθεῖη πῶς Θεμιστοκλῆς, ὁ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀπάντων ἀνδρῶν ἐνδοξότατος, ταῦτ' οὕτως ἐποίησεν. λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος, τειχίζειν

[479] εἰπὼν τοῖς πολίταις, κἂν ἀφικνῆταί τις ἐκ Λακεδαίμονος, 10 κατέχειν κελεύσας, οὔχεσθαι πρεσβεύων αὐτὸς ὡς τοὺς Λακεδαιμονίους, λόγων δὲ γιγνομένων ἐκεῖ καὶ τινων ἀπαγγελούντων ὡς Ἀθηναῖοι τειχίζουσιν, ἀρνείσθαι καὶ πρέσβεις πέμπειν σκεψομένους κελεύειν, ἐπειδὴ δ' οὐχ ἦκον οὔτοι, πέμπειν ἐτέρους παραινεῖν. καὶ πάντες ἴσως ἀκηκόαθ' ὅν 15

74 τρόπον ἐξαπατῆσαι λέγεται. φημὶ τοίνυν ἐγὼ (καὶ πρὸς Διός, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ, ἀλλ' ἂν ἀληθὲς ἢ σκοπεῖτω), ὅσῳ τὸ φανερώς τοῦ λάθρα κρεῖττον, καὶ τὸ νικῶντας τοῦ παρακρουσαμένους πράττειν ὀτιοῦν ἐντιμότερον, τοσούτῳ κάλλιον Κόνωνα τὰ τεῖχη στήσαι 20 Θεμιστοκλέους· ὁ μὲν γὰρ λαθών, ὁ δὲ νικήσας τοὺς κωλύσοντας αὐτ' ἐποίησεν. οὐ τοίνυν ἄξιον τὸν τοιοῦτον ὑφ' ὑμῶν ἀδικηθῆναι, οὐδ' ἔλαπτον σχεῖν τῶν ῥητόρων τῶν διδαξόντων ὡς ἀφελέσθαι τι χρὴ τῶν ἐκείνῳ δοθέντων.

75 Εἶεν. ἀλλὰ νῆ Δία τὸν παῖδα τὸν Χαβρίου περιῖδωμεν 25 ἀφαιρεθέντα τὴν ἀτέλειαν, ἣν ὁ πατὴρ αὐτῷ δικαίως παρ'

2 ἐτελεύτησε AF 2-3 verba μηδεμίαν . . . μνείαν secl. Dobree
ut illata ex § 46: τούτων secl. Blass 11 κελεύσας secl. Cobet
14 τοὺς ante σκεψομένους add. AF: om. SLYO 16 Λακεδαι-
μονίους post λέγεται add. L vulg.: om. SA Hermog. Rh. Gr. iii 171,
Apsines Rh. Gr. ix 520 17 ὧ ante ἄνδρες add. L vulg.: om. SO
τὸ μέλλον (ῥηθήσεσθαι) Cobet 19 τοῦ] ἢ Isidorus Ep. v 465,
recepit Blass secluso τὸ 22 αὐτ' SYO: ταῦτ' A et Isid. l. c.:
ταῦτ' οὕτ' LF, cf. § 153 23 σχεῖν] ἔχειν A 24 post
διδαξόντων add. ἡμᾶς F: ὑμᾶς al.: om. SAOP 25 τὸν Χαβρίου
LAYOP: τοῦ Χαβρίου SF

ὑμῶν λαβὼν κατέλιπεν. ἀλλ' οὐδέν' ἀνθρώπων εἶ φρο-
 νούντ' οἶμαι ταῦτ' ἂν φῆσαι καλῶς ἔχειν. ἴστε μὲν οὖν
 ἴσως, καὶ ἄνευ τοῦ παρ' ἐμοῦ λόγου, ὅτι σπουδαῖος Χαβρίας
 ἦν ἀνὴρ, οὐ μὴν κωλύει γ' οὐδὲν καμὲ διὰ βραχέων ἐπι-
 5 μνησθῆναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ. ὃν μὲν οὖν τρόπον 76
 ὑμᾶς ἔχων πρὸς ἅπαντας Πελοποννησίους παρετάξατ' ἐν
 Θήβαις, καὶ ὥς Γοργώπαν ἀπέκτεινεν ἐν Αἰγίνῃ, καὶ ὅσ'
 ἐν Κύπρῳ τρόπαί' ἔστησεν καὶ μετὰ ταῦτ' ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ
 ὅτι πᾶσαν ἐπελθὼν ὀλίγου δέω λέγειν χώραν οὐδαμοῦ τὸ
 10 τῆς πόλεως ὄνομ' οὐδ' αὐτὸν κατήσχυνεν, οὔτε πᾶν ῥάδιον [480]
 κατὰ τὴν ἀξίαν εἰπεῖν, πολλή τ' αἰσχύνη λέγοντος ἐμοῦ
 ταῦτ' ἐλάττω φανῆναι τῆς ἐν ἐκάστῳ νῦν περὶ αὐτοῦ δόξης
 ὑπαρχούσης· ἃ δ' οὐδαμῶς ἂν εἰπὼν οἶομαι μικρὰ ποιῆσαι,
 ταῦθ' ὑπομνῆσαι πειράσομαι. ἐνίκησεν μὲν τοῖνυν Λακε- 77
 15 δαιμονίους ναυμαχίᾳ καὶ πεντήκοντα μιᾶς δεούσας ἔλαβ'
 αἰχμαλώτους τριήρεις, εἴλε δὲ τῶν νήσων τούτων τὰς πολλὰς
 καὶ παρέδωκεν ὑμῖν καὶ φιλίας ἐποίησεν ἐχθρῶς ἐχούσας
 πρότερον, τρισχίλια δ' αἰχμάλωτα σώματα δεῦρ' ἤγαγεν, καὶ
 πλεῖν ἢ δέκα καὶ ἑκατὸν τάλαντ' ἀπέφην' ἀπὸ τῶν πολεμίων.
 20 καὶ τούτων πάντων ὑμῶν τινὲς οἱ πρεσβύτατοι μάρτυρές
 εἰσί μοι. πρὸς δὲ τούτοις ἄλλας τριήρεις πλεῖν ἢ εἴκοσιν
 εἴλε, κατὰ μίαν καὶ δύο λαμβάνων, ἃς ἀπάσας εἰς τοὺς
 ὑμετέρους λιμένας κατήγαγεν. ἐνὶ δὲ κεφαλαίῳ μόνος τῶν 78
 πάντων στρατηγῶν οὐ πόλις, οὐ φρούριον, οὐ ναῦν, οὐ
 25 στρατιώτην ἀπώλεσεν οὐδέν' ἡγούμενος ὑμῶν, οὐδ' ἔστιν
 οὐδεὶν τῶν ὑμετέρων ἐχθρῶν τρόπαιον οὐδὲν ἀφ' ὑμῶν τε
 κἀκείνου, ὑμῖν δ' ἀπὸ πολλῶν πόλλ' ἐκείνου στρατηγοῦντος.
 ἵνα δὲ μὴ λέγων παραλίπω τι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ,
 ἀναγνώσεται γεγραμμένας ὑμῖν τὰς τε ναῦς ὅσας ἔλαβεν καὶ

2 ἂν ante οἶμαι F (om. ante φῆσαι)

17 φιλίας S L : φίλας vulg.

19 πλέον codd. hic et l. 21, cf. § 152, xxi 173, xxiii 110, 149, xxiv 141

20 τινὲς post ὑμῶν S L vulg. : ante ὑμῶν A : fort. delendum οἱ

πρεσβύτατοι secl. Cobet : οἱ πρεσβύτεροι F corr.

23 δὲ codd. : δ' ἐν Blass

26 τε om. S L al. : add. F X L γρ.

οὗ ἐκάστην, καὶ τῶν πόλεων τὸν ἀριθμὸν καὶ τῶν χρημάτων
τὸ πλῆθος, καὶ τῶν τροπαίων οὗ ἕκαστον. λέγει.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΧΑΒΡΙΟΥ.

- 79 Δοκεῖ τισὶν ὑμῶν, ὧ ἄνδρες δικασταί, οὗτος ὁ τοσαύτας
πόλεις λαβὼν καὶ τριήρεις τῶν πολεμίων ναυμαχίᾳ νικήσας, 5
[481] καὶ τοσούτων καλῶν αἴτιος ὢν, αἰσχροῦ δ' οὐδενὸς τῇ πόλει,
ἄξιος εἶναι ἀποστερηθῆναι τὴν ἀτέλειαν ἣν εὗρετο παρ'
ὑμῶν καὶ τῷ νείῃ κατέλιπεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶομαι. καὶ γὰρ
ἂν ἄλογον εἶη· μίαν μὲν πόλιν εἰ ἀπώλεσεν ἢ ναῦς δέκα
μόνας, περὶ προδοσίας ἂν αὐτὸν εἰσῆγγελλον οὔτοι, καὶ εἰ 10
80 ἐάλω, τὸν ἅπαντ' ἂν ἀπωλώλει χρόνον· ἐπειδὴ δὲ τοῦναντίον
ἐπτακαίδεκα μὲν πόλεις εἶλεν, ἐβδομήκοντα δὲ ναῦς ἔλαβεν,
τρισχιλίους δ' αἰχμαλώτους, δέκα δὲ καὶ ἑκατὸν τάλαντ'
ἀπέφηνεν, τοσαῦτα δ' ἔστησε τρόπαια, τηνικαῦτα δ' οὐκ
ἔσται κύρι' αὐτῷ τὰ δοθέντ' ἐπὶ τούτοις; καὶ μὴν, ὧ ἄνδρες 15
'Αθηναῖοι, καὶ ζῶν πάνθ' ὑπὲρ ὑμῶν φανήσεται πράξας
Χαβρίας, καὶ τὴν τελευτὴν αὐτὴν τοῦ βίου πεποιημένος οὐχ
ὑπὲρ ἄλλου τινός, ὥστε δικαίως ἂν οὐ μόνον διὰ τὰ ζῶντι
πεπραγμένα φαίνοισθ' εὐνοϊκῶς διακείμενοι πρὸς τὸν υἱὸν
81 αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ ταύτην. ἄξιον τοίνυν, ὧ ἄνδρες 'Αθη- 20
ναῖοι, κακεῖνο σκοπεῖν, ὅπως μὴ φανούμεθα φανλότεροι
Χίων περὶ τοὺς εὐεργέτας γεγεννημένοι. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μὲν,
ἐφ' οὓς μεθ' ὅπλων ἦλθεν ἐν ἐχθροῦ τάξει, μηδὲν ὦν ἔδοσαν
πρότερον νῦν ἀφήρηνται, ἀλλὰ τὰς πάλαι χάριτας μείζους
τῶν καινῶν ἐγκλημάτων πεποιήνται, ὑμεῖς δέ, ὑπὲρ ὧν ἐπ' 25
ἐκείνους ἐλθὼν ἐτελεύτησεν, ἀντὶ τοῦ διὰ ταῦτ' ἔτι μᾶλλον
αὐτὸν τιμᾶν καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς πρότερον εὐεργεσίαις τι δο-
θέντων ἀφηρημένοι φανήσεσθε, πῶς οὐκ εἰκότως αἰσχύνην
82 ἔξετε; καὶ μὴν καὶ κατ' ἐκεῖν' ἀνάξι' ἂν εἶη πεπονηθὼς ὁ

4 δικασταί S A O P : 'Αθηναῖοι L vulg.
sed cf. § 75 12 μὲν om. S L¹ soli
παλαιὰς F 27 προτέραις X¹ F corr.

8 κατέλειπεν S solus,
24 πάλαι S L A Y O :

- παῖς εἴ (τι) τῆς δωρειᾶς ἀφαιρεθείη, καθ' ὃ πολλάκις ὑμῶν [482]
στρατηγήσαντος Χαβρίου οὐδενὸς πώποθ' υἱὸς ὀρφανὸς δι'
ἐκεῖνον ἐγένετο, αὐτὸς δ' ἐν ὀρφανίᾳ τέθραπται διὰ τὴν
πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίαν τοῦ πατρός. οὕτω γὰρ ὡς ἀληθῶς
5 ἔμοιγε φαίνεται βεβαίως πως ἐκεῖνος φιλόπολις, ὥστε δοκῶν
καὶ ὦν ἀσφαλέστατος στρατηγὸς ἀπάντων, ὑπὲρ μὲν ὑμῶν,
ὀπόθ' ἡγοῖτο, ἐχρήτο τούτῳ, ὑπὲρ αὐτοῦ δέ, ἐπειδὴ τὸ καθ'
αὐτὸν ἐτάχθη κινδυνεύειν, παρεῖδε, καὶ μᾶλλον εἴλετο μὴ
ζῆν ἢ κατασχῦναι τὰς παρ' ὑμῶν ὑπαρχούσας αὐτῷ τιμάς.
10 εἴθ' ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνος ᾔετο δεῖν ἀποθνήσκειν ἢ νικᾶν, ταῦθ' 83
ἡμεῖς ἀφελώμεθα τὸν υἱὸν αὐτοῦ; καὶ τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες
'Αθηναῖοι, ὅταν τὰ μὲν τρόπαι' ἐστήκη δῆλα πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις, ἃ ὑπὲρ ὑμῶν στρατηγῶν ἐκεῖνος ἔστησε, τῶν δ' ἐπὶ
τούτοις δωρειῶν ἀφηρημένον τι φαίνεται; οὐ σκέψεσθ', ὦ
15 ἄνδρες 'Αθηναῖοι, καὶ λογιεῖσθε, ὅτι νῦν οὐχ ὁ νόμος κρί-
νεται πότερον ἔστ' ἐπιτήδειος ἢ οὐ, ἀλλ' ὑμεῖς δοκιμάζεσθ'
εἴτ' ἐπιτήδαιοι πάσχειν ἔστ' εἴ τὸν λοιπὸν χρόνον εἴτε μὴ;
Λαβὲ δὴ καὶ τὸ τῷ Χαβρίᾳ ψήφισμα ψηφισθέν. ὅρα 84
δὴ καὶ σκόπει· δεῖ γὰρ αὐτ' ἐνταῦθ' εἶναί που.
20 'Εγὼ δ' ἔτι τοῦτ' εἰπεῖν ὑπὲρ Χαβρίου βούλομαι. ὑμεῖς,
ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, τιμῶντές ποτ' 'Ιφικράτην, οὐ μόνον
αὐτὸν ἐτιμήσατε, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνον Στράβακα καὶ Πολύ-
στρατον· καὶ πάλιν, Τιμοθέῳ διδόντες τὴν δωρειάν, δι'
ἐκεῖνον ἐδώκατε καὶ Κλεάρχῳ καὶ τισιν ἄλλοις πολιτείαν·
25 Χαβρίας δ' αὐτὸς ἐτιμήθη παρ' ὑμῖν μόνος. εἰ δὴ τόθ', ὅθ' [483]
εὗρίσκετο τὴν δωρειάν, ἡξίωσεν ὑμᾶς, ὥσπερ δι' 'Ιφικράτην 85
καὶ Τιμόθεον εἴ τινὰς πεποιήκατε, οὕτω καὶ δι' αὐτὸν εἴ
ποιῆσαι τούτων τινὰς τῶν εὐρημένων τὴν ἀτέλειαν, οὓς νῦν
οὔτοι μεμφόμενοι πάντας ἀφαιρεῖσθαι κελεύουσιν ὁμοίως,

1 τι add. Dobree, qui tamen verba εἰ . . . ἀφαιρεθείη non immerito
suspiciatur 5 πως G. H. Schaefero suspectum del. Cobet post

φιλόπολις add. εἶναι A : ἐγένετο FYOP : om. SL¹ §§ 84 91 ἐγὼ
δ' ἔτι] hinc incipit fragmentum Papyri Berolinensis 5879 20 ὑμεῖς

δ' SL soli 23 τὴν om. Pap. solus 26 εὗρισκε Pap.

29 ὁμοίως,] distinxit Reiske : plerique edd post κελεύουσιν

οὐκ ἂν ἐδώκατε ταύτην αὐτῷ τὴν χάριν; ἔγωγ' ἡγοῦμαι.
 86 εἴθ' οἷς δι' ἐκείνον ἂν τότ' ἐδώκατε δωρεῖαν, διὰ τούτους
 νῦν αὐτὸν ἐκείνον ἀφαιρήσεσθε τὴν ἀτέλειαν; ἀλλ' ἄλογον.
 οὐδὲ γὰρ ὑμῖν ἀρμόττει δοκεῖν παρὰ μὲν τὰς εὐεργεσίας οὕτω
 προχείρως ἔχειν ὥστε μὴ μόνους αὐτοὺς τοὺς εὐεργέτας 5
 τιμᾶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκείνων φίλους, ἐπειδὴν δὲ χρόνος
 διέλθῃ βραχύς, καὶ ὅσ' αὐτοῖς δεδώκατε, ταῦτ' ἀφαιρεῖσθαι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΧΑΒΡΙΟΥ ΤΙΜΩΝ.

87 Οὓς μὲν τοίνυν ἀδικήσετε, εἰ μὴ λύσετε τὸν νόμον, πρὸς
 πολλοῖς ἄλλοις, οὓς ἀκηκόατε, εἰσὶν, ᾧ ἄνδρες δικασταί. 10
 σκοπεῖτε δὴ καὶ λογίσασθ' ἐν ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τινες τούτων
 τῶν τετελευτηκότων λάβοιεν τρόπῳ τινὶ τοῦ νυνὶ γιγνομένου
 πράγματος αἰσθησιν, ὥς ἂν εἰκότως ἀγανακτήσειαν. εἰ γὰρ
 ὦν ἔργῳ πεποίηκεν ἕκαστος αὐτῶν ὑμᾶς εὖ, τούτων ἐκ λόγου
 κρίσις γίγνεται, καὶ τὰ καλῶς πραχθένθ' ὑπ' ἐκείνων, ἂν 15
 ὑφ' ἡμῶν μὴ καλῶς ῥηθῇ τῷ λόγῳ, μάτην τοῖς ποιήσασιν
 εἴργασται, πῶς οὐ δεινὰ πάσχουσιν;

88 Ἴνα τοίνυν εἰδῇτ', ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὡς ἀληθῶς
 ἐπὶ πᾶσι δικαίοις ποιούμεθα τοὺς λόγους πάντας οὓς λέγομεν
 πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐδὲν ἔσθ' ὃ τι τοῦ παρακρούσασθαι καὶ 20
 [484] φενακίσαι λέγεται παρ' ἡμῶν ἔνεκα, ἀναγνώσεται τὸν νόμον
 ὑμῖν ὃν παρεισφέρομεν γράψαντες ἀντὶ τοῦδε, ὃν οὐκ ἐπιτή-
 δειον εἶναί φαμεν. γνῶσεσθε γὰρ ἐκ τούτου πρόνοιάν τιν'
 ἔχοντας ἡμᾶς καὶ ὅπως ὑμεῖς μηδὲν αἰσχροὺς ποιῆσαι δόξετε,
 καὶ ὅπως, εἴ τινά τις καταμέμφεται τῶν εὐρημένων τὰς 25
 δωρεῖας, ἂν δίκαιον ᾖ, κρίνας παρ' ὑμῖν ἀφαιρήσεται, καὶ
 ὅπως, οὓς οὐδεὶς ἂν ἀντείποι μὴ οὐ δεῖν ἔχειν, ἔξουσιν τὰ

2 ἂν τότε vulg. : τότε ἂν S¹ (corr. ead.) L τὴν ante δωρεῖαν add.
 F et (si spatium respexeris) Pap. : om. SL¹ A Y O P 8 ΤΩΝ om.
 S L F Y O Pap. 10 οὗτοι add. ante εἰσὶν L : post εἰσὶν F X : om.
 S al. Pap. 11 ἐν S L A Y O : παρ' F X Pap. 13 ὥς
 S L F Y O P : πῶς A S γρ. P γρ. F γρ. : om. Pap. 16 ἡμῶν S¹ L
 al. : ὑμῶν A F Y Pap. 21 ἔνεκα L Pap. : εἴνεκα S vulg. 27 ἂν
 om. Pap. solus

δοθέντα. καὶ τούτων πάντων οὐδὲν ἔσθ' ἡμέτερον οὐδὲ 89
 καινὸν εὔρημα, ἀλλ' ὁ παλαιός, ὃν οὗτος παρέβη, νόμος
 οὕτω κελεύει νομοθετεῖν, γράφεσθαι μὲν, ἂν τίς τινα τῶν
 ὑπαρχόντων νόμων μὴ καλῶς ἔχειν ἡγήται, παρεισφέρειν δ'
 5 αὐτὸν ἄλλον, ὃν ἂν τιθῇ λύων ἐκείνον, ὑμᾶς δ' ἀκούσαντες
 ἐλέσθαι τὸν κρείττω. οὐ γὰρ ᾤετο δεῖν ὁ Σόλων, ὁ τοῦτον 90
 τὸν τρόπον προστάξας νομοθετεῖν, τοὺς μὲν θεσμοθέτας τοὺς
 ἐπὶ τοὺς νόμους κληρουμένους δις δοκιμασθέντας ἄρχειν, ἔν
 τε τῇ βουλῇ καὶ παρ' ὑμῖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, τοὺς δὲ νόμους
 10 αὐτούς, καθ' οὓς καὶ τούτοις ἄρχειν καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις
 πολιτεύεσθαι προσήκει, ἐπὶ καιροῦ τεθέντας, ὅπως ἔτυχον,
 μὴ δοκιμασθέντας κυρίους εἶναι. καὶ γάρ τοι τότε μὲν, τέως 91
 τὸν τρόπον τοῦτον ἐνομοθέτουν, τοῖς μὲν ὑπάρχουσι νόμοις
 ἐχρῶντο, καινοὺς δ' οὐκ ἐτίθεισαν· ἐπειδὴ δὲ τῶν πολιτενο-
 15 μένων τινὲς δυνηθέντες, ὥς ἐγὼ πυνθάνομαι, κατεσκεύασαν
 αὐτοῖς ἐξεῖναι νομοθετεῖν, ὅταν τις βούληται καὶ ὃν ἂν
 τύχῃ τρόπον, τοσοῦτοι μὲν οἱ ἐναντίοι σφίσιν αὐτοῖς εἰσὶ
 νόμοι, ὥστε χειροτονεῖθ' ὑμεῖς τοὺς διαλέξοντας τοὺς ἐναν-
 τίους ἐπὶ ἀμφοτέρω ἡδὴ χρόνῳ, καὶ τὸ πρᾶγμ' οὐδὲν μᾶλλον [485]
 20 δύναται πέρας ἔχειν· ψηφισμάτων δ' οὐδ' ὅτιοῦν διαφέρουσιν 92
 οἱ νόμοι, ἀλλὰ νεώτεροι οἱ νόμοι, καθ' οὓς τὰ ψηφίσματα
 δεῖ γράφεσθαι, τῶν ψηφισμάτων αὐτῶν ὑμῖν εἰσίν. ἔν'
 οὖν μὴ λόγον λέγω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν νόμον αὐτὸν ὃν
 φημι δεῖξω, λαβέ μοι τὸν νόμον καθ' ὃν ἦσαν οἱ πρότερον
 25 νομοθέται. λέγε.

1 πάντων om. Pap. (ut videtur), Aristid. Rh. Gr. ix 353 ἔσθ' ἡμέτερον οὐδὲ καινὸν εὔρημα Fox: ἔστιν (ἔσθ' Y O) ἡμέτερον καινὸν οὐδ' εὔρημα S L (οὐδ' punctis notatum in L) Y O: ἔστιν (ἔσθ' F) ἡμέτερον καινὸν εὔρημα A F: καινὸν οὐδ' εὔρημα ἐμὸν Aristid.: ἔστι καινὸν οὐδ' ἡμέτερον εὔρημα Felicianus: καινὸν οὐδ' εὔρημ' ἡμέτερον Blass 6 δεῖν post ᾤετο om. S L¹ A Y O: add. F X 8 ἐπὶ τοῖς νόμοις marg. Lambini 10 πᾶσι om. A: add. S L vulg. Pap. 11 προσήκειν F ἔτυχον A Y O: ἔτυχεν S¹ L F: ἔτυχε X Pap. 12 τέως codd. Pap.: ἕως Dindorf cum Priscian. xviii 298 20 ἔχειν S¹ A F: σχεῖν L al. 21 νεώτεροι] varie sollicitatum, e. g. ἐναντιώτεροι Lipsius, ἀκρότεροι Cobet: nil movendum puto 24 πρότεροι A

ΝΟΜΟΣ.

- 93 Συνίεθ' ὃν τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁ Σόλων τοὺς νόμους ὡς καλῶς κελεύει τιθέναι, πρῶτον μὲν παρ' ὑμῖν, ἐν τοῖς ὁμωμοκόσι, παρ' οἷσπερ καὶ τᾶλλα κυροῦται, ἔπειτα λύνοντα τοὺς ἐναντίους, ἢν' εἷς ἢ περὶ τῶν ὄντων ἐκάστου 5 νόμος, καὶ μὴ τοὺς ἰδιώτας αὐτὸ τοῦτο ταραττή καὶ ποιῇ τῶν ἅπαντας εἰδόντων τοὺς νόμους ἔλαττον ἔχειν, ἀλλὰ πᾶσιν ἢ
- 94 ταῦτ' ἀναγνῶναι καὶ μαθεῖν ἁπλῶ καὶ σαφῇ τὰ δίκαια. καὶ πρὸ τούτων γ' ἐπέταξεν ἐκθεῖναι πρόσθε τῶν ἐπωνύμων καὶ τῷ γραμματεῖ παραδοῦναι, τοῦτον δ' ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀνα- 10 γιγνώσκειν, ἢν' ἕκαστος ὑμῶν ἀκούσας πολλάκις καὶ κατὰ σχολὴν σκεψάμενος, ἂν ἢ καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα, ταῦτα νομοθετῇ. τούτων τοίνυν τοσοῦτων ὄντων [δικαίων] τὸ πλῆθος, οὔτοσὶ μὲν οὐδ' ὅτιοῦν ἐποίησε [Λεπτίνης]: οὐδὲ γὰρ ἂν ὑμεῖς ποτ' ἐπείσθητε, ὡς ἐγὼ νομίζω, θέσθαι τὸν 15 νόμον· ἡμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντα, καὶ παρειαμφέρομεν πολλῷ καὶ κρείττω καὶ δικαιοτέρον τοῦ τούτου νόμον.
- [486] 95 γνῶσεσθε δ' ἀκούοντες. λαβὲ καὶ λέγε πρῶτον μὲν ἃ τοῦ τούτου νόμου γεγράμμεθα, εἴθ' ἃ φαμεν δεῖν ἀντὶ τούτων τεθῆναι. λέγε.

20

ΝΟΜΟΣ.

Ταῦτα μὲν ἐσθ' ἃ τοῦ τούτου νόμου διώκομεν ὡς οὐκ ἐπιτήδεια. τὰ δ' ἐξῆς λέγε, ἃ τούτων εἶναι βελτίω φαμέν.

2 καθ' ὃν F, cf. § 126 3 καὶ ante ὡς add. H. Richards ἐν om. FO corr. 8 ταῦτὰ Reiske : ταῦτα S : ταῦτα A O : ταῦτ' F ἀναγνῶναι codd., cf. § 103 : γνῶναι Dobree, recepit Blass coll. Hermog. progymn. Rh. Gr. i. 54, Priscian. Rh. Lat. p. 560 ('discere et cognoscere') 10 ταῖς] fort. τρισὶν Dobree 13 δικαίων secl. Cobet : τῶν ante δικαίων add. Dobree 14 Λεπτίνης secl. Cobet οὐ γὰρ AF 17 τοῦ τούτου L O Y : τούτου του (του punctis notato) S : τούτου τοῦ A : τούτου FX, cf. §§ 95, 98 18 ἀκούοντες S L Y OP, cf. xxiv 41 : ἀκούσαντες AF¹, cf. xlv 48 τοῦ ante τούτου G. H. Schaefer : post τούτου codd. 21 ΝΟΜΟΣ codd. : ΓΡΑΦΗ Reiske 22 τοῦ τούτου A : τούτου τοῦ S L al. : τούτου F 23 ἐξῆς S A Y O : ἐφεξῆς FX

προσέχετ', ἄνδρες δικασταί, τούτοις ἀναγιγνωσκομένοις τὸν νοῦν. λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐπίσχεσ. τοῦτο μὲν ἔστιν ἐν τοῖς οὖσι νόμοις κυρίοις 96
5 ὑπάρχον καλόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σαφές, 'τὰς δωρεῖας
ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε κυρίας εἶναι.' δίκαιον, ὧ γῇ καὶ θεοί.
χρῆν τοίνυν Λεπτίνην μὴ πρότερον τιθέναι τὸν ἑαυτοῦ νόμον
πρὶν τοῦτον ἔλυσε γραψάμενος. νῦν δὲ μαρτυρίαν καθ'
ἑαυτοῦ καταλείπων ὅτι παρανομεῖ τουτονὶ τὸν νόμον, ὅμως
10 ἐνομοθέτει, καὶ ταῦθ' ἑτέρου κελεύοντος νόμου καὶ κατ' αὐτὸ
τοῦτ' ἐνοχον εἶναι τῇ γραφῇ, ἐὰν ἐναντίος ᾗ τοῖς πρότερον
κειμένοις νόμοις. λαβὲ δ' αὐτὸν τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Οὐκουν ἐναντίον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ 'κυρίας εἶναι 97
15 τὰς δωρεῖας, ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε,' τὸ 'μηδέν' εἶναι ἀτελῇ'
τούτων οἷς ὁ δῆμος ἔδωκεν; σαφῶς γ' οὕτωςί. ἀλλ' οὐκ
ἐν ᾧ νῦν ὁδ' ἀντεισφέρει νόμῳ, ἀλλ' ἂ τ' ἐδώκατε, κύρια,
καὶ πρόφασις δικαία κατὰ τῶν ἢ παρακρουσαμένων ἢ μετὰ
ταῦτ' ἀδικούντων ἢ ὅλως ἀναξίων, δι' ἣν ὃν ἂν ὑμῖν δοκῇ
20 κωλύσεται ἔχειν τὴν δωρεάν. λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

[487]

Ἀκούετ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ καταμανθάνετε, ὅτι 98
ἐνταῦθ' ἐνὶ καὶ τοὺς ἀξίους ἔχειν τὰ δοθέντα καὶ τοὺς μὴ
τοιούτους κριθέντας, ἐὰν ἀδίκως τι λάβωσιν, ἀφαιρεθῆναι,
25 καὶ τὸ λοιπὸν ἐφ' ὑμῖν εἶναι πάνθ', ὥσπερ ἔστι δίκαιον, καὶ
δοῦναι καὶ μῆ. ὥς μὲν τοίνυν οὐχὶ καλῶς οὗτος ἔχει καὶ
δικαίως ὁ νόμος, οὗτ' ἐρεῖν οἶομαι Λεπτίνην οὗτ', ἐὰν λέγῃ,
δείξαι δυνήσεσθαι· ἃ δὲ πρὸς τοῖς θεσμοθέταις ἔλεγεν, ταῦτ'

1 ὧ ante ἄνδρες add. L vulg. : om. S A O 9 καταλιπὼν L
14-16 οὐκουν . . . ἔδωκεν; Bekker: οὐκοῦν . . . ἔδωκεν. vulg., cf. §§ 26,
62, 71 24 ἐὰν . . . λάβωσιν del. Herwerden

- ἴσως λέγων παράγειν ὑμᾶς ζητήσῃ. ἔφη γὰρ ἑξαπάτης
 εἵνεκα παραγεγράφθαι τοῦτον τὸν νόμον, ἐὰν δ' ὃν αὐτὸς
 99 ἔθηκεν λυθῇ, τοῦτον οὐ τεθήσεσθαι. ἐγὼ δ', ὅτι μὲν τῇ
 ὑμετέρᾳ ψήφῳ τοῦ τούτου νόμου λυθέντος τὸν παρεισενε-
 χθέντα κύριον εἶναι σαφῶς ὁ παλαιὸς κελεύει νόμος, καθ' 5
 ὃν οἱ θεσμοθέται τοῦτον ὑμῖν παρέγραψαν, ἐάσω, ἵνα μὴ
 περὶ τούτου τις ἀντιλέγῃ μοι, ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖν' εἶμι. ὅταν
 ταῦτα λέγῃ δῆπον, ὁμολογεῖ μὲν εἶναι βελτίῳ καὶ δικαιο-
 τερον τόνδε τὸν νόμον οὐ τέθεικεν αὐτός, ὑπὲρ δὲ τοῦ πῶς
 100 τεθήσεται ποιεῖται τὸν λόγον. πρῶτον μὲν τοίνυν εἰσὶν αὐτῷ 10
 κατὰ τοῦ παρεισφύροντος πολλοὶ τρόποι, δι' ὧν, ἂν βού-
 ληται, θεῖναι τὸν νόμον αὐτὸν ἀναγκάσει. ἔπειτ' ἐγγνώμεθ'
 ἡμεῖς, ἐγώ, Φορμίων, ἄλλον εἴ τινα βούλεται, θήσῃ τὸν
 νόμον. ἔστι δὲ δῆπου νόμος ὑμῖν, ἐὰν τις ὑποσχόμενός
 τι τὸν δῆμον ἢ τὴν βουλὴν ἢ δικαστήριον ἑξαπατήσῃ, τὰ 15
 ἔσχατα πάσχειν. ἐγγνώμεθα, ὑπισχνούμεθα· οἱ θεσμοθέται
 101 ταῦτα γραφόντων, ἐπὶ τούτοις τὸ πρᾶγμα γιγνέσθω. μήθ'
 ὑμεῖς ποιήσητε μηδὲν ἀνάξιον ὑμῶν αὐτῶν, μήτε, εἴ τις
 [488] φαῦλός ἐστι τῶν εὐρημένων τὴν δωρεάν, ἐχέτω, ἀλλ' ἰδίᾳ
 κατὰ τόνδε κριθήτω τὸν νόμον. εἰ δὲ ταῦτα λόγους καὶ 20
 φλυαρίας εἶναι φήσῃ, ἐκεῖνό γ' οὐ λόγος· αὐτὸς θέτω, καὶ
 μὴ λεγέτω τοῦθ', ὥς οὐ θήσομεν ἡμεῖς. κάλλιον δὲ δῆπου
 τὸν ὑφ' ὑμῶν κριθέντα καλῶς ἔχειν νόμον εἰσφέρειν ἢ ὃν
 νῦν ἀφ' αὐτοῦ τίθησιν.
 102 Ἐμοὶ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ Λεπτίνης (καὶ μοι 25
 μηδὲν ὀργισθῆς· οὐδὲν γὰρ φλαῦρον ἐρῶ σε) ἢ οὐκ ἀνεγνω-
 κέναι τοὺς Σόλωνος νόμους ἢ οὐ συνιέναι. εἰ γὰρ ὁ μὲν
 Σόλων ἔθηκεν νόμον ἐξεῖναι δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ ᾧ ἂν τις
 βούληται, ἐὰν μὴ παῖδες ᾧσι γνήσιοι, οὐχ ἵν' ἀποστερήσῃ
 τοὺς ἐγγυτάτω γένει τῆς ἀγχιστείας, ἀλλ' ἵν' εἰς τὸ μέσον 30

2 εἵνεκα S L vulg. : ἔνεκα A 4 τοῦ ante τούτου Westermann:
 post τούτου codd. 11 μὴ post ἂν add. FX : om. S L¹ al.
 15 τὴν ante βουλὴν add. A, cf. xxiv 50 : om. S L vulg. 25 post
 μοι add. πρὸς Διὸς L vulg. : om. S Y

καταθεῖς τὴν ὠφέλειαν ἐφάμιλλον ποιήσῃ τὸ ποιεῖν ἀλλή-
 λους εὔ, σὺ δὲ τοῦναντίον εἰσενήνοχας μὴ ἐξεῖναι τῷ δήμῳ 103
 τῶν αὐτοῦ δοῦναι μηδενὶ μηδέν, πῶς σέ τις φήσκει τοὺς
 Σόλωνος ἀνεγνωκέναι νόμους ἢ συνιέναι; ὃς ἔρημον ποιεῖς
 5 τὸν δῆμον τῶν φιλοτιμησομένων, προλέγων καὶ δεικνὺς ὅτι
 τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν οὐδ' ὅτιοῦν ἔσται πλέον. καὶ μὴν 104
 κἀκεῖνος τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν νόμων Σόλωνός ἐστι,
 μὴ λέγειν κακῶς τὸν τεθνεῶτα, μηδ' ἂν ὑπὸ τῶν ἐκείνου
 τις ἀκούῃ παίδων αὐτός· σὺ δὲ ποιεῖς, οὐ λέγεις κακῶς τοὺς
 10 τετελευτηκότας τῶν εὐεργετῶν, τῷ δεῖνι μεμφόμενος καὶ τὸν
 δεῖν' ἀνάξιον εἶναι φάσκων, ὧν οὐδὲν ἐκείνοις προσήκεν.
 ἄρ' οὐ πολὺ τοῦ Σόλωνος ἀποστατεῖς τῇ γνώμῃ;

Πάνν τοίνυν σπουδῇ τις ἀπήγγελλέ μοι περὶ τοῦ μηδενὶ 105
 δεῖν μηδὲν διδόναι, μηδ' ἂν ὅτιοῦν πράξῃ, τοιοῦτόν τι λέγειν
 15 αὐτοὺς παρεσκευάσθαι, ὥς ἄρ' οἱ Λακεδαιμόνιοι καλῶς πολι-
 τευόμενοι καὶ Θηβαῖοι οὐδενὶ τῶν παρ' ἑαυτοῖς διδῶσι [489]
 τοιαύτην οὐδεμίαν τιμὴν· καίτοι καὶ παρ' ἐκείνοις τινές εἰσιν
 ἴσως ἀγαθοί. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντες
 οἱ τοιοῦτοι λόγοι παροξυντικοὶ μὲν εἶναι πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας
 20 ὑμᾶς ἀφελέσθαι πείσαι, οὐ μέντοι δίκαιοί γ' οὐδαμῇ. οὐ
 γὰρ ἀγνοῶ τοῦθ' ὅτι Θηβαῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἡμεῖς
 οὔτε νόμοις οὔτ' ἔθεσιν χρώμεθα τοῖς αὐτοῖς οὔτε πολιτείᾳ.
 αὐτὸ γὰρ τοῦτο πρῶτον, ὃ νῦν οὔτοι ποιήσουσιν, ἐὰν ταῦτα 106
 λέγωσιν, οὐκ ἔξεστι ποιεῖν παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰ
 25 τῶν Ἀθηναίων ἐπαινεῖν νόμιμα οὐδὲ τὰ τῶν δεινῶν, πολλοῦ
 γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ἂ τῇ παρ' ἐκείνοις πολιτείᾳ συμφέρει, ταῦτ'
 ἐπαινεῖν ἀνάγκη [καὶ ποιεῖν]. εἶτα καὶ Λακεδαιμόνιοι τῶν
 μὲν τοιούτων ἀφεστᾶσιν, ἄλλαι δέ τινες παρ' ἐκείνοις εἰσι

10 εὔ ante τετελευτηκότας add. S solus 11 οὐδὲν ἐκείνοις
 προσήκεν codd. (tuctur Fox, coll. Ar. Aves 969): (οὐδεῖς) οὐδὲν
 ἐκείνοις προσήκει Dobree 13 ἀπήγγελλε S corr. pr. m. FY:
 ἀπήγγειλε L al., cf. xxi 36, liv 38 18 δὲ vulg., cf. §§ 112, 120,
 125: δὴ SLAYOP 26-27 ταῦτ' . . . ποιεῖν] ταῦτ' ἀνάγκη καὶ
 ἐπαινεῖν Cobet 27 καὶ ποιεῖν secl. Hirschig 28 ἐθῶν post
 τοιούτων add. vulg.: om. SA

- τιμαί, ὥς ἀπεύξαιτ' ἂν ἅπας ὁ δῆμος ἐνταυθοῖ γενέσθαι.
 107 τίνες οὖν εἰσιν αὗται; τὰς μὲν καθ' ἕκαστον ἐάσω, μίαν δ'
 ἣ συλλαβοῦσα τὰς ἄλλας ἔχει, δίειμι. ἐπειδὴν τις εἰς τὴν
 καλουμένην γερονσίαν ἐγκριθῇ παρασχὼν αὐτὸν οἶον χρή,
 δεσπότης ἐστὶ τῶν πολλῶν. ἐκεῖ μὲν γάρ ἐστι τῆς ἀρετῆς 5
 ἄθλον τῆς πολιτείας κυρίῳ γενέσθαι μετὰ τῶν ὁμοίων, παρὰ
 δ' ἡμῖν ταύτης μὲν ὁ δῆμος κύριος, καὶ ἀραὶ καὶ νόμοι καὶ
 φυλακαὶ ὅπως μηδεὶς ἄλλος κύριος γενήσεται, στέφανοι δὲ
 καὶ ἀτέλειαί καὶ σιτήσεις καὶ τοιαῦτ' ἐστίν, ὧν ἂν τις ἀνὴρ
 108 ἀγαθὸς ὦν τύχοι. καὶ ταῦτ' ἀμφοτέρ' ὀρθῶς ἔχει, καὶ τὰ κεῖ 10
 καὶ τὰ παρ' ἡμῖν. διὰ τί; ὅτι τὰς μὲν διὰ τῶν ὀλίγων
 πολιτείας τὸ πάντας ἔχειν ἴσον ἀλλήλοις τοὺς τῶν κοινῶν
 [490] κυρίους ὁμονοεῖν ποιεῖ, τὴν δὲ τῶν δῆμων ἐλευθερίαν ἣ τῶν
 ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἁμιλλα, ἣν ἐπὶ ταῖς παρὰ τοῦ δήμου δωρεαῖς
 109 πρὸς αὐτοὺς ποιοῦνται, φυλάττει. καὶ μὴν περὶ τοῦ γε μηδὲ 15
 Θηβαίους μηδένα τιμᾶν, ἐκεῖν' ἂν ἔχειν εἰπεῖν ἀληθὲς οἶομαι.
 μεῖζον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Θηβαῖοι φρονοῦσιν ἐπ' ὁμότητι
 καὶ πονηρίᾳ ἢ ὑμεῖς ἐπὶ φιланθρωπίᾳ καὶ τῷ τὰ δίκαια βού-
 λεσθαι. μήτ' οὖν ἐκεῖνοί ποτε παύσαιντο, εἰ ἄρ' εὖξασθαι
 δεῖ, τοὺς μὲν ἑαυτοὺς ἀγαθόν τι ποιοῦντας μήτε τιμῶντες 20
 μήτε θαυμάζοντες, τοὺς δὲ συγγενεῖς (ἵστε γὰρ ὃν τρόπον
 Ὀρχομενὸν διέθηκαν) οὕτω μεταχειριζόμενοι, μήθ' ὑμεῖς
 τὰναντία τούτοις τοὺς μὲν εὐεργέτας τιμῶντες, παρὰ δὲ
 τῶν πολιτῶν λόγῳ μετὰ τῶν νόμων τὰ δίκαια λαμβάνοντες.
 110 ὅλως δ' οἶμαι τότε δεῖν τοὺς ἐτέρων ἐπαινεῖν τρόπους καὶ 25
 ἔθνη τοῖς ὑμετέροις ἐπιτιμῶντας, ὅταν ἢ δεῖξαι βέλτιον
 ἐκείνους πράττοντας ὑμῶν. ὅτε δ' ὑμεῖς, καλῶς ποιοῦντες,
 καὶ κατὰ τὰς κοινὰς πράξεις καὶ κατὰ τὴν ὁμόνοιαν καὶ κατὰ
 τᾶλλα πάντ' ἅμεινον ἐκείνων πράττετε, τοῦ χάριν ἂν τῶν
 ὑμετέρων αὐτῶν ἐθῶν ὀλιγωροῦντες ἐκεῖνα διώκοιτε; εἰ γὰρ 30

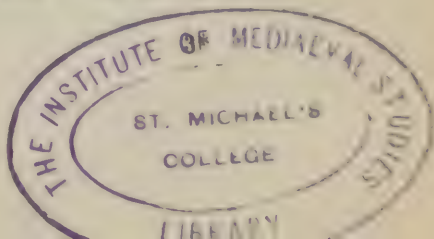
1 ἐνταυθοῖ codd.: ἐνταυθί
 66, xxvii 54, xli 20, 24
 τοῦ S L A Y O P: ante τοῦ F
 A F

Dindorf, cf. xix 81, 311, xxiii 51,
 7 ἀρα] ἀρχαὶ F Y O 15 γε post
 25 τρόπους S L Y O P¹: νόμους

καὶ κατὰ τὸν λογισμὸν ἐκεῖνα φανείη βελτίω, τῆς γε τύχης
 ἔνεχ' ἢ παρὰ ταῦτ' ἀγαθῇ κέχρησθε, ἐπὶ τούτων ἄξιον
 μείναι. εἰ δὲ δεῖ παρὰ πάντα ταῦτ' εἰπεῖν ὁ δίκαιον ἡγοῦ- 111
 μαι, ἐκεῖν' ἂν ἔγωγ' εἴποιμι. οὐκ ἔστι δίκαιον, ὧ ἄνδρες
 5 Ἀθηναῖοι, τοὺς Λακεδαιμονίων νόμους οὐδὲ τοὺς Θηβαίων
 λέγειν ἐπὶ τῷ τοὺς ἐνθάδε λυμαίνεσθαι, οὐδὲ δι' ὧν μὲν
 ἐκεῖνοι μεγάλοι [τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δεσποτείας εἰσί], καὶ
 ἀποκτεῖναι βούλεσθαι τὸν παρ' ἡμῖν τούτων τι κατασκευά-
 σαντα, διὰ δ' ὧν ὁ παρ' ἡμῖν δῆμος εὐδαίμων, ταῦθ' ὡς
 10 ἀνελεῖν δεῖ λεγόντων τινῶν ἐθέλειν ἀκούειν.

Ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος, ὡς ἄρα καὶ παρ' ἡμῖν [491]
 ἐπὶ τῶν προγόνων πόλλ' ἀγάθ' εἰργασμένοι τινὲς οὐδενὸς 112
 ἡξιοῦντο τοιούτου, ἀλλ' ἀγαπητῶς ἐπιγράμματος ἐν τοῖς
 Ἑρμαῖς ἔτυχον· καὶ ἴσως τοῦθ' ὑμῖν ἀναγνώσεται τοῦπί-
 15 γραμμα. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτου τὸν λόγον, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, κατὰ πόλλ' ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι,
 πρὸς δὲ καὶ οὐδὲ δίκαιον. εἰ μὲν γὰρ ἀναξίους εἶναι τις 113
 φήσῃ κακείνους τιμᾶσθαι, τίς ἄξιος, εἰπάτω, εἰ μήτε τῶν
 προτέρων μηδεὶς μήτε τῶν ὑστέρων· εἰ δὲ μηδένα φήσῃ,
 20 συναχθεσθεῖν ἂν ἔγωγε τῇ πόλει, εἰ μηδεὶς ἐν ἅπαντι τῷ
 χρόνῳ γέγον' ἄξιος εὖ παθεῖν. καὶ μὴν εἴ γ' ὁμολογῶν
 ἐκείνους εἶναι σπουδαίους μὴ τετυχηκότας δείξει μηδενός,
 τῆς πόλεως ὡς ἀχαρίστου δήπου κατηγορεῖ. ἔστι δ' οὐχ
 οὔτω ταῦτ' ἔχοντα, οὐδ' ὀλίγου δεῖ· ἀλλ' ἐπειδάν τις οἶμαι
 25 κακουργῶν ἐπὶ μὴ προσήκοντα πράγματα τοὺς λόγους μετα-
 φέρῃ, δυσχερεῖς ἀνάγκη φαίνεσθαι. ὡς δὲ τὰ ληθές τ' ἔχει 114
 καὶ δίκαιόν ἐστι λέγειν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἔρω. ἦσαν, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, πολλοὶ τῶν πρότερον σπουδαῖοι, καὶ ἡ πόλις ἡμῶν

1 τὸν om. Vind. 1: del. Cobet coll. xxv 32 7 μετὰ post
 μεγάλοι add. Blass (servatis verbis τῆς ὀλιγαρχίας . . . εἰσί) coll. § 109
 μετὰ τῶν νόμων et schol. p. 507, 4 τῆς ὀλιγαρχίας . . . εἰσί secl.
 Westermann: τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δεσποτείας secl. Lambinus, F. A.
 Wolf 14 ἐτύγχανον LFX 19 προτέρων . . . ὑστέρων
 S A O P: πρότερον . . . ὑστερον L vulg., cf. § 114 24 δεῖ H. Wolf:
 δεῖν codd. 23 προτέρων Vind. 1

- ἐτίμα καὶ τότε τοὺς ἀγαθοὺς· αἱ μέντοι τιμαὶ καὶ τᾶλλα πάντα
 τὰ μὲν τότε ἦν ἐπὶ τοῖς τότε ἔθεσιν, τὰ δὲ νῦν ἐπὶ τοῖς νῦν.
 πρὸς οὖν τί τοῦτο λέγω; ὅτι φήσαιμ' ἂν ἕγωγ' ἐκείνους οὐκ
 115 ἔσθ' ὅτου παρὰ τῆς πόλεως οὐ τυχεῖν ὦν ἐβουλήθησαν. τίνι
 χρώμενος τεκμηρίω; ὅτι Λυσιμάχῳ δωρεάν, ἐν τῶν τότε 5
 χρησίμων, ἑκατὸν μὲν ἐν Εὐβοίᾳ πλέθρα γῆς πεφυτευμένης
 ἔδοσαν, ἑκατὸν δὲ ψιλῆς, ἔτι δ' ἀργυρίου μνᾶς ἑκατόν, καὶ
 [492] τέτταρας τῆς ἡμέρας δραχμάς. καὶ τούτων ψήφισμ' ἔστιν
 Ἀλκιβιάδου, ἐν ᾧ ταῦτα γέγραπται. τότε μὲν γὰρ ἡ πόλις
 ἡμῶν καὶ γῆς ἡνύπορει καὶ χρημάτων, νῦν δ' εὐπορήσει· δεῖ 10
 γὰρ οὕτω λέγειν καὶ μὴ βλασφημεῖν. καίτοι τίν' οὐκ ἂν
 οἴεσθε νῦν τὸ τρίτον μέρος τούτων ἀντὶ τῆς ἀτελείας ἐλέσθαι;
 ὅτι τοίνυν ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὸ ψήφισμα τουτί.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

- 116 Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῖς προγόνοις 15
 ὑμῶν ἔθος ἦν τοὺς χρηστοὺς τιμᾶν, δηλοῖ τὸ ψήφισμα τουτί·
 εἰ δὲ μὴ τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ ἡμεῖς νῦν, ἕτερόν τι τοῦτ' ἂν
 εἴη. εἰ τοίνυν μήτε Λυσίμαχον μήτ' ἄλλον μηδένα μηδὲν
 εὐρήσθαι παρὰ τῶν προγόνων ἡμῶν συγχωρήσασιν, τί
 μᾶλλον, οἷς ἔδομεν νῦν ἡμεῖς, διὰ τοῦτο δικαίως ἂν ἀφαιρε- 20
 117 θεῖεν; οὐ γὰρ οἱ μὴ δόντες ἂ μὴ ὀδοκεῖ δεινόν εἰσιν οὐδὲν
 εἰργασμένοι, ἀλλ' οἱ δόντες μὲν, πάλιν δ' ὕστερον μηδὲν
 ἐγκαλοῦντες ἀφαιρούμενοι. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει δεῖξαι
 κακείνους ὦν ἔδοσάν τῳ τι, τοῦτ' ἀφηρημένους, συγχωρῶ
 καὶ ὑμᾶς ταῦτό τοῦτο ποιῆσαι, καίτοι τοῦτό γ' αἰσχρὸν ὁμοίως· 25
 εἰ δὲ μηδ' ἂν εἷς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τοῦτ' ἔχοι δεῖξαι γεγονός,
 τίνος εἶνεκ' ἐφ' ἡμῶν πρώτων καταδειχθῇ τοιοῦτον ἔργον;

13 λέγε post τουτί add. vulg.: om. SLAYO 17 ἕτερον
 τί S 21 ὀδοκεῖ Weil: δοκεῖ legebatur 25 καίτοι τοῦτό γ' αἰσχρὸν
 H. Wolf: καὶ τοιοῦτό γ' αἰσχρὸν S¹, cf. ix 15, xxi 16: καὶ τοιοῦτον
 αἰσχρὸν L γρ.: καίτοι τό γ' αἰσχρὸν L vulg. S corr.: καίτοι τό γ'
 αἰσχρὸν (αἰσχρὸν) Reiske: καίτοι αἰσχρὸν γ' Dobree 27 πρώτων
 A, cf. schol. p. 510, 2 (Blass) et xxii 6: πρώτων S L vulg. κατα-
 δειχθῇ S L Y O P: καταδειχθείη al.

Χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κακεῖν' ἐνθυμεῖσθαι καὶ 118
 ὁρᾶν, ὅτι νῦν ὁμωμοκότες κατὰ τοὺς νόμους δικάσειν ἤκετε,
 οὐχὶ τοὺς Λακεδαιμονίων οὐδὲ Θηβαίων, οὐδ' οἷς ποτ' ἐχρή-
 σανθ' οἱ πρῶτοι τῶν προγόνων, ἀλλὰ καθ' οὓς ἔλαβον τὰς
 5 ἀτελείας οὓς ἀφαιρεῖται νῦν οὗτος τῷ νόμῳ, καὶ περὶ ὧν
 ἂν νόμοι μὴ ᾧσι, γνώμη τῇ δικαιοτάτῃ κρινεῖν. καλῶς. [493]
 τὸ τοίνυν τῆς γνώμης πρὸς ἅπαντ' ἀνενέγκατε τὸν νόμον.
 ἄρ' οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν; 119
 δίκαιον. τί δέ; ὅς' ἂν δῶ τις ἅπαξ, δίκαιον ἔχειν ἔαν;
 10 δίκαιον. ταῦτα τοίνυν αὐτοί τε ποιεῖτε, ἵν' εὐορκῆτε, καὶ
 τοὺς προγόνους ὀργίζεσθ' ἂν μή τις φῇ ποιεῖν, καὶ τοὺς
 τὰ τοιαῦτα λέγοντας παραδείγματα, ὡς ἄρ' ἐκεῖνοι μεγάλ' εὖ
 παθόντες οὐδέν' ἐτίμησαν, καὶ πονηροὺς καὶ ἀπαιδεύτους
 ἡγείσθ' εἶναι, πονηροὺς μὲν διότι καταψεύδονται τῶν προ-
 15 γόνων ὑμῶν ὡς ἀχαρίστων, ἀμαθεῖς δὲ διότι ἐκεῖν' ἀγνοοῦσιν,
 ὅτι εἰ τὰ μάλιστα ταῦθ' οὕτως εἶχεν, ἀρνεῖσθαι μᾶλλον ἢ
 λέγειν αὐτοῖς προσῆκεν.

Οἶομαι τοίνυν καὶ τοῦτον τὸν λόγον Λεπτίνην ἐρεῖν, ὡς 120
 τὰς εἰκόνας καὶ τὴν σίτησιν οὐκ ἀφαιρεῖται τῶν εἰληφότων
 20 ὁ νόμος, οὐδὲ τῆς πόλεως τὸ τιμᾶν τοὺς ὄντας ἀξίους, ἀλλ'
 ἔσται χαλκοῦς ἰστάναι καὶ σίτησιν διδόναι καὶ ἄλλ' ὅ τι ἂν
 βούλησθε, πλὴν τούτου. ἐγὼ δ' ὑπὲρ ὧν μὲν τῇ πόλει
 καταλείπειν φήσει, τοσοῦτο λέγω· ὅταν ὧν ἐδώκατέ τῳ
 25 ποιήσετε πάσας δωρεῖάς. τί γὰρ ἔσται πιστότερον τὸ τῆς
 εἰκόνης ἢ τῆς σιτήσεως ἢ τὸ τῆς ἀτελείας, ἣν πρότερόν τισι
 δόντες ἀφηρημένοι φανείσθε; ἔτι δ' εἰ μηδὲν ἐμελλε τοῦτ' 121
 ἔσεσθαι δυσχερές, οὐδ' ἐκεῖνο καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι, εἰς
 τοιαύτην ἄγειν ἀνάγκην τὴν πόλιν δι' ἧς ἅπαντας ἐξ ἴσου

4 οἱ πρὸ τοῦ [τῶν προγόνων] Dobree 6 κρινεῖν S vulg. : κρίνειν
 LAYO καλῶς secl. Herwerden, cf. xxiii 124 21 καὶ ante
 χαλκοῦς add. LFX: om. SAYO 23 καταλιπεῖν YFO, cf.
 §§ 123 (bis), 129 φησὶ A Vind. I, cf. § 123 ὅταν A: ὅτ' ἂν
 SYOP: ὅτι ἂν LX 26 ἢ τῆς A: ἢ τὸ τῆς S L vulg.

- τῶν αὐτῶν ἀξιῶσει τοῖς τὰ μέγιστ' εὐεργετοῦσιν, ἥ μὴ τοῦτο ποιοῦσα χάριν τισὶν οὐκ ἀποδώσει. μεγάλων μὲν οὖν
 [494] εὐεργεσιῶν οὐθ' ὑμῖν συμφέρει συμβαίνειν πολλάκις καιρόν,
 122 οὐτ' ἴσως ῥάδιον αἰτίῳ γενέσθαι· μετρίων δὲ καὶ ὧν ἂν ἐν εἰρήνῃ τις καὶ πολιτεία δύναιτ' ἐφικέσθαι, εὐνοίας, δικαιοσύνης, 5 ἐπιμελείας, τῶν τοιούτων, καὶ συμφέρειν ἔμοιγε δοκεῖ καὶ χρῆναι διδόναι τὰς τιμὰς. δεῖ τοίνυν μεμερίσθαι καὶ τὰ τῶν δωρειῶν, ἵν' ἥς ἂν ἄξιος ὧν ἕκαστος φαίνεται, ταύτην παρὰ
 123 τοῦ δήμου λαμβάνῃ τὴν δωρειάν. ἀλλὰ μὴν ὑπὲρ ὧν γε τοῖς εὐρημένοις τὰς τιμὰς καταλείπειν φήσει, οἱ μὲν ἀπλᾶ πάννυ 10 καὶ δίκαι' ἂν εἵποιεν, πάνθ' ὅσα τῶν αὐτῶν ἔνεκ' αὐτοῖς ἔδοτ' εὐεργεσιῶν ἀξιοῦντες ἔχειν, οἱ δὲ φενακίζουσιν τὸν ὥς καταλείπεται λέγοντά τι αὐτοῖς. ὁ γὰρ ἄξια τῆς ἀτελείας εὖ πεποιηκέναι δόξας καὶ ταύτην παρ' ὑμῶν λαβὼν τὴν τιμὴν μόνην, ἥ ξένος ἢ καὶ τις πολίτης, ἐπειδὰν ἀφαιρεθῇ ταύτην, 15 τίν' ἔχει λοιπὴν δωρειάν, Λεπτίνῃ; οὐδεμίαν δήπου. μὴ τοίνυν διὰ μὲν τοῦ τῶνδε κατηγορεῖν ὥς φαύλων ἐκείνους ἀφαιροῦ, δι' ἃ δ' αὖ καταλείπειν ἐκείνοις φήσεις, τούσδ' ὁ
 124 μόνον λαβόντες ἔχουσι, τοῦτ' ἀφέλῃ. ὥς δ' ἀπλῶς εἰπεῖν, οὐκ, εἰ τῶν πάντων ἀδικήσομέν τιν' ἢ μείζον' ἢ ἐλάττονα, 20 δεινόν ἐστιν, ἀλλ' εἰ τὰς τιμὰς, αἷς ἂν αὐτ' εὖ ποιήσωμέν τινας, ἀπίστους καταστήσομεν· οὐδ' ὁ πλείστος ἔμοιγε λόγος περὶ τῆς ἀτελείας ἐστίν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ πονηρὸν ἔθος τὸν νόμον εἰσάγειν καὶ τοιοῦτον δι' οὗ πάντ' ἄπισθ' ὅσ' ὁ δῆμος δίδωσιν ἔσται.
- 25
 125 Ὅν τοίνυν κακουργότατον οἶονται λόγον εὐρηκέναι πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας ὑμᾶς ἀφελέσθαι πείσαι, βέλτιόν ἐστι προειπεῖν, ἵνα μὴ λάθῃτ' ἐξαπατηθέντες. ἐροῦσ' ὅτι ταῦθ' ἱερῶν ἐστιν ἅπαντα τὰναλώματα [αἱ χορηγαί καὶ αἱ γυμνασιαρχαί].

4-5 ὧν ἂν ἐν . . . δύναιτ' A Vind. 1: ὧν ἐν . . . δύναιτ' ἂν SL vulg. 10 καταλείπειν SLA: καταλιπεῖν vulg. φησὶν A Vind. 1

12 καταλείπεται SA: καταλείπεσθαι LYFO (Blass omisso ὡς cum X) 16 δήπου om. S solus 18 καταλείπειν SL'A: καταλιπεῖν vulg.

20 ἢ ante μείζονα add. A: om. SLFYO 23 μὴ post τοῦ add. L vulg.: om. SYOP 29 αἱ . . . γυμνασιαρχαί secl. F. A. Wolf

δεινὸν οὖν, εἰ τῶν ἱερῶν ἀτελής τις ἀφεθήσεται. ἐγὼ δὲ τὸ [495]
 μὲν τινας, οἷς ὁ δῆμος ἔδωκεν, ἀτελεῖς εἶναι τούτων δίκαιον
 ἡγοῦμαι, ὃ δὲ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν, ἂν ἄρα ταῦτα λέγωσι,
 τοῦτ' εἶναι δεινὸν νομίζω. εἰ γὰρ ἂ [κατὰ] μηδέν' ἄλλον 126
 5 ἔχουσι τρόπον δεῖξαι δίκαιον ὑμᾶς ἀφελέσθαι, ταῦτ' ἐπὶ τῷ
 τῶν θεῶν ὀνόματι ποιεῖν ζητήσουσιν, πῶς οὐκ ἀσεβέστατον
 ἔργον καὶ δεινότατον πράξουσιν; χρή γάρ, ὥς γοῦν ἐμοὶ
 δοκεῖ, ὅσα τις πράττει τοὺς θεοὺς ἐπιφημίζων, τοιαῦτα φαί-
 νεσθαι οἷα μηδ' ἂν ἐπ' ἀνθρώπου πραχθέντα πονηρὰ φανείη.
 10 ὅτι δ' οὐκ ἔστι ταῦτὸν ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν καὶ λητουργιῶν,
 ἀλλ' οὗτοι τὸ τῶν λητουργιῶν ὄνομ' ἐπὶ τὸ τῶν ἱερῶν μετα-
 φέροντες ἐξαπατᾶν ζητοῦσι, Λεπτίνην ὑμῖν αὐτὸν ἐγὼ παρα-
 σχήσομαι μάρτυρα. γράφων γὰρ ἀρχὴν τοῦ νόμου 'Λεπτίνης 127
 εἶπεν' φησίν, 'ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λητουργῶσιν, ἀτελῇ
 15 μηδέν' εἶναι πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτου.'
 καίτοι εἰ ἦν ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν ταῦτὸ καὶ λητουργιῶν, τί
 τοῦτο μαθὼν προσέγραψεν; οὐδὲ γὰρ τούτοις ἀτέλεια τῶν γ'
 ἱερῶν ἐστὶν δεδομένη. ἵνα δ' εἰδῇθ' ὅτι ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν
 τρόπον, λαβέ μοι πρῶτον μὲν τῆς στήλης τὰντίγραφα, εἶτα
 20 τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου. λέγε.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ ΣΤΗΛΗΣ.

'Ακούετε τῶν ἀντιγράφων τῆς στήλης, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 128
 ἀτελεῖς αὐτοὺς εἶναι κελευόντων πλὴν ἱερῶν. λέγε δὴ τὴν
 ἀρχὴν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου.

25

ΝΟΜΟΣ.

[496]

Καλῶς· κατάθες. γράψας 'ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι
 λητουργῶσι,' 'μηδέν' εἶναι' προσέγραψεν 'ἀτελῇ πλὴν τῶν
 ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτου.' τίνος ἕνεκα, εἴ γε τὸ

4 κατὰ secl. Weil coll. § 93 11 ὄνομα secl. Blass coll. xxi 34
 13 ἀρχὴν τοῦ νόμου] an scholion? (Dobree): adsentior 17 τοῦτο
 παθὼν marg. Lambini: παθὼν τοῦτο Cobet 27 ἀτελῇ post
 προσέγραψεν SLYOP: ante προσέγραψεν vulg.

- τῶν ἱερῶν τέλος ἐστὶ λητουργεῖν; αὐτὸς γὰρ οὕτωςι τὰναντία
 129 τῇ στήλῃ γεγραφώς, ἂν τοῦτο λέγῃ, φανήσεται. ἡδέως δ' ἂν
 ἔγωγ' ἐροίμην Λεπτίνην· τίνος αὐτοῖς τὴν ἀτέλειαν ἢ σὺ νῦν
 καταλείπεις φήσεις ἢ ἐκείνους τότε δοῦναι, τὰς λητουργίας
 ὅταν εἶναι φῆς ἱερῶν; τῶν μὲν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον πασῶν 5
 εἰσφορῶν καὶ τριηραρχῶν ἐκ τῶν παλαιῶν νόμων οὐκ εἶσ'
 ἀτελεῖς· τῶν δὲ λητουργιῶν, εἴπερ εἶσ' ἱερῶν, οὐδ' ἔχουσιν.
 130 ἀλλὰ μὴν γέγραπται γ' ἀτελεῖς αὐτοὺς εἶναι. τίνος; ἢ τοῦ
 μετοικίου; τοῦτο γὰρ λοιπόν. οὐδὲν, ἀλλὰ τῶν ἐγκυκλίων
 λητουργιῶν, ὡς ἢ τε στήλῃ δηλοῖ καὶ σὺ προσδιώρισας ἐν 10
 τῷ νόμῳ καὶ μαρτυρεῖ πᾶς ὁ πρὸ τοῦ χρόνος γεγυνώς,
 ἐν ᾧ τοσούτῳ τὸ πλῆθος ὄντι οὔτε φυλὴ πρόποτ' ἐνεγκεῖν
 ἐτόλμησεν οὐδεμί' οὐδένα τῶν ἀπ' ἐκείνων χορηγόν, οὔτ'
 ἐνεχθεὶς αὐτοῖς ἄλλος οὐδεὶς ἀντιδοῦναι. οἷς οὐκ ἀκουστέον
 ἂν ἐναντία τολμᾷ λέγειν. 15
- 131 Ἔτι τοίνυν ἴσως ἐπισύρουτες ἐροῦσιν ὡς Μεγαρεῖς καὶ
 Μεσσήνιοί τινες εἶναι φάσκοντες, ἔπειτ' ἀτελεῖς εἰσιν, ἀθρόοι
 παμπληθεῖς ἄνθρωποι, καὶ τινες ἄλλοι δοῦλοι καὶ μαστιγίαι,
 Λυκίδας καὶ Διονύσιος, καὶ τοιούτους τινὰς ἐξειλεγμένοι.
 ὑπὲρ δὴ τούτων ὥδὲ ποιήσασθ' ὅταν ταῦτα λέγωσι· κελεύετ', 20
 [497] εἴπερ ἀληθῇ λέγουσι πρὸς ὑμᾶς, τὰ ψηφίσματ' ἐν οἷς ἀτελεῖς
 εἰσιν οὗτοι δεῖξαι. οὐ γάρ ἐστ' οὐδεὶς ἀτελὴς παρ' ὑμῖν
 132 ὅτῳ μὴ ψήφισμ' ἢ νόμος δέδωκε τὴν ἀτέλειαν. πρόξενοι
 μέντοι πολλοὶ διὰ τῶν πολιτευομένων γεγονάσι παρ' ὑμῖν
 τοιοῦτοι, ὧν εἷς ἐστὶν ὁ Λυκίδας. ἀλλ' ἕτερον πρόξενόν 25
 ἐστ' εἶναι καὶ ἀτέλειαν εὐρήσθαι. μὴ δὲ παραγόντων
 ὑμᾶς, μηδ', ὅτι δοῦλος ὢν ὁ Λυκίδας καὶ Διονύσιος καὶ τις
 ἴσως ἄλλος διὰ τοὺς μισθοῦ τὰ τοιαῦτα γράφοντας ἐτοίμως
 πρόξενοι γεγονάσι, διὰ τοῦθ' ἐτέρους ἀξίους καὶ ἐλευθέρους

4 καταλείπειν S L A P¹: καταλιπεῖν vulg., cf. §§ 120, 123 7 ἔχουσιν]
 ante ἀλλὰ μὴν fort. ἀτέλειαν excidit; sed cf. § 8 8 ἢ Dobree 13
 ἐκείνου A, cf. § 18 17 πρόξενοι ante εἶναι add. Weil, recte puto,
 cf. §§ 132-3 19 Διονυσίου Reiske 22 δεικνύναι F X, cf.
 § 133

καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίους, ἅς ἔλαβον δικαίως παρ' ὑμῶν
 δωρεῖας ἀφελέσθαι ζητούντων. πῶς γὰρ οὐχὶ καὶ κατὰ 133
 τοῦτο δεινότατ' ἂν πεπονθὼς ὁ Χαβρίας φανείη, εἰ μὴ μόνον
 ἐξαρκέσει τοῖς τὰ τοιαῦτα πολιτενομένοις τὸν ἐκείνου δοῦλον
 5 Λυκίδα·ν πρόξενον ὑμέτερον πεποιηκέναι, ἀλλ' εἰ διὰ τοῦτον
 πάλιν καὶ τῶν ἐκείνῳ τι δοθέντων ἀφέλοιτο, καὶ ταῦτ' αἰτίαν
 λέγοντες ψευδῆ; οὐ γάρ ἐστιν οὐθ' οὗτος οὐτ' ἄλλος οὐδεὶς
 πρόξενος ὢν ἀτελής, ὅτῳ μὴ διαρρήδην ἀτέλειαν ἔδωκεν ὁ
 δῆμος. τοῦτοις δ' οὐ δέδωκεν, οὐδ' ἔξουσιν οὗτοι δεικνύναι,
 10 λόγῳ δ' ἂν ἀναισχυντῶσιν, οὐχὶ καλῶς ποιήσουσιν.

Ὁ τοίνυν μάλιστα πάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες 134
 Ἀθηναῖοι, φυλάξασθαι, τοῦτ' εἰπεῖν ἔτι βούλομαι. εἰ γάρ
 τις πάνθ' ὅσα Λεπτινῆς ἐρεῖ περὶ τοῦ νόμου διδάσκων ὑμᾶς
 ὥς καλῶς κείται, συγχωρήσειεν ἀληθῇ λέγειν αὐτόν, ἐν γ'
 15 αἰσχρὸν οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτ' ἀναιρεθείη, ὃ συμβήσεται διὰ
 τοῦ νόμου κυρίου γενομένου τῇ πόλει. τί οὖν τοῦτ' ἐστιν;
 τὸ δοκεῖν ἐξηπατηκέναι τοὺς ἀγαθόν τι ποιήσαντας. ὅτι μὲν [498]
 τοίνυν τοῦθ' ἐν τι τῶν αἰσχυρῶν ἐστιν πάντας ἂν ἡγοῦμαι 135
 φῆσαι, ὅσῳ δ' ὑμῖν αἰσχίον τῶν ἄλλων, ἀκούσατέ μου. ἔστιν
 20 ὑμῖν νόμος ἀρχαῖος, τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν, ἂν τις
 ὑποσχόμενός τι τὸν δῆμον ἐξαπατήσῃ, κρίνειν, κἂν ἁλῶ,
 θανάτῳ ζημιούν. εἴτ' οὐκ αἰσχύνεσθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 εἰ ἐφ' ᾧ τοῖς ἄλλοις θάνατον ζημίαν ἐτάξατε, τοῦτ' αὐτοὶ
 ποιοῦντες φανήσεσθε; καὶ μὴν πάντα μὲν εὐλαβεῖσθαι δεῖ
 25 ποιεῖν τὰ δοκούντα καὶ ὄντ' αἰσχυρά, μάλιστα δὲ ταῦτ' ἐφ' οἷς
 τοῖς ἄλλοις χαλεπῶς τις ἔχων ὁράται· οὐδὲ γὰρ ἀμφισβή-
 τησις καταλείπεται τὸ μὴ ταῦτα ποιεῖν ἢ πονήρ' αὐτὸς
 ἔκριεν εἶναι πρότερον.

Ἔτι τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖν' εὐλαβεῖσθαι δεῖ, ὅπως μηδὲν ὦν 136
 30 ἰδίᾳ φυλάξαισθ' ἂν, τοῦτο δημοσίᾳ ποιοῦντες φανήσεσθε.
 ὑμῶν τοίνυν οὐδ' ἂν εἰς οὐδὲν ὦν ἰδίᾳ τιμὴ δοίη, τοῦτ' ἀφέλοιτο

4 ἐξαρκέσει SLAYO: ἐξαρκέσειε F
 οὐκ ἔδωκεν vulg.

23 τοῦτο αὐτὸ S' YOP¹

9 οὐ δέδωκεν SLYO:

- πάλιν, ἀλλ' οὐδ' ἐπιχειρήσειεν ἄν. μὴ τοίνυν μηδὲ δημοσίᾳ
 τοῦτο ποιήσητε, ἀλλὰ κελεύετε τούτους τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ
 137 τοῦ νόμου, εἴ τινα τῶν εὐρημένων τὴν ὥρειαν ἀνάξιον εἶναι
 φασιν ἢ μὴ πεποιηκότ' ἐφ' οἷς εὔρετ' ἔχειν, ἢ ἄλλ' ὅτιοῦν
 ἐγκαλοῦσιν τινι, γράφεσθαι κατὰ τὸν νόμον ὃν παρεισφέρομεν 5
 νῦν ἡμεῖς, ἢ θέντων ἡμῶν, ὥσπερ ἐγγνώμεθα καὶ φαμέν
 θήσειν, ἢ θέντας αὐτούς, ὅταν πρῶτον γένωνται νομοθέται.
 ἔστι δ' ἐκάστω τις αὐτῶν, ὡς ἔοικεν, ἐχθρός, τῷ μὲν Διό-
 138 φαντος, τῷ δ' Εὐβουλος, τῷ δ' ἴσως ἄλλος τις. εἰ δὲ τοῦτο
 φεύξονται καὶ μὴ 'θελήσουσι ποιεῖν, σκοπεῖτ', ὦ ἄνδρες 10
 [499] 'Αθηναῖοι, εἰ καλῶς ὑμῖν ἔχει, ἃ τούτων ἕκαστος ὀκνεῖ τοὺς
 ἐχθροὺς ἀφαιρούμενος ὀφθῆναι, ταῦθ' ὑμᾶς τοὺς εὐεργέτας
 ἀφηρημένους φαίνεσθαι, καὶ τοὺς εἴ τι πεποιηκότας ὑμᾶς,
 οἷς οὐδεὶς ἂν ἐγκαλέσαι, νόμῳ τὰ δοθέντ' ἀπολωλεκέναι δι'
 ὑμῶν ἀθρόους, παρόν, εἴ τις ἄρ' ἐστὶν ἀνάξιος, εἷς ἢ δύο ἢ 15
 πλείους, γραφῇ διὰ τούτων ταῦτο τοῦτο παθεῖν κατ' ἄνδρα
 κριθέντας. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὑπολαμβάνω ταῦτα καλῶς ἔχειν
 οὐδὲ γ' ἀξίως ὑμῶν.
 139 [Σκοπῶ δὲ καὶ τοῦτο.] Καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνου γ' ἀπο-
 στατέον τοῦ λόγου, ὅτι τῆς μὲν ἀξίας, ὅτ' ἐδώκαμεν, ἦν 20
 δίκαιον τὴν ἐξέτασιν λαμβάνειν, ὅτε τούτων οὐδεὶς ἀντεῖπεν,
 μετὰ ταῦτα δ' ἔαν, εἴ τι μὴ πεπόνθαθ' ὑπ' αὐτῶν ὕστερον
 κακόν. εἰ δ' οὗτοι τοῦτο φήσουσι (δεῖξαι μὲν γὰρ οὐκ
 ἔχουσιν), δεῖ κεκολασμένους αὐτοὺς παρ' αὐτὰ τὰδικήματα
 φαίνεσθαι. εἰ δὲ μηδενὸς ὄντος τοιοῦτου τὸν νόμον ποιή- 25
 σετε κύριον, δόξετε φθονήσαντες, οὐχὶ πονηροὺς λαβόντες
 140 ἀφηρῆσθαι. ἔστι δὲ πάντα μὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν ὀνειδίη
 φευκτέον, τοῦτο δὲ πάντων μάλιστ', ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι.
 διὰ τί; ὅτι παντάπασι φύσεως κακίας σημεῖόν ἐστιν ὁ

16 γραφῇ post ταὐτὸ A Vind. 1 17 κριθέντα S L¹ A 19 σκοπῶ
 . . . τοῦτο del. Reiske : 'videtur duplex recensio antiquitus fuisse'
 Blass 24 αὐτὰ om. S O P¹ 27 ὅσα ἔστιν post εἰπεῖν add.
 vulg. : om. S L¹ B¹ Y O, cf. xxiii 64, 68, 79, 220 (Blass) τὰ ὀνειδίη
 A 29 φύσει O Y corr. schol. p. 519, 12

- φθόνος, καὶ οὐκ ἔχει πρόφασιν δι' ἣν ἂν τύχοι συγγνώμης
ὁ τοῦτο πεπονθώς. εἴτα καὶ οὐδ' ἔστιν ὄνειδος ὅτου πορρώ-
τερόν ἐσθ' ἡμῶν ἢ πόλις ἢ τοῦ φθονερά δοκεῖν εἶναι, ἀπάν-
των ἀπέχουσα τῶν αἰσχρῶν. τεκμήρια δ' ἡλίκα τούτου 141
- 5 θεωρήσατε. πρῶτον μὲν μόνοι τῶν πάντων ἀνθρώπων ἐπὶ
τοῖς τελευτήσασι δημοσίᾳ [καὶ ταῖς ταφαῖς ταῖς δημοσίαις]
ποιεῖτε λόγους ἐπιταφίους, ἐν οἷς κοσμεῖτε τὰ τῶν ἀγαθῶν
ἀνδρῶν ἔργα. καίτοι τοῦτ' ἔστι τοῦπιτήδευμα ζηλούντων [500]
ἀρετὴν, οὐ τοῖς ἐπὶ ταύτῃ τιμωμένοις φθονούντων. εἴτα
- 10 μεγίστας δίδοτ' ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου δωρεῖας τοῖς τοὺς
γυμνικοὺς νικῶσιν ἀγῶνας τοὺς στεφανίτας, καὶ οὐχ, ὅτι τῇ
φύσει τούτων ὀλίγοις μέτεστιν, ἐφθονήσατε τοῖς ἔχουσιν,
οὐδ' ἐλάττους ἐνείματε τὰς τιμὰς διὰ ταῦτα. πρὸς δὲ τού-
τοις τοιοῦτοις οὖσιν οὐδεὶς πώποτε τὴν πόλιν ἡμῶν εὖ ποιῶν
- 15 δοκεῖ νικῆσαι· τοσαύτας ὑπερβολὰς τῶν δωρειῶν αἷς ἀντ'
εὖ ποιεῖ, παρέσχηται. ἔστι τοίνυν πάντα ταῦτ', ᾧ ἄνδρες 142
'Αθηναῖοι, δικαιοσύνης, ἀρετῆς, μεγαλοψυχίας ἐπιδείγματα.
μὴ τοίνυν δι' ἃ πάλαι παρὰ πάντα τὸν χρόνον ἢ πόλις εὐ-
δοξεῖ, ταῦτ' ἀνέλητε νῦν· μὴδ' ἵνα Λεπτινῆς ἰδίᾳ τισίν, οἷς
- 20 ἀηδῶς ἔχει, ἐπηρεάσῃ, τῆς πόλεως ἀφέλησθε καὶ ὑμῶν αὐτῶν
ἦν διὰ παντὸς αἰὲ τοῦ χρόνου δόξαν κέκτησθε καλήν· μὴδ'
ὑπολαμβάνετ' εἶναι τὸν ἀγῶνα τόνδ' ὑπὲρ ἄλλου τινὸς ἢ τοῦ
τῆς πόλεως ἀξιώματος, πότερον αὐτὸ δεῖσῶν εἶναι καὶ ὅμοιον
τῷ προτέρῳ, ἢ μεθεστάναι καὶ λελυμάνθαι.
- 25 Πολλὰ δὲ θαυμάζων Λεπτινίου κατὰ τὸν νόμον, ἐν μάλιστα 143
τεθαύμακα πάντων, εἰ ἐκεῖν' ἡγνόηκεν, ὅτι ὥσπερ ἂν εἴ τις
μεγάλας τὰς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων τάττοι, οὐκ ἂν αὐτός
γ' ἀδικεῖν παρεσκευάσθαι δόξαι, οὕτως, ἂν τις ἀναιρῇ τὰς

2 οὐδ' S L O P: οὐδὲν vulg.: οὐκ A Vind. 1 πορρώτερον S L¹
Bekk. Anecd. p. 111: πορρωτέρω cett. 3 ἡμῶν ante ἢ πόλις S
(cum signis transponendi) L: post ἢ πόλις cett. 6 τοῖς τελευτήσασι
δημοσίᾳ καὶ del. Blass καὶ ταῖς ταφαῖς ταῖς δημοσίαις ποιεῖτε λόγους
S L¹ Y O P: καὶ ταῖς ταφαῖς ταῖς δημοσίαις del. G. H. Schaefer: ταφὰς
ποιεῖτε καὶ λόγους A Vind. 1: τὰς ταφὰς ποιεῖσθε καὶ λόγους F X:
ταφὰς ποιεῖσθε καὶ λόγους S γρ. F γρ. 27 τὰς om. A

τιμὰς τῶν εὐεργεσιῶν, οὐδὲν αὐτὸς ποιεῖν ἀγαθὸν παρεσκευά-
σθαι δόξει. εἰ μὲν τοίνυν ἡγνότησε ταῦτα (γένοιτο γὰρ ἂν

[501] καὶ τοῦτο), αὐτίκα δηλώσει· συγχωρήσεται γὰρ ὑμῖν λῦσαι
περὶ ὧν αὐτὸς ἤμαρτεν. εἰ δὲ φανήσεται σπουδάζων καὶ
διατεινόμενος κύριον ποιεῖν τὸν νόμον, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω πῶς 5
144 ἐπαινέσω, ψέγειν δ' οὐ βούλομαι. μὴδὲν οὖν φιλονικεῖ,
Λεπτίνῃ, μὴδὲ βιάζου τοιοῦτον δι' οὗ μήτ' αὐτὸς δόξεις βελ-
τίων εἶναι μήθ' οἱ πεισθέντες σοι, ἄλλως τε καὶ γεγενημένου
σοι τοῦ ἀγῶνος ἀκινδύνου. διὰ γὰρ τὸ τελευτῆσαι Βάθιππον
τὸν τουτουὶ πατέρ' Ἀψεφίωνος, ὃς αὐτὸν ἔτ' ὄνθ' ὑπεύθυνον 10
ἐγράψατο, ἐξῆλθον οἱ χρόνοι, καὶ νυνὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ νόμου
πᾶς ἐστ' ὁ λόγος, τούτῳ δ' οὐδεὶς ἐστι κίνδυνος.

145 Καίτοι καὶ τοῦτ' ἀκούω σε λέγειν, ὥς ἄρα τρεῖς σέ τινες
γραφάμενοι πρότεροι τοῦδε οὐκ ἐπεξῆλθον. εἰ μὲν τοίνυν
ἐγκαλῶν αὐτοῖς λέγεις ὅτι σ' οὐ κατέστησαν εἰς κίνδυνον, 15
φιλοκινδυνότατος πάντων ἀνθρώπων εἶ. εἰ δὲ τεκμήριον ποιεῖ
τοῦ τὰ δίκαι' εἰρηκέναι, λίαν εὔηθες ποιεῖς. τί γὰρ εἵνεκα
τούτου βελτίων ἐστ' ὁ νόμος, εἴ τις ἢ τετελεύτηκε τῶν γραφα-
μένων πρὶν εἰσελθεῖν, ἢ πεισθεὶς ὑπὸ σοῦ διεγράψατο, ἢ
καὶ ὅλως ὑπὸ σοῦ παρεσκευάσθη; ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲ 20
λέγειν καλόν.

146 Ἡιρηνται δὲ τῷ νόμῳ σύνδικοι καὶ μάλισθ' οἱ δεινοὶ λέγειν
ἄνδρες, Λεωδάμας Ἀχαρνεὺς καὶ Ἀριστοφῶν Ἀζηνιεύς καὶ
Κηφισόδοτος ἐκ Κεραμέων καὶ Δεινίας Ἐρχιεύς. ἃ δὴ πρὸς
τούτους ὑπολαμβάνοιτ' ἂν εἰκότως, ἀκούσατε, καὶ σκοπεῖτ' 25
ἂν ὑμῖν δίκαια φαίνεται. πρῶτον μὲν πρὸς Λεωδάμαντα.
οὗτος ἐγράψατο τὴν Χαβρίου δωρεϊάν, ἐν ἣ τοῦτ' ἔνεστιν τὸ
τῆς ἀτελείας τῶν ἐκείνῳ τι δοθέντων, καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰσελθὼν
ἡττήθη· οἱ νόμοι δ' οὐκ ἔωσι δις πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῶν

[502]

147

1 εὐεργετῶν F X, cf. § 155 5 ὑπερδιατεινόμενος L F X, cf.
xxv 1 6 φιλονικεῖ codd., hic et alibi 10 ἀψεφίωνος S L A:
ἀψεφίωνος vulg.: fort. Ἀψηφίωνος Dindorf 11 οἱ τῆς κρίσεως
χρόνοι F X 16 ποιῇ codd. 24 Ἐρχιεύς Voemel: Ἐρχιεύς
S L vulg. 27-28 ἐν ἣ . . . δοθέντων secl. Dobree: τὸ τῆς . . .
δοθέντων secl. Taylor: τῶν . . . δοθέντων secl. F. A. Wolf

- αὐτῶν οὔτε δίκας οὔτ' εὐθύνας οὔτε διαδικασίαν οὔτ' ἄλλο
 τοιοῦτ' οὐδὲν εἶναι. χωρὶς δὲ τούτων ἀτοπώτατον ἂν πάντων
 συμβαίῃ, εἰ τότε μὲν τὰ Χαβρίου παρ' ὑμῖν ἔργα μεῖζον ἴσχυε
 τῶν Λεωδάμαντος λόγων, ἐπειδὴ δὲ ταῦτά θ' ὑπάρχει καὶ τὰ
 5 τῶν ἄλλων εὐεργετῶν προσγέγονεν, τηνικαῦτα σύμπαντα ταῦτ'
 ἀσθενέστερα τῶν τούτου λόγων γένοιτο. καὶ μὴν πρὸς γ' 148
 Ἀριστοφῶντα πολλὰ καὶ δίκαι' ἂν ἔχειν εἰπεῖν οἶμαι. οὗτος
 εὔρετο τὴν δωρειὰν παρ' ὑμῖν, ἐν ᾗ τοῦτ' ἐνῆν. καὶ οὐ τοῦτ'
 ἐπιτιμῶ· δεῖ γὰρ ἐφ' ὑμῖν εἶναι διδόναι τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν
 10 οἷς ἂν βούλησθε. ἀλλ' ἐκεῖνό γ' οὐχὶ δίκαιον εἶναί φημι,
 τὸ ὅτε μὲν τούτῳ ταῦτ' ἔμελλεν ὑπάρχειν λαβόντι, μηδὲν
 ἡγεῖσθαι δεινόν, ἐπειδὴ δ' ἑτέροις δέδοται, τηνικαῦτ' ἀγανα-
 κτεῖν καὶ πείθειν ὑμᾶς ἀφελέσθαι. καὶ μὴν καὶ Γελάρχῳ 149
 πέντε τάλαντ' ἀποδοῦναι γέγραφ' οὗτος ὡς παρασχόντι τοῖς
 15 ἐν Πειραιεῖ τοῦ δήμου, καὶ καλῶς ἐποίει. μὴ τοίνυν ἃ μὲν
 ἦν ἀμάρτυρα, ταῦτ' ἐπὶ τῇ τοῦ δήμου προφάσει διὰ σοῦ δε-
 δόσθω, ὧν δ' αὐτὸς ὁ δῆμος μαρτυρίας ἔστησεν ἐν τοῖς ἱεροῖς
 ἀναγράφας καὶ πάντες συνίσασιν, ταῦτ' ἀφελέσθαι παραίνει·
 μηδ' αὐτὸς φαίνου τά τ' ὀφειλόμεν' ὡς ἀποδοῦναι δεῖ γράφων,
 20 καὶ ἢ τις παρὰ τοῦ δήμου κεκόμισται, ταῦτ' ἀφελέσθαι παρ-
 αινῶν. καὶ μὴν πρὸς γε Κηφισόδοτον τοσοῦτ' ἂν εἴποιμι. 150
 οὗτός ἐστιν οὐδενὸς ἦττον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν λεγόντων
 δεινὸς εἰπεῖν. πολὺ τοίνυν κάλλιον τῇ δεινότητι ταύτῃ χρή- [503]
 σθαι ἐπὶ τὸ τοὺς ἀδικοῦντας ὑμᾶς κολάζειν ἢ τοὺς ἀγαθοῦ
 25 τινὸς αἰτίους ἀδικεῖν. εἰ γὰρ ἀπεχθάνεσθαι τισι δεῖ, τοῖς
 ἀδικοῦσι τὸν δῆμον, οὐ τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν ἔγωγε νομίζω
 δεῖν. πρὸς τοίνυν Δεινίαν· οὗτος ἴσως ἐρεῖ τριηραρχίας 151
 αὐτοῦ καὶ λητουργίας. ἐγὼ δ', εἰ πολλοῦ τῇ πόλει Δεινίας
 ἄξιον αὐτὸν παρέσχηκεν, ὥς ἔμοιγε δοκεῖ νῆ τοὺς θεοὺς,
 30 μᾶλλον ἂν παραινέσαιμ' αὐτῷ τινὰ τιμὴν ὑμᾶς ἀξιοῦν δοῦναι
 ἢ τὰς ἑτέροις πρότερον δοθείσας ἀφελέσθαι κελεύειν· πολὺ

11 ὑπάρχειν S L¹ Y O : ὑπάρξειν vulg. 13 Γελάρχῳ] Τελάρχῳ
 vel Ἀγελάρχῳ conl. Reiske 15 τοῦ δήμου secl. Taylor 19 αὐτὸς]
 ὁ αὐτὸς L vulg. : αὐτὸς S¹ (δ add. ead.) Y O P

γὰρ βελτίονος ἀνδρός ἐστὶν ἐφ' οἷς αὐτὸς εὖ πεποίηκεν ἀξιοῦν
 τιμᾶσθαι ἢ ἐφ' οἷς ἕτεροι ποιήσαντες ἐτιμῆθησαν φθονεῖν.
 152 ὁ δὲ δὴ μέγιστον ἀπάντων καὶ κοινὸν ὑπάρχει κατὰ πάντων
 τῶν συνδίκων· τούτων πολλάκις εἰς ἕκαστος πρότερόν τισι
 πράγμασι σύνδικος γέγονεν. ἔστι δὲ καὶ μάλ' ἔχων νόμος 5
 ὑμῖν καλῶς, οὐκ ἐπὶ τούτοις τεθείς, ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ πρᾶγμ'
 ὥσπερ ἐργασία τιςὶν ἢ καὶ συκοφαντία, μὴ ἐξεῖναι ὑπὸ τοῦ
 153 δῆμου χειροτονηθέντα πλεῖν ἢ ἅπαξ συνδικῆσαι. τοὺς δὴ
 συνεροῦντας νόμῳ καὶ διδάζοντας ὑμᾶς ὡς ἐπιτήδειός ἐστιν,
 αὐτοὺς τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις δεῖ πειθομένους φαίνεσθαι· εἰ 10
 δὲ μή, γελοῖον νόμῳ μὲν συνδικεῖν, νόμον δ' αὐτοὺς παρα-
 βαίνειν ἕτερον. ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν νόμον αὐτοῖς ὃν λέγω.

ΝΟΜΟΣ.

Οὗτος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ παλαιός ἐσθ' ὁ νόμος καὶ
 καλῶς ἔχων, ὃν ἐὰν σωφρονῶσι φυλάσσονται παραβαίνειν 15
 οὔτοι.

154 Ἐγὼ δ' ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβήσομαι. ἔστι
 γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας μὲν τοὺς νόμους ὑμῖν, ὡς
 [504] ἐγὼ νομίζω, σπουδαστέον ὡς κάλλιστ' ἔχειν, μάλιστα δὲ
 τούτους δι' ὧν ἢ μικρὰν ἢ μεγάλην ἔστ' εἶναι τὴν πόλιν. 20
 εἰσὶ δ' οὔτοι τίνες; οἳ τε τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσι τὰς τιμὰς
 διδόντες καὶ οἱ τοῖς τἀναντία πράττουσι τὰς τιμωρίας. εἰ
 γὰρ ἅπαντες ὡς ἀληθῶς τὰς ἐν τοῖς νόμοις ζημίας φοβού-
 μενοι τοῦ κακόν τι ποιεῖν ἀποσταῖεν, καὶ πάντες τὰς ἐπὶ ταῖς
 εὐεργεσίαις δωρεῖας ζηλώσαντες ἂν χρὴ πράττειν προέλωιτο, 25
 τί κωλύει μεγίστην εἶναι τὴν πόλιν καὶ πάντας χρηστοὺς καὶ
 μηδέν' εἶναι πονηρόν;

155 Ὁ τοίνυν νόμος οὗτος ὁ Λεπτίνου, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἀδικεῖ, ὅτι τὰς τιμὰς ἀναιρῶν τῶν εὐεργε-
 σιῶν ἀχρεῖον τὴν ἐπιείκειαν τοῖς φιλοτιμειῖσθαι βουλομένοις 30

7 χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ δῆμου A F X 8 πλεῖν Dindorf: πλεῖον
 S L Y O P: πλέον vulg., cf. § 77 δὴ S Y O: δὲ L vulg. 29 εὐερ-
 γετῶν F X¹ L corr., cf. § 143

καθίστησιν, ἀλλ' ὅτι καὶ παρανομίας δόξαν αἰσχίστην τῇ
πόλει καταλείπει. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι τῶν τὰ δεινό-
ταθ' ἡμᾶς ἀδικούντων ἐν ἐκάστῳ τίμημ' ὑπάρχει διὰ τὸν νό-
μον, ὃς διαρρήδην λέγει 'μηδὲ [ὡς χρῆ] τίμημ' ὑπάρχειν ἐπὶ
5 κρίσει πλέον ἢ ἔν, ὑπότερον ἂν τὸ δικαστήριον τιμήσῃ,
παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι· ἀμφοτέρω δὲ μὴ ἐξέστω.' ἀλλ' οὐχ 156
οὗτος ἐχρήσατο τούτῳ τῷ μέτρῳ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπαιτήσῃ
χάριν ὑμᾶς, 'ἄτιμος ἔστω' φησὶ 'καὶ ἡ οὐσία δημοσία ἔστω.'
δύο τιμήματα ταῦτα. 'εἶναι δὲ καὶ ἐνδείξεις καὶ ἀπαγωγάς·
10 ἐὰν δ' ἄλῳ, ἔνοχος ἔστω τῷ νόμῳ ὃς κεῖται, ἐάν τις ὀφείλων
ἄρχῃ τῷ δημοσίῳ.' θάνατον λέγει· τοῦτο γὰρ ἐστ' ἐπ'
ἐκείνῳ τοῦπιτίμιον. οὐκοῦν τρία τιμήματα ταῦτα. πῶς οὖν
οὐ σφέτλιον καὶ δεινόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ χαλεπώτερον
εἶναι παρ' ὑμῖν δόξει χάριν εἶ ποιήσαντ' ἀπαιτεῖν ἢ τὰ [505]
15 δεινότατ' ἐργαζόμενον ληφθῆναι;

Αἰσχροῦ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κακῶς ἔχων ὁ νόμος, 157
καὶ ὅμοιος φθόνῳ τινὶ καὶ φιλονικίᾳ καὶ—τὸ λοιπὸν ἐῷ·
τοιούτοις δέ τισιν προσέειχ' ὁ γράφων χρῆσθαι. ὑμῖν δ'
οὐχὶ πρέπει τὰ τοιαῦτα μιμεῖσθαι, οὐδ' ἀνάξια φαίνεσθαι
20 φρονούντας ὑμῶν αὐτῶν. φέρε γὰρ πρὸς Διός, τί μάλιστ'
ἂν ἀπευξαίμεθα πάντες, καὶ τί μάλιστ' ἐν ἅπασι διεσπού-
δασται τοῖς νόμοις; ὅπως μὴ γενήσονται οἱ περὶ ἀλλήλους
φόνοι, περὶ ὧν ἐξαίρετος ἡ βουλὴ φύλαξ ἢ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ
τέτακται. ἐν τοίνυν τοῖς περὶ τούτων νόμοις ὁ Δράκων φο- 158
25 βερὸν κατασκευάζων καὶ δεινὸν τό τιν' αὐτόχειρ' ἄλλον ἄλλον
γίγνεσθαι, καὶ γράφων χέρνιβος εἶργεσθαι τὸν ἀνδροφόνον,
σπονδῶν, κρατήρων, ἱερῶν, ἀγορᾶς, πάντα τᾶλλα διελθὼν οἷς
μάλιστ' ἂν τινὰς ᾤετ' ἐπισχεῖν τοῦ τοιοῦτόν τι ποιεῖν, ὅμως
οὐκ ἀφείλετο τὴν τοῦ δικαίου τάξιν, ἀλλ' ἔθηκεν ἐφ' οἷς
30 ἐξεῖναι ἀποκτινύναι, καὶ οὕτω τις δρᾶσῃ, καθαρὸν διώρισεν

1 παρανομίας marg. Lambini: παρανοίας codd. 4 ὡς χρῆ del.
F. A. Wolf 7 μετριῶι S¹ 17 φιλονικία codd., cf. § 144
26 χέρνιβος S L Y O schol. p. 525, 20: χερνίβων vulg. S γρ. 28 τινὰ
F¹ B X

- εἶναι. εἴτ' ἀποκτεῖναι μὲν δικαίως ἔν γε τοῖς παρ' ὑμῖν νόμοις ἐξέσται, χάριν δ' ἀπαιτεῖν οὔτε δικαίως οὔθ' ὀπωποῦν
 159 διὰ τὸν τούτου νόμον; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· μὴ βούλεσθε δοκεῖν πλείω πεποιῆσθαι σπουδὴν ὅπως μηδεὶ τῶν εἴ τι ποιούντων ὑμᾶς χάριν ἐξέσται κομίσασθαι ἢ ὅπως 5 μηδεὶς φόνος ἐν τῇ πόλει γενήσεται· ἀλλ' ἀναμνησθέντες τῶν καιρῶν, παρ' οὓς εἴ πεπονθότες εἴ πεποιήκατε τοὺς εὐρομένους, καὶ τῆς Δημοφάντου στήλης περὶ ἧς εἶπε Φορμίων, ἐν ᾗ γέγραπται καὶ ὁμώμοται, ἃν τις ἀμύνων τι πάθῃ τῇ δημοκρατίᾳ, τὰς αὐτὰς δώσειν δωρεῖας ἅσπερ Ἀρμοδίῳ καὶ 10 Ἀριστογείτονι, καταψηφίσασθε τοῦ νόμου. οὐ γὰρ ἔνεστ' εὐορκεῖν, εἰ μὴ τοῦτο ποιήσετε.
- 160 Παρὰ πάντα δὲ ταῦτ' ἐκεῖν' ἔτ' ἀκούσατέ μου. οὐκ ἐνὶ τούτῳ ἔχειν καλῶς τὸν νόμον, ὃς περὶ τῶν παρεληλυθότων καὶ τῶν μελλόντων ταῦτα λέγει. 'μηδέν' εἶναι' φησιν 15 'ἀτελὴ πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος.' καλῶς. 'μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι.' μηδ' ἂν τοιοῦτοί τινες γένωνται, Λεπτίνης; εἰ τὰ πρὸ τοῦ κατεμέμφου, τί; μὴ
 161 καὶ τὰ μέλλοντ' ἥδεις; ὅτι νῆ Δία πόρρω τοῦ τι τοιοῦτον νῦν ἐλπίζειν ἐσμέν. καὶ εἰημέν γ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ 20 χρή γ' ἀνθρώπους ὄντας τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ νομοθετεῖν οἷς μηδεὶς ἂν νεμεσήσῃ, καὶ τὰγαθὰ μὲν προσδοκᾶν καὶ τοῖς θεοῖς εὐχεσθαι διδόναι, πάντα δ' ἀνθρώπων' ἡγεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ ἂν Λακεδαιμόνιοί ποτ' ἥλπισαν εἰς τοιαῦτα πράγματ' ἀφίξεσθαι, οὐδέ γ' ἴσως Συρακόσιοι, τὸ πάλαι δημοκρατού- 25 μενοι καὶ φόρους Καρχηδονίους πραττόμενοι καὶ πάντων τῶν περὶ αὐτοὺς ἄρχοντες καὶ ναυμαχίᾳ νενικηκότες ἡμᾶς, ὑφ' ἐνὸς γραμματέως, ὃς ὑπηρέτης ἦν, ὥς φασι, τυραννήσε-
 162 σθαι. οὐδέ γ' ὁ νῦν ὦν Διονύσιος ἥλπισεν ἂν ποτ' ἴσως πλοίῳ στρογγύλῳ καὶ στρατιώταις ὀλίγοις Δίῳν' ἐλθόντ' ἐφ' 30 αὐτὸν ἐκβαλεῖν τὸν τριήρεις πολλὰς καὶ ξένους καὶ πόλεις

28 ὃς . . . ἦν del. Reiske: ὃς ὑπηρέτει σφίσιν Blass, praeceunte Weillio, coll. Polyaen. v 2, 2 ὥς φασι del. F. A. Wolf τυραννήσεσθαι S L¹ Y O P: τυραννηθήσεσθαι vulg.

κεκτημένον. ἀλλ', οἶμαι, τὸ μέλλον ἄδηλον πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ μικροὶ καιροὶ μεγάλων πραγμάτων αἵτιοι γίνονται. διὸ δεῖ μετριάζειν ἐν ταῖς εὐπραξίαις καὶ προορωμένους τὸ μέλλον φαίνεσθαι.

- 5 Πολλὰ δ' ἂν τις ἔχοι λέγειν ἔτι καὶ διεξιέναι περὶ τοῦ
 μηδαμῇ μηδὲ καθ' ἐν τούτῳ ἔχειν καλῶς τὸν νόμον μηδὲ
 συμφέρεῖν ὑμῖν· ἀλλ' ἵν' ἐν κεφαλαίῳ τοῦτο μάθητε καὶ γὰρ
 παύσωμαι λέγων, τάδε ποιήσατε· σκέψασθε παρ' ἄλληλα καὶ
 λογίσασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τί συμβήσεται καταψηφισα-
 10 μένοις ὑμῖν τοῦ νόμου καὶ τί μή· εἴτα φυλάττετε καὶ μέ-
 μνησθ' ἂν ὑμῖν ἐξ ἐκατέρου φανῇ, ἵν' ἔλησθε τὰ κρείττω. ἂν 164
 μὲν τοίνυν καταψηφίσησθε, ὥσπερ ἡμεῖς κελεύομεν, οἱ μὲν
 ἄξιοι παρ' ὑμῶν τὰ δίκαι' ἔξουσιν, εἰ δέ τις ἔστ' ἀνάξιος, ὥς
 ἔστω, πρὸς τῷ τὴν δωρεῖαν ἀφαιρεθῆναι δίκην ἣν ἂν ὑμῖν
 15 δοκῇ δώσει κατὰ τὸν παρεισενηγεμένον νόμον· ἡ δὲ πόλις
 πιστή, δικαία, πρὸς ἅπαντας ἀψευδὴς φανήσεται. ἐὰν δ'
 ἀποψηφίσησθε, ὃ μὴ ποιήσαιτε, οἱ μὲν χρηστοὶ διὰ τοὺς
 φαύλους ἀδικήσονται, οἱ δ' ἀνάξιοι συμφορᾶς ἐτέροις αἵτιοι
 γενήσονται, δίκην δ' οὐδ' ἡντιοῦν αὐτοὶ δώσουσιν, ἡ δὲ πόλις
 20 τάναντί' ὧν εἶπον ἀρτίως, δόξει ἄπιστος, φθονερά, φαύλη παρὰ
 πᾶσιν εἶναι. οὐκ οὖν ἄξιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσαύτην 165
 βλασφημίαν ἀντὶ καλῶν καὶ προσηκόντων ὑμῖν ἀγαθῶν
 ἐλέσθαι. καὶ γὰρ ἕκαστος ὑμῶν ἰδίᾳ μεθέξει τῆς δόξης τῶν
 κοινῇ γνωσθέντων. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ τοῦτ' οὐδεὶς οὔτε τῶν
 25 περιεστηκότων οὔτε τῶν ἄλλων, ὅτι ἐν μὲν τῷ δικαστηρίῳ
 Λεπτίνης πρὸς ἡμᾶς ἀγωνίζεται, ἐν δὲ τῇ τῶν καθημένων
 ὑμῶν ἐνὸς ἐκάστου γνώμῃ φιλανθρωπία πρὸς φθόρον καὶ
 δικαιοσύνη πρὸς κακίαν καὶ πάντα τὰ χρηστὰ πρὸς τὰ πονη-
 ρότατ' ἀντιτάττεται. ὧν τοῖς βελτίοσι πειθόμενοι καὶ κατὰ 166
 30 ταῦθ' ἡμῖν θέμενοι τὴν ψήφον, αὐτοὶ θ' ἂ προσήκει δόξετ' [508]

9 τί τε FX κατεψηφισμένοις F 16 ἅπαντας vulg. : ἅπαντα
 S L¹ Y O P, cf. § 25 17 ποιήσαιτε S¹ vulg. (cf. schol. p. 529, 11
 ἀπεύχεται γενέσθαι τὸ φαῦλον) : ποιήσητε L A 18 ἀδικηθήσονται A
 28 πονηρότατα S A : πονηρὰ L vulg.

ἐγνωκέναι, καὶ τῇ πόλει τὰ κράτιστ' ἔσεσθ' ἐψηφισμένοι,
 κἂν τις ἄρ' ἔλθῃ ποτὲ καιρός, οὐκ ἀπορήσετε τῶν ἐθελησόν-
 των ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύειν. ὑπὲρ οὖν τούτων ἀπάντων
 οἶμαι δεῖν ὑμᾶς σπουδάζειν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως μὴ
 βιασθῇθ' ἁμαρτάνειν. πολλὰ γὰρ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 5
 πολλάκις οὐκ ἐδιδάχθηθ' ὥς ἔστι δίκαια, ἀλλ' ἀφηρέθηθ'
 ὑπὸ τῆς τῶν λεγόντων κραυγῆς καὶ βίας καὶ ἀναισχυντίας.
 167 ὁ μὴ πάθητε νῦν· οὐ γὰρ ἄξιον. ἀλλ' ἂ δίκαι' ἐγνώκατε,
 ταῦτα φυλάξατε καὶ μνημονεύετε, ἕως ἂν ψηφίσησθε, ἵν'
 εὖορκον θῇσθε τὴν ψῆφον κατὰ τῶν τὰ πονηρὰ συμβουλευόν- 10
 των. θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ τοῖς μὲν τὸ νόμισμα διαφθεί-
 ρουσιν θάνατος παρ' ὑμῖν ἐστίν ἢ ζημία, τοῖς δ' ὅλην τὴν
 πόλιν κίβδηλον καὶ ἄπιστον ποιοῦσι λόγον δώσετε. οὐ
 δὴ πού γ', ὦ Ζεῦ καὶ θεοί.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν 15
 ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

1 τὰ κάλλιστα F¹ X 5 ἁμαρτάνειν S L Y O P: ἁμαρτεῖν vulg.
 S γρ. lemma scholii p. 529, 24 6 οὐκ post ὥς add. Weil, recte
 puto, cf. xix 331 8 πάθοιτε Vind. I, cf. § 164 9 φυλάξατε
 S A Y O: φυλάττετε L F X, cf. § 163 μνημονεύσατε A 15 οὐδὲν]
 μηδὲν A

In S subscriptum

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΤΕΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ

ΧϞϞΗΠΙΠ

Δ μετρίως

ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΟΝΔΥΛΟΥ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἑορτὴν ἤγον οἱ Ἀθηναῖοι Διονύσῳ, ἣν ἐκάλουν ἀπὸ τοῦ θεοῦ
 Διονύσια· ἐν δὲ ταύτῃ τραγικοὶ καὶ κωμικοὶ καὶ αὐλητῶν χοροὶ
 διηγωνίζοντο. καθίστασαν δὲ τοὺς χοροὺς αἱ φυλαὶ δέκα τυγχά-
 νουσαι· χορηγὸς δ' ἦν ἐκάστης φυλῆς ὁ τὰ ἀναλώματα παρέχων [509]
 5 τὰ περὶ τὸν χορόν. ὁ τοίνυν Δημοσθένης τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς, τῆς
 Πανδιονίδος, ἐβελοντὴς ὑπέστη χορηγός. ἐχθρῷ δὲ κεχρημένος τῷ 2
 Μειδίᾳ, τῶν πλουσίων ἐνὶ, φησὶ μὲν καὶ ἄλλα παρὰ τὴν χορηγίαν
 ὑπ' αὐτοῦ πεπονθέναι κακῶς, τὸ δὲ τελευταῖον ἐπὶ τῆς ὀρχήστρας
 κονδυλοῦς ἔλαβεν ἐναντίον πάντων τῶν θεατῶν. ἐπὶ τούτῳ κατη-
 10 γόρησεν ἐν τῷ δήμῳ τοῦ Μειδίου ὡς ἡσεβηκότος εἰς τὴν ἑορτὴν
 καὶ τὸν Διόνυσον· ἐκαλείτο δ' ἡ τοιαύτη κατηγορία προβολή. ὁ
 μὲν οὖν δήμος κατέγνωκε τοῦ Μειδίου τὴν ἀσεβείαν, ἀγωνίζονται
 δὲ νῦν ἐν δικαστηρίῳ περὶ τῆς τοῦ δήμου καταχειροτονίας· ἔδει
 γὰρ καταγνόντος τοῦ δήμου δικαστήριον κρίναι δεύτερον. ἔστιν
 15 οὖν ὁ ἀγὼν περὶ ὑποτιμήσεως· οὐ γὰρ περὶ τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν ὁ
 Μειδίας ἀγωνίζεται, ἀλλὰ περὶ τοῦ τιμήματος, πότερον ὕβρεως ἢ
 ἀσεβείας ὀφείλει δίκην. ὀρικός οὖν ὁ λόγος τῇ στάσει, τοῦ μὲν 3
 Μειδίου λέγοντος ὕβριν εἶναι τὸ πραχθέν, ἐπειδὴ τετύπηκεν
 ἄνδρα ἐλεύθερον, τοῦ δὲ Δημοσθένους ἀσεβείαν, ἐπειδὴ χορηγὸς
 20 ὁ τετυπημένος καὶ ἐν Διονυσίοις καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ· διὰ γὰρ
 τούτων καὶ ἡσεβηκέναι τὸν Μειδίαν φησίν· ὡς εἶναι διπλοῦν ὄρον
 κατὰ σύλληψιν. (ἔστι δὲ κατὰ σύλληψιν), ὅταν μὴ ἐκβάλλοιτες
 τὸ ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων εἰσαγόμενον ὄνομα, καὶ ἕτερον αὐτῷ προσ-

7 παρὰ] περὶ al. : ὑπὸ al. : ἐπὶ al.
 vel αὐτοῦ codd.
 alt. § 8

8 ὑπ' αὐτοῦ Spalding : αὐτοῦ
 22 ἔστι . . . σύλληψιν add. Sauppe, cf. arg.

τιθῶμεν, ὥσπερ ἐνταῦθ' ὁ Δημοσθένης, τοῦ Μειδίου λέγοντος ὑβρικέαι, οὐκ ἐκβάλλει μὲν οὐδὲ τὴν ὕβριν, προστίθῃσι δ' αὐτῇ καὶ τὴν ἀσέβειαν.

[510]

ΑΛΛΩΣ.

Διάφοροι παρ' Ἀθηναίους ἤγοντο ἑορταί, ἐν αἷς ἦν τὰ Πανα- 5
θναία, ἅπερ ἦσαν διπλᾶ, μικρά τε καὶ μεγάλα· καὶ τὰ μὲν
μεγάλα κατὰ πενταετηρίδα ἐτελείτο, κατὰ τριετηρίδα δὲ τὰ μικρά.
ἐν τοῖς μεγάλοις δὲ γυμνάσιά τινα ἐγίνοντο, καὶ προὔβαλλετο ἀφ'
ἐκάστης φυλῆς εἰς γυμνασίαρχος, λαμβάνων χρήματα εἰς τὸ
γυμνάζειν τοὺς μέλλοντας ἐπιτελέσαι τὴν ἑορτήν, καὶ διδόναι τὰς 10
2 τούτων δαπάνας τοῖς τῆς αὐτοῦ φυλῆς. ἤγετο δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ
τὰ Διονύσια, καὶ ταῦτα διπλᾶ, μικρά τε καὶ μεγάλα. καὶ τὰ μὲν
μικρά ἤγετο κατ' ἔτος, τὰ δὲ μεγάλα διὰ τριετηρίδος ἐν τοῖς
ληνοῖς, ἐν οἷς προὔβαλλετο χορηγὸς ἀφ' ἐκάστης φυλῆς πρὸς τὸ
τρέφειν χοροὺς παίδων τε καὶ ἀνδρῶν· ἐλάμβανε δὲ χρήματα εἰς 15
τροφὴν τῶν τοῦ χοροῦ. ἐπιστάσης δὲ τῆς ἑορτῆς ἡγωνίζοντο
πρὸς ἀλλήλους οἱ χορηγοὶ καὶ ἥριζον, ὕμνους εἰς τὸν Διόνυσον
ᾄδοντες, καὶ τῷ νικῶντι τρίπους τὸ ἄθλον ἦν, ἐπειδὴ τὸν αὐτὸν
Ἥλιον καὶ Ἀπόλλωνα καὶ Διόνυσον ᾤοντο. παυομένης δὲ τῆς
ἑορτῆς ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ προὔβαλλοντο οἱ χορηγοὶ τῆς μελλού- 20
3 σης ἑορτῆς. ἐν τοίνυν τῷ παρόντι καιρῷ προεβλήθησαν οἱ χορη-
γοὶ ἐκάστης φυλῆς, ἐσπάνιζε δὲ ἡ Πανδιονίς, ἡ τοῦ Δημοσθένους
φυλὴ, χορηγοῦ, καὶ ἡμέλησε τὸ πρῶτον ἔτος, τὸ δεύτερον, τὸ
τρίτον. ἔθος δὲ ἦν πρὸ μηνὸς τῆς ἑορτῆς τὸν ἄρχοντα συνάγειν
τοὺς χορηγοὺς ἐκάστης φυλῆς εἰς τὸ λαχεῖν περὶ τῶν αὐλητῶν. 25
καὶ ἐλθόντων τῶν χορηγῶν ἐκάστης φυλῆς πλὴν τῆς Πανδιονίδος,
ἡγετερίζετο ὑπὸ πάντων. καὶ ἰδὼν ὁ Δημοσθένης τὴν ἑαυτοῦ
φυλὴν ἀτιμαζομένην, ἐθελοντὴς ὁ ῥήτωρ αὐτοχειροτόνητον ἦτοι
4 αὐτεπάγγελτον ἑαυτὸν χορηγὸν ὑπὲρ τῆς φυλῆς προεβάλετο, καὶ
ἐπηνείτο παρὰ πάντων διὰ τοῦτο. καὶ δὴ λαχόντος αὐτοῦ περὶ 30
τῶν αὐλητῶν συνέπραξεν ἡ τύχη τῇ προθυμίᾳ, καὶ ἔλαχεν αὐτῷ ὁ
κάλλιστος τῶν αὐλητῶν ὁ Τηλεφάνης. καὶ δὴ ὁ Δημοσθένης
θέλων πλεόν τῶν ἄλλων κοσμήσαι τὸν ἑαυτοῦ χορὸν, ἐποίησεν
αὐτοῖς φορέσαι χρυσοὺς στεφάνους. Μειδίας δέ, τῶν πολιτενο-
μένων τις, σφόδρα πλούσιος καὶ πολλὰ δυνάμενος, ἐχθρὸς τῷ 35
Δημοσθένει γεγωνῶς διὰ τὰς αἰτίας ἃς ἐρεῖ μετὰ μικρὸν ἐν τῷ
λόγῳ, πολλάκις καὶ ἄλλα παρηνώχλει καὶ ἐπηρεάζε, καὶ δὴ καί,
ὡς ὁ Δημοσθένης λέγει, ὅτι ὀμνυόντων τῶν κριτῶν τῷ καλῶς

ἄσαντι δοῦναι τὴν νίκην, νύττων αὐτοὺς ὁ Μειδίας ἔλεγε ‘πλὴν
 Δημοσθένους’ ὅθεν ὁ Δημοσθένης ἐβόα ἐλέγχων αὐτόν. καὶ 5
 τελευτῶν εἰς τοιαύτην ἦλθε μανίαν ὁ Μειδίας, ὥστε ἐν τῷ θεύτρῳ
 κόνδυλον αὐτῷ παρασχεῖν καὶ τὴν ἱερὰν περιρρήξαι ἐσθήτα. καὶ
 5 ἰδὼν ὁ δῆμος ἐπεσίριπτεν· ὅστις συρισμὸς παρὰ τοῖς παλαιοῖς
 ἐπὶ κακοῦ ἐλαμβάνετο. ἀπελθὼν δὲ ὁ Δημοσθένης ἐσκέφατο τὸν
 παρόντα λόγον, κατηγορῶν αὐτοῦ δημοσίων ἀδικημάτων· ἐν ᾧ καὶ
 διαβάλλει τὸν Μειδίαν ὡς κλέψαντα τῶν χρυσῶν στεφάνων παρὰ
 τοῦ χρυσοχόου. ἄγει τοίνυν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κρίσιν ὁ ρήτωρ, κατα- 6
 10 φορᾷ πλείστη καὶ τόνῳ σφοδρῷ προσχρησάμενος· ἡ γὰρ τοῦ
 Μειδίου προπέτεια καὶ ἡ τῶν πραγμάτων ποιότης τῇ καταδρομῇ
 συμμαχεῖ. ἡ δὲ στάσις ὀρική, ζητούντων ἡμῶν τί ἴδιον ὄνομα τῷ
 ἐγκλήματι· ὁ μὲν γὰρ Μειδίας ιδιωτικόν, ὁ δὲ ρήτωρ δημόσιον
 εἶναι κατασκευάζει. ὅρος γάρ ἐστιν, οὐ τὸ μὲν πέπρακται, τὸ δὲ [512]
 15 λείπει πρὸς αὐτοτέλειαν τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐπιτεθησομένου τῷ
 πράγματι, ὡς ἐπὶ τοῦ κενοτάφιον ὀρύξαντος καὶ κρινομένου τιμ- 7
 βωρυχίας. ἐνταῦθα γὰρ πέπρακται μὲν τὸ ὀρύξαι, λείπει δὲ τὸ
 τάφον ὀρύξαι, οὐ κειοτάφιον. λέγει γὰρ ὁ φεύγων ‘οὐ τάφον
 ὄρυξα· οὐ γὰρ εἶρον νεκρόν.’ ὁ δὲ διώκων ἀντιφέρει ὅτι ‘τὸ δ’
 20 ὀρύξαι κενοτάφιον τιμβωρυχίαν λέγω· οὐ γὰρ αὐτὸς ᾗδεις ὅτι
 κενοτάφιόν ἐστιν, ἀλλ’ ὡς τάφον ὀρύττων, ἐπεὶ κενοτάφιον εὔ-
 ρηται, ἀξιοῖς μὴ δοῦναι δίκην.’ οὕτω κἀνταῦθα πέπρακται μὲν
 τὸ τίψαι τὸν Δημοσθένην, λείπει δὲ τὸ καλέσαι τὸν αὐτοχει-
 ροτόνητον χορηγόν. ὁ γὰρ Δημοσθένης λέγει ὅτι ‘χορηγὸν
 25 ἔτιψας,’ ὁ δὲ Μειδίας ὅτι ‘χορηγὸν ἀπλῶς οὐκ ἔτιψα (αὐτο-
 χειροτόνητος γὰρ ἦσθα), ἀλλὰ Δημοσθένην ιδιώτην ὄντα· τὸ δὲ
 τίψαι ιδιώτην οὐκ ἔστι δημόσιον ἀδίκημα.’ διπλοῖς δὲ ὁ ὅρος 8
 εἶδους τοῦ κατὰ σύλληψιν. κατὰ σύλληψιν δέ ἐστιν, ὅταν ὁ
 κατήγορος τὴν αὐτοῦ δικαιολογίαν καὶ τὴν τοῦ φεύγοντος εἰς ἓν
 30 συνάγῃ· ἐνθα γὰρ οὐ τὸ μὲν ἐκβάλλει τις, τὸ δὲ δέχεται, ὕλλ’
 ἀμφότερα συγκροτεῖ καὶ συλλαμβάνει, τούτῳ ἐπάγομεν τῷ εἶδει.
 φαίνεται τοίνυν ἐν πολλοῖς μέρεσιν ὁ Δημοσθένης τοῦτο ποιῶν,
 καὶ φάσκων ἅμα τῷ Δημοσθένει καὶ τὴν πόλιν ἰβρίζεσθαι.
 κεφάλαια δὲ τὰ τῇ στάσει προσήκοντα. τὰ δὲ προοίμια κατα-
 35 φορικά, ὑπερβολὴν ἔχοντα πολλὴν καὶ τῶν περιστατικῶν αἰξήσιν·
 τὸ γὰρ ‘πρὸς ἅπαντας’ καὶ οὐ πρὸς ἐμὲ μόνον, καὶ τὸ ‘αἶ’ τὴν

10 τόνῳ Bernhardt: τόπῳ codd.

της Bekker: ποιότης . . . προπέτεια codd.

Schaefer: τὸ διορύξαι codd.

ἅπαντας codd.

11 προπέτεια . . . ποιό-

19 τὸ δ’ ὀρύξαι

36 πρὸς ἅπαντας Iurinus: οὐ πρὸς

μελέτην τῆς ἀτοπίας καὶ οὐ πρὸς ἅπαξ ἐκ τύχης ἡμαρτηκότα δείκνυσιν.

- [513] [Κεφάλαια δὲ τοῦ λόγου εἰς ταῦτα, ὅρος, ἀνθορισμός, γνώμη
 9 νομοθέτου, συλλογισμός, πηλικότης, πρὸς τι, καὶ μία τῶν ἀντι-
 θετικῶν, μεθ' ἣν ἐμπίπτει τὸ μεταληπτικὸν καὶ ἀντιληπτικόν. 5
 ἐνταῦθα διὰ τεσσάρων ὅρων ὁ ῥήτωρ ἐμπλέκει τὴν κατηγορίαν,
 δεικνύων ὅτι δημοσίᾳ Μειδίας ἠδίκησεν. ἔστι δὲ ὁ πρῶτος ὅρος
 οὗτος, ὅτι οἱ ἐν ἑορτῇ ἀδικοῦντες δημόσιον ἀδίκημα ποιοῦσι.
 10 δεύτερος ὅρος, καὶ μάλιστα οἱ χορηγὸν ἀδικοῦντες. τρίτος ὅρος,
 ὅτι πᾶσα ὕβρις δημόσιόν ἐστιν ἀδίκημα. παραλογίζεται δὲ 10
 ἐνταῦθ' ἐκ τῆς ὁμωνυμίας τῆς ὕβρεως· λέγεται γὰρ ὕβρις ἢ δι'
 αἰσχροουργίας γινομένη· λέγεται ὕβρις καὶ ἡ διὰ λόγων· λέγεται
 πάλιν ὕβρις καὶ ἡ διὰ πληγῶν. δημόσιον δὲ ἀδίκημα ἡγοῦντο
 τὴν αἰσχροουργίαν· τῇ οὖν ὁμωνυμίᾳ παρελογίστατο. τέταρτος
 ὅρος, ὅτι ὁ πάντας αἰὲν ὑβρίζων δημοσίᾳ ἀδικεῖ· εἰ γὰρ τὸ δημό- 15
 11 σιον ἐκ πάντων συνίσταται, ἄρα δημόσιον τὰδίκημα. τίθησι δὲ
 σπερματικῶς ἐν τῷ προοιμίῳ τοὺς τέτταρας ὅρους. καὶ ἐκ τούτων
 εἰσὶν ἐν τοῖς ἀγῶσι τρεῖς, τὸν δὲ τέταρτον ὅρον τίθησιν ἐν τῇ
 παρεκβάσει, καὶ δικαίως· λέγων γὰρ ὅτι πάντας ὑβρίζων δημοσίᾳ
 ἀδικεῖ, παρεξέρχεται λέγων τὸν πρότερον αὐτοῦ βίον. ἔχει δὲ ὁ 20
 λόγος οὗτος δύο προοίμια. καὶ εἴληπται τὸ πρῶτον προοίμιον ἐκ
 διαβολῆς τοῦ ἐναντίου, καὶ ἐκ συστάσεως τοῦ οἰκείου προσώπου,
 καὶ ἐκ προσοχῆς. ἔστι δὲ ἡ πρότασις διμερής, καὶ τὸ μὲν πρῶτον
 μέρος ἐστὶν ἀκατάσκευον, τὸ δὲ δεύτερον καὶ αὐτὸ διμερές, καὶ
 κατασκευάζει τούτων ἑκάτερα. εἴτα ἐπιφέρει τὸ συμπέρασμα, ἐν 25
 ᾧ ἐστὶν ἡ προσοχή.—
 12 Ὅρος κατὰ σύλληψιν. λέγεται δὲ οὕτως, ὅταν τοῦ φεύγοντος
 [514] ἀντονομάζοντος ὁ διώκων καὶ τούτῳ κἀκείνῳ ὑπεύθυνον αὐτὸν
 εἶναι λέγῃ τῷ ὀνόματι, ὥστε διπλοῦς ἐστίν, ἐπεὶ δύο περιέχει
 ἐγκλήματα. παράδειγμα ὁ στρατηγὸς ὁ βιασάμενος τὴν παρατε- 30
 θεῖσαν κόρην ὑπὸ τοῦ πρεσβευτοῦ, καὶ δημοσίῳ ἀδικημάτων κρινό-
 μενος, καὶ ἀποκρινόμενος μὴ δημοσίᾳ ἠδικηκέναι, ἀλλὰ βιάσασθαι,
 ὁ δὲ πρεσβευτὴς ἀμφοτέροις αὐτὸν φάσκων ὑπεύθυνον εἶναι. τὸ
 προοίμιον ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου, ὁ δὲ λόγος δι' ἐνὸς εἵδους προάγεται,
 ἥτοι δικανικοῦ· τούτου γὰρ καὶ τὸ τέλος τὸ δίκαιον καὶ ἡ κατα- 35
 σκευὴ διὰ τοῦ δικαίου.]

3-36 κεφάλαια . . . τοῦ δικαίου secl. Blass   3 λόγου] ὅρου conl.
 Sauppe   29 διπλοῖς Buttman: διπλῶς codd.   30 παρακατα-
 θεῖσαν Buttman   35 ἥτοι] τοῦ Buttman: ἥτοι τοῦ Blass

Τὴν μὲν ἀσέλγειαν, ᾧ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὴν ὕβριν, ἣ
 πρὸς ἅπαντας ἀεὶ χρήται Μειδίας, οὐδέν' οὐθ' ὑμῶν οὔτε
 τῶν ἄλλων πολιτῶν ἀγνοεῖν οἶομαι. ἐγὼ δ', ὅπερ ἂν καὶ
 ὑμῶν ἕκαστος ὑβρισθεὶς προείλετο πρᾶξαι, τοῦτο καὶ αὐτὸς
 5 ἐποίησα, καὶ προὔβαλόμην ἀδικεῖν τοῦτον περὶ τὴν ἑορτήν,
 οὐ μόνον πληγὰς ὑπ' αὐτοῦ λαβὼν τοῖς Διονυσίοις, ἀλλὰ
 καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια παθὼν παρὰ πᾶσαν τὴν χορηγίαν.
 ἐπειδὴ δὲ καλῶς καὶ τὰ δίκαια ποιῶν ὁ δῆμος ἅπας οὕτως 2
 ὠργίσθη καὶ παρωξύνθη καὶ σφόδρ' ἐσπούδασεν ἐφ' οἷς
 10 ἡδικημένῳ μοι συνήδει, ὥστε πάντα ποιούντος τούτου καὶ
 τινῶν ἄλλων ὑπὲρ αὐτοῦ, οὐκ ἐπείσθη οὐδ' ἀπέβλεψεν εἰς [515]
 τὰς οὐσίας τὰς τούτων οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἀλλὰ μὲν γνῶμη
 κατεχειροτόνησεν αὐτοῦ, πολλοὶ μοι προσιόντες, ᾧ ἄνδρες
 δικασταί, καὶ τῶν ἐν τῷ δικαστηρίῳ νῦν ὄντων ὑμῶν καὶ
 15 τῶν ἄλλων πολιτῶν ἡξίουں καὶ παρεκελεύοντ' ἐπεξελθεῖν
 καὶ παραδοῦναι τοῦτον εἰς ὑμᾶς, ὥς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, δι'
 ἀμφοτέρ', ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νῆ τοὺς θεοὺς, καὶ δεινὰ
 πεπονθέναι νομίζοντες ἐμὲ καὶ δίκην ἅμα βουλόμενοι λαβεῖν
 ὦν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐτεθέαντο θρασὺν ὄντα καὶ βδελυρὸν καὶ
 20 οὐδὲ καθεκτὸν ἔτι. οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, ὅσα μὲν παρ' 3
 ἐμοῦ προσήκε φυλαχθῆναι, πάντα δικαίως ὑμῖν τετήρηται,
 καὶ κατηγορήσων, ἐπειδὴ τις εἰσάγει, πάρειμι, ὥς ὁρᾶτε, πολλὰ
 μὲν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα, ἐξόν μοι λαβεῖν ὥστε μὴ
 κατηγορεῖν, οὐ λαβὼν, πολλὰς δὲ δεήσεις καὶ χάριτας καὶ
 25 νῆ Δί' ἀπειλὰς ὑπομείνας. ἃ δ' ἐν ὑμῖν μετὰ ταῦτ' ἔσθ' 4
 ὑπόλοιπα, ὅσῳ πλείοσιν οὗτος ἠνώχληκε καὶ παρήγγελκεν
 (ἐώρων γὰρ αὐτὸν ἄρτι πρὸ τῶν δικαστηρίων οἷ' ἐποίει),
 τοσοῦτῳ μᾶλλον ἐλπίζω τὸ δίκαιον ἔξειν. οὐ γὰρ ἂν κατα-
 γνοίην ὑμῶν οὐδενὸς οὐθ' ὥς περὶ ὦν πρὸς ἐμ' ἐσπουδάσατ'
 30 αὐτοί, τούτων ἀμελήσετε, οὐθ' ὥς, ἵνα Μειδίας ἀδεῶς τὸ
 λοιπὸν ὑβρίζη, ψηφιεῖται τις ὑμῶν ὁμωμοκῶς ἄλλο τι πλὴν

5 τοῦτον SP: τουτονι vulg. Pap. (Brit. Mus. Pap. cxxxi verso)
 12 οὐδ' εἰς Pap. 26 παρήγγελκεν FP, cf. xix 1, 283. Prooem.
 lv 2: περιήγγελκεν S Λ Υ Ο: παρήγγειλεν vulg. 30 πρότερον
 post αὐτοὶ add. vulg.: om. S Λ

- 5 ὅ τι ἂν δίκαιον ἡγήται. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρανόμων ἢ παραπρεσβείας ἢ τινος ἄλλης αἰτίας ἔμελλον αὐτοῦ κατηγορεῖν τοιαύτης, οὐδὲν ἂν ὑμῶν ἡξίουν δεῖσθαι, [516] νομίζων τῷ μὲν κατηγορῶν περὶ τῶν τοιούτων προσήκειν ἐλέγχειν μόνον, τῷ δὲ φεύγοντι καὶ παραιτεῖσθαι. ἐπειδὴ 5 δὲ τοὺς τε κριτὰς διαφθείραντος τούτου καὶ διὰ τοῦτο τῆς φυλῆς ἀδίκως ἀφαιρεθείσης τὸν τρίποδα, καὶ αὐτὸς πληγὰς εἰληφὼς καὶ ὑβρισμένος οἷ' οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος πώποτε χορηγὸς ὑβρίσθη, ἣν ὑπὲρ τούτων ἀγανακτήσας καὶ συν- οργισθεὶς καταχειροτονίαν ὁ δῆμος ἐποίησατο, ταύτην εἰς- 10 ἔρχομαι, οὐκ ὀκνήσω καὶ δεῖσθαι. εἰ γὰρ οἶόν τε τοῦτ' εἰπεῖν, ἐγὼ νῦν φεύγω, εἴπερ ὑβρισθέντα μηδεμιᾶς δίκης 7 τυχεῖν ἐστὶ τις συμφορά. δέομαι οὖν ὑμῶν ἀπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἰκετεύω, πρῶτον μὲν εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου λέγοντος, ἔπειτ', ἐὰν ἐπιδείξω Μειδίαν τουτουὶ μὴ μόνον 15 εἰς ἐμὲ ἀλλὰ καὶ εἰς ὑμᾶς καὶ εἰς τοὺς νόμους καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὑβρικότα, βοηθήσαι καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. καὶ γὰρ οὕτω πως ἔχει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ὕβρισμαι μὲν ἐγὼ καὶ προπεπηλάκισται τὸ σῶμα τοῦμὸν τότε, ἀγωνιεῖται δὲ καὶ κριθήσεται τὸ πρᾶγμα νυνί, πότερον 20 ἐξεῖναι δεῖ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν καὶ εἰς τὸν τυχόνθ' ὑμῶν ἀδεῶς 8 ὑβρίζειν ἢ μή. εἴ τις οὖν ὑμῶν ἄρα καὶ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον τῶν ἰδίων τινὸς εἵνεκα γίνεσθαι τὸν ἀγῶνα τόνδ' ὑπελάμβανεν, ἐνθυμηθεὶς νῦν ὅτι δημοσίᾳ συμφέρεи μηδενὶ μηδὲν ἐξεῖναι τοιοῦτο ποιεῖν, ὥς ὑπὲρ κοινοῦ τοῦ πράγματος 25 ὄντος καὶ προσέχων ἀκουσάτω, καὶ τὰ φαινόμεν' αὐτῷ δικαιότερ' εἶναι, ταῦτα ψηφισάσθω. ἀναγνώσεται δὲ πρῶ- του μὲν ὑμῖν τὸν νόμον καθ' ὃν εἰσὶν αἱ προβολαί· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων πειράσομαι διδάσκειν. Λέγε τὸν νόμον.

30

2-3 ἄλλης . . . κατηγορεῖν τοιαύτης SYOP: ἄλλης τοιαύτης . . . κατηγορεῖν vulg. et (om. αἰτίας) Pap. 5 ἐλέγχειν S¹ A: ἐξελέγχειν vulg. S corr. m. ant. 16 καὶ εἰς τοὺς νόμους om. Pap., fort. recte 23 εἵνεκα Y: ἔνεκα S vulg., cf. xx 1 27 δικαιοτέρα SYOP: δικαιοτάτα vulg.

ΝΟΜΟΣ.

[Τοὺς πρυτάνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσου τῇ ὑστεραίᾳ τῶν Πανδίων. ἐν δὲ ταύτῃ χρηματίζειν πρῶτον μὲν περὶ ἱερῶν, ἔπειτα τὰς προβολὰς παραδιδότωσαν τὰς γεγενημένας ἕνεκα τῆς πομπῆς 5 ἣ τῶν ἀγώνων τῶν ἐν τοῖς Διονυσίοις, ὅσαι ἂν μὴ ἐκτετισμέναι ᾖσιν.]

Ὁ μὲν νόμος οὗτός ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καθ' ὃν 9 αἱ προβολαὶ γίνονται, λέγων, ὥσπερ ἠκούσατε, ποιεῖν τὴν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσου μετὰ τὰ Πάνδια, ἐν δὲ ταύτῃ ἐπει- 10 δὴν χρηματίσωσιν οἱ πρόεδροι περὶ ὧν διώκκεν ὁ ἄρχων, χρηματίζειν καὶ περὶ ὧν ἂν τις ἡδικηκῶς ἢ περὶ τὴν ἐορτὴν ἢ παρανειομηκῶς, καλῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ συμφερ- ὄντως ἔχων ὁ νόμος, ὡς τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ μαρτυρεῖ. ὅπου γὰρ ἐπόντος τοῦ φόβου τούτου φαίνονται τινες οὐδὲν ἡττον 15 ὑβρισταί, τί χρὴ τοὺς τοιούτους προσδοκᾶν ἂν ποιεῖν, εἰ μηδεὶς ἐπὶ ἂν ἀγὼν μηδὲ κίνδυνος;

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν καὶ τὸν ἐξῆς ἀναγνῶναι νόμον 10 τούτῳ· καὶ γὰρ ἐκ τούτου φανερὰ πᾶσιν ὑμῖν ἢ τε τῶν ἄλλων ὑμῶν εὐλάβεια γενήσεται καὶ τὸ τούτου θράσος. 20 Λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

[Εὐγόρος εἶπεν· ὅταν ἡ πομπὴ ἢ τῷ Διονύσῳ ἐν Πειραιεὶ καὶ οἱ κωμῳδοὶ καὶ οἱ τραγῳδοί, καὶ ἡ ἐπὶ Ληναίῳ πομπὴ καὶ οἱ τραγ- 25 ῳδοὶ καὶ οἱ κωμῳδοί, καὶ τοῖς ἐν ᾧσιν Διονυσίοις ἡ πομπὴ καὶ οἱ παῖδες καὶ ὁ κῶμος καὶ οἱ κωμῳδοὶ καὶ οἱ τραγῳδοί, καὶ Θαργηλίων τῇ πομπῇ καὶ τῷ ἀγῶνι, μὴ ἐξεῖναι μήτε ἐνεχυράσαι μήτε λαμ- 30 βάνειν ἕτερον ἑτέρου, μηδὲ τῶν ὑπερημέρων, ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. εἰ δέ τις τούτων τι παραβαίῃ, ὑπόδικος ἔστω τῷ παθόντι, καὶ προβολαὶ αὐτοῦ ἔστωσαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐν Διονύσου ὡς ἀδικοῦντος, καθὰ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀδικοῦντων γέγραπται.] [518]

2 τῶν Πανδίων Palmerius: ἐν πανδίων' S corr.: ἐν Πανδίωνι vulg.
7-8 καθ' ὃν . . . γίνονται secl. Cobet 11 χρηματίζειν κελεύει vulg.
17 ἀναγνῶναι ante νόμον F: post νόμον S al. 22 ἐν] τῷ ἐμ
Foucart 23 ἡ add. Reiske 25 Θαργηλίων Reiske: ὁ Θαργηλιῶν
(vel Θαργηλιῶνος) codd. 26 μὴ B corr.: μήτε S vulg.: μήτι
Buttmann

- 11 Ἐνθυμείσθ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἐν τῷ προτέρῳ νόμῳ κατὰ τῶν περὶ τὴν ἐορτὴν ἀδικούντων οὕσης τῆς προβολῆς, ἐν τούτῳ καὶ κατὰ τῶν τοὺς ὑπερημέρους εἰσπραττόντων ἢ καὶ ἄλλ' ὅτιοῦν τινὸς λαμβανόντων ἢ βιαζομένων ἐποιήσατε τὰς προβολάς. οὐ γὰρ ὅπως τὸ σῶμ' 5 ὑβρίζεσθαί τινος ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις, ἢ τὴν παρασκευὴν ἣν ἂν ἐκ τῶν ἰδίων πορίσαιοτο τις εἰς λητουργίαν, ᾗ εἴη χρῆναι, ἀλλὰ καὶ τὰ δίκη καὶ ψήφῳ τῶν ἐλόντων γιγνόμενα τῶν ἐαλωκότων καὶ κεκτημένων ἐξ ἀρχῆς τὴν
- 12 γοῦν ἐορτὴν ἀπεδώκατ' εἶναι. ὑμεῖς μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες 10 Ἀθηναῖοι, πάντες εἰς τοσοῦτον ἀφίχθε φιλανθρωπίας καὶ εὐσεβείας ὥστε καὶ τῶν πρότερον γεγενημένων ἀδικημάτων τὸ λαμβάνειν δίκην ἐπέσχετε ταύτας τὰς ἡμέρας. Μειδίας δ' ἐν αὐταῖς ταύταις ταῖς ἡμέραις ἄξια τοῦ δοῦναι τὴν ἐσχάτην δίκην ποιῶν δειχθήσεται. βούλομαι δ' ἕκαστον 15 ἀπ' ἀρχῆς ὧν πέπονθ' ἐπιδείξας καὶ περὶ τῶν πληγῶν εἰπεῖν ἅς τὸ τελευταῖον προσενέτεινέ μοι. ἐν γὰρ οὐδέν ἐστιν ἐφ' ᾧ τῶν πεπραγμένων οὐ δίκαιος ὧν ἀπολωλέναι φανήσεται.
- 13 Ἐπειδὴ γὰρ οὐ καθεστηκός τις χορηγοῦ τῇ Πανδιονίδι 20 φυλῇ, τρίτον ἔτος τουτί, παρούσης δὲ τῆς ἐκκλησίας ἐν
- [519] ἢ τὸν ἄρχοντ' ἐπικληροῦν ὁ νόμος τοῖς χοροῖς τοὺς αὐλητὰς κελεύει, λόγων καὶ λοιδορίας γιγνομένης, καὶ κατηγοροῦντος τοῦ μὲν ἄρχοντος τῶν ἐπιμελητῶν τῆς φυλῆς, τῶν δ' ἐπιμελητῶν τοῦ ἄρχοντος, παρελθὼν ὑπεσχόμην ἐγὼ χορη- 25 γήσειν ἐθελοντῆς, καὶ κληρουμένων πρῶτος αἰρεῖσθαι τὸν
- 14 αὐλητὴν ἔλαχον, ὑμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντες ἀμφοτέρ' ὡς οἷόν τε μάλιστ' ἀπεδέξασθε, τὴν τ' ἐπαγγελίαν τὴν ἐμὴν καὶ τὸ συμβὰν ἀπὸ τῆς τύχης, καὶ θόρυβον καὶ κρότον τοιοῦτον ὡς ἂν ἐπαινοῦντές τε καὶ συνησθέντες 30 ἐποιήσατε, Μειδίας δ' οὐτοσὶ μόνος τῶν πάντων, ὡς ἔοικεν,

2 κατὰ τῶν περὶ Α : περὶ τῶν κατὰ S vulg.
cett. 7 τὴν λειτουργίαν FO

5 ὅπως S¹ : ὅπως μὴ

ἡχθέσθη, καὶ παρηκολούθησε παρ' ὅλην τὴν λητουργίαν ἐπη-
 ρεάζων μοι συνεχῶς καὶ μικρὰ καὶ μείζω. ὅσα μὲν οὖν τοὺς 15
 χορευτὰς ἐναντιούμενος ἡμῖν ἀφεθῆναι τῆς στρατείας ἠνώ-
 χλησεν, ἢ προβαλλόμενος καὶ κελεύων ἑαυτὸν εἰς Διονύσια
 5 χειροτονεῖν ἐπιμελητήν, ἢ τᾶλλα πάνθ' ὅσα τοιαῦτα, ἐάσω·
 οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦθ' ὅτι τῷ μὲν ἐπηρεαζομένῳ τότε ἔμοι καὶ
 ὑβρίζομένῳ τὴν αὐτὴν ὀργὴν ἕκαστον τούτων ἦν περ ἄλλ'
 ὅτι οὖν τῶν δεινοτάτων παρίστη, ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις, ἔξω
 τοῦ πράγματος οὖσιν, οὐκ ἂν ἴσως ἄξια ταῦτα καθ' αὐτ'
 10 ἀγῶνος φανείη· ἀλλ' ἂ πάντες ὁμοίως ἀγανακτήσετε, ταῦτ'
 ἐρῶ. ἔστι δ' ὑπερβολὴ τῶν μετὰ ταῦτα, ἃ μέλλω λέγειν, 16
 καὶ οὐδ' ἂν ἐπεχείρησ' ἔγωγε κατηγορεῖν αὐτοῦ νῦν, εἰ μὴ
 καὶ τότε ἐν τῷ δήμῳ παραχρήμ' ἐξήλεγξα. τὴν γὰρ ἐσθῆτα
 τὴν ἱερὰν (ἱερὰν γὰρ ἔγωγε νομίζω πᾶσαν ὅσῃν ἂν τις
 15 εἴνεκα τῆς ἐορτῆς παρασκευάσῃται, τέως ἂν χρησθῇ) καὶ
 τοὺς στεφάνους τοὺς χρυσοῦς, οὓς ἐποισάμην ἐγὼ κόσμον [520]
 τῷ χορῷ, ἐπεβούλευσεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διαφθεῖραί
 μοι νύκτωρ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ χρυσοχόου. καὶ
 διέφθειρεν, οὐ μέντοι πᾶσάν γε· οὐ γὰρ ἐδυνήθη. καίτοι
 20 τοῦτό γ' οὐδεὶς πώποτ' οὐδένα φησὶν ἀκηκοέναι τολμήσαντ'
 οὐδὲ ποιήσαντ' ἐν τῇ πόλει. οὐκ ἀπέχρησε δ' αὐτῷ τοῦτο, 17
 ἀλλὰ καὶ τὸν διδάσκαλον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διέφθειρέ
 μου τοῦ χοροῦ· καὶ εἰ μὴ Τηλεφάνης ὁ αὐλητῆς ἀνδρῶν
 βέλτιστος περὶ ἐμὲ τότε ἐγένετο, καὶ τὸ πρᾶγμ' αἰσθόμενος
 25 τὸν ἄνθρωπον ἀπελάσας αὐτὸς συγκροτεῖν καὶ διδάσκειν
 ᾗετο δεῖν τὸν χορόν, οὐδ' ἂν ἡγωνισάμεθ', ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, ἀλλ' ἀδίδακτος ἂν εἰσῆλθεν ὁ χορὸς καὶ πράγματ'
 αἰσχιστ' ἂν ἐπάθομεν. καὶ οὐδ' ἐνταῦθ' ἔστη τῆς ὑβρεως,

7 ἄλλ'] ἂν ἄλλ' Dobree
 cett. 10 δ] ἐφ' οἷς Α

8 ἔξω S: τοῖς ἔξω (vel τοῖς ἐξωθεν)
 πάντες SAYOP: πάντες ἂν al.
 ἀγανακτήσετε Λ YOS corr.: ἀγανακτήσaiτε S¹ al. ἀκούσαντες vel
 ante vel post ἀγανακτήσετε add. plerique: om. S¹ P 15 παρα-
 σκευάσῃται Λ F: παρασκευάζῃται S Y O 18 μοι Iurinus: μου codd.
 19 καίτοι τοῦτό γ' Α: καὶ τοιοῦτον S Y P: καίτοι τοιοῦτον F, cf. ix 15.
 xx 117 21 οὐδ' ἐπινοήσαντ' Weil

- ἀλλὰ τοσοῦτον αὐτῷ περιῆν ὥστε τὸν ἐστεφανωμένον ἄρ-
 χοντα διέφθειρεν, τοὺς χορηγοὺς συνῆγεν ἐπ' ἐμέ, βοῶν,
 ἀπειλῶν, ὁμνύουσι παρεστηκὼς τοῖς κριταῖς, τὰ παρασκῆνια
 φράττων, προσηλῶν, ἰδιώτης ὢν τὰ δημόσια, κακὰ καὶ
 18 πῖράγματ' ἀμύθητά μοι παρέχων διετέλεσεν. καὶ τούτων, 5
 ὅσα γ' ἐν τῷ δήμῳ γέγον' ἢ πρὸς τοῖς κριταῖς ἐν τῷ
 θεάτρῳ, ὑμεῖς ἐστέ μοι μάρτυρες πάντες, ἄνδρες δικασταί.
 καίτοι τῶν λόγων τούτους χρὴ δικαιωτάτους ἡγεῖσθαι, οὓς
 ἂν οἱ καθήμενοι τῷ λέγοντι μαρτυρῶσιν ἀληθεῖς εἶναι.
 προδιαφθείρας τοίνυν τοὺς κριτὰς τῷ ἀγῶνι τῶν ἀνδρῶν, 10
 δύο ταῦθ' ὥσπερὶ κεφάλαι' ἐφ' ἅπασιν τοῖς ἑαυτῷ νε-
 νεανιευμένοις ἐπέθηκεν, ἐμοῦ μὲν ὕβρισεν τὸ σῶμα, τῇ
 [521] φυλῇ δὲ κρατούσῃ τὸν ἀγῶν' αἰτιώτατος τοῦ μὴ νικῆσαι
 κατέστη.
- 19 Τὰ μὲν οὖν εἰς ἐμὲ καὶ τοὺς φυλέτας ἡσεληγημένα καὶ 15
 περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικήματα τούτῳ πεπραγμένα, ἐφ' οἷς αὐτὸν
 προὔβαλόμην, ταῦτ' ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πόλλ'
 ἕτερα, ὧν ὅσ' ἂν οἷός τ' ὦ διέξιμι πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ
 μάλα. ἔχω δὲ λέγειν καὶ πονηρίας ἑτέρας παμπληθεῖς
 αὐτοῦ καὶ ὕβρεις εἰς πολλοὺς ὑμῶν καὶ τολμήματα τοῦ 20
 20 μιαιοῦ τούτου πολλὰ καὶ δεινά, ἐφ' οἷς τῶν πεπονητότων
 οἱ μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταδείσαντες τοῦτον καὶ τὸ
 τούτου θράσος καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐταίρους καὶ πλοῦτον
 καὶ τᾶλλ' ὅσα δὴ πρόσσεστι τούτῳ, ἡσυχίαν ἔσχοι, οἱ δ'
 ἐπιχειρήσαντες δίκην λαμβάνειν οὐκ ἐδυνήθησαν, εἰσὶ δ' οἱ 25
 διελύσαντο, ἴσως λυσιτελεῖν ἡγούμενοι. τὴν μὲν οὖν ὑπὲρ
 αὐτῶν δίκην ἔχουσιν οἳ γε πεισθέντες· τῆς δ' ὑπὲρ τῶν
 νόμων, οὓς παραβὰς οὗτος κακείνους ἡδίκηει καὶ νῦν ἐμὲ καὶ
 21 πάντας τοὺς ἄλλους, ὑμεῖς ἐστέ κληρονόμοι. πάντων οὖν
 ἀθρόων ἐν τίμημα ποιήσασθε, ὅ τι ἂν δίκαιον ἡγήσθε. 30

7 ὦ ante ἄνδρες add. vulg. : om. SOP

πιστωτάτους A

10 προδιαφθείρας Wolf : προδιαφθείρας codd.

12 εἰς ante τὸ add. F : om. S A Y O

19 αὐτοῦ ante παμπληθεῖς

A : secl. Cobet

24 ὅσα ante δὴ A : post δὴ S al.

25 λαβεῖν A

ἐξελέγξω δὲ πρῶτον μὲν ὅσ' αὐτὸς ὑβρίσθην, ἔπειθ' ὅσ' ὑμεῖς· μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸν ἄλλον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βίον αὐτοῦ πάντ' ἐξετάσω, καὶ δείξω πολλῶν θανάτων, οὐχ ἑνὸς οἷν' ἄξιον. Λέγε μοι τὴν τοῦ χρυσοχοῦ πρῶτην 5 λαβὼν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

[Παμμένης Παμμένους Ἐρχιεὺς ἔχω χρυσοχοεῖον ἐν τῇ ἀγορᾷ, 22 ἐν ᾧ καταγίγνομαι καὶ ἐργάζομαι τὴν χρυσοχοϊκὴν τέχνην. ἐκ- [522] δόντος δέ μοι Δημοσθένους, ᾧ μαρτυρῶ, στέφανον χρυσοῦν ὥστε 10 κατασκευάσαι καὶ ἱμάτιον διάχρυσον ποιῆσαι, ὅπως πομπεύσαι ἐν αὐτοῖς τὴν τοῦ Διονύσου πομπήν, καὶ ἐμοῦ συντελέσαντος αὐτὰ καὶ ἔχοντος παρ' ἐμαυτῷ ἔτοιμα, εἰσπηδήσας πρὸς με νύκτωρ Μειδίας ὁ κρινόμενος ὑπὸ Δημοσθένους, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἄλλους, ἐπεχείρησε διαφθεῖρειν τὸν στέφανον καὶ τὸ ἱμάτιον, καὶ 15 τινὰ μὲν αὐτῶν ἐλυμήνατο, οὐ μέντοι πάντα γε ἡδυνήθη διὰ τὸ ἐπιφανέστατα με κωλύσαι.]

Πολλὰ μὲν τοῖνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ περὶ ὧν 23 τοὺς ἄλλους ἡδίκηκεν ἔχω λέγειν, ὥσπερ εἶπον ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, καὶ συνείλοχ' ὕβρεις αὐτοῦ καὶ ἀτιμίας τοσαύτας 20 ὅσας ἀκούσεσθ' αὐτίκα δὴ μάλα. ἦν δ' ἡ συλλογὴ ῥαδίᾳ· αὐτοὶ γὰρ οἱ πεπονθότες προσῆσάν μοι. βούλομαι δὲ πρὸ 24 τούτων εἰπεῖν οἷς ἐπιχειρήσειν αὐτὸν ἀκήκο' ἐξαπατᾶν ὑμᾶς· τοὺς γὰρ ὑπὲρ τούτων λόγους ἐμοὶ μὲν ἀναγκαιοτάτους προειπεῖν ἡγοῦμαι, ὑμῖν δὲ χρησιμωτάτους ἀκούσαι. διὰ τί; 25 ὅτι τοῦ δικαίαν καὶ εὖορκον θέσθαι τὴν ψῆφον ὁ κωλύσας ἐξαπατηθῆναι λόγος ὑμᾶς οὗτος αἴτιος ἔσται. πολὺν δὴ μάλιστα πάντων τούτῳ τῷ λόγῳ προσέχειν ὑμᾶς δεῖ, καὶ μνημονεῦσαι τοῦτον, καὶ πρὸς ἕκαστον ἀπαντᾶν, ὅταν οὗτος λέγῃ. ἔστι δὲ πρῶτον μὲν ἐκεῖν' οὐκ ἄδελος ἐρῶν, ἐξ ὧν 25 30 ἰδίᾳ πρὸς τινὰς αὐτὸς διεξιὼν ἀπηγγέλλετό μοι, ὥς εἶπερ ἀληθῶς ἐπεπόνθειν ταῦθ' ἃ λέγω, δίκας ἰδίας μοι προσῆκεν

2 ὑμεῖς ἡδίκησθε vulg. S corr.

4-5 λέγε . . . μαρτυρίαν secl.

Goodwin

7 Ἐρχιεὺς Blass: Ἐρχιεὺς Buttmann: ἐπερχος S:

ἐπαρχος vulg.

ἔχω Wolf: ἔχων codd.

§ 23 post § 127 transtulit

Goodwin

19 ἀτιμίας S Y P: πονηρίας vulg., cf. § 19

- αὐτῷ λαχεῖν, τῶν μὲν ἱματίων καὶ τῶν χρυσῶν στεφάνῳι
 τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς περὶ τὸν χορὸν πάσης ἐπηρείας,
 [523] βλάβης, ὧν δ' εἰς τὸ σῶμ' ὑβρίσθαι φημί, ὕβρεως, οὐ μὰ
 Δί' οὐχὶ δημοσίᾳ κρίνειν αὐτὸν καὶ τίμημ' ἐπάγειν ὃ τι
 26 χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι. ἐγὼ δ' ἐν μὲν ἐκεῖν' εὖ οἶδα, καὶ 5
 ὑμᾶς δ' εἰδέναι χρὴ, ὅτι εἰ μὴ προὔβαλόμεν αὐτόν, ἀλλ'
 ἐδικαζόμεν, οὐναντίος ἦκεν ἂν εὐθύς μοι λόγος, ὥς εἴπερ ἦν
 τι τούτων ἀληθές, προβάλλεσθαί μ' ἔδει καὶ παρ' αὐτὰ
 τὰδικήματα τὴν τιμωρίαν ποιείσθαι. ὃ τε γὰρ χορὸς ἦν τῆς
 πόλεως, ἢ τ' ἐσθλῆς τῆς ἐορτῆς εἵνεκα πᾶσα παρεσκευάζετο, 10
 ἐγὼ θ' ὁ πεπονθὼς ταῦτα χορηγὸς ἦν· τίς ἂν οὖν ἑτέραν
 εἴλετο τιμωρίαν ἢ τὴν ἐκ τοῦ νόμου κατὰ τῶν περὶ τὴν
 27 ἐορτὴν ἀδικούντων οὔσαν; ταῦτ' εὖ οἶδ' ὅτι πάντ' ἂν ἔλεγεν
 οὗτος τότε. φεύγοντος μὲν γάρ, οἶμαι, καὶ ἡδίκηκός τις ἐστὶ
 τὸ τὸν παρόντα τρόπον τοῦ δοῦναι δίκην διακρουόμενον τὸν 15
 οὐκ ὄνθ' ὥς ἔδει γενέσθαι λέγειν, δικαστῶν δέ γε σωφρόνων
 τούτοις τε μὴ προσέχειν καὶ ὃν ἂν λάβωσιν ἀσελγαίνοντα
 28 κολάζειν. μὴ δὴ τοῦτο λέγειν αὐτὸν ἔατε, ὅτι καὶ δίκας ἰδίας
 δίδωσ' ὁ νόμος μοι καὶ γραφὴν ὕβρεως· δίδωσι γάρ· ἀλλ'
 ὥς οὐ πεποίηκεν ἂ κατηγόρηκα, ἢ πεποιηκὼς οὐ περὶ τὴν 20
 ἐορτὴν ἀδικεῖ, τοῦτο δεικνύτω· τοῦτο γὰρ αὐτὸν ἐγὼ προὔ-
 βαλόμεν, καὶ περὶ τούτου τὴν ψῆφον οἴσετε νῦν ὑμεῖς. εἰ
 δ' ἐγὼ τὴν ἐπὶ τῶν ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν ἀφεῖς τῇ πόλει
 παραχωρῶ τῆς τιμωρίας, καὶ τοῦτον εἰλόμεν τὸν ἀγῶν' ἀφ'
 οὗ μηδὲν ἐστὶ λῆμμα λαβεῖν ἐμοί, χάριν, οὐ βλάβην δῆπου 25
 τοῦτ' ἂν εἰκότως ἐνέγκοι μοι παρ' ὑμῶν.
- 29 Οἶδα τοίνυν ὅτι καὶ τούτῳ πολλῷ χρήσεται τῷ λόγῳ 'μή
 με Δημοσθένεια παραδῶτε, μηδὲ διὰ Δημοσθένειν μ' ἀνέλητε.
 [524] ὅτι τούτῳ πολεμῶ, διὰ τοῦτό μ' ἀναιρήσετε; τὰ τοιαῦτα
 πολλάκις οἶδ' ὅτι φθέγγεται, βουλόμενος φθύνειν τιν' ἐμοί 30

3 ὑβρίσθαι A B: ὑβρίζεσθαι S¹ Y O P
 βαλλόμεν vulg.

8 προβάλλεσθαι S: προβαλέσθαι vulg. 10 παρε-
 σκεύαστο A 11 μᾶλλον post ἑτέραν add. vulg.: om. S solus

15 μὴ ante δοῦναι add. S vulg.: om. A 29 τούτῳ Δ F: ἐκείνῳ S Y

διὰ τούτων τῶν λόγων συνάγειν. ἔχει δ' οὐχ οὕτω ταῦτα, 30
οὐδ' ἐγγύς. οὐδένα γὰρ τῶν ἀδικούντων ὑμεῖς οὐδενὶ τῶν
κατηγόρων ἐκδίδοτε· οὐδὲ γὰρ ἐπειδὴν ἀδικηθῇ τις, ὥς ἂν
ἐκαστος ὑμᾶς ὁ παθὼν πείσῃ, ποιέισθε τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ
5 τοῦναντίον νόμους ἔθεσθε πρὸ τῶν ἀδικημάτων, ἐπ' ἀδῆλοις
μὲν τοῖς ἀδικήσουσιν, ἀδῆλοις δὲ τοῖς ἀδικησομένοις. οὗτοι
δὲ τί ποιοῦσιν οἱ νόμοι; πᾶσιν ὑπισχνοῦνται τοῖς ἐν τῇ
πόλει, δίκην, ἂν ἀδικηθῇ τις, ἔσεσθαι δι' αὐτῶν λαβεῖν.
ὅταν τοίνυν τῶν παραβαινόντων τινὰ τοὺς νόμους κολάξητε,
10 οὐ τοῖς κατηγόροις τοῦτον ἐκδίδοτε, ἀλλὰ τοὺς νόμους ὑμῖν
αὐτοῖς βεβαιοῦτε. ἀλλὰ μὴν πρὸς γε τὸ τοιοῦτον, ὅτι 31
' Δημοσθένης ' φησὶν ' ὕβρισται, ' δίκαιος καὶ κοινὸς καὶ
ὑπὲρ πάντων ἔσθ' ὁ λόγος. οὐ γὰρ εἰς Δημοσθένην ὄντα
μ' ἡσέλγαινε μόνον ταύτην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ εἰς χορη-
15 γὸν ὑμέτερον· τοῦτο δ' ὅσον δύναται γινώητ' ἂν ἐκ τῶν δι.
ἴστε δήπου τοῦθ' ὅτι τῶν θεσμοθετῶν τούτων οὐδενὶ θεσμο- 32
θέτης ἔστ' ὄνομα, ἀλλ' ὅτιδῆποθ' ἐκάστω. ἂν μὲν τοίνυν
ιδιώτην ὄντα τιν' αὐτῶν ὕβριση τις ἢ κακῶς εἴπῃ, γραφὴν
ὕβρεως καὶ δίκην κακηγορίας ἰδίαν φεύξεται, ἔαν δὲ θεσμο-
20 θέτην, ἄτιμος ἔσται καθάπαξ. διὰ τί; ὅτι τοὺς νόμους ἥδη
ὁ τοῦτο ποιῶν προσυβρίζει καὶ τὸν ὑμέτερον κοινὸν στέ-
φανον καὶ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα· ὁ γὰρ θεσμοθέτης οὐδενὸς
ἀνθρώπων ἔστ' ὄνομα, ἀλλὰ τῆς πόλεως. καὶ πάλιν γε τὸν 33
ἄρχοντα, ταὐτὸ τοῦτο, ἔαν μὲν ἐστεφανωμένον πατάξῃ τις
25 ἢ κακῶς εἴπῃ, ἄτιμος, ἔαν δ' ιδιώτην, ἰδία ὑπόδικος. καὶ [525]
οὐ μόνον περὶ τούτων οὕτω ταῦτ' ἔχει, ἀλλὰ καὶ περὶ πάν-
των οἷς ἂν ἡ πόλις τιν' ἄδειαν ἢ στεφανηφορίαν ἢ τινα
τιμὴν δῶ. οὕτω τοίνυν καὶ ἐμέ, εἰ μὲν ἐν ἄλλαις τιςιν
ἡμέραις ἡδίκησέ τι τούτων Μειδίας ιδιώτην ὄντα, ἰδία καὶ
30 δίκην προσήκεν αὐτῷ διδοῖναι· εἰ δὲ χορηγὸν ὄνθ' ὑμέτερον 34

Ι συνάγειν] συλλέγειν FS γρ. 3 γὰρ om. A II αὐτοὺς
Λ 22-23 ὁ γὰρ θεσμοθέτης . . . τῆς πόλεως secl. Dobree
24-25 πατάξῃ τις . . . εἴπῃ vulg. S γρ. : παταξῆς . . . εἰπῆς S solus,
cf. iv 40

- ἱερομηνίας οὔσης πάνθ' ὅσ' ἡδίκηκεν ὑβρίσας φαίνεται,
 δημοσίας ὀργῆς καὶ τιμωρίας δίκαιός ἐστι τυγχάνειν· ἅμα
 γὰρ τῷ Δημοσθένει καὶ ὁ χορηγὸς ὑβρίζετο, τοῦτο δ' ἐστὶ
 τῆς πόλεως, καὶ τὸ ταύταις ταῖς ἡμέραις, αἷς οὐκ ἔωσιν
 οἱ νόμοι. χρῆ δ', ὅταν μὲν τιθῇσθε τοὺς νόμους, ὅποιοί 5
 τινές εἰσι σκοπεῖν, ἐπειδὴν δὲ θῇσθε, φυλάττειν καὶ χρή-
 σθαι· καὶ γὰρ εὖορκα ταῦθ' ὑμῖν ἐστι καὶ ἄλλως δίκαια.
 35 ἦν ὁ τῆς βλάβης ὑμῖν νόμος πάλαι, ἦν ὁ τῆς αἰκείας, ἦν ὁ
 τῆς ὑβρεως. εἰ τοίνυν ἀπέχρη τοὺς τοῖς Διονυσίοις τι
 ποιῶντας τούτων κατὰ τούτους τοὺς νόμους δίκην διδόναι, 10
 οὐδὲν ἂν προσέδει τοῦδε τοῦ νόμου. ἀλλ' οὐκ ἀπέχρη.
 σημείον δέ· ἔθεσθ' ἱερὸν νόμον αὐτῷ τῷ θεῷ περὶ τῆς
 ἱερομηνίας. εἴ τις οὖν κάκείοις τοῖς προϋπάρχουσι νόμοις
 καὶ τούτῳ τῷ μετ' ἐκείνους τεθέντι καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς
 ἔστ' ἔνοχος, ὁ τοιοῦτος πότερα μὴ δῶ διὰ τοῦτο δίκην ἢ 15
 (κὰν) μείζω δοίη δικαίως; ἐγὼ μὲν οἶομαι μείζω.
 36 Ἀπήγγελλε τοίνυν τίς μοι περιούντ' αὐτὸν συλλέγειν καὶ
 πυνθάνεσθαι τίσι πώποτε συμβέβηκεν ὑβρισθῆναι, καὶ λέγειν
 τούτους καὶ διηγέισθαι πρὸς ὑμᾶς μέλλειν, οἶον, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τὸν πρόεδρον ὃν ποτὲ φασιν ἐν ὑμῖν ὑπὸ Πολυ- 20
 ζήλου πληγῇναι, καὶ τὸν θεσμοθέτην ὃς ἔναγχος ἐπλήγη
 τὴν αὐλητρίδ' ἀφαιρούμενος, καὶ τοιούτους τινάς, ὥς, ἔαν
 πολλοὺς ἑτέρους δεινὰ καὶ πολλὰ πεπονθότας ἐπιδείξῃ,
 [526] ἦττον ὑμᾶς ἐφ' οἷς ἐγὼ πέπονθ' ὀργιουμένους. ἐμοὶ δ' αὖ
 37 τούναντίον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖτε ποιεῖν ἂν εἰκότως, 25
 εἴπερ ὑπὲρ τοῦ κοινῇ βελτίστου δεῖ μέλειν ὑμῖν. τίς γὰρ
 οὐκ οἶδεν ὑμῶν τοῦ μὲν πολλὰ τοιαῦτα γίνεσθαι τὸ μὴ
 κολάζεσθαι τοὺς ἐξαμαρτάνοντας αἴτιον ὄν, τοῦ δὲ μηδέν'
 ὑβρίζειν τὸ λοιπὸν τὸ δίκην τὸν αἰὲ ληφθένθ' ἦν προσήκει

4 ὄνομα post πόλεως add. vulg. S γρ.: om. SYOP καὶ τὸ
 ταύταις S¹: καίτοι ταύταις FS corr.: καὶ ταῦτ' αὐταῖς Reiske
 7 εὖορκα S F¹: ἔνορκα AF corr. 8 αἰκείας S¹: αἰκίας S corr.
 vulg. 16 κὰν add. Schaefer 24 αὖ] αὐτὸ Blass coll. § 120,
 xxii 5 26 εἴπερ ὑπὲρ AF, cf. i 2: εἴπερ SY

- διδόναι μόνον αἴτιον ἂν γενόμενον; εἰ μὲν τοίνυν ἀποτρέψαι
 συμφέρει τοὺς ἄλλους, τοῦτον καὶ δι' ἐκεῖνα κολαστέον, καὶ
 μᾶλλον γ' ὅσῳ περ ἂν ᾗ πλείω καὶ μείζω· εἰ δὲ παροξύναι
 καὶ τοῦτον καὶ πάντας, ἐατέον. ἔτι τοίνυν οὐδ' ὁμοίαν 38
 5 οὔσαν τούτῳ κακείοις συγγνώμην εὐρήσομεν. πρῶτον μὲν
 γὰρ ὁ τὸν θεσμοθέτην πατάξας τρεῖς εἶχεν προφάσεις,
 μέθην, ἔρωτα, ἄγνοϊαν διὰ τὸ σκοτούς καὶ νυκτὸς τὸ πρᾶγμα
 γενέσθαι. ἔπειθ' ὁ Πολύζηλος ὀργῇ καὶ τρόπου προπετεία
 φθάσας τὸν λογισμὸν ἁμαρτῶν ἔπαισεν· οὐ γὰρ ἐχθρὸς γ'
 10 ὑπῆρχεν ὢν, οὐδ' ἐφ' ὕβρει τούτ' ἐποίησεν. ἀλλ' οὐ
 Μειδία τούτων οὐδὲν ἔστ' εἰπεῖν· καὶ γὰρ ἐχθρὸς ἦν, καὶ
 μεθ' ἡμέραν εἰδὼς ὕβριζεν, καὶ οὐκ ἐπὶ τούτου μόνου, ἀλλ'
 ἐπὶ πάντων φαίνεται προσηρημένος μ' ὑβρίζειν. καὶ μὴν 39
 οὐδὲ τῶν πεπραγμένων ἐμοὶ καὶ τούτοις οὐδὲν ὁμοίον ὄρω.
 15 πρῶτον μὲν γὰρ ὁ θεσμοθέτης οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν οὐδὲ τῶν
 νόμων φροντίσας οὐδ' ἀγανακτήσας φανήσεται, ἀλλ' ἰδίᾳ
 πεισθεὶς ὁπόσῳ δήποτ' ἀργυρίῳ καθυφείς τὸν ἀγῶνα· ἔπειθ'
 ὁ πληγεὶς ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ Πολυζήλου, ταῦτ' οὗτο, ἰδίᾳ
 διαλυσάμενος, ἐρρῶσθαι πολλὰ τοῖς νόμοις εἰπὼν καὶ ὑμῖν, [527]
 20 οὐδ' εἰσήγαγε τὸν Πολύζηλον. εἰ μὲν τοίνυν ἐκείνων κατη- 40
 γορεῖν βούλεται τις ἐν τῷ παρόντι, δεῖ λέγειν ταῦτα· εἰ δ'
 ὑπὲρ ὧν ἐγὼ τούτου κατηγορήκ' ἀπολογεῖσθαι, πάντα μάλ-
 λον ἢ ταῦτα λεκτέα. πᾶν γὰρ τοῦναντίον ἐκείοις αὐτὸς
 μὲν οὔτε λαβὼν οὐδὲν οὔτ' ἐπιχειρήσας λαβεῖν φανήσομαι,
 25 τὴν δ' ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ὑπὲρ
 ὑμῶν τιμωρίαν δικαίως φυλάξας καὶ νῦν ἀποδεδωκὼς ὑμῖν.
 μὴ τοίνυν ἐᾶτε ταῦτ' αὐτὸν λέγειν, μηδ', ἂν βιάζεται, πεί-
 θεσθ' ὥς δίκαιόν τι λέγοντι. ἂν γὰρ ταῦθ' οὕτως ἐγνωσμέν' 41
 ὑπάρχη παρ' ὑμῖν, οὐκ ἐνέσται αὐτῷ λόγος οὐδὲ εἶς. ποία

§§ 38-41 in libris S F obelo notatae 9 φθάσας τὸν λογισμὸν
 ἁμαρτῶν ἔπαισεν A: φθάσας τὸν λογισμὸν ἔπαισεν Rh. Gr. iv 250:
 φθάσαι (φθάσας F corr., προφθάσας S γρ.) τὸν λογισμὸν ἁμαρτῶν
 ἔφησεν (ἔπεσεν S γρ.) S vulg.: φθάσας τὸν λογισμὸν ἁμαρτεῖν ἔφησεν
 Wolf

γὰρ πρόφασις, τίς ἀνθρωπίνῃ καὶ μετρία σκῆψις φανέεται τῶν πεπραγμένων αὐτῷ; ὀργὴ νῆ Δία· καὶ γὰρ τοῦτο τυχὸν λέξει. ἀλλ' ἂ μὲν ἄν τις ἄφνω τὸν λογισμὸν φθάσας ἐξαχθῇ πρᾶξαι, καὶ ὑβριστικῶς ποιήσῃ, δι' ὀργὴν γ' ἐνι φῆσαι πεποιηκέναι· ἂ δ' ἂν ἐκ πολλοῦ συνεχῶς ἐπὶ πολλὰς 5 ἡμέρας παρὰ τοὺς νόμους πράττων τις φωρᾶται, οὐ μόνον δῆπου τοῦ μὴ μετ' ὀργῆς ἀπέχει, ἀλλὰ καὶ βεβουλευμένως ὁ τοιοῦτος ὑβρίζων ἐστὶν ἤδη φανερός.

- 42 Ἀλλὰ μὴν ὀπηνίκα καὶ πεποιηκῶς ἂ κατηγορῶ καὶ ὕβρει πεποιηκῶς φαίνεται, τοὺς νόμους ἤδη δεῖ σκοπεῖν, ὧ ἄνδρες 10 δικασταί· κατὰ γὰρ τούτους δικάσειν ὁμωμόκατε. καὶ θεωρεῖθ' ὅσῳ μείζονος ὀργῆς καὶ ζημίας ἀξιούσι τοὺς ἐκουσίως καὶ δι' ὕβριν πλημμελοῦντας τῶν ἄλλως πῶς ἐξαμαρ-
43 τανόντων. πρῶτον μὲν τοίνυν οἱ περὶ τῆς βλάβης οὔτοι νόμοι πάντες, ἢ ἐκ τούτων ἄρξωμαι, ἂν μὲν ἐκὼν βλάβῃ, 15

- [528] διπλοῦν, ἂν δ' ἄκων, ἀπλοῦν τὸ βλάβος κελεύουσιν ἐκτίνειν. εἰκότως· ὁ μὲν γὰρ παθὼν πανταχοῦ βοηθείας δίκαιος τυγχάνειν, τῷ δρᾶσαντι δ' οὐκ ἴσην τὴν ὀργὴν, ἂν θ' ἐκὼν ἂν τ' ἄκων, ἔταξ' ὁ νόμος. ἔπειθ' οἱ φονικοὶ τοὺς μὲν ἐκ προνοίας ἀποκτινύνοντας θανάτῳ καὶ ἀειφυγίᾳ καὶ δημεύσει 20 τῶν ὑπαρχόντων ζημιούσι, τοὺς δ' ἀκουσίως αἰδέσεως καὶ
44 φιλανθρωπίας πολλῆς ἡξίωσαν. οὐ μόνον δ' ἐπὶ τούτων τοῖς ἐκ προαιρέσεως ὑβρισταῖς χαλεποὺς ὄντας ἰδεῖν ἐστι τοὺς νόμους, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἀπάντων· τί γὰρ δὴ ποτ', ἂν τις ὀφλὼν δίκην μὴ ἐκτίνη, οὐκέτ' ἐποίησ' ὁ νόμος τὴν 25 ἐξούλην ἰδίαν, ἀλλὰ προστιμᾶν ἐπέταξε τῷ δημοσίῳ; καὶ πάλιν τί δὴ ποτ', ἂν μὲν ἐκὼν παρ' ἐκόντος τις λάβῃ τάλαντον ἐν ἧ δὴ δέκα καὶ ταῦτ' ἀποστερήσῃ, οὐδὲν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν ἐστίν, ἂν δὲ μικροῦ πάνυ τιμήματος ἄξιόν

3 ἀλλ' ἂ μὲν AFS γρ.: ἀλλὰ μὴν S et Galen. v 178 4 τι
πρᾶξαι AF ante ποιήσῃ add. τοῦτο vulg.: τι A: om. SOY
7 μὴ del. Schaefer 10 σκοπεῖν post δεῖ vulg. Pap. (Proc. of Soc.
Biblical Arch. xv 86) schol. p. 557, 3: ante δεῖ SYOP 24 γὰρ
ὁ δὴ ποτ' vulg.: δη γὰρ ποτε S' P: δη γὰρ δήποτε YO 26 ἐξούλην
AF: ἐξουλήν S: ἐξούλης al.

τις λάβη, βία δὲ τοῦτ' ἀφέλῃται, τὸ ἴσον τῷ δημοσίῳ
 προστιμᾶν οἱ νόμοι κελεύουσιν ὅσον περ δὴ τῷ ἰδιώτῃ;
 ὅτι πάνθ' ὅσα τις βιαζόμενος πράττει κοῖν' ἀδικήματα καὶ 45
 κατὰ τῶν ἔξω τοῦ πράγματος ὄντων ἡγεῖθ' ὁ νομοθέτης·
 5 τὴν μὲν γὰρ ἰσχὺν ὀλίγων, τοὺς δὲ νόμους ἀπάντων εἶναι,
 καὶ τὸν μὲν πεισθέντ' ἰδίας, τὸν δὲ βιασθέντα δημοσίας
 δεῖσθαι βοηθείας. διόπερ καὶ τῆς ὑβρεως αὐτῆς τὰς μὲν
 γραφὰς ἔδωκεν ἅπαντι τῷ βουλομένῳ, τὸ δὲ τίμημ' ἐποί-
 ησεν ὅλον δημόσιον· τὴν γὰρ πόλιν ἡγεῖτ' ἀδικεῖν, οὐ τὸν
 10 παθόντα μόνον, τὸν ὑβρίζειν ἐπιχειροῦντα, καὶ δίκην ἱκανὴν [529]
 τὴν τιμωρίαν εἶναι τῷ παθόντι, χρήματα δ' οὐ προσήκειν
 τῶν τοιούτων ἐφ' ἑαυτῷ λαμβάνειν. καὶ τοσαύτη γ' ἐχρή- 46
 σαθ' ὑπερβολῇ, ὥστε καὶ εἰς δοῦλον ὑβρίξῃ τις, ὁμοίως
 ἔδωκεν ὑπὲρ τούτου γραφήν. οὐ γὰρ ὅστις ὁ πάσχων ᾤετο
 15 δεῖν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμ' ὁποῖόν τι τὸ γιγνόμενον·
 ἐπειδὴ δ' εὗρεν οὐκ ἐπιτήδειον, μήτε πρὸς δοῦλον μήθ' ὅλως
 ἐξεῖναι πράττειν ἐπέτρεψεν. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πάντων οὐδὲν ὑβρεως ἀφορητότερον,
 οὐδ' ἐφ' ὅτῳ μᾶλλον ὑμῖν ὀργίζεσθαι προσήκει. ἀνάγνωθι
 20 δ' αὐτόν μοι λαβὼν τὸν τῆς ὑβρεως νόμον· οὐδὲν γὰρ οἶον
 ἀκούειν αὐτοῦ τοῦ νόμου.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐάν τις ὑβρίξῃ εἰς τινα, ἢ παῖδα ἢ γυναῖκα ἢ ἄνδρα, τῶν 47
 ἐλευθέρων ἢ τῶν δούλων, ἢ παράνομόν τι ποιήσῃ εἰς τούτων τινά,
 25 γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ὁ βουλόμενος Ἀθηναίων οἷς
 ἔξεστιν, οἱ δὲ θεσμοθέται εἰσαγόντων εἰς τὴν ἡλιαίαν τριάκοντα
 ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἂν γραφῇ, ἐὰν μὴ τι δημόσιον κωλῆν, εἰ δὲ μὴ,
 ὅταν ἢ πρῶτον οἶόν τε. ὅτου δ' ἂν καταγνῶ ἡ ἡλιαία, τιμάτω περὶ
 αὐτοῦ παραχρῆμα, ὅτου ἂν δοκῇ ἄξιος εἶναι παθεῖν ἢ ἀποτεῖσθαι.

2 δὴ Sal.: ἀν Α: om. F ἰδιώτῃ] ἐλόντι Cobet coll. Harpocr. s. v.
 βιαίων 17 ἐπέτρεψεν S Y O P: ἐπέτρεπεν B marg.: ἐπέταξεν al.
 20 λαβὼν om. S A O P 23 ὑβρίξῃ codd. uno excepto, cf. § 46 et
 Aesch. Tim. 15: ὑβρίση Schaefer 27 γραφῇ (sc. ὁ ὑβρίζων)
 'nonnulli' apud Taylorum: ἡ γραφή codd.: <ῆ> ἡ γραφῆ Markland
 28 καταγνῶ marg. Lambini: καταγνῶτε codd. ἡ om. S' Y O P

οἱ δ' ἂν γράφονται γραφὰς ἰδίας κατὰ τὸν νόμον, εἴαν τις μὴ ἐπέξελθῇ ἢ ἐπεξίων μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ἀποτεισάτω χιλίας δραχμὰς τῷ δημοσίῳ. εἴαν δὲ ἀργυρίου τιμηθῇ τῆς ὕβρεως, δεδέσθω, εἴαν ἐλεύθερον ὑβρίσῃ, μέχρι ἂν ἐκτείσῃ.

- 48 'Ακούετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ νόμου τῆς φιλανθρω-
 [530] πίας, ὃς οὐδὲ τοὺς δούλους ὑβρίζεισθαι ἀξιού. τί οὖν πρὸς
 θεῶν; εἴ τις εἰς τοὺς βαρβάρους ἐνεγκὼν τὸν νόμον τοῦτον,
 παρ' ὧν τὰ ἀνδράποδ' εἰς τοὺς Ἑλλήνας κομίζεται, ἐπαινῶν
 ὑμᾶς καὶ διεξιὼν περὶ τῆς πόλεως εἴποι πρὸς αὐτοὺς ὅτι 10
 49 'εἰσὶν Ἑλληνές τινες ἄνθρωποι οὕτως ἡμεροὶ καὶ φιλάν-
 θρωποι τοὺς τρόπους ὥστε πόλλ' ὑφ' ὑμῶν ἡδίκημένοι, καὶ
 φύσει τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐχθρας αὐτοῖς ὑπαρχούσης πατρικῆς,
 ὅμως οὐδ' ὅσων ἂν τιμὴν καταθέντες δούλους κτήσωνται,
 οὐδὲ τούτους ὑβρίζειν ἀξιούσιν, ἀλλὰ νόμον δημοσίᾳ τὸν 15
 ταῦτα κωλύσονται τέθεινται τουτονὶ καὶ πολλοὺς ἤδη παρα-
 50 βάντας τὸν νόμον τοῦτον ἐξημιώκασιν θανάτῳ, εἰ ταῦτ'
 ἀκούσειαν καὶ συνείεν οἱ βάρβαροι, οὐκ ἂν οἴεσθε δημοσίᾳ
 πάντας ὑμᾶς προξένους αὐτῶν ποιήσασθαι; τὸν τοίνυν οὐ
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν μόνον εὐδοκιμοῦντα νόμον, ἀλλὰ καὶ 20
 παρὰ τοῖς βαρβάροις εὖ δόξαντ' ἂν ἔχειν, σκοπεῖσθ' ὁ
 παραβὰς ἦντινα δοὺς δίκην ἀξίαν ἔσται δεδωκώς.
- 51 Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ χορηγὸς ὢν ταῦτ'
 ἐπεπόνθειν ὑπὸ Μειδίου, ὕβριν ἂν τις μόνον κατέγνω τῶν
 πεπραγμένων αὐτῷ. νῦν δέ μοι δοκεῖ, καὶν ἀσέβειαν εἰ 25
 καταγιγνώσκoi, τὰ προσήκοντα ποιεῖν. ἴστε γὰρ δήπου
 τοῦθ' ὅτι τοὺς χοροὺς ὑμεῖς ἅπαντας τούτους καὶ τοὺς ὕμνους
 τῷ θεῷ ποιεῖτε, οὐ μόνον κατὰ τοὺς νόμους τοὺς περὶ τῶν
 Διονυσίων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς μαντείας, ἐν αἷς ἀπάσαις
 ἀννηρημένον εὐρήσετε τῇ πόλει, ὁμοίως ἐκ Δελφῶν καὶ ἐκ 30
 Δωδώνης, χοροὺς ἰστάναι κατὰ τὰ πάτρια καὶ κνισᾶν ἀγυῖας

4 τῆς ὕβρεως del. Taylor, nescio an recte εἴαν δὲ SYFOP
 16-17 verba καὶ πολλοὺς... θανάτῳ in S obelo notata 28 ποιεῖσθε F

καὶ στεφανηφορεῖν. ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν αὐτὰς τὰς 52
μαντείας.

MANTEIAI.

[531]

5 Αὐδῶ Ἐρεχθεΐδῃσιν, ὅσοι Πανδίοιος ἄστν
ναίετε καὶ πατρίοισι νόμοις ἰθύνεθ' ἑορτάς,
μεμνήσθαι Βάκχοιο, καὶ εὐρυχόρους κατ' ἀγνίᾳς
ιστάναι ὥραιων Βρομίῃ χάριν ἄμμιγα πάντας,
καὶ κνισᾶν βωμοῖσι κάρη στεφάνοις πυκάσαντας.

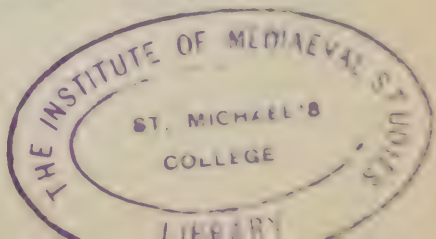
Περὶ ὑγείας θύειν καὶ εὔχεσθαι Διὶ ὑπάτῳ, Ἡρακλεῖ, Ἀπόλ-
10 λωνι προστατηρίῳ· περὶ τύχας ἀγαθὰς Ἀπόλλωνι ἀγνιεῖ, Λατοῖ,
Ἀρτέμιδι, καὶ κατ' ἀγνίᾳς κρατῆρας ἰστάμεν καὶ χοροὺς καὶ
στεφαναφορεῖν κατὰ πάτρια θεοῖς Ὀλυμπίοις πάντεσσι καὶ
πάσαις, †ιδίας† δεξιᾶς καὶ ἀριστερὰς ἀνίσχοντας, καὶ μνασιδωρεῖν.

EK ΔΩΔΩΝΗΣ ΜΑΝΤΕΙΑΙ.

15 Τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ὁ τοῦ Διὸς σημαίνει. ὅτι τὰς ὥρας 53
παρηνέγκατε τῆς θυσίας καὶ τῆς θεωρίας, αἰρετοὺς πέμπειν κελεύει
θεωροὺς ἕνεκα τούτου διὰ ταχέων, (καὶ) τῷ Διὶ τῷ Ναῶ τρεῖς
βοῦς καὶ πρὸς ἐκάστῳ βοῖ δύο οἷς, τῇ Διῶνῃ βοῦν καλλιερεῖν, καὶ
τράπεξαν χαλκῇν [καὶ] πρὸς τὸ ἀνάθημα ὃ ἀνέθηκεν ὁ δῆμος ὁ
20 Ἀθηναίων.

Ὁ τοῦ Διὸς σημαίνει ἐν Δωδώνῃ, Διονύσῳ δημοτελῇ ἱερὰ

4 Ἐρεχθεΐδῃσιν Meier: ἐρεχθιδεσσι S: Ἐρεχθεΐδαισιν Buttman
7 ὥραιον . . . χορὸν Hemsterhuys: ὥραϊφ . . . χορὸν Meier: ὥραϊαν . . .
χάριν Sauppe 12 στεφαναφορεῖν Blass: στεφανηφορεῖν codd.
κατὰ Buttman (cf. xliii 66): κατατὰ S: κατὰ Y P post Ὀλυμπίοις
fort. addendum κατ' Ὀλυμπίαις cum xliii 66 Blass 13 πάσαις ιδίας]
fort. πάσαισι dias (i. e. δεξιὰς) Shilleto ιδίας om. xliii 66: ιδείας
Buttmann: ὁσίας Wolf: λιτὰς Weil 16 παρηνέγκατε] παρήκατε
Cobet 17 ἕνεκα τούτου Buttman: ἐννέα καὶ τούτου τοὺς S Y F:
ἐννέα καὶ τούτους vulg. καὶ add. Boeckh (C. Inscr. II p. 579)
τῷ Ναῶ τρεῖς Buttman (cf. Inscr. Dodonaeas ΔΙΙ ΝΑΙΩΙ, cf. Bekk.
Anecd. p. 283: των αρω τρις S: τῷ ναρῷ τρεῖς (vel similia) cett.: τῷ
ἐν Τομάρῳ τρεῖς Spalding 18 βοῖ δύο οἷς Dobree: δύο βοήσεις S
(addito i inter o et η pr. m.): δύο βοήσεις codd. cett. τῇ S F Y P:
τῇ δὲ al. καλλιερεῖν Sauppe: καὶ ἄλλα ἱερεῖα codd.: καὶ ἄρνα
ἱερεῖα Boeckh 19 καὶ secl. Reiske 21 ante ὁ τοῦ
Διὸς excidisse putat τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων Blass: καὶ πρὸς add. Weil
δημοτελῇ ἱερὰ τελεῖν Buttman (cf. Hesych. δημοτελῇ ἱερᾷ: δημοτελεῖ
ἱερεῖον τέλειον codd.

τελείν καὶ κρατῆρα κεράσαι καὶ χοροὺς ἱστάναι, Ἀπόλλωνι ἀπο-
τροπαίῳ βοῦν θῦσαι, καὶ στεφανηφορεῖν ἐλευθέρους καὶ δούλους,
καὶ ἐλινύειν μίαν ἡμέραν. Δὲ κτησίῳ βοῦν λευκόν.

- 54 Εἰσίν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αὗται καὶ ἄλλαι πολλαὶ
[532] μαντεῖαι τῇ πόλει κάγαθαί. τί οὖν ἐκ τούτων ὑμᾶς ἐν- 5
θυμεῖσθαι δεῖ; ὅτι τὰς μὲν ἄλλας θυσίας τοῖς ἐφ' ἐκάστης
μαντείας προφαινομένοις θεοῖς προστάττουσι θύειν, ἱστάναι
δὲ χοροὺς καὶ στεφανηφορεῖν κατὰ τὰ πάτρια πρὸς ἀπάσαις
55 ταῖς ἀφικνουμέναις μαντεῖαις προσαναιρουῖσιν ὑμῖν. οἱ τοίνυν
χοροὶ πάντες οἱ γιγνόμενοι καὶ οἱ χορηγοὶ δῆλον ὅτι τὰς μὲν 10
ἡμέρας ἐκείνας ἃς συνερχόμεθ' ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, κατὰ τὰς
μαντείας ταύτας ὑπὲρ ὑμῶν ἐστεφανώμεθα, ὁμοίως ὃ τε
μέλλων νικᾶν καὶ ὁ πάντων ὕστατος γενήσεσθαι, τῇ δὲ τῶν
ἐπινικίων ὑπὲρ αὐτοῦ τότ' ἤδη στεφανοῦται ὁ νικῶν. τὸν
οὖν εἰς τινα τούτων τῶν χορευτῶν ἢ τῶν χορηγῶν ὑβρίζοντ' 15
ἐπ' ἔχθρα, καὶ ταῦτ' ἐν αὐτῷ τῷ ἀγῶνι καὶ ἐν τῷ τοῦ θεοῦ
ἱερῷ, τοῦτον ἄλλο τι πλὴν ἀσεβεῖν φήσομεν;
- 56 Καὶ μὴν ἴστε γε τοῦθ' ὅτι βουλόμενοι μηδέν' ἀγωνίζεσθαι
ξένον οὐκ ἐδώκαθ' ἀπλῶς τῶν χορηγῶν οὐδενὶ προσκαλέσαντι
τοὺς χορευτὰς σκοπεῖν, ἀλλ' ἐὰν μὲν καλέσῃ, πεντήκοντα 20
δραχμάς, ἐὰν δὲ καθέζεσθαι κελεύσῃ, χιλίας ἀποτίνειν
ἐτάξατε. τίνος εἵνεκα; ὅπως μὴ τὸν ἐστεφανωμένον καὶ
λητουργοῦντα τῷ θεῷ ταύτην τὴν ἡμέραν καλῇ μηδ' ἐπηρεάζῃ
57 μηδ' ὑβρίξῃ μηδεὶς ἐξεπίτηδες. εἴτα τὸν μὲν χορευτὴν οὐδ'
ὁ προσκαλέσας κατὰ τὸν νόμον ἀξήμιος ἔσται, τὸν δὲ χορηγὸν 25
οὐδ' ὁ συγκόψας παρὰ πάντας τοὺς νόμους οὕτω φανερώς
δώσει δίκην; ἀλλὰ μὴν οὐδέν ἐστ' ὄφελος καλῶς καὶ φιλαν-
- [533] θρώπως τοὺς νόμους ὑπὲρ τῶν πολλῶν κείσθαι, εἰ τοῖς

3 ἐλινύειν B marg. : ελεεινυειν S : ἐλεεῖν θύειν vulg. 11 ἐπὶ S
vulg. : εἰς OP 12 ὑμῶν AFP : ὑμῶν αὐτῶν YO : αὐτῶν S,
lemma schol. p. 562, 24 : ἀπάντων Weil ἐστεφανώμεθα A : ἐστεφα-
νούμεθα S Y F O P : στεφανούμεθα vulg. 13 τῇ Herwerden : τὴν
codd. 21 καθέζεσθαι marg. Lambini (Blass), schol. p. 563,
11, 14 : καθίζεσθαι codd. 27 οὐ ante δώσει add. vulg. : om. S
solus

ἀπειθοῦσι καὶ βιαζομένοις αὐτοὺς ἢ παρ' ὑμῶν ὀργὴ τῶν
αἰεὶ κυρίων μὴ γενήσεται.

Φέρε δὴ πρὸς θεῶν κἀκεῖνο σκέψασθε. παραιτήσομαι 58
δ' ὑμᾶς μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι, ἐὰν ἐπὶ συμφορᾶς τινῶν
5 γεγονότων ὀνομαστὶ μνησθῶ. οὐ γὰρ ὀνειδίσαι μὰ τοὺς
θεοὺς οὐδενὶ δυσχερὲς οὐδὲν βουλόμενος τοῦτο ποιήσω, ἀλλὰ
δεῖξαι τὸ βιάζεσθαι καὶ ὑβρίζειν καὶ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ὡς
ἅπαντες ὑμεῖς οἱ ἄλλοι φεύγετε. Σαννίων ἐστὶ δῆπου τις
ὁ τοὺς τραγικοὺς χοροὺς διδάσκων· οὗτος ἀστρατείας ἐάλω
10 καὶ κέχρηται συμφορᾷ. τοῦτον μετὰ τὴν ἀτυχίαν ταύτην 59
ἐμισθώσατό τις φιλονικῶν χορηγὸς τραγωδῶν, οἶμαι, Θεοξο-
τίδης. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἡγανάκτουν οἱ ἀντιχορηγοὶ καὶ
κωλύσειν ἔφασαν, ὡς δ' ἐπληρώθη τὸ θέατρον καὶ τὸν ὄχλον
συνειλεγμένον εἶδον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, ὤκνησαν, εἶασαν, οὐδεὶς
15 ἦψατο, ἀλλὰ τοσοῦτον τῆς εὐσεβείας ἐν ἐκάστῳ τις ἂν ὑμῶν
ἴδοι τὸ συγκεχωρηκὸς ὥστε πάντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον
διδάσκει τοὺς χοροὺς καὶ οὐδὲ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν οὐδεὶς
κωλύει· τοσοῦτ' ἀπέχει τῶν χορηγῶν. ἄλλος ἐστὶν Ἀρι- 60
στείδης Οἰνῆδος φυλῆς, ἡτυχηκώς τι καὶ οὗτος τοιοῦτον, ὅς
20 νῦν μὲν καὶ γέρων ἐστὶν ἤδη καὶ ἴσως ἥττων χορευτῆς, ἦν
δὲ ποθ' ἡγεμὼν τῆς φυλῆς [κορυφαῖος]. ἵστε δὲ δῆπου
τοῦθ' ὅτι τὸν ἡγεμόν' ἂν ἀφέλῃ τις, οἷχεται ὁ λοιπὸς χορός.
ἀλλ' ὅμως πολλῶν χορηγῶν φιλονικησάντων, οὐδεὶς πώποτε
τοῦτ' εἶδε τὸ πλεονέκτημα, οὐδ' ἐτόλμησε τοῦτον ἐξαγαγεῖν
25 οὐδὲ κωλύσαι· διὰ γὰρ τὸ δεῖν αὐτὸν ἐπιλαβόμενον τῇ χειρὶ
τοῦτο ποιῆσαι καὶ μὴ προσκαλέσασθαι πρὸς τὸν ἄρχοντ' [534]
ἐξεῖναι, ὥσπερ ἂν εἰ ξένον τις ἐξαγαγεῖν ἐβούλετο, ἅπας τις

4 συμφορᾶς Schaefer: συμφοραῖς codd. (servat Badham deleto
γεγονότων) 5 γεγονότων codd.: γεγонуῖαις (servato συμφοραῖς)
Weil, cf. xx 7 ὀνομαστὶ Reiske: ὀνόματι codd. 11 φιλονικῶν
S: φιλονεικῶν vulg., cf. §§ 60, 66, xx 144 16 τὸ συγκεχωρηκός
AB corr., sic Aristides in locis a Dindorfio citatis: συγκεχωρηκός S
vulg. 18 τῶν χορηγῶν S solus: τοῦ (τῶν al., τοῦ τῶν al., τοῦ τὸν
al.) χορηγῶν (-γὼν al.) τινὸς ἄψασθαι vulg. 21 κορυφαῖος secl. Reiske
22 ἀφέληται A 23 φιλονεικησάντων codd., cf. § 59

ᾧκει τῆς ἀσελγείας ταύτης αὐτόχειρ ὀφθῆναι γιγνόμενος.

61 οὐκ οὐκ δεινόν, ᾧ ἄνδρες δικασταί, καὶ σχέτλιον τῶν μὲν νικᾶν ἂν παρὰ τοῦτ' οἰόμενων χορηγῶν, τῶν ἀνηλωκότων πολλάκις πάντα τὰ ὄντ' εἰς τὰς λητουργίας, μηδένα τολμῆσαι πώποτε μηδ' ὦν οἱ νόμοι διδόασιν ἄψασθαι, ἀλλ' οὕτως 5 εὐλαβῶς, οὕτως εὐσεβῶς, οὕτω μετρίως διακεῖσθαι ὥστ' ἀναλίσκοντας, ἀγωνιῶντας ὅμως ἀπέχεσθαι καὶ προοράσθαι τὰς ὑμετέρας βουλήσεις καὶ τὴν περὶ τὴν ἑορτὴν σπουδὴν, Μειδίαν δ' ἰδιώτην ὄντα, μηδὲν ἀνηλωκότα, ὅτι τῷ προσ- ἔκρουσεν καὶ ἐχθρὸς ὑπῆρχεν, τοῦτον ἀναλίσκοντα, χορη- 10 γοῦντα, ἐπίτιμον ὄντα προπηλακίζειν καὶ τύπτειν, καὶ μήτε τῆς ἑορτῆς μήτε τῶν νόμων μήτε τί ὑμεῖς ἐρεῖτε μήτε τοῦ θεοῦ φροντίζειν;

62 Πολλῶν τοίνυν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγενημένων ἐχθρῶν ἀλλήλοις, οὐ μόνον ἐξ ἰδίων ἀλλὰ καὶ ἐκ κοινῶν πραγμάτων, 15 οὐδεὶς πώποτ' εἰς τοσοῦτ' ἀναιδείας ἀφίκεθ' ὥστε τοιοῦτόν τι τολμῆσαι ποιεῖν. καίτοι φασὶν Ἰφικράτην ποτ' ἐκείνου Διοκλεῖ τῷ Πιθεῖ τὰ μάλιστ' ἐλθεῖν εἰς ἔχθραν, καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ συμβῆναι Τεισίαν τὸν Ἰφικράτους ἀδελφὸν ἀντιχορηγῆσαι τῷ Διοκλεῖ. ἀλλ' ὅμως πολλοὺς μὲν ἔχων 20 φίλους Ἰφικράτης, πολλὰ δὲ χρήματα κεκτημένος, φρονῶν δ' ἐφ' αὐτῷ τηλικούτον ἡλίκον εἰκὸς ἄνδρα καὶ δόξης καὶ

63 τιμῶν τετυχηκόθ' ὦν ἐκεῖνος ἡξίωτο παρ' ὑμῶν, οὐκ ἐβάδιζ' [535] ἐπὶ τὰς τῶν χρυσοχόων οἰκίας νύκτωρ, οὐδὲ κατερρήγνυνεν τὰ παρασκευαζόμεν' ἱμάτι' εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐδὲ διέφθειρε διδά- 25 σκαλον, οὐδὲ χορὸν μανθάνειν ἐκώλυνεν, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν ὦν οὗτος διεπράττετ' ἐποίει, ἀλλὰ τοῖς νόμοις καὶ τῇ τῶν ἄλλων βουλήσει συγχωρῶν ἡνείχετο καὶ νικῶντα καὶ στεφανούμενον τὸν ἐχθρὸν ὀρώων, εἰκότως· ἐν ᾗ γὰρ αὐτὸς

3 post νικᾶν ἂν add. ταυτὶ codd. plerique : om. A F. Duplicem lectionem fuisse coni. Dobree, alteram ταύτη (in ταυτὶ corruptam), alteram παρὰ τοῦτ' (παρὰ ταῦτ' A) : adsentior 10 καὶ ante χορηγοῦντα add. S corr. solus 18 Πιθεῖ variant libri et hic et alibi, Πιθεῖ, Πιτθεῖ (utramque formam dant inscrr.)

εὐδαίμων ἦδαι γεγρονὼς πολιτεία, ταύτῃ συγχωρεῖν τὰ τοιαῖτ'
 ἡξίου. πάλιν Φιλόστρατον πάντες ἴσμεν τὸν Κολωνῆθεν 64
 Χαβρίου κατηγοροῦντα, ὅτ' ἐκρίνετο τὴν περὶ Ὠρωποῦ κρίσιν
 θανάτου, καὶ πάντων τῶν κατηγορῶν πικρότατον γενόμενος,
 5 καὶ μετὰ ταῦτα χορηγοῦντα παισὶν Διουνύσια καὶ νικῶντα, καὶ
 Χαβρίαν οὔτε τύποντα οὔτ' ἀφαρπάζοντα τὸν στέφανον
 οὔθ' ὅλως προσιώνθ' ὅποι μὴ προσήκεν αὐτῷ. πολλοὺς δ' ἂν 65
 ἔχων εἰπεῖν ἔτι καὶ διὰ πολλὰς προφάσεις ἐχθροὺς γεγενη-
 μένους ἀλλήλοις, οὐδένα πώποτ' οὔτ' ἀκήκοα οὔθ' ἐύρακα ὅστις
 10 εἰς τοσοῦτον ἐλήλυθεν ὕβρεως ὥστε τοιοῦτόν τι ποιεῖν. οὐδέ
 γ' ἐκεῖν' οὐδεὶς ὑμῶν οἶδ' ὅτι μνημονεύει πρότερον, τῶν ἐπὶ
 τοῖς ἰδίοις ἢ καὶ τοῖς κοινοῖς ἐχθρῶν ἀλλήλοις οὐδέν' οὔτε
 καλουμένων τῶν κριτῶν παρεστηκότα, οὔθ' ὅταν ὁμνύωσιν
 ἐξορκοῦντα, οὔθ' ὅλως ἐπ' οὐδενὶ τῶν τοιούτων ἐχθρὸν
 15 ἐξεταζόμενον. ταῦτα γὰρ πάντα καὶ τὰ τοιαῦτ', ὦ ἄνδρες 66
 Ἀθηναῖοι, φιλονικία μὲν ὑπαχθέντα χορηγὸν ὄντα ποιεῖν
 ἔχει τινὰ συγγνώμην· ἐχθρὰ δ' ἐλαύνοντά τινα, ἐκ προαι-
 ρέσεως, ἐφ' ἅπασιν, καὶ τὴν ἰδίαν δύναμιν κρείττω τῶν νόμων
 οὔσαν ἐνδεικνύμενον, Ἡράκλεις, βαρὺ κοῦχὶ δίκαιόν ἐστιν
 20 οὐδὲ συμφέρον ὑμῖν. εἰ γὰρ ἐκάστῳ τῶν χορηγούντων τοῦτο [536]
 πρόδηλον γένοιτο, ὅτι ἂν ὁ δεῖν' ἐχθρὸς ἦ μοι, Μειδίας ἢ τις
 ἄλλος θρασὺς οὕτω καὶ πλούσιος, πρῶτον μὲν ἀφαιρεθήσομαι
 τὴν νίκην, κἂν ἄμεινον ἀγωνίσωμαί τινος, ἔπειτ' ἐφ' ἅπασιν
 ἐλαττωθήσομαι καὶ προπηλακιζόμενος διατελῶ, τίς οὕτως
 25 ἀλόγιστος ἢ τίς οὕτως ἄθλιός ἐστιν, ὅστις ἐκὼν ἂν μίαν
 δραχμὴν ἐθελήσειεν ἀναλῶσαι; οὐδεὶς δὴπου. ἀλλ', οἶμαι, 67
 τὸ πάντας ποιοῦν καὶ φιλοτιμεῖσθαι καὶ ἀναλίσκειν ἐθέλειν
 ἐκεῖν' ἐστίν, ὅτι τῶν ἴσων καὶ τῶν δικαίων ἕκαστος ἡγεῖται
 ἑαυτῷ μετεῖναι ἐν δημοκρατία. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
 30 ναῖοι, τούτων οὐκ ἔτυχον διὰ τοῦτον, ἀλλὰ χωρὶς ὧν ὑβρίσθην,

1 ταύτῃ S A B : ταύτην al.

vulg., cf. §§ 59, 60

κρείττω F

codd.

20 χορηγῶν Λ

25 οὕτως om. S Y O P

16 φιλονικία O : φιλονεικία S

add. ante κρείττω A P : post

24 διατελῶ Cobet : διατελέσω

- καὶ τῆς νίκης προσαπεστερήθην. καίτοι πᾶσιν ὑμῖν ἐγὼ τοῦτο
δείξω σαφῶς, ὅτι μηδὲν ἀσελγὲς ἐξῆν ποιοῦντι Μειδίᾳ μηδ'
ὑβρίζοντι μηδὲ τύπτοντι καὶ λυπεῖν ἐμέ καὶ κατὰ τοὺς νόμους
αὐτῷ φιλοτιμῆσθαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ μηδὲ διαῖραι περὶ
68 αὐτοῦ τὸ στόμ' ἔχειν ἐμέ. ἐχρῆν γὰρ αὐτόν, ὦ ἄνδρες 5
'Αθηναῖοι, ὅτ' ἐγὼ τῆς Πανδιονίδος χορηγὸς ὑπέστην ἐν
τῷ δήμῳ, τότε τῆς Ἐρεχθίδος ἀναστάντα, τῆς ἑαυτοῦ
φυλῆς, ἀνθυποστήναι, καὶ καταστήσανθ' ἑαυτὸν ἐξ ἴσου
καὶ τὰ ὄντ' ἀναλίσκονθ' ὥσπερ ἐγώ, οὕτω μ' ἀφαιρεῖσθαι
τὴν νίκην, ὑβρίζειν δὲ τοιαῦτα καὶ τύπτειν μηδὲ τότε. 10
69 νῦν δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησεν, ἐν ᾧ τὸν δῆμον ἐτίμησεν
ἄν, οὐδ' ἐνεανιεύσατο τοιοῦτον οὐδέν· ἐμοὶ δ', ὅς εἶτε
τις, ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, βούλεται νομίσαι μανίαν (μανία
γὰρ ἴσως ἐστὶν ὑπὲρ δύναμιν τι ποιεῖν), εἶτε καὶ φιλοτιμία
[537] χορηγὸς ὑπέστην, οὕτω φανερώς καὶ μιαρῶς ἐπηρεάζων 15
παρηκολούθησεν ὥστε μηδὲ τῶν ἱερῶν ἱματίων μηδὲ τοῦ
χοροῦ μηδὲ τοῦ σώματος τῷ χεῖρε τελευτῶν ἀποσχέσθαι
μου.
- 70 Εἰ τοίνυν τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες 'Αθηναῖοι, ἄλλως πως ἔχει
τὴν ὀργὴν ἐπὶ Μειδίαν ἢ ὥς δέον αὐτὸν τεθνάναι, οὐκ ὀρθῶς 20
ἔχει. οὐ γάρ ἐστι δίκαιον οὐδὲ προσήκον τὴν τοῦ παθόντος
εὐλάβειαν τῷ μηδὲν ὑποστειλαμένῳ πρὸς ὕβριν μερίδ' εἰς
σωτηρίαν ὑπάρχειν, ἀλλὰ τὸν μὲν ὥς ἀπάντων τῶν ἀνηκέστων
αἴτιον κολάζειν προσήκει, τῷ δ' ἐπὶ τοῦ βοηθεῖν ἀποδιδόναί
71 τὴν χάριν. οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὥς οὐ γεγεννη- 25
μένου πώποτ' οὐδενὸς ἐκ τῶν τοιούτων δεινοῦ τῷ λόγῳ τὸ
πρᾶγμ' ἐγὼ νῦν αἶρω καὶ φοβερόν ποιῶ. πολλοῦ γε καὶ
δεῖ. ἀλλ' ἴσασι πάντες, εἰ δὲ μή, πολλοί γε, Εὐθυνον

4 περὶ αὐτοῦ τὸ στόμα A: τὸ στόμα περὶ αὐτοῦ S vulg. 5 νῦν
ante ἔχειν add. vulg.: om. SY 10 οὐδὲ τότε edd. vett.
12 τοιοῦτον οὐδέν vulg. S γρ.: τοῦτο S solus 13-14 μανίαν
... φιλοτιμία FYOP et (omisso i subscr. in φιλοτιμία) S γρ.:
μανία ... φιλοτιμία A: μανίαν ... φιλοτιμίαν al. et rhetores: μανείς
... φιλοτιμίαι S solus 20 οὐ ante δέον add. vulg.: om. S
solus

τὸν παλαίσαντά ποτ' ἐκείνον, τὸν νεανίσκον, [καὶ] Σώφιλον τὸν
 παγκρατιαστήν (ἰσχυρός τις ἦν, μέλας, εὖ οἶδ' ὅτι γινώ-
 σκουσὶν τινες ὑμῶν ὃν λέγω,) τοῦτον ἐν Σάμῳ ἐν συνουσίᾳ
 τινὶ καὶ διατριβῇ οὕτως ἰδίᾳ, ὅτι [ὁ τύπτων] αὐτὸν ὑβρίζειν
 5 ᾤετο, ἀμυνάμενον οὕτως ὥστε καὶ ἀποκτείνειν. ἴσασιν
 Εὐαίωνα πολλοὶ τὸν Λεωδάμαντος ἀδελφόν, ἀποκτείναντα
 Βοιωτὸν ἐν δέλπνῳ καὶ συνόδῳ κοινῇ διὰ πληγὴν μίαν. οὐ 72
 γὰρ ἡ πληγὴ παρέστηκεν τὴν ὀργήν, ἀλλ' ἡ ἀτιμία· οὐδὲ
 τὸ τύπτεσθαι τοῖς ἐλευθέροις ἐστὶ δεινόν, καίπερ ὃν δεινόν,
 10 ἀλλὰ τὸ ἐφ' ὕβρει. πολλὰ γὰρ ἂν ποιήσειεν ὁ τύπτων, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν ὁ παθὼν ἐνὶ οὐδ' ἂν ἀπαγγεῖλαι δύναιθ'
 ἐτέρῳ, τῷ σχήματι, τῷ βλέμματι, τῇ φωνῇ, ὅταν ὡς ὑβρίζων,
 ὅταν ὡς ἐχθρὸς ὑπάρχων, ὅταν κονδύλοις, ὅταν ἐπὶ κόρρῃς.
 ταῦτα κινεῖ, ταῦτ' ἐξίστησιν ἀνθρώπους αὐτῶν, ἀήθεις ὄντας [538]
 15 τοῦ προπηλακίζεσθαι. οὐδεὶς ἄν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτ'
 ἀπαγγέλλων δύναιτο τὸ δεινὸν παραστήσαι τοῖς ἀκούουσιν
 οὕτως ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ πράγματος τῷ πάσχοντι
 καὶ τοῖς ὁρώσιν ἐναργῆς ἡ ὕβρις φαίνεται. σκέψασθε δὴ 73
 πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ λογίσασθε παρ'
 20 ὑμῖν αὐτοῖς, ὅσῳ πλείον' ὀργὴν ἐμοὶ προσήκε παραστήναι
 πάσχοντι τοιαύτῳ ὑπὸ Μειδίου ἢ τότε' ἐκείνῳ τῷ Εὐαίῳ τῷ
 τὸν Βοιωτὸν ἀποκτείναντι. ὁ μὲν γ' ὑπὸ γνωρίμου, καὶ
 τούτου μεθύοντος, ἐναντίον ἐξ ἧ ἔπτ' ἀνθρώπων ἐπλήγη,
 καὶ τούτων γνωρίμων, οἳ τὸν μὲν κακιεῖν οἷς ἔπραξε, τὸν δ'
 25 ἐπαινέσεται μετὰ ταῦτ' ἀνασχόμενον καὶ κατασχόνθ' ἑαυτὸν
 ἔμελλον, καὶ ταῦτ' εἰς οἰκίαν ἐλθὼν ἐπὶ δέλπνον, οἳ μηδὲ
 βαδίζουσιν ἐξῆν αὐτῷ. ἐγὼ δ' ὑπ' ἐχθροῦ, νήφοντος, ἔωθεν, 74
 ὕβρει καὶ οὐκ οἶνῳ τούτῳ ποιοῦντος, ἐναντίον πολλῶν καὶ
 ξένων καὶ πολιτῶν ὑβριζόμεν, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ καὶ οἷ

1 νεανίσκον] fort. Νεμεόνικον Weil καὶ del. Reiske 4 ὁ τύπτων
 secl. Bekker: ὁ secl. Schaefer 5 δεῖν ante ᾤετο add. Herwerden
 praecunte Schaefero, cf. § 81, 143, xx 90 19 λογίζεσθε A
 24 οἷς S vulg.: ἐφ' οἷς A: οἷ' Cobet 26 μηδὲ vulg. S corr.: μὴ
 S' 29 ὑβριζόμεν secl. Herwerden οὐ S A F

- πολλή μοι ἦν ἀνάγκη βαδίζειν χορηγούντι. καὶ ἑμαυτὸν
 μέν γ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σωφρόνως, μᾶλλον δ' εὐτυχῶς
 οἶμαι βεβουλευθῆναι, ἀνασχόμενον τότε καὶ οὐδὲν ἀνήκεστον
 ἐξαχθέντα πρᾶξαι· τῷ δ' Εὐαίῳ καὶ πᾶσιν, εἴ τις αὐτῷ
 75 βεβοήθηκεν ἀτιμαζόμενος, πολλὴν συγγνώμην ἔχω. δοκοῦσι 5
 δέ μοι καὶ τῶν δικασάντων τότε πολλοί· ἀκούω γὰρ αὐτὸν
 ἔγωγε μιᾷ μόνον ἁλῶναι ψήφῳ, καὶ ταῦτ' οὔτε κλαύσαιτ'
 οὔτε δεηθέντα τῶν δικαστῶν οὐδενός, οὔτε φιλάνθρωπον οὔτε
 μικρὸν οὔτε μέγ' οὐδ' ὅτιοῦν πρὸς τοὺς δικαστὰς ποιήσαντα.
 [539] θῶμεν τοίνυν οὕτωςί, τοὺς μὲν καταγινόντας αὐτοῦ μὴ ὅτι 10
 ἡμύνατο, διὰ τοῦτο καταψηφίσασθαι, ἀλλ' ὅτι τοῦτον τὸν
 τρόπον ὥστε καὶ ἀποκτείνει, τοὺς δ' ἀπογινόντας καὶ ταύτην
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς τιμωρίας τῷ γε τὸ σῶμ' ὑβρισμένῳ δεδω-
 76 κέναι. τί οὖν; ἐμοὶ τῷ τοσαύτῃ κεχρημένῳ προνοίᾳ τοῦ
 μηδὲν ἀνήκεστον γενέσθαι, ὥστε μηδ' ἀμύνεσθαι, παρὰ 15
 τοῦ τὴν τιμωρίαν ὧν πέπονθ' ἀποδοθῆναι προσήκει; ἐγὼ
 μὲν οἶμαι παρ' ὑμῶν καὶ τῶν νόμων, καὶ παράδειγμά γε
 πᾶσι γενέσθαι τοῖς ἄλλοις, ὅτι τοὺς ὑβρίζοντας ἅπαντας καὶ
 τοὺς ἀσελγεῖς οὐκ αὐτὸν ἀμύνεσθαι μετὰ τῆς ὀργῆς, ἀλλ' ἐφ'
 ὑμᾶς ἄγειν δεῖ, ὥς βεβαιούντων ὑμῶν καὶ φυλαττόντων τὰς 20
 ἐν τοῖς νόμοις τοῖς παθοῦσι βοηθείας.
 77 Οἶμαι τοίνυν τινὰς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ποθεῖν
 ἀκοῦσαι τὴν ἔχθραν, ἣτις ἦν ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους· νομίζειν
 γὰρ οὐδέν' ἂν ἀνθρώπων οὕτως ἀσελγῶς καὶ βιαίως οὐδενὶ
 τῶν πολιτῶν χρήσασθαι, μὴ μεγάλου τινὸς ὄντος ὃ αὐτῷ 25
 προωφείλετο. βούλομαι δὴ καὶ περὶ ταύτης ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς
 εἰπεῖν καὶ διηγήσασθαι, ἵν' εἰδῇθ' ὅτι καὶ τούτων ὀφείλων
 δίκην φανήσεται. ἔσται δὲ βραχὺς περὶ αὐτῶν ὁ λόγος,
 78 καὶν ἄνωθεν ἄρχεσθαι δοκῶ. ἥνικα τὰς δίκας ἔλαχον τῶν

3 οὐδέν] μηδὲν A F

6 αὐτὸν post μόνον A

νόμοις add. κατὰ τῶν ἀδικούντων vulg.: om. S A

24 ἂν ante ἀνθρώπων om. S: post πολιτῶν add. A F

post δίκην add. vulg.: om. S solus

βραχὺς S vulg.

5 ἀτιμαζόμενος S A F: ἀτιμαζομένῳ al.

19 τῆς secl. Dobree

21 post τοῖς

βοηθείας] τιμωρίας A

28 λαβεῖν

βραχὺς περὶ αὐτῶν A: περὶ αὐτῶν

πατρῶων τοῖς ἐπιτρόποις, μεираκύλλιον ὦν κομιδῇ καὶ τοῦτον
οὐδ' εἰ γέγον' εἰδὼς οὐδὲ γινώσκων ὥς μηδὲ νῦν ὤφελον,
τότε μοι μελλουσῶν εἰσιέναι τῶν δικῶν εἰς ἡμέραν ὥσπερ εἰ
τετάρτην ἢ πέμπτην εἰσέπήδησαν ἀδελφὸς ὁ τούτου καὶ
5 οὗτος εἰς τὴν οἰκίαν ἀντιδιδόντες τριηραρχίαν. τοῦτομα μὲν
δὴ παρέσχεν ἐκείνος, καὶ ἦν ὁ ἀντιδιδὸνς Θρασύλοχος· τὰ δ' [540]
ἔργα πάντ' ἦν καὶ τὰ πραττόμενα ὑπὸ τούτου. καὶ πρῶτον 79
μὲν κατέσχισαν τὰς θύρας τῶν οἰκημάτων, ὥς αὐτῶν ἤδη
γιγνομένας κατὰ τὴν ἀντίδοσιν· εἴτα τῆς ἀδελφῆς, ἔτ' ἔνδον
10 [οὔσης] τότε καὶ παιδὸς οὔσης κόρης, ἐναντίον ἐφθέγγοντ'
αἰσχυρὰ καὶ τοιαῦθ' οἷ' ἂν ἄνθρωποι τοιοῦτοι φθέγγαιντο (οὐ
γὰρ ἔγωγε προαχθείην ἂν εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς τῶν τότε ῥηθέντων
οὐδέν), καὶ τὴν μητέρα καμὲ καὶ πάντας ἡμᾶς ῥήτὰ καὶ ἄρρητα
κάκ' ἐξείπον· ὁ δ' οὖν δεινότατον καὶ οὐ λόγος, ἀλλ'
15 ἔργον ἦδη· τὰς δίκας ὥς αὐτῶν οὔσας ἀφίεσαν τοῖς ἐπι-
τρόποις. καὶ ταῦτ' ἐστὶ μὲν παλαιά, ὅμως δέ τινας μνημο- 80
νεύειν ὑμῶν οἶομαι· ὅλη γὰρ ἡ πόλις τὴν ἀντίδοσιν καὶ τὴν
ἐπιβουλήν τότε ταύτην καὶ τὴν ἀσέλγειαν ᾗσθετο. καὶ γὰρ
τότε παντάπασιν ἔρημος ὦν καὶ νέος κομιδῇ, ἵνα μὴ τῶν
20 παρὰ τοῖς ἐπιτρόποις ἀποστερηθείην, οὐχ ὅς' ἐδυνήθη·
ἀνακομίσασθαι προσδοκῶν εἰσπράξειν, ἀλλ' ὅσων ἐμαυτῷ
συνήδειν ἀπεστερημένῳ, δίδωμ' εἴκοσι μνᾶς τούτοις, ὅσου
τὴν τριηραρχίαν ᾗσαν μεμισθωκότες. τὰ μὲν δὴ τόθ' ὑβρί-
σματα τούτων εἰς ἐμὲ ταῦτ' ἐστίν. δίκην δὲ τούτῳ λαχὼν 81
25 ὕστερον τῆς κακηγορίας εἶλον ἐρήμην· οὐ γὰρ ἀπήντα.

2 οὐδὲ γινώσκων secl. Cobet : καὶ τοῦτον οὐκ εἰδὼς ὅστις ποτ' ἐστὶν
οὐδὲ γινώσκων Dionys. Hal. p. 1127 : duplicem lectionem antiquitus
fuisse suspicatur Blass, alteram quam Dionys. servavit, alteram
codicum nostrorum, οὐδὲ γινώσκων omisso 4 ἀδελφὸς Bekker :
δ ἀδελφὸς B : ἀδελφὸς vulg. : ἀδελφὸς S 7 ἦν post πραττόμενα A
9-10 τῆς ἀδελφῆς ἐναντίον κόρης ἔτι καὶ παιδὸς οὔσης Dionys. l. c. :
recepit Blass 10 οὔσης secl. Weil 11 ἂν om. SA, cf. § 77
14 ἐξείπον codd., vix recte : ἐξῆς εἶπον Blass coll. xxii 61 : εἶπον Wolf
16 ὑμῶν post μνημονεύειν A : ante μνημονεύειν S vulg. 21 κομι-
σασθαι A 24 τούτῳ A : τούτων F Y O S corr. : τουτω S¹

λαβὼν δ' ὑπερήμερον καὶ ἔχων, οὐδενὸς ἡψάμην πώποτε
 τῶν τούτου, ἀλλὰ λαχὼν ἐξούλης πάλιν οὐδέπω καὶ τήμερον
 εἰσελθεῖν δεδύνημαι· τοσαύτας τέχνας καὶ σκῆψεις οὗτος
 εὐρίσκων ἐκκρούει. καὶ γὰρ μὲν οὕτως εὐλαβῶς τῇ δίκῃ, τοῖς
 νόμοις ἅπαντα πράττειν ἀξιῶ· ὁ δ', ὡς ὑμεῖς ἀκούετε, ἀσελγῶς 5
 οὐ μόνον εἰς ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ᾤετο δεῖν ὑβρίζειν, ἀλλὰ καὶ
 [541] εἰς τοὺς φυλέτας δι' ἐμέ. ὥς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει
 82 μοι τούτων τοὺς μάρτυρας, ἵν' εἰδῇθ' ὅτι, πρὶν κατὰ τοὺς
 νόμους δίκην ὦν πρότερον ἡδικήθην λαβεῖν, πάλιν τοιαῦθ' οἷ'
 ἀκηκόαθ' ὑβρισμαι.

10

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

[Καλλισθένης Σφήττιος, Διόγνητος Θορίκιος, Μνησίθεος Ἀλω-
 πεκῆθεν, οἶδαμεν Δημοσθένην, ᾧ μαρτυροῦμεν, κρίσιν λελογχότα
 Μειδία ἐξούλης, τῷ καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ κρινομένῳ δημοσίᾳ, καὶ
 ἤδη τῇ κρίσει ἐκείνῃ διαγεγονότα ἔτη ὀκτώ, καὶ τοῦ χρόνου 15
 γεγενημένον παντὸς αἴτιον Μειδίαν αἰεὶ προφασιζόμενον καὶ
 ἀναβαλλόμενον.]

83 Ὁ τοίνυν πεποίηκεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τῆς δίκης,
 ἀκούσατε, καὶ θεωρεῖτ' ἐφ' ἐκάστου τὴν ὑβριν καὶ τὴν
 ὑπερηφανίαν αὐτοῦ. τῆς γὰρ δίκης, ταύτης λέγω ἧς εἶλον 20
 αὐτόν, γίγνεται μοι διαιτητὴς Στράτων Φαληρεὺς, ἄνθρωπος
 πένης μὲν τις καὶ ἀπράγμων, ἄλλως δ' οὐ πονηρός, ἀλλὰ
 καὶ πάνν χρηστός· ὅπερ τὸν ταλαίπωρον οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ
 84 δικαίως, ἀλλὰ καὶ πάνν αἰσchrῶς ἀπολώλεκεν. οὗτος διαι-
 τῶν ἡμῖν ὁ Στράτων, ἐπειδὴ ποθ' ἦκεν ἡ κυρία, πάντα δ' 25
 ἤδη διεξεληλύθει ταῦτα τὰ τῶν νόμων, ὑπωμοσίαι καὶ
 παραγραφαί, καὶ οὐδὲν ἔτ' ἦν ὑπόλοιπον, τὸ μὲν πρῶτον
 ἐπισχεῖν ἐδείτό μου τὴν δίκαιαν, ἔπειτ' εἰς τὴν ὑστεραίαν
 ἀναβαλέσθαι· τὸ τελευταῖον δ', ὡς οὗτ' ἐγὼ συνεχώρουν

12 Θορίκιος Palmerius : θεωρισκος S vulg. 18 πεποίηκεν S A O P :
 πεποίηκε κακὸν F 20 ταύτης λέγω ἧς] ἧς λέγω ταύτης ἦν S γρ.
 23 οὐδὲ δικαίως post αἰσchrῶς S Y O P F fort. del. ἀλλὰ καὶ πάνν
 αἰσchrῶς (Weil) 26 ταῦτα om. vulg. : add. S solus

οὐθ' οὗτος ἀπήντα, τῆς δ' ὥρας ἐγίγνετ' ὀψέ, κατεδιήτησεν.
 ἦδη δ' ἐσπέρας οὔσης καὶ σκότους ἔρχεται Μειδίας οὗτος [542]
 πρὸς τὸ τῶν ἀρχόντων οἶκημα, καὶ καταλαμβάνει τοὺς ἀρ- 85
 χοντας ἐξιόντας καὶ τὸν Στράτων' ἀπιόντ' ἦδη, τὴν ἔρημον
 5 δεδωκότα, ὡς ἐγὼ τῶν παραγενομένων τινὸς ἐπυνθανόμην.
 τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἶός τ' ἦν πείθειν αὐτόν, ἣν κατεδεδιη-
 τήκει, ταύτην ἀποδεδιημένην ἀποφαίνειν, καὶ τοὺς ἀρ-
 χοντας μεταγράφειν, καὶ πεντήκοντα δραχμὰς αὐτοῖς ἐδίδου·
 ὡς δ' ἐδυσχέραινον οὗτοι τὸ πρᾶγμα καὶ οὐδετέρους ἔπειθεν, 86
 10 ἀπειλήσας καὶ διαλοιδορηθεὶς ἀπελθὼν τί ποιεῖ; καὶ θεά-
 σασθε τὴν κακοήθειαν. τὴν μὲν δίαιταν ἀντιλαχὼν οὐκ
 ὤμοσεν, ἀλλ' εἴασε καθ' αὐτοῦ κυρίαν γενέσθαι, καὶ ἀνῶ-
 μοτος ἀπηνέχθη· βουλόμενος δὲ τὸ μέλλον λαθεῖν, φυλάξας
 τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν διαιτητῶν, τὴν τοῦ θαρρηλιῶνος
 15 ἣ τοῦ σκιροφοριῶνος γιγνομένην, εἰς ἣν ὁ μὲν ἦλθε τῶν
 διαιτητῶν, ὁ δ' οὐκ ἦλθε, πείσας τὸν πρυτανεύοντα δοῦναι 87
 τὴν ψῆφον παρὰ πάντας τοὺς νόμους, κλητῆρ' οὐδ' ὄντιν οὖν
 ἐπιγραφάμενος, κατηγορῶν ἔρημον, οὐδενὸς παρόντος, ἐκ-
 βάλλει καὶ ἀτιμοῖ τὸν διαιτητήν· καὶ νῦν εἰς Ἀθηναίων,
 20 ὅτι Μειδίας ἔρημον ὠφλε δίκην, ἀπάντων ἀπεστέρηται τῶν
 ἐν τῇ πόλει καὶ καθάπαξ ἄτιμος γέγονεν· καὶ οὔτε λαχεῖν
 ἀδικηθέντα οὔτε διαιτητὴν γενέσθαι Μειδίᾳ οὐθ' ὅλως τὴν
 αὐτὴν ὁδὸν βαδίζειν, ὡς ἔοικεν, ἔστ' ἀσφαλές. δεῖ δὴ 88
 τοῦτο τὸ πρᾶγμ' ὑμᾶς οὕτως σκέψασθαι, καὶ λογίσασθαι
 25 τί ποτ' ἔσθ' ὁ παθὼν Μειδίας οὕτως ὦμὸν τηλικαύτην
 ἐπεβούλευσε λαβεῖν τῶν πεπραγμένων παρ' ἀνδρὸς πολίτου [543]
 δίκην, καὶ μὲν ἥ τι δεινὸν ὡς ἀληθῶς καὶ ὑπερφυές, συγ-

6 οἶός τ' ἦν vulg. S corr.: οἶος ἦν S¹ 7 ἀποφαίνειν A O F γρ. Y
 corr., cf. § 96: ἀποφέρειν SY¹ al. 10 καὶ ante θεάσασθε om. A
 11-13 verba τὴν μὲν δίαιταν . . . λαθεῖν obelo notata in SF 14 τῶν
 διαιτητῶν codd.: secl. Blass: τῶν διαιτῶν Dobree 14-15 τὴν τοῦ
 θαρρηλιῶνος . . . γιγνομένην secl. Schaefer: θαρρηλιῶνος ἢ τοῦ et γιγνο-
 μένην secl. Blass coll. schol. p. 586, 9 ἐφύλαξε τὴν τελευταίαν ἡμέραν
 τὴν τοῦ σκιροφοριῶνος 18 κατηγορῶν S A: κατηγορῶν vulg.
 §§ 88-92 verba δεῖ δὴ τοῦτο . . . ἄκυρον ποιεῖ obelo notata in SF

γνώμην ἔχειν, ἔαν δὲ μηδέν, θεάσασθε τὴν ἀσέλγειαν καὶ
τὴν ὁμότητα, ἣ καθ' ἀπάντων χρήται τῶν ἐντυγχανόντων.
τί οὖν ἔσθ' ὃ πέπονθεν; μεγάλην νῆ Δί' ὦφλε δίκην καὶ
τοσαύτην ὥστ' ἀποστερεῖσθαι τῶν ὄντων. ἀλλὰ χιλίων ἡ
89 δίκη μόνον ἦν δραχμῶν. πάνν γε, ἀλλὰ δάκνει καὶ τοῦτο, 5
φαίη τις ἄν, ὅταν ἐκτίνειν ἀδίκως δέη, συνέβη δ' ὑπερη-
μέρῳ γενομένῳ λαθεῖν αὐτῷ διὰ τὸ ἀδικηθῆναι. ἀλλ'
αὐθημερὸν μὲν ἦσθετο, ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι τεκμήριον τοῦ
μηδὲν ἡδίκηκεναι τὸν ἄνθρωπον, δραχμὴν δ' οὐδέπω μίαν
90 ἐκτέτεικεν. ἀλλὰ μὴ πω τοῦτο. ἀλλὰ τὴν μὴ οὔσαν 10
ἀντιλαχεῖν ἐξῆν αὐτῷ δῆπου, καὶ πρὸς ἐμὲ τὸ πρᾶγμα κατα-
στήσασθαι, πρὸς ὄνπερ ἐξ ἀρχῆς ἦν ἡ δίκη. ἀλλ' οὐκ
ἐβούλετο· ἀλλ' ἵνα μὴ Μειδίας ἀτίμητον ἀγωνίσηται δέκα
μνῶν δίκην, πρὸς ἣν οὐκ ἀπῆντα δέον, καὶ εἰ μὲν ἡδίκηκε,
δίκην δῶ, εἰ δὲ μὴ, ἀποφύγη, ἄτιμον Ἀθηναίων ἐν' εἶναι 15
δεῖ καὶ μήτε συγγνώμης μήτε λόγου μήτε ἐπιεικειᾶς μηδε-
μιᾶς τυχεῖν, ἃ καὶ τοῖς ὄντως ἀδικούσιν ἅπανθ' ὑπάρχει.
91 ἀλλ' ἐπειδὴ γ' ἡτίμωσεν ὃν ἐβουλήθη, καὶ τοῦτ' ἐχαρίσασθ'
αὐτῷ, καὶ τὴν ἀναιδῆ γνώμην, ἣ ταῦτα προαιρεῖται ποιεῖν,
ἐνέπλησεν αὐτοῦ, ἐκεῖν' ἐποίησε, τὴν καταδίκην ἐκτέτεικε, 20
δί' ἣν τὸν ἄνθρωπον ἀπώλεσεν; οὐδὲ χαλκοῦν οὐδέπω καὶ
τῆμερον, ἀλλὰ δίκην ἐξούλης ὑπομένει φεύγειν. οὐκοῦν ὁ
μὲν ἡτίμωται καὶ παραπόλῳλεν, ὁ δ' οὐδ' ὅτιοῦν πέπονθεν,
[544] ἀλλ' ἄνω κάτω τοὺς νόμους, τοὺς διαιτητάς, πάνθ' ὅς ἂν
92 βούληται στρέφει. καὶ τὴν μὲν κατὰ τοῦ διαιτητοῦ γνώσιν, 25
ἣν ἀπρόσκλητον κατεσκεύασεν, αὐτὸς κυρίαν αὐτῷ πεποί-
ηται· ἣν δ' αὐτὸς ὦφλεν ἐμοὶ προσκληθεῖς, εἰδώς, οὐκ
ἀπαντῶν, ἄκυρον ποιεῖ. καίτοι εἰ παρὰ τῶν ἔρημον κατα-
διαιτησάντων αὐτοῦ τηλικαύτην δίκην οὗτος ἀξιοῖ λαμβά-

11 ἐξῆν ante αὐτῷ AF: post αὐτῷ S al. 16 λόγου] ἐλέου S γρ.
cf. §§ 100, 105, 209 18 ἐχαρίσασθε αὐτῷ codd.: ἐχαρίσαθ' αὐτῷ
Dobree 22 φεύγειν vulg. S corr.: φευγῆν S¹: φεύγων O Y corr.
24 καὶ κάτω AF, cf. xxv 75 26 [αὐτὸς] κυρίαν αὐτῷ πεποίηκεν
Dobree: αὐτός, (deleteo comm. post κατεσκ.) κυρίαν αὐτῷ πεποίηκεν
Blass πεποίηκεν F

νειν, τίν' ὑμῖν προσήκει παρὰ τούτου λαβεῖν, τοῦ φανερώ-
 τους ὑμετέρους νόμους ἐφ' ὅβρει παραβαίνοντος; εἰ γὰρ
 ἀτιμία καὶ νόμων καὶ δικῶν καὶ πάντων στέρησις ἐκείνου
 τὰδικήματος προσήκουσ' ἐστὶν δίκη, τῆς γ' ὅβρεως μικρὰ
 5 θάνατος φαίνεται. ἀλλὰ μὴν ὥς ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι 93
 τούτων τοὺς μάρτυρας, καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν ἀνάγνωθι
 νόμον.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

[Νικόστρατος Μυρρινούσιος, Φανίας Ἀφιδναῖος οἶδαμεν Δη-
 10 μοσθένην, ᾧ μαρτυροῦμεν, καὶ Μειδίαν τὸν κρινόμενον ὑπὸ
 Δημοσθένους, ὅτ' αὐτῷ Δημοσθένης ἔλαχε τὴν τοῦ κατηγορίου
 δίκην, ἐλομένους διαιτητὴν Στράτωνα, καὶ ἐπεὶ ἦκεν ἡ κυρία τοῦ
 νόμου, οὐκ ἀπαντήσαντα Μειδίαν ἐπὶ τὴν δίαίταν, ἀλλὰ κατα-
 λιπόντα. γενομένης δὲ ἐρήμου κατὰ Μειδίου, ἐπιστάμεθα Μειδίαν
 15 πείθοντα τὸν τε Στράτωνα τὸν διαιτητὴν καὶ ἡμᾶς, ὄντας ἐκείνοις
 τοῖς χρόνοις ἄρχοντας, ὅπως τὴν δίαίταν αὐτῷ ἀποδιαιτήσομεν,
 καὶ δίδόντα δραχμὰς πεντήκοντα. καὶ ἐπειδὴ οὐχ ὑπεμείναμεν,
 προσαπειλήσαντα ἡμῖν καὶ οὕτως ἀπαλλαγέντα. καὶ διὰ ταύτην
 τὴν αἰτίαν ἐπιστάμεθα Στράτωνα ὑπὸ Μειδίου καταβραβευθέντα [545]
 20 καὶ παρὰ πάντα τὰ δίκαια ἀτιμωθέντα.]

Λέγε δὴ καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν νόμον.

94

ΝΟΜΟΣ.

[Ἐὰν δέ τινες περὶ συμβολαίων ἰδίων πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβη-
 τῶσι καὶ βούλωνται διαιτητὴν ἐλέσθαι ὄντινοῦν, ἐξέστω αὐτοῖς
 25 αἰρεῖσθαι ὃν ἂν βούλωνται [διαιτητὴν ἐλέσθαι]. ἐπειδὴ δ'
 ἔλονται κατὰ κοινόν, μενέτωσαν ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦτου διαγνωσθεῖσι,
 καὶ μηκέτι μεταφερέτωσαν ἀπὸ τούτου ἐφ' ἕτερον δικαστήριον
 ταῦτα ἐγκλήματα, ἀλλ' ἔστω τὰ κριθέντα ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ
 κύρια.]

30 Κάλει δὴ καὶ τὸν Στράτων' αὐτὸν τὸν τὰ τοιαῦτα πε- 95
 πουθότα· ἐστάναι γὰρ ἐξέσται δήπουθεν αὐτῷ.

Οὗτος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πένης μὲν ἴσως ἐστίν, οὐ

2-5 verba εἰ γὰρ ἀτιμία . . . φαίνεται obelo notata in S F 25 διαι-
 τητὴν ἐλέσθαι secl. Sauppe δ' ἔλονται Reiske : βούλωνται codd.
 27 μεταφερέτωσαν O corr. : καταφερέτωσαν cett. 30 τὰ om. S

- πονηρὸς δέ γε. οὗτος μέντοι πολίτης ὢν, ἐστρατευμένος
 ἀπάσας τὰς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας καὶ δεινὸν οὐδὲν εἰργα-
 σμένος, ἔστηκε νυνὶ σιωπῇ, οὐ μόνον τῶν ἄλλων ἀγαθῶν
 τῶν κοινῶν ἀπεστερημένος, ἀλλὰ καὶ τοῦ φθέγξασθαι ἢ
 δοῦρασθαι· καὶ οὐδ' εἰ δίκαι' ἢ ἀδίκᾳ πέπονθεν, οὐδὲ ταῦτ' 5
 96 ἔξεστιν αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ ταῦτα πέπονθ' ὑπὸ
 Μειδίου καὶ τοῦ Μειδίου πλούτου καὶ τῆς ὑπερηφανίας παρὰ
 τὴν πενίαν καὶ ἐρημίαν καὶ τὸ τῶν πολλῶν εἶς εἶναι. καὶ
 εἰ μὲν παραβὰς τοὺς νόμους ἔλαβεν τὰς πεντήκοντα δραχμὰς
 παρ' αὐτοῦ, καὶ τὴν δίκην ἣν κατεδίητησεν ἀποδεδιητημένην 10
 ἀπέφηνεν, ἐπίτιμος ἂν ἦν καὶ οὐδὲν ἔχων κακὸν τῶν ἴσων
 μετεῖχε τοῖς ἄλλοις ἡμῖν· ἐπειδὴ δὲ παρείδε πρὸς τὰ δίκαια
 Μειδίαν, καὶ τοὺς νόμους μᾶλλον ἔδεισε τῶν ἀπειλῶν τῶν
 [546] τούτου, τηνικαῦτα τηλικαύτῃ καὶ τοιαύτῃ συμφορᾷ περι-
 97 πέπτωκεν ὑπὸ τούτου. εἴθ' ὑμεῖς τὸν οὕτως ὥμόν, τὸν 15
 οὕτως ἀγνώμονα, τὸν τηλικαύτας δίκας λαμβάνονθ' ὦν αὐτὸς
 ἡδικῆσθαι φησὶ μόνον (οὐ γὰρ ἡδίκητό γε), τοῦτον ὑβρίζοντα
 λαβόντες εἰς τινα τῶν πολιτῶν [ἀφήσετε], καὶ μήθ' ἐορτῆς
 μήθ' ἱερῶν μήτε νόμου μήτ' ἄλλου μηδενὸς πρόνοιαν ποιού-
 98 μενον, οὐ καταψηφιεῖσθε; οὐ παράδειγμα ποιήσετε; καὶ τί 20
 φήσετ', ὦ ἄνδρες δικασταί; καὶ τίν', ὦ πρὸς τῶν θεῶν, ἔξετ'
 εἰπεῖν πρόφασιν δικαίαν ἢ καλὴν; ὅτι νῆ Δί' ἀσελγῆς ἐστι
 καὶ βδελυρός· ταῦτα γάρ ἐστι τάληθῃ· ἀλλὰ μισεῖν ὀφείλετ',
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δήπου τοὺς τοιούτους μᾶλλον ἢ σφῆζειν.
 ἀλλ' ὅτι πλούσιός ἐστιν· ἀλλὰ τοῦτό γε τῆς ὕβρεως αὐτοῦ 25
 σχεδὸν αἷτιον εὐρήσετ' ὅν, ὥστ' ἀφελεῖν τὴν ἀφορμήν, δι'
 ἣν ὑβρίζει, προσήκει μᾶλλον ἢ σῶσαι διὰ ταύτην· τὸ γὰρ

2 ἐν ἡλικίᾳ codd. et lemma schol.: ἐφ' ἡλικίας Blass cum Apsin.
 18 ἀφήσετε seclusi, cf. xix 281 18-20 'verbis καὶ μήθ' ἐορτῆς . . .
 παράδειγμα ποιήσετε obeli apppositi sunt in S, διπλαῖ ὠβελισμένοι in B;
 in F hae tribus prioribus versibus, obeli duobus posterioribus' Blass:
 καὶ μήθ' ἐορτῆς . . . ποιούμενον secl. Schaefer: ποιούμενον οὐ καταψη-
 φιεῖσθε; Bekker: ποιούμενων; οὐ καταψηφιεῖσθε; Reiske: ποιούμενον
 . . .; οὐ καταψηφιεῖσθε; Weil 19 ποιούμενον om. S¹, add. m. rec.
 27 προσήκει A: προσήκε S vulg., cf. xx 54

χρημάτων πολλῶν θρασὺν καὶ βδελυρὸν καὶ τοιοῦτον ἄνθρω-
 πον ἔαν εἶναι κύριον, ἀφορμὴν ἔστιν ἐφ' ὑμᾶς αὐτοὺς δεδω-
 κέναι. τί οὖν ὑπόλοιπον; ἐλεῆσαι νῆ Δία· παιδία γὰρ 99
 παραστήσεται καὶ κλαήσει καὶ τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσεται·
 5 τοῦτο γὰρ λοιπόν. ἀλλ' ἴστε δήπου τοῦθ' ὅτι τοὺς ἀδίκως
 τι πάσχοντας, ὁ μὴ δυνήσονται φέρειν, ἐλεεῖν προσήκει, οὐ
 τοὺς ὧν πεποιήκασιν δεινῶν δίκην διδόντας. καὶ τίς ἂν
 ταῦτ' ἐλεήσκειε δικαίως, ὁρῶν τὰ τοῦθ' οὐκ ἐλεηθένθ' ὑπὸ
 τούτου, ἃ τῇ τοῦ πατρὸς συμφορᾷ χωρὶς τῶν ἄλλων κακῶν
 10 οὐδ' ἐπικουρίαν ἐνοῦσαν ὀρᾷ. οὐ γὰρ ἔστιν ὄφλημ' ὃ τι
 χρή καταθέντ' ἐπίτιμον γενέσθαι τουτονί, ἀλλ' ἀπλῶς οὕτως [547]
 ἡτίμωται τῇ ῥύμῃ τῆς ὀργῆς καὶ τῆς ὕβρεως τῆς Μειδίου.
 τίς οὖν ὑβρίζων παύσεται καὶ δι' ἃ ταῦτα ποιεῖ χρήματ' 100
 ἀφαιρεθήσεται, εἰ τοῦτον ὥσπερ δεινὰ πάσχοντ' ἐλεήσετε;
 15 εἰ δέ τις πένης μηδὲν ἡδικηκὼς ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς
 ἀδίκως ὑπὸ τούτου περιπέπτωκε, τούτῳ δ' οὐδὲ συννογηθή-
 σεσθε; μηδαμῶς· οὐδεὶς γάρ ἐστι δίκαιος τυγχάνειν ἐλέου
 τῶν μηδέν' ἐλεούντων, οὐδὲ συγγνώμης τῶν ἀσυγγνωμόνων.
 ἐγὼ γὰρ οἶμαι πάντας ἀνθρώπους φέρειν ἀξιοῦν παρ' ἑαυτῶν 101
 20 εἰς τὸν βίον αὐτοῖς ἔρανον παρὰ πάνθ' ὅσα πράττουσιν·
 οἶον ἐγὼ τις οὕτοσὶ μέτριος πρὸς ἅπαντάς εἰμ', ἐλεήμων,
 εὖ ποιῶν πολλούς· ἅπασιν προσήκει τῷ τοιούτῳ ταῦτ' εἰσ-
 φέρειν, ἔαν του καιρὸς ἢ χρεία παραστή. ἕτερος οὕτοσί τις
 βίαιος, οὐδέν' οὕτ' ἐλεῶν οὔθ' ὅλως ἄνθρωπον ἡγούμενος·
 25 τούτῳ τὰς ὁμοίας φορὰς παρ' ἐκάστου δίκαιον ὑπάρχειν.
 σὺν δὴ, πληρωτῆς τοιούτου γεγωνὼς ἐράνου σεαυτῷ, τοῦτον
 δίκαιος εἶ συλλέξασθαι.

Ἦγοῦμαι μὲν τοῦνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ εἰ μηδὲν 102

5-7 verba ἀλλ' ἴστε δήπου . . . δίκην διδόντας obelo notata in F
 §§ 100-101 obelis notatae in SF; cum § 101 cf. § 184 sq. 16 δ'
 οὐδὲ SYOP: δὲ οὐ AF: δὲ μὴ al. 19 ἀξιοῦν secl. Reiske, cf.
 § 184 20 post πράττουσιν add. codd. nonnulli οὐ τοῦτον μόνον ἔν
 συλλέγουσι καὶ ὧν (vel οὗ) πληρωταὶ γίνονται τινες, ἀλλὰ καὶ ἄλλων
 (vel ἄλλον), cf. § 184 23 του S solus: που vulg.: ποι YO
 24 οὐδένα οὔτ' vulg.: οὐδένα δ' οὔτ' SYOP

- ἔτ' ἄλλ' εἶχον κατηγορεῖν Μειδίου, μηδὲ δεινότερ' ἦν ἂν
 μέλλω λέγειν ὦν εἶρηκα, δικαίως ἂν ὑμᾶς ἐκ τῶν εἰρημένων
 καὶ καταψηφίσασθαι καὶ τιμᾶν αὐτῷ τῶν ἐσχάτων. οὐ μὴν
 ἐνταῦθ' ἔστηκε τὸ πρᾶγμα, οὐδ' ἀπορήσειν μοι δοκῶ τῶν
 μετὰ ταῦτα· τοσαύτην ἀφθονίαν οὗτος πεποίηκε κατηγοριῶν. §
 103 ὅτι μὲν δὴ λιποταξίου γραφὴν κατεσκεύασεν κατ' ἐμοῦ καὶ
 τὸν τοῦτο ποιήσουτ' ἐμισθώσατο, τὸν μιαρὸν καὶ λίαν εὐ-
 [548] χερῇ, τὸν κονιορτὸν Εὐκτῆμονα, ἑάσω. καὶ γὰρ οὐτ'
 ἀνεκρίνατο ταύτην ὁ συκοφάντης ἐκεῖνος, οὐθ' οὗτος οὐδενὸς
 εἶνεκ' αὐτὸν ἐμισθώσατο πλὴν ἵν' ἐκκείτο πρὸ τῶν ἐπω- 10
 νύμων καὶ πάντες ὀρῶεν 'Εὐκτῆμων Λουσιεὺς ἐγράψατο
 Δημοσθένην Παιανιέα λιποταξίου·' καὶ μοι δοκεῖ κὰν προσ-
 γράψαι τοῦθ' ἡδέως, εἴ πως ἐνῆν, ὅτι Μειδίου μισθωσαμένου
 γέγραπται. ἀλλ' ἐὼ τοῦτο· ἐφ' ἧ γὰρ ἐκεῖνος ἠτίμωκεν
 αὐτὸν οὐκ ἐπεξελθὼν, οὐδεμιᾶς ἔγωγ' ἔτι προσδέομαι δίκης, 15
 104 ἀλλ' ἱκανὴν ἔχω. ἀλλ' ὃ καὶ δεινόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 καὶ σχέτλιον καὶ κοινὸν ἔμοιγ' ἀσέβημα, οὐκ ἀδίκημα μόνον,
 τούτῳ πεπρᾶχθαι δοκεῖ, τοῦτ' ἐρῶ. τῷ γὰρ ἀθλίῳ καὶ
 τάλαιπῶρῳ κακῆς καὶ χαλεπῆς συμβάσεως αἰτίας Ἀριστάρχῳ
 τῷ Μόσχου, τὸ μὲν πρῶτον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ τὴν 20
 ἀγορὰν περιῶν ἀσεβεῖς καὶ δεινοὺς λόγους ἐτόλμα περὶ
 ἐμοῦ λέγειν, ὡς ἐγὼ τὸ πρᾶγμ' εἰμὶ τοῦτο δεδρακώς· ὡς
 δ' οὐδὲν ἦννε τούτοις, προσελθὼν τοῖς ἐπ' ἐκείνῳ ἄγουσι
 τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου, τοῖς τοῦ τετελευτηκότος οἰκείοις,
 χρήμαθ' ὑπισχνεῖτο δώσειν εἰ τοῦ πράγματος αἰτιῶντ' ἐμέ, 25
 καὶ οὔτε θεοὺς οὐθ' ὀσίαν οὐτ' ἄλλ' οὐδὲν ἐποίησατ' ἐμπο-
 105 δὼν τοιούτῳ λόγῳ, οὐδ' ὥκνησεν. ἀλλ' οὐδὲ πρὸς οὓς ἔλε-
 γεν αὐτοὺς ἡσχύνθη, εἰ τοιοῦτο κακὸν καὶ τηλικούτον ἀδίκως
 ἐπάγει τῷ, ἀλλ' ἐν' ὅρον θέμενος παντὶ τρόπῳ μ' ἀνελεῖν,
 οὐδὲν ἐλλείπειν ὥετο δεῖν, ὡς δέον, εἴ τις ὑβρισθεὶς ὑπὸ 30

8 τὸν κονιορτὸν secl. Cobet ut illatum ex § 139 12 προσγράψαι
 Cobet: προσγράψασθαι codd. 14 γέγραπται secl. O. Jahn
 22 τοῦτο codd.: τοῦθ' ὁ Blass 26 ἄλλο οὐδὲν F al.: οὐδὲν
 S Y O P: οὐδὲν ἄλλο A

τούτου δίκης ἀξιοῖ τυχεῖν καὶ μὴ σιωπᾶ, τοῦτον ἐξόριστον
 ἀνηρῆσθαι καὶ μηδαμῇ παρεθῆναι, ἀλλὰ καὶ λιποταξίου γρα-
 φὴν ἑαλωκέναι καὶ ἐφ' αἵματι φεύγειν καὶ μόνον οὐ προσ-
 ηλῶσθαι. καίτοι ταῦθ' ὅταν ἐξελεγχθῇ ποιῶν πρὸς οἷς [549]
 5 ὕβριζέν με χορηγοῦντα, τίνος συγγνώμης ἢ τίνος ἐλέου
 δικαίως τεύξεται παρ' ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτόν, ὦ ἄνδρες 1C6
 Ἀθηναῖοι, νομίζω αὐτόχειρά μου γεγενῆσθαι τούτοις τοῖς
 ἔργοις, καὶ τότε μὲν τοῖς Διονυσίοις τὴν παρασκευὴν καὶ
 τὸ σῶμα καὶ τὰναλῶμαθ' ὕβριζειν, νῦν δὲ τούτοις οἷς ἐποίει
 10 καὶ διεπράττετ' ἐκεῖνά τε καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, τὴν πόλιν,
 τὸ γένος, τὴν ἐπιτιμίαν, τὰς ἐλπίδας· εἰ γὰρ ἐν ᾧ ἐπεβού-
 λευσε κατῶρθωσεν, ἀπάντων ἂν ἀπεστερήμην ἐγὼ καὶ μηδὲ
 ταφῆναι προσυπῆρχεν οἴκοι μοι. διὰ τί, ἄνδρες δικασταί;
 εἰ γάρ, ἐάν τις παρὰ πάντας τοὺς νόμους ὕβρισθῇς ὑπὸ
 15 Μειδίου βοηθεῖν αὐτῷ πειράται, ταῦτα καὶ τοιαῦθ' ἕτερ'
 αὐτῷ παθεῖν ὑπάρξει, προσκυνεῖν τοὺς ὕβριζοντας ὥσπερ
 ἐν τοῖς βαρβάροις, οὐκ ἀμύνεσθαι κράτιστον ἔσται. ἀλλὰ 107
 μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω καὶ προσεξείργασται ταῦτα τῷ βδελυρῷ
 τούτῳ καὶ ἀναιδεῖ, κάλει μοι καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας.

20

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

[Διονύσιος Ἀφιδναῖος, Ἀντίφιλος Παιανιεύς διαφθαρέντος
 Νικοδήμου τοῦ οἰκείου ἡμῶν βιαίῳ θανάτῳ ὑπὸ Ἀριστάρχου τοῦ
 Μόσχου ἐπεξῆμιν τοῦ φόνου τὸν Ἀρίσταρχον. αἰσθόμενος δὲ
 ταῦτα Μειδίας ὁ νῦν κρινόμενος ὑπὸ Δημοσθένους, ᾧ μαρτυροῦμεν,
 25 ἔπειθεν ἡμᾶς διδοὺς κέρματα τὸν μὲν Ἀρίσταρχον ἀθῶον ἀφεῖναι,
 Δημοσθένει δὲ τὴν γραφὴν τοῦ φόνου παραγράψασθαι.]

Λαβὲ δὴ μοι τὸν περὶ τῶν δώρων νόμον.

[550]

Ἐν ὅσῳ δὲ τὸν νόμον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λαμβάνει, 108
 βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, δεηθεὶς ὑμῶν ἀπάντων
 30 πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί· περὶ πάντων ᾧ ἂν

5 ἐλέου codd. : λόγου Blass coll. §§ 90, 209 12 μηδὲ] οὐδὲ A
 17 ἀμύνεσθαι S : ἀμύνασθαι vulg. 25 κέρματα] χρήματα Iurinus,
 cf. § 104

- ἀκούητε, τοῦθ' ὑποθέντες ἀκούετε τῇ γνώμῃ, τί ἂν, εἴ τις
 ἔπασχε ταῦθ' ὑμῶν, ἐποίει, καὶ τίν' ἂν εἶχεν ὀργὴν ὑπὲρ αὐτοῦ
 πρὸς τὸν ποιοῦντα. ἐγὼ γὰρ ἐνηνοχῶς χαλεπῶς ἐφ' οἷς περὶ
 τὴν λητουργίαν ὑβρίσθην, ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τούτοις τοῖς μετὰ ταῦτ' ἐνήνοχα καὶ μᾶλλον ἤγα- 5
 109 νάκτηκα. τί γὰρ ὥς ἀληθῶς πέρας ἂν φήσεί τις εἶναι
 κακίας καὶ τίν' ὑπερβολὴν ἀναιδείας καὶ ὀμότητος καὶ
 ὕβρεως, ἄνθρωπος εἰ ποιήσας δεινὰ νῆ Δία καὶ πόλλ' ἀδίκως
 τινά, ἀντὶ τοῦ ταῦτ' ἀναλαμβάνειν καὶ μεταγιγνώσκειν,
 πολλῷ δεινότερ' ὕστερον ἄλλα προσεξεργάζοιτο, καὶ χρωτο 10
 τῷ πλουτεῖν μὴ ἐπὶ ταῦτ' ἐν οἷς μηδένα βλάπτων αὐτὸς
 ἄμεινόν τι τῶν ἰδίων θήσεται, ἀλλ' ἐπὶ τὰναντία, ἐν οἷς
 ἀδίκως ἐκβάλλων τινὰ καὶ προπηλακίσας αὐτὸν εὐδαιμονιεῖ
 110 τῆς περιουσίας; ταῦτα τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντα
 τούτῳ πέπρακται κατ' ἐμοῦ. καὶ γὰρ αἰτίαν ἐπήγαγέ μοι 15
 φόβου ψευδῇ καὶ οὐδὲν ἐμοὶ προσήκουσαν, ὥς τὸ πρᾶγμ'
 αὐτ' ἐδήλωσεν, καὶ γραφὴν λιποταξίου μ' ἐγράψατο τρεῖς
 αὐτὸς τάξεις λελοιπῶς, καὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων
 (τουτὶ γὰρ αὖ μικροῦ παρήλθ' ἐμ' εἰπεῖν), ἃ Πλούταρχος ὁ
 τούτου ξένος καὶ φίλος διεπράξατο, ὥς ἐγὼ αἰτιός εἰμι, 20
 κατεσκεύαζε πρὸ τοῦ τὸ πρᾶγμα γενέσθαι πᾶσιν φανερόν διὰ
 [551] Πλουτάρχου γεγονός. καὶ τελευτῶν βουλευεῖν μου λαχόντος
 111 δοκιμαζομένου κατηγορεῖ, καὶ τὸ πρᾶγμ' εἰς ὑπέρδεινόν μοι
 περιέστη· ἀντὶ γὰρ τοῦ δίκην ὑπὲρ ὧν ἐπεπόθειν λαβεῖν,
 δοῦναι πραγμάτων ὧν οὐδὲν ἐμοὶ προσήκεν ἐκινδύνενον. καὶ 25
 ταῦτα πάσχω ἐγὼ καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ὃν διεξέρχομαι νυνὶ
 πρὸς ὑμᾶς ἐλαυνόμενος, οὐκ ὧν οὔτε τῶν ἐρημοτάτων οὔτε
 τῶν ἀπόρων κομιδῇ, οὐκ ἔχω, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί χρὴ
 112 ποιῆσαι. εἰ γὰρ εἰπεῖν τι καὶ περὶ τούτων ἤδη δεῖ, οὐ

1 ἀκούητε F: ἀκούητέ μου A: ἀκούσητε S al.

13 ἐκβάλλων

S: ἐκβαλὼν cett., cf. § 115

24 ὑπὲρ om. AF: add. SYOP

25 δίκην ante ἐκινδύνενον add. SYOP: om. AF

26 ὃν διεξέρχομαι

τρόπον Blass cum Aristid.

μέτεστι τῶν ἴσων οὐδὲ τῶν ὁμοίων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 πρὸς τοὺς πλουσίους τοῖς λοιποῖς ἡμῖν, οὐ μέτεστιν, οὐ
 ἀλλὰ καὶ χρόνοι τούτοις τοῦ τὴν δίκην ὑποσχεῖν, οὗς ἂν
 αὐτοὶ βούλωνται, δίδονται, καὶ τὰδικήμαθ' ἔωλα τὰ τούτων
 5 ὥς ὑμᾶς καὶ ψυχρ' ἀφικνεῖται, τῶν δ' ἄλλων ἡμῶν ἕκαστος,
 ἂν τι συμβῇ, πρόσφατος κρίνεται. καὶ μάρτυρές εἰσιν
 ἔτοιμοι τούτοις καὶ συνήγοροι πάντες καθ' ἡμῶν εὐτρεπεῖς.
 ἐμοὶ δ' οὐδὲ τάληθῇ μαρτυρεῖν ἐθέλοντας ὁρᾶτ' ἐνίους.
 ταῦτα μὲν οὖν ἀπείποι τις ἂν, οἶμαι, θρηνῶν. τὸν δὲ νόμον 113
 10 μοι λέγ' ἐφεξῆς, ὥσπερ ἡρξάμην. λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐάν τις Ἀθηναίων λαμβάνῃ παρά τινος, ἢ αὐτὸς διδῶ ἑτέρῳ,
 ἢ διαφθείρῃ τινὰς ἐπαγγελλόμενος, ἐπὶ βλάβῃ τοῦ δήμου ἢ ἰδίᾳ
 τινὸς τῶν πολιτῶν, τρόπῳ ἢ μηχανῇ ἡτινιοῦν, ἄτιμος ἔστω καὶ
 15 παῖδες καὶ τὰ ἐκείνου.

Οὕτω τοίνυν οὗτός ἐστ' ἀσεβὴς καὶ μιαρὸς καὶ πᾶν ἂν 114
 ὑποστὰς εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι, εἰ δ' ἀληθὲς ἢ ψεῦδος ἢ πρὸς
 ἐχθρὸν ἢ φίλον ἢ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' οὐδ' ὅτιοῦν διορίζων,
 ὥστ' ἐπαιτιασάμενός με φόνου καὶ τοιοῦτο πρᾶγμ' ἐπαγαγών, [552]
 20 εἴασε μὲν μ' εἰσιτητήρι' ὑπὲρ τῆς βουλῆς ἱεροποιῆσαι καὶ
 θῦσαι καὶ κατάρξασθαι τῶν ἱερῶν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὅλης τῆς
 πόλεως, εἴασε δ' ἀρχεθεωροῦντ' ἀγαγεῖν τῷ Διὶ τῷ Νεμείῳ 115
 τὴν κοινὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως θεωρίαν, περιεΐδε δὲ ταῖς σε-
 μναῖς θεαῖς ἱεροποιὸν αἰρεθέντ' ἐξ Ἀθηναίων ἀπάντων τρίτον
 25 αὐτὸν καὶ καταρξάμενον τῶν ἱερῶν. ἂρ' ἂν, εἰ γ' εἶχε
 στιγμήν ἢ σκιὰν τούτων ὧν κατεσκεύαζεν κατ' ἐμοῦ, ταῦτ'
 ἂν εἴασεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. οὐκοῦν ἐξελέγχεται τούτοις
 ἐναργῶς ὕβρει ζητῶν μ' ἐκβάλλειν ἐκ τῆς πατρίδος.

1 ὁμοίων] νόμων S   2 λοιποῖς SYP: πολλοῖς vulg., cf. xix
 101 ἡμῖν Taylor, cf. §§ 138, 143, 209: ἡμῶν codd.   3 τὴν
 add. S: om. vulg.   9 ἀπείποι S: εἶποι (vel & εἴποι) celt.   10 λέγε
 vulg: λέγων S   13 ἢ ἰδίᾳ Westermann: καὶ ἰδίᾳ Reiske: καὶ δια
 S vulg.   17 ἢ (εἰ) πρὸς Dobree   20 εἰσιτητήρια Herwerden:
 εἰσιτήρια (εἰσηγήρια S!) codd.   22 ἀρχεθεωροῦντ' Blass (coll.
 Meisterhans Gr. Att. Inschr.): ἀρχιθεωροῦντ' codd.   28 ἐκβάλλειν
 S FYO: ἐκβαλεῖν al., cf. § 109

- 116 Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ πρᾶγμ' οὐδὲ καθ' ἓν, πανταχῇ
στρέφων, οἷός τ' ἦν ἀγαγεῖν ἐπ' ἐμέ, φανερώς ἤδη δι' ἐμέ
τὸν Ἀρίσταρχον ἐσυκοφάντει. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ·
τῆς δὲ βουλῆς περὶ τούτων καθημένης καὶ σκοπομένης,
παρελθὼν οὗτος 'ἀγνοεῖτ' ἔφη 'ὦ βουλή, τὸ πρᾶγμα; καὶ 5
τὸν αὐτόχειρ' ἔχοντες' λέγων τὸν Ἀρίσταρχον 'μέλλετε καὶ
ζητεῖτε καὶ τετύφωσθε; οὐκ ἀποκτενεῖτε; οὐκ ἐπὶ τὴν οἰκίαν
117 βαδιεῖσθε; οὐχὶ συλλήψεσθε;' καὶ ταῦτ' ἔλεγ' ἡ μισρὰ
καὶ ἀναιδὴς αὕτη κεφαλὴ, ἐξεληλυθὼς τῇ προτεραίᾳ παρ'
Ἀριστάρχου, καὶ χρώμενος ὥσπερ ἂν ἄλλος τις τὰ πρὸ 10
τούτου, καί, ὅτ' ἠτύχει, πλείστα παρεσχηκότος ἐκείνου
πράγματά μοι περὶ τῶν πρὸς τοῦτον ἀπαλλαγῶν. εἰ μὲν
οὖν εἰργάσθαι τι τούτων ἐφ' οἷς ἀπόλωλεν ἡγούμενος τὸν
Ἀρίσταρχον καὶ πεπιστευκὼς τοῖς τῶν αἰτιασάμενων λόγοις
[553] ταῦτ' ἔλεγεν, χρὴν μὲν οὐδ' οὕτω (μετρία γὰρ δίκη παρὰ τῶν 15
118 φίλων ἐστίν, ἅν τι δοκῶσι πεποιηκέναι δεινόν, μηκέτι τῆς
λοιπῆς φιλίας κοινωνεῖν, τὸ δὲ τιμωρεῖσθαι καὶ ἐπεξιέναι
τοῖς πεπονθόσι καὶ τοῖς ἐχθροῖς παραλείπεται). ὅμως δ'
ἔστω τούτῳ γε συγγνώμη. εἰ δὲ λαλῶν μὲν καὶ ὁμωρόφιος
γιγνόμενος ὥς οὐδὲν εἰργασμένῳ φανήσεται, λέγων δὲ καὶ 20
καταιτιώμενος ταῦθ' εἵνεκα τοῦ συκοφαντεῖν ἐμέ, πῶς οὐ
119 δεκάκις, μᾶλλον δὲ μυριάκις δίκαιός ἐστ' ἀπολωλέναι; ἀλλὰ
μὴν ὥς ἀληθῇ λέγω καὶ τῇ μὲν προτεραίᾳ ὅτε ταῦτ' ἔλεγει,
εἰσεληλύθει καὶ διείλεκτ' ἐκείνῳ, τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν
(τοῦτο γάρ, τοῦτ' οὐκ ἔχον ἐστὶν ὑπερβολὴν ἀκαθαρσίας, 25
ἄνδρες Ἀθηναῖοι) εἰσελθὼν οἴκαδ' ὥς ἐκείνον καὶ ἐφεξῆς
οὕτωςι καθεζόμενος, τὴν δεξιὰν ἐμβαλὼν, παρόντων πολλῶν,

2 δι' ἐμέ Y O, cf. xviii 13: δι' ἐμοῦ S vulg. 5 τὸ πρᾶγμα, ὦ
βουλὴ A F 10 post τις add. αὐτῷ vulg.: om. S Y O 12 ἀπαλ-
λαγῶν S P: διαλλαγῶν vulg. et S γρ., cf. § 151, xxxviii 6 18 παρα-
λείπεται S Y O P: ὑπολείπεται A: καταλείπεται al. 19 λαλῶν
S A' F O marg. P corr., cf. § 119: ἄλλων Y O¹: ἄλων μὲν κοινωνήσας
H. Stephanus, cf. § 121 συνδεδειπνηκώς 20 γενόμενος A 23 μὲν
om. S F Y O P (ἦ) ὅτε Cobet, sed cf. xliii 62 27 καθεζόμενος
A F: καθιζόμενος S Y O P

μετὰ τοὺς ἐν τῇ βουλῇ τούτους λόγους, ἐν οἷς αὐτόχειρα καὶ
τὰ δεινότατ' εἰρήκει τὸν Ἀρίσταρχον, ὥμνυε μὲν κατ' ἐξω-
λείας μηδὲν εἰρηκέναι κατ' αὐτοῦ φλαῦρον, καὶ οὐδὲν ἐφρόν-
τιζ' ἐπιορκῶν, καὶ ταῦτα παρόντων τῶν συνειδόντων, ἡξίου
5 δὲ καὶ πρὸς ἔμ' αὐτῷ δι' ἐκείνου γίγνεσθαι τὰς διαλύσεις,
τούτων τοὺς παρόντας ὑμῖν καλῶ μάρτυρας. καίτοι πῶς οὐ 120
δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μᾶλλον δ' ἀσεβές, λέγειν ὡς
φονεύς, καὶ πάλιν ὡς οὐκ εἰρήκε ταῦτ' ἀπομνύναι, καὶ φόνον
μὲν ὀνειδίζειν, τούτῳ δ' ὁμωρόφιον γίγνεσθαι; κἂν μὲν ἀφῶ
10 τοῦτον ἐγὼ καὶ προδῶ τὴν ὑμετέραν καταχειροτονίην, οὐδέν,
ὡς ἔοικ', ἀδικῶ· ἂν δ' ἐπεξίω, λέλοιπα τὴν τάξιν, φόνον [554]
κοινωνῶ, δεῖ μ' ἀνηρπάσθαι. ἐγὼ δ' αὐτὸ τούναντίον οἶμαι,
εἰ τοῦτον ἀφήκα, λελοιπέναι μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν
τοῦ δικαίου τάξιν, φόνου δ' ἂν εἰκότως ἐμαντῶ λαχεῖν· οὐ
15 γὰρ ἦν μοι δῆπον βιωτὸν τοῦτο ποιήσαντι. ὅτι τοίνυν καὶ 121
ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

[Λυσίμαχος Ἀλωπεκῆθεν, Δημέας Σουνιεύς, Χάρης Θορίκιος,
Φιλῆμων Σφήττιος, Μόσχος Παιανιεύς, καθ' οὓς καιροὺς ἡ εἰσαγ-
20 γελία ἐδόθη εἰς τὴν βουλὴν ὑπὲρ Ἀριστάρχου τοῦ Μόσχου, ὅτι
εἶη Νικοδήμον ἀπεκτονός, οἶδαμεν Μειδίαν τὸν κρινόμενον ὑπὸ
Δημοσθένους, ᾧ μαρτυροῦμεν, ἐλθόντα πρὸς τὴν βουλὴν καὶ λέ-
γοντα μηδένα ἕτερον εἶναι τὸν Νικοδήμου φονέα, ἀλλ' Ἀρίσταρ-
χον, καὶ τοῦτον αὐτοῦ γεγονέναι αὐτόχειρα, καὶ συμβουλευόντα
25 τῇ βουλῇ βαδίζειν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν Ἀριστάρχου καὶ συλλαμ-
βάνειν αὐτόν. ταῦτα δ' ἔλεγε πρὸς τὴν βουλὴν τῇ προτεραίᾳ μετ'
Ἀριστάρχου καὶ μεθ' ἡμῶν συνδεδειπνηκώς. οἶδαμεν δὲ καὶ
Μειδίαν, ὡς ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς βουλῆς τούτους τοὺς λόγους εἰρη-
κώς, εἰσεληλυθότα πάλιν ὡς Ἀρίσταρχον καὶ τὴν δεξιάν [ὡς] ἐμ-
30 βεβληκότα καὶ ὀμνύοντα κατ' ἐξωλείας μηδὲν κατ' αὐτοῦ πρὸς
τὴν βουλὴν εἰρηκέναι φαῦλον, καὶ ἀξιούντα Ἀρίσταρχον ὅπως
ἂν διαλλάξῃ αὐτῷ Δημοσθένην.]

3 κατ' αὐτοῦ Α. cf. § 121 : περὶ αὐτοῦ S vulg. φλαῦρον vulg. :
φαῦλον SYOP, cf. § 121 12 αὐτὸ τούναντίον S, cf. xxii 5 : αὐ
τούναντίον cett. 18 Χάρης Reiske : χιάρης codd. 20 εἰς
Schaefer : ἡ εἰς codd. 24 αὐτοῦ YOP : αὐτὸν S vulg. 29 ὡς
del. Taylor 31 φαῦλον codd. : φλαῦρον Dindorf

- 122 Τίς οὖν ὑπερβολή, τίς ὁμοία τῇ τούτου γέγον' ἢ
γένοιτ' ἂν πονηρία; ὃς ἄνδρ' ἀτυχοῦντα, οὐδὲν αὐτὸν
ἡδικοκῶτα (ἐὼ γὰρ εἰ φίλον), ἅμα συκοφαντεῖν ᾤετο δεῖν
[555] καὶ πρὸς ἔμ' αὐτὸν διαλύειν ἡξίου, καὶ ταῦτ' ἔπραττε καὶ
χρήματ' ἀνῆλυσκεν ἐπὶ τῷ μετ' ἐκείνου κἀμὲ προσεκβαλεῖν 5
ἀδίκως.
- 123 Τοῦτο μέντοι τὸ τοιοῦτον ἔθος καὶ τὸ κατασκευάσμ', ὧ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν ἐπεξιούσι δικαίως ἔτι
πλείω περιστάναι κακά, οὐκ ἔμοι μὲν ἄξιόν ἐστ' ἀγανακτεῖν
καὶ βαρέως φέρειν, ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις παριδεῖν, πολλοῦ 10
γε καὶ δεῖ, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως ὀργιστέον, ἐκλογιζόμενοις
καὶ θεωροῦσιν ὅτι τοῦ μέν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥαδίως
κακῶς παθεῖν ἐγγύταθ' ὑμῶν εἰσιν οἱ πενέστατοι καὶ ἀσθεν-
έστατοι, τοῦ δ' ὑβρίσαι καὶ τοῦ ποιήσαντας μὴ δοῦναι δίκην,
ἀλλὰ τοὺς ἀντιπαρέξοντας πράγματα μισθώσασθαι, οἱ βδελυ- 15
124 ροὶ καὶ χρήματ' ἔχοντές [εἰσιν ἐγγυτάτω]. οὐ δὲ δεῖ παρορᾶν
τὰ τοιαῦτα, οὐδὲ τὸν ἐξείργοντα δέει καὶ φόβῳ τὸ δίκην ὦν
ἂν ἡμῶν ἀδικηθῇ τις λαμβάνειν παρ' αὐτοῦ ἄλλο τι χρῆ
νομίζειν ποιεῖν ἢ τὰς τῆς ἰσηγορίας καὶ τὰς τῆς ἐλευθερίας
ἡμῶν μετουσίας ἀφαιρεῖσθαι. ἐγὼ μὲν γὰρ ἴσως διεωσά- 20
μην, καὶ ἄλλος τις ἂν, ψευδῇ λόγον καὶ συκοφαντίαν, καὶ
οὐκ ἀνῆρπασμαι· οἱ δὲ πολλοὶ τί ποιήσετε, ἂν μὴ δημοσίᾳ
πᾶσιν φοβερὸν καταστήσητε τὸ εἰς ταῦτ' ἀποχρηῆσθαι τῷ
125 πλουτεῖν; δόντα λόγον καὶ ὑποσχόντα κρίσιν περὶ ὧν ἂν
τις ἐγκαλῇ, τότε ἀμύνεσθαι τοὺς [ἀδίκως] ἐφ' αὐτὸν ἐλθόν- 25
τας χρή, καὶ τότε, ἂν ἀδικοῦντας ὁρᾷ τις, οὐ προαναρπάξειν,
οὐδ' ἐπάγοντ' αἰτίας ψευδεῖς ἄκριτον ζητεῖν ἀποφεύγειν, οὐδ'
ἐπὶ τῷ διδόναι δίκην ἀσχάλλειν, ἀλλὰ μὴ ποιεῖν ἐξ ἀρχῆς
ἀσελγές μηδέν.
- 126 Ὅσα μὲν τοίνυν εἷς τε τὴν λητουργίαν καὶ τὸ σῶμ' 30

2 οὐδὲν S : οὐδὲ cett.

16 εἰσιν ἐγγυτάτω secl. Reiske

25 ἐγκαλῇ S vulg. : ἐγκαλέση A

ἀδίκως secl. Weil

26 fort.

ἂν . . . ὁρᾷ τις secludendum, servato ἀδίκως

ἀδικοῦντας vulg. :

ἀδικοῦντα SYO ὁρᾷ] φωρᾷ coni. Reiske

ὑβρίσθην, καὶ πάντ' ἐπιβουλευόμενος τρόπον καὶ πάσχων
κακῶς ἐκπέφευγα, ἀκηκόατ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. καὶ παρα- [556]
λείπω δὲ πολλά· οὐ γὰρ ἴσως ῥάδιον πάντ' εἰπεῖν. ἔχει δ'
οὕτως. οὐκ ἔστ' ἐφ' ὅτῳ τῶν πεπραγμένων ἐγὼ μόνος
5 ἡδίκημαι, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῖς εἰς τὸν χορὸν γεγενημένοις
ἀδικήμασιν ἡ φυλή, δέκατον μέρος ὑμῶν, συνηδίκηται, ἐπὶ
δ' οἷς ἔμ' ὕβρισε καὶ ἐπεβούλευσεν οἱ νόμοι, δι' οὓς εἷς
ἕκαστος ὑμῶν σῶς ἐστιν· ἐφ' ἅπασιν δὲ τούτοις ὁ θεός, ὃ
χορηγὸς ἐγὼ καθειστήκειν, καὶ τὸ τῆς ὀσίας, ὅτιδῆποτ' ἐστί,
10 τὸ σεμνὸν καὶ τὸ δαιμόνιον [συνηδίκηται]. δεῖ δὴ τοὺς γε 127
βουλομένους ὀρθῶς τὴν κατ' ἀξίαν τῶν πεπραγμένων παρὰ
τούτου δίκην λαμβάνειν, οὐχ ὥς ὑπὲρ ἐμοῦ μόνον ὄντος τοῦ
λόγου τὴν ὀργὴν ἔχειν, ἀλλ' ὥς ἐν ταύτῃ τῶν νόμων, τοῦ
θεοῦ, τῆς πόλεως, ὁμοῦ πάντων ἡδικημένων, οὕτω ποιεῖσθαι
15 τὴν τιμωρίαν, καὶ τοὺς βοηθοῦντας καὶ τοὺς συνεξεταζομέ-
νους μετὰ τούτου μὴ συνηγόρους μόνον, ἀλλὰ καὶ δοκιμαστὰς
τῶν τούτῳ πεπραγμένων ὑπολαμβάνειν εἶναι.

Εἰ μὲν τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σῶφρονα καὶ μέτριον 128
πρὸς τᾶλλα παρεσχηκῶς αὐτὸν Μειδίας καὶ μηδένα τῶν
20 ἄλλων πολιτῶν ἡδικηκῶς εἰς ἔμ' ἀσελγῆς μόνον οὕτω καὶ
βίαιος ἐγεγόνει, πρῶτον μὲν ἔγωγ' ἀτύχημ' ἂν ἐμαντοῦ
τοῦθ' ἡγούμην, ἔπειτ' ἐφοβούμην ἂν μὴ τὸν ἄλλον ἑαυτοῦ
βίον οὗτος μέτριον δεικνύων καὶ φιλάνθρωπον διακρούσῃται
τούτῳ τὸ δίκην ὧν ἔμ' ὕβρικεν δοῦναι. νυνὶ δὲ τοσαῦτ' ἐστὶ 129
25 τᾶλλ' ἢ πολλοὺς ὑμῶν ἡδίκησεν καὶ τοιαῦτα, ὥστε τούτου
μὲν τοῦ δέους ἀπήλλαγμαί, φοβουῖμαι δὲ πάλιν τούναντίον
μή, ἐπειδὴν πολλὰ καὶ δεῖν' ἐτέρους ἀκούηθ' ὑπ' αὐτοῦ [557]
πεπονθότας, τοιοῦτός τις ὑμῖν λογισμὸς ἐμπέσῃ· τί οὖν;

1 καὶ πάντ'] καὶ ὡς (vel ὅσα) πάντ' Herwerden 6 δέκατον S :
τὸ δέκατον cett. 7 εἷς om. S' (add. ead., ut videtur) AY
10 συνηδίκηται secl. Blass 12 λαμβάνειν A : λαβεῖν S vulg.
ἐμοῦ μόνον ὄντος A : ὑμῶν ὄντος μόνον SYOP : ἡμῶν ὄντος μόνον F
14 ὁμοῦ A : ἐμοῦ S vulg. 17 ὑπολαμβάνειν A 20 ἀσελγῆς
ante μόνον SA : post μόνον vulg. 27 ἀκούσῃτε F

σὺ δεινότερ' ἢ τῶν ἄλλων εἰς ἕκαστος πεπονθὼς ἀγανακτεῖς; πάντα μὲν δὴ τὰ τούτῳ πεπραγμένα οὗτ' ἂν ἐγὼ δυναίμην πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οὗτ' ἂν ὑμεῖς ὑπομείναιτ' ἀκούειν, οὐδ', εἰ τὸ παρ' ἀμφοτέρων ἡμῶν ὕδωρ ὑπάρξειε πρὸς τὸ λοιπόν, πᾶν τό τ' ἐμὸν καὶ τὸ τούτου προστεθέν, οὐκ ἂν ἐξαρκέσειεν. 5
 130 ἂ δ' ἐστὶ μέγιστα καὶ φανερώτατα, ταῦτ' ἐρῶ. μᾶλλον δ' ἐκεῖνο ποιήσω· ἀναγνώσομαι μὲν ὑμῖν, ὥς ἐμαυτῷ γέγραμμαι, πάντα τὰ ὑπομνήματα, λέξω δ' ὅ τι ἂν πρῶτον ἀκούειν βουλομένοις ὑμῖν ἦ, τοῦτο πρῶτον, εἴθ' ἕτερον, καὶ τᾶλλα τὸν αὐτὸν τρόπον, ἕως ἂν ἀκούειν βούλησθε. ἔστι δὲ ταῦτα 10 παντοδαπά, καὶ ὕβρεις πολλαὶ καὶ περὶ τοὺς οἰκείους κακουργήματα καὶ περὶ τοὺς θεοὺς ἀσεβήματα, καὶ τόπος οὐδεὶς ἐστὶν ἐν ᾧ τοῦτον οὐ θανάτου πεποιηκὸτ' ἄξια πόλλ' εὐρήσετε.

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΕΙΔΙΟΥ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ.

15

131 Ὅσα μὲν τοίνυν, ᾧ ἄνδρες δικασταί, τὸν αἰὶ προστυχόντ' αὐτῷ πεποίηκεν, ταῦτ' ἐστίν. καὶ παραλέλοιφ' ἕτερα· σὺ γὰρ ἂν δύναιτ' οὐδεὶς εἰσάπαξ εἰπεῖν ἂ πολλὸν χρόνον οὗτος ὑβρίζων συνεχῶς ἅπαντα τὸν βίον εἴργασται. ἄξιον δ' ἰδεῖν ἐφ' ὅσον φρονήματος ἡδὴ προελήλυθε τῷ τούτων δίκην 20 μηδενὸς δεδωκέναι. σὺ γὰρ ἡγείθ', ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, λαμπρὸν οὐδὲ νεανικὸν οὐδ' ἄξιον ἑαυτοῦ ὅ τι ἂν τις πρὸς ἐν' εἰς διαπράττηται, ἀλλ' εἰ μὴ φυλὴν ὅλην καὶ βουλὴν καὶ ἔθνος προπηλακιεῖ καὶ πολλοὺς ἀθρόους ὑμῶν ἅμ' ἐλᾷ, ἀβίωτον [558] ᾤετ' ἔσεσθαι τὸν βίον αὐτῷ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, 25
 132 μὲν εἰπεῖν ἔχων, περὶ δὲ τῶν συστρατευσαμένων ἱππέων εἰς Ἀργουραν ἵστε δήπου πάντες οἳ ἐδημηγόρησε παρ' ὑμῖν, ὅθ' ἦκεν ἐκ Χαλκίδος, κατηγορῶν καὶ φάσκων ὄνειδος ἐξελ-

1 δεινότερα codd.: δεινότερον lemma schol. p. 615. 19. Aut τί οὖν; σὺ δεινότερ' . . . ἀγανακτεῖς; legendum, aut τί οὖν σὺ δεινότερον . . . ἀγανακτεῖς; 4 distinxit Weil 5 τό τ' ἐμὸν . . . προστεθέν delere volunt Otto Jahn et Herwerden 8 τὰ ὑπομνήματα πάντα A 22 ἑαυτοῦ coni. Buttman: θανάτου codd., cf. § 130

θεῖν τὴν στρατιὰν ταύτην τῇ πόλει· καὶ τὴν λοιδορίαν ἦν
 ἐλοιδορήθη Κρατίνῳ περὶ τούτων, τῷ νῦν, ὡς ἐγὼ πυρθα-
 νομαι, μέλλουσι βοηθεῖν αὐτῷ, μέμνησθε. τὸν δὲ τοσοῦ-
 τοις ἀθροῖσι τῶν πολιτῶν ἔχθραν ἐπ' οὐδενὶ τηλικαύτην
 5 ἀράμενον πόσῃ πονηρίᾳ καὶ θρασυτήτι ταῦτα χρὴ νομίζειν
 πράττειν; καίτοι πότερ' εἰσὶν ὄνειδος, ὦ Μειδία, τῇ πόλει 133
 οἱ διαβάντες ἐν τάξει καὶ τὴν σκευὴν ἔχοντες ἦν προσήκε
 τοὺς ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐξιόντας καὶ συμβαλουμένους τοῖς
 συμμάχοις, ἣ σὺ ὁ μὴδὲ λαχεῖν εὐχόμενος τῶν ἐξιόντων ὅτ'
 10 ἐκληροῦ, τὸν θώρακα δ' οὐδεπώποτ' ἐνδύς, ἐπ' ἀστράβης δ'
 ὀχούμενος ἀργυρᾶς τῆς ἐξ Εὐβοίας, χλανίδας δὲ καὶ κυμβία
 καὶ κάδους ἔχων, ὧν ἐπελαμβάνονθ' οἱ πεντηκοστολόγοι;
 ταῦτα γὰρ εἰς τοὺς ὀπλίτας ἡμᾶς ἀπηγγέλλετο· οὐ γὰρ εἰς
 ταῦτόν ἡμεῖς τούτοις διέβημεν. εἴτα, εἴ σ' ἐπὶ τούτοις 134
 15 ἔσκωψεν Ἀρχετίων ἢ τις ἄλλος, πάντας ἤλαντες; εἰ μὲν
 γὰρ ἐποίεις ταῦτ', ὦ Μειδία, ἂ σέ φασιν οἱ συνιππεῖς καὶ
 κατηγορεῖς ὡς λέγοιεν περὶ σοῦ, δικαίως κακῶς ἤκουες· καὶ
 γὰρ ἐκείνους καὶ τουτουσὶ καὶ ὅλην τὴν πόλιν ἠδίκηεις καὶ
 κατήσχυνες. εἰ δὲ μὴ ποιῶντός σου κατεσκεύαζόν τινες
 20 καταψευδόμενοί σου, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν στρατιωτῶν οὐκ ἐκεί-
 νοις ἐπετίμων, ἀλλὰ σοὶ ἐπέχαιρον, δῆλον ὅτι ἐκ τῶν ἄλλων
 ὧν ἕξης ἄξιος αὐτοῖς ἐδόκει εἶναι τοῦ τοιαυτοῦ ἀκούειν·
 σαυτὸν οὖν μετριώτερον ἐχρῆν παρέχειν, οὐκ ἐκείνους δια- [559]
 βάλλειν. σὺ δ' ἀπειλεῖς πᾶσιν, ἐλαύνεις πάντας· τοὺς 135

2 τῷ νῦν add. S ant. m. § 133 καίτοι . . . § 134 ἤλαντες ' obelis notatae sunt in S; in B tantummodo usque ad extremam § 133 obeli pertinent: simil. in F, sed ibi posterioribus vii versibus obeli, prioribus vii διπλαῖ ὠβελισμέναι appictae, Blass 9 μὴδὲ λαχεῖν vulg.: μὴ λαχεῖν S¹ solus 11 ἀργυρᾶς τῆς ἐξ εὐβοίας S, Helladius ap. Photium, cf. § 164: Ἀργούρας τῆς ἐξ Εὐβοίας Y O P: ἐξ Ἀργούρας τῆς Εὐβοίας A F B, Herodian., Macrobian., Harpocr. s.v. ἀστράβη: ἀργυρᾶς secl. Dindorf. Duplicem lectionem, cuius alteram S alteram habet A F, pervetustam fuisse satis liquet (cf. schol. pp. 617, 26; 618, 3) 14 εἴτα εἴ σ' . . . ἔσκωψεν vulg.: εἴτα εἴ σ' . . . εἰσκωψομεν S solus: εἴτα εἰς ἐπὶ . . . ἔσκωψεν S γρ.: εἴτα ἐπὶ τούτοις εἴ σ' ἔσκωψεν Weil: εἴθ' εἰς . . . εἴ σ' ἔσκωψεν Blass

ἄλλους ἀξιοῖς ὅ τι σὺ βούλει σκοπεῖν, οὐκ αὐτὸς σκοπεῖς ὅ τι μὴ λυπήσεις τοὺς ἄλλους ποιῶν. καὶ τὸ δὴ σχετλιώ-
 τατον. καὶ μέγιστον ἔμοιγε δοκοῦν ὕβρεως εἶναι σημεῖον·
 τοσοῦτων ἀνθρώπων, ὧς μιὰ κεφαλὴ, σὺ παρελθὼν
 ἀθρόων κατηγορεῖς, ὃ τίς οὐκ ἂν ἔφριξε ποιῆσαι τῶν ἄλλων;

- 136 Τοῖς μὲν τοίνυν ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις ὁρῶ τοῖς κρινο-
 μένοις, ὧς ἄνδρες δικασταί, ἐν μὲν ἡ δὴ ὄντα τὰδικήμαθ' ἅ
 κατηγορεῖται, λόγους δ' ἀφθόγους τοιοῦτους ὑπάρχοντας 'τίς
 ὑμῶν ἐμοί τι σύνοιδε τοιοῦτον; τίς ὑμῶν ἐμὲ ταῦθ' ἐόρακε 10
 ποιοῦντα; οὐκ ἔστιν, ἀλλ' οὔτοι δι' ἐχθραν καταψεύδονται
 μου, καταψευδομαρτυροῦμαι,' τὰ τοιαῦτα· τούτῳ δ' αὖ τὰ-
 137 ναντία τούτων. πάντας γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω τὸν τρό-
 πον καὶ τὴν ἀσέλγειαν καὶ τὴν ὑπερηφανίαν τοῦ βίου, καὶ
 πάλαι θαυμάζειν ἐνίοις οἶομαι ὧν αὐτοὶ μὲν ἴσασιν, οὐκ 15
 ἀκηκόασι δὲ νῦν ἐμοῦ. πολλοὺς δὲ τῶν πεπονθότων οὐδὲ
 πάνθ' ὅς' ἡδίκηνται μαρτυρεῖν ἐθέλοντας ὁρῶ, τὴν βίαν καὶ
 τὴν φιλοπραγμοσύνην ὁρῶντας τὴν τούτου καὶ τὴν ἀφορμήν,
 ἥπερ ἰσχυρὸν ποιεῖ καὶ φοβερὸν τὸν κατάπτυστον τουτονί.
 138 τὸ γὰρ ἐπ' ἐξουσίας καὶ πλούτου πονηρὸν εἶναι καὶ ὑβρι- 20
 στὴν τεῖχος ἐστὶ πρὸς τὸ μηδὲν ἂν αὐτὸν ἐξ ἐπιδρομῆς
 παθεῖν, ἐπεὶ περιαιρεθεὶς οὗτος τὰ ὄντα ἴσως μὲν οὐκ ἂν
 ὑβρίζει, εἰ δ' ἄρα, ἐλάττονος ἀξίος ἔσται τοῦ μικροτάτου
 [560] παρ' ὑμῖν· μάτην γὰρ λοιδορήσεται καὶ βοήσεται, δίκην δ',
 139 ἂν ἀσελαίνῃ τι, τοῖς ἄλλοις ἡμῖν ἐξ ἴσου δώσει. νῦν δ', 25
 οἶμαι, τούτου προβέβληται Πολύευκτος, Τιμοκράτης, Εὐ-
 κτήμων ὁ κονιορτός· τοιοῦτοί τινές εἰσι μισθοφόροι περὶ
 αὐτόν, καὶ πρὸς ἔθ' ἕτεροι τούτοις, μαρτύρων συνεστῶς
 ἔταιρεία, φανερώς μὲν οὐκ ἐνοχλούντων ὑμῖν, σιγῇ δὲ τὰ
 ψευδῇ ῥᾶσ' ἐπινεύοντων. οὗς μὰ τοὺς θεοὺς οὐδὲν ὥφε- 30

18 ὁρῶντας] δεδιότας A: inde ὁρῶδοντας Taylor 26 προβέ-
 βληνται A F 28 ἔτι ἕτεροι τούτοις S marg. pr. m.: ἕτεροι τούτοις
 S: ἔτι τούτοις ἕτεροι F: τούτοις ἕτεροι Blass 30 sqq. verba οὗς
 . . . μαρτυρεῖν obelis notata in S F

λείσθαι νομίζω παρὰ τούτου· ἀλλὰ δεινοί τινές εἰσιν, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φθείρεσθαι πρὸς τοὺς πλουσίους καὶ παρεῖ-
 ναι καὶ μαρτυρεῖν. πάντα δὲ ταῦτ', οἶμαι, φοβέρ' ἐστὶ τῶν 140
 ἄλλων ὑμῶν ἐκάστῳ καθ' ἑαυτὸν ὅπως δύναται ζῶντι. οὐπερ
 5 εἵνεκα συλλέγεσθ' ὑμεῖς, ἦν', ὧν καθ' ἓν' ἐστὶν ἕκαστος
 ὑμῶν ἐλάττων ἢ φίλοις ἢ τοῖς οὖσιw ἢ τῶν ἄλλων τινί,
 τούτων συλλεγέντες ἐκάστου κρείττους τε γίγνησθε καὶ
 παύητε τὴν ὕβριν.

Τάχα τοίνυν καὶ τοιοῦτός τις ἤξει πρὸς ὑμᾶς λόγος, 'τί 141
 10 δὴ τὰ καὶ τὰ πεπονθὼς ὁ δεῖν' οὐκ ἐλάμβανεν δίκην παρ'
 ἐμοῦ;' ἢ 'τί δὴ' πάλιν ἄλλον ἴσως τινὰ τῶν ἡδικομένων
 ὀνομάζων. ἐγὼ δὲ δι' ἧς μὲν προφάσεις ἕκαστος ἀφίσταται
 τοῦ βοηθεῖν αὐτῷ, πάντας ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω· καὶ γὰρ
 ἀσχολία καὶ ἀπραγμοσύνη καὶ τὸ μὴ δύνασθαι λέγειν καὶ
 15 ἀπορία καὶ μυρί' ἐστὶν αἷτια· προσήκειν μέντοι τούτῳ μὴ 142
 ταῦτα λέγειν ἡγοῦμαι νυνί, ἀλλ' ὥς οὐ πεποίηκέ τι τούτων
 ὧν αὐτοῦ κατηγόρηκα διδάσκειν, ἔαν δὲ μὴ δύνηται, διὰ
 ταῦτ' ἀπολωλέναι πολὺ μᾶλλον. εἰ γὰρ τηλικούτος τίς
 ἐστὶν ὥστε τοιαῦτα ποιῶν δύνασθαι καθ' ἓν' ἕκαστον ἡμῶν
 20 ἀποστερεῖν τοῦ δίκης παρ' αὐτοῦ τυχεῖν, κοινῇ νῦν, ἐπει- [561]
 δήπερ εἴληπται, πᾶσιν ὑπὲρ ἀπάντων ἐστὶ τιμωρητέος ὡς
 κοινὸς ἐχθρὸς τῇ πολιτείᾳ.

Λέγεται τοίνυν ποτ' ἐν τῇ πόλει κατὰ τὴν παλαιὰν ἐκεί- 143
 νην εὐδαιμονίαν Ἀλκιβιάδης γενέσθαι, ᾧ σκέψασθε τίνων
 25 ὑπαρχόντων καὶ ποίων τινῶν πρὸς τὸν δῆμον πῶς ἐχρήσανθ'
 ὑμῶν οἱ πρόγονοι, ἐπειδὴ βδελυρὸς καὶ ὑβριστὴς ᾤετο δεῖν
 εἶναι. καὶ οὐκ ἀπεικᾶσαι δήπου Μειδίαν Ἀλκιβιάδῃ βου-
 λόμενος τούτου μέμνημαι τοῦ λόγου (οὐχ οὕτως εἰμ' ἄφρων
 οὐδ' ἀπόπληκτος ἐγώ), ἀλλ' ἦν' εἰδῆθ' ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 30 ναῖοι, καὶ γυνῶθ' ὅτι οὐδὲν οὐτ' ἔστιν οὐτ' ἔσται, οὐ γένος,

16 τι τούτων ὧν] ταῦτ' ἐφ' οἷς A F γρ.

A F S corr.

19 ἡμῶν ἕκαστον F

18 μᾶλλον ἐστὶ δίκαιος

25 τινῶν] τιμῶν A F γρ.

§§ 143-148 'obelis notatae in S; in B usque ad κόπτειν διαφέρει tantum (§ 147) obeli pertinent: in F etiam sequens versus notatus' (Blass)

- οὐ πλοῦτος; οὐ δύναμις, ὅ τι τοῖς πολλοῖς ὑμῖν, ἂν ὕβρις
 144 προσῇ, προσήκει φέρειν. ἐκείνος γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 λέγεται πρὸς πατρὸς μὲν Ἀλκμεωνιδῶν εἶναι (τούτους δὲ
 φασιν ὑπὸ τῶν τυράννων ὑπὲρ τοῦ δήμου στασιάζοντας
 ἐκπεσεῖν, καὶ δανεισαμένους χρήματ' ἐκ Δελφῶν ἐλευθερώ- 5
 σαι τὴν πόλιν καὶ τοὺς Πεισιστράτου παῖδας ἐκβαλεῖν),
 πρὸς δὲ μητρὸς Ἰππονίκου καὶ ταύτης τῆς οἰκίας ἧς ὑπάρ-
 145 χουσι πολλαὶ καὶ μεγάλαι πρὸς τὸν δῆμον εὐεργεσίαι. οὐ
 μόνον δὲ ταῦθ' ὑπήρχεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ
 δήμου θέμενος τὰ ὄπλα δις μὲν ἐν Σάμφ, τρίτον δ' ἐν αὐτῇ 10
 τῇ πόλει, τῷ σώματι τὴν εὐνοίαν, οὐ χρήμασιν οὐδὲ λόγοις
 ἐνεδείξατο τῇ πατρίδι. ἔτι δ' ἵππων Ὀλυμπίασιν ἀγῶνες
 ὑπήρχον αὐτῷ καὶ νῖκαι καὶ στέφανοι, καὶ στρατηγὸς ἄριστος,
 [562] καὶ λέγειν ἐδόκει πάντων, ὥς φασιν, εἶναι δεινότατος. ἀλλ' 15
 146 ὅμως οἱ κατ' ἐκείνον ὑμέτεροι πρόγονοι οὐδενὸς τούτων 15
 αὐτῷ συνεχώρησαν ὑβρίξειν αὐτούς, ἀλλὰ ποιήσαντες φυγὰδ'
 ἐξέβαλον· καὶ Λακεδαιμονίων ὄντων ἰσχυρῶν τότε, καὶ
 Δεκέλειαν ἑαυτοῖς ἐπιτειχισθῆναι καὶ τὰς ναῦς ἀλῶναι
 καὶ πάνθ' ὑπέμειναν, ὅτιοῦν ἄκουτες παθεῖν κάλλιον εἶναι
 147 νομίζοντες ἢ ἐκόντες ὑβρίζεσθαι συγχωρῆσαι. καίτοι τί 20
 τοσοῦτον ἐκείνος ὕβρισεν, ἡλίκον οὗτος νῦν ἐξελέλεγκται;
 Ταυρέαν ἐπάταξε χορηγούντ' ἐπὶ κόρρηι. ἔστω ταῦτα,
 ἀλλὰ χορηγῶν γε χορηγούντα τοῦτ' ἐποίησεν, οὐπω τόνδε
 τὸν νόμον παραβαίνων· οὐ γὰρ ἔκειτό πω. εἶρξεν Ἀγάθ-
 αρχον τὸν γραφέα· καὶ γὰρ ταῦτα λέγουσιν. λαβὼν γέ 25
 τι πλημμελοῦνθ' ὥς φασιν· ὅπερ οὐδ' ὀνειδίζειν ἄξιον.
 τοὺς Ἑρμᾶς περιέκοπτεν. ἅπαντα μὲν, οἶμαι, τὰσεβήματα
 τῆς αὐτῆς ὀργῆς δίκαιον ἀξιοῦν· τὸ δ' ὅλως ἀφανίζειν ἱερὰ
 ἔσθ' ὅ τι τοῦ κόπτειν [τοὺς Ἑρμᾶς] διαφέρει· οὐκοῦν οὗτος

1 ὑμῖν S F corr. : ὑμῶν vulg.

7 ἦς) οἷς S

13 καὶ στέφανοι

om. S¹ A Y O P : add. F S corr.

15 ἐκείνον τὸν χρόνον ἡμέτεροι

F Y O P 20 συγχωρῆσαι secl. Cobet

28 ἱερὰ S¹ solus, v supra

scr. ant. m. (ἐσθῆτα m. rec. in marg.), cf. schol. p. 625, 12 'ἱερὰ'

μόνον ἢ ἀρχαία ἔχει : ἱερὰν ἐσθῆτα vulg.

29 κόπτειν S solus : περι-

κόπτειν celt. τοὺς Ἑρμᾶς delendum esse vidit Dobree si ἱερὰ receperis

ἐξελέλεγκται τοῦτο ποιῶν. ἀντιθῶμεν δὴ τίς ὢν καὶ τίσι 148
ταῦτ' ἐνδεικνύμενος. μὴ τοίνυν ὑμῖν, πρὸς τῷ μὴ καλόν,
μηδὲ θεμιτὸν νομίζετ', ἄνδρες δικασταί, μηδ' ὅσιον εἶναι
τοιούτων ἀνδρῶν οὔσιν ἀπογόνους, πονηρὸν καὶ βίαιον καὶ
5 ὑβριστὴν λαβοῦσιν ἄνθρωπον καὶ μηδένα μηδαμόθεν, συγ-
γνώμης ἢ φιλανθρωπίας ἢ χάριτός τινος ἀξιῶσαι. τίνος
γὰρ εἵνεκα; τῶν στρατηγιῶν· ἀλλ' οὐδὲ καθ' αὐτὸν στρατι-
ώτης οὗτος οὐδενός ἐστ' ἄξιος, μή τί γε τῶν ἄλλων ἡγεμών.
ἀλλὰ τῶν λόγων· ἐν οἷς κοιτῇ μὲν οὐδὲν πώποτ' εἴπ' ἀγα-
10 θόν, κακῶς δ' ἰδίᾳ πάντας ἀνθρώπους λέγει. γένους εἵνεκα 149
τῇ Δία· καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν τὰς ἀπορρήτους, ὥσπερ ἐν [563]
τραγωδίᾳ, τὰς τούτου γονάς; ᾧ δὲ ἐναντιώτατα συμβέβηκεν
εἶναι· ἢ μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς μήτηρ, ἢ τεκοῦσ' αὐτόν, πλεῖ-
στον ἀπάντων ἀνθρώπων εἶχε νοῦν, ἢ δὲ δοκοῦσα καὶ ὑπο-
15 βαλομένη πασῶν ἦν ἀνοητοτάτη γυναικῶν. σημεῖον δέ· ἢ
μὲν γὰρ ἀπέδοτ' εὐθύς γενόμενον, ἢ δ' ἐξὸν αὐτῇ βελτίω
πρίασθαι τῆς αὐτῆς τιμῆς τοῦτον ἡγόρασεν. καὶ γὰρ τοι 150
διὰ τοῦτο τῶν οὐ προσηκόντων ἀγαθῶν κύριος γεγονώς, καὶ
πατρίδος τετυχηκώς ἢ νόμοις τῶν ἀπασῶν πόλεων μάλιστ'
20 οἰκεῖσθαι δοκεῖ, οὐδέν' οἶμαι τρόπον φέρειν οὐδὲ χρῆσθαι
τούτοις δύναται, ἀλλὰ τὸ τῆς φύσεως ὡς ἀληθῶς βάρβαρον
καὶ θεοῖς ἐχθρὸν ἔλκει καὶ βιάζεται, καὶ φανερόν ποιεῖ τοῖς
παροῦσιν ὥσπερ ἀλλοτρίοις, ὅπερ ἔστιν, αὐτὸν χρώμενον.

Τοσούτων τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων ἂ τῷ βδελυρῷ 151
25 τούτῳ καὶ ἀναιδεῖ βεβίωται, ἔνιοί μοι προσιόντες, ὦ ἄνδρες
δικασταί, τῶν χρωμένων αὐτῷ, παραινούντες ἀπαλλαγῆναι
καὶ καθυφείναι τὸν ἀγῶνα τουτονί, ἐπειδὴ με μὴ πείθοιεν,
ὡς μὲν οὐ πολλὰ καὶ δεινὰ πεποίηκεν οὗτος καὶ δίκην ἦν-

2 post ἐνδεικνύμενος add. S marg. ἐπήρθη ταῦτα ποιεῖν 14 ὑπο-
βαλομένη S F schol. p. 627, 8: ὑποβαλλομένη Y O P: ὑπολαμβανο-
μένη Λ 17 τῆς αὐτῆς Dobree: ταύτης τῆς S: τῆς ἴσης Λ F
19 τετυχηκώς Λ F: τετευχώς S al. 21 ὡς ἀληθῶς βάρβαρον Λ F et
omisso ὡς schol. p. 626, 27: βάρβαρον ἀληθῶς S al. 24 ὄντων ἂ
... βεβίωται Λ F: ὄντων ... ὢν βεβίωται S al. 28 οὗτος
S Y O P: οὐτοσὶ Λ F

τινοῦν ἂν δοίῃ δικαίως τῶν πεπραγμένων, οὐκ ἐτόλμων
λέγειν, ἐπὶ ταῦτα δ' ἀπήντων ὡς 'ἐάλωκεν ἤδη καὶ κατε-
ψήφισται· τίνος τιμήσειν αὐτῷ προσδοκᾷς τὸ δικαστήριον;
οὐχ ὁρᾷς ὅτι πλουτεῖ καὶ τριηραρχίας ἐρεῖ καὶ λητουργίας;
σκόπει δὴ μὴ τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσεται, καὶ ἐλάττω πολὺν 5
152 τῇ πόλει καταθεῖς ἢ ὅσα σοι δίδωσι καταγελάσῃ.' ἐγὼ δὲ
[564] πρῶτον μὲν οὐδὲν ἀγεννὲς ὑμῶν καταγινώσκω, οὐδ' ὑπο-
λαμβάνω τιμήσειν οὐδὲν ἐλάττονος τούτῳ ἢ ὅσον καταθεῖς
οὗτος παύσεται τῆς ὕβρεως· τοῦτο δ' ἐστὶ μάλιστα μὲν
θάνατος, εἰ δὲ μή, πάντα τὰ ὄντ' ἀφελέσθαι. ἔπειθ' ὑπὲρ 10
τῶν τούτου λητουργιῶν καὶ τῶν τριηραρχιῶν καὶ τῶν τοιού-
153 των λόγων ὡδὶ γινώσκω. εἰ μὲν ἐστίν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τὸ λητουργεῖν τοῦτο, τὸ ἐν ὑμῖν λέγειν ἐν ἀπάσαις
ταῖς ἐκκλησίαις καὶ πανταχοῦ 'ἡμεῖς οἱ λητουργοῦντες, ἡμεῖς
οἱ προεισφέροντες ὑμῖν, ἡμεῖς οἱ πλούσιοί ἐσμεν,' εἰ τὸ τὰ 15
τοιαῦτα λέγειν, τοῦτ' ἐστὶν λητουργεῖν, ὁμολογῶ Μειδίαν
ἀπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει λαμπρότατον γεγενῆσθαι· ἀπο-
κναλεῖ γὰρ ἀηδία δῆπου καὶ ἀναισθησία καθ' ἐκάστην τὴν
154 ἐκκλησίαν ταῦτα λέγων. εἰ μέντοι τί ποτ' ἐστὶν ἢ λητουρ-
γεῖν τῇ ἀληθείᾳ δεῖ σκοπεῖν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ· καὶ θεάσασθ' 20
ὡς δικαίως αὐτὸν ἐξετάσω, πρὸς ἑμαυτὸν κρίνων. οὗτος, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγονὼς ἔτη περὶ πεντήκοντ' ἴσως ἢ
μικρὸν ἔλαττον οὐδὲν ἐμοῦ πλείους λητουργίας ὑμῖν λελη-
τούργηκεν, ὃς δύο καὶ τριάκοντ' ἔτη γέγονα. καὶ γὰρ μὲν κατ'
ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐτριηράρχουν, εὐθὺς ἐκ παίδων ἐξε- 25
155 ἔκ τῶν ἰδίων [οἴκων] καὶ τὰς ναῦς ἐπληρούμεθ' αὐτοί· οὗτος
δέ, ὅτε μὲν κατὰ ταύτην τὴν ἡλικίαν ἦν ἦν ἐγὼ νῦν, οὐδέπω
λητουργεῖν ἤρχετο, τηνικαῦτα δὲ τοῦ πράγματος ἦπται, ὅτε

8 οὐδὲν Blass, cf. § 154 οὐδὲν ἐμοῦ πλείους : οὐδενὸς codd. 9 οὗτος
SA : οὕτως F : οὕτως al. 21 κρίνων vulg. S corr. : κρινῶ S¹ :
κρινῶ Weil 23 ἔλαττον Bekker : ἐλάττον (sic) S¹ : ἐλάττω cett.
24 δύο] fort. δ' (= τέσσαρα) Goodwin : ΔΔΔΠ (= 35) pro ΔΔΔΠ
Nicklin 27 οἴκων SYOP : secl. Blass : οἴκων ἐδαπανῶμεν F :
ἐδαπανῶμεν A : διφκοῦμεν Schaefer : ἦκε Dobree

πρῶτον μὲν διακοσίους καὶ χιλίους πεποιήκατε συντελεῖς
 ὑμεῖς, παρ' ὧν εἰσπραττόμενοι τάλαντον τάλαντου μισθοῦσι
 τὰς τριηραρχίας οὗτοι, εἴτα πληρώμαθ' ἡ πόλις παρέχει καὶ [565]
 σκευὴ δίδωσιν, ὥστ' αὐτῶν ἐνίοις τῇ ἀληθείᾳ τὸ μηδὲν
 5 ἀναλῶσαι καὶ δοκεῖν λελητουργηκέναι καὶ τῶν ἄλλων λη-
 τουργιῶν ἀτελεῖς γεγενῆσθαι περίεστιν. ἀλλὰ μὴν τί ἄλλο; 156
 τραγωδοῖς κεχορήγηκέ ποθ' οὗτος, ἐγὼ δ' αὐληταῖς ἀνδράσιν.
 καὶ ὅτι τοῦτο τὰνάλωμ' ἐκείνης τῆς δαπάνης πλέον ἐστὶ
 πολλῶ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. καὶ γὰρ μὲν ἐθελουτῆς νῦν, οὗτος
 10 δὲ καταστὰς ἐξ ἀντιδόσεως τότε, οὗ χάριν οὐδεμίαν δήπου
 δικαίως ἂν τις ἔχοι. τί ἔτι; εἰστίακα τὴν φυλὴν ἐγὼ καὶ
 Παναθηναίοις κεχορήγηκα, οὗτος δ' οὐδέτερα. ἡγεμῶν συμ- 157
 μορίας ὑμῖν ἐγενόμην ἐγὼ ἔτη δέκα, ἴσον Φορμίωνι καὶ
 Λυσιθείδῃ καὶ Καλλαίσχρῳ καὶ τοῖς πλουσιωτάτοις, εἰσφέ-
 15 ρων οὐκ ἀφ' ὑπαρχούσης οὐσίας (ὑπὸ γὰρ τῶν ἐπιτρόπων
 ἀπεστερήμην), ἀλλ' ἀπὸ τῆς δόξης ὧν ὁ πατήρ μοι κατέλιπεν
 καὶ ὧν δίκαιον ἦν με δοκιμασθέντα κομίσασθαι. ἐγὼ μὲν
 οὖν οὕτως ὑμῖν προσενήνεγμαι, Μειδίας δὲ πῶς; οὐδέπω
 καὶ τήμερον συμμορίας ἡγεμῶν γέγονεν, οὐδὲν τῶν πατρῴων
 20 ἀποστερηθεὶς ὑπ' οὐδενός, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς πολλὴν
 οὐσίαν παραλαβών. τίς οὖν ἡ λαμπρότης, ἡ τίνες αἱ λη- 158
 τουργίαι καὶ τὰ σέμν' ἀναλώματα τούτου; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ
 ὀρώ, πλὴν εἰ ταῦτά τις θεωρεῖ· οἰκίαν ὠκοδόμηκεν Ἐλευ-
 σῖνι τοσαύτην ὥστε πᾶσιν ἐπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ, καὶ
 25 εἰς μυστήρια τὴν γυναῖκ' ἄγει, κἂν ἄλλοσέ ποι βούληται,
 ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ Σικυῶνος, καὶ τρεῖς ἀκολού-
 θους ἢ τέτταρας αὐτὸς ἔχων διὰ τῆς ἀγορᾶς σοβεῖ, κυμβία
 καὶ ῥυτὰ καὶ φιάλας ὀνομάζων οὕτως ὥστε τοὺς παριόντας
 ἀκούειν. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν τῆς ἰδίας τρυφῆς εἵνεκα Μειδίας [566]
 30 καὶ περιουσίας κτᾶται, οὐκ οἶδ' ὅ τι τοὺς πολλοὺς ὑμῶν 159

6 ἀτελεῖς SAYP: ἀτελέσι vulg.

post δήπου AF: om. S solus

F schol. p. 629, 22

γὰρ om. A

10 αὐτῷ ante δήπου add. YP:

21 ἐστιν post οὖν add. S al.: om.

22 τὰ ante τούτου add. A: om. S FYOP

ὠφελεί· ἃ δ' ἐπαιρόμενος τούτοις ὑβρίζει, ἐπὶ πολλοὺς καὶ τοὺς τυχόντας ἡμῶν ἀφικνούμεν' ὁρῶ. οὐ δεῖ δὴ τὰ τοιαῦθ' ἐκάστοτε τιμᾶν οὐδὲ θαυμάζειν ὑμᾶς, οὐδὲ τὴν φιλοτιμίαν ἐκ τούτων κρίνειν, εἴ τις οἰκοδομῇ λαμπρῶς ἢ θεραπαίνας κέκτηται πολλὰς ἢ σκευή [καλά], ἀλλ' ὅς ἂν ἐν τούτοις λαμ- 5 πρὸς καὶ φιλότιμος ᾖ, ὧν ἅπασι μέτεστι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν· ὧν οὐδὲν εὐρήσετε τούτῳ προσόν.

160 Ἀλλὰ νῦν Δία τριήρη ἐπέδωκεν· ταύτην γὰρ οἶδ' ὅτι θρυλήσει, καὶ φήσει 'ἐγὼ ὑμῖν τριήρη ἐπέδωκα.' οὕτως δὴ ποιήσατε. εἰ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φιλοτιμίας εἵνεκα 10 ταύτην ἐπέδωκεν, ἣν προσήκει τῶν τοιούτων ἔχειν χάρις, ταύτην ἔχετ' αὐτῷ καὶ ἀπόδοτε, ὑβρίζειν δὲ μὴ δῶτε· οὐδενὸς γὰρ πράγματος οὐδ' ἔργου τοῦτο συγχωρητέον. εἰ δὲ δὴ καὶ δειλίας καὶ ἀνανδρίας εἵνεκα δειχθήσεται τοῦτο πεποιηκώς, μὴ παρακρουσθῆτε. πῶς οὖν εἴσεσθε; ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω· 15

161 ἄνωθεν δέ, βραχὺς γάρ ἐσθ' ὁ λόγος, λέξω. ἐγένοντ' εἰς Εὐβοίαν ἐπιδόσεις παρ' ὑμῖν πρῶται· τούτων οὐκ ἦν Μειδίας, ἀλλ' ἐγώ, καὶ συντριήραρχος ἦν μοι Φιλίνος ὁ Νικοστράτου. ἕτεραι δεύτεραι μετὰ ταύτ' εἰς Ὀλυνθον· οὐδὲ τούτων ἦν Μειδίας. καίτοι τόν γε δὴ φιλότιμον πανταχοῦ προσήκεν 20 ἐξετάζεσθαι. τρίται νῦν αὖται γεγόνασιν ἐπιδόσεις· ἐνταῦθ' ἐπέδωκεν. πῶς; ἐν τῇ βουλῇ γιγνομένων ἐπιδόσεων παρὼν

[567] οὐκ ἐπεδίδου τότε· ἐπειδὴ δὲ πολιορκεῖσθαι τοὺς ἐν Ταμύναις 162 στρατιώτας ἐξηγγέλλετο, καὶ πάντας ἐξιέναι τοὺς ὑπολοίπους ἱππέας, ὧν εἷς οὗτος ἦν, προεβούλευσεν ἢ βουλή, 25 τηνικαῦτα φοβηθεὶς τὴν στρατείαν ταύτην εἰς τὴν ἐπιούσαν ἐκκλησίαν, πρὶν καὶ προέδρους καθέζεσθαι, παρελθὼν ἐπέδωκεν. τῷ δήλον, ὥστε μὴδ' ἀντειπεῖν αὐτὸν ἔχειν, ὅτι τὴν στρατείαν φεύγων, οὐ φιλοτιμία, τοῦτ' ἐποίησεν; τοῖς μετὰ

2 ἡμῶν SYOP: ὑμῶν vulg. δεῖ ante δὴ S: post δὴ cett.
5 καλά SYO: secl. Meier: λαμπρά AP: πολλά F 9 καὶ φήσει
... ἐπέδωκα secl. Blass 16 ἄνωθεν δέ... λέξω om. A γάρ om.
S¹: add. ead. in marg. ἄν ante λέξω add. vulg.: om. S¹ καὶ
ἄνωθεν ἄρχεσθαι δοκῇ post λέξω add. vulg. (ex § 77 repetitum): om. SA
24 ἐξηγγέλτο Cobet 27 καθέζεσθαι marg. Lambini (Blass):
καθίζεσθαι codd., cf. §§ 56, 119

ταῦτα πραχθεῖσιν ὑπ' αὐτοῦ. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, ὥς οὐκ 163
 ἐδόκει, προΐούσης τῆς ἐκκλησίας καὶ λόγων γιγνομένων,
 τῆς τῶν ἱππέων βοηθείας ἤδη δεῖν, ἀλλ' ἀνεπεπτώκει τὰ
 τῆς ἐξόδου, οὐκ ἀνέβαιν' ἐπὶ τὴν ναῦν ἣν ἐπέδωκεν, ἀλλὰ
 5 τὸν μέτοικον ἐξέπεμψε τὸν Αἰγύπτιον, Πάμφιλον, αὐτὸς δὲ
 μένων ἐνθάδε τοῖς Διονυσίοις διεπράττετο ταῦτ' ἐφ' οἷς νυνὶ
 κρίνεται· ἐπειδὴ δ' ὁ στρατηγὸς Φωκίων μετεπέμπετο τοὺς 164
 ἐξ Ἀργούρας ἱππέας ἐπὶ τὴν διαδοχὴν καὶ κατείληπτο σοφισζό-
 μενος, τόθ' ὁ δειλὸς καὶ κατάρατος οὗτος λιπὼν τὴν τάξιν
 10 ταύτην ἐπὶ τὴν ναῦν ὄχρετο, καὶ ὧν ἱππαρχεῖν ἠξίωσε παρ'
 ὑμῖν ἱππέων, τούτοις οὐ συνεξήλθεν. εἰ δ' ἐν τῇ θαλάττῃ
 κίνδυνός τις ἦν, εἰς τὴν γῆν δῆλον ὅτι ὄχετ' ἄν. οὐ μὲν 165
 Νικήρατός γ' οὕτως ὁ τοῦ Νικίου, ὁ ἀγαπητός, ὁ ἄπαις, ὁ
 παντάπασιν ἀσθενὴς τῷ σώματι· οὐδ' Εὐκτῆμων ὁ τοῦ
 15 Αἰσίωνος, οὐχ οὕτως· οὐδ' Εὐθύδημος ὁ τοῦ Στρατοκλέους·
 ἀλλ' αὐτῶν ἕκαστος ἐκὼν ἐπιδούς τριήρην οὐκ ἀπέδρα ταύτην
 τὴν στρατείαν, ἀλλὰ τὴν μὲν [ἐπίδοσιν] ἐν χάριτος μέρει καὶ [568]
 δωρειᾶς παρείχον πλέουσιν τῇ πόλει, οὗ δ' ὁ νόμος προσ-
 ἔταπτεν, ἐνταῦθα τοῖς σώμασιν αὐτοῖς λητουργεῖν ἠξίου. ἀλλ' 166
 20 οὐχ ὁ ἱππαρχος Μειδίας, ἀλλὰ τὴν ἐκ τῶν νόμων τάξιν
 λιπὼν, οὗ δίκην ὀφείλει τῇ πόλει δοῦναι, τοῦτ' ἐν εὐεργεσίας
 ἀριθμήσει μέρει. καίτοι τὴν τοιαύτην τριηραρχίαν, ᾧ πρὸς
 θεῶν, πότερον τελωνίαν καὶ πεντηκοστήν καὶ λιποτάξιον καὶ
 25 ἢ φιλοτιμίαν; οὐδένα γὰρ τρόπον ἄλλον ἐν τοῖς ἱππεύσιν
 αὐτὸν ἀτελῆ ποιῆσαι στρατείας δυνάμενος ταύτην εὔρηκε
 Μειδίας καὶ νὴν ἱππικὴν τινα πεντηκοστήν. καὶ γὰρ αὖ 167
 τοῦτο. τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν ἐπιδόντων τριηράρχων

3 ἀναπεπτώκει codd.

8 ἀργυρας S¹, correxit eadem, cf. § 133

13 ὁ ἀγαπητὸς ὁ ἄπαις SYOP: ὁ ἀγαπητὸς ὁ παῖς AF: ὁ ἀγαπητὸς
 παῖς al.: ἀγαπητὸς παῖς Dindorf: fort. ὁ ἄπαις delendum, nam ἄ (i. e.
 μόνος) παῖς adscribi potuit ad ἀγαπητὸς παῖς (Dobree) 16 ταύτην

Bekker: ταύτην codd. 17 ἐπίδοσιν secl. Bekker 23 λιποτάξιον

Cobet: λιποτάξιαν codd. 27 καὶ νὴν] κενὴν S solus ἱππικὴν

S schol. p. 634, 24 Blass: ἱππικῆς codd. cett.

παραπεμπόντων ὑμᾶς ὅτε δεῦρ' ἀπεπλείτ' ἐκ Στύρων, μόνος οὗτος οὐ παρέπεμπεν, ἀλλ' ἀμελήσας ὑμῶν χάρακας καὶ βοσκήματα καὶ θυρώμαθ' ὥς αὐτὸν καὶ ξύλ' εἰς τὰ ἔργα τὰ ἀργύρει' ἐκόμιζεν, καὶ χρηματισμός, οὐ λητουργία γέγονεν ἢ τριηραρχία τῷ καταπτύστῳ τούτῳ. ἀλλὰ μὴν ὥς ἀληθῆ 5 λέγω σύνιστε μὲν τὰ πολλὰ τούτων, ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν καλῶ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

168 [Κλέων Σουνιεύς, Ἀριστοκλῆς Παιανιεύς, Πάμφιλος, Νική-
ρατος Ἀχερδούσιος, Εὐκτῆμων Σφήττιος, καθ' ὃν καιρὸν ἐκ 10
Στύρων ἀπεπλέομεν δεῦρο τῷ στόλῳ παντί, ἐτύχομεν τριηρα-
χοῦντες καὶ αὐτοὶ καὶ Μειδίας ὁ νῦν κρινόμενος ὑπὸ Δημοσθένους,
[569] ᾧ μαρτυροῦμεν. παντὸς δὲ τοῦ στόλου πλεόντων ἐν τάξει, καὶ
τῶν τριηράρχων ἐχόντων παράγγελμα μὴ χωρίζεσθαι ἕως ἂν δεῦρο
καταπλεύσωμεν, Μειδίας ὑπολειφθεὶς τοῦ στόλου, καὶ γεμίσας 15
τὴν ναῦν ξύλων καὶ χαράκων καὶ βοσκημάτων καὶ ἄλλων τινῶν,
κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ μόνος μεθ' ἡμέρας δύο, καὶ οὐ συγκατέ-
στησε τὸν στόλον μετὰ τῶν ἄλλων τριηράρχων.]

169 Εἰ τοίνυν ὥς ἀληθῶς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οἵάπερ φήσκει καὶ
καταλαζονεύσεται πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ μάλα, τοιαῦτ' ἦν αὐτῷ 20
τὰ λελητουργημένα καὶ πεπραγμένα, καὶ μὴ τοιαῦθ' οἷ' ἐγὼ
δεικνύω, οὐδ' οὕτω δήπου τό γε δοῦναι δίκην ὧν ὕβρικεν
ἐκφυγεῖν ταῖς λητουργίαις δίκαιος ἂν ἦν. ἐγὼ γὰρ οἶδ' ὅτι
πολλοὶ πολλὰ καγάθ' ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι, οὐ κατὰ τὰς
Μειδίου λητουργίας, οἱ μὲν ναυμαχίας νενικηκότες, οἱ δὲ πόλεις 25
εἰληφότες, οἱ δὲ πολλὰ καὶ καλὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως στήσαντες
170 τρόπαια· ἀλλ' ὅμως οὐδενὶ πώποτε τούτων δεδώκατε τὴν
δωρεῖαν ταύτην οὐδ' ἂν δοίητε, ἐξεῖναι τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς
ὑβρίζειν αὐτῶν ἐκάστῳ, ὅπότ' ἂν βούληται καὶ ὃν ἂν δύνηται
τρόπον. οὐδὲ γὰρ Ἀρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι· τούτοις γὰρ 30
δὴ μέγισται δέδονται δωρεαὶ παρ' ὑμῶν καὶ ὑπὲρ μεγίστων.

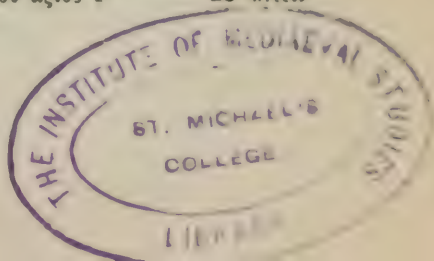
9 Νικήρατος secl. Boeckh, recte puto 15 δ' post Μειδίας add.
SYP: om. vulg. 19 ὧ ante ἄνδρες add. vulg.: om. SP οἵάπερ
Reiske: ἄπερ codd. 26 ὑπὲρ τῆς πόλεως S vulg.: τῇ πόλει Δ
27 δεδώκατε SYOP: ἐδώκατε vulg.

οὐδ' ἂν ἠνέσχεσθε, εἰ προσέγραψέ τις ἐν τῇ στήλῃ 'ἐξεῖναι δὲ καὶ ὑβρίζειν αὐτοῖς ὃν ἂν βούλωνται.' ὑπὲρ γὰρ αὐτοῦ τούτου τὰς ἄλλας ἔλαβον δωρείας, ὅτι τοὺς ὑβρίζοντας ἔπαυσαν.

- 5 "Οτι τοῖνυν καὶ κεκόμισται χάριν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρ' 171
 ὑμῶν, οὐ μόνον ὧν αὐτὸς λελητούργηκε λητουργιών ἀξίαν
 (μικρὰ γὰρ αὕτη γέ τις ἦν), ἀλλὰ καὶ τῶν μεγίστων, καὶ [570]
 τοῦτο βούλομαι δεῖξαι, ἵνα μὴδ' ὀφείλῃν οἷσθ' ἅτι τῷ
 καταπτύστῳ τούτῳ. ὑμεῖς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐχειρο-
 10 τονήσατε τοῦτον τῆς Παράλου ταμίας, ὄντα τοιοῦτον οἷός
 ἐστι, καὶ πάλιν ἱππαρχον, ὀχεῖσθαι διὰ τῆς ἀγορᾶς ταῖς
 πομπαῖς οὐ δυνάμενον, καὶ μυστηρίων ἐπιμελητὴν καὶ ἱερο-
 ποιὸν ποτε καὶ βοώνην, καὶ τὰ τοιαῦτα δῆ. εἶτα πρὸς τῶν 172
 θεῶν τὸ τὴν τῆς φύσεως κακίαν καὶ ἀνανδρίαν καὶ πονηρίαν
 15 ταῖς παρ' ὑμῶν ἀρχαῖς καὶ τιμαῖς καὶ χειροτονίαις ἐπαν-
 ορθοῦσθαι μικρὰν ὑπολαμβάνει' εἶναι δωρεῖαν καὶ χάριν;
 καὶ μὴν εἴ τις αὐτοῦ ταύτ' ἀφέλοιτο 'ἱπάρχηκα, τῆς Παράλου
 ταμίας γέγονα,' τίνος ἔστ' ἄξιός οὗτος; ἀλλὰ μὴν κακείνῳ 173
 γ' ἐπίστασθε, ὅτι τῆς μὲν Παράλου ταμιεύσας Κυζικηνῶν
 20 ἤρπασε πλεῖν ἢ πέντε τάλαντα, ὑπὲρ ὧν ἵνα μὴ δῶ δίκην,
 πάντα τρόπον περιωθῶν καὶ ἐλαύνων τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ
 σύμβολα συγχέων τὴν μὲν πόλιν ἐχθρὰν τῇ πόλει πεποιήκει,
 τὰ χρήματα δ' αὐτὸς ἔχει. ἱππαρχος δὲ χειροτονηθεὶς λελύ-
 25 μανται τὸ ἱππικὸν ὑμῶν, τοιούτους θεῖς νόμους οὓς πάλιν
 αὐτὸς ἔξαρκος ἦν μὴ τεθεικέναι. καὶ τῆς μὲν Παράλου 174
 ταμιεύων τότε, ὅτε τὴν ἐπὶ Θηβαίους ἔξοδον εἰς Εὐβοίαν
 ἐποιεῖσθ' ὑμεῖς, δώδεκα τῆς πόλεως τάλαντ' ἀναλίσκειν
 ταχθεῖς, ἀξιούντων ὑμῶν πλεῖν καὶ παραπέμπειν τοὺς στρα-
 τιώτας οὐκ ἐβοήθησεν, ἀλλ' ἤδη τῶν σπονδῶν γεγοινυῶν,
 30 ὥς Διοκλῆς ἐσπέισατο Θηβαίοις, ἦκεν. καὶ τόθ' ἡττᾶτο

7 γὰρ] γὰρ ἂν Cobet (praeunte Reiskio): γ' ἂν Weil ἦν secl.
 Blass 9 τοῦτον ἐχειροτονήσατε A 18 ἔστ' ἄξιός Blass:
 ἄξιός ἐστιν A: ἄλλου ἔστ' ἄξιός S: ἔστ' ἄλλου ἄξιός F 20 πλεῖν
 Dindorf: πλεῖον codd.

πλέων τῶν ιδιωτικῶν τριήρων μιᾶς· οὕτως εἶ τὴν ἱερὰν
 [571] τριήρη παρεσκευάκει. ἵππαρχῶν τοίνυν, τί οἴεσθε τᾶλλα;
 ἀλλ' ἵππον, ἵππον οὐκ ἐτόλμησεν ὁ λαμπρὸς καὶ πλούσιος
 οὗτος πρίασθαι, ἀλλ' ἐπ' ἀλλοτρίου τὰς πομπὰς ἡγεῖτο, τοῦ
 Φιλομήλου τοῦ Παιανιέως ἵππου· καὶ ταῦτα πάντες ἴσασι 5
 οἱ ἱππεῖς. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι καὶ τούτων
 τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

175 Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὅσων ἤδη
 καταχειροτονήσαντος τοῦ δήμου περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικεῖν 10
 ὑμεῖς κατεγνώκατε, εἰπεῖν, καὶ δεῖξαι τί πεπονηκότες αὐτῶν
 ἔνιοι τίνος ὀργῆς τετυχήκασι παρ' ὑμῶν, ἵνα ταῦτα πρὸς τὰ
 τούτῳ πεπραγμέν' ἀντιθῇτε. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἵνα πρώτης
 τῆς τελευταίας γεγονυίας μνησθῶ καταγνώσεως, περὶ τὰ
 μυστήρι' ἀδικεῖν Εὐάνδρου καταχειροτόνησεν ὁ δῆμος τοῦ 15
 Θεσπιῶς, προβαλλομένου αὐτὸν Μενίππου, Καρὸς τινος
 ἀνθρώπου. ἔστι δ' ὁ αὐτὸς νόμος τῷδε τῷ περὶ τῶν Διου-
 σίων ὁ περὶ τῶν μυστηρίων, κακείνος ὕστερος τοῦδ' ἐτέθη.
 176 τί οὖν ποιήσαντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατεχειροτονήσατε
 τοῦ Εὐάνδρου; τοῦτ' ἀκούσατε. ὅτι δίκην ἐμπορικὴν κατα- 20
 δικασάμενος τοῦ Μενίππου, οὐκ ἔχων πρότερον λαβεῖν αὐτόν,
 ὥς ἔφη, τοῖς μυστηρίοις ἐπιδημοῦντος ἐπελάβετο. κατε-
 χειροτονήσατε μὲν διὰ ταῦτα, καὶ οὐδ' ὅτιοῦν ἄλλο προσῆν,
 εἰσελθόντα δ' εἰς τὸ δικαστήριον ἐβούλεσθε μὲν θανάτῳ
 κολάσαι, τοῦ δὲ προβαλλομένου πεισθέντος τὴν δίκην τε 25
 πᾶσαν ἀφείναι ἡναγκάσατ' αὐτόν, ἣν ἡρήκει πρότερον (ἣν δὲ
 δυοῖν αὕτη ταλάντοι), καὶ προσετιμήσατε τὰς βλάβας, ἃς
 [572] ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ μένων ἐλογίζεθ' αὐτῷ γεγενῆσθαι πρὸς

4 ἡγεῖτο S vulg. : ἐποιεῖτο S γρ. 5 ἐξιόντων post καὶ ταῦτα add.
 SYOP 6 καὶ ὅτι SYOP : ἀλλὰ μὴν ὅτι AF 7 τοὺς om.
 SYOP 12 ἢ αὐτὰ AF 16 προβαλλομένου AYOP : προ-
 βαλλομένου SF, cf. §§ 26, 176, 179 25 κολάσαι] (ζημιῶσαι F
 προβαλλομένου O schol. p. 640, 7 : προβαλλομένου S al. 28 χειροτονία
 S¹ (κατα in marg. add. eadem) : καταχειροτονία cett., cf. §§ 179, 199

ὑμᾶς ἄνθρωπος. εἷς μὲν οὗτος ἐξ ἰδίου πράγματος, οὐδεμιᾶς 177
 ὑβρεως προσούσης, ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ παραβῆναι τὸν νόμον
 τοσαύτην ἔδωκε δίκην. εἰκότως· τοῦτο γάρ ἐσθ' ὃ φυλάττειν
 ὑμᾶς δεῖ, τοὺς νόμους, τὸν ὄρκον· ταῦτ' ἔχεθ' ὑμεῖς οἱ δικά-
 5 ζοντες ἀεὶ παρὰ τῶν ἄλλων ὥσπερ εἰ παροκαταθήκην, ἣν
 ἅπανσιν, ὅσοι μετὰ τοῦ δικαίου πρὸς ὑμᾶς ἔρχονται, σὼν
 ὑπάρχειν δεῖ. ἕτερος ἀδικεῖν ποτ' ἔδοξεν ὑμῖν περὶ τὰ 178
 Διουνύσια, καὶ κατεχειροτονήσατ' αὐτοῦ παρεδρεύοντος ἄρ-
 χοντι τῷ υἱεῖ, ὅτι θέαν τινὸς καταλαμβάνοντος ἤψατο,
 10 ἐξείργων ἐκ τοῦ θεάτρου· ἦν δ' οὗτος ὁ τοῦ βελτίστου
 πατὴρ Χαρικλείδου, τοῦ ἄρξαντος. καὶ μέγα γ' ὑμῖν τοῦτ' 179
 ἐδόκει δίκαιον ἔχειν ὁ προβαλλόμενος λέγειν, 'εἰ κατε-
 λάμβανον, ἄνθρωπε, θέαν, εἰ μὴ τοῖς κηρύγμασιν, ὡς σύ με
 φῆς, ἐπειθόμην, τίνος ἐκ τῶν νόμων εἴ κύριος, καὶ ὁ ἄρχων
 15 αὐτός; τοῖς ὑπηρέταις ἐξείργειν εἰπεῖν, οὐκ αὐτὸς τύπτειν.
 οὐδ' οὕτω πείθομαι· ἐπιβολὴν ἐπιβαλεῖν, πάντα μᾶλλον
 πλὴν αὐτὸς ἄψασθαι τῇ χειρί· πολλὰ γὰρ πρὸ τοῦ μὴ τὸ
 σῶμ' ἕκαστον ὑβρίζεσθαι πεποιήκασιν οἱ νόμοι.' ταῦτ'
 ἔλεγεν μὲν ἐκεῖνος, ἐχειροτονήσατε δ' ὑμεῖς· οὐ μὴν εἰσῆλθεν
 20 εἰς τὸ δικαστήριον οὗτος, ἀλλ' ἐτελεύτησεν πρότερον. ἐτέρου 180
 τοίνυν ὃ τε δῆμος ἅπας κατεχειροτόνησ' ἀδικεῖν περὶ τὴν
 ἑορτήν, καὶ ὑμεῖς εἰσελθόντ' ἀπεκτείνετε τοῦτον, Κτησικλέα,
 ὅτι σκῦτος ἔχων ἐπόμπευε, καὶ τούτῳ μεθύων ἐπάταξέ τιν'
 ἐχθρὸν ὑπάρχονθ' ἑαυτῷ· ἐδόκει γὰρ ὕβρει καὶ οὐκ οἴνῳ
 25 τύπτειν, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τῆς πομπῆς καὶ τοῦ μεθύειν πρό- [573]
 φασιν λαβὼν ἀδικεῖν, ὡς δούλοις χρώμενος τοῖς ἐλευθέροις.
 ἀπάντων τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτων, ὧν ὁ μὲν ὧν 181
 εἶλεν ἀποστᾶς, ὁ δὲ καὶ θανάτῳ ζημιωθεὶς φαίνεται, πολλῶ

1 ἄνθρωπος Bekker : ἄνθρωπος codd.

6 σῶν A : σώαν S corr. :

σφάν vulg.

12 καὶ ante δίκαιον add. S vulg. : om. A

προ-

βαλλόμενος S O P : προβαλλόμενος vulg., cf. § 176

16 ἐπιβαλεῖν Blass :

ἐπιβάλλειν codd.

17 πρὸ τοῦ S A Y O P : πρὸς τὸ F

19 ἐχει-

ροτονήσατε S : κατεχειροτονήσατε cettl.

22 τοῦτον, Κτησικλέα, ὅτι

S solus : Κτησικλέα λέγω. διὰ τί δὲ ἀπεκτείνετε τοῦτον (vel τοῦτον

ἀπεκτείνετε) ; ὅτι vulg. S γαρ.

- δεινότερ' εἶ οἶδ' ὅτι πάντες ἂν εἶναι φήσειαν τὰ Μειδίᾳ
 πεπραγμένα· οὔτε γὰρ πομπεύων οὔτε δίκην ἡρηκῶς οὔτε
 παρεδρεύων οὔτ' ἄλλην σκῆψιν ἔχων οὐδεμίαν πλὴν ὕβριν,
 182 τοιαῦτα πεποίηκεν οἷ' οὐδεὶς ἐκείνων. καὶ τούτους μὲν
 τάδην, ἐνδειχθέντα δικάζειν ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ, θανάτῳ
 ζημιῶσαί τινες ὑμῶν ᾤοντο χρῆναι, καὶ τέθνηκεν ἁλοὺς παρ'
 ὑμῖν· καίτοι τοῦτο τὸ λῆμμα δι' ἐνδειαν, οὐ δι' ὕβριν
 λαμβάνειν ἐπεχείρησεν ἐκείνος. καὶ πολλοὺς ἂν ἑτέρους
 ἔχοιμι λέγειν, ὧν οἱ μὲν τεθνῶσιν, οἱ δ' ἡτιμωμένοι διὰ πολλῷ 10
 τούτων εἰσὶν ἐλάττω πράγματα. ὑμεῖς [δ'], ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, Σμίκρῳ δέκα ταλάντων ἐτιμήσατε καὶ Σκίτωνι τοσοῦτων
 ἑτέρων, δόξαντι παράνομα γράφειν, καὶ οὔτε παιδὶ οὔτε
 183 ἐκείνοις. μὴ τοίνυν, ἐὰν μὲν εἴπῃ τις παράνομα, οὕτως ὀργιζό- 15
 μενοι φαίνεσθε, ἐὰν δὲ ποιῇ, μὴ λέγῃ, πράως διάκεισθε.
 οὐδὲν γὰρ ῥῆμ' οὐδ' ὄνομ' οὕτως ἐστὶ τοῖς πολλοῖς ὑμῶν
 χαλεπόν, ὥς ὅς' ὑβρίζων τις τὸν ἐντυχόνθ' ὑμῶν διαπράτ-
 τεται. μὴ τοίνυν αὐτοὶ καθ' ὑμῶν αὐτῶν δείγμα τοιοῦτον
 ἐξενέγκητ', ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥς ἄρ' ὑμεῖς, ἂν μὲν τῶν 20
 μετρίων τινὰ καὶ δημοτικῶν λάβηθ' ὅτιοῦν ἀδικοῦντα, οὔτ'
 [574] ἐλεήσετ' οὔτ' ἀφήσετε, ἀλλ' ἀποκτενείτ' ἢ ἀτιμώσετε, ἂν
 δὲ πλούσιος ὢν τις ὑβρίξῃ, συγγνώμην ἔξετε. μὴ δῆτα·
 οὐ γὰρ δίκαιον· ἀλλ' ἐπὶ πάντων ὁμοίως ὀργιζόμενοι
 φαίνεσθε. 25
- 184 Ἄ τοίνυν οὐδενὸς τῶν εἰρημένων ἡττον ἀναγκαῖον εἶναι
 νομίζω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ταῦτ' εἰπὼν ἔτι καὶ βραχέα περὶ
 τούτων διαλεχθεὶς καταβήσομαι. ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 μεγάλη τοῖς ἀδικοῦσιν ἅπασι μερὶς καὶ πλεονεξία ἢ τῶν
 ὑμετέρων τρόπων πραότης. ὅτι δὴ ταύτης οὐδ' ὅτιοῦν ὑμῖν 30
 μεταδοῦναι τούτῳ προσήκει, ταῦτ' ἀκούσατέ μου. ἐγὼ

3 ἔχων ante οὐδεμίαν AF: post οὐδεμίαν SYOP

S vulg.: δ' secl. Weil: ἀλλ' ὑμεῖς A: ἔτι τοίνυν ὑμεῖς S γρ.

ante ἄνδρες add. vulg.: om. SAOP

των add. A: secl. Blass

11 ὑμεῖς δ'

20 ὧ

27 βραχέα om. F: post τού-

νομίζω πάντας ἀνθρώπους ἐράνους φέρειν παρὰ πάντα τὸν
βίον αὐτοῖς, οὐχὶ τούσδε μόνους οὕς συλλέγουσιν τινες καὶ
ὧν πληρωταὶ γίνονται, ἀλλὰ καὶ ἄλλους. οἶον ἔστι μέτριος 185
καὶ φιλάνθρωπός τις ἡμῶν καὶ πολλοὺς ἐλεῶν· τούτῳ ταῦτ'
5 δίκαιον ὑπάρχειν παρὰ πάντων, ἂν ποτ' εἰς χρεῖαν καὶ ἀγῶν'
ἀφίκηται. ἄλλος οὐτοσί τις ἀναιδὴς καὶ πολλοὺς ὑβρίζων,
καὶ τοὺς μὲν πτωχοὺς, τοὺς δὲ καθάρματα, τοὺς δ' οὐδ'
ἀνθρώπους ὑπολαμβάνων· τούτῳ τὰς αὐτὰς δίκαιον ὑπάρχειν
φοράς, ὥσπερ αὐτὸς εἰσενήνοχε τοῖς ἄλλοις. ἂν τοίνυν ὑμῖν
10 ἐπὶ σκοπεῖν, τούτου πληρωτὴν εὐρήσετε Μειδίαν ὄντα τοῦ
ἐράνου, καὶ οὐκ ἐκείνου.

Οἶδα τοίνυν ὅτι τὰ παιδί' ἔχων ὀδυρεῖται, καὶ πολλοὺς 186
λόγους καὶ ταπεινὸς ἐρεῖ, δακρύων καὶ ὡς ἐλειωτάτον ποιῶν
ἑαυτόν. ἔστι δ', ὅσῳ περ ἂν αὐτὸν νῦν ταπεινότερον ποιῇ,
15 τοσούτῳ μᾶλλον ἄξιον μισεῖν αὐτόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.
διὰ τί; ὅτι εἰ μὲν μηδαμῶς δυνηθεὶς ταπεινὸς γενέσθαι
οὕτως ἀσελγὴς καὶ βίαιος ἦν ἐπὶ τοῦ παρεληλυθότος βίου,
τῇ φύσει καὶ τῇ τύχῃ, δι' ἣν τοιοῦτος ἐγένετο, ἄξιον ἦν ἂν [575]
τι τῆς ὀργῆς ἀνείναι· εἰ δ' ἐπιστάμενος μέτριον παρέχειν
20 αὐτὸν ὅταν βούληται τὸν ἐναντίον ἢ τοῦτον τὸν τρόπον
εἴλετο ζῆν, εὐδηλον δήπου τοῦθ' ὅτι καὶ νῦν ἂν διακρούσῃται,
πάλιν αὐτὸς ἐκείνος ὃν ὑμεῖς ἴστε γενήσεται. οὐ δεῖ δὲ 187
προσέχειν, οὐδὲ τὸν παρόντα καιρόν, ὃν οὗτος ἐξεπίτηδες
πλάττεται, κυριώτερον οὐδὲ πιστότερον τοῦ παντός, ὃν αὐτοὶ
25 σύνιστε, χρόνου ποιήσασθαι. ἐμοὶ παιδί' οὐκ ἔστιν, οὐδ'
ἂν ἔχοιμι ταῦτα παραστησάμενος κλάειν καὶ δακρύνειν ἐφ'
οἷς ὑβρίσθην. διὰ τοῦτ' ἄρα τοῦ πεποιηκότος ὁ πεπονθὼς
ἐλαττον ἔξω παρ' ὑμῖν; μὴ δήτα· ἀλλ' ὅταν οὗτος ἔχων τὰ 188
παιδιά τούτοις ἀξιοῖ δοῦναι τὴν ψῆφον ὑμᾶς, τόθ' ὑμεῖς τοὺς

1-11 cf. § 101 1 πάντα om. S vulg. : add. A 5 εἰκὸς add.
post δίκαιον S corr. F marg. : post ὑπάρχειν A : om. S' vulg. 7 οὐδ'
ἀνθρώπους (οὐδ' ἀνους) Markland coll. §§ 101, 198 : οὐδὲν codd.
8 εἶναι post ὑπολαμβάνων add. S : om. A F 10 ὀρθῶς add. post
σκοπεῖν S corr. : ante ἐπὶ vulg. : om. S' solus 20 ὅταν βούληται
om. A 22 ὁ αὐτὸς A : αὐτὸς Cobet

νόμους ἔχοντά με πλησίον ἡγείσθε παρεστάναι [καὶ τὸν ὄρκον
ὃν ὁμωμόκατε], τούτοις ἀξιούντα καὶ ἀντιβολουνθ' ἕκαστον
ὑμῶν ψηφίσασθαι. οἷς ὑμεῖς κατὰ πολλὰ δικαιότερον
πρόσθοισθ' ἢ τούτῳ· καὶ γὰρ ὁμωμόκατ', ὧ ἄνδρες
'Αθηναῖοι, τοῖς νόμοις πείσεσθαι, καὶ τῶν ἴσων μέτεστιν 5
ὑμῖν διὰ τοὺς νόμους, καὶ πάνθ' ὅσ' ἔστ' ἀγάθ' ὑμῖν διὰ
τοὺς νόμους ἐστίν, οὐ διὰ Μειδίαν οὐδὲ διὰ τοὺς Μειδίου
παῖδας.

189 Καὶ 'ρήτωρ ἐστὶν οὗτος' ἴσως ἐμὲ φήσει λέγων. ἐγὼ
δ', εἰ μὲν ὁ συμβουλευὼν ὅ τι ἂν συμφέρειν ὑμῖν ἡγήται, 10
καὶ τοῦτ' ἄχρι τοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνοχλεῖν μηδὲ βιάζεσθαι,
ρήτωρ ἐστίν, οὔτε φύγοιμ' ἂν οὔτ' ἀπαρνοῦμαι τοῦτο τοῦνομα·
εἰ μέντοι ρήτωρ ἐστὶν οἷους ἐνίους τῶν λεγόντων ἐγὼ καὶ
[576] ὑμεῖς δ' ὁράτε, ἀναιδεῖς καὶ ἀφ' ὑμῶν πεπλουτηκότας, οὐκ ἂν
εἶην οὗτος ἐγώ· εἴληφα μὲν γὰρ οὐδ' ὅτιοῦν παρ' ὑμῶν, τὰ δ' 15
ὄντ' εἰς ὑμᾶς πλὴν πάνυ μικρῶν ἅπαντ' ἀνήλωκα. καίτοι
καὶ εἰ τούτων ἦν πονηρότατος, κατὰ τοὺς νόμους ἔδει παρ'
ἐμοῦ δίκην λαμβάνειν, οὐκ ἐφ' οἷς ἐλητούργουν ὑβρίζειν.
190 ἔτι τοίνυν οὐδὲ εἰς ἐστιν ὅστις ἐμοὶ τῶν λεγόντων συναγωνί-
ζεται. καὶ οὐδενὶ μέμφομαι· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς οὐδενὸς εἵνεκα 20
τούτων οὐδὲν ἐν ὑμῖν πρόποτ' εἶπον, ἀλλ' ἀπλῶς κατ' ἐμαυτὸν
ἔγνων καὶ λέγειν καὶ πράττειν ὅ τι ἂν συμφέρειν ὑμῖν ἡγῶμαι.
ἀλλὰ τούτῳ πάντας αὐτίκα δὴ μάλα συνεξεταζομένους τοὺς
ρήτορας ὄψεσθ' ἐφεξῆς. καίτοι πῶς ἐστι δίκαιον, τοῦνομα
μὲν τοῦθ' ὥς ὄνειδος προφέρειν ἐμοί, διὰ τούτων δ' αὐτὸν 25
τῶν ἀνδρῶν ἀξιοῦν σωθῆναι;

191 Τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τὰ τοιαῦτ' ἐρεῖ, ὥς ἐσκεμμένα καὶ

1 καὶ τὸν ὄρκον ὃν ὁμωμόκατε secl. Dobree 5 πείσεσθαι Cobet :
πείθεσθαι codd. §§ 189-190 'διπλαῖς ὠβελισμέναις in F B notatae
sunt (in F διπλαῖ etiam ad primum versum § 191 pertinent),' Blass
14 ἀφ' Cobet (Phot. Suid.) cf. xxiv 124 : ὑφ' S solus : ἐξ vulg. : παρ' A
17 καὶ εἰ] εἰ καὶ A F 19 οὐδὲ εἰς S : οὐδεὶς vulg. 22 συμφέρειν
AS¹ corr. : συμφερεῖ S : συμφέρον vulg. 23 συνεξεταζομένους S
vulg, cf. § 127 : ἐξεταζομένους A 25 αὐτὸν S §§ 191-192 'in
F B obelis notatae sunt,' Blass

παρεσκευασμένα πάντα λέγω νῦν. ἐγὼ δ' ἐσκέφθαι μὲν, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημί καὶ οὐκ ἂν ἀρνηθεῖην, καὶ μεμελετηκέναι
 γ' ὡς ἐνῆν μάλιστ' ἐμοί· καὶ γὰρ ἂν ἄθλιος ἦν, εἰ τοιαῦτα
 παθὼν καὶ πάσχων ἡμέλουν ὧν περὶ τούτων ἐρεῖν ἔμελλον
 5 πρὸς ὑμᾶς· γεγραφέναι μέντοι μοι τὸν λόγον Μειδίαν· ὁ γὰρ 192
 τὰ ἔργα παρεσχηκὼς περὶ ὧν εἰσιν οἱ λόγοι δικαιοτάτ' ἂν
 ταύτην ἔχοι τὴν αἰτίαν, οὐχ ὁ ἐσκεμμένος οὐδ' ὁ μεριμνήσας
 τὰ δίκαια λέγειν νῦν. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτο ποιῶν, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, καὶ αὐτὸς ὁμολογῶ· Μειδίαν μέντοι μηδὲν ἐσκέ-
 10 φθαι πώποτ' ἐν παντὶ τῷ βίῳ δίκαιον εἰκός ἐστιν· εἰ γὰρ
 καὶ κατὰ μικρὸν ἐπήει ταῖς τοιαύτ' αὐτῷ σκοπεῖν, οὐκ ἂν
 τοσοῦτον διημάρτανε τοῦ πράγματος.

Οἶμαι τοίνυν αὐτὸν οὐδὲ τοῦ δήμου κατηγορεῖν ὀκνήσειν [577]
 οὐδὲ τῆς ἐκκλησίας, ἀλλ' ἅπερ τότ' ἐτόλμα λέγειν ὅτ' ἦν ἡ 193
 15 προβολή, ταῦτα καὶ νῦν ἐρεῖν, ὡς ὅσοι δέον ἐξιέναι κατέ-
 μενον καὶ ὅσοι τὰ φρούρι' ἦσαν ἔρημα λελοιπότες, ἐξεκλη-
 σίασαν, καὶ χορευταὶ καὶ ξένοι καὶ τοιοῦτοί τινες ἦσαν οἱ
 κατεχειροτόνησαν αὐτοῦ. εἰς γὰρ τοῦτο θράσους καὶ ἀναι- 194
 δείας τότ' ἀφίκετ', ὧ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἴσασιν ὅσοι παρήσαν
 20 ὑμῶν, ὥστε κακῶς λέγων καὶ ἀπειλῶν καὶ βλέπων εἰς τὸν
 αἰὲ θορυβοῦντα τόπον τῆς ἐκκλησίας καταπλήξειν ᾤετο τὸν
 δῆμον ἅπαντα. ἥ καὶ γελοῖ' εἶναι τὰ νῦν, οἶμαι, δάκρυ'
 εἰκότως ἂν αὐτοῦ δοκοίη. τί λέγεις, ὧ μιαρὰ κεφαλῇ; σὺ 195
 τὰ σαυτοῦ παιδί' ἀξιῶσεις ἐλεεῖν ἢ σὲ τούσδε, ἢ σπονδάζειν
 25 εἰς τὰ σά, τοὺς ὑπὸ σοῦ δημοσίᾳ προπεπηλακισμένους; σὺ
 μόνος τῶν ὄντων ἀνθρώπων ἐπὶ μὲν τοῦ βίου τοσαύτης
 ὑπερηφανίας πλήρης ὧν [πάντων ἀνθρώπων] ἔσει φανερώ-
 τατος, ὥστε καὶ πρὸς οὓς μηδὲν ἐστὶ σοι πρᾶγμα, λυπεῖσθαι

2 ἂν ἀρνηθεῖην vulg. S γρ. : ἀπαρνηθείην SYOP 8 νῦν secl. Weil
 ποιῶν Par. 2994 : ποιῶ S vulg. : om. Y¹ 10 πώποτ'] ποτε SYOP
 15 ἐρεῖν A : ἐρεῖ S vulg. 16 ἐξεκκλησίασαν S corr. : ἐξεκκλησίασαν
 S¹ vulg. : ἐκκλησίασον AF corr. (cf. schol.) : ἡκκλησίασαν Dindorf,
 cf. xviii 265, xix 60 27 ὑπερηφανίας S solus : ὑπερηφανίας καὶ
 (τοσαύτης add. YOP) ὑπεροψίας vulg. πλήρης] μεστὸς AF
 πάντων ἀνθρώπων ante ἔσει S al. : post ὑπερηφανίας καὶ ὑπεροψίας F :
 secl. Blass

τὴν σὴν θρασύτητα καὶ φωνὴν καὶ [τὸ] σχῆμα καὶ τοὺς σοὺς ἀκολούθους καὶ πλοῦτον καὶ ὕβριν θεωροῦντας, ἐν δὲ τῷ
 196 κρίνεσθαι παραχρῆμ' ἐλεηθήσει; μεγάλην μέντ' ἀρχήν, μᾶλλον δὲ τέχνην, εἴης εὐρηκώς, εἰ δύο τ' ἀναντιώταθ' ἑαυτοῖς ἐν οὕτῳ βραχεῖ χρόνῳ περὶ σαυτὸν δύναιο ποιεῖσθαι, 5
 φθόνον ἐξ ὧν ζῆς, καὶ ἐφ' οἷς ἐξαπατᾶς ἔλεον. οὐκ ἔστιν οὐδαμόθεν σοι προσήκων ἔλεος οὐδὲ καθ' ἓν, ἀλλὰ τοῦναντίον μῖσος καὶ φθόνος καὶ ὀργή· τούτων γὰρ ἄξια ποιεῖς. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖν' ἐπάνειμι, ὅτι τοῦ δήμου κατηγορήσει καὶ
 [578] τῆς ἐκκλησίας. ὅταν οὖν τοῦτο ποιῇ, ἐνθυμείσθε παρ' 10
 197 ὑμῖν αὐτοῖς, ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὗτος τῶν μεθ' ἑαυτοῦ στρατευσαμένων ἱππέων, ὅτ' εἰς Ὀλυνθον διέβησαν, ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατηγορεῖ. πάλιν νῦν μείνας πρὸς τοὺς ἐξεληλυθότας τοῦ δήμου κατηγορήσει. πότερον οὖν ὑμεῖς, εἴαν τε μένητε εἴαν τ' ἐξίητε, ὁμολογήσεται εἶναι 15
 τοιοῦτοι οἷους Μειδίας ὑμᾶς ἀποφαίνει, ἢ τοῦναντίον τοῦτον αἰεὶ καὶ πανταχοῦ θεοῖς ἐχθρὸν καὶ βδελυρόν; ἐγὼ μὲν οἶμαι τοῦτον τοιοῦτον· ὃν γὰρ οὐχ ἱππεῖς, οὐ συνάρχοντες, 198
 οὐ φίλοι δύνανται φέρειν, τί τοῦτον εἶπη τις; ἐμοὶ μὲν νῆ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Ἀθηνᾶν (εἰρήσεται γάρ, 20
 εἴτ' ἄμεινον εἴτε μή,)· ὅθ' οὗτος ὡς ἀπήλλαγμα περιῶν ἐλογοποίει, ἐνδηλοῖ τινες ἦσαν ἀχθόμενοι τῶν πάντων τούτῳ λαλούντων ἡδέως. καὶ νῆ Δί' αὐτοῖς πολλὴ συγγνώμη· οὐ γάρ ἐστι φορητὸς ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ πλουτεῖ μόνος καὶ λέγειν δύναται μόνος, καὶ πάντες εἰς τούτῳ καθάρματα 25
 199 καὶ πτωχοὶ καὶ οὐδ' ἄνθρωποι. τὸν οὖν ἐπὶ ταύτης τῆς ὑπερηφανίας ὄντα, νῦν ἐὰν ἀποφύγῃ, τί ποιήσῃ οἷσθε; ἐξ ὅτου δὲ τοῦτ' ἂν εἰδείητ' ἐγὼ φράσω· εἰ τοῖς μετὰ τὴν χειροτονίαν τεκμηρίοις θεωρήσαιτε. τίς γάρ ἐστιν ὅστις

1 τὸ S Y O P : secl. Weil : τὸ σὸν vulg. 4 ἂν post εἴης add. vulg. :
 om. S solus 6 ἐξ ὧν] ἐφ' οἷς A 17 καὶ post αἰ om. S al. :
 add. F 18-29 verba δν . . . θεωρήσαιτε obelis notata in F 19 ἂν
 εἶποι F 24 ἄνθρωπος codd. 29 χειροτονίαν S¹ solus :
 καταχειροτονίαν vulg. S corr., cf. §§ 176, 179 τεκμηρίοις om. A
 θεωρήσαιτε Bekker : θεωρήσετε S vulg. : θεωρήσητε O

καταχειροτονηθὲν αὐτοῦ, καὶ ταῦτ' ἀσεβεῖν περὶ τὴν ἑορτήν,
 εἰ καὶ μηδεὶς ἄλλος ἐπὶ ἄγῶν ἔτι μηδὲ κίνδυνος, οὐκ ἂν
 ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέδυν καὶ μέτριον παρέσχεεν ἑαυτὸν τόν
 γε δὴ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον, εἰ καὶ μὴ πάντα; οὐδεὶς
 5 ὅστις οὐκ ἄν. ἀλλ' οὐ Μειδίας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἡμέρας 200
 ταύτης λέγει, λοιδορεῖται, βοᾷ. χειροτονεῖται τις· Μειδίας [579]
 Ἀναγυράσιος προβέβληται. Πλουτάρχου προξενεῖ, τὰ-
 πόρρητ' οἶδεν, ἡ πόλις αὐτὸν οὐ χωρεῖ. καὶ ταῦτα πάντα
 ποιεῖ δῆλον ὅτι οὐδὲν ἄλλ' ἐνδεικνύμενος ἢ ὅτι 'ἐγὼ
 10 οὐδὲν πέπονθ' ὑπὸ τῆς καταχειροτονίας, οὐδὲ δέδοικ' οὐδὲ
 φοβοῦμαι τὸν μέλλοντ' ἀγῶνα.' ὃς οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 201
 ναῖοι, τὸ μὲν ὑμᾶς δεδιέναι δοκεῖν αἰσχρὸν ἡγείται, τὸ δὲ
 μηδὲν φροντίζειν ὑμῶν νεανικόν, τοῦτον οὐκ ἀπολωλέναι
 δεκάκις προσήκει; οὐδὲ γὰρ ἔξειν ὑμᾶς ὃ τι χρήσεσθ'
 15 αὐτῷ νομίζει. πλούσιος, θρασύς, μέγα φρονῶν, μέγα
 φθειγγόμενος, βίαιος, ἀναιδής,—ποῦ ληφθήσεται, νῦν ἔαν
 διακρούσηται;

'Ἄλλ' ἔγωγε, εἰ μηδενὸς εἵνεκα τῶν ἄλλων, τῶν γε δημη- 202
 γοριῶν ὧν ἐκάστοτε δημηγορεῖ, καὶ ἐν οἷς καιροῖς, τὴν
 20 μεγίστην ἂν αὐτὸν δικαίως οἶμαι δίκην δοῦναι. ἴστε γὰρ
 δήπου τοῦθ' ὅτι, ἂν μὲν τι τῶν δεόντων ἀπαγγελθῇ τῇ πόλει
 καὶ τοιοῦτον οἶον εὐφρᾶναι πάντας, οὐδαμοῦ πώποτε Μειδίας
 τῶν συνηδομένων οὐδὲ τῶν συγχαιρόντων ἐξητάσθη τῷ
 δήμῳ, ἂν δέ τι φλαῦρον, ὃ μηδεὶς ἂν βούλοιο τῶν ἄλλων, 203
 25 πρῶτος ἀνέστηκεν εὐθέως καὶ δημηγορεῖ, ἐπεμβαίνων τῷ
 καιρῷ καὶ τῆς σιωπῆς ἀπολαύων ἣν ἐπὶ τῷ περὶ τῶν συμβε-
 βηκότων ἄχθεσθαι ποιεῖσθ' ὑμεῖς. 'τοιοῦτοι γάρ ἐστ', ὦ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οὐ γὰρ ἐξέρχεσθε, οὐδ' οἴεσθε δεῖν χρήματ'
 εἰσφέρειν. εἴτα θαυμάζετ' εἰ κακῶς τὰ πράγμαθ' ὑμῖν ἔχει;
 30 ἔμ' οἴεσθ' ὑμῖν εἰσοίσειν, ὑμεῖς δὲ νεμεῖσθαι; ἔμ' οἴεσθε

1 καταχειροτονηθὲν S¹ A: καταχειροτονηθέντος FYOP 10 οὐδὲν
 ante πέπονθα AF: post πέπονθα SYP 14-17 verba οὐδὲ . . .
 διακρούσηται obelis notata in F 19 ἐκάστοτ' ἐδημηγόρει S (sed
 ? pr. m.) AF 28 οὐ γὰρ AF: οὐδὲ γὰρ S vulg. οὐδ' οἴεσθε S
 al.: οὐ γὰρ οἴεσθε AF 30 νεμεῖσθαι . . . ἐμβήσεσθαι Felicianus,
 cf. schol. p. 534, 3: νεμεῖσθε . . . ἐμβήσεσθε codd.

- [580] ²⁰⁴ τριηραρχήσειν, ὑμεῖς δ' οὐκ ἐμβήσεσθαι; τοιαῦθ' ὑβρίζων
καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ψυχῆς πικρίαν καὶ κακόνοϊαν, ἣν κατὰ τῶν
πολλῶν ὑμῶν ἔχων ἀφανῇ παρ' ἑαυτῷ περιέρχεται, φανεράν
ἐπὶ τοῦ καιροῦ καθιστάς. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ ὑμᾶς οὕτω νῦν, ὅταν ἐξαπατῶν καὶ φευακίζων ὁδύρηται 5
καὶ κλάῃ καὶ δέηται, ταῦθ' ὑποβάλλειν αὐτῷ. 'τοιούτος γὰρ
εἶ, Μειδία· ὑβριστὴς γὰρ εἶ, οὐκ ἐθέλεις ἔχειν παρὰ σεαυτῷ
τὸ χεῖρε. εἶτα θαυμάζεις εἰ κακὸς κακῶς ἀπολεῖ; ἀλλὰ
νομίζεις ἡμᾶς μὲν ἀνέξεσθαι σου, αὐτὸς δὲ τυπτήσειν; καὶ
ἡμᾶς μὲν ἀποψηφιεῖσθαι σου, σὺ δ' οὐ παύσεσθαι; 10
- 205 Καὶ βοηθοῦσιν οἱ λέγοντες ὑπὲρ αὐτοῦ, οὐχ οὕτω τούτῳ
χαρίσασθαι μὰ τοὺς θεοὺς βουλόμενοι, ὥς ἐπηρεάζειν ἐμοὶ
διὰ τὴν ἰδίαν ἔχθραν, ἣν οὗτος αὐτῷ πρὸς ἐμέ, ἂν τ' ἐγὼ φῶ
ἂν τε μὴ φῶ, φησὶν εἶναι καὶ βιάζεται, οὐκ ὀρθῶς· ἀλλὰ
κινδυνεύει τὸ λίαν εὐτυχεῖν ἐνίῳτ' ἐπαχθεῖς ποιεῖν· ὅπου 15
γὰρ ἐγὼ μὲν οὐδὲ πεπονθὼς κακῶς ἐχθρὸν εἶναί μοι τοῦτον
ὁμολογῶ, οὗτος δ' οὐδ' ἀφίεντ' ἀφίησιν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς
ἀλλοτρίοις ἀγῶσιν ἀπαντᾷ καὶ νῦν ἀναβήσεται μηδὲ τῆς
κοινῆς τῶν νόμων ἐπικουρίας ἀξιῶν ἐμοὶ μετεῖναι, πῶς οὐχ
οὗτος ἐπαχθὴς ἐστίν ἤδη καὶ μείζων ἢ καθ' ὅσον ἡμῶν 20
- 206 ἐκάστῳ συμφέρει; ἔτι τοίνυν παρῆν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ καθῆτ' Εὐβουλος ἐν τῷ θεάτρῳ, ὅθ' ὁ δῆμος κατεχειρο-
τόνησε Μειδίου, καὶ καλούμενος ὀνομαστὶ καὶ ἀντιβολουῖτος
τούτου καὶ λιπαροῦντος, ὥς ὑμεῖς ἴστε, οὐκ ἀνέστη. καὶ μὴν
εἰ μὲν μηδὲν ἡδίκηκός τις ἡγείτο τὴν προβολὴν γεγενῆσθαι, 25
- [581] τότ' ἔδει τὸν γε φίλον δῆπου συνειπεῖν καὶ βοηθήσαι· εἰ δὲ
καταγνοὺς ἀδικεῖν τότε, διὰ ταῦτ' οὐχ ὑπήκουσεν, νῦν δ', ὅτι

9 σου om. A F   10 σὺ A : σὲ SFYP   11 βοηθοῦσιν S¹ :
βοηθήσουσιν cett.   §§ 205-207 'obelis notatae in FS (in F pr. etiam
tres primi versus § 208),' Blass   11 sqq. excidisse quaedam perspexit
Cobet; quae sequuntur enim in unum oratorem, Eubulum, manifeste
dici. Sic fere corrigenda censet, καὶ βοηθοῦσιν οἱ λέγοντες ὑπὲρ αὐτοῦ
** (praeter hosce pro Midia dicturus est Eubulus) οὐχ οὕτω ... βουλόμενος
ὥς ... ἣν [οὗτος] ... φησὶν εἶναι   12 χαρίσασθαι S O P : χαρίζεσθαι
vulg.   13 οὗτος αὐτῷ Εὐβουλος hab. S script. supr. vers.   17 ἀφίησιν
vulg. S corr., cf. xix 118 : ἀνίστηναι S¹ Y O P, lemma schol. p. 655, 22

προσκέκρουκεν ἐμοί, διὰ ταῦτα τοῦτον ἐξαιτήσεται, ὑμῖν οὐχὶ
καλῶς ἔχει χαρίσασθαι· μὴ γὰρ ἔστω μηδεὶς ἐν δημοκρατίᾳ 207
τηλικούτος, ὥστε συνειπῶν τὸν μὲν ὑβρίσθαι, τὸν δὲ μὴ
δοῦναι δίκην ποιῆσαι. ἀλλ' εἰ κακῶς ἐμὲ βούλει ποιεῖν, Εὐ-
5 βουλε, ὡς ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ οἶδ' ἂν θ' ὅτου, δύνασαι μὲν
καὶ πολιτεύει, κατὰ τοὺς νόμους δ' ἦντινα βούλει παρ' ἐμοῦ
δίκην λάμβανε, ὦν δ' ἐγὼ παρὰ τοὺς νόμους ὑβρίσθην, μὴ μ'
ἀφαιροῦ τὴν τιμωρίαν. εἰ δ' ἀπορεῖς ἐκείνως με κακῶς
ποιῆσαι, εἴη ἂν καὶ τοῦτο σημεῖον τῆς ἐμῆς ἐπεικειάς, εἰ τοὺς
10 ἄλλους ῥαδίως κρίνων ἐμὲ μηδὲν ἔχεις ἐφ' ὅτῳ τοῦτο ποιήσεις.

Πέπυσμαι τοῖνυν καὶ Φιλιππίδην καὶ Μνησαρχίδην καὶ 208
Διότιμον τὸν Εὐωνυμέα καὶ τοιούτους τινὰς πλουσίους
καὶ τριηράρχους ἐξαιτήσεσθαι καὶ λιπαρήσειν παρ' ὑμῶν
αὐτόν, αὐτοῖς ἀξιοῦντας δοθῆναι τὴν χάριν ταύτην. περὶ
15 ὧν οὐδὲν ἂν εἴποιμι πρὸς ὑμᾶς φλαῦρον ἐγώ (καὶ γὰρ ἂν
μαινοίμην)· ἀλλ' ἂ θεωρεῖν ὑμᾶς, ὅταν οὗτοι δέωνται, δεῖ καὶ
λογίζεσθαι, ταῦτ' ἐρῶ. ἐνθυμείσθ', ὧ ἄνδρες δικασταί, εἰ 209
γένοιντο (ὃ μὴ γένοιτ' οὐδ' ἔσται) οὗτοι κύριοι τῆς πολιτείας
μετὰ Μειδίου καὶ τῶν ὁμοίων τούτῳ, καὶ τις ὑμῶν τῶν
20 πολλῶν καὶ δημοτικῶν ἀμαρτῶν εἰς τινα τούτων, μὴ τοιαυθ'
οἷα Μειδίας εἰς ἐμέ, ἀλλ' ὅτιοῦν ἄλλο, εἰς δικαστήριον εἰσίοι
πεπληρωμένον ἐκ τούτων, τίνος συγγνώμης ἢ τίνος λόγου
τυχεῖν ἂν οἴεσθε; ταχύ γ' ἂν χαρίσαιντο, οὐ γάρ; ἢ δεηθέντι
τῷ τῶν πολλῶν προσσχοῖεν, ἀλλ' οὐκ ἂν εὐθέως εἴποιεν 'τὸν [582]
25 δὲ βάσκανον, τὸν δ' ὄλεθρον, τοῦτον δ' ὑβρίζειν, ἀναπνεῖν
δέ; ὃν εἴ τις ἐᾷ ζῆν, ἀγαπᾶν δεῖ;' μὴ τοῖνυν, ὧ ἄνδρες 210
'Αθηναῖοι, τούτοις τοῖς οὕτω χρησαμένοις ἂν ὑμῖν ἄλλως
πως ἔχεθ' ὑμεῖς, μηδὲ τὸν πλοῦτον μηδὲ τὴν δόξαν τῇν
τούτων θαυμάζετε, ἀλλ' ὑμᾶς αὐτούς. πολλὰ τούτοις ἀγάθ'

20 ἀνθρώπων post δημοτικῶν add. S al. : om. F 22 λόγου S
solus : ἐλέου vulg., cf. §§ 90, 105 23 ἢ δεηθέντι A : οὐδεηθέντι
S (οὐδ' a corr., ut videtur) : δὴ δεηθέντι F 24 προσσχοῖεν Bekker :
προσχοῖεν S : πρόσχοιεν OF : προσέχοιεν A al. ἂν εὐθέως εἴποιεν
om. AF 26 δεῖ SOP : ἔδει vulg. 28 alterum τὴν om. S Y O P

- ἐστίν, ἃ τούτους οὐδεὶς κωλύει κεκτῆσθαι· μὴ τοίνυν μηδ' οὗτοι τὴν ἄδειαν, ἣν ἡμῖν κοινὴν οὐσίαν οἱ νόμοι παρέχουσι, 211 κωλυνόντων κεκτῆσθαι. οὐδὲν δεινὸν οὐδ' ἐλείων Μειδίας πείσεται, ἂν ἴσα κτήσεται τοῖς πολλοῖς ὑμῶν, οὓς νῦν ὑβρίζει καὶ πτωχοὺς ἀποκαλεῖ, ἃ δὲ νῦν περιόντ' αὐτὸν ὑβρίζειν 5 ἐπαίρει, περιαιρεθῇ. οὐδ' οὗτοι δῆπου ταῦθ' ὑμῶν εἰσι δίκαιοι δεῖσθαι, 'μὴ κατὰ τοὺς νόμους δικάσῃτ', ἄνδρες δικασταί· μὴ βοηθήσητε τῷ πεπονθότι δεινῷ· μὴ εὐορκεῖτε ἡμῖν δότε τὴν χάριν ταύτην.' ταῦτα γάρ, ἂν τι δέωνται περὶ τούτου, δεήσονται, κἂν μὴ ταῦτα λέγωσι τὰ ῥήματα. 10 212 ἀλλ' εἴπερ εἰσὶ φίλοι καὶ δεινὸν εἰ μὴ πλουτήσῃ Μειδίας ἡγοῦνται, εἰσὶ μὲν εἰς τὰ μάλιστ' αὐτοὶ πλούσιοι, καὶ καλῶς ποιούσι, χρήματα δ' αὐτῷ παρ' ἑαυτῶν δόντων, ἵν' ὑμεῖς μὲν ἐφ' οἷς εἰσῆλθετ' ὁμωμοκότες δικαίως ψηφίσῃσθε, οὗτοι δὲ παρ' αὐτῶν τὰς χάριτας, μὴ μετὰ τῆς ὑμετέρας αἰσχύνῃς, 15 ποιῶνται. εἰ δ' οὗτοι χρήματ' ἔχοντες μὴ πρόοιunt' ἂν, πῶς ὑμῖν καλὸν τὸν ὄρκον προέσθαι;
- 213 Πλούσιοι πολλοὶ συνεστηκότες, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ δοκεῖν τινὲς εἶναι δι' εὐπορίαν προσειληφότες, ὑμῶν παρίασι δεησόμενοι. τούτων μηδενὶ μ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προῆσθε, 20 [583] ἀλλ' ὥσπερ ἕκαστος τούτων ὑπὲρ τῶν ἰδία συμφερόντων καὶ ὑπὲρ τούτου σπουδάσεται, οὕτως ὑμεῖς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῶν νόμων καὶ ἐμοῦ τοῦ ἐφ' ὑμᾶς καταπεφευγότος σπουδάσατε, καὶ τηρήσατε τὴν γνώμην ταύτην ἐφ' ἧς νῦν 214 ἐστέ. καὶ γὰρ εἰ μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τόθ' ὅτ' ἦν ἡ 25 προβολή, τὰ πεπραγμέν' ὁ δῆμος ἀκούσας ἀπεχειροτόνησε Μειδίου, οὐκ ἂν ὁμοίως ἦν δεινόν· καὶ γὰρ μὴ γεγενῆσθαι, καὶ μὴ περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικήματα ταῦτ' εἶναι, καὶ πόλλ' ἂν 215 εἶχέ τις αὐτὸν παραμυθῆσασθαι. νῦν δὲ τοῦτο καὶ πάντων ἂν μοι δεινότατον συμβαίῃ, εἰ παρ' αὐτὰ τὰδικήμαθ' οὕτως 30

1-3 verba μὴ τοίνυν . . . κεκτῆσθαι obelis notata in F 5 περιόντ' SA¹: περιῖόντ' vulg. 7 ὧ ante ἄνδρες add. vulg.: om. SOP 8 alterum μὴ] μηδ' S F Y O P 27 (ἔβριν) μὴ γεγενῆσθαι Herwerden, praeunte Reiskio, cf. § 216 30 μὲν post αὐτὰ add. vulg.: om. SAYOP

ὀργίλως καὶ πικρῶς καὶ χαλεπῶς ἅπαντες ἔχοντες [ἐφαί-
νεσθε], ὥστε Νεοπτολέμου καὶ Μνησαρχίδου καὶ Φιλιππίδου
καὶ τινος τῶν σφόδρα τούτων πλουσίων δεομένων καὶ ἐμοῦ
καὶ ὑμῶν, ἐβοᾶτε μὴ ἀφείναι, καὶ προσελθόντος μοι Βλεπαίου
5 τοῦ τραπεζίτου, τηλικοῦτ' ἀνεκράγετε, ὥς, τοῦτ' ἐκεῖνο, χρή-
ματά μου ληψομένου, ὥστε ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φοβη- 216
θέντα τὸν ὑμέτερον θόρυβον θοιμάτιον προέσθαι καὶ μικροῦ
γυμνὸν ἐν τῷ χιτωνίσκῳ γενέσθαι, φεύγοντ' ἐκείνον ἔλκοντά
με, καὶ μετὰ ταῦτ' ἀπαντῶντες ὅπως ἐπέξει τῷ μιᾶρῳ καὶ
10 μὴ διαλύσει· θεάσονται σε τί ποιήσεις Ἀθηναῖοι· τοιαῦτα
λέγοντες· ἐπειδὴ κεχειροτόνηται μὲν ὕβρις τὸ πρᾶγμ' εἶναι,
ἐν ἱερῷ δ' οἱ ταῦτα κρίνοντας καθεζόμενοι διέγνωσαν, διέμεινα
δ' ἐγὼ καὶ οὐ προὔδωκ' οὔθ' ὑμᾶς οὔτ' ἐμαυτόν, τηνικαῦτ'
ἀποψηφιεῖσθ' ὑμεῖς. μηδαμῶς· πάντα γὰρ τὰ αἰσχιστ' [584]
15 ἔνεστιν ἐν τῷ πράγματι. εἰμὶ δ' οὐ τούτων ὑμῖν ἄξιος (πῶς 217
γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι;) κρίνων ἄνθρωπον καὶ δοκοῦντα καὶ
ὄντα βίαιον καὶ ὑβριστήν, ἡμαρτηκότ' ἀσελγῶς ἐν πανηγύρει,
μάρτυρας τῆς ὕβρεως τῆς ἑαυτοῦ πεποιημένον οὐ μόνον
ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπιδημήσαντας ἅπαντας τῶν Ἑλλήνων.
20 ἤκουσεν ὁ δῆμος τὰ πεπραγμένα τούτῳ. τί οὖν; ὑμῖν κατα-
χειροτονήσας παρέδωκεν. οὐ τοίνυν οἷόν τ' ἀφανῆ τὴν 218
γνώσιν ὑμῶν γενέσθαι, οὐδὲ λαθεῖν, οὐδ' ἀνεξέταστον εἶναι
τί ποθ' ὥς ὑμᾶς τοῦ πράγματος ἐλθόντος ἔγνωτε· ἀλλ' ἐὰν
μὲν κολάσητε, δόξετε σώφρονες εἶναι καὶ καλοὶ καγαθοὶ καὶ
25 μισοπόνηροι, ἂν δ' ἀφῆτε, ἄλλου τινὸς ἡττηῆσθαι. οὐ γὰρ
ἐκ πολιτικῆς αἰτίας, οὐδ' ὥσπερ Ἀριστοφῶν ἀποδοὺς τοὺς
στεφάνους ἔλυσεν τὴν προβολήν, ἀλλ' ἐξ ὕβρεως, ἐκ τοῦ
μηδὲν ἂν ὦν πεποίηκ' ἀναλῦσαι δύνασθαι κρίνεται. πότερ'

1 ἐφαίνεσθε (φαίνεσθε S) secl. Weil 10 διαλύσει B Y P S corr. :
διαλύσει S¹ vulg., cf. xx 43 11 ἐπειδὴ S A Y O P : ἐπεὶ δὲ B : ἐπειδὴ
δὲ vulg. 12 κρίναντες A 14-25 verba πάντα γὰρ . . . ἡττηῆσθαι
obelis notata in S F 19 ἐπιδημοῦντας A 25 ἡττηῆσθαι marg.
Lambini : ἡττησθε S : ἡττησθε Y O P : ἡττηᾶσθε A F 28 verba
πότερ' οὖν . . . κοινὰ obelis notata in S F

οὖν τούτου γενομένου κρείττον αὐθις ἢ νυνὶ κολάσαι; ἐγὼ μὲν οἶμαι νῦν κοινὴ γὰρ ἡ κρίσις, καὶ τὰδικήματα πάντ' ἐφ' οἷς νῦν κρίνεται κοινά.

- 219 Ἔτι δ' οὐκ ἔμ' ἔτυπτεν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὗτος οὐδ' ὕβριζε τῇ διανοίᾳ τότε ποιῶν οἷ' ἐποίει, ἀλλὰ πάντας 5 ὅσους περ ἂν οὔηταί τις ἦττον ἐμοῦ δύνασθαι δίκην ὑπὲρ αὐτῶν λαβεῖν. εἰ δὲ μὴ πάντες ἐπαίεσθε μηδὲ πάντες ἐπηρεάζεσθε χορηγοῦντες, ἵστε δήπου τοῦθ' ὅτι οὐδ' ἐχορηγεῖθ' ἅμα πάντες, οὐδὲ δύναιτ' ἂν ποθ' ὑμᾶς οὐδεὶς ἅπαντας
- 220 μιᾷ χειρὶ προπηλακίσαι. ἀλλ' ὅταν εἷς ὁ παθὼν μὴ λάβῃ 10 δίκην, τόθ' ἕκαστον αὐτὸν χρὴ προσδοκᾶν τὸν πρῶτον μετὰ ταῦτ' ἀδικησόμενον γενήσεσθαι, καὶ μὴ παρορᾶν τὰ τοιαῦτα, μηδ' ἐφ' ἑαυτὸν ἐλθεῖν περιμένειν, ἀλλ' ὥς ἐκ πλείστου φυλάττεσθαι. μισεῖ Μειδίας ἴσως ἐμέ, ὑμῶν δέ γ' ἕκαστον ἄλλος τις. ἄρ' οὖν συγχωρήσαιτ' ἂν τοῦτοι, ὅστις ἐστὶν 15 ἕκαστος ὁ μισῶν, κύριον γενέσθαι τοῦ ταῦθ' ἅπερ οὗτος ἐμέ ὑμῶν ἕκαστον ποιῆσαι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. μὴ τοίνυν μηδ' ἔμ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προήσθε τούτῳ. ὁρᾶτε δέ. ἀντίκα δὴ μάλα, ἐπειδὴν ἀναστῇ τὸ δικαστήριον, εἷς ἕκαστος ὑμῶν, ὁ μὲν θᾶττον ἴσως, ὁ δὲ σχολαίτερον, οἴκαδ' ἅπεισιν οὐδὲν 20 φροντίζων οὐδὲ μεταστρεφόμενος οὐδὲ φοβούμενος, οὗτ' εἰ φίλος οὗτ' εἰ μὴ φίλος αὐτῷ συντεύξεταί τις, οὐδέ γ' εἰ μέγας ἢ μικρός, [ἢ] ἰσχυρὸς ἢ ἀσθενής, οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδέν. τί δήποτε; ὅτι τῇ ψυχῇ τοῦτ' οἶδε καὶ θαρρεῖ καὶ πεπίστευκε τῇ πολιτείᾳ, μηδέν' ἔλξειν μηδ' ὕβριεῖν μηδὲ 25 τυπτήσιν. εἴτ' ἐφ' ἧς ἀδείας αὐτοὶ πορεύεσθε, ταύτην οὐ βεβαιώσαντες ἐμοὶ βαδιεῖσθε; καὶ τίνι χρὴ με λογισμῷ περιεῖναι ταῦτα παθόντα, εἰ περιόψεσθέ με νῦν ὑμεῖς; θάρρει

1 ἦν post κρείττον add. S vulg. : om. A 4 ὦ ante ἄνδρες add. vulg. : om. S A O 9 οὐδεὶς post ὑμᾶς A : post χειρὶ S vulg. ἅπαντας S Y O P : ἅμα πάντας vulg. 16 γενέσθαι F : γίγνεσθαι S A Y O P 23 ἢ S Y O F : seclusi : ἢ εἰ P : οὐδ' A : οὐδ' εἰ Reiske 26 ἧς ἀδείας Cobet : ἦν ἄδειαν codd. : ἦ ἀδείᾳ Reiske 28 περιεῖναι ταῦτα παθόντα S : ταῦτα παθόντα ζῆν S γρ. : περιεῖναι ταῦτα παθόντα ζῆν F : περιεῖναι ταῦτα παθόντα καὶ ζῆν al.

νῆ Δία, φήσειέ τις ἄν· οὐ γὰρ ἔτ' οὐδὲν ἱβρισθήσει. ἐὼν
 ὁέ, τότε ὀργισθε, νῦν ἀφέντες; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί,
 μὴ προδῶτε μήτ' ἐμὲ μήθ' ὑμᾶς αὐτοὺς μήτε τοὺς νόμους.
 καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτ' εἰ ἠέλοιτε σκοπεῖν καὶ ζητεῖν, τῷ ποτ' 223
 5 εἰσὶν ὑμῶν οἱ ἀεὶ δικάζοντες ἰσχυροὶ καὶ κύριοι τῶν ἐν τῇ
 πόλει πάντων, ἔάν τε διακοσίους ἔάν τε χιλίους ἔάν θ'
 ὅπουσσοῦν ἢ πόλις καθίσῃ, οὔτε τῷ μεθ' ὅπλων εἶναι
 συντεταγμένοι μόνοι τῶν ἄλλων πολιτῶν, εὔροίτ' ἂν, οὔτε
 τῷ τὰ σώματ' ἄριστ' ἔχειν καὶ μάλιστ' ἰσχύειν [τοὺς δικά- [586]
 10 ζοντας], οὔτε τῷ τὴν ἡλικίαν εἶναι νεώτατοι, οὔτε τῶν τοιούτων
 οὐδενί, ἀλλὰ τῷ τοὺς νόμους ἰσχύειν. ἡ δὲ τῶν νόμων 224
 ἰσχὺς τίς ἐστιν; ἄρ' ἔάν τις ὑμῶν ἀδικούμενος ἀνακράγῃ,
 προσδραμοῦνται καὶ παρέσονται βοηθοῦντες; οὐ· γράμματα
 γὰρ γεγραμμέν' ἐστί, καὶ οὐχὶ δύναϊτ' ἂν τοῦτο ποιῆσαι.
 15 τίς οὖν ἡ δύναμις αὐτῶν ἐστιν; ὑμεῖς ἐὰν βεβαιῶτ' αὐτοὺς
 καὶ παρέχητε κυρίους ἀεὶ τῷ δεομένῳ. οὐκοῦν οἱ νόμοι θ'
 ὑμῖν εἰσιν ἰσχυροὶ καὶ ὑμεῖς τοῖς νόμοις. δεῖ τοίνυν τοῦτοις 225
 βοηθεῖν ὁμοίως ὥσπερ ἂν αὐτῷ τις ἀδικουμένῳ, καὶ τὰ τῶν
 νόμων ἀδικήματα κοινὰ νομίζειν, ἐφ' ὅτου περ ἂν λαμβά-
 20 νηται, καὶ μήτε λητουργίας μήτ' ἔλεον μήτ' ἄνδρα μηδένα
 μήτε τέχνην μηδεμίαν εὐρῆσθαι, δι' ὅτου παραβάς τις τοὺς
 νόμους οὐ δώσει δίκην.

Ἵμῶν οἱ θεώμενοι τοῖς Διονυσίοις εἰσιόντ' εἰς τὸ θέατρον 226
 τοῦτον ἐσυρίττετε καὶ ἐκλώζετε, καὶ πάνθ' ἃ μίσους ἐστὶ
 25 σημεί' ἐποιεῖτε, οὐδὲν ἀκηκούτες πω περὶ αὐτοῦ παρ' ἐμοῦ.
 εἶτα πρὶν μὲν ἐλεγχθῆναι τὸ πρᾶγμα, ὠργίζεσθε, προῦκα-
 λείσθ' ἐπὶ τιμωρίαν τὸν παθόντα, ἐκροτεῖθ' ὅτε προῦβαλόμεν

4 καὶ γὰρ αὐ τοῦτο· εἰ Dobree, cf. § 167, xix 314 7 ὅπουσσοῦν
 Λ: ὁπόσους ἂν S vulg.: ὁποσουσδῆ Cobet 9 τοὺς δικάζοντας sccl.
 Bekker 11 τῷ τοὺς νόμους ἰσχύειν Taylor: τῷ τοῖς νόμοις ἰσχύειν
 Λ F P: τῇ τῶν νόμων ἰσχύϊ S Y O 21 μήτ' ἄλλο μηδέν post εὐρῆσθαι
 (ante εὐρῆσθαι Λ) add. vulg.: om. S P: del. Cobet 24 ἐσυρίττετε
 καὶ ἐκλώζετε Lambinus coll. Harpocr. s. v. ἐκλώζετε: ἐσυρίττετε καὶ
 ἐκεκράγετε S Y O P: ἐσυρίττετε cett. 24-25 καὶ πάντα ἃ . . . σημεία
 ἐποιεῖτε S Y O P: ὥστε ἃ . . . σημεία (σημεῖα om. F) ταῦτ' ἐποιεῖτε vulg.

227 αὐτὸν ἐν τῷ δήμῳ· ἐπειδὴ δ' ἐξελέλεκται, καὶ προκατέ-
 γνωκεν ὁ δῆμος τούτου εἰς ἱερὸν καθεζόμενος, καὶ τᾶλλα
 προσεξήτασται τὰ πεπραγμένα τῷ μιᾶρῷ τούτῳ, καὶ δικά-
 σουντες εἰλήχατε, καὶ πάντ' ἐστὶν ἐν ὑμῖν μιᾷ ψήφῳ διαπρά-
 ξασθαι, νῦν ὀκνήσεται μοι βοηθῆσαι, τῷ δήμῳ χαρίσασθαι, 5
 τοὺς ἄλλους σωφρονίσαι, μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας αὐτοὶ
 τὸ λοιπὸν διάγειν, παράδειγμα ποιήσαντες τοῦτον τοῖς
 ἄλλοις;

[587] Πάντων οὖν εἵνεκα τῶν εἰρημένων, καὶ μάλιστα τοῦ θεοῦ
 χάριν περὶ οὗ τὴν ἑορτὴν ἀσεβῶν οὗτος ἔάλωκεν, τὴν ὁσίαν 10
 καὶ δικαίαν θέμενοι ψῆφον τιμωρήσασθε τοῦτον.

2 τούτου secl. Blass

6 ἀσφαλείας αὐτοὶ τὸ λοιπὸν S: αὐτοὶ τὸ
 λοιπὸν ἀσφαλείας vulg.: ἀσφαλείας τὸ λοιπὸν A

9 εἵνεκα SYOP:

εἵνεκα vulg.

In S subscriptum

ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ

XX III

Διόρθωται μετρίως

ΚΑΤ' ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Δύ' ἦσαν ἐν Ἀθήναις βουλαί, ἡ μὲν διηνεκῆς, ἡ ἐν Ἀρείῳ
 πάγῳ περὶ τε φόνων ἐκουσίων καὶ τραυμάτων καὶ τοιούτων τινῶν
 δικάζουσα, ἑτέρα δ' ἡ τὰ πολιτικὰ πράττουσα· αὕτη δὲ κατ'
 ἐνιαυτὸν ἡμείβετο, ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν τῶν τὴν βουλευτικὴν
 5 ἡλικίαν ἀγόντων συνισταμένη. νόμος δ' ἦν ἐπιτάττων τῇ βουλῇ
 ταύτῃ ποιέισθαι τριήρεις καινάς, εἰ μὴ ποιήσῃται, κωλύων
 αὐτὴν αἰτεῖν παρὰ τοῦ δήμου δωρεάν. νῦν τοίνυν ἡ μὲν βουλή
 τὰς τριήρεις οὐκ ἐποίησατο, Ἀνδροτίῳ δὲ γέγραφεν ἐν τῷ δήμῳ
 ψήφισμα στεφανῶσαι τὴν βουλήν. ἐπὶ τούτῳ παρανόμων κρί-
 10 νεται, κατηγορούντων αὐτοῦ δύο ἐχθρῶν, Εὐκτῆμονος καὶ Διοδώρου.
 καὶ προεῖρηκε μὲν ὁ Εὐκτῆμων, δεύτερος δ' ὁ Διόδωρος ἐπαγωνί-
 ζεται τούτῳ τῷ λόγῳ. φασὶ δ' οἱ κατήγοροι πρῶτον μὲν ἀπρο- 2
 βούλευτον εἶναι τὸ ψήφισμα (νόμον γὰρ κελεύοντος μὴ πρότερον
 εἰς τὸν δῆμον ψήφισμ' ἐκφέρειν, πρὶν ἐν τῇ βουλῇ δοκιμασθεῖν,
 15 τὸν Ἀνδροτίωνα παρὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπροβούλευτον εἰσενεγκεῖν
 τὴν γνώμην), δεύτερον δ' ὑπεναιτίον ἐκείνῳ τῷ νόμῳ τῷ κελεύοντι
 μὴ ποιησαμένην τὴν βουλήν τὰς τριήρεις μὴ αἰτεῖν δωρεάν· εἰ
 γὰρ αἰτεῖν οὐκ ἔξεστι, δῆλον ὡς οὐδὲ τὸ δοῦναι συγκεχώρηται. [588]
 τούτους μὲν εἰς τὸ πρᾶγμα τοὺς νόμους παρέχονται δὲ καὶ κατὰ
 20 τοῦ προσώπου δύο, τὸν τῆς ἐταιρήσεως καὶ τὸν τῶν ὀφειλόντων
 τῷ δημοσίῳ, καὶ φασὶ τὸν Ἀνδροτίωνα κατ' ἀμφοτέρους ἄτιμον
 εἶναι· καὶ γὰρ πεπορνεῖσθαι καὶ χρέος πατρῶν ὀφείλειν τῇ
 πόλει.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

25 Διάφοροι παρ' Ἀθηναίοις ὑπῆρχον ἀρχαί, ὧν αἱ μὲν κληρωταί,
 αἱ δὲ χειροτονηταί, αἱ δὲ αἵρεταί. καὶ κληρωταί μὲν αἱ κατὰ
 κλῆρον γινόμεναι, ὡς αἱ τῶν δικαστῶν, χειροτονηταί δὲ αἱ κατὰ

2 τραυμάτων Wolf: πραγμάτων codd.

6 κωλύων Wolf: κωλύειν

codd.

χειροτονίαν τοῦ δήμου γινόμεναι, ὡς αἱ τῶν στρατηγῶν, αἵρεται
 δὲ αἱ κατὰ αἵρεσιν, ὡς αἱ τῶν χορηγῶν. τούτων μία ἦν τῶν
 κληρωτῶν ἢ βουλὴ τῶν πεντακοσίων. τῶν πεντακοσίων δὲ
 εἵπομεν πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. εἰσὶ δὲ τούτων
 διαφοραὶ τρεῖς. καὶ πρώτη ἐστὶ τὸ τὴν τῶν πεντακοσίων τὰ 5
 δημόσια πράγματα διοικεῖν, τὴν δὲ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τὰ φονικὰ
 μόνον. εἰ δέ τις εἶποι ὅτι καὶ αὕτη δημόσια διώκει, λέγομεν
 ὅτι, ἡνίκα μεγίστη ἀνάγκη ἐγίγνετο, τότε μόνον περὶ δημοσίων
 2 συνήγето. δευτέρα διαφορά, ὅτι ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων ἀριθμῷ
 ὑποπίπτει ὠρισμένῳ, ἡ δὲ ἀορίστῳ. ὡς γάρ τινες τῶν ρητόρων 10
 λέγουσι, κατ' ἔτος οἱ ἐννέα ἄρχοντες αὐτῇ προσετίθεντο· ὡς δέ
 τινες, ὅτι οἱ ἐξ μόνον θεσμοθέται. ἦσαν γὰρ ἐξ θεσμοθέται, οἱ
 περὶ ἐταιρήσεως δικάζοντες· ἦσαν δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς, εἰς ἐπώ-
 νυμος, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς [ἐπώνυμος] ὠνομάζετο, δεύτερος
 3 ὁ βασιλεύς, ὁ τὰ τῶν ὀρφανῶν καὶ ἀσεβειῶν διοικῶν, τρίτος ὁ 15
 πολέμαρχος, ὁ τῶν πολεμικῶν ἐπιμελούμενος. οἱ δὲ θεσμοθέται
 ἐνιαυτὸν μόνον ἤρχον, πρὸ τῆς ἀρχῆς κρινόμενοι περὶ τοῦ προ-
 λαβόντος παντὸς βίου. καὶ εἰ μὲν εὐρέθησαν ἐν πᾶσι δίκαιοι,
 ἤρχον τὸν ἐνιαυτόν. εἴτα πάλιν μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐκρίνοντο,
 εἰ καλῶς ἐν αὐτῷ ἤρξαν· καὶ εἰ δικαίως ὤφθησαν ἄρξαιτες, 20
 προσετίθεντο τῇ βουλῇ τῶν Ἀρειοπαγитῶν (καὶ διὰ τοῦτο οὐχ
 ὑπέπιπτεν ἀριθμῷ). εἰ δὲ μὴ, ἐξεβάλλοντο. τρίτη διαφορά,
 ὅτι ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων κατ' ἐνιαυτὸν διεδέχετο, ἡ δὲ τῶν
 Ἀρειοπαγитῶν ἦν ἀδιάδοχος· εἰ μὴ γάρ τις ἡμαρτε μεγάλως, οὐκ
 4 ἐξεβάλλετο. ἐπειδὴ δὲ οὐ πρόκειται ἡμῖν περὶ τῆς ἐν Ἀρείῳ 25
 πάγῳ βουλῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν πεντακοσίων, ἀναγκαῖον μαθεῖν
 ἡμᾶς πῶς ἤρχεν. ἰστέον ὅτι οὐκ ἐψήφίζον οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς
 μῆνας κατὰ τὸν ἡλιακὸν δρόμον, ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν
 σεληνιακόν. κατὰ γὰρ τὸν ἡλιακὸν ἔχει ὁ ἐνιαυτὸς ἡμέρας
 τριακοσίας ἐξήκοντα πέντε, ὥστε συμβαίνει ἔχειν τὸν μῆνα 30
 ἡμέρας τριάκοντα καὶ τρίτον (καὶ δωδέκατον). δεκάκις γὰρ
 τριάκοντα τριακόσια, δις τριάκοντα ἐξήκοντα· λοιπὰ πέντε. τὸ
 τρίτον τῶν δώδεκα τέσσαρα· λοιπὴ μία. δωδέκατον δὲ ἡ μία
 5 τῶν δώδεκα ἐστί. κατὰ δὲ τὸν σεληνιακὸν δρόμον ὁ ἐνιαυτὸς
 ἔχει τριακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας, ὥστε συμβαίνει τὸν μῆνα 35
 ἔχειν ἡμέρας εἰκοσιεννέα ἡμισυ. δεκάκις γὰρ εἴκοσι διακόσια,

12 prius οἱ Iurinus: καὶ codd.

22 ὑπέπιπτεν Iurinus:

ὑπέπιπτον codd.

31 καὶ δωδέκατον add. Iurinus

33 δωδέκατον

Felicianus: δωδέκατα Sauppe: δώδεκα codd.

ἡ μία τῶν δώδεκα

Weil praeunte Iurino: τῆς μιᾶς δώδεκα codd.: τῆς μιᾶς δύνω (vel δύο) Wolf

δις εἴκοσι τεσσαράκοντα, δεκάκις ἐννέα ἐννεήκοντα, δις ἐννέα
 δεκαοκτώ, καὶ τὸ ἥμισυ τῶν δώδεκα ἔξ. ὥστε ὁμοῦ εἶναι ἡμέρας
 τριακοσίας πενήκοντα τέσσαρας, ἵπολείπεσθαι δὲ κατὰ τὸν
 ἡλιακὸν δρόμον ἡμέρας ἑνδεκα, ἃς Ἀθηναῖοι κατὰ τριετίαν συνά-
 5 γοντες ἐποιοῦν τὸν ἐμβόλιμον μῆνα τριάκοντα τριῶν ἡμερῶν. [590]
 ἔχει γοῦν ὁ ἐνιαυτὸς κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον τριακοσίας 6
 πενήκοντα τέσσαρας ἡμέρας. καὶ τὰς μὲν δ' ἡμέρας ἐκάλουν
 οἱ Ἀθηναῖοι ἀρχαιρεσίας· ἐν αἷς ἀναρχος ἢ Ἀττική ἦν. ἐν
 ταύταις προεβάλλοντο τοὺς ἄρχοντας. ἦρχον οὖν οἱ πεντα-
 10 κύσιοι τὰς τριακοσίας πενήκοντα ἡμέρας. ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ
 ἦσαν καὶ δυσχερῶς ἦννον τὰ πράγματα, διεῖλον ἑαυτοὺς εἰς δέκα
 μερίδας κατὰ τὰς φυλάς, ἀνὰ πενήκοντα· τοσοῦτους γὰρ ἐκάστη
 φυλὴ προεβάλλετο. ὥστε συνέβαινε τοὺς πεντήκοντα ἄρχειν
 τῶν ἄλλων ἀνὰ τριάκοντα πέντε ἡμέρας. αἵται γὰρ αἱ τριάκοντα
 15 πέντε ἡμέραι εἰσὶ τὸ δέκατον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ· δεκάκις γὰρ
 τριάκοντα τριακόσια, πεντάκις δέκα πενήκοντα. ἀλλ' ἐπειδὴ 7
 πάλιν οἱ πενήκοντα πολλοὶ ἦσαν εἰς τὸ ἄρχειν ἅμα, τοῖς δέκα
 κατὰ κλῆρον †εἷς ἦρχε μίαν ἡμέραν τῶν ἐπτὰ, ὁμοίως δὲ ἕκαστος
 τῶν ἄλλων ἀπὸ κλήρου ἦρχε τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν, ἄχρις οὗ πληρω-
 20 θῶσιν αἱ ἐπτὰ ἡμέραι. καὶ συνέβαινε τοῖς ἄρχουσι τρεῖς μὴ
 ἄρχειν. ἕκαστος δὲ ἄρχων ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐκαλεῖτο ἐπιστάτης.
 διὰ τί δὲ μίαν μόνην ἦρχεν; ἐπειδὴ αὐτὸς τὰς κλείς τῆς ἀκρο-
 πόλεως ἐπιστεύετο καὶ πάντα τὰ χρήματα τῆς πόλεως. ἢ οὖν
 μὴ ἐρασθῇ τυραννίδος, διὰ τοῦτο μίαν ἡμέραν ἐποιοῦν αὐτὸν
 25 ἄρξαι. ἰστέον δ' ὅτι οἱ μὲν πενήκοντα ἐκαλοῦντο πριτάνεις, οἱ
 δὲ δέκα πρόεδροι, ὁ δὲ εἷς ἐπιστάτης. μετιτέον δὲ ἐπὶ τὴν
 ὑπόθεσιν τοῦ προκειμένου λόγον.

*Ἔθος ἦν τὴν βουλὴν τῶν πεντακοσίων λαμβάνουσαν χρήματα 8
 ἀπὸ τοῦ δήμου καινὰς τριήρεις ποιεῖν· νόμος δὲ ἦν τὴν βουλὴν
 30 τὴν δόξασαν τῷ δήμῳ καλῶς βεβουλευκέναι στεφανοῦσθαι.
 αὕτη οὖν ἡ βουλὴ, περὶ ἧς ὁ λόγος, λαβοῦσα τὰ χρήματα ἐκ [591]
 τοῦ δήμου τὰς τριήρεις οὐκ ἐποίησεν, ἐδόκει δ' εἰς τὰ ἄλλα πάντα
 καλῶς βεβουλευκέναι. ὁ γοῦν Ἀνδροτίων ὁ ῥήτωρ, προστάτης
 ὢν ταύτης τῆς βουλῆς, ἔγραψε ψήφισμα στεφανωθῆναι τὴν
 35 βουλὴν. τούτου ἐλάβοντο τοῦ ψηφίσματος ὡς παρανόμως

12 τοσοῦτους Bekker: τούτους codd.
 δωδέκατον codd.

17-18 ἅμα . . . κατὰ κλῆρον] nonnulla hic
 exciderunt: Iurinum secutus sic suppleveris: ἅμα, (διεῖλον πάλιν
 ἑαυτοὺς εἰς ἄλλας πέντε μερίδας ἀνὰ δέκα. καὶ) οἱ δέκα (ἦρχον ἐπτὰ
 ἡμέρας, καὶ αὐτῶν) κατὰ κλῆρον· εἷς

18 μίαν ἡμέραν cod. Bodl.

apud Taylorum: μιᾶς ἡμέρας cett.
 coll. § 9

35 ἐλάβοντο] ἐπελάβοντο Wolf

- γραφέντος Εὐκτῆμων καὶ Διόδωρος, ἐχθροὶ ὄντες τοῦ Ἀνδροτίωνος. ἔστιν οὖν ἡ στάσις πραγματικὴ ἔγγραφος, ἐπίσκεψις μέλλοντος
 9 χρόνου, εἰ δὲ τότε ποιῆσαι ἢ εἰ δὲ τότε δοῦναι ἢ μή. καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὴν στάσιν τοῦ λόγου συμβάλλεται ὑμῖν τὸ μαθεῖν τὰς δικαιολογίας, φέρε πρῶτον τὰς τῶν κατηγορῶν ἐξετάσωμεν. 5
 Εὐκτῆμων οὖν καὶ Διόδωρος ἐπιλαμβάνονται κατὰ τέσσαρας νόμους τοῦ ψήφισματος, ὧν πρῶτός ἐστιν, ἀπροβούλευτον ψήφισμα μὴ εἰσιέναι ἐν τῷ δήμῳ. ἐπειδὴ γὰρ πολὺς ἦν ὁ δῆμος καὶ πολλάκις παρεκρούετο, μὴ νοῶν εἰ ἔχει ἐμφωλεύουσιν 10
 κακουργίαν, πρῶτον παρεπέμπετο εἰς τὴν βουλὴν τῶν πεντα-
 κοσίων, καὶ αὕτη ἡρεύνει, εἰ ἔχει βλάβην τινὰ ἢ κακουργίαν, καὶ οὕτως εἰσῆγετο εἰς τὸν δῆμον. ἔδει οὖν αὐτὸν πρῶτον εἰσενέγκαι τὸ ψήφισμα εἰς τὴν βουλὴν. οὐκ εἰσήνεγκε δέ, ἐπειδὴ νεωστὶ 15
 ἄρξασα ἦν ἡ βουλή, καὶ ἐφοβεῖτο μὴ διαφθονηθῇ· ἕκαστος γὰρ
 10 τὸν πρὸ αὐτοῦ θέλει δεῖξαι κακῶς ἄρξαντα. δεύτερος νόμος, τὴν
 βουλὴν τὴν ποιήσασαν τὰς τριήρεις αἰτεῖν τὴν δωρεάν. τρίτος νόμος, τὸν ἡταιρηκότα μὴ πολιτεύεσθαι. Ἀνδροτίων ἄρα, (ὃς) ἡταιρήκεν, οὐκ ὤφειλε πολιτεύεσθαι. τέταρτος νόμος, τὸν ἐπο-
 15 φείλοντα τῷ δημοσίῳ μὴ πολιτεύεσθαι· σὺν δέ, ὧ Ἀνδροτίων, ὀφείλεις· οὐκ ἄρα δεῖ σε πολιτεύεσθαι. εἰπόμεν δὲ καὶ τὰς τοῦ 20
 11 φεύγοντος δικαιολογίας. ὁ τοίνυν Ἀνδροτίων πρὸς τὸν πρῶτον νόμον ἔθει ἀγωνίζεται· λέγει γὰρ ὅτι ἔθος ἐκράτησεν ἀπρο-
 βούλευτον ψήφισμα εἰσάγεσθαι ἐν τῷ δήμῳ. πρὸς δὲ τὸν 25
 δεύτερον ἀντινομικῶς· παραφέρει γὰρ καὶ αὐτὸς ἕτερον νόμον λέγοντα τὴν βουλὴν, ἐὰν δόξῃ καλῶς βεβουλευκέναι [ἐν] τῷ 30
 δήμῳ, στεφανοῦσθαι. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους δύο παραγραφικῶς ἀγωνίζεται, λέγων ὅτι ἄρτι οὐκ ὤφειλε κρίνεσθαι περὶ τούτων.
 12 Τινὲς δ' ἐπεχείρησαν τοῦτον τὸν λόγον εἰς στάσιν ἀνενεγκεῖν πραγματικὴν (τὴν) πρὸς ἀντινομίαν, λέγοντες ὅτι 'ἰδοὺ καὶ 30
 ἐνταῦθα δύο νόμοι μάχονται ἀλλήλοις ἐκ περιστάσεως, ὧν ὁ εἷς
 παραβέβασται διὰ τὸ κυρωθῆναι τὸν ἕτερον·' ἀλλὰ λέγομεν ὅτι ἐν τῇ πραγματικῇ τῇ πρὸς ἀντινομίαν οὐδέτερος παραβαίνεται, ἀλλὰ σκοποῦμεν ποῖον δεῖ παραβαθῆναι. ἐν δὲ τῷ παρόντι λόγῳ οὐχ οὕτως· ὁ εἷς γὰρ τῶν νόμων παραβέβασται, ὁ λέγων τὴν

14 διαφθονηθῇ C (Paris. 2946) D (Paris. 2944) G (Paris. 2946, olim 784 et 2772) T (Paris. 2940) conl. Wolf: διαφωνηθῇ cett. (cf. Dindorf ed. Ox. ix 853) 15 ἄρξαντα Wolf: πράξαντα codd. 16 μὴ ante ποιήσασαν, item ante αἰτεῖν add. Iurinus coll. § 12 17 δς add. ed. Paris. a. 1570 18 ἐποφείλοντα] ἔτι ὀφείλοντα Wolf 28 εἰς στάσιν] εἰπεῖν T (προσειπεῖν C) Dindorf omisso ἀνενεγκεῖν ἀνενεγκεῖν add. ed. Paris. a. 1570 29 τὴν add. ed. Paris. a. 1570: om. Dindorf

βουλὴν τὴν μὴ ποιήσασαν τὰς τριήρεις μὴ αἰτεῖν δωρεάν. τοῦτο δὲ οὐκ ἴδιον πραγματικῆς <τῆς> πρὸς ἀντινομίαν, ἀλλὰ μόνης ἀντινομίας.

Ἰστέον δὲ ὅτι, ἡνίκα δύο ὦσι κατήγοροι, ὧν ὁ μὲν εἰς <νεώτερος, 13
5 ὁ δὲ ἕτερος> πρεσβύτερος, οὗτος λαμβάνει τὴν πρωτολογίαν κατὰ τιμὴν, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα ὁ Εὐκτῆμων ἔλαβε τὴν πρωτολογίαν ὡς πρεσβύτερος, καὶ εἶπε τὰ προοίμια καὶ τὴν κατάστασιν καὶ μέρος τι τῶν ἀγώνων. ὁ δὲ Διόδωρος, ἰδιώτης ὢν, ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Δημοσθένους τὸν παρόντα λόγον. καὶ ἔστι δευτερολογία,
10 ἔχει δὲ ἃ παρέλιπεν ὁ Εὐκτῆμων.

“Οπερ Εὐκτῆμων, ὦ ἄνδρες δικασταί, παθὼν ὑπ’ Ἀνδρο- [593]
τίωνος κακῶς, ἅμα τῇ τε πόλει βοηθεῖν οἴεται δεῖν καὶ δίκην ὑπὲρ αὐτοῦ λαβεῖν, τοῦτο κἀγὼ πειράσομαι ποιεῖν, ἐὰν ἄρ’ οἴός τ’ ᾧ. συμβέβηκε δέ, πολλὰ καὶ δεινὰ καὶ παρὰ πάντας
15 τοὺς νόμους Εὐκτῆμονος ὑβρισμένον, ἐλάττω ταῦτ’ εἶναι τῶν ἐμοὶ γεγενημένων δι’ Ἀνδροτίωνος πραγμάτων. οὗτος μὲν γ’ εἰς χρήματα καὶ τὸ παρ’ ὑμῶν ἀδίκως ἐκπεσεῖν ἐπεβουλεύθη· ἐμὲ δ’ οὐδ’ ἂν ἐδέξατο τῶν ὄντων ἀνθρώπων οὐδὲ εἰς, εἰ τὰ κατασκευασθένθ’ ὑπὸ τούτου παρ’ ὑμῖν ἐπιστεύθη.
20 αἰτιασάμενος γάρ με, ἃ καὶ λέγειν ἂν ὀκνήσειέ τις, εἰ μὴ 2
τύχοι προσόμοιος ὢν τούτῳ, τὸν πατέρ’ ὡς ἀπέκτον’ ἐγὼ τὸν ἐμαντοῦ, καὶ κατασκευάσας ἀσεβείας γραφὴν οὐκ ἐπ’ ἐμέ, ἀλλ’ ἐπὶ τὸν θεῖόν μου, γράψας ἀσεβεῖν ἐμοὶ συνιόντ’ εἰς ταῦτόν ὡς πεποιηκότι ταῦτα, εἰς ἀγῶνα κατέστησεν· ὃν
25 εἰ συνέβη τόθ’ ἀλῶναι, τίς ἂν ἀθλιώτερ’ ἐμοῦ πεποιθὼς ἦν ὑπὸ τούτου; τίς γὰρ ἂν ἦ φίλος ἢ ξένος εἰς ταυτό ποτ’ ἐλθεῖν ἠθέλησεν ἐμοί; τίς δ’ ἂν εἶασε πόλις που παρ’ ἑαυτῇ γενέσθαι τὸν τὸ τοιοῦτ’ ἀσέβημα δοκοῦντ’ εἰργάσθαι; οὐκ ἔστιν οὐδὲ μία. ἐγὼ τοίνυν ταῦτα μὲν οὐ παρὰ μικρὸν 3
30 ἀγωνιζόμενος παρ’ ὑμῖν ἀπελυσάμην, ἀλλ’ ὥστε τὸ πέμπτον

2 τῆς add. ed. Paris. a. 1570

eadem

13 ἀρα S

πάντων L

22 καὶ om. O

28 τὸ add. S L F: om. cett.

cf. § 6

4 νεώτερος, ὁ δὲ ἕτερος add.

16 μὲν γὰρ Y O F γρ.

18 ὄντων]

24 ταῦτόν A: ταῦτό S L F Y O

29 οὐδὲ μία S: οὐδεμία cett.,

- [594] μέρος μὴ λαβεῖν τούτους τῶν ψήφων· τουτονὶ δὲ μεθ' ὑμῶν
πειράσσομαι καὶ νῦν καὶ τὸν ἄλλον ὅπαντ' ἀμύνεσθαι χρόνον.
καὶ περὶ μὲν τῶν ἰδίων ἔχων ἔτι πολλὰ λέγειν ἐάσω· περὶ
δ' ὧν οἴσεται τὴν ψήφον νυνὶ καὶ περὶ ὧν οὗτος δημοσίᾳ
πεπολιτευμένος οὐκ ὀλίγ' ὑμᾶς ἐβλάψεν, ἃ μοι παραλείπειν 5
Εὐκτῆμων ἐδόκει, βέλτιον δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ταῦτα διεξελθεῖν
4 ἐν βραχέσιν πειράσσομαι. ἐγὼ γὰρ εἰ μὲν ἐώρων τιν' ἀπλῆν
τούτῳ περὶ ὧν φεύγει πρὸς ὑμᾶς οὔσαν ἀπολογίαί, οὐκ ἂν
ἐποιούμην περὶ αὐτῆς μνείαν οὐδεμίαν. νῦν δ' οἶδα σαφῶς
ὅτι οὗτος ἀπλοῦν μὲν οὐδὲ δίκαιον οὐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχοι, 10
ἐξαπατᾶν δ' ὑμᾶς πειράσεται πλάττων καὶ παράγων πρὸς
ἕκαστα τούτων κακούργους λόγους. ἔστι γάρ, ὦ ἄνδρες
'Αθηναῖοι, τεχνίτης τοῦ λέγειν καὶ πάντα τὸν βίον ἐσχόλακεν
[ἐν] τούτῳ. ὑπὲρ οὖν τοῦ μὴ παρακρουσθέντας ὑμᾶς ἐναντία
μὲν τοῖς ὁμωμοσμένοις πεισθῆναι ψηφίσασθαι, ἀφεῖναι δὲ 15
τούτον ὃν ὑμῖν πολλῶν ἔνεκ' ἄξιον κολάσαι, προσέχετε τὸν
νοῦν οἷς ἔρῳ, ἵν' ἀκούσαντες ἐμοῦ πρὸς ἕκαστον τῶν ὑπὸ
τούτου ῥηθησομένων ἐχηθ' ὑπολαμβάνειν ἃ δεῖ.
- 5 "Εστι γὰρ εἷς μὲν ὃν οἶεται τεχνικῶς ἔχειν αὐτῷ λόγος
περὶ τοῦ ἀπροβουλεύτου. νόμος ἐστί, φησὶν, ἔαν ἀξίως ἢ 20
βουλὴ δοκῇ βουλευῆσαι δωρεῖας, διδόναι τὸν δῆμον τὴν δω-
ρειὰν αὐτῇ. ταῦτ' ἐπήρετο, φησὶν, ὁ ἐπιστάτης, διεχειροτό-
νησεν ὁ δῆμος, ἔδοξεν. οὐδὲν δεῖ, φησί, προβουλεύματος
ἐνταῦθα· κατὰ γὰρ νόμον ἦν τὰ γιγνόμενα. ἐγὼ δ' αὐτὸ
τοῦναντίον οἶομαι, νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν συνδόξεῖν, περὶ τούτων 25
- [595] <δεῖν> τὰ προβουλεύματ' ἐκφέρειν μόνων περὶ ὧν κελεύουσιν
οἱ νόμοι, ἐπεὶ περὶ ὧν γε μὴ κεῖνται νόμοι οὐδὲ γράφειν

I λαβεῖν] μεταλαβεῖν A, cf. xxiv 7   τούτους O F corr. : τούτοις
A : τούτον SL¹ F¹   τουτονὶ A : τοῦτον SL¹ F Y O   5 παραλείπειν
Blass coll. xxv 69 : παραλείπειν codd.   9 αὐτῆς] αὐτῶν Paris. 2936
pr. m.   οὐδεμίαν om. SL¹   II πλάττων καὶ παράγων codd.,
cf. xxxviii 9 : παράγων καὶ πλάττων Dobrec : καὶ παράγων del. Cobet
14 ἐν del. Blass : ἐνὶ Reiske   19 αὐτῷ S me teste : αὐτῷ cett.
24 αὐτὸ] αὐ A, cf. xxi 120   26 δεῖν post τούτων add. Wolf, Blass
cum Rhet. Gr. v 36, cf. xx 90, fort. xxi 71   27 ὧν γε S vulg. : γ'
ὧν A : ὧν Y O

τὴν ἀρχὴν προσήκει οὐδὲ ἐν δήπου. φησὶ τοίνυν τοῦτον 6
 ἀπάσας τὸν τρόπον εἰληφέναι τὰς βουλὰς, ὅσαι πώποτ'
 ἔχουσι παρ' ὑμῶν δωρεῖαν, καὶ οὐδὲ μιᾷ γεγενῆσθαι προβού-
 λευμα πώποτε. ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν οὐχὶ λέγειν αὐτὸν ἀληθῆ,
 5 μᾶλλον δ' οἶδα σαφῶς· οὐ μὲν ἀλλ' εἰ τοῦτο τοιοῦτ' ἐστὶν
 τὰ μάλιστα, ὁ νόμος δὲ λέγει τάναντία, οὐχ ὅτι πολλάκις
 ἡμάρτηται δήπου πρότερον, διὰ τοῦτ' ἐπεξαρμαρτητέον ἐστὶ
 καὶ νῦν, ἀλλὰ τὸναντίον ἀρκτέον, ὥς ὁ νόμος κελεύει, τὰ
 τοιαῦτα ποιεῖν ἀναγκάζειν ἀπὸ σοῦ πρώτου. σὺ δὴ μὴ λέγ' 7
 10 ὥς γέγονεν τοῦτο πολλάκις, ἀλλ' ὥς οὕτω προσήκει γίγνεσθαι.
 οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐπράχθη, σὺ δὲ
 τοῦτ' ἐμιμήσω, διὰ τοῦτ' ἀποφεύγοις ἂν δικαίως, ἀλλὰ πολλῶ
 μᾶλλον ἀλίσκοιο· ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἐκείνων προήλω, σὺ
 τὰδ' οὐκ ἂν ἔγραφας, οὕτως, ἂν σὺ νῦν δίκην δῶς, ἄλλος οὐ
 15 γράψει.

Περὶ τοίνυν τοῦ νόμου τοῦ διαρρήδην οὐκ ἐώντος ἐξεῖναι 8
 μὴ ποιησαμένη τῇ βουλῇ τὰς τριήρεις αἰτῆσαι τὴν δωρεῖαν,
 ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι τὴν ἀπολογίαν ἣν ποιήσεται, καὶ θεω-
 ρῆσαι τὴν ἀναίδειαν τοῦ τρόπου δι' ᾧ ἐγχειρεῖ λέγειν.
 20 ὁ νόμος, φησὶν, οὐκ ἔῃ τὴν βουλὴν αἰτῆσαι τὴν δωρεῖαν,
 ἐὰν μὴ ποιήσεται τὰς τριήρεις· ὁμολογῶ. δοῦναι δέ γ'
 οὐδαμοῦ, φησὶ, κωλύει τὸν δῆμον. ἐγὼ δ', εἰ μὲν ἔδωκ'
 αἰτούσῃ, παρὰ τὸν νόμον εἶρηκα· εἰ δὲ μὴ πεποιῆμαι μνείαν
 περὶ τῶν νεῶν ἐν ὅλῳ τῷ ψηφίσματι, ἀλλ' ἕτερ' ἅττα λέγω
 25 δι' ἃ τὴν βουλὴν στεφανῶ, πῶς παρὰ τὸν νόμον εἶρηκα; [596]
 ἐστὶ δὴ πρὸς ταῦτ' οὐ χαλεπὸν τὰ δίκαι' ὑμῖν ἀντειπεῖν, ὅτι 9
 πρῶτον μὲν οἱ προεδρεύοντες τῆς βουλῆς καὶ ὁ ταῦτ' ἐπι-

1 προσῆκεν A, cf. §§ 9, 18, 58, xx 5 φησὶ S L¹: φήσει cett., cf.
 § 21 2 ἀπάσας post τοῦτον S L: ante τοῦτον F: post τρόπον A
 3 οὐδὲ μιᾷ S: οὐδεμιᾷ cett., cf. § 2 4 ἀληθῆ A, Apsines 516, 520:
 ἀλήθειαν S L vulg. 11-15 οὐ γὰρ . . . γράψει] eadem fere xxiii 99
 12 ἀποφεύγοις S L¹ Y O: ἀποφύγοις vulg., cf. xxiii 99 19 δι'] ἐξ
 Dobree, Cobet 21 δέ γ' A, cf. schol. p. 670, 25; 672. 19; 674.
 28 (Blass): δὲ S L F Y 22 κωλύει A: κωλύειν S L Y O δ'
 codd. schol.: δὴ Bekker 26 δὴ S L F Y O: δὲ A

- ψηφίζων ἐπιστάτης ἡρώτων καὶ διαχειροτονίαν ἐδίδοσαν,
 ὅτῳ δοκεῖ δωρεῖας ἀξίως ἢ βουλὴν βεβουλευκέναι καὶ ὅτῳ
 μή· καίτοι τοὺς γε μὴ αἰτοῦντας μηδὲ λαβεῖν ἀξιοῦντας τὴν
 10 ἀρχὴν οὐδ' ἐπερωτᾶν προσήκεν. πρὸς τοίνυν τοῦτοις ἔστιν
 ἂ Μειδίου κατηγοροῦντος τῆς βουλῆς καὶ ἄλλων τινῶν, 5
 ἀναπηδῶντες οἱ βουλευταὶ ἐδέοντο μὴ σφῶς ἀφελέσθαι τὴν
 δωρεῖαν. καὶ ταῦτ' οὐ παρ' ἐμοῦ δεῖ πυθέσθαι τοὺς δικά-
 ζοντας ὑμᾶς, ἀλλ' αὐτοὶ παρόντες ἴστ' ἐν τῷ δήμῳ γενόμενα.
 ὥσθ' ὅταν μὲν μὴ φῇ τὴν βουλὴν αἰτεῖν, ταῦθ' ὑπολαμβάνετε·
 ὅτι δ' οὐδὲ τὸν δῆμον ἐὰν διδόναι μὴ ποιησαμένοις τὰς ναῦς 10
 11 ὁ νόμος, καὶ τοῦτ' ἐπιδείξω. διὰ ταῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον ὁ νόμος, μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ
 μὴ ποιησαμένῃ τὰς τριήρεις αἰτῆσαι τὴν δωρεῖαν, ἵνα μηδὲ
 πεισθῆναι μηδ' ἐξαπατηθῆναι γένοιτ' ἐπὶ τῷ δήμῳ. οὐ γὰρ
 ᾤετο δεῖν ὁ τιθεὶς τὸν νόμον ἐπὶ τῇ τῶν λεγόντων δυνάμει 15
 τὸ πρᾶγμα καταστήσαι, ἀλλ' ὁ δίκαιον ἦν εὔρεῖν ἅμα καὶ
 συμφέρον τῷ δήμῳ, νόμῳ τετάχθαι. τὰς τριήρεις οὐ πε-
 ποίησαι; μὴ τοίνυν αἰτεῖ τὴν δωρεῖαν. ὅπου δ' αἰτεῖν οὐκ
 ἐὰν, πῶς οὐ σφόδρα δοῦναί γε κωλύει;
- 12 Ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο ἐξετάσαι, τί 20
 δήποτε, ἂν τᾶλλα πάνθ' ἢ βουλὴ καλῶς βουλευύσῃ καὶ μηδεὶς
 ἔχῃ μηδὲν ἐγκαλέσαι, τὰς δὲ τριήρεις μὴ ποιήσῃται, τὴν
 [597] δωρεῖαν οὐκ ἔξεστιν αἰτῆσαι. εὐρήσετε γὰρ τοῦτο τὸ ἰσχυρὸν
 ὑπὲρ τοῦ δήμου κείμενον. οἶμαι γὰρ ἂν μηδέν' ἀντειπεῖν
 ὥς οὐχ, ὅσα πρόποτε τῇ πόλει γέγον' ἢ νῦν ἔστ' ἀγάθ' ἢ 25
 θάτερα, ἵνα μηδὲν εἴπω φλαῦρον, ἐκ τῆς τῶν τριήρων τὰ
 13 μὲν κτήσεως, τὰ δ' ἀπουσίας γέγονεν. οἶον πολλὰ μὲν ἂν
 τις ἔχοι λέγειν καὶ παλαιὰ καὶ καινὰ· ἃ δ' οὖν πᾶσι μάλιστ'

3 τὴν ἀρχὴν secl. Blass ut ex § 5 illatum 4 προσήκεν S L vulg. :
 προσήκει Λ : προσήκεν ουδε ἐν δηπου S γρ. 8 ἴστε τὰ A F
 10 ποιησαμένοις S L F Y : ποιησαμένη A, cf. schol. p. 674, 18 12 ὁ
 νόμος suspicatur Blass 12-13 μὴ ἐξεῖναι . . . τὴν δωρεῖαν secl.
 Cobet 14 πεισθῆναι] βιασθῆναι Blass coll. schol. p. 671, 29 ;
 674, 21 19 γε post δοῦναι A F : ante δοῦναι S L Y O 23 τὸ
 om. A F

ἀκούσαι γνώριμα, τοῦτο μὲν, εἰ βούλεσθε, οἱ τὰ προπύλαια
καὶ τὸν παρθενῶν οἰκοδομήσαντες ἐκεῖνοι καὶ τᾶλλ' ἀπὸ
τῶν βαρβάρων ἱερὰ κοσμήσαντες, ἐφ' οἷς φιλοτιμούμεθα
πάντες εἰκότως, ἵστε δῆπου τοῦτ' ἀκοῇ, ὅτι τὴν πόλιν ἐκλι-
5 πόντες καὶ κατακλεισθέντες εἰς Σαλαμίνα, ἐκ τοῦ τριήρεις
ἔχειν πάντα μὲν τὰ σφέτερ' αὐτῶν καὶ τὴν πόλιν τῇ ναυ-
μαχίᾳ νικήσαντες ἔσωσαν, πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων ἀγαθῶν
τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσι κατέστησαν αἴτιοι, ὧν οὐδ' ὁ χρόνος
τὴν μνήμην ἀφελέσθαι δύναται. εἶεν· ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν 14
10 ἀρχαῖα καὶ παλαιά. ἀλλ' ἂ πάντες ἐοράκατε, ἵσθ' ὅτι πρῶην
Εὐβοεῦσιν ἡμερῶν τριῶν ἐβοηθήσατε καὶ Θηβαίους ὑπο-
σπόνδους ἀπεπέψατε. ἂρ' οὖν ταῦτ' ἐπράξατ' ἂν οὕτως
ὀξέως, εἰ μὴ ναῦς εἶχετε καινὰς ἐν αἷς ἐβοηθήσατε; ἀλλ'
οὐκ ἂν ἐδύνασθε. ἀλλὰ πόλλ' ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν ἂ τῇ
15 πόλει γέγον' ἐκ τοῦ ταύτας κατεσκευάσθαι καλῶς ἀγαθὰ.
εἶεν· ἐκ δὲ τοῦ κακῶς πόσα δεινά; τὰ μὲν πόλλ' ἐάσω· 15
ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Δεκελεικοῦ πολέμου (τῶν γὰρ ἀρχαίων ἔν, ὃ
πάντες ἐμοῦ μᾶλλον ἐπίστασθε, ὑπομνήσω) πολλῶν καὶ δεινῶν
ἀτυχημάτων συμβάντων τῇ πόλει οὐ πρότερον τῷ πολέμῳ
20 παρέστησαν πρὶν τὸ ναυτικὸν αὐτῶν ἀπώλετο. καὶ τί δεῖ [598]
τὰ παλαιὰ λέγειν; τὸν τελευταῖον γὰρ ἵστε [τὸν] πρὸς Λακε-
δαιμονίους πόλεμον, ὅτε μὲν ναῦς οὐκ ἐδοκεῖτ' ἀποστεῖλαι
δυνήσεσθαι, πῶς διέκειθ' ἡ πόλις· ἵστ' ὀρόβους ὄντας ὠνίους.
ἐπειδὴ δ' ἀπεστείλατε, εἰρήνης ἐτύχεθ' ὁποίας τινὸς ἐβού-
25 λεσθε. ὥστε δικαίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τηλικαύτην 16
ἐχουσῶν ῥοπήν ἐφ' ἐκάτερα τῶν τριήρων, τοῦτον ὄρον τεθή-
κατε τῇ βουλῇ, πότερ' αὐτὴν δεῖ λαβεῖν τὴν δωρεῖαν ἢ οὐ.
εἰ γὰρ πάντα τᾶλλα διοικήσειε καλῶς, δι' ὧν δὲ τό τ' ἐξ
ἀρχῆς ταῦτ' ἐκτησάμεθα καὶ νῦν σφύζομεν, ταύτας μὴ ποιή-

2 τᾶλλα πάντα F

4 γὰρ post ἵστε add. S vulg.: om. A

10 ἀλλ' & S vulg.: & δὲ A: ἀλλὰ Cobet delete ἐοράκατε 14 ἂν ante

ἔχοι A

20 πρὶν ἢ AF

21 τὸν secl. Blass: τῶν Weil

28 διοικήσειε vulg.: διοικήσει SLYO τό τ' ἐξ ἀρχῆς ταῦτ'] ταῦτα

ἐξ ἀρχῆς A

σαιτο, τὰς τριήρεις λέγω, οὐδὲν ἐκείνων ὄφελος· τὴν γὰρ τῶν ὅλων σωτηρίαν πρῶτον ὑπάρχειν δεῖ παρεσκευασμένην τῷ δήμῳ. οὗτος τοίνυν εἰς τοῦτ' ἐλήλυθε τοῦ νομίζειν αὐτῷ καὶ λέγειν καὶ γράφειν ἐξεῖναι πᾶν ὃ τι ἂν βούληται, ὥστε βεβουλευκυίας μὲν τᾶλλ' ὅν τρόπον ὑμεῖς ἀκούετε τῆς βουλῆς, οὐ πεποιημένης δὲ τὰς τριήρεις, γέγραφεν δοῦναι τὴν δωρεiάν.

- 17 Καὶ ταῦθ' ὥς μὲν οὐ παρὰ τὸν νόμον ἐστίν, οὗτ' ἂν οὗτος ἔχοι λέγειν οὗθ' ὑμεῖς πεισθείητε· ἀκούω δ' αὐτὸν τοιοῦτον ἐρεῖν τιν' ἐν ὑμῖν λόγον, ὥς οὐχ ἡ βουλὴ γέγον' αἰτία τοῦ μὴ πεποιῆσθαι τὰς ναῦς, ἀλλ' ὁ τῶν τριηροποικῶν ταμίας ἀποδρὰς ᾧχετ' ἔχων πένθ' ἡμιτάλαντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἀτύχημα συμβέβηκεν. ἐγὼ δὲ πρῶτον μὲν αὐτὸ τοῦτο θαυμάζω, εἰ στεφανοῦν ἐπὶ τοῖς ἡτυχημένοις ἡξίου τὴν βουλήν· τῶν κατορθομένων γὰρ ἔγωγ' ἡγούμην ἔργων τὰς τοιαύτας ὀρίσθαι τιμὰς· ἔπειτα δὲ κακέιν' ἔτι βούλομαι φράσαι πρὸς ὑμᾶς. οὗ φημι δίκαιον εἶναι περὶ ἀμφοῖν λέγειν, καὶ ὥς οὐ παρὰ τὸν νόμον ἡ δωρεiὰ δέδοται, καὶ ὥς οὐ διὰ τὴν βουλήν οὐκ εἰσὶν αἱ τριήρεις. εἰ μὲν γὰρ διδόναι καὶ μὴ ποιησαμένη προσήκει, τί τοῦτο δεῖ λέγειν, δι' ὅντινα δήποτ' οὐ πεποιῆνται; εἰ δ' οὐκ ἔξεστι, τί μᾶλλον, ἂν διὰ τὸν δεῖν ἢ τὸν δεῖν' ἐπιδείξῃ μὴ πεποιημένας, ἐκείνῃ προσήκει λαβεῖν;
- 19 χωρὶς δὲ τούτων ἔμοιγε δοκοῦσιν αἵρεσιν ὑμῖν οἱ τοιοῦτοι λόγοι διδόναι, πότερ' οἴεσθε δεῖν προφάσεις καὶ λόγους ἀκούειν τῶν ἀδικούντων ὑμᾶς ἢ ναῦς κεκτῆσθαι. εἰ μὲν γὰρ τούτου ταῦτ' ἀποδέξεσθε, ἔσται δῆλον ἀπάσαις ταῖς βουλαῖς ὅτι δεῖ πρόφασιν πιθανὴν ἐξευρεῖν πρὸς ὑμᾶς, οὐχὶ τριήρεις ποιήσασθαι· ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν χρήματ' ἀναλωθῇ-

8 μὲν post ὥς A : ante ὥς S L vulg. 9 πεισθείητε S L' Y O : πεισθείητ' ἂν L corr. vulg. καὶ τοιοῦτόν τινα ἐρεῖν A 11 τριηροποικῶν Weil secutus inscrr. (Boeckh. Seeurk. p. 59) : τριηροποιῶν codd. 16 δὲ om. vulg. : add. S L A 17 καὶ ὥς οὐ Dobree : ὥς καὶ S¹ : ὥς καὶ οὐ S corr. L (καὶ in L punctis notatum pr. m.) : ὥς οὐ vulg. 21 ἔξεστιν αἰτεῖν F L corr. 22 προσήκει A F L corr. 28 τριήρεις καινὰς A

σεται, ναὺς δ' οὐχ ἔξεθ' ὑμεῖς. ἐὰν δ', ὡς ὁ νόμος λέγει 20
καὶ δεῖ τοὺς ὁμωμοκότας, πικρῶς καὶ ἀπλῶς τὰς μὲν προφά-
σεις ἀνέλητε, φανήτε δ' ἀφηρημένοι τὴν δωρεὴν ὅτι τὰς
ναὺς οὐ πεποιήνται, πάντες, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεποιη-
5 μένας ὑμῖν παραδώσουσι τὰς τριήρεις, πάντα τᾶλλα παρ'
ὑμῖν ἑορακότες ἀσθενέστερα τοῦ νόμου γεγεννημένα. ὅτι
τοῖνυν οὐδ' αἴτιος ἄλλος οὐδεὶς ἀνθρώπων ἐστὶ τοῦ μὴ πε-
ποιῆσθαι τὰς ναὺς, τοῦτο σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω· ἀνελοῦσα
γὰρ ἡ βουλὴ τὸν νόμον, τοῦτον ἐχειροτόνησεν αὕτη.
10 Ἔτι τοῖνυν ἐπιχειρεῖ λέγειν περὶ τοῦ τῆς ἐταιρήσεως 21
νόμου, ὡς ὑβρίζομεν ἡμεῖς καὶ βλασφημίας οὐχὶ προση-
κούσας κατ' αὐτοῦ ποιούμεθα. καὶ φησὶ δεῖν ἡμᾶς, εἴπερ
ἐπιστεύομεν εἶναι ταῦτ' ἀληθῆ, πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἀπαν-
τᾶν, ἵν' ἐκεῖ περὶ χιλιῶν ἐκινδυνεύομεν, εἰ καταψευδόμενοι
15 ταῦτ' ἐφαινόμεθα· νῦν δὲ φενακίζειν αἰτίας καὶ λοιδορίας [600]
κενὰς ποιουμένους, καὶ ἐνοχλεῖν οὐ δικασταῖς τούτων οὔσιν
ὑμῖν. ἐγὼ δ' οἶομαι δεῖν ὑμᾶς πρῶτον μὲν ἐκεῖνο λογίζεσθαι 22
παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὅτι πάμπολυ λοιδορία τε καὶ αἰτία κεχω-
ρισμένον ἐστὶν ἐλέγχου. αἰτία μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν τις
20 ψιλῶ χρησάμενος λόγῳ μὴ παράσχηται πίστιν ὧν λέγει,
ἐλεγχος δέ, ὅταν ὧν ἂν εἴπῃ τις καὶ τάληθες ὁμοῦ δείξῃ.
ἐστὶ τοῖνυν ἀνάγκη τοὺς ἐλέγχοντας ἢ τεκμήρια δεικνύναι
δι' ὧν ἐμφανιοῦσι τὸ πιστὸν ὑμῖν, ἢ τὰ εἰκότα φράζειν, ἢ
μάρτυρας παρέχεσθαι· οὐ γὰρ οἷόν τ' ἐνίων αὐτόπτας ἐστὶ

7 ἐστὶ post ἀνθρώπων S L al. : ante οὐδεὶς A F : secl. Blass 9 ἡ
βουλὴ om. Blass secutus Harpocr. (s. v. ἀνελοῦσα) et schol. codicis B
τὸν νόμον,] de distinctione cf. schol. p. 679, 19 ἐὰν δὲ στίξωμεν
ἄχρι τοῦ τὸν νόμον, τοιοῦτόν ἐστι, καταφρονήσασα ἡ βουλὴ τοῦ νόμου
κελεύοντος γνώμῃ τοῦ δήμου χειροτονεῖσθαι τὸν ταμίαν, αὕτη ἐαυτῇ τοῦτον
ἐχειροτόνησε καθ' ἐαυτήν φησι αὕτη Iurinus : αὕτῃ (ἐαυτῇ) F Y O P
Vrb. pr. : αὕτην S L al. Duplicem fuisse in Atticianis libris lectionem,
αὕτην et αὕτῃ, testatur Harpocr. (s. v. ἀνελοῦσα) et utramque agnoscit
schol. codicis B (Or. Att. Baiter et Sauppe ii 106) 12 φήσει S L¹
21 ὧν ἂν S A : ὧν I. : οἷς ἂν vulg. 24 ἐνίων codd. : ἐργων Weil
coll. x 52, recte puto post αὐτόπτας add. ὑμᾶς vulg. : ἡμᾶς L corr. :
om. S L¹ soli

- καταστήσαι, ἀλλ' ἔὰν ἐπιδεικνύῃ τίς τι τούτων, ἱκανὸν νομίζετ' ἔλεγχον ἔχειν ὑμεῖς εἰκότως τῆς ἀληθείας ἐκάστοτε.
- 23 ἡμεῖς τοίνυν οὐκ ἐκ λόγων εἰκότων οὐδὲ τεκμηρίων, ἀλλὰ παρ' οὗ μάλιστα δίκην ἔστι λαβεῖν τούτῳ, ταῦτ' ἐπιδείκνυμεν—ἄνδρα παρεσχηκότα γραμματεῖον, ἐν ᾧ τὰ τούτῳ 5 βεβιωμέν' ἔνεστιν, ὃς αὐτὸν ὑπεύθυνον ποιήσας μαρτυρεῖ ταῦτα. ὥσθ' ὅταν μὲν λαιδορίαν ταῦτα καὶ αἰτίαν εἶναι φῇ, ὑπολαμβάνεθ' ὡς ταῦτα μὲν ἔστιν ἔλεγχος, ἃ δ' οὗτος ποιεῖ, ταῦτα λαιδορία καὶ αἰτία· ὅταν δ' ὅτι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας προσήκεν ἐπαγγέλλειν ἡμῖν, ἐκείνο ὑπολαμβάνετε, ὅτι καὶ 10 τοῦτο ποιήσομεν * * * καὶ νῦν προσηκόντως περὶ τοῦ νόμου λέγομεν. εἰ μὲν γὰρ ἄλλον τιν' ἀγῶν' ἀγωνιζομένου σου ταῦτα κατηγοροῦμεν, δικαίως ἂν ἡγανάκτεῖς· εἰ δ' ὁ μὲν νῦν ἔνεστηκὼς ἀγῶν ἔστιν παρανόμων, οἱ νόμοι δ' οὐκ ἔωσι λέγειν οὐδὲ τὰ ἔννομα τοὺς οὕτω βεβιωκότας, ἡμεῖς 15 δ' ἐπιδείκνυμεν οὐ μόνον εἰρηκὸτ' αὐτὸν παράνομα, ἀλλὰ καὶ
- [601] βεβιωκότα παρανόμως, πῶς οὐχὶ προσήκει λέγειν περὶ τούτου τοῦ νόμου δι' οὗ ταῦτ' ἐλέγχεται;
- 25 Καὶ μὴν κακείνῳ γε δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι τοὺς νόμους ὁ τιθεὶς τούτους Σόλων καὶ τῶν ἄλλων τοὺς πολλούς, οὐδὲν 20 ὅμοιος ὢν τούτῳ νομοθέτης, οὐχ ἐνὶ ἔδωκε τρόπῳ περὶ τῶν ἀδικημάτων ἐκάστων λαμβάνειν δίκην τοῖς βουλομένοις παρὰ τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ πολλαχῶς. ᾗδαι γάρ, οἶμαι, τοῦθ' ὅτι τοὺς ἐν τῇ πόλει γενέσθαι πάντας ὁμοίως ἢ δεινοὺς ἢ θρασεῖς ἢ μετρίους οὐκ ἂν εἴη. εἰ μὲν οὖν, ὡς τοῖς μετρίοις 25

1 ἐπιδεικνύῃ τίς SL¹ al. : τις ἐπιδεικνύῃ L corr. F 4 τούτῳ secl. Blass coll. schol. p. 682, 21 ταῦτ'] τοῦτ' Blass : delere vult Sauppe 5 ἄνδρα παρεσχηκότα] ἄνδρας παρεσχηκότες Bodl. apud Taylorum : ἀνδρὸς παρεσχηκότες Dobree : ἀνδρὸς παρεσχηκότος coni. Bekker 9 λαιδορία τε A 11 post ποιήσομεν verba ὕστερον, ἐπειδὴν νῦν περὶ αὐτοῦ εἰσῆκται δὲ λόγον, c. Maximo (Rh. Gr. v 579) revocavit Blass, recte puto 17 παρανόμως fort. delendum (Weil) 21 νομοθέτης secl. Blass ut ex xxiv 103 illatum ἐνὶ ἔδωκε τρόπῳ SLFY : ἐνὶ δέδωκε τρόπῳ al. : ἐν' ἔδωκε τρόπον Blass coll. §§ 25, 28, 29 24 γενέσθαι πάντας ὁμοίως SYO : γενέσθαι πάντας ὁμοίους L vulg. : πάντας ὁμοίους γενέσθαι A ἢ θρασεῖς] καὶ θρασεῖς Dobree, cf. § 28

- δίκην ἐξαρκέσει λαβεῖν, οὕτω τοὺς νόμους θήσει, μετ' ἀδείας
 ἔσεσθαι πολλοὺς πονηροὺς ἡγεῖτο· εἰ δ' ὥς τοῖς θρασέσιν
 καὶ δυνατοῖς λέγειν, τοὺς ἰδιώτας οὐ δυνήσεσθαι τὸν αὐτὸν
 τούτοις τρόπον λαμβάνειν δίκην. δεῖν δ' ὥρετο μηδέν' ἀπο- 26
 5 στερεῖσθαι τοῦ δίκης τυχεῖν, ὥς ἕκαστος δύναται. πῶς οὖν
 ἔσται τοῦτο; εἰὰν πολλὰς ὁδοὺς δῶ διὰ τῶν νόμων ἐπὶ τοὺς
 ἡδικοκότητας οἶον τῆς κλοπῆς. ἔρρωσαι καὶ σαυτῷ πιστεύεις·
 ἄπαγε· ἐν χιλίαις δ' ὁ κίνδυνος. ἀσθενέστερος εἶ· τοῖς
 ἄρχουσιν ἐφηγοῦ· τοῦτο ποιήσουσιν ἐκεῖνοι. φοβεῖ καὶ
 10 τοῦτο· γράφου. καταμέμφει σεαυτὸν καὶ πένης ὦν οὐκ ἂν 27
 ἔχοις χιλίας ἐκτεῖσαι· δικάζου κλοπῆς πρὸς διαιτητὴν καὶ οὐ
 κινδυνεύσεις. [οὐδέτερον βούλει τούτων· γράφου. κατο-
 κνεῖς καὶ τοῦτο· ἐφηγοῦ.] τούτων οὐδέν ἐστι ταυτό. τῆς
 ἀσεβείας κατὰ ταῦτ' ἔστ' ἀπάγειν, γράφεσθαι, δικάζεσθαι
 15 πρὸς Εὐμολπίδας, φαίνειν πρὸς τὸν βασιλέα. περὶ τῶν 28
 ἄλλων ἀπάντων τὸν αὐτὸν τρόπον σχεδόν. εἰ δὴ τις ὥς [602]
 μὲν οὐχὶ κακοῦργός ἐστι μὴ λέγοι, ἢ ὥς οὐκ ἀσεβής, ἢ ὅ τι
 δήποτ' εἴη δι' ὃ κρίνοιτο, διὰ ταῦτα δ' ἐκφεύγειν ἀξιοίη, εἰ
 μὲν ἀπηγμένος εἴη, διότι πρὸς διαιτητὴν ἐξῆν αὐτῷ λαχεῖν
 20 ἢ γράφεσθαι χρῆν, εἰ δὲ πρὸς διαιτητῇ φεύγοι, ὅτι χρῆν
 σ' ἀπάγειν, ἵν' ἐκινδύνευες περὶ χιλίων, γέλως ἂν εἴη δή-
 πουθεν. οὐ γὰρ τὸν γε μηδὲν πεπονηκότα δεῖ περὶ τοῦ
 τρόπον ὄντινα χρῆ διδόναι δίκην ἀντιλέγειν, ἀλλ' ὥς οὐ
 πεποίηκ' ἐπιδεικνύναι. τὸν αὐτὸν δὲν τρόπον, Ἀνδροτίων, 29
 25 καὶ σὺ μὴ διὰ ταῦτ' οἶον σοι προσήκειν μὴ δοῦναι δίκην εἰ
 γράφεις ἡταιρηκώς, ὅτι καὶ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἔσθ' ἡμῖν
 ἐπαγγελία· ἀλλ' ἢ δεῖξον οὐ πεπονηκότα ταῦτα σεαυτόν, ἢ

9 φοβηι S 10 καταμεμφηι S 12-13 οὐδέτερον . . . ἐφηγοῦ
 del. Taylor : οὐδέτερον . . . ταυτό secl. Weil 15 φαίνειν Weil
 coll. schol. p. 685, 22 ἵνα ὁ βασιλεὺς τὴν φάσιν λαβὼν (φάσις δὲ κατη-
 γορίας ὄνομα) κτλ. : φράζειν codd. 18 εἰ] καὶ εἰ F Y O 20 ἢ
 Dobree : καὶ codd., cf. § 25 prius χρῆν vulg. : ἐχρῆν S Y O : χρῆ
 F B : del. Sauppe διαιτητὴν A 22 τοῦ τρόπου Reiske : τὸν
 τρόπον S L vulg. : τοῦ τρόπου F corr. 25 διδόναι A

δίκην ὑπεχ' ὦν γέγραφας τοιοῦτος ὦν· οὐ γὰρ ἔξεστί σοι.
εἰ δέ σε μὴ πάντας ὅσους διδόασιν οἱ νόμοι τρόπους τιμω-
ρούμεθα, χάρις ἡμῖν ὦν παραλείπομεν, ἐκείνων ἔχε, μὴ διὰ
ταῦτ' ἀξίου μηδένα δοῦναι τρόπον δίκην.

- 30 Ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸν θέντα τὸν νόμον 5
ἐξετάσαι Σόλωνα, καὶ θεάσασθαι ὅσῃν πρόνοίαν ἐποιεῖτο ἐν
ἅπασιν οἷς ἐτίθει νόμοις τῆς πολιτείας, καὶ ὅσῳ περὶ τοῦτου
μᾶλλον ἐσπούδαζεν ἢ περὶ τοῦ πράγματος οὗ τιθεῖν τὸν
νόμον. πολλαχόθεν μὲν οὖν ἂν τις ἴδοι τοῦτο, οὐχ ἥκιστα
δ' ἐκ τούτου τοῦ νόμου, μήτε λέγειν μήτε γράφειν ἐξεῖναι 10
τοῖς ἡταιρηκόσιν. ἑώρα γὰρ ἐκείνο, ὅτι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν
ἐξὸν λέγειν οὐ λέγετε, ὥστε τοῦτ' οὐδὲν ἡγεῖτο βαρὺ, καὶ
πόλλ' ἂν εἶχεν, εἴ γε κολάζειν ἐβούλετο τούτους, χαλεπώτερα
31 θείναι. ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐσπούδασεν, ἀλλὰ ταῦτ' ἀπέειπεν ὑπὲρ
[603] ὑμῶν καὶ τῆς πολιτείας. ἦδει γάρ, ἦδει τοῖς αἰσχυρῶς βεβιω- 15
κόσιν ἀπασῶν οὖσαν ἐναντιωτάτην πολιτείαν ἐν ἣ ᾗ πᾶσι
ἔξεστι λέγειν τὰ κείνων ὀνειδῆ. ἔστι δ' αὕτη τίς; δημο-
κρατία. οὐκ οὖν ἐνόμιζεν ἀσφαλές, εἴ ποτε συμβήσεται
γενέσθαι συχνοὺς ἀνθρώπους κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους
εἰπεῖν μὲν δεινούς καὶ θρασεῖς, τοιούτων δ' ὀνειδῶν καὶ 20
32 κακῶν μεστούς· πολλὰ γὰρ ἂν τὸν δῆμον ὑπ' αὐτῶν ὑπα-
χθέντ' ἐξαμαρτεῖν, κακείνους ἦτοι καταλῦσαί γ' ἂν πειρᾶσθαι
τὸ παράπαν τὸν δῆμον (ἐν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις, οὐδ' ἂν
ᾧσιν ἔτ' Ἀνδροτιώνος τινες αἰσχίον βεβιωκότες, οὐκ ἔστι
λέγειν κακῶς τοὺς ἄρχοντας), ἢ προάγειν ἂν ὥς πονηροτάτους 25
εἶναι, ἢ ὥς ὁμοιότατοι σφίσιν ᾧσι. τὴν οὖν ἀρχὴν τοῖς
τοιούτοις ἀπέειπε μὴ μετέχειν τοῦ συμβουλευέειν, ἵνα μὴ
φενაკισθεὶς ὁ δῆμος ἐξαμάρτοι μηδέν. ὦν ὀλιγορήσας ὁ

1 ὦν γέγραφας Schaefer : ὦν γέγραφάς τι SL : εἰ γέγραφάς τι vulg.
2 διδόασιν οἱ νόμοι A : οἱ νόμοι διδόασι SL vulg. 4 μηδένα] μηδὲ
καθ' ἓνα AF δοῦναι τρόπον δίκην SLYO : τρόπον δοῦναι δίκην
vulg. : τρόπον δίκην διδόναι A 7 τῆς πολιτείας om. L¹ 12 γε
post τοῦτο add. vulg. : om. SL¹ YO καὶ SL¹ : καίτοι L corr. vulg.
13 τούτου A 18 post συμβήσεται distinxit Blass 20 εἰπεῖν]
λέγειν A 26 εἶναι τοὺς πολίτας A 27 ἀπέειπε τοῖς τοιούτοις A

καλὸς καγαθὸς οὗτος οὐ μόνον ᾤετο δεῖν λέγειν καὶ γράφειν οὐκ ἐξόν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοὺς νόμους ταῦτα ποιεῖν.

Περὶ μὲν τοίνυν τοῦ νόμου καθ' ὃν, ὠφληκότες αὐτοῦ τοῦ 33
πατρὸς τῷ δημοσίῳ χρήματα καὶ οὐκ ἐκτετεικότες, οὐκ ἔξεστι
5 λέγειν οὐδὲ γράφειν τούτῳ, ταῦτα δίκαια λέγειν ἂν ἔχοιτ'
εἰκότως, εἰ μὴ φηὶ δεῖν ἡμᾶς ἐνδεικνύναι. τότε γὰρ τοῦτο
ποιήσομεν, οὐ μὰ Δί' οὐχὶ νῦν, ἡνίκα δεῖ σ' ἐτέρων ὦν
ἀδικεῖς δοῦναι λόγον, ἀλλ' ὅταν ἢ προσήκον ἐκ τοῦ νόμου,
καὶ νῦν δὲ δείκνυμεν οὐκ ἐῶντα γράφειν σε, οὐδ' ἂ τοῖς
10 ἄλλοις ἔξεστι, τὸν νόμον. ὥς οὖν οὐκ ὦφλ' ὁ πατήρ σου, 34
τοῦτ' ἐπίδειξον, ἢ ὥς οὐκ ἀποδρὰς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δεσμο-
τηρίου, ἀλλὰ τὰ χρήματ' ἐκτείσας. εἰ δὲ μὴ ταῦθ' ἔξεις
δεικνύναι, οὐκ ἐξὸν γέγραφας· κληρονόμον γάρ σε καθίστησ'
ὁ νόμος τῆς ἀτιμίας τῆς τοῦ πατρός, ὅντι δ' ἀτίμῳ σοι [604]
15 λέγειν οὐ προσήκεν οὐδὲ γράφειν. καὶ περὶ μὲν τῶν νόμων
οὓς παρεγραψάμεθα, οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ἂν τι φενακίξειν
ἐγχειρῇ καὶ παράγειν οὗτος, ταῦθ' ὑπολαμβάνειν ἂ διε-
ξελήλυθ' ἐγώ.

Εἰσὶ δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων αὐτῷ λόγοι πρὸς τὸ φενακίξειν 35
20 ὑμᾶς εὖ μεμηχανημένοι, περὶ ὧν βέλτιον ὑμᾶς προακοῦσαι.
ἔστιν γὰρ εἷς αὐτῷ τοιοῦτος, μὴ πεντακοσίους ὑμῶν αὐτῶν
ἀφελέσθαι τὴν δωρεῖαν μὴδ' ὀνειδίζει περιβαλεῖν· ἐκείνων
ἀγών, οὐκ ἐμός. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἐμέλλετ' ἀφαιρήσεσθαι
τούτους μόνον, ἄλλο δὲ μὴδὲν ὠφελήσειν τὴν πόλιν, οὐδὲν
25 ἂν ὑμᾶς σφόδρα σπουδάζειν ἡξίουν· εἰ δὲ τῷ τοῦτο ποιῆσαι
πλείους ἢ μυρίους τοὺς ἄλλους πολίτας βελτίους εἶναι προ-
τρέψετε, πόσῳ κάλλιον τοσοῦτους παρασκευάσαι χρηστοὺς

3 μὲν om. A 5 ταῦτα A: ταῦτα S L vulg. 6 ὑμᾶς
S L¹ F Y O αὐτὸν post ἡμᾶς add. vulg.: om. S L¹ τότε γὰρ τοῦτο
S L (cf. schol. p. 690, 4): τότε γὰρ A F: τοῦτό τε γὰρ Blass coll. § 23:
sed cf. τότε xiv 13, xix 224 9 δὲ ante δείκνυμεν vulg.: post
δείκνυμεν S L: om. Blass coll. § 23 11 ἐξῆλθεν S L vulg. et schol.
p. 690, 12: ᾤχετο A, cf. § 68 14 τῆς τοῦ πατρὸς ἀτιμίας A
17 ἐπιχειρῇ A 22 ἀφελήσθε A S γρ. F corr. ὀνειδῇ S γρ.
περιβάλητε S γρ. F corr.

- 36 ἢ πεντακοσίοις ἀδίκως χαρίσασθαι; ὥς δ' οὐδ' ἔστιν ἀπάσης
τὸ πρᾶγμα τῆς βουλῆς, ἀλλὰ τινῶν, οἵπερ εἰσὶν αἴτιοι τῶν
κακῶν, καὶ Ἀνδροτίωνος, ἔχω λέγειν. τῷ γὰρ ἔστιν ὄνειδος,
εἰ σιωπῶντος αὐτοῦ καὶ μηδὲν γράφοντος, ἴσως δ' οὐδὲ τὰ
πόλλ' εἰς τὸ βουλευτήριον εἰσιόντος, μὴ λάβοι ἡ βουλή 5
τὸν στέφανον; οὐδενὶ δὴπουθεν, ἀλλὰ τοῦ γράφοντος καὶ
πολιτευομένου καὶ πείθοντος ἃ βούλοιο τὴν βουλὴν· διὰ
37 γὰρ τούτους ἀνάξια τοῦ στέφανωθῆναι βεβούλευκεν. οὐ μὴν
ἀλλ' εἰ καὶ τὰ μάλιστα πάσης ἔσθ' ἀγὼν τῆς βουλῆς, ὅσῳ
συμφέρει μᾶλλον ὑμῖν καταγνοῦσιν ἢ μὴ θεάσασθε. εἰ μὲν 10
ἀπογνώσεσθε, ἐπὶ τοῖς λέγουσι τὸ βουλευτήριον ἔσται, ἔαν δὲ
καταγνώτε, ἐπὶ τοῖς ἰδιώταις· ἐορακότες γὰρ οἱ πολλοὶ διὰ
τὴν τῶν λεγόντων πονηρίαν τήνδ' ἀφηρημένην τὴν βουλὴν
[605] τὸν στέφανον, οὐχὶ προήσονται τούτοις τὰς πράξεις, ἀλλὰ
τὰ βέλτιστ' ἐροῦσιν αὐτοί. εἰ δὲ γενήσεται τοῦτο καὶ τῶν 15
ἡθάδων καὶ συνεστηκότων ῥητόρων ἀπαλλαγῆσεσθε, ὅψεσθ',
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνθ' ἃ προσήκει γιγνόμενα. ὥστ' εἰ
μηδενὸς ἄλλου ἔνεκα, διὰ ταῦτα καταψηφιστέον.
- 38 Ὁ τοίνυν ἕτερον δεῖ μὴ λαθεῖν ὑμᾶς, ἀκούσατε. ἴσως
ἀναβήσεται καὶ συνερεῖ τῇ βουλῇ Φίλιππος καὶ Ἀντιγένης 20
καὶ ὁ ἀντιγραφεὺς καὶ τινες ἄλλοι, οἵπερ ἐκεῖ δι' ἑαυτῶν
εἶχον μετὰ τούτου τὸ βουλευτήριον καὶ τούτων τῶν κακῶν
εἰσὶν αἴτιοι. δεῖ δὴ πάντας ὑμᾶς γινώσκειν ὅτι τούτοις
ἐστὶ μὲν ἡ πρόφασις τῆς συνηγορίας τῇ βουλῇ βοηθεῖν, τῇ
δ' ἀληθείᾳ περὶ αὐτῶν ἀγωνιοῦνται καὶ τῶν εὐθυνῶν ἅς αὐ- 25
- 39 τοὺς προσήκει δοῦναι τῶν πεπραγμένων. ἔχει γὰρ οὕτως.
ἂν μὲν ἀπογνώτε τὴν γραφὴν ταύτην, ἅπαντές εἰσιν ἀπηλ-
λαγμένοι καὶ δίκην οὐδεὶς οὐδεμίαν μὴ δῶ· τίς γὰρ ἔτ' ἂν
καταψηφίσαιτ' ἐκείνων, τὴν βουλὴν ὑμῶν ἐστεφανωκότων
ἧς οὗτοι προέστασαν; ἔαν δὲ καταγνώτε, πρῶτον μὲν τὰ 30
εὖορκ' ἔσεσθ' ἐψηφισμένοι, εἴτ' ἐπὶ ταῖς εὐθύναις ἕκαστον

5 ἡ βουλή fort. delendum (Blass)

16 συνεστηκότων F¹ S γρ. :

παρεστηκότων S L Y O

18 fort. εἴνεκ' ἄλλου Weil

διὰ S Y O :

διὰ γε vulg.

21 ἐκεῖ] ἐπεὶ Richards

τούτων λαμβάνοντες, ὃς μὲν ἂν ὑμῖν ἀδικεῖν δοκῇ, κολάσσετε, ὃς δ' ἂν μή, τότ' ἀφήσετε. μὴ οὖν ὥς ὑπὲρ τῆς βουλῆς λεγόντων καὶ τῶν πολλῶν ἀκούετε, ἀλλ' ὥς ὑπὲρ αὐτῶν παρακρονομένοις ὀργίζεσθε.

- 5 Ἔτι τοίνυν Ἀρχίαν οἶμαι τὸν Χολαργέα (καὶ γὰρ οὗτος 40 ἐβούλευν πέρυσιν) ὥς ἐπιεικῇ δεήσεσθαι καὶ συνερεῖν αὐτοῖς. ἐγὼ δ' οἶομαι δεῖν ὡδί πως ἀκούειν Ἀρχίου, ἐρωτᾶν αὐτὸν ταῦθ' ἃ κατηγορηται τῆς βουλῆς, πότερ' αὐτῷ δοκεῖ καλῶς ἔχειν ἢ κακῶς· κἂν μὲν φῇ καλῶς, μηκέτι τὸν νοῦν ὥς [606] 10 ἐπιεικεῖ προσέχειν, ἂν δὲ κακῶς, τί δὴ ταῦτ' εἶα φάσκων ἐπιεικῆς εἶναι, πάλιν αὐτὸν ἐρωτᾶτε. κἂν μὲν ἀντιλέγειν 41 φῇ, μηδένα δ' αὐτῷ πείθεσθαι, ἄτοπον δήπου νῦν λέγειν ὑπὲρ τῆς τὰ βέλτιστ' οὐχὶ πειθομένης αὐτῷ βουλῆς· ἂν δὲ σιωπᾶν, πῶς οὐκ ἀδικεῖ, εἰ, παρὸν ἐξαμαρτάνειν μέλλοντας 15 ἀποτρέπειν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίει, νῦν δὲ λέγειν τολμᾷ ὥς δεῖ τοὺς τοσαῦτα κάκ' εἰργασμένους στεφανῶσαι;

- Οἶομαι τοίνυν αὐτὸν οὐδ' ἐκείνων ἀφέξεσθαι τῶν λόγων, 42 ὅτι ταῦτα πάντ' αὐτῷ διὰ τὰς εἰσπράξεις γέγονεν, ἅς ὑπὲρ ὑμῶν ὀλίγους εἰσπράξαι φήσει πολλὰ χρήματ' ἐναιδῶς οὐ 20 τιθέντας. καὶ κατηγορήσει τούτων, πρᾶγμα ῥάδιον, οἶμαι, [τῶν μὴ τιθέντων τὰς εἰσφοράς,] καὶ φήσει πᾶσαν ἄδειαν ἔσεσθαι τοῦ μὴ τιθέναι τὰς εἰσφοράς, εἰ καταψηφιεῖσθ' αὐτοῦ. ὑμεῖς δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν ἐκείνο ἐνθυμείσθε, 43 ὅτι οὐ περὶ τούτων δικάσειν ὁμωμόκατε, ἀλλ' εἰ κατὰ τοὺς 25 νόμους τὸ ψήφισμ' εἶπεν, εἴθ' ὅτι πάνδεινόν ἐστι, κατηγορίαν ποιούμενον ὥς ἀδικουσί τινες τὴν πόλιν, αὐτὸν ἀξιοῦν ὦν ἀδικεῖ μειζόνων ὄντων μὴ δοῦναι δίκην· πολὺ γὰρ δήπου μειζόν ἐστ' ἀδίκημα γράφειν παρὰ τοὺς νόμους ἢ τὴν εἰσφορὰν μὴ τιθέιναι. ὅτι τοίνυν οὐδ' εἰ φανερώς ἔμελλεν 44

7 ὑμᾶς post δεῖν add. vulg.: om. SL

8 κατηγορεῖται A

11 ἀντιλέγειν vulg.: ἐναντία λέγειν SL¹: ἀντία λέγειν L corr.

13 αὐτῷ vulg.: ἐαυτῷ SYO, cf. § 58

21 διαπραξάμενος post

οἶμαι add. SL al.: om. AF¹

τῶν μὴ . . . εἰσφορὰς secl. Dobree

25 εἶπεν] εἴρηται A

29 θεῖναι F

- ἀλόντος τούτου μηδεὶς εἰσοίσειν μηδ' ἐθελήσειν εἰσπράττειν, οὐδ' οὕτως ἀποψηφιστέον, ἐκ τῶνδε γνώσεσθε. ὑμῖν παρὰ τὰς εἰσφορὰς τὰς ἀπὸ Ναυσυνίκου, παρ' ἴσως τάλαντα
- [607] τριακόσι' ἢ μικρῷ πλείω, ἔλλειμμα τέτταρα καὶ δέκ' ἐστὶ τάλαντα, ὧν ἐπτά οὗτος εἰσέπραξεν, ἐγὼ δὲ τίθημι ἅπαντα. 5 ἐπὶ μὲν δὴ τοὺς ἐκόντας τιθέντας οὐ δεῖσθ' Ἀνδροτίωνος, ἐπὶ 45 δὲ τοὺς ἐλλείποντας. ἔστι τοίνυν ὑμῖν νυνὶ σκεπτέον, εἰ τοσούτου τιμᾶσθε τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς κειμένους νόμους καὶ τὸ εὐορκεῖν· εἰ γὰρ ἀποψηφιεῖσθε τούτου φανερώς οὕτως παρὰ τοὺς νόμους εἰρηκότος, δόξετε πᾶσιν τὰ χρήματα ταῦτ' 10 ἀντὶ τῶν νόμων καὶ τῆς εὐορκίας ἡρῆσθαι. ἃ οὐδ' ἂν εἰ παρ' ἑαυτοῦ δοίῃ τις ὑμῖν, λαβεῖν ἄξιον, μή τί γ' ἐφ' ᾧ ἐτέρους 46 εἰσπράττειν. ὥσθ' ὅταν ταῦτα λέγῃ, μέμνησθε τῶν ὄρκων καὶ τὴν γραφὴν ἐνθυμεῖσθε, ὅτι νῦν οὐ περὶ πράξεως εἰσφορῶν ἐστίν, ἀλλ' εἰ δεῖ κυρίους εἶναι τοὺς νόμους. καὶ περὶ τούτων 15 μὲν, ὃν τρόπον ὑμᾶς ἀπάγων ἀπὸ τοῦ νόμου παρακρούεσθαι ζητήσῃ, καὶ ἃ πρὸς ταῦθ' ὑμᾶς μνημονεύοντας μὴ 'πιτρέπειν προσήκει, πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι, καὶ ταῦθ' ἰκάν' εἶναι νομίζων, ἑάσω.
- 47 Βούλομαι δὲ καὶ τὰ πολιτεύματα ἐξετάσαι τοῦ καλοῦ 20 καγαθοῦ τούτου, δι' ὧν οὐκ ἔσθ' ὅ τι τῶν δεινотάτων ἑλλιπῶν φανήσεται· καὶ γὰρ ἀναιδῇ καὶ θρασὺν καὶ κλέπτην καὶ ὑπερήφανον καὶ πάντα μᾶλλον ἢ ἐν δημοκρατίᾳ πολιτεύεσθαι ἐπιτήδειον ὄντ' αὐτὸν δείξω. καὶ πρῶτον μὲν, ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τὴν τῶν χρημάτων εἴσπραξιν ἐξετάσωμεν αὐτοῦ, μὴ 25 τῇ τούτου προσέχοντες ἀλαζονείᾳ τὸν νοῦν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα 48 οἷον γέγονεν τῇ ἀληθείᾳ σκοποῦντες. οὗτος Εὐκτῆμονα φήσας τὰς ὑμετέρας ἔχειν εἰσφορὰς καὶ τοῦτ' ἐξελέγξειν ἢ

2 παρὰ om. SL   3 παρ' ἴσως F: παρίσως SL al.: πάρεισι O
 marg.: τάλαντα ,ατ' (= 1300) pro τάλαντα τ' (= 300) coni. Wardale,
 recte puto   4 ἔλλειμμα A: ἐλλείμματα SL vulg.   5 post
 ἐπτά add. τάλαντα SL YO: om. vulg.   16 ἀπάγων A: ἀγαγών
 F: ἀπαγαγών SL   21 ἑλλιπῶν A: ἐλλείπων SFYO: ἐλλείπειν L
 24 δείξω SLAYO: ἐπιδείξω F   καὶ πρῶτον μὲν . . . § 56 ἔλκεσθαι]
 eadem fere xxiv 160-168   25 ἐξετάσωμεν SL FYO: ἐξετάσομεν A

παρ' αὐτοῦ καταθήσειν, καταλύσας ψηφίσματι κληρωτὴν [608]
 ἀρχὴν ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ἐπὶ τὴν εἴσπραξιν παρέδν.
 δημηγορίαν δ' ἐπὶ τούτοις ποιούμενος, ὥς ἔστι τριῶν
 αἵρεσις, ἣ τὰ πομπεῖα κατακόπτειν ἢ πάλιν εἰσφέρειν ἢ
 5 τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν, αἰρουμένων εἰκότως ὑμῶν τοὺς 49
 ὀφείλοντας εἰσπράττειν, ταῖς ὑποσχέσεσιν κατέχων καὶ διὰ
 τὸν καιρὸν ὃς ἦν τότε ἔχων ἐξουσίαν, τοῖς μὲν κειμένοις
 νόμοις περὶ τούτων οὐκ ᾔετο δεῖν χρῆσθαι, οὐδ', εἰ μὴ
 τούτους ἐνόμιζ' ἱκανοὺς, ἐτέρους τιθέναι, ψηφίσματα δ' εἶπεν
 10 ἐν ὑμῖν δεινὰ καὶ παράνομα, δι' ὧν ἡργολάβει καὶ πολλὰ τῶν
 ὑμετέρων κέκλοφεν, τοὺς ἑνδεκα γράψας ἀκολουθεῖν μεθ'
 ἑαυτοῦ. εἴτ' ἔχων τούτους ἡγ' ἐπὶ τὰς ὑμετέρας οἰκίας. καὶ 50
 τὸν μὲν Εὐκτῆμονα, ὃν εἰσπράξειν ἢ καταθήσειν αὐτὸς ἔφη
 τὰς εἰσφοράς, οὐδὲν εἶχεν ἐλέγχειν περὶ τούτων, ὑμᾶς δ'
 15 εἰσέπραττεν, ὥσπερ οὐ διὰ τὴν Εὐκτῆμονος ἔχθραν ἐπὶ ταύτ'
 ἐλθὼν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑμετέραν. καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω 51
 με λέγειν ὥς οὐ χρῆν εἰσπράττειν τοὺς ὀφείλοντας. χρῆν
 γάρ. ἀλλὰ πῶς; ὥς ὁ νόμος κελεύει· τῶν ἄλλων ἕνεκα
 τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. οὐ γὰρ τοσοῦτον, ὥ ἄνδρες Ἀθη-
 20 ναῖοι, τοσοῦτων χρημάτων τοῦτον τὸν τρόπον εἰσπραχθέντων
 ὠφέλησθε, ὅσον ἐζημίωσθε τοιούτων ἐθῶν εἰς τὴν πολιτείαν
 εἰσαγομένων. εἰ γὰρ θέλετ' ἐξετάσαι τίνας εἵνεκα μᾶλλον
 ἂν τις ἔλοιτ' ἐν δημοκρατίᾳ ζῆν ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ, τοῦτ' ἂν
 εὔροιτε προχειρότατον, ὅτι πάντα πραότερ' ἐστὶν ἐν δημο-
 25 κρατίᾳ. ὅτι μὲν τοίνυν τῆς ὅπου βούλεσθ' ὀλιγαρχίας οὗτος [609]
 52
 ἀσελγέστερος γέγονεν, παραλείψω. ἀλλὰ παρ' ἡμῖν πότε
 πώποτε δεινότατ' ἐν τῇ πόλει γέγονεν; ἐπὶ τῶν τριάκοντα,

1 ὑποσχόμενος post καταθήσειν add. hic vulg. et xxiv 160 omnes :
 om. S¹ L¹ 2 τῇ ante προφάσει om. S L Y O 3 δημηγορίαν
 S L xxiv 160 : δημηγορίας hic omnes 4 ὑμῖν post αἵρεσις add.
 vulg. : om. S¹ L¹, cf. xxiv 161 7 ὃς ἦν A, cf. xxiv 161 : ὅσων
 S L Y F 18 ἄλλων] πολλῶν conl. Dobree 20 τοῦτον τὸν
 τρόπον post χρημάτων S L vulg. : ante τοσοῦτων A : secl. Blass
 22 θέλετ' S L Y O, cf. § 55, xxiv 163 : ἐθέλοιτε vulg. : θέλοιτ' Blass
 25 ὅποι A F 26 τῶν ante πώποτε add. Cobet hic et xxiv 163
 27 πώποτε om. Paris. 2940

- πάντες ἂν εἴποιτε. τότε τοῖνυν, ὥς ἔστιν ἀκούειν, οὐδεὶς ἔστιν ὅστις ἀπεστερείτο τοῦ σωθῆναι, ὅστις ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειν, ἀλλὰ τοῦτο κατηγοροῦμεν τῶν τριάκοντα, ὅτι τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδίκως ἀπῆγον. οὗτος τοῖνυν τοσαύτην ὑπερβολὴν ἐποίησατ' ἐκείνων τῆς αὐτοῦ βδελυρίας ὥστ' ἐν 5 δημοκρατίᾳ πολιτευόμενος τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἐκάστω δεσμω-
- 53 τήριον καθίστη, τοὺς ἔνδεκ' ἄγων ἐπὶ τὰς οἰκίας. καίτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί οἶεσθ' ὁπότ' ἄνθρωπος πένης ἢ καὶ πλούσιος, πολλὰ δ' ἀνηλωκῶς καὶ τιν' ἴσως τρόπον εἰκότως οὐκ εὐπορῶν ἀργυρίου, ἢ τέγος ὥς τοὺς γείτονας ὑπερβαῖνοι, 10 ἢ ὑποδύοιθ' ὑπὸ κλίνην ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ σῶμ' ἄλous εἰς τὸ δεσμωτήριον ἔλκεσθαι, ἢ ἄλλ' ἀσχημονοίῃ ἅ δούλων, οὐκ ἐλευθέρων ἐστὶν ἔργα, καὶ ταῦθ' ὑπὸ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς ὀρφῶτο ποιῶν, ἣν ὥς ἐλεύθερος ἠγγυήσατο καὶ τῆς πόλεως πολίτης, ὁ δὲ τούτων αἴτιος Ἀνδροτίων εἶη, ὃν οὐδ' ὑπὲρ 15 αὐτοῦ δίκην λαμβάνειν ἔα τὰ πεπραγμένα καὶ βεβιωμένα,
- 54 μὴ τί γ' ὑπὲρ τῆς πόλεως; καίτοι εἴ τις ἔροιτ' αὐτόν, τὰς εἰσφορὰς πότερον τὰ κτήματ' ἢ τὰ σώματ' ὀφείλει, τὰ κτήματα φήσειεν ἂν, εἴπερ ἀληθῆ λέγειν βούλοιο· ἀπὸ γὰρ τούτων εἰσφέρομεν. τίνος οὖν εἵνεκ' ἀφείλς τὸ τὰ χωρία 20 δημεύειν καὶ τὰς οἰκίας καὶ ταῦτ' ἀπογράφειν, ἔδεις καὶ ὕβριζες πολίτας ἀνθρώπους καὶ τοὺς τालαιπῶρους μετοίκους,
- [610] οἷς ὕβριστικώτερον ἢ τοῖς οἰκέταις τοῖς σαντοῦ κέχρησαι; 55 καὶ μὴν εἰ θέλετε σκέψασθαι τί δοῦλον ἢ ἐλεύθερον εἶναι διαφέρει, τοῦτο μέγιστον ἂν εὔροιτε, ὅτι τοῖς μὲν δούλοις τὸ 25 σῶμα τῶν ἀδικημάτων ἀπάντων ὑπεύθυνόν ἐστιν, τοῖς δ' ἐλευθέροις, καὶ τὰ μέγιστ' ἀτυχῶσιν, τοῦτό γ' ἐνεστι σῶσαι

1 οὐδεὶς] οὐκ A   2 ἀπεστέρητο A   3ς ἑαυτὸν F   4 οὗτος
 S L A Y O: οὐτοσὶ vulg.   5 ἐκείνων del. Blass cum xxiv 164
 A Y O   βδελυρίας] πονηρίας xxiv 164   8 ὁπόταν F, cf. xxiv 165
 9 δ' om. F Y O L corr., cf. xxiv 165   εἰκότως om. L Paris. 2998
 pr. m.   10 ἢ] εἰ S L¹   14 ἐνεγγυήσατο A   16 ἔα λαβεῖν
 schol. p. 700, 2 et xxiv 165 codd.   17 καίτοι γ' A, cf. § 57
 18 πότερον ἢ S L, sed cf. xxiv 166   22 ἀνθρώπους πολίτας A
 24 θέλετε S L A B et xxiv 167, cf. § 51: θέλοιτε vulg.   27 ἀτυχῶσιν
 S L¹ Y O: τύχωσιν ἀδικοῦντες vulg.   ἐνεστι] ἔσται A

εἰς χρήματα γὰρ τὴν δίκην περὶ τῶν πλείστων παρὰ τούτων
προσῆκει λαμβάνειν. ὁ δὲ τούναντίον εἰς τὰ σώματα, ὥσπερ
ἀνδραπόδοις, ἐποιήσατο τὰς τιμωρίας. οὕτω δ' αἰσχροῦς καὶ 56
πλεονεκτικῶς ἔσχε πρὸς ὑμᾶς ὥστε τὸν μὲν ἑαυτοῦ πατέρα
5 ᾤετο δεῖν, δημοσίᾳ δεθέντ' ἐπὶ χρήμασιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ,
μήτ' ἀποδόντα ταῦτα μήτε κριθέντ' ἀποδρᾶναι, τῶν δ' ἄλλων
πολιτῶν τὸν μὴ δυνάμενον τὰ ἑαυτοῦ θεῖναι οἴκοθεν εἰς τὸ
δεσμωτήριον ἔλκεσθαι. εἴτ' ἐπὶ τούτοις, ὡς ὅτιοῦν ἐξδὸν ἑαυτῷ
ποιεῖν, Σινώπην προσηνεχύραζεν καὶ Φανοστράτην, ἀνθρῶ-
10 πους πόρνας, οὐ μέντοι ὀφειλούσας εἰσφοράς. καίτοι εἴ 57
τισιν ἄρα δοκοῦσ' ἐπιτήδεια κεῖναι παθεῖν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμά
γ' οὐκ ἐπιτήδειον γίνεσθαι, τηλικούτῳ τινας φρονεῖν διὰ
καιρὸν ὥστε βαδίζειν ἐπ' οἰκίας καὶ σκευὴ φέρειν μηδὲν
ὀφειλόντων ἀνθρώπων. πολλὰ γὰρ ἂν τις ἴδοι πολλοὺς
15 ἐπιτηδείους ὄντας πάσχειν καὶ πεπονθέναι. ἀλλ' οὐ ταῦτα
λέγουσιν οἱ νόμοι, οὐδὲ τὰ τῆς πολιτείας ἔθη, ἀ φυλακτέον
ὑμῖν· ἀλλ' ἔνεστ' ἔλεος, συγγνώμη, πάνθ' ἀ προσῆκει τοῖς
ἐλευθέροις. ὦν οὗτος ἀπάντων εἰκότως οὐ μετέχει τῇ φύσει 58
οὐδὲ τῇ παιδείᾳ· πολλὰ γὰρ ὕβρισται καὶ προπεπηλάκισται
20 συνῶν οὐκ ἀγαπῶσιν αὐτὸν ἀνθρώποις, ἀλλὰ δοῦναι μισθὸν [611]
δυναμένοις· ὦν προσῆκε σοι τὴν ὀργὴν οὐκ εἰς τῶν πολιτῶν
τὸν τυχόντ' ἀφίεναι οὐδ' εἰς τὰς ὁμοτέχνους πόρνας, ἀλλ' εἰς
τὸν τοῦτον τὸν τρόπον σε θρέψαντα.

Ταῦτα τοίνυν ὡς μὲν οὐ δεινὰ καὶ παρὰ πάντας τοὺς 59
25 νόμους, οὐχ ἕξει λέγειν οὗτος· οὕτω δ' ἐστὶν ἀναιδὴς ὥστ'
ἐν τῷ δήμῳ, προάγωνας αἰεὶ κατασκευάζων αὐτῷ τῇσδε τῆς
γραφῆς, ἐτόλμα λέγειν ὡς ὑπὲρ ὑμῶν καὶ δι' ὑμᾶς ἐχθροὺς

1 τὴν om. SL¹AYO 3 ἐποιεῖτο S Paris. 2936, sed cf. xxiv 167
αἰσχροῦς] ἀνίσως xxiv 168 10 γ' post μέντοι add. vulg.: om.
SLYO §§ 57-64] eadem fere xxiv 169-171 καίτοι γ' A,
cf. § 54 15 ὄντας om. SL¹YO παθεῖν A 17 ἀ A: ὅσα
SL vulg. 20 ἑαυτὸν SLYO, cf. § 41 21 προσῆκει A
22 ἀφείναι A σοι post ὁμοτέχνους add. vulg.: om. SL¹ πόρνας
del. Cobet 23 σε θρέψαντα SL¹: σε θρέψαντα πατέρα YO S γρ.:
θρέψαντά σε πατέρα vulg.

ἐφ' ἑαυτὸν εἴλκυκε καὶ νῦν ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶ κινδύνους.
 ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βούλομαι δεῖξαι τοῦτον οὔτε
 πεπονθότ' οὐδ' ὅτιοῦν κακὸν οὔτε μέλλοντα πάσχειν οὐδὲν δι'
 ὧν ὑπὲρ ὑμῶν ἔπραξε, διὰ μέντοι τὴν αὐτοῦ βδελυρίαν καὶ
 θεοισεχθρίαν πεπονθότα μὲν μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας οὐδέν, 5
 60 πεισόμενον δ', ἂν τὰ δίκαια ποιῇθ' ὑμεῖς. σκέψασθε γὰρ
 ὧδέ. τί ποθ' ὑμῖν οὗτος ὑπέσχετο καὶ τί ποιεῖν αὐτὸν
 ἐχειροτονήσαθ' ὑμεῖς; χρήματ' εἰσπράττειν. ἄλλο δὲ πρὸς
 τούτῳ τί ποιεῖν; οὐδὲ ἔν. φέρε δὴ καθ' ἕκαστον ὑπομνήσω
 τὴν εἰσπραξιν ὑμᾶς. οὗτος εἰσέπραξε Λεπτίνην τὸν ἐκ 10
 Κοίλης τέτταρας καὶ τριάκοντα δραχμάς, καὶ Θεόξενον τὸν
 Ἀλωπεκῆθεν δραχμὰς ἐβδομήκοντα καὶ μικρόν τι πρὸς, καὶ
 τὸν Εὐφήρου Καλλικράτην καὶ τὸν Τελέστου νεανίσκον·
 οὐκ ἔχω γὰρ τοῦνομ' εἰπεῖν· σχεδὸν δὲ πάντας οὓς εἰσέ-
 πραξεν, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον λέγω, οὐκ οἶδ' εἴ τιν' ὑπὲρ 15
 61 μῶν ὀφείλονται. πότερ' οὖν οἴεσθε τούτων ἕκαστον μισεῖν
 [612] καὶ πολεμεῖν αὐτῷ διὰ τὴν εἰσφορὰν ταύτην, ἣ τὸν μὲν
 αὐτῶν, ὅτι πάντων ἀκούοντων ὑμῶν ἐν τῷ δήμῳ δοῦλον ἔφη
 καὶ ἐκ δούλων εἶναι καὶ προσήκειν αὐτῷ τὸ ἕκτον μέρος
 εἰσφέρειν μετὰ τῶν μετοίκων, τῷ δὲ παῖδας ἐκ πόρνης 20
 εἶναι, τοῦ δὲ τὸν πατέρ' ἡταιρηκέναι, τοῦ δὲ τὴν μητέρα
 πεπορνεῦσθαι, τὸν δ' ἀπογράφειν ὅς' ὑφείλετ' ἐξ ἀρχῆς, τὸν
 δὲ τὸ δεῖνα, τὸν δ' ὁμοῦ ῥήτὰ καὶ ἄρρητα κακά, ἐξῆς ἅπαντας;
 62 ἐγὼ μὲν γὰρ οἶδ' ὅτι πάντες, εἰς οὓς ἐπαρώνησεν οὗτος, τὴν
 μὲν εἰσφορὰν ἕκαστος ἀναγκαῖον ἀνάλωμ' ὑπελάμβανεν εἶναι, 25
 τοιαῦτα δ' ἀτιμασθεῖς καὶ προπηλακισθεῖς χαλεπῶς ἐνήνοχεν.
 κἀκεῖνο οἶδα, ὅτι χρήματ' εἰσπράττειν τοῦτον ἐχειροτονήσαθ'

1 εἴλκυκε F: εἴλκυσεν S vulg.

5 θεοισεχθρίαν Dindorf: θεοῖς

ἐχθρίαν SL¹: θεοῖς ἐχθρὰν αἰσχροκέρδειαν vulg., cf. xxiv 195 τῆσδε
 τῆς τῆς τῆμερον A 13 εὐφήρου SL¹ Y O (cf. Boeckh. Seeurk.

p. 241): εὐφήμου vulg. S γρ. L corr. 14 οὓς] ὅσους A

20 τῷ δὲ Reiske: τῷ δ' ὅτι S vulg.: τόδ' ὅτι L 22 ἀπογράφειν

codd.: ἀπογράφειν Reiske τὸν δὲ τὸ δεῖνα A: τὸν δὲ τόδ' εἶναι

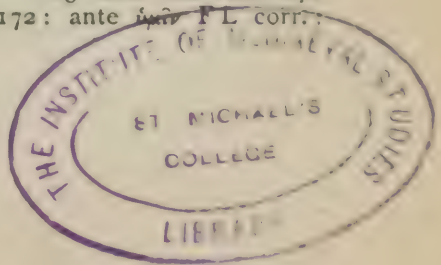
S vulg.: τὸν δὲ τόνδ' εἶναι L 23 post ἅπαντας add. ἀπέπειν

SL¹: om. cett. 26 τοιαῦτα] ταῦτα SL Y O F¹ 27 κἀκεῖνο

δ' A

ὑμεῖς, οὐχὶ τὰς ἰδίας συμφορὰς ὀνειδίζεις καὶ προφέρειν
 ἐκάστω. εἴτε γὰρ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐ σοὶ ῥητέαι (πολλὰ γὰρ
 ἡμῶν ἕκαστος οὐχ ὥς βούλεται πράττει). εἴτε μὴ προσ-
 ηκούσας κατεσκεύαζες, πῶς οὐχ ὅτιοῦν ἂν πάθοις δικαίως;
 5 ἔτι τοίνυν ἐκ τοῦδ' ἀκριβέστερον γνώσεσθ' ὅτι μισεῖ τοῦτον 63
 ἕκαστος οὐ διὰ τὴν εἴσπραξιν, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ὑβρίσθη καὶ
 ἐπαρυνήθη. Σάτυρος γὰρ ὁ τῶν νεωρίων ἐπιμελητὴς οὐχ
 ἐπὶ τὰ τάλαντ' εἰσέπραξεν ὑμῖν, ἀλλὰ τέτταρα καὶ τριάκοντα
 τοὺς αὐτοὺς τούτους ἀνθρώπους, ἐξ ὧν παρέθηκε τὰ σκευή
 10 ταῖς ἐκπλευσάσαις ναυσίν· καὶ οὗτ' ἐκεῖνος διὰ ταῦτ' οὐδέν'
 ἐχθρὸν αὐτῷ φησὶν εἶναι, οὔτε τῶν εἰσπραχθέντων οὐδεὶς
 ἐκείνῳ πολεμεῖ. ὁ μὲν γὰρ τὸ προστεταγμένον, οἶμαι, διε-
 πράττετο, σὺ δὲ τῇ σαυτοῦ προπετείᾳ καὶ θρασύτητι λαβὼν
 ἐξουσίαν πόλλ' ἀνηλωκότας εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους καὶ σοῦ
 15 βελτίους καὶ ἐκ βελτιόνων ψευδέσι καὶ χαλεποῖς ὀνειδεσιν [613]
 ὦρον δεῖν περιβάλλειν. εἴτα ταῦθ' οὔτοι πεισθῶσ' ὑπὲρ αὐτῶν 64
 σε ποιεῖν, καὶ τὰ τῆς σῆς ἀναισθησίας καὶ πονηρίας ἔργ' ἐφ'
 αὐτοὺς ἀναδέξωνται; ἀλλὰ μισεῖν δικαιότερον διὰ ταῦτά σ'
 ὀφείλουσιν ἢ σφάζειν. τὸν γὰρ ὑπὲρ πόλεως πράττοντά τι δεῖ
 20 τὸ τῆς πόλεως ἡθος μιμεῖσθαι, καὶ σφάζειν ὑμῖν τοὺς τοιού-
 τους, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσήκει, καὶ μισεῖν τοὺς οἴουσπερ
 οὗτος. ὥς ἐκεῖν' εἰδόσιν μὲν ἴσως, ὅμως δ' ἐρῶ· ὁποίους
 τινὰς ἂν φαίνησθ' ἀγαπῶντες καὶ σφάζοντες, τούτοις ὁμοιοί
 δόξετ' εἶναι.
 25 Ὅτι τοίνυν ὅλως οὐδὲ τὴν εἴσπραξιν αὐτὴν ὑπὲρ ὑμῶν 65
 πεποιήται, καὶ τοῦτ' ἀντίκα δὴ μάλ' ὑμῖν δῆλον ποιήσω. εἰ

8 μόνον post τάλαντα add. A 9 ἐξ] ἀφ' A 10 ἐκπλευσάσαις
 AF¹ 12 post πολεμεῖ add. εἰκότως vulg. : om. SL Y O, cf. xviii
 23, 47 15 ψευδέσι vulg. : ψευδέσιν S : ψεύδεσι A 17 ἀναισθησίας]
 ἀναισχυντίας FS γρ. L corr., cf. § 74 ἐφ'] εἰς Dio Cass. 282 E
 (Blass), sed cf. xxiv 14 19 τῆς ante πόλεως add. AF, sed
 cf. v 3 20 ante σφάζειν add. δεῖ SL Y O : δὴ Paris. 2940 : om.
 vulg. 21 οἴουσπερ SFY : οἰόσπερ cett., cf. § 77, xix 254
 §§ 65-78] eadem fere xxiv 172-186 25 ὅλως om. xxiv 172
 26 δῆλον add. post ὑμῖν A al. et xxiv 172 : ante ὑμῖν FL corr. :
 om. SL¹

γάρ τις ἔροιτ' αὐτὸν πότερ' αὐτῷ δοκοῦσ' ἀδικεῖν μᾶλλον τὴν
 πόλιν οἱ γεωργοῦντες καὶ φειδόμενοι, διὰ παιδοτροφίας δὲ
 καὶ οἰκεῖ' ἀναλώματα καὶ λητουργίας ἐτέρας ἔλλελοιπότες
 εἰσφοράν, ἣ οἱ τὰ τῶν ἐθελησάντων εἰσενεγκεῖν χρήματα
 καὶ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων κλέπτουντες καὶ ἀπολλύντες, οὐκ 5
 ἂν εἰς τοῦτο τόλμης δήπου, καίπερ ὦν ἀναιδής, ἔλθοι, ὥστε
 φῆσαι τοὺς τὰ ἑαυτῶν μὴ εἰσφέροντας μᾶλλον ἀδικεῖν ἢ τοὺς
 66 τὰ κοῖν' ὑφαιρουμένους. τίνος οὖν ἔνεκ', ὧ βδελυρέ, ἐτῶν
 ὄντων πλειόνων ἢ τριάκοντ' ἀφ' οὗ σὺ πολιτεύει, καὶ ἐν
 τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλῶν μὲν στρατηγῶν ἡδίκηκότων τὴν 10
 πόλιν, πολλῶν δὲ ῥητόρων, οἱ παρὰ τουτοισὶ κέκρινται, ὦν
 οἱ μὲν τεθνῶσιν ἐφ' οἷς ἡδίκουν, οἱ δ' ὑποχωρήσαντες φεύ-
 [614] γουσιν, οὐδενὸς πώποτ' ἐξητάσθης κατήγορος οὐδ' ἀγανακτῶν
 ὥφθης ὑπὲρ ὧν ἡ πόλις πάσχει, οὕτως ὦν θρασὺς καὶ λέγειν
 δεινός, ἀλλ' ἐνταῦθ' ἐφάνης κηδεμῶν ὦν, οὗ [σε] πολλοὺς 15
 67 ἔδει κακῶς ποιῆσαι; βούλεσθ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τούτων
 αἴτιον ἐγὼ ὑμῖν εἶπω; ὅτι τῶν μὲν [μετέχουσιν ὦν ἀδικοῦσιν
 ὑμᾶς τινες, ἀπὸ δὲ τῶν εἰσπραττομένων ὑφαιροῦνται· δι' ἀπλη-
 στίαν δὲ τρόπων διχόθεν καρποῦνται τὴν πόλιν. οὔτε γὰρ ῥᾶον
 πολλοῖς καὶ τὰ μικρ' ἀδικοῦσιν ἀπεχθάνεσθαι ἢ ὀλίγοις καὶ μεγάλα, 20
 οὔτε δημοτικώτερον δήπου τὰ τῶν πολλῶν ἀδικήμαθ' ὄραν ἢ τὰ
 τῶν ὀλίγων. ἀλλὰ τοῦτ' αἴτιον οὐγὰρ λέγω. τῶν μὲν] οἷδεν ἑαυ-

1 πότερ' Benseler: πότεροι codd. hic et xxiv 172 4 εἰσφοράν
 SL: τὰς εἰσφοράς vulg., cf. xxiv 172 6 δήπου post τόλμης
 SLA: ante τόλμης vulg. et xxiv 172 omnes 9 πολιτεύη S
 12 ὑποχωρήσαντες A et xxiv 173 omnes: ἀποχωρήσαντες SLFYO
 13 πώποτε S vulg.: πώποτε τούτων A, cf. xxiv 173: τῶν πώποτε
 Tiberius Rh. Gr. viii 546 14 ὑπὲρ . . . πάσχει] ἐφ' οἷς ἡ πόλις
 ἡδικεῖτο A πάσχει codd.: πάσχοι Bekker, cf. xxiv 173 15 ἐφάνης
 . . . ὦν] xxiv 173 ἐφάνηθ' ἡμῶν κηδόμενοι σε ante πολλοὺς S vulg.:
 post πολλοὺς A: secl. Blass coll. xxiv 173 16 ὧ om. SYO: add.
 vulg. et xxiv 174 omnes 17 τῶν μὲν SL¹Y: τῶν O: τούτων μὲν
 vulg. et xxiv 174 omnes 17-22 μετέχουσιν . . . τῶν μὲν] haec verba
 ex xxiv 174 interpolata esse vidit Funkhanel 17-18 μετέχουσιν
 . . . εἰσπραττομένων om. SL¹YO: add. vulg. S γρ. (sed in S γρ. τινες
 υμας) L corr. 18 ὑφαιροῦνται vulg.: ὑφαιρεῖται SL¹YO: ουδεν
 υφαιρουνται S γρ. (me teste) 19 καρποῦνται vulg.: καρποῦται
 SLYO 20 καὶ τὰ S: καὶ κατὰ AF et xxiv 174 omnes: κατὰ L¹:
 καὶ Schaefer 22 ἑαυτὸν SL¹YO: ἑνα αὐτὸν vulg.

τὸν ὄντα, τῶν ἀδικούντων, ὑμᾶς δ' οὐδενὸς ἀξίους ἡγήσατο·
 διὸ τοῦτον ἐχρήσατο τὸν τρόπον ὑμῖν. εἰ γὰρ ἀνδραπόδων 68
 πόλις, ἀλλὰ μὴ τῶν ἄρχειν ἐτέρων ἀξιούντων ὁμολογεῖτ'
 εἶναι, οὐκ ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς ὕβρεις ἡνέσχεσθε τὰς
 5 τούτου, ἅς κατὰ τὴν ἀγορὰν ὕβριζεν ὁμοῦ μετοίκους, Ἀθη-
 ναίους· δῶν, ἀπάγων, βοῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐπὶ τοῦ
 βήματος· δούλους καὶ ἐκ δούλων καλῶν αὐτοῦ βελτίους καὶ
 ἐκ βελτιόνων· ἐρωτῶν εἰ μάτην τὸ δεσμωτήριον ᾠκοδομήθη.
 καταφαίην ἂν ἔγωγε, εἴ γ' ὁ πατήρ ὁ σὸς ᾧχετ' αὐτόθεν
 10 αὐταῖς πέδαις ἐξορχησάμενος Διονυσίων τῇ πομπῇ. ἀλλὰ
 δ' ὅσ' ὕβρικεν οὐδ' ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν· τοσαῦτα τὸ πλήθος
 ἔστιν. ὦν ἀθρόων ἄξιον λαβόντας δίκην τήμερον παρά-
 δεῖγμα ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις, ἵν' ὦσιν μετριώτεροι.

Ἀλλὰ νῆ Δία ταῦτα μὲν τοιοῦτός ἐστιν ἐν οἷς πεπολί- 69
 15 τευται, ἀλλὰ δ' ἔσθ' ἂ καλῶς διώκηκεν. ἀλλὰ καὶ τᾶλλ'
 οὕτω προσελήλυθε πάντα πρὸς ὑμᾶς ὥσθ' ἥκιστ' ἐν οἷς [615]
 ἀκηκόατ' ἀξίός ἐστι μισεῖσθαι. τί γὰρ βούλεσθ' εἶπω; τὰ
 πομπεῖ' ὥς ἐπεσκεύασεν, καὶ τὴν τῶν στεφάνων καθαίρεσιν,
 ἣ τὴν τῶν φιαλῶν ποίησιν τὴν καλήν; ἀλλ' ἐπὶ τούτοις γε,
 20 εἰ μὴδὲν ἄλλ' ἀδικῶν ἔτυχεν τὴν πόλιν, τρίς, οὐχ ἅπαξ
 τεθνάναι δίκαιος ὦν φανέεται· καὶ γὰρ ἱεροσυλία καὶ ἀσεβεία
 καὶ κλοπῇ καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις ἔστ' ἔνοχος. τὰ μὲν 70
 οὖν πόλλ' ὦν λέγων ὑμᾶς ἐφενάκιζεν παραλείψω· φήσας δ'
 ἀπορρεῖν τὰ φύλλα τῶν στεφάνων καὶ σαπρούς εἶναι διὰ τὸν
 25 χρόνον, ὥσπερ ἴων ἢ ρόδων ὄντας, ἀλλ' οὐ χρυσίου, συγ-
 χωνεύειν ἔπεισεν. καὶ τ' ἐπὶ μὲν ταῖς εἰσφοραῖς τὸν δη-

3 ὁμολογεῖτε A : ὁμολογεῖτο S : ὁμολογεῖτο L al.

Herwerden

6 δῶν Cobet : δέων codd.

4 οὐδ' ἂν ὥς

11 οὐδ'] οὐκ A

14 μὲν om. S¹ Y O : add. vulg : μόνον xxiv 176 omnes

15 καὶ

om. S vulg. : add. A L et xxiv 176 omnes

16 ἐν] ἐφ' Cobet

20 καὶ ante μὴδὲν add. S vulg. : om. A et xxiv 176 omnes

21 τε-

θνάναι] ἀπολωλέναι A

φαίνεται A

22 πᾶσι τοῖς vulg. S γρ. L

corr. et xxiv 177 omnes : πλείστοις S L¹

25 ἢ S (in rasura) vulg. :

καὶ L¹

μόσιον παρῆναι προσέγραψεν ὡς δὴ δίκαιος ὢν, ὢν ἕκαστος
 ἀντιγραφεὺς ἐμελλεν ἔσσεσθαι τῶν εἰσενεγκόντων· ἐπὶ τοῖς
 στεφάνοις δ' οὓς κατέκοπτεν οὐχὶ προσήγαγεν ταὐτὸ δίκαιον
 τοῦτο, ἀλλ' αὐτὸς ῥήτωρ, χρυσοχόος, ταμίας, ἀντιγραφεὺς
 71 γέγονεν. καὶ μὴν εἰ μὲν ἅπαντ' ἡξίους, ὅσα πράττεις τῇ 5
 πόλει, σαυτῷ πιστεύειν, οὐκ ἂν ὁμοίως κλέπτῃς ὢν ἐφωρῶ·
 νῦν δ' ἐπὶ ταῖς εἰσφοραῖς ὃ δίκαιόν ἐσθ' ὀρίσας, μὴ σοὶ
 πιστεύειν, ἀλλὰ τοῖς ἐαυτῆς δούλοις τὴν πόλιν, ὅπότε' ἄλλο
 τι πράττων καὶ χρήματα κινῶν ἱερά, ὢν ἐνὶ οὐδ' ἐπὶ τῆς
 ἡμετέρας γενεᾶς ἀνετέθη, μὴ προσγραφάμενος τὴν αὐτὴν 10
 φυλακὴν ἥνπερ περὶ τῶν εἰσφορῶν φαίνει, οὐκ εὐδελον δι' ὃ
 72 τοῦτ' ἐποίησας; ἐγὼ μὲν οἶμαι. καὶ μὴν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 καὶ κατὰ παντὸς τοῦ χρόνου σκέψασθ' ὡς καλὰ καὶ ζηλώτ'
 ἐπιγράμματα τῆς πόλεως ἀνελὼν ὡς ἀσεβῇ καὶ δειν' ἀντ-
 [616] επιέγραφεν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς ἅπαντας ὁρᾶν ὑπὸ τῶν στε- 15
 φάνων ταῖς χοινικίσιν κάτωθεν γεγραμμένα 'οἱ σύμμαχοι
 τὸν δῆμον ἀνδραγαθίας εἵνεκα καὶ δικαιοσύνης,' ἢ 'οἱ σύμ-
 μαχοι ἀριστεῖον τῇ Ἀθηναίᾳ,' ἢ κατὰ πόλεις 'οἱ δεινὲς τὸν
 δῆμον, σωθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου,' οἶον 'Εὐβοεῖς ἐλευθερω-
 θέντες ἐστεφάνωσαν τὸν δῆμον,' πάλιν 'Κόνων ἀπὸ τῆς 20
 ναυμαχίας τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους.' τοιαῦτα γὰρ ἦν τὰ τῶν
 73 στεφάνων ἐπιγράμματα. ταῦτα μὲν τοῖνυν, ἃ ζῆλον πολλὸν
 εἶχε καὶ φιλοτιμίαν ὑμῖν, ἡφάνισται καθαιρεθέντων τῶν
 στεφάνων· ἐπὶ ταῖς φιάλαις δ' ἅς ἀντ' ἐκείνων ἐποιήσαθ'

ι δὴ] ἂν SL¹, sed δὴ xxiv 178 omnes, cf. xxiii 17 δίκαιος ὢν
 SL vulg.: δίκαιον ὢν cod. Bodl. apud Taylorum, Blass: δίκαιος A
 4 αὐτὸς Blass (auctore Dobraeo) coll. xx 149: αὐτὸς S vulg.: αὐτοὺς L¹
 δ ante ῥήτωρ add. SL¹: om. cett. et xxiv 178 omnes γέγονεν
 ἀντιγραφεὺς SL ιι ἥνπερ περὶ F¹: ἥνπερ SLY: ἥνπερ ἐπὶ al.
 S γρ. et xxiv 179 omnes φαίνει xxiv 179 SA¹: φαίνῃ vulg. hic:
 φανείῃ SL hic εὐδελον S δ] & SL¹, sed δ xxiv 179 14 ἀντ-
 ἐπέγραψεν xxiv 180 omnes et hic Blass 17 εἵνεκα (non
 ἔνεκα) SY hic et xxiv 180 S, cf. xx 1 18 τῇ om. SL¹ hic non
 xxiv 180 Ἀθηναίᾳ vid. Meisterhans Gr. Att. Inschr.: ἀθηναίαι
 S (sed expuncto extremo ai) L¹: Ἀθηνᾶ vulg. et xxiv 180 omnes
 20 post δῆμον add. ἐπεγράψατο που vulg. et xxiv 180 omnes: om.
 SL¹ Y

ὑμῖν ὁ πόρνος οὗτος, ‘Ἀνδροτίωνος ἐπιμελουμένου’ [ἐποιή-
θησαν] ἐπιγέγραπται· καὶ οὐ τὸ σῶμ’ ἡταιρηκότος οὐκ ἐῶσιν
οἱ νόμοι εἰς τὰ ἱέρ’ εἰσιέναι, τούτου τοῦνομ’ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ
τῶν φιαλῶν γεγραμμένον ἐστίν. ὅμοιόν γε, οὐ γάρ; τοῦτο
5 τοῖς προτέρους ἐπιγράμμασιν, ἢ φιλοτιμίαν ἴσῃν ἔχον ὑμῖν.
[τρία τοίνυν ἐκ τούτου τὰ δεινότεα ἂν τις ἴδοι πεπραγμέν’ αὐτοῖς. 74
τὴν μὲν γὰρ θεὸν τοὺς στεφάνους σεσυλήκασιν· τῆς πόλεως δὲ
τὸν ζῆλον ἠφανίκασι τὸν ἐκ τῶν ἔργων, ὣν ὑπόμνημ’ ἦσαν ὄντες
οἱ στέφανοι· τοὺς δ’ ἀναθέντας δόξαν οὐ μικρὰν ἀφῆρηνται, τὸ
10 δοκεῖν ὧν ἂν εὖ πάθωσ’ ἐθέλειν μεμνήσθαι. καὶ τοιαῦτα καὶ
τοσαῦτα τὸ πλῆθος κάκ’ εἰργασμένοι εἰς τοῦθ’ ἅμ’ ἀναισθησίας
καὶ τόλμης προεληλύθασιν, [ὥστε μέμνηται τούτων ὡς καλῶς
αὐτοῖς διωκημένων,] ὥσθ’ ὁ μὲν οἶται δι’ ἐκείνον ὑφ’ ὑμῶν σωθή-
σεσθαι, ὁ δὲ παρακύθεται καὶ οὐ καταδύεται τοῖς πεπραγμένοις.]
15 οὕτω δ’ οὐ μόνον εἰς χρήματ’ ἀναιδής, ἀλλὰ καὶ σκαιὸς ἐστίν, 75
ὥστ’ οὐκ οἶδεν ἐκεῖνο, ὅτι στέφανοι μὲν εἰς’ ἀρετῆς σημείον, [617]
φιάλαι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα πλούτου, καὶ στέφανος μὲν ἅπας,
κὰν μικρὸς ἦ, τὴν ἴσῃν φιλοτιμίαν ἔχει τῷ μεγάλῳ, ἐκπώ-
ματα δ’ ἢ θυμιατήρια, ἂν μὲν ὑπερβάλλῃ τῷ πλήθει, πλούτου
20 τινὰ δόξαν προσετρίψατο τοῖς κεκτημένοις, ἐὰν δ’ ἐπὶ μικροῖς
τις σεμνύνηται, τοσοῦτ’ ἀπέχει τοῦ τιμῆς τινος διὰ ταῦτα
τυχεῖν ὥστ’ ἀπειρόκαλος πρὸς ἔδοξεν εἶναι. οὗτος τοίνυν
ἀνελὼν τὰ τῆς δόξης κτήματα τὰ τοῦ πλούτου πεποίηται
μικρὰ καὶ οὐχ ὑμῶν ἄξια. καὶ οὐδ’ ἐκεῖν’ εἶδεν, ὅτι πρὸς 76
25 μὲν χρημάτων κτήσιν οὐδεπώποθ’ ὁ δῆμος ἐσπούδασεν, πρὸς
δὲ δόξης ὡς οὐδὲ πρὸς ἐν τῶν ἄλλων. τεκμήριον δέ· χρή-

1 ὁ πόρνος οὗτος om. S¹ L¹ hic non xxiv 181 ἐποιήθησαν secl.
Bekker: om. xxiv 181 S L¹ 3 εἰς τὰ ἱερὰ εἰσιέναι secl. Blass
ἐν τοῖς ἱεροῖς post ἐστίν A 5 ἔχον ἴσῃν A § 74 τρία . . .
πεπραγμένοις ex xxiv 182 huc illata esse vidit Sauppe 8 ὑπόμνημα
S L¹ hic et xxiv 182: ὑπομνήματ’ A F O L corr. ὄντες om. A F
11 ἅμα om. A et xxiv 182 omnes ἀναισθησίας] ἀναισχυντίας A,
cf. xxiv 182 12 προεληλύθασιν] ἐληλύθασιν A 12-13 ὥστε
. . . διωκόμενων secl. Dobree: desunt haec in xxiv 182 22 πρὸς
ἔδοξεν Dindorf: προσέδοξεν codd., cf. xxiv 183 23 ἀνελών]
ἀφελών A alterum τὰ om. A et xxiv 183 omnes: om.
Blass qui post δόξης distinguit 24 εἶδεν S F Y O: οἶδεν L
vulg.

ματα μὲν γὰρ πλείστα τῶν Ἑλλήνων ποτὲ σχῶν ἄπανθ' ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνῆλωσεν, εἰσφέρων δ' ἐκ τῶν ἰδίων οὐδένα πώποτε κίνδυνον ὑπὲρ δόξης ἐξέστη. ἀφ' ὧν κτήματ' ἀθάνατ' αὐτῷ περίεστιν, τὰ μὲν τῶν ἔργων ἢ μνήμη, τὰ δὲ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐπ' ἐκείνοις σταθέντων τὸ κάλλος, προπύλαια 5 ταῦτα, ὁ παρθενῶν, στοαί, νεώσοικοι, οὐκ ἀμφορίσκοι δύο οὐδὲ χρυσίδες τέτταρες ἢ τρεῖς, ἄγουσ' ἐκάστη μῶν, ἄς, ὅταν 77 σοι δοκῇ, σὺ πάλιν γράψεις καταχωνεύειν. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς δεκατεύοντες, οὐδ' ἂν καταράσαινθ' οἱ ἔχθροι ποιοῦντες, διπλᾶς πράττοντες τὰς εἰσφοράς, ταῦτ' ἀνέθεσαν, οὐδ' οἷοισπερ σὺ 10 χρώμενοι συμβούλοις ἐπολιτεύοντο, ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες, καὶ ἂ πᾶς τις ἂν εὖ φρονῶν εἵξαιτο, τὴν πόλιν εἰς ὁμόνοίαν ἄγοντες, ἀθάνατον κλέος αὐτῶν λεολοίπασι, τοὺς ἐπιτηδεύοντας οἷα σοὶ βεβίωται τῆς ἀγορᾶς ἐργοντες. ὑμεῖς 78 δ' εἰς τοῦτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προήχθ' εὐθηείας καὶ ῥαθυ- 15 μίας ὥστ' οὐδὲ τοιαυτ' ἔχοντες παραδείγματα ταῦτα μιμείσθε, ἀλλ' Ἀνδροτίων ὑμῖν πομπείων ἐπισκευαστής, Ἀνδροτίων, ὧ γῇ καὶ θεοί. καὶ τοῦτ' ἀσέβημ' ἔλαττον τίνος ἡγεῖσθε; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶομαι δεῖν τὸν εἰς ἱέρ' εἰσιόντα καὶ χερνίβων καὶ κανῶν ἀφόμενον, καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπιμελείας προστάτην ἐσό- 20 μενον οὐχὶ προειρημένον ἡμερῶν ἀριθμὸν ἀγνεύειν, ἀλλὰ τὸν βίον ἡγνευκέναι τοιούτων ἐπιτηδευμάτων οἷα τοῦτ' βεβίωται.

1 σχῶν SL¹YO: ἔχων vulg., cf. xxiv 184 ἄπανθ' SL: τὰ πάνθ' F: πάνθ' xxiv 184 AYO 2-3 εἰσφέρων . . . ἐξέστη] ὑπὲρ δὲ δόξης οὐδένα πώποτε κίνδυνον ἐξέστη A (vide xx 10), additis in marg. verbis εἰσφέρων ἐκ τῶν ἰδίων 3 πώποτε om. SLFYO: add. xxiv 184 omnes 8 γράφεις A et xxiv 184 omnes 9 ἂν καταράσαινθ' Blass coll. Ep. iv 10: ἂν καταράσαιντ' ἂν SL: ἀ καταράσαιντ' ἂν vulg. 10 οἷοισπερ SL vulg.: οἷσπερ Paris. 2998: οἷοίς ποτε Paris. 2940: οἷόσπερ Reiske, cf. § 64 13 ἄγοντες] ἀνάγοντες SL¹ hic non xxiv 185 14 ἐπιτηδεύοντας vulg. et xxiv 185 omnes: ἐπιτηδεύσοντας SYOF corr. 15 προήχθε (sic) xxiv 186 S: προήχθητ' hic omnes 18 τοῦτο SL¹: τοῦτο τὸ AL corr.: τὸ F 21 προειρημένον Reiske: προειρημένων codd. et xxiv 186 AYO (et hic Blass omissio ἀριθμὸν): τακτὸν xxiv 186 S al.: προειρημένων τακτὸν xxiv 186 F ἀγνεύειν μόνον A 22 ὅλον post βίον add. vulg.: om. SL¹

In S subscriptum

ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ

ⲙ ⲛ ⲛ ⲙ ⲙ ⲙ ⲙ

XXIII

ΚΑΤ' ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Χαρίδημον τὸν Ὀρείτην, ἡγούμενον ξενικοῦ καὶ στρατηγοῦντα
παρὰ Κερσοβλέπτη τῷ Θράκης βασιλεῖ, πολίτην σφῶν αὐτῶν
Ἀθηναῖοι ἐποιήσαντο, τὰ μὲν γεγονότα χρήσιμον αὐτοῖς, τὰ δὲ
προσδοκῶντες ἔτι μᾶλλον γενήσεσθαι. περὶ τούτου ψήφισμ'
5 ἔγραψεν Ἀριστοκράτης ἐν τῇ βουλῇ τοιοῦτον· 'ἐάν τις ἀποκτείνῃ
Χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω ἐξ ἀπάσης τῆς Ἀθηναίων συμμα-
χίδος· ἐὰν δέ τις τὸν ἀγόμενον ἀφέλῃται ἢ πόλις ἢ ιδιώτης,
ἔκσπονδος ἔστω.' τούτου κατηγορεῖ τοῦ ψηφίσματος Εὐθυκλῆς, 2
τῷ Δημοσθένους λόγῳ χρώμενος, καὶ φησὶ πρῶτον μὲν παρά-
10 νομον εἶναι τὸ ψήφισμα, ὅτι κρίσιν ἀναιρεῖ καὶ δικαστήρια, καὶ [619]
τὴν τιμωρίαν ἀπὸ τῆς αἰτίας γεγραμμένην ἔχει, δεύτερον δὲ μὴ
συμφέρειν τοῖς Ἀθηναίοις τοιαύτην Χαριδήμῳ δοῦναι δωρεάν·
ἀπολοῦμεν γάρ, φησί, διὰ ταύτης Χερρόνησον. τὸ δ' ὅπως ὁ
λόγος δείξει. ἐξετάζει δὲ καὶ τὴν τοῦ προσώπου ποιότητα, λέγων
15 οὐκ εἶναι δωρεῶν ἄξιον τὸν Χαρίδημον, καὶ ταῦτα τοιούτων.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἡ Εὐβοία μία νῆσος καταντικρὺ τῆς Ἀττικῆς, διήκουσα τῆς
Βοιωτίας καὶ τῆς Φωκίδος μέχρι τῶν Ἀφειτῶν· Ἀφεταὶ δὲ τῆς
Θετταλίας τόπος. ἴσμεν δὲ ὅτι χωρία πολλὰ εἶχεν ἡ Εὐβοία.
20 ἔστι δὲ ἐν τῇ Εὐβοίᾳ χωρίον Ὀρεός· τοῦ Ὀρεοῦ δὲ ὁ πολίτης
Ὀρείτης. Ὀρείτης οὖν τις Χαρίδημος ὢν ξιναγὸς ἦν τῶν
Ἀθηναίων. ξιναγὸς δὲ ἐστίν, ὅτε τις στράτευμα ξένων ὑπὲρ
τινος ἄλλον τρέφει. διὰ τοῦτο οὖν καὶ οὗτος ἐλέγετο ξιναγός,
ἐπειδὴ στράτευμα ξένων ἔτρεφεν ὑπὲρ συμμαχίας τῶν Ἀθηναίων.
25 ἦν οὖν τῶν μὲν Ἀθηναίων ξιναγός, γαμβρὸς δὲ Κότυς τοῦ τῶν 2
Θρακῶν βασιλέως καὶ στρατηγός. ὁ δὲ Κότυς παρέλαβέ ποτε
τὴν Χερρόνησον τὴν Ἀθηναίων οὔσαν. καὶ τελευτήσας κατέλιπεν

9 χρώμενος FY: χρῆσάμενος al.
vulg.: om. TC (vide ad xxii arg. § 9)

17 διὰ post διήκουσα add.

- υἱὸν Κερσόβλέπτην, ὃς μετὰ τινων δύο, Βηρισάδου καὶ Ἀμαδόκου, τὴν βασιλείαν ἐμερίσατο. εἶχε δὲ στρατηγὸν ὁ μὲν Κερσοβλέπτης ὡς συγγενὴ τὸν Χαρίδημον, ὁ δὲ Βηρισάδης τινὰ Ἀθηνόδωρον, Ἀθηναῖον φύσει, Ἀλωπεκῆθεν· ὁ δὲ Ἀμάδοκος δύο στρατηγούς εἶχε, Σίμωνα καὶ Βιάνορα. ἰδίᾳ τοῖνυν ἕκαστος 5 τῶν βασιλέων ἤθελε χάριν τοῖς Ἀθηναίοις ποιήσασθαι διὰ τὸ ἔχειν αὐτοὺς εἰς συμμαχίαν εὐμενεῖς, καὶ συμβουλευσάντος τοῦ Χαριδήμου δοῦναι κοινῇ τοῖς Ἀθηναίοις τὴν Χερρόνησον ἐπέ-
 3 σθησαν οἱ βασιλεῖς καὶ δεδώκασι. τοῦτο γνόντες οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Χαριδημον ἐστεφάνωσαν ὡς εὐεργέτην αὐτῶν χρυσῷ στεφάνῳ, 10 καὶ θετὸν πολίτην αὐτὸν ἐποίησαντο. γνὺς δὲ ὁ Χαρίδημος ὅτι φιλοῦσιν αὐτὸν ἐδήλωσεν αὐτοῖς διὰ τινος Ἀριστομάχου ὡς, ἂν ποιήσωσιν ἀσφάλειαν αὐτῷ περὶ τῆς τοῦ σώματος φυλακῆς καὶ ὅτι οὐκ ἐπιβουλεύεται, δίδωσιν αὐτοῖς τὴν Ἀμφίπολιν, ἀφαιρούμενος αὐτὴν ἐκ τοῦ Φιλίππου. Ἀριστοκράτης οὖν τις 15 Ἀθηναῖος εὖ ὑπειλημμένος ἔγραψε τοιοῦτο ψήφισμα· ὁ φονεῖων Χαρίδημον ἀγώγιμος ἔστω, τοῦτ' ἔστιν ἀκτέος ἐπὶ τὸ κολασθῆναι· ἐὰν δέ τις, φησὶν, ἀφέλῃται τὸν ἀγώγιμον ἢ πόλιν ἢ ιδιώτης καὶ ὡς εἰπεῖν ἀντιλάβηται αὐτοῦ, ἔκσπονδος ἔστω τῶν Ἀθηναίων.
 4 Εὐθυκλῆς δέ τις Θριάσιος τὸν δῆμον ἐπελάβετο τοῦ ψηφίσματος 20 ὡς κακῶς ἔχοντος, ὡς παρανόμου καὶ ἀσυμφόρου καὶ γεγραμμένου ἀνδρὶ ἀναξίῳ. οὗτος λαβὼν παρὰ τοῦ Δημοσθένους τὸν λόγον, χρυσίον παρασχών, κατηγορεῖ τοῦ Ἀριστοκράτους. ὁρῶν οὖν ὁ ῥήτωρ τὴν ἀπλὴν ὑπόθεσιν ἰσχύουσαν μὲν τῷ νομίμῳ, κινδυνεύουσαν δὲ διὰ τὸ προτιμᾶσθαι τὸ συμφέρον τῆς ἀξίας ἐκάστου 25 τῶν λαμβανόντων πολλάκις, καὶ μάλιστα ὅταν στρατηγοὶ τυγχάνωσι καὶ ἐπίδοξοι τὴν πόλιν εὐεργετήσιν, οἷος ὁ Χαρίδημος καὶ Κερσοβλέπτου στρατηγὸς ὡς ἀδελφὴν αὐτοῦ ἔχων καὶ διὰ τὸ δόξαι ἐν τοῖς κατὰ τὴν Χερρόνησον εὖ ποιεῖν Ἀθη-
 5 ναίους αἰρεθεῖς στρατηγὸς αὐτῆς τῆς πόλεως, ἐτέραν ἐξεῖρει 30
 [621] ὑπόθεσιν ἐκ τῆς οἰκείας δεινότητος, ἣν ἐπιπλέκων ταραττει τὸν

1-2 ὃς . . . ἐμερίσατο Vindobonensis apud Taylorum, TC: εἰ . . . μερίσαιτο vulg. 11 γνὺς Vindob. apud Taylorum: τοῖς vulg.
 12 Ἀριστομάχου Taylor: Ἀριστοδήμου codd. 16 εὖ om. vulg.: add. Vindob. 70 20 Θριάσιος TCDG (cf. Dindorf ed. Ox. ix 853), coni. Wolf: Θάσιος vulg. 23 κατηγορεῖ Blass coll. arg. i § 2 25 ὑφ' ante ἐκάστου add. vulg.: om. Vindob. 70 27 καὶ ante ἐπίδοξοι om. vulg.: add. TC εὐεργετήσιν G. H. Schaefer, Blass coll. Rh. Gr. vi 183: εὐεργετῶσιν vulg. 28 καὶ codd.: ὁ Taylor ὡς Vindob. 70: ὁ vulg.: καὶ Taylor 29 τοῖς Vindob. 70: τῷ vulg. 31 ἐκ . . . δεινότητος om. vulg.: add. Vindob. 70 ἣν ἐπιπλέκων ταραττει Rh. Gr. vi 183: ἣν ἐπιπλέκων ταραττη TCDG: ἵνα ἐπιπλέκειν πρᾶττη Vindob. 70: ἐπιπλέκων ταραττη vulg.

ἀκροατὴν, φάσκω γεγράφθαι τὸ ψήφισμα ἐπὶ Χερρονήσῳ τῆς πόλεως σχήματι. ὥς οἶν ὄντα ἀμφοτέρων, τοῦ τε Κερσοβλέπτου καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, βουλόμενος τοῦτον ἀποτυχεῖν τῆς δωρεᾶς Δημοσθένης τὴν κατὰ τὴν Χερρόνησον ὑπόθεσιν ἐπέ-
 5 θηκεν, εἰς ὑποψίαν ἄγων τοὺς ἀκούοντας, καὶ φάσκων ἐξ ἐπιβουλῆς Ἀριστοκράτην γεγραφέναι τὸ ψήφισμα, ἵνα μηδενὸς τῶν βασιλέων ἀναιρουίντος αὐτὸν φόβῳ τῆς πόλεως περιποιήσῃ Κερσοβλέπτῃ πάλιν Χερρόνησον. τοσαῦτα περὶ τῆς ὑποθέσεως.

Μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίσῃ μήτ' ἰδίας ἐ-
 10 χθρας ἐμὲ μηδεμιᾶς ἔνεχ' ἤκειν Ἀριστοκράτους κατηγορήσονται τουτουί, μήτε μικρὸν ὀρώντά τι καὶ φαῦλον ἀμάρτημ' ἐτοίμως οὕτως ἐπὶ τούτῳ προάγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθειαν, ἀλλ' εἴπερ ἄρ' ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι καὶ σκοπῶ, ὑπὲρ τοῦ Χερρόνησον ἔχειν ὑμᾶς ἀσφαλῶς καὶ μὴ παρακρουσθέντας ἀποστερηθῆναι
 15 πάλιν αὐτῆς, περὶ τούτου μοί ἐστιν ἅπασ' ἡ σπουδή. δεῖ δὴ 2 πάντας ὑμᾶς, εἰ βούλεσθ' ὀρθῶς περὶ τούτων μαθεῖν καὶ κατὰ τοὺς νόμους δικαίως κρίναι τὴν γραφήν, μὴ μόνον τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ ψηφίσματι ῥήμασιν προσέχειν, ἀλλὰ καὶ τὰ συμβησόμεν' ἐξ αὐτῶν σκοπεῖν. εἰ μὲν γὰρ ἦν ἀκού- [622]
 20 σασιν εὐθὺς εἰδέναι τὰ κεκακουργημένα, τὴν ἀρχὴν ἴσως ἂν οὐκ ἐξηπάτησθε· ἐπειδὴ δὲ τοῦθ' ἔν ἐστι τῶν ἀδικημάτων, τὸ 3 τοῦτον τὸν τρόπον καὶ λέγειν καὶ γράφειν ἐνίοις ὃν ἂν ἤκισθ' ὑμεῖς ὑπίδουισθέ τι καὶ φυλάξαισθε, προσήκει μὴ πάνυ θαυμά-

7 Κερσοβλέπτῃ T corr. pr. m., conl. Bekker: Κερσοβλέπτῃς vulg.
 9-15 μηδεὶς ὑμῶν . . . ἅπασα ἡ σπουδή] locum hunc citat Dionys. Hal.
de Comp. Verb. c. xxv et de numeris postea disserit 10 ἐμὲ
 om. A; om. etiam Dionys., qui με post νομίσῃ ponit (nisi quod cod.
 Paris. om. με) ἔνεχ' S: ἔνεκα Dionys. 11 ἐτοίμως] ἰταμῶς
 Blass propter numeros coll. Dionysio 12 προάγειν] a in rasura
 S: προάγειν Paris. 2998 et forte S ante rasuram 13 ἄρα codd.:
 ἄρα Dionys., Blass ὑπὲρ codd. et Hermog. Rh. Gr. iii p. 79: περὶ
 Dionys. et Rufus Rh. Gr. iii 450 τοῦ codd., Hermog., Dionys.
 vulg.: τοῦ τὴν Dionys. cod. Paris. Χερρόνησον Dionys. ut videtur
 (Weil) et Rufus 14 ἀσφαλῶς post ὑμᾶς codd. et Hermog. Rh.
 Gr. iii 79: ante ὑμᾶς Dionys.: del. Blass 15 περὶ τούτου τοίνυν
 (νῦν cod. Paris.) ἐστὶ μοι ἅπασα (ἡ add. cod. Paris.) σπουδή Dionys.:
 περὶ τούτου νῦν [μοί ἐστιν] ἅπασ' ἡ σπουδή Blass 18 τὸν νοῦν post
 προσέχειν add. vulg.: om. S solus 23 ὑπίδουισθ' ἐτι vulg.

- ζει, εἰ καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμ' ἡμεῖς οὕτω γεγραμμένοι ἐπι-
 δείξομεν ὥστε δοκεῖν μὲν Χαριδήμῳ φυλακὴν τινα τοῦ σώ-
 ματος διδόναι, τὴν ὡς ἀληθῶς δὲ δικαίαν καὶ βέβαιον [φυ-
 4 λακὴν Χερρονήσου] τῆς πόλεως ἀποστερεῖν. εἰκότως δ' ἂν,
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ προσέχοιτέ μοι τὸν νῦν καὶ μετ' 5
 εὐνοίας ἀκούσαιθ' ἃ λέγω. ἐπειδὴ γάρ, οὐχὶ τῶν ἐνοχλούντων
 ὑμᾶς οὐδὲ τῶν πολιτευομένων καὶ πιστευομένων παρ' ὑμῖν ὢν,
 πρᾶγμα τηλικούτον φημι δεῖξιν πεπραγμένοι, ἕαν, ὅσοι
 ἐστὶν ἐν ὑμῖν, συναγωνίστησθέ μοι καὶ προθύμως ἀκούσητε,
 τοῦτό τε σώσετε καὶ ποιήσετε μὴ κατοκνεῖν, ἕαν τις τι καὶ 10
 ἡμῶν οἴηται δύνασθαι ποιῆσαι τὴν πόλιν ἀγαθόν. οἴησεται
 δέ, ἂν μὴ χαλεπὸν εἶναι νομίζῃ τὸ παρ' ὑμῖν λόγου τυχεῖν.
 5 νῦν δὲ πολλοῖς τοῦτο φοβουμένοις, λέγειν μὲν ἴσως οὐ δεινοῖς,
 βελτίοσι δ' ἀνθρώποις τῶν δεινῶν, οὐδὲ σκοπεῖν ἐπέρχεται
 τῶν κοινῶν οὐδέν. ἐγὼ γοῦν (ὁμνύω τοὺς θεοὺς ἅπαντας) 15
 ἀπώκνησ' ἂν, εὖ ἴστε, καὶ αὐτὸς τὴν γραφὴν ταύτην ἀπει-
 γκεῖν, εἰ μὴ πάντῃ τῶν αἰσχυρῶν ἐνόμιζον εἶναι νῦν μὲν ἡσυ-
 χίαν ἄγειν καὶ σιωπῆσαι, πρᾶγμ' ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει κατα-
 σκευάζοντας ὁρῶν τινὰς ἀνθρώπους, πρότερον δέ, ὅτ' ἔπλευσα
 τριηραρχῶν εἰς Ἑλλήσποντον, εἰπεῖν καὶ κατηγορήσαί τινα, 20
 οὓς ἀδικεῖν ὑμᾶς ἡγούμην.
 6 Οὐκ ἀγνοῶ μὲν οὖν ὅτι τὸν Χαριδήμον εὐεργέτην εἶναι
 [623] τινες τῆς πόλεως οἴονται. ἐγὼ δέ, ἂν περ ἂ βούλομαί τε καὶ
 οἶδα πεπραγμέν' ἐκείνῳ δυνηθῶ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οἶμαι δεῖξιν
 οὐ μόνον οὐκ εὐεργέτην, ἀλλὰ καὶ κακονούστατον ἀνθρώπων 25
 7 ἀπάντων καὶ πολὺ τάναντί' ἢ προσήκεν ὑπείλημμένοι. εἰ
 μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μέγιστον Ἀριστοκράτης
 ἡδίκηκε, τὸ τοιούτου, οἷον ἐγὼ φημι δεῖξιν τὸν Χαριδήμον οὔτα,
 τοσαύτην πεποιῆσθαι πρόνοιαν ἐν τῷ ψήφισματι ὥστ' ἰδίαν

3 βέβαιον Λ, cf. xxiv 37: βεβαίαν S vulg. φυλακὴν Χερρο-
 νήσου secl. Rosenberg 4 τὴν πόλιν Dobree 10-11 τις
 τι καὶ . . . ποιῆσαι SA: τις καὶ . . . τι ποιῆσαι vulg. 15
 ἐγὼ γοῦν Bekker: ἐγαγουν S vulg. 18 ἀγαγεῖν Λ corr. F
 25 ἄνθρωπον S

παρὰ τοὺς νόμους, ἂν τι πάθῃ, τιμωρίαν αὐτῷ δεδωκέναι, ταῦτ' ἂν ἤδη λέγειν πρὸς ὑμᾶς ἐπεχείρουν, ἵν' εἰδῇτε πολλοὺ δεῖν ἄξιον ὄντα τυχεῖν τοῦ ψηφίσματος αὐτὸν τουτουί. νυνὶ δ' ἕτερον τούτου μείζον διὰ τοῦ ψηφίσματος ἔστ' ἀδίκημα, 5 ὃ δεῖ πρότερον καὶ μαθεῖν ὑμᾶς καὶ φυλάσασθαι.

Ἀνάγκη δὲ ἐστὶ πρῶτον ἀπάντων εἰπεῖν καὶ δεῖξαι τί 8 ποτ' ἐστὶ τὸ Χερρόνησον ὑμᾶς ἀσφαλῶς ἔχειν πεποιηκός· διὰ γὰρ τοῦ μαθεῖν τοῦτο καὶ τὰδίκημα σαφῶς ὄψεσθε. ἔστι τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο, τὸ τελευτήσαντος Κότυος 10 Βηρισάδην καὶ Ἀμάδοκον καὶ Κερσοβλέπτην τρεῖς ἀνθ' ἐνὸς γενέσθαι Θράκης βασιλέας· συμβέβηκε γὰρ ἐκ τούτου αὐτοῖς μὲν ἀντιπάλους εἶναι τούτους, ὑμᾶς δ' ὑπέρχεσθαι καὶ θεραπεύειν. τοῦτο τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βουλόμενοί 9 τινες παῦσαι, καὶ καταλῦσαι μὲν τοὺς ἑτέρους βασιλέας, 15 παραδοῦναι δ' ἐνὶ τῷ Κερσοβλέπτῃ τὴν ἀρχὴν ἅπασαν, διαπράττονται σφισι τοῦτο γενέσθαι τὸ προβούλευμα, τῷ μὲν ἀκοῦσαι κεχωρισμένον τοῦ τι τοιοῦτον δοκεῖν διαπράξασθαι, τῷ δ' ἔργῳ πάντων μάλιστα τοῦτο περαίνοντες, ὥς ἐγὼ διδάξω. ἐπειδὴ γὰρ ἐνὸς τελευτήσαντος τῶν βασιλέων Βηρι- 10 20 σάδου, παραβὰς τοὺς ὄρκους καὶ τὰς συνθήκας ἄς μεθ' ὑμῶν [624] ἐποιήσατο, Κερσοβλέπτης ἐξέφερεν πόλεμον πρὸς τε τοὺς Βηρισάδου παῖδας καὶ πρὸς Ἀμάδοκον, εὐδηλον ἦν ὅτι τοῖς μὲν Βηρισάδου παισὶν Ἀθηνόδωρος βοηθήσοι, τῷ δ' Ἀμαδόκῳ Σίμων καὶ Βιάνωρ· ὁ μὲν γὰρ Βηρισάδου κηδεστής, οἱ 25 δ' Ἀμαδόκου γεγόνασιν. ἐσκόπουν οὖν τίν' ἂν τρόπον ἡσυ- 11 χίαν μὲν ἔχειν ἀναγκασθεῖεν οὗτοι, ἐρήμων δ' οὕτων ἐκείνων ὁ Κερσοβλέπτη πρᾶττων τὴν ἀρχὴν Χαρίδημος ἀσφαλῶς πάντα καταστρέψαιτο. εἰ πρῶτον μὲν, ἂν τις αὐτὸν ἀποκτείνῃ, ψήφισμ' ὑμέτερον γένοιτο, ἀγώγιμον εἶναι· δεύτερον

2 εἰδῇτε codd. : ἤδειτε Dobree 8 τὰδίκημα S : τὸ ἀδίκημα vulg. : τὰδικήματα O ὃ φημι post τὰδίκημα add. vulg. : om. S F Y O 17 κεχωρισμένον codd. : κεχωρισμένοι Felicianus 23 βοηθήσει F 26 μὲν om. S Y O¹ 28 ante εἰ lacunam statuerunt edd. nonnulli, sed cf. § 23, xix 4

- 12 δέ, εἰ χειροτονηθεῖν στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν Χαρίδημος. οὔτε
 γὰρ ὑμετέρῳ στρατηγῷ προχείρως ἐναντία θήσεσθαι τὰ ὕπλ'
 ἔμελλ' ὁ Σίμων οὐδ' ὁ Βιάνωρ, πολῖται γεγεννημένοι καὶ ἄλλως
 ἐσπουδακότες πρὸς ὑμᾶς· ὁ δὲ δὴ γένει πολίτης Ἀθηνόδωρος
 οὐδὲ βουλευέσθαι· οὔτε τὴν διὰ τοῦ ψηφίσματος αἰτίαν 5
 ὑποδύσεσθαι, ἢ πρόδηλος ἦν ἐπ' ἐκείνους ἡξίους, εἴ τι πάθοι
 Χαρίδημος. ἐκ δὲ τούτου τοῦ τρόπου τῶν μὲν ἐρίμων ὄν-
 των βοηθῶν, αὐτοῖς δ' ἀδείας δοθείσης, ῥαδίως ἐκβαλεῖν
 13 ἐκείνους καὶ κατασχήσειν τὴν ἀρχήν. καὶ ὅτι ταῦθ' οὕτως
 ᾤοντο καὶ τοῦτ' ἦν τὸ κατασκευάσμι' αὐτοῖς, τὰ πραχθέντ' 10
 αὐτὰ κατηγορεῖ. ἅμα γὰρ τῷ πολέμῳ τ' ἐνεχέιρουν αὐτοὶ
 καὶ πρὸς ὑμᾶς ἦκεν Ἀριστόμαχος πρεσβευτὴς παρ' αὐτῶν ὁ
 Ἀλωπεκῆθεν οὐτοσί, ὃς ἄλλα τ' ἐδημηγόρει παρ' ὑμῖν ἐπαινῶν
 [625] καὶ διεξιὼν τὸν Κερσοβλέπτην καὶ τὸν Χαρίδημον, ὥς φι-
 14 λανθρώπως ἔχουσι πρὸς ὑμᾶς, καὶ μόνον ἀνθρώπων ἂν ἔφη 15
 Χαρίδημον Ἀμφίπολιν κομίσασθαι τῇ πόλει δύνασθαι, καὶ
 παρήγει στρατηγὸν χειροτονησαι. ἡτοίμαστο δ' αὐτοῖς τοῦτο
 τὸ προβούλευμα καὶ προδιώκητο, ἵν' εἰ πεισθείητ' ἐκ τῶν
 ὑποσχέσεων καὶ τῶν ἐλπίδων ἃς ὑπέτειν' ὁ Ἀριστόμαχος,
 15 εὐθὺς ἐπικυρώσειεν ὁ δῆμος καὶ μηδὲν ἐμποδὼν εἴη. καίτοι 20
 πῶς ἂν τεχνικώτερον ἢ κακουργότερον συμπαρασκεύασαν ἄν-
 θρωποι, ὅπως οἱ μὲν ἐκπεσοῦνται τῶν βασιλέων, εἰς δ' ὅν
 αὐτοὶ βούλονται πᾶσαν ὑφ' αὐτῷ ποιήσεται τὴν ἀρχήν, ἢ
 τοὺς μὲν τοῖν δυοῖν βοηθήσαντας ἂν εἰς φόβον καὶ συκο-
 φαντίας εὐλάβειαν καθιστάντες, [ἦν εἰκὸς προσδοκᾶν ἐκείνους 25
 ἐφ' ἑαυτοὺς ἐλθεῖν ἂν διὰ τοῦ ψηφίσματος τουτουί,] τῷ δ'
 ἐνὶ πράττοντι τὴν ἀρχήν καὶ πάντα τὰναντία τοῖς ὑμῖν συμ-

I Χαρίδημος secl. Dobree 5 οὔτε Weil: οὐδὲ codd. 8
 βοηθῶν secl. Rosenberg αὐτοῖς Rosenberg: αυτοῖς S: αὐτοῖς vulg.
 ἐκβάλλειν S F¹ Y 14 τε ante Κερσοβλέπτην add. vulg.: om. S
 solus 16 κομίσασθαι] χαρίσασθαι F 20 κυρώσειεν Blass
 coll. § 18 21 ἄνθρωποι codd., cf. xix 85, 165, xx 43 (Blass):
 ἄνθρωποι Schaefer 23 ὑφ' ἑαυτῷ F: ὑφ' αὐτὸν SA 25-26
 verba ἦν εἰκὸς . . . τουτουί secl. Dobree ut illata ex § 12 26
 post τουτουί (τούτου A) add. εἴ τι πάθοι Χαρίδημος A al., cf. § 12: om.
 S F Y O¹ 27 πράττοντι secl. Rosenberg

φέρουσι κατασκευάζοντι τοσαύτην ἐξουσίαν διδόντες τοῦ ταύτ' ἀδεῶς πράττειν; οὐ τοίνυν μόνον ἐκ τούτων δηλὸν ἐσθ' ὅτι 16 τούτων ἕνεκ' ἐρρήθη τὸ προβούλευμ' ὧν λέγω, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ μαρτυρία τίς ἐστ' εὐμεγέθης. 'ἂν 5 γὰρ ἀποκτείνῃ τις Χαρίδημον' γράψας καὶ παραβὰς τὸ τί πράττουτ' εἰπεῖν, πότερ' ἡμῖν συμφέροντ' ἢ οὐ, γέγραφ' εὐ- θύς 'ἀγωγίμον ἐκ τῶν συμμάχων εἶναι.' οὐκοῦν τῶν μὲν 17 ἐχθρῶν ὁμοίως ἡμῖν τε κἀκείνῳ οὐδέποτ' εἰς τοὺς ἡμετέρους ἦξει συμμάχους οὐδεῖς, οὐτ' ἀποκτείνας ἐκείνον οὔτε μή, ὥστ' 10 οὐ κατὰ τούτων γέγραφεν ταύτην τὴν τιμωρίαν. τῶν δ' [626] ἡμετέρων μὲν φίλων, ἐκείνου δέ, ὅταν ἐγχειρῇ τι πράττειν ἐναντίον ὑμῖν, ἐχθρῶν, τούτων δὴ τίς ἐστίν ὁ τοῦτο τὸ ψή- φισμα φοβηθεῖς ἂν καὶ φυλαξάμενος μὴ δι' ἀνάγκην ἡμῖν εἰς ἔχθραν ἐλθεῖν. ἔστι τοίνυν οὗτος Ἀθηνόδωρος, Σίμων, 15 Βιάνωρ, οἱ Θράκης βασιλεῖς, ἄλλος ὅστις ἂν εἰς εὐεργεσίας μέρος καταθέσθαι βούλοιτο τὸ πράττειν ὑπεναντί' ἐκείνων ἐγχειροῦνθ' ὑμῖν ἐπισχεῖν.

Ἦν μὲν τοίνυν ἕνεκ' ἐρρήθη τὸ προβούλευμα, ἵνα κυρώ- 18 σειεν ὁ δῆμος ἐξαπατηθεῖς, καὶ δι' ἃ τὴν γραφὴν ἐποιήσαμεθ' ἡμεῖς ταυτηνί, βουλόμενοι κωλύσαι, ταύτ' ἐστίν, ὧ ἄνδρες 20 Ἀθηναῖοι. δίκαιον δ' ἐστὶν ἱσῶς ἔμ' ὑπεσχημένον τρί' ἐπιδείξειν, ἐν μὲν ὡς παρὰ τοὺς νόμους τὸ ψήφισμ' εἴρηται, δεύτερον δ' ὡς ἀσύμφορόν ἐστι τῇ πόλει, τρίτον δ' ὡς ἀνάξιος τυχεῖν [τούτων] ᾧ γέγραπται, πάντων αἴρεσιν ὑμῖν 25 δοῦναι τοῖς ἀκουσομένοις, τί πρῶτον ἢ τί δεύτερον ἢ τί τελευταῖον βουλομένοις ἀκούειν ὑμῖν ἐστίν. ὃ τι δὴ βού- 19

10 οὐ κατὰ] οὐκ ἀπὸ Α 11 τι om. SYO 12-13 δη τις ἐστι . . . φοβηθεῖς ἂν S γρ. : ἂν τις ἐστίν . . . φοβηθεῖς codd. : ἂν τις εἴη . . . φοβηθεῖς olim legebatur 13-14 μὴ . . . ἔχθραν] δια μηδεμίαν ἀνάγκην εἰς ἐχθρὰν ἡμῖν ἐλθεῖν S γρ. 18-19 ἵνα . . . ἐξαπατηθεῖς secl. Cobet 20 βουλόμενοι κωλύσαι secl. Cobet 24 ἐστι post ἀνάξιος add. S vulg. : om. Α τούτων post τυχεῖν S vulg. : ante τυχεῖν cod. unus : secl. Rosenberg πάντων SY : ἀπάντων τοῦτων vulg. 25 ἢ τί . . . ἢ τί codd. : τί . . . τί Dobree : καὶ τί . . . καὶ τί Cobet 26 ἀκούειν ὑμῖν ἐστίν SYO : ὅμιν ἐστίν ἀκούειν vulg. : ἀκούειν secl. Weil : ἀκούειν ὑμῖν secl. Blass

- λεσθε, ὀρᾶτε, ἵνα τοῦτο λέγω πρῶτον ὑμῶν. περὶ τοῦ
 παρανόμου βούλεσθε πρῶτον; τοῦτο τοίνυν ἐροῦμεν. ἂ δὴ
 δέομαι καὶ ἀξιῶ παρὰ πάντων ὑμῶν τυχεῖν, δίκαια, ὥς γ'
 ἔμαυτὸν πείθω· μηδεὶς ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ διεψεῦ-
 σθαι τοῦ Χαραιδήμου καὶ νομίζειν εὐεργέτην εἶναι φιλονικῶν 5
 δυσχερέστερον τοὺς περὶ τῶν νόμων λόγους ἀκούσῃ μου,
 μηδ' ἀποστερήσῃ διὰ τοῦτο μήθ' ἑαυτὸν τοῦ θέσθαι τὴν
 ψήφον εὖορκον μήτ' ἐμὲ τοῦ διδάξαι περὶ πάντων ὑμᾶς ὥς
 βούλομαι. ἀλλὰ ποιησάσθω τὴν ἀκρόασιν ὧδί· καὶ σκο-
 [627] πείσθ' ὥς δίκαι' ἐρῶ· ὅταν μὲν λέγω περὶ τῶν νόμων, ἀφελῶν 10
 20 ὅτῳ τὸ ψήφισμ' εἴρηται καὶ ποίῳ τινί, σκοπεῖσθω πότερον
 παρὰ τοὺς νόμους ἢ κατ' αὐτοὺς εἴρηται, καὶ μηδὲν ἄλλο·
 ὅταν δ' ἐλέγχω τὰ πεπραγμένα καὶ διεξίω τὸν τρόπον ὃν
 πεφενάκισθ' ὑπ' αὐτοῦ, τὰς πράξεις σκοπεῖσθω, πότερον
 21 γεγονυίας ἢ ψευδεῖς ἐρῶ· ὅταν δ' ἐξετάζω περὶ τοῦ συμ- 15
 φέρειν ἢ μὴ τῇ πόλει ταῦτα ψηφίσασθαι, πάντα τᾶλλ' ἀφείς
 τοὺς λογισμοὺς ὀράτω τοὺς περὶ τούτων, πότερ' ὀρθῶς
 ἔχοντας ποιοῦμαι ἢ οὐκ. ἐὰν γὰρ τοῦτον ἔχοντες τὸν τρόπον
 ἀκροάσησθέ μου, αὐτοὶ τ' ἄρισθ' ἂ προσήκει συνήσετε,
 χωρὶς ἕκαστα σκοποῦντες καὶ οὐχ ἅμα πάνθ' ἀθρο' ἐξετά- 20
 ζοντες, καγὼ ρᾶσθ' ἂ βούλομαι δυνήσομαι διδάξαι. ἔσονται
 δὲ βραχεῖς περὶ πάντων οἱ λόγοι·
 22 Λαβὲ δὴ τοὺς νόμους αὐτοὺς καὶ λέγε, ἵν' ἐξ αὐτῶν
 ἐπιδεικνύω τούτων τὸ παράνομον.

2 παρανόμου] νομίμου schol. p. 708, 25 3 τε post δέομαι add.
 vulg. : om. S solus, cf. xviii 6 γ' SYO, cf. xxiv 6 : om. vulg.
 5 νομίζειν secl. Weil, fort. recte 6 ἀκούσῃ μου SYO : ἡμῶν
 ἀκούσῃ vulg. : ἀκούσῃ Rosenberg II σκοπεῖσθω SY : σκοπεῖν
 vulg. II-12 σκοπεῖσθω . . . εἴρηται SY : σκοπεῖσθω et εἴρηται
 secl. Rosenberg : περὶ τοῦ (πότερα add. A) παρὰ τοὺς νόμους ἢ κατὰ
 τοὺς νόμους εἴρηται σκοπεῖσθω AFS γρ. 19 ἀκροάσθε S :
 ἀκροᾶσθε cett. ἄρισθ' . . . συνήσετε] ρᾶστα . . . συνίετε A
 20 ἕκαστον AF corr.

ΝΟΜΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΦΟΝΙΚΩΝ ΝΟΜΩΝ ΤΩΝ ΕΞ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ.

Δικάζειν δὲ τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας καὶ πυρκαϊᾶς καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ δούς.

- 5 Ἐπίσχεσ. ἡκούσατε μὲν τοῦ τε νόμου καὶ τοῦ ψηφί- 23
σματος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ὥς δ' ἂν μοι δοκεῖτε τοὺς περὶ
τοῦ παρανόμου λόγους αὐτοὺς ῥᾶστα μαθεῖν, τοῦθ' ὑμῖν
φράσω· εἰ σκέψαισθ' ἐν τίνι τάξει ποτ' ἔσθ' ὑπὲρ οὗ τὸ
ψηφισμ' εἴρηται, πότερα ξένος ἢ μέτοικος ἢ πολίτης ἐστίν.
10 εἰ μὲν δὴ μέτοικον φήσομεν, οὐκ ἐροῦμεν ἀληθῆ, εἰ δ' αὖ [628]
ξένον, οὐχὶ δίκαια ποιήσομεν· τὴν γὰρ τοῦ δήμου δωριάν,
ἐν ἣ πολίτης γέγονεν, κυρίαν αὐτῷ δίκαιόν ἐστιν εἶναι. ὥς
ὑπὲρ πολίτου τοῖνυν, ὥς ἔοικε, ποιητέον τοὺς λόγους. θεά- 24
σασθε δὴ πρὸς Διὸς ὥς ἀπλῶς καὶ δικαίως χρήσομαι τῷ
15 λόγῳ, ὃς εἰς μὲν ταύτην τίθεμαι τὴν τάξιν αὐτὸν ἐν ἣ πλεί-
στης ἂν τυγχάνοι τιμῆς, ἃ δ' οὐδ' ἡμῖν τοῖς γένει πολίταις
ἐστίν, οὐδ' ἐκείνῳ δεῖν οἶμαι γενέσθαι παρὰ τοὺς νόμους.
τίν' οὖν ἐστι ταῦτα; ἃ νυνὶ γέγραφ' οὗτοσί. γέγραπται
γὰρ ἐν μὲν τῷ νόμῳ 'τὴν βουλὴν δικάζειν φόνου καὶ τραύ-
20 ματος ἐν προνοίας καὶ πυρκαϊᾶς καὶ φαρμάκων, ἐάν τις
ἀποκτείνῃ δούς.' καὶ προσειπὼν ὁ θεὸς τὸν νόμον 'ἐάν 25
ἀποκτείνῃ,' κρίσιν πεποίηκεν ὅμως, οὐ πρότερον τί χρὴ
πάσχειν τὸν δεδρακότ' εἴρηκεν, καλῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τοῦθ' ὑπὲρ εὐσεβείας ὅλης τῆς πόλεως προῖδών. πῶς; οὐκ
25 ἔνεστιν ἅπαντας ἡμᾶς εἰδέναι τίς ποτ' ἐστίν ὁ ἀνδροφόνος.
τὸ μὲν δὴ τὰ τοιαῦτ' ἄνευ κρίσεως πιστεύειν, ἂν τις ἐπαι-
τιάσῃται, δεινὸν ἡγείτο, δεῖν δ' ὑπελάμβανεν, ἐπειδήπερ
ἡμεῖς τιμωρήσομεν τῷ πεποιθότι, πεισθῆναι καὶ μαθεῖν ἡμᾶς
διδασκομένους ὥς δέδρακεν· τηρικαῦτα γὰρ εὐσεβὲς ἦδη
30 κολάζειν εἰδόσιν εἶναι, πρότερον δ' οὐ. καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ 26

1 solum vocabulum ΝΟΜΟΣ in S rubro liquore scriptum est,
verba ΕΚ . . . ΠΑΓΟΥ om. cod. unus : suspectat Dindorf tamquam ex
§ 51 sumpta 21 προσειπὼν S, cf. §§ 27, 29, 30 (Blass) : προειπὼν
vulg. 25 τί Α 30 τοῦτο Α

διελογίζετο, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτ' ὀνόματα, οἷον ἔάν τις ἀποκτείνῃ, ἔάν τις ἱεροσυλήσῃ, ἔάν τις προδοῖ, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα πρὸ μὲν τοῦ κρίσιν γενέσθαι αἰτιῶν ὀνόματ' ἐστίν, ἐπειδὴν δὲ κριθεῖς τις ἐξελεγχθῇ, τηνικαῦτ' ἀδικήματα

- [629] γίγνεται. οὐ δὲ δεῖν ᾤετο τῷ τῆς αἰτίας ὀνόματι τιμωρίαν 5
προσγράφειν, ἀλλὰ κρίσιν. καὶ διὰ ταῦτα, ἂν τις ἀποκτείνῃ
τινὰ, τὴν βουλὴν δικάζειν ἔγραψεν, καὶ οὐχ ἄπερ, ἂν ἄλφω,
27 παθεῖν εἶπεν. ὁ μὲν δὲ τὸν νόμον τιθεῖς οὕτως, ὁ δὲ τὸ
ψήφισμα γράφων πῶς; 'ἔάν τις ἀποκτείνῃ' φησὶν 'Χαρί-
δημον.' τὴν μὲν δὲ προσηγορίαν τοῦ πάθους τὴν αὐτὴν 10
ἐποιήσατο, 'ἂν τις ἀποκτείνῃ' γράψας, ἥνπερ ὁ τὸν νόμον
τιθεῖς· μετὰ ταῦτα δ' οὐκέτι ταῦτά, ἀλλ' ἀνελὼν τὸ δίκην ὑπέ-
χειν ἀγώγιμον εὐθὺς ἐποίησεν, καὶ παραβὰς τὸ διωρισμένον
ἐκ τοῦ νόμου δικαστήριον, ἄκριτον τοῖς ἐπαιτιασαμένοις
παρέδωκεν ὅ τι ἂν βούλωνται χρῆσθαι τὸν οὐδ' εἰ πεποίηκέ 15
28 πω φανερόν. καὶ λαβοῦσιν ἐκείνοις ἐξέσται στρεβλοῦν,
αἰκίσασθαι, χρήματα πράξασθαι. καίτοι πάντα ταῦτ' ἀπεί-
ρηκεν ἄντικρυς καὶ σαφῶς ὁ κάτωθεν νόμος μηδὲ τοὺς
ἐαλωκότας καὶ δεδογμένους ἀνδροφόνους ἐξεῖναι ποιεῖν.
λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὸν τὸν νόμον τὸν μετὰ ταῦτα. 20

NOMOS.

Τοὺς δ' ἀνδροφόνους ἐξεῖναι ἀποκτείνειν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καὶ ἀπάγειν, ὡς ἐν τῷ <α'> ἄξονι ἀγορεύει, λυμαίνεσθαι δὲ μή, μηδὲ ἀποιναῖν, ἢ διπλοῦν ὀφείλειν ὅσον ἂν καταβλάβῃ. εἰσφέρειν δ' ἐ<ς> τοὺς ἄρχοντας, ὧν ἕκαστοι δικασταὶ εἰσι, τῷ βουλομένῳ. 25
τὴν δ' ἡλιαίαν διαγιγνώσκειν.

- 29 Ἦκούσατε μὲν τοῦ νόμου, σκέψασθε δ', ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, καὶ θεωρήσατε ὡς καλῶς καὶ σφόδρ' εὖσεβῶς ἔθηκε
ὁ τιθεὶς τὸν νόμον. 'τοὺς ἀνδροφόνους' φησὶν. πρῶτον

3 τὴν ante κρίσιν add. vulg.: om. S solus 8 παθεῖν εἶπεν
ΛΥΟΣ γρ.: εἶναι S: παθεῖν χρὴ εἶπεν vulg., cf. § 30 23 α' ante
ἄξονι add. Cobet, cf. § 31: om. codd., Harpocratio (s.v. ἄξονι), Tiberius
Rh. Gr. viii 541 25 δ' ἐς Schelling, cf. xliii 71: δὲ codd.

μὲν δὴ τοῦτον ἀνδροφόνον λέγει, τὸν ἐαλωκότ' ἤδη τῇ ψήφῳ.
 οὐ γάρ ἐστ' οὐδείς ὑπὸ ταύτῃ τῇ προσηγορίᾳ, πρὶν ἂν [630]
 ἐξελεγχθεὶς ἁλῶ. ποῦ τοῦτο δηλοῖ; ἐν τε τῷ προτέρῳ 30
 νόμῳ καὶ τούτῳ. ἐν μὲν γὰρ ἐκείνῳ γράψας 'ἐάν τις
 5 ἀποκτείνῃ,' τὴν βουλὴν δικάζειν εἶπεν, ἐν δὲ τούτῳ τὸν
 ἀνδροφόνον προσειπὼν, ἃ χρὴ πάσχειν εἴρηκεν. οὐ μὲν γὰρ
 ἦν αἰτία τὸ πρᾶγμα, τὴν κρίσιν εἴρηκεν, οὐ δ' ὁ ἁλοῦς
 ἔνοχος τῷ προσρήματι τούτῳ καθέστηκεν, τὴν τιμωρίαν
 ἔγραψεν. περὶ μὲν δὴ τῶν ἐαλωκότων ἂν λέγοι. λέγει
 10 δὲ τί; 'ἐξεῖναι ἀποκτείνειν καὶ ἀπάγειν.' ἂρ' ὡς αὐτόν; 31
 ἢ ὡς ἂν βούληται τις; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ πῶς;
 'ὡς ἐν τῷ (α') ἄξονι εἴρηται' φησὶν. τοῦτο δ' ἐστὶν τί; ὁ
 πάντες ἐπίστασθ' ὑμεῖς. οἱ θεσμοθέται τοὺς ἐπὶ φόνῳ
 φεύγοντας κύριοι θανάτῳ ζημιῶσαι [εἰσι], καὶ τὸν ἐκ τῆς
 15 ἐκκλησίας πέρυσιν πάντες ἑωρᾶθ' ὑπ' ἐκείνων ἀπαχθέντα.
 ὡς τούτους οὖν ἀπάγειν λέγει. διαφέρει δὲ τί τοῦτο τοῦ 32
 ὡς αὐτὸν ἄγειν; ὅτι ὁ μὲν ἀπάγων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς
 τοὺς θεσμοθέτας, τοὺς νόμους κυρίους ποιεῖ τοῦ δεδρακότος,
 ὁ δ' ὡς αὐτὸν ἄγων ἑαυτόν. ἔστι δ' ἐκείνως μὲν, ὡς ὁ
 20 νόμος τάττει, δοῦναι δίκην, οὕτω δέ, ὡς ὁ λαβὼν βούλεται.
 πλείστον δὲ δήπου διαφέρει τὸν νόμον κύριον τῆς τιμωρίας
 ἢ τὸν ἐχθρὸν γίγνεσθαι. 'λυμαίνεσθαι δὲ' φησὶ 'μή, μηδὲ 33
 ἀποινᾶν.' ταῦτα δ' ἐστὶν τί; τὸ μὲν δὴ μὴ λυμαίνεσθαι
 γνώριμον οἶδ' ὅτι πᾶσιν μὴ μαστιγοῦν, μὴ δεῖν, μὴ τὰ
 25 τοιαῦτα ποιεῖν λέγει, τὸ δὲ μηδ' ἀποινᾶν μὴ χρήματα πράτ-
 τεσθαι. τὰ γὰρ χρήματ' ἄποιν' ὠνόμαζον οἱ παλαιοί. ὁ μὲν 34
 δὴ νόμος οὕτως τὸν ἀνδροφόνον καὶ τὸν ἐαλωκότ' ἤδη διώ- [631]
 ρισεν ὡς κολαστέον καὶ οὐ, τὴν τοῦ πεπονηθότος εἰπὼν
 πατρίδα, καὶ περὶ τοῦ μηδέν' ἄλλον τρόπον ἢ τοῦτον μηδ'

4 ἐν ante τούτῳ add. vulg. : om. SAYO

Cobet, cf. § 28

14 εἰσι secl. Blass

12 α' ante ἄξονι add.

unde προστάττει Cobet, sed cf. xx 143, xxxvii 59

20 τάττει] πράττει F,

25 μὴ

codd. : μηδὲ Theon Progym. Rh. Gr. i 186

26 τὰ γὰρ χρήματ'

ἄποινα Reiske ex Theone l. c. : τὰ γὰρ ἀποινα χρήματα codd. : del.

Dobree : ἀποινα γὰρ τὰ χρήματα Cobet

- ἄλλοθι πλὴν ἐνταῦθ' ἄντικρυς εἶρηκεν. ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γράφων, πολλοῦ γε δεῖ, διώρισεν, ὅς γε πάντα τοῦτοις τὰναντί' εἶρηκεν· γράψας γὰρ 'ἐάν τις ἀποκτείνῃ Χαρί-
 35 δημον,' 'ἀγώγιμος ἔστω' φησὶν 'πανταχόθεν.' τί λέγεις; τῶν νόμων οὐδὲ τοὺς ἐαλωκότας διδόντων ἀπάγειν πλὴν ἐν 5 τῇ ἡμεδαπῇ, σὺ γράφεις ἄνευ κρίσεώς τιν' ἀγώγιμον ἐκ τῆς συμμαχίδος πάσης; καὶ οὐδ' ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἄγειν κελενόντων τῶν νόμων, σὺ δίδως ἄγειν πανταχόθεν; καὶ μὴν ἔν γε τῷ ποιεῖν ἀγώγιμον πάνθ' ὅσ' ἀπείρηκεν ὁ νόμος δέδωκας, χρήματα πράξασθαι, ζῶντα λυμαίνεσθαι, κακοῦν ἔχοντα, 10
 36 αὐτὸν ἀποκτινύναι. πῶς οὖν ἂν τις μᾶλλον ἐλεγχθεῖη παράνομ' εἰρηκὼς ἢ πῶς δεινότερ' ἂν γράφων ἢ τοῦτον τὸν τρόπον; ὅς δυοῖν ὑποκειμένων ὀνομάτων, κατὰ μὲν τῶν ἐν αἰτία, 'ἐάν τις ἀποκτείνῃ,' κατὰ δὲ τῶν ἐαλωκότων, 'ἐάν τις ἀνδροφόνος ᾖ,' ἐν μὲν τῇ προσηγορίᾳ τὸ τοῦ τὴν αἰτίαν 15 ἔχοντος ἔλαβες ὄνομα, τὴν δὲ τιμωρίαν, ἣν οὐδὲ κατὰ τῶν ἐξεληλεγμένων διδύσασιν οἱ νόμοι, ταύτην κατὰ τῶν ἀκρίτων ἔγραψας, καὶ τὸ μέσον τούτων ἐξείλες. μέσον γάρ ἐστιν αἰτίας καὶ ἐλέγχου κρίσις, ἣν οὐδαμοῦ γέγραφ' οὗτος ἐν τῷ ψηφίσματι. 20
- 37 Λέγει τοὺς ἐφεξῆς νόμους.

ΝΟΜΟΣ.

- [632] Ἐὰν δέ τις τὸν ἀνδροφόνον κτείνῃ ἢ αἴτιος ἢ φόνου, ἀπεχό-
 μενον ἀγορᾶς ἐφορίας καὶ ἄθλων καὶ ἱερῶν Ἀμφικτυονικῶν, ὥσπερ τὸν Ἀθηναῖον κτείναντα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι, δια- 25
 γινώσκειν δὲ τοὺς ἐφέτας.

Τουτοὺν δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν νόμον τί ποτ' ἐβούλεθ' ὁ θεῖς· ὅψεσθε γὰρ ὡς ἅπαντ' εὐλαβῶς

2 καὶ ante δεῖ add. A : om. S vulg. Anecd. Bekk. p. 138, 15. cf. Plat. Gorg. 517 A . 4 πανταχόθεν secl. Weil 8 πανταχόθεν post ἄγειν A : ante ἄγειν al. : om. S FYO 10 post ἔχοντα distinxit Blass : post κακοῦν edd. plerique 13 δυεῖν FYO ὑποκειμένων ὀνομάτων SA YO : ὑποκειμένοις ὀνομάτοις al. ἐν αἰτία ὄντων A 23 δὲ om. SYO 25 ἐν secl. Herwerden 28 βούλεται A

διώρισε καὶ νομίμως. 'ἐάν τις ἀποκτείνῃ τὸν ἀνδροφόνον' 38
 φησὶν 'ἡ αἷτιος ἡ φόνου, ἀπεχόμενον ἀγορᾶς ἐφορίας καὶ
 ἄθλων καὶ ἱερῶν Ἀμφικτυονικῶν, ὥσπερ τὸν Ἀθηναῖον
 κτείναντα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι, διαγιγνώσκειν δὲ τοὺς
 5 ἐφέτας.' τί δὴ ταῦτ' ἐστίν; ἐκεῖνος ᾤετο τὸν πεφευγότ'
 ἐπ' αἰτία φόνου καὶ ἐαλωκότα, ἐάνπερ ἅπαξ ἐκφύγῃ καὶ
 σωθῇ, εἶργειν μὲν τῆς τοῦ παθόντος πατρίδος δίκαιον εἶναι,
 κτείνειν δ' οὐχ ὅσιον πανταχοῦ. τί σκοπῶν; ὅτι καὶ τοὺς
 δεῦρο πεφευγότας, ἂν ἡμεῖς τοὺς ἐτέρωσ' ἀποκτινύνωμεν,
 10 ἀποκτενοῦσ' ἕτεροι. εἰ δὲ τοῦτ' ἔσται, ἡ μόνη λοιπὴ τοῖς 39
 ἀτυχοῦσιν ἅπασι σωτηρία διαφθαρήσεται. ἔστι δ' αὕτη τίς;
 ἐκ τῆς τῶν πεπονθότων μεταστάντα εἰς τὴν τῶν μηδὲν
 ἡδίκημένων ἀδεῶς μετοικεῖν. ἵνα δὴ μὴ τοῦτ' ἢ μηδ' ἀπέ-
 ραντοι τῶν ἀτυχημάτων αἱ τιμωρίαι γίνωνται, ἔγραψεν
 15 'ἐάν τις τὸν ἀνδροφόνον κτείνῃ ἀπεχόμενον' φησὶν 'ἀγορᾶς
 ἐφορίας.' τί τοῦτο λέγων; τῶν ὀρίων τῆς χώρας· ἐνταῦθα
 γάρ, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, τάρχαῖα συνῆσαν οἱ πρόσχωροι παρά
 θ' ἡμῶν καὶ τῶν ἀστυγειτόνων, ὅθεν ὠνόμακεν 'ἀγορὰν
 ἐφορίαν.' καὶ πάλιν 'ἱερῶν Ἀμφικτυονικῶν.' τί δῆποτε 40
 20 καὶ τούτων ἀπέκλεισε τὸν ἀνδροφόνον; ὅσων τῷ παθόντι
 ζῶντι μετῆν, τούτων εἶργει τὸν δεδρακότα, πρῶτον μὲν τῆς
 πατρίδος καὶ τῶν ἐν ταύτῃ πάντων καὶ ὀσίων καὶ ἱερῶν, [633]
 τὴν ἐφορίαν ἀγορὰν ὅρον προσγράψας ἧς εἶργεσθαί φησιν,
 εἴτα τῶν ἱερῶν τῶν ἐν Ἀμφικτυόσιν· καὶ γὰρ τούτῳ, εἴπερ
 25 ἦν Ἕλληνας ὁ παθὼν, μετῆν αὐτῷ. 'καὶ ἄθλων.' διὰ τί;
 ὅτι κοινοὶ πᾶσιν εἰσιν οἱ κατὰ τὴν Ἑλλάδ' ἀγῶνες, κατὰ
 δὲ τὴν πάντων μετουσίαν μετῆν καὶ τούτων τῷ πεποιθότι·
 καὶ τούτων οὖν ἀπεχέσθω. τούτων μὲν δὴ τὸν εἰργασμένον 41
 εἶργει. ἂν δ' ἕξω τούτων κτείνῃ τις αὐτὸν ἄλλοθι, τὴν

4 ἐν secl. Herwerden. cf. § 41
 vulg.

10 μόνη καὶ λοιπὴ A

8 πανταχοῦ A: ἀπανταχοῦ S

12 μεταστάντας Paris. 2998

23 ἧς . . . φησιν malit delere Blass, cf. § 62

27 τούτων secl.

Blass παθόντι F

29 ἄλλοθι S solus: ἄλλοθί που Y O: ἡ

ἄλλοθί που A F

- αὐτὴν ὑπὲρ αὐτοῦ δίκην δέδωκεν ἥνπερ ἂν τὸν Ἀθηναῖον
κτείνῃ. τὸν γὰρ φυγάδα τὸ τῆς πόλεως οὐ προσεῖπ' ὄνομα,
ἣς οὐκ ἔστι ματουσία αὐτῷ, ἀλλὰ τὸ τοῦ πράγματος, ᾧ
κατέστησεν αὐτὸν ἐκεῖνος ἔνοχον· καὶ διὰ ταῦτ' 'ἂν τις
ἀποκτείνῃ' φησὶ 'τὸν ἀνδροφόνον.' εἴτ' εἰπὼν ὧν εἰργό- 5
μενον, ἐπὶ τῷ τὴν τιμωρίαν νομίμως ἐπιθεῖναι τὸ τῆς πόλεως
ὄνομα' ὠνόμασεν, 'τοῖς αὐτοῖς ἐνεχέσθω καθάπερ ἂν τὸν
'Αθηναῖον ἀποκτείνῃ' γράψας, ἀνομοίως, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τῷ τουτὶ τὸ ψήφισμ' εἰρηκότι. καίτοι πῶς οὐχὶ δεινὸν
εἰ, οἷς ὁ νόμος δέδωκεν, ἔαν ὧν εἶπον εἵργωνται, μετ' ἀσφα- 10
λείας ζῆν φεύγουσιν, τούτους ἐκδότους τις εἶναι γράφει, καὶ
ἀφαιρεῖται τὸ τῆς συγγνώμης ὠφέλιμον, ὃ τοῖς ἀτυχοῦσιν
ὑπάρχειν εἰκὸς παρὰ τῶν ἕξω τῶν ἐγκλημάτων ὄντων, ὅτῳ
ποτὲ τῶν πάντων ἀπόκειται ἄδηλον ὄν, μὴ προδήλου τῆς
ἐπιούσης τύχης οὔσης ἐκάστω; καὶ νυνὶ τὸν ἀποκτείναντα 15
Χαρίδημον, ὅντως ἂν ἄρα τοῦτο γένηται, ἂν ἀνταποκτείν-
ωσὶ τινας λαβόντες ἕκδοτον, πεφευγότα καὶ τῶν νομίμων
[634] εἰργόμενον, ἔνοχοι μὲν αὐτοὶ ταῖς φονικαῖς δίκαις ἔσονται,
43 ἔνοχος δὲ σύ· καὶ γὰρ 'ἂν τις αἴτιος ἦ' γέγραπται, ἔσει
δ' αἴτιος τὴν διὰ τοῦ ψηφίσματος ἐξουσίαν δεδωκώς. οὐκοῦν 20
εἰ μὲν ἐάσομεν ὑμᾶς τούτων συμβάντων, οὐ καθαροῖς οὖσιν
ὁμοῦ διατρίβομεν· εἰ δ' ἐπέξιμεν, οἷς ἐγνώκαμεν αὐτοὶ
τὰναντία πράττειν ἀναγκασθησόμεθα. ἄρά γε μικρὸν ἢ τὸ
τυχόν ἐστιν ὑπὲρ οὗ δεῖ λῦσαι τὸ ψήφισμ' ὑμᾶς;
- 44 Λέγε δὴ τὸν μετὰ ταῦτα νόμον. 25

2 οὐ τὸ τῆς πόλεως προσειπεῖν A 3 αὐτῷ μετουσία coni. Weil
5 εἴτ' εἰπὼν] ἐπειπὼν S Y O 8 post γράψας distinxit Weil
ἀνόμοιος ὧν A F, cf. xxiv 103 10 εἶπεν F O 11 φεύγουσιν
Cobet: φυγοῦσι codd. 14 ὧν om. S solus 14-15 μὴ . . .
ἐκάστω secl. Cobet, fort. recte 19 ἔσῃ S vulg. 20 ἐξουσίαν]
αἰτίαν F 22 συνδιατρίβομεν A F ἐπέξιμεν S A Y O: ἐπεξίωμεν
B: ἐπεξίωμεν F: ἐπεξίωμεν Paris. 2998, cf. xviii 32

ΝΟΜΟΣ.

Ἐάν τις τινα τῶν ἀνδροφόνων τῶν ἐξεληλυθότων, ὧν τὰ χρήματα ἐπίτιμα, πέρα ὄρου ἐλαύνῃ ἢ φέρῃ ἢ ἄγῃ, τὰ ἴσα ὀφείλῃεν ὅσα περ ἂν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ δράσῃ.

- 5 Ἄλλος οὗτος, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νόμος ἀνθρωπίνως καὶ καλῶς κείμενος, ὃν παραβὰς οὗτος ὁμοίως φανήσεται. ἔάν τις τινα τῶν ἀνδροφόνων φησὶ 'τῶν ἐξεληλυθότων, 45 ὧν τὰ χρήματα ἐπίτιμα.' τῶν ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ λέγει μεθεστηκότων. τῷ τοῦτο δῆλον; τῷ τ' 'ἐξεληλυθότων' 10 εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴ φευγόντων, καὶ τῷ διορίζειν 'ὧν τὰ χρήματα ἐπίτιμα.' τῶν γὰρ ἐκ προνοίας δεδήμευται τὰ ὄντα. περὶ μὲν δὴ τῶν ἀκουσίων ἂν λέγοι. λέγει δὲ τί; 'ἐὰν 46 πέρα ὄρου' φησὶν 'ἐλαύνῃ ἢ φέρῃ ἢ ἄγῃ.' τοῦτο δ' ἐστὶν τί, τὸ 'πέρα ὄρου'; ἐστὶ πᾶσιν ὅρος τοῖς ἀνδροφόνοις τῆς 15 τοῦ παθόντος εἰργεσθαι πατρίδος. ἐκ μὲν δὴ ταύτης δίδωσιν [635] ἐλαύνειν καὶ ἄγειν, πέρα δ' οὐκ ἐὰν τούτων οὐδέτερον ποιεῖν. ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ, τὴν αὐτὴν ἔδωκεν ὑπὲρ αὐτοῦ δίκην ἣν περ ἂν εἰ μένοντ' ἡδίκηει [οἴκοι], γράψας ταῦτ' ὀφείλῃεν ἅπερ ἂν οἴκοι δράσῃ. εἰ δὴ τις ἔροιτ' Ἀριστοκράτην 47 20 τουτοῖ (καὶ μὴ νομίσητ' εὖηθες τὸ ἐρώτημα) πρῶτον μὲν εἰ οἶδεν εἴ τις ἀποκτενεῖ Χαρίδημον, ἢ καὶ ἄλλως πως τελευτήσῃ, οὐκ ἂν, οἶμαι, φαίῃ. θήσομεν τοίνυν ἀποκτενεῖν. πάλιν οἴσθα, ἐκὼν ἢ ἄκων, καὶ ξένος ἢ πολίτης ὁ τοῦτο ποιήσων ἔσται; οὐκ ἔνεστ' εἰπεῖν ὥς οἴσθα. οὐκοῦν ταῦτά 48 25 γε δήπου προσήκε γράψαι 'ἐάν τις ἀποκτείνῃ 'γράφοντα, ἄκων ἢ ἐκὼν, ἀδίκως ἢ δικαίως, ξένος ἢ πολίτης, ἔν' ὅτῳ ποτὲ τοῦργον ἐπράχθη, τούτῳ τὰ ἐκ τῶν νόμων ὑπῆρχε δίκαια, μὴ μὰ Δί' αὐτὸ τὸ τῆς αἰτίας ὄνομ' εἰπόντα 'ἀγώ-

2 τινα om. S Y O 3 ἢ φέρῃ secl. Herwerden, cf. § 46 ὀφείλει S (cum signo adnotationis cui nihil respondet in margine) Y O 10 φευγόντων S A: πεφευγόντων vulg. Minucian. Rh. Gr. ix 611, cf. § 77 13 ἢ φέρῃ secl. Herwerden 18 οἴκοι secl. Blass, cf. xxiv 149 ταῦτα S A Y O 22 ἀποκτείνειν S solus 25 γράφοντα om. F

- γίμος ἔστω' προσγράψαι. τίνα γὰρ σὺ λέλοιπας ὄρον τῷ
 γράμματι τούτῳ, τοῦ νόμου σαφῶς οὕτωςι λέγοντος μὴ
 49 πέρα ὄρων ἐλαύνειν, ὅς πανταχόθεν δίδως ἄγειν; ὁ νόμος
 δ' οὐκ ἐλαύνειν τῶν ὄρων πέρα, ἀλλ' οὐδ' ἄγειν ἐᾷ. ἐκ δὲ
 τοῦ σοῦ ψηφίσματος ὁ βουλόμενος ἄξει τὸν ἄκουτ' ἀπε- 5
 κτονότα, ἔκδοτον λαβών, εἰς τὴν τοῦ παθόντος βία πατρίδα.
 ἄρ' οὐ πάντα συγχεῖς τὰνθρώπινα, καὶ ἀφαιρεῖ τὴν πρό-
 φασιν μεθ' ἧς ἡ καλὸν ἐστὶν ἕκαστον τῶν ἔργων ἡ αἰσχρὸν;
 50 ὁρᾶτε γὰρ ὥς ἐπὶ πάντων, οὐκ ἐπὶ τῶν φονικῶν μόνον,
 οὕτω τοῦτ' ἔχει. 'ἂν τις τύπτῃ τινα' φησὶν 'ἄρχων 10
 χειρῶν ἀδίκων,' ὥς, εἴ γ' ἡμύνατο, οὐκ ἀδικεῖ. 'ἂν τις
 κακῶς ἀγορεύῃ,' τὰ ψευδῇ' προσέθηκεν, ὥς, εἴ γε τάλῃθῃ,
 προσήκον. 'ἂν τις ἀποκτείνῃ,' 'ἐκ προνοίας,' ὥς, εἴ γ'
 [636] ἄκων, οὐ ταῦτόν. 'ἂν τις καταβλάβῃ τινα,' 'ἐκὼν ἀδίκως.'
 πανταχοῦ τὴν πρόφασιν βεβαιούσαν τὸ πρᾶγμ' εὐρήσομεν. 15
 ἀλλ' οὐ σοί, ἀλλ' ἀπλῶς, 'ἂν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον,
 ἀγέσθω,' καὶ ἄκων, καὶ δικαίως, καὶ ἀμυνόμενος, καὶ ἐφ'
 οἷς διδόασιν οἱ νόμοι, καὶ ὅπως οὖν.
 51 Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

20

Φόνου δὲ δίκας μὴ εἶναι μηδαμοῦ κατὰ τῶν τοὺς φεύγοντας
 ἐνδεικνύντων, ἕαν τις κατ'ἡγήσῃ μὴ ἔξεστιν.

‘Ο μὲν νόμος ἐστὶν οὗτος Δράκοντος, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 καὶ οἱ ἄλλοι δὲ ὅσους ἐκ τῶν φονικῶν νόμων παρεγραψάμεν·
 δεῖ δ' ἂν λέγει σκέψασθαι. ‘κατὰ τῶν ἐνδεικνύντων’ φησὶ 25
 ‘τοὺς κατιόντας ἀνδροφόνους ὅποι μὴ ἔξεστι δίκας φόνου μὴ
 εἶναι.’ ἐνταυθὶ δύο δηλοῖ δίκαια, ἃ παρ' ἀμφοτέρ' οὗτος
 εἴρηκεν τὸ ψήφισμα, ὅτι τ' ἐνδεικνύναι δίδωσι τὸν ἀνδρο-

2 γράμματι] πράγματι Paris. Cois. 339 F γρ. 4 οὐκ S : οὐ μόνον
 οὐκ vulg. : οὐχ ὅτι Cobet 7 τὰ ἀνθρώπεια A 9 μόνων al.
 13 ἀποκτείνῃ codd. : τρώσῃ conl. Weil 16 σοί] σύ A : παρὰ σοι
 F γρ. (παρὰ suprascr. m. ant. in S) 27 ἐνταυθὶ S A F¹ B :
 ἐνταυθοῖ al., cf. § 66

φόνον καὶ οὐκ αὐτὸν ἀγώγιμον οἷχεσθαι λαβόντα, καὶ ὅτι,
 ἐὰν κατὴν τις ὅποι μὴ ἔξεστι, καὶ αὐτὸ τοῦτο δίδωσιν, οὐχ
 ὅπου βούλεται τις. οὐκ ἔξεστι δὲ ποῖ; ἐξ ἧς ἂν φεύγῃ τις 52
 πόλεως. ποῦ καὶ σφόδρα τοῦτο δηλοῖ; 'ἐάν τις κατὴν'
 5 φησί. τοῦτο δ' οὐκ ἔστ' ἐπενεγκεῖν ἄλλῃ πόλει πλὴν ἣν ἂν
 φεύγῃ τις· ὅθεν γὰρ μὴδ' ἐξέπεσέν τις τὴν ἀρχήν, οὐκ ἔνι
 δήπου κατελθεῖν εἰς ταύτην. ὁ μὲν τοίνυν νόμος ἐνδειξιν
 δέδωκεν, καὶ ταύτην, 'ἂν κατὴν ὅποι μὴ ἔξεστιν' ὁ δὲ
 'ἀγώγιμος ἔστω' γέγραφεν κἀντεῦθεν, ὅποι φεύγειν οὐδεὶς
 10 κωλύει νόμος.

Λέγ' ἄλλον νόμον.

53

ΝΟΜΟΣ.

[637]

'Εάν τις ἀποκτείνῃ ἐν ἄθλοις ἄκων, ἢ ἐν ὁδῷ καθελὼν ἢ ἐν
 πολέμῳ ἀγνοήσας, ἢ ἐπὶ δάμαρτι ἢ ἐπὶ μητρὶ ἢ ἐπ' ἀδελφῇ ἢ
 15 ἐπὶ θυγατρὶ, ἢ ἐπὶ παλλακῇ ἣν ἂν ἐπ' ἐλευθέροις παισὶν ἔχῃ,
 τούτων ἕνεκα μὴ φεύγειν κτείναντα.

Πολλῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νόμων ὄντων, παρ' οὓς
 εἴρηται τὸ ψήφισμα, παρ' οὐδένα μᾶλλον ἢ παρὰ τοῦτον τὸν
 ἀνεγνωσμένον νῦν εἴρηται. διδόντος γὰρ τοῦ νόμου σαφῶς
 20 οὕτως καὶ λέγοντος ἐφ' οἷς ἐξεῖναι κτείνειν, οὗτος ἅπαντα
 παρεῖδε ταῦτα, καὶ γέγραφεν, οὐδὲν ὑπειπὼν πῶς, ἂν τις
 ἀποκτείνῃ, τὴν τιμωρίαν. καίτοι σκέψασθ' ὥς ὁσίως καὶ 54
 καλῶς ἕκαστα διεῖλεν ὁ ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς διελών. ἂν τις ἐν
 ἄθλοις ἀποκτείνῃ τινά, τοῦτον ὥρισεν οὐκ ἀδικεῖν. διὰ τί;
 25 οὐ τὸ συμβὰν ἐσκέψατο, ἀλλὰ τὴν τοῦ δεδρακότος διάνοιαν.
 ἔστι δ' αὕτη τίς; ζῶντα νικῆσαι καὶ οὐκ ἀποκτείνειν. εἰ δ'
 ἐκείνος ἀσθενέστερος ἦν τὸν ὑπὲρ τῆς νίκης ἐνεγκεῖν πόνοι,
 ἑαυτῷ τοῦ πάθους αἴτιον ἡγήσατο, διὸ τιμωρίαν οὐκ ἔδωκεν
 ὑπὲρ αὐτοῦ. πάλιν 'ἂν ἐν πολέμῳ' φησὶν 'ἀγνοήσας,' καὶ 55

3 ὅπου Weil : ὅποι S vulg. : ὅπη Paris. Cois. 339 5 ἀπενεγκεῖν
 Λ post πόλει add. τοῦνομα S m. rec. F γρ. 14 ἢ ἐπὶ μητρὶ om.
 S solus 21 πῶς Λ (Blass, mutata interpunctione et coll. § 85) :
 ὅπως S vulg. 28 ante ἑαυτῷ add. αὐτὸν al. : om. S F Λ Υ Ο

- τοῦτον εἶναι καθαρόν. καλῶς· εἰ γὰρ ἐγὼ τινα τῶν ἐναντίων
οἰηθεῖς εἶναι διέφθειρα, οὐ δίκην ὑπέχειν, ἀλλὰ συγγνώμης
τυχεῖν δίκαιός εἰμι. ‘ἡ ἐπὶ δάμαρτι’ φησὶν ‘ἡ ἐπὶ μητρὶ
ἡ ἐπ’ ἀδελφῇ ἡ θυγατρὶ, ἡ ἐπὶ παλλακῇ ἣν ἂν ἐπ’ ἐλευθéroις
παισὶν ἔχη,’ καὶ τὸν ἐπὶ τούτων τῷ κτείναντ’ ἀθῶον ποιεῖ, 5
πάντων γ’ ὀρθότατ’, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον ἀφιεῖς. τί
56 δῆποτε; ὅτι ὑπὲρ ὧν τοῖς πολεμίοις μαχόμεθα, ἵνα μὴ
[638] πᾶσχωσιν ὑβριστικὸν μὴδ’ ἀσελγὲς μὴδέν, ὑπὲρ τούτων καὶ
τοὺς φίλους, εἰὰν παρὰ τὸν νόμον εἰς αὐτοὺς ὑβρίζωσι καὶ
διαφθείρωσιν, ἔδωκεν ἀποκτείνειν. ἐπειδὴ γὰρ οὐ γένος ἐστὶν 10
φιλίων καὶ πολεμίων, ἀλλὰ τὰ πραττόμεν’ ἐξεργάζεται τούτων
ἐκότερον, τοὺς ἐχθρὰ ποιοῦντας ἐν ἐχθροῦ μέρει κολάζειν
ἀπέδωκεν ὁ νόμος. οὐκοῦν δεινόν, εἰ τοσούτων ὄντων ἐφ’
οἷς τοὺς ἄλλους ἔξεστιν ἀποκτινύναι, μόνον ἀνθρώπων
57 ἐκείνων μὴδ’ ἐπὶ τούτοις ἔξεσται ἀποκτείνειν. φέρε, ἂν δέ τι 15
συμβῇ τοιοῦτον οἶον ἴσως ἦδη τῷ καὶ ἄλλῳ, ἀπαλλαγῇ μὲν
ἐκ Θράκης, ἐλθὼν δ’ εἰς πόλιν οἰκῇ που, τῆς μὲν ἐξουσίας
μηκέτι κύριος ὧν δι’ ἧς πολλὰ ποιεῖ τῶν ἀπειρημένων ὑπὸ
τῶν νόμων, τοῖς δ’ ἔθεσι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις ταῦτ’ ἐπιχειρῶν
πράττειν, ἄλλο τι ἢ σιγῶντα δεήσει Χαρίδημον εἰὰν αὐτὸν 20
ὑβρίζει; οὐ γὰρ ἀποκτείνει αὐτὸν γ’ ἀσφαλὲς οὐδὲ τιμωρίαν
58 λαβεῖν ἦν δίδωσ’ ὁ νόμος, διὰ τὸ ψήφισμα τουτί. καὶ μὴν
εἴ τις ἐκεῖν’ ὑπολαμβάνει, ποῦ δὲ γένοιτ’ ἂν ταῦτα; τί
κωλύει καμὲ λέγειν, τίς δ’ ἂν ἀποκτείνει Χαρίδημον; ἀλλὰ
μὴ τοῦτο σκοπῶμεν· ἀλλ’ ἐπειδήπερ ἐστὶ τὸ φεῦγον ψήφισμα 25
οὐκ ἐπ’ ἦδη γεγενημένῳ τινὶ πράγματι, ἀλλ’ ἐπὶ τοιούτῳ ὃ
μὴδ’ εἰ γενήσεται μὴδεὶς οἶδεν, τὸ μὲν τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι
κοινὸν ἀμφοῖν ὑπαρχέτω, πρὸς δὲ τοῦθ’ ὑποθέντες ἀνθρω-
πίνως τὰς ἐλπίδας οὕτω σκοπῶμεν, ὥς τάχ’ ἂν, εἰ τύχοι,
59 καὶ τούτων κάκεινων συμβάντων. λύσασι μὲν τοῖνυν τὸ 30

4 ante θυγατρὶ add. ἐπὶ vulg. : om. S F Y   5 τῷ Y O : τινὶ F :
τινὰ A : τινα S (corr. pr. m.)   9 φίλους Bekker : φίλους codd.,
cf. xx 77   11 φίλων A Y O   19 ταῦτ’ marg. Lambini
24 ἀποκτείνειεν Westermann

ψήφισμα, ἂν ἄρα συμβῇ τι παθεῖν ἐκείνῳ, εἰσὶν αἱ κατὰ τοὺς νόμους ὑπὲρ αὐτοῦ τιμωρίαι· ἐῶσι δέ, ἂν ἄρ' ἐκείνος ζῶν ἀδικῇ τινα, ἀνιήρηται τοῖς ὑβριζομένοις ἢ μετὰ τῶν νόμων [639] δίκη. ὥστε πανταχῇ καὶ ἐναιτίον ἐστὶ τοῖς νόμοις τὸ
 5 ψήφισμα καὶ λῦσαι συμφέρει.

Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.

60

ΝΟΜΟΣ.

Καὶ ἐὰν φέροντα ἢ ἄγοντα βία ἀδίκως εὐθὺς ἀμυνόμενος κτείνει, νηποινεὶ τεθνάναι.

- 10 Ἄλλα ταῦτ' ἐφ' οἷς ἔξεστι κτείνειν. 'ἐὰν ἄγοντα ἢ φέροντα βία ἀδίκως εὐθὺς ἀμυνόμενος κτείνει, νηποινεὶ τεθνάναι' κελεύει. θεάσασθε πρὸς Διὸς ὥς εὖ· τῷ μὲν ὑπειπών, ἐφ' οἷς ἐξεῖναι κτείνειν, προσγράψαι τὸ 'εὐθὺς' ἀφείλε τὸν τοῦ βουλεύσασθαί τι κακὸν χρόνον· τῷ δέ
 15 'ἀμυνόμενος' γράψαι δημοῖ τῷ πάσχοντι διδοὺς τὴν ἐξουσίαν, οὐκ ἄλλῳ τινί. ὁ μὲν δὴ νόμος εὐθὺς ἀμυνομένῳ δέδωκεν ἀποκτινύναι, ὁ δ' οὐδὲν εἴρηκεν, ἀλλ' ἀπλῶς 'ἐὰν τις ἀποκτείνῃ,' κἂν ὥς οἱ νόμοι διδῶσιν. ἀλλὰ νῆ Δία 61 συκοφαντοῦμεν τὸ πρᾶγμα· τίνα γὰρ οἴσει ἢ ἄξι βία
 20 ἀδίκως Χαρίδημος; πάντας ἀνθρώπους. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι πάντες οἱ στρατεύμ' ἔχοντες, ὧν ἂν οἴωνται κρείττους ἔσεσθαι, ἄγουσι καὶ φέρουσι χρήματ' αἰτοῦντες. εἴτ' οὐ δεινόν, ὧ γῇ καὶ θεοί, καὶ φανερώς παράνομον, οὐ μόνον παρὰ τὸν γεγραμμένον νόμον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸν κοινὸν
 25 ἀπάντων ἀνθρώπων, τὸν ἄγοντ' ἢ φέροντα βία τᾶμ' ἐν πολέμῳ μοίρα μὴ ἐξεῖναι μοι ἀμύνεσθαι, εἴ γε μηδὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἔξεσται Χαρίδημον ἀποκτείνειν, ἀλλά, ἐὰν ἀδικῶν ἄγῃ

12 κελεύει secl. Dobree, cf. xxi 9
 νόμος add. διὰ ταῦτα vulg.: om. S solus
 κἂν δικαίως al.: om. S FYO¹, cf. § 75
 στρατεύματ' AF ἔχοντες οὗτοι A
 vulg.

14 ἀφείλετο A 16 post
 18 post ἀποκτείνειν add.
 21 στρατεύμα SYO:
 26 μοι A: ἐμοί S

καὶ φέρῃ βία τὰ τινος ληζόμενος, ἀγώγιμος ὁ κτείνας ἔσται,
τοῦ νόμου διδόντος, ἔαν ἐπὶ τούτοις, ἀθῶον εἶναι;

62 Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.

[640]

ΝΟΜΟΣ.

Ὅς ἂν ἄρχων ἢ ιδιώτης αἴτιος ἢ τὸν θεσμόν συγχυθῆναι 5
τόνδε, ἢ μεταποιήσῃ αὐτόν, ἄτιμον εἶναι καὶ παῖδας [ἀτίμους]
καὶ τὰ ἐκείνου.

Ἑκούσατε μὲν τοῦ νόμου λέγοντος ἄντικρυς, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ὅς ἂν ἄρχων ἢ ιδιώτης αἴτιος ἢ τὸν θεσμόν
συγχυθῆναι τόνδε, ἢ μεταποιήσῃ αὐτόν, ἄτιμος ἔστω καὶ οἱ 10
παῖδες καὶ τὰ ἐκείνου. ἄρ' οὖν μικρὰν ἢ φαύλην πρόνοιαν
ἔχειν ὑμῖν ὁ θεὸς τὸν νόμον δοκεῖ, ὅπως κύριος ἔσται καὶ
μήτε συγχυθήσεται μήτ' αὐτὸν μεταποιηθήσεται; ἀλλ' Ἀριστο-
κράτης οὕτοσιν μικρὰ φροντίσας αὐτοῦ μεταποιεῖ καὶ συγχεῖ.
τί γὰρ ἄλλ' ἐστὶν τὸ μεταποιεῖν ἢ ὅταν ἔξω τῶν τετα- 15
γμένων δικαστηρίων καὶ ὄρων, [ὧν εἶργεσθαι δεῖ,] διδῶ τις τὰς
τιμωρίας, καὶ τὸ λόγου τυχεῖν ἀναιρῶν ἐκδότους ποιῇ; τί δ'
ἄλλο τὸ συγχεῖν ἢ ὅταν ἐξῆς οὕτως πᾶντα τὰναντία τῶν ἐν
τοῖς νόμοις τις γεγραμμένων γράφῃ;

63 Οὐ τοίνυν τούτους μόνον τοὺς νόμους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 20
παραβέβηκεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους πολλοὺς οὓς οὐ παρα-
γεγράμμεθα διὰ τὸ πλήθος. ἀλλ' ἐν κεφαλαίῳ λέγω· ὅποιοι
νόμοι περὶ τῶν φονικῶν δικαστηρίων εἰσὶν, καλεῖσθαι λέ-
γοντες ἢ μαρτυρεῖν ἢ διόμνυσθαι τοὺς ἀγωνιζομένους ἢ ἄλλ'
ὅτιοῦν προστάττοντες, πάντας ὑπερβέβηκε τούτους καὶ πᾶσιν 25
ἐναντίον εἶρηκεν τὸ ψήφισμα τουτί. οὐ γὰρ οὐ κλήσις, οὐ
κρίσις, οὐ μαρτυρία συνειδότης, οὐ διωμοσία, ἀλλ' ἀπ' αἰτίας
εὐθὺς ἢ τιμωρία γέγραπται, καὶ αὕτη ἦν ἀπαγορεύουσιν οἱ
νόμοι, τί ἂν ἄλλο τις εἴποι; καίτοι ταῦτα πάντ' ἐπὶ πέντε

5 τοῦ ante τὸν add. ed. Paris. a. 1570   6 ἀτίμους secl. Schaefer
14 μικρὸν A   16 ὧν . . . δεῖ secl. Dobree, cf. § 40   26 οὐ
κρίσις secl. Reiske   28 αὕτη] ταῦθ' Blass

δικαστηρίοις γίνεται προστεταγμένα τοῖς νόμοις. νῆ Δία, [641]
 ἴσως εἴποι τις ἄν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδενός ἐστ' ἄξι' οὐδὲ 64
 δικάίως εὐρημένα, ἃ δ' ἔγραψεν οὗτος, δίκαια καὶ καλά.
 ἀλλὰ τὸναντίον τούτου μὲν τοῦ ψηφίσματος οὐκ οἶδ' εἴ τι
 5 δεινότερον γέγονεν πώποτ' ἐν ὑμῖν, τούτων δὲ τῶν πάντων
 ὁπόσ' ἐστὶ δικαστήρι' ἐν ἀνθρώποις οὐδὲν οὔτε σεμνότερον
 οὔτε δικαιότερον φανήσεται. βούλομαι δ' εἰπεῖν διὰ βραχέων
 ἃ καὶ ζῆλόν τινα καὶ τιμὴν φέρει τῇ πόλει ρηθέντα καὶ
 ἡδίοις ἔσσεσθ' ἀκούσαντες. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν ὅθεν μάλιστα
 10 μαθήσεσθε, ἐπὶ τὴν δωρεῖαν ἐπανελθὼν ἢ τῷ Χαριδῆμῳ
 δέδοται.

Ἰμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Χαριδῆμον ἐποιησάμεθα 65
 πολίτην, καὶ διὰ τῆς δωρεῖας ταύτης μετεδώκαμεν αὐτῷ καὶ
 ἱερῶν καὶ ὁσίων καὶ νομίμων καὶ πάντων ὅσων περ αὐτοῖς
 15 μέτεστιν ἡμῖν. πολλὰ μὲν δὴ παρ' ἡμῖν ἐστι τοιαῦθ' οἷ'
 οὐχ ἐτέρωθι, ἐν δ' οὖν ἰδιώτατον πάντων καὶ σεμνότατον, τὸ
 ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαστήριον, ὑπὲρ οὗ τοσαῦτ' ἐστιν εἰπεῖν
 καλὰ παραδεδομένα καὶ μυθώδη καὶ ὧν αὐτοὶ μάρτυρές ἐσμεν,
 ὅσα περὶ οὐδενὸς ἄλλου δικαστηρίου· ὧν ὥσπερ εἰδείγματος
 20 εἶνεκ' ἄξιόν ἐστιν ἐν ἡ' οὗ' ἀκοῦσαι. τοῦτο μὲν τοίνυν τὰ 66
 παλαιά, ὥς ἡμῖν ἀκούειν παραδέδοται, ἐν μόνῳ τούτῳ τῷ
 δικαστηρίῳ δίκας φόνου θεοὶ καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἡξίωσαν
 καὶ δικασταὶ γενέσθαι διενεχθεῖσιν ἀλλήλοις, ὥς λόγος·
 λαβεῖν μὲν Ποσειδῶν ὑπὲρ Ἀλιρροθίου τοῦ υἱοῦ παρ' Ἀρεως,
 25 δικάσαι δ' Εὐμενίσιν καὶ Ὀρέστη οἱ δώδεκα θεοί. καὶ τὰ
 μὲν δὴ παλαιὰ ταῦτα· τὰ δ' ὕστερον, τοῦτο μόνον τὸ δικα-
 στήριον οὐχὶ τύραννος, οὐκ ὀλιγαρχία, οὐ δημοκρατία τὰς [642]
 φονικὰς δίκας ἀφελέσθαι τετόλμηκεν, ἀλλὰ πάντες ἀσθιεί-
 στερον ἂν τὸ δίκαιον εὐρεῖν ἡγοῦνται περὶ τούτων αὐτοὶ τοῦ

4 τοῦ ψηφίσματος] ψήφισμα A 19 περὶ secl. Blass 22 δίκας
 φόνου θεοὶ S vulg.: θεοὶ δίκας φόνου kv: θεοὶ δίκας Hermog.
 Rh. Gr. iii 313 24 Ποσειδῶν S vulg.: Ποσειδῶ A: Ποσειδῶν
 Blass 25 οἱ . . . θεοὶ codd.: τοὺς . . . θεοὺς Blass cum
 Hermog. l. c.

παρὰ τούτοις εὐρημένον δίκαιον. πρὸς δὲ τούτοις τοιούτοις οὖσιν, ἐνταυθοῖ μόνον οὐδείς πώποτ' οὔτε φεύγων ἀλούς οὔτε διώκων ἡττηθεὶς ἐξήλεγκεν ὡς ἀδίκως ἐδικάσθη τὰ κριθέντα.

- 67 ταύτην τοίνυν τὴν φυλακὴν καὶ τὰς ἐν ταύτῃ νομίμους τιμωρίας παραβὰς ὁ γράφων τὸ ψήφισμα τοῦ ζῶντι μὲν 5 ἐξουσίαν γέγραφεν τῷ Χαριδῆμῳ ποιεῖν ὃ τι ἂν βούληται, παθόντος δέ τι τοῖς οἰκείοις συκοφαντίαν δέδωκεν. σκέψασθε γὰρ οὕτως. ἴστε δήπου τοῦθ' ἅπαντες, ὅτι ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, οὐ δίδωσ' ὁ νόμος καὶ κελεύει τοῦ φόνου δικάζεσθαι, πρῶτον μὲν διομεῖται κατ' ἐξωλείας αὐτοῦ καὶ γένους καὶ οἰκίας ὃ τιν' 10
- 68 αἰτιώμενος εἰργάσθαι τι τοιοῦτον, εἴτ' οὐδὲ τὸν τυχόντα τιν' ὅρκον [τοῦτο ποιήσει] ἀλλ' ὃν οὐδείς ὁμνυσ' ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου, στὰς ἐπὶ τῶν τομίῳν κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου, καὶ τούτων ἐσφαγμένων ὑφ' ὧν δεῖ καὶ ἐν αἷς ἡμέραις καθήκει, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τῶν μεταχειριζο- 15 μένων ἅπαν, ὅσον ἔσθ' ὅσιον, πεπράχθαι. καὶ μετὰ ταῦθ' ὁ τὸν τοιοῦτον ὅρκον ὁμωμοκῶς οὐπω πεπίστευται, ἀλλ' ἔαν ἐξελεγχθῇ μὴ λέγων ἀληθῆ, τὴν ἐπιορκίαν ἀπενεγκάμενος
- 69 τοῖς αὐτοῦ παισὶν καὶ τῷ γένει πλέον οὐδ' ὅτιοῦν ἔξει. ἂν δὲ δόξῃ τὰ δίκαι' ἐγκαλεῖν καὶ ἔλῃ τὸν δεδρακότα τοῦ φόνου, 20 οὐδ' οὕτω κύριος γίγνεται τοῦ ἀλόντος, ἀλλ' ἐκείνου μὲν οἱ νόμοι κύριοι κολάσαι καὶ οἷς προστέτακται, τῷ δ' ἐπιδεῖν
- [643] διδόντα δίκην ἔξεστιν, ἣν ἔταξ' ὁ νόμος, τὸν ἀλόντα, πέρα δ' οὐδὲν τούτου. καὶ τῷ μὲν διώκοντι ὑπάρχει ταῦτα, τῷ δὲ φεύγοντι τὰ μὲν τῆς διωμοσίας ταῦτά, τὸν πρότερον δ' ἔξεστιν 25 εἰπόντα λόγον μεταστῆναι, καὶ οὔθ' ὁ διώκων οὔθ' οἱ δικά- 70 ζοντες οὔτ' ἄλλος ἀνθρώπων οὐδείς κύριος κωλύσαι. τί δήποτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' οὕτως ἔχει; ὅτι οἱ ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς τὰ νόμιμα διαθέντες, οἷτινές ποτ' ἦσαν, εἴθ' ἥρωες

2 ἐνταυθοῖ codd., cf. xx 106 et Meisterhans Gr. Att. Inschr.: ἐνταῦθα Weil, cf. § 51: ἐνταῦθα Dindorf 11 τιν' ὅρκον τοῦτο SAYO: τιν' ὅρκον τοῦτον vulg.: τρόπον τοῦτο Bodleianus apud Taylorum, Weil 12 τοῦτο ποιήσει seclusi 18 ἀπενεγκάμενος k v pr. m. 22 ταῦτα post προστέτακται add. vulg.: om. S 28 οἱ om. S¹

εἴτε θεοί, οὐκ ἐπέθεντο τοῖς ἀτυχήμασιν, ἀλλ' ἀνθρωπίνως
ἐπεκούφισαν, εἰς ὅσον εἶχε καλῶς, τὰς συμφοράς. ταῦτα
μέντοι πάνθ' οὕτω καλῶς καὶ νομίμως ἔχονθ' ὁ γράφων τὸ
ψηφίσμα τουτὶ παραβεβηκὼς φαίνεται· ἐν γὰρ οὐδ' ὅτι οὖν
5 ἐνι τούτων ἐν τῷ ψηφίσματι τῷ τούτου. καὶ πρῶτον μὲν παρ'
ἐνὸς τούτου δικαστηρίου καὶ [παρὰ] τοὺς γεγραμμένους νόμους
καὶ τὰ γράφα νόμιμα τὸ ψηφισμ' εἴρηται.

Δεύτερον δ' ἕτερον δικαστήριον τὸ τῶν ἀκουσίων φόνων 71
φανήσεται συγχέων, τοῦπὶ Παλλαδίῳ, καὶ τοὺς παρὰ τούτῳ
10 νόμους παραβαίνων. καὶ γὰρ ἐνταῦθ' ὑπόκειται πρῶτον μὲν
διωμοσία, δεύτερον δὲ λόγος, τρίτον δὲ γνώσις τοῦ δικα-
στηρίου, ὧν οὐδὲν ἐστὶν ἐν τῷ τούτου ψηφίσματι. ἂν δ' ἁλῶ
καὶ δοκῇ τοῦργον εἰργάσθαι, οὐθ' ὁ διώκων τοῦ δεδρακότος
κύριος οὐτ' ἄλλος οὐδεὶς πλὴν ὁ νόμος. τί οὖν ὁ νόμος 72
15 κελεύει; τὸν ἀλόντ' ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ ἐν τισιν εἰρημένους
χρόνοις ἀπελθεῖν τακτὴν ὁδόν, καὶ φεύγειν ἕως ἂν αἰδέ- [644]
σηταί τινα† τῶν ἐν γένει τοῦ πεπονθότος. τηνικαῦτα δ'
ἦκειν δέδωκεν ἐστὶν ὃν τρόπον, οὐχ ὃν ἂν τύχη, ἀλλὰ καὶ
θυοῖν καὶ καθαρθῆναι καὶ ἄλλ' ἅττα διείρηκεν ἃ χρὴ ποιῆσαι,
20 ὀρθῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντα ταῦτα λέγων ὁ νόμος. καὶ 73
γὰρ τὸ τῶν ἀκουσίων ἐλάττω τὴν τιμωρίαν ἢ τῶν ἐκουσίων
τάξαι δίκαιον, καὶ τὸ παρασχόντ' ἀσφάλειαν ἀπελθεῖν οὕτω
προστάττειν φεύγειν ὀρθῶς ἐστὶν ἔχον, καὶ τὸ τὸν κατιόντ'
ὀσιοῦν καὶ καθαίρεσθαι νομίμοις τισί, καὶ τὸ τοὺς νόμους
25 κυρίους ἀπάντων εἶναι, καὶ πάντα ταῦτ' ἔχει καλῶς. ταῦτα

1 ἀτυχήμασιν codd. et, ut videtur, Aristid. i 618, 626 D: ἀτυχίσασιν
Weil, cf. xxiv 139 2 τὰς συμφορὰς secl. Rosenberg 5 ἐν

. . . τούτου secl. Rosenberg παρ' ἐνὸς τούτου (τούτου τοῦ Α)

δικαστηρίου S: παρ' ἐν τούτῳ τὸ (om. τὸ F) δικαστήριον vulg.: παρ'

ἐνὸς τούτου τὸ δικαστήριον Y 6 παρὰ secl. Reiske νόμους om. S

7 τὰ γράφα] ἄγραφα S 14 οὐδὲ εἰς Blass δ νόμος ante κελεύει

om. A 16 αἰδέσσηται τινα codd. Harpocr.: αἰδέσσηται τις App.

Francfurtana, marg. Lambini, corrector Weimaranus, quod ipse

repperim, cf. § 77, xxxvii 50, xxxviii 22, xliii 57: ἀρέσσηται τινα

Weidner: αἰδεσθῇ παρὰ coni. Blass 19 διείρηκεν codd.: διήρηκεν

Dobree, cf. § 140

τοίνυν ἅπαντα δικαίως οὕτω διορισθένθ' ὑπὸ τῶν ἐξ ἀρχῆς νομοθετησάντων παρέβη γράφων τὸ ψήφισμ' οὕτοσί. ταῦτα μὲν δὴ δύο τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα δικαστήρια καὶ νόμιμ' ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου παραδεδομένα οὕτως ἀναιδῶς ὑπερπεπήδηκεν.

5

74 Τρίτον δ' ἕτερον πρὸς τούτοις δικαστήριον, ὃ πάντων ἀγιώτατα τούτων ἔχει καὶ φρικωδέστατα, ἃν τις ὁμολογῇ μὲν κτείνειν, ἐννόμως δὲ φῇ δεδρακέναι. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸν πὶ Δελφινίῳ. δοκοῦσι γάρ μοι, ὧ ἄνδρες δικασταί, ζητῆσαι τοῦτο πρῶτον ἀπάντων οἱ περὶ τούτων ἐν ἀρχῇ τὰ δίκαι' 10 ὀρίσαντες, πότερ' οὐδένα χρὴ φόνον ὅσιον εἶναι νομίζειν ἢ τινά γ' ἔσθ' ὅσιον νομιστέον, λογιζόμενοι δ' ὅτι μητέρ' Ὀρέστης ἀπεκτονῶς ὁμολογῶν θεῶν δικαστῶν τυχὼν ἀποφυγάνει, νομίσαι δίκαιόν τιν' εἶναι φόνον· οὐ γὰρ ἂν τά γε μὴ δίκαια θεοὺς ψηφίσασθαι. ὥς δὲ τοῦτ' ἐνόμισαν, γρά- 15 φουσιν ἤδη καὶ διορίζουσι σαφῶς ἐφ' οἷς ἐξεῖναι ἀποκτινύναι. ἀλλ' οὐχ οὗτος οὐδὲν ἀφείλεν, ἀλλ' ἀπλῶς, ἔαν τις 75 ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, κἂν δικαίως, κἂν ὥς οἱ νόμοι διδῶσιν, ἔκδοτον ποιεῖ. καίτοι πᾶσιν εἰσι πράγμασι καὶ λόγοις δύο προσθήκαι, ἡ τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου· ἅς ἅμα μὲν ταῦτο 20 πρᾶγμ' οὐδὲν ἂν δύναίτο σχεῖν οὐδὲ λόγος οὐδεὶς (πῶς γὰρ ἂν δίκαι' ἅμα ταῦτα καὶ μὴ γένοιτο;) τὴν ἑτέραν δ' ἕκαστον ἔχον δοκιμάζεται, κἂν μὲν τὴν ἀδικον φανῇ, ποιητὴν κρίνεται, ἂν δὲ τὴν δικαίαν, χρηστὸν καὶ καλόν. σὺ τοίνυν οὐδετέραν προσέθηκας τούτων, ' ἂν τις ἀποκτείνῃ' γράφων· ἀλλ' 25 ἀόριστον εἰπὼν αὐτὴν τὴν αἰτίαν, καὶ μετὰ ταῦτ' εὐθὺς προσγράψας ἀγώγιμον εἶναι, τρίτον τοῦτ' δικαστήριον καὶ τὰ τούτου νόμιμα παραβεβηκὼς φαίνει.

76 Τέταρτον τοίνυν ἄλλο πρὸς τούτοις τὸν πὶ Πρυτανείῳ. τοῦτο δ' ἐστὶ τί; ἔαν λίθος ἢ ξύλον ἢ σίδηρος ἢ τι τοιοῦτον 30

5 ὑπερβέβηκε F γρ. 9 δικασταί SYO: 'Αθηναῖοι vulg.
12 ἔσθ' ἔσεσθ' A 13 ὁμολογῶν] εὐμενῶν Aristid. Rh. Gr. ix 345:
om. schol. Hermog. Rh. Gr. iv 828 17 ἀφείλεν] fort. διείλεν.
cf. § 54 22 ἕκαστον αἰτίαν F et O marg. 30 ἐστὶ τί; A: ἐστὶν S

ἐμπεσὸν πατάξῃ, καὶ τὸν μὲν βαλόντ' ἀγνοῇ τις, αὐτὸ δ' εἰδῇ
καὶ ἔχῃ τὸ τὸν φόνον εἰργασμένον, τούτοις ἐνταῦθα λαγχά-
νεται. εἰ τοίνυν τῶν ἀψύχων καὶ μὴ μετεχόντων τοῦ φρονεῖν
οὐδέν ἐσθ' ὅσιον, τοιαύτην ἔχον αἰτίαν, ἔαν ἄκριτον, ἣ που
5 τὸν γ' ἀδικοῦντα μὲν οὐδέν, ἔαν τύχῃ, θήσω δ' ἀδικοῦντα,
ἀλλ' ἄνθρωπόν γ' ὄντα καὶ μετειληφότα [τῇ τύχῃ] τῆς αὐτῆς
ἡμῖν φύσεως, ἀνόσιον καὶ δεινὸν ἄνευ λόγου καὶ ψήφου ποιεῖν
ἐκδοτον ἐπ' αἰτία τοιαύτη.

*Εἰτι τοίνυν πέμπτον δικαστήριον ἄλλο θεάσασθ' οἶον 77
10 ὑπερβέβηκε, τὸ ἐν Φρεαττοῖ. ἐνταῦθα γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, κελεύει δίκας ὑπέχειν ὁ νόμος, 'ἔάν τις ἐπ' ἀκουσίῳ
φόνῳ πεφευγώς, μήπω τῶν ἐκβαλλόντων αὐτὸν ἡδεσμένων,
αἰτίαν ἔχῃ ἐτέρου φόνου ἐκουσίου.' καὶ οὐχ, ὅτι δεῦρ' οὐχ [646]
οἶόν τ' ἐλθεῖν αὐτῷ, παρειῶεν αὐτὸν ὁ ταῦθ' ἕκαστα τάξας,
15 οὐδ', ὅτι καὶ πρότερόν τι τοιοῦτον ἐποίησε, καὶ δὴ τὴν
ὁμοίαν ἐποιήσατο πιστὴν αἰτίαν κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τό τ' 78
εὐσεβὲς εὗρεν ὅπως ἔσται, κἀκεῖνον οὐκ ἀπεστέρησε λόγου
καὶ κρίσεως. τί οὖν ἐποίησεν; ἤγαγε τοὺς δικάσοντας οἱ
προσελθεῖν οἶόν τ' ἐκείνῳ, τῆς χώρας ἀποδείξας τόπον τιν'
20 ἐν Φρεαττοῖ καλούμενον ἐπὶ θαλάττῃ. εἰθ' ὁ μὲν ἐν πλοίῳ
προσπλεύσας λέγει τῆς γῆς οὐχ ἀπτόμενος, οἱ δ' ἀκροῶνται
καὶ δικάζουσιν ἐν τῇ γῇ· κὰν μὲν ἀλῶ, τὴν ἐπὶ τοῖς ἐκουσίοις
φόνοις δίκην ἔδωκε δικαίως, ἂν δ' ἀποφύγῃ, ταύτης μὲν
ἀθῶος ἀφίεται, τὴν δ' ἐπὶ τῷ πρότερον φόνῳ φυγὴν ὑπέχει.
25 τίνας οὖν ποθ' εἵνεκα ταῦθ' οὕτω διεσπούδασται; ἴσον ἡγεῖτ' 79
ἀσέβημ' ὁ ταῦτα διαιρῶν τόν τ' ἀδικοῦντ' ἔαν καὶ τὸν ἀναίτιον
ἐκδιδόναι πρὸ δίκης. καίτοι εἰ περὶ τῶν ἀνδροφόνων τῶν

1 Ἰδῃ ΑΥΟ

2 λαγχάνει ΑS γρ.

6 τῇ τύχῃ secl. Taylor

7 λόγου καὶ om. Α

9 ἄλλο om. S: add. cett. et Harpocr. s. v.

Ἐν Φρεαττοῖ

12 ἐκβαλλόντων S¹ et Harpocr. cod. unus:

ἐκβαλλόντων vulg.

18 ἐκέισε οἱ F

19 οἶόν τε ἦν ΑF

20 ἐπὶ θαλάττῃ Harpocr.

22 ἐπὶ τῆς γῆς Harpocr.

24 τῷ

πρότερον SYO, cf. § 79. xix 84, xx 81: τῷ προτέρῳ vulg.: ἐτέρῳ Harpocr.

φυγὴν] δίκην Α: secl. Dobree

27 alterum

τῶν om. Α

ἤδη κεκριμένων τοσαύτη σπουδή, ὅπως λόγου καὶ κρίσεως καὶ πάντων ὁπόσ' ἐστὶ δίκαια τεύξονται περὶ τῶν ὕστερον αἰτιῶν, ἣ που περὶ γε τοῦ μήθ' ἐαλωκότος μήτ' ἐγνωσμένου πότερου δέδρακεν ἢ οὐ καὶ πότερ' ἄκων ἢ ἐκών, πάνδεινον γράφειν ὥς ἐκδοτέον τοῖς ἐγκαλοῦσιν.

5

80 Ἔτι τοίνυν ἔσθ' ἕκτη τιμωρία πρὸς ἀπάσαις ταύταις, ἣν ὁμοίως παραβὰς γέγραφεν τὸ ψήφισμ' οὕτοσί. εἰ πάντα ταυτά τις ἠγνόηκεν, ἣ καὶ παρεληλύθασιν οἱ χρόνοι ἐν οἷς ἔδει τούτων ἕκαστα ποιεῖν, ἣ δι' ἄλλο τι οὐχὶ βούλεται τού-

[647] τους τοὺς τρόπους ἐπεξιέναι, τὸν ἀνδροφόνου δ' ὀρᾷ περιούτ' 10

ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ κατὰ τὴν ἀγοράν, ἀπάγειν ἕξεστιν εἰς τὸ δεσμωτήριον, οὐκ οἴκαδ' οὐδ' ὅποι βούλεται, ὥσπερ σὺ δέδωκας. κἀνταῦθ' ἀπαχθεὶς οὐδ' ὅτιοῦν, πρὶν ἂν κριθῇ, πείσεται, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἁλῶ, θανάτῳ ζημιωθήσεται, ἐὰν δὲ μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ὁ ἀπαγαγών, χιλίας 15

81 προσοφλήσει. ἀλλ' οὐχ οὗτος ἔγραψε ταῦτα, ἀλλὰ τὸν μὲν ἀθῶον αἰτιάσθαι, τὸν δ' ἄκριτον παραχρήμ' ἐκδίδοσθαι. ἂν δέ τις ἀνθρώπων ἣ καὶ ὅλη πόλις τοσοῦτοις νομίμοις ἀναιρουμένοις ὅσοις ἐγὼ διεξελέλυθα, καὶ τοσοῦτοις δικαστηρίοις καταλνομένοις ὅσοις εἴρηκα, ἃ θεοὶ κατέδειξαν καὶ μετὰ ταῦτ' 20 ἀνθρωποὶ χρῶνται πάντα τὸν χρόνον, βοηθήσῃ καὶ τὸν ὑβρίζόμενον καὶ παρανομούμενον ἀφέληται, ἔκσπονδον ἔγραψεν εἶναι, καὶ οὐδὲ τούτῳ λόγον οὐδὲ κρίσιν πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ τοῦτον εὐθὺς ἄνευ κρίσεως κολάζει. πῶς ἂν ἣ δεινότερον γένοιτ' ἢ παρανομώτερον τούτου ψήφισμα;

25

82 Ἄρά τις ἡμῖν ἔτι λοιπός ἐστι νόμος; δεῖξον. οὕτοσί. λέγε τούτον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐάν τις βιαίῳ θανάτῳ ἀποθάνῃ, ἱπὲρ τούτου τοῖς προσήκουσιν εἶναι τὰς ἀνδροληψίας, ἕως ἂν ἡ δίκας τοῦ φόνου ὑπόσχωσιν ἢ 30

1 σπουδή SYO¹: σπουδὴ γίνεται A: γίγνεται σπουδὴ al. 5 post ἐγκαλοῦσιν add. αὐτοῖς πρὸ δίκης A: om. SFYO 17 αἰτιάσθαι Cobet: αἰτιάσασθαι codd.

τοὺς ἀποκτείναντας ἐκδῶσί. τὴν δὲ ἀνδροληψίαν εἶναι μέχρι
τριῶν, πλέον δὲ μή.

Πολλῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλῶς ἐχόντων νόμων οὐκ
οἶδ' εἴ τις ἦττον οὗτος ἔχει καλῶς καὶ δικαίως ὁ νόμος.
5 σκέψασθε γὰρ ὡς νομίμως καὶ σφόδρ' ἀνθρωπίνως κεῖται. [648]
'ἐάν τις βιαίῳ θανάτῳ ἀποθάνῃ,' φησὶν. πρῶτον μὲν δὴ 83
τοῦτο προσγράψας τὸ 'βιαιῶς,' σύμβολον πεποίηκεν ὃ γι-
γνώσκομεν ὅτι, ἂν ἀδίκως, λέγει. 'ὑπὲρ τούτου' φησὶ 'τοῖς
προσθήκουσιν εἶναι τὰς ἀνδροληψίας, ἕως ἂν ἡ δίκας τοῦ φό-
10 νου ὑπόσχωσιν ἢ τοὺς ἀποκτείναντας ἐκδῶσιν.' σκοπεῖσθ'
ὡς καλῶς. πρότερον μὲν ὑποσχεῖν δίκας ἀξιοῖ, μετὰ ταῦτα
δέ, ἂν τοῦτο μὴ βούλωνται, προσέταξεν ἐκδοῦναι. ἐὰν δὲ μη-
δέτερον τούτων ἐθέλωσι, 'τὸ ἀνδρολήψιον' φησιν 'εἶναι
μέχρι τριῶν, πλέον δὲ μή.' παρὰ τοίνυν ὅλον τοῦτον τὸν
15 νόμον εἴρηται τὸ ψήφισμα. πρῶτον μὲν γάρ, 'ἐάν τις 84
ἀποκτείνῃ' γράφων, οὐ προσέγραψ' ἀδίκως οὐδὲ βιαίως οὐδ'
ὅλως οὐδέν. εἴτα πρὸ τοῦ δίκην ἀξιῶσαι λαβεῖν, εὐθὺς
ἔγραψεν ἀγώγιμον εἶναι. πρὸς δὲ τούτοις ὁ μὲν νόμος, ἐὰν
μήτε δίκας ὑπόσχωσι παρ' οἷς ἂν τὸ πάθος γένηται, μήτε
20 τοὺς δεδρακότας ἐκδῶσι, κελεύει κατὰ τούτων εἶναι μέχρι
τριῶν τὸ ἀνδρολήψιον· ὁ δὲ τούτους μὲν ἀθῶους παρήκε, 85
καὶ οὐδὲ λόγον πεποίηται περὶ αὐτῶν οὐδένα, τοὺς δὲ
τὸν ἤδη πεφευγότα (θήσω γὰρ οὕτω) κατὰ τὸν κοινὸν
ἀπάντων ἀνθρώπων νόμον, ὃς κεῖται τὸν φεύγοντα δέ-
25 χεσθαι, ὑποδεξαμένους ἐκσπόνδους εἶναι γράφει, ἐὰν μὴ
τὸν ἰκέτην ἐκδοτον διδῶσιν. οὐκοῦν καὶ τῷ μὴ προσθεῖναι
πῶς, ἐὰν ἀποκτείνῃ, καὶ τῷ μηδεμίαν κρίσιν εἰπεῖν, καὶ τῷ
μὴ δίκας αἰτεῖν, καὶ τῷ πανταχόθεν διδόναι λαβεῖν, καὶ
τῷ τοὺς ὑποδεξαμένους, ἀλλὰ μὴ παρ' οἷς ἂν τὸ πάθος γένηται

4 ὁ νόμος secl. Cobet
cett.

8 λέγει Dobree : λέγη codd.

7 βιαίως SFYO, cf. § 84 : βιαίῳ

19 ὑπέχωσι A

20 ἐκδῶσι Herwerden : ἐκδιδῶσιν codd.

add. codd. : om. Felicianus

25 τοὺς ante ὑποδεξαμένους

κολάζειν, καὶ πᾶσιν οὕτωςι φανερώς καὶ παρὰ τοῦτον εἶρηκε

[649] τὸν νόμον.

86 Λέγε δὴ τὸν ἐφεξῆς.

NOMOS.

Μηδὲ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ 5
πᾶσιν Ἀθηναίοις.

Ἔστι μὲν οὐκέτι τῶν φονικῶν ὅδ' ὁ νῦν ἀνεγνωσμένος
νόμος, ὃ ἄνδρες δικασταί, οὐδ' ὅτιοῦν δ' ἦττον ἔχει καλῶς,
εἴπερ καὶ ἄλλος τις. ὥσπερ γὰρ τῆς ἄλλης πολιτείας ἴσον
μέτεστιν ἐκάστῳ, οὕτως ᾤετο δεῖν καὶ τῶν νόμων ἴσον μετέ- 10
χειν πάντας ὁ θεὸς αὐτόν, καὶ διὰ ταῦτ' ἔγραψεν 'μηδὲ νόμον
ἐπ' ἀνδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐφ' ἅπασιν Ἀθη-
ναίοις.' ὁπότε τοίνυν τὰ ψηφίσματα δεῖν κατὰ τοὺς νόμους
ὁμολογεῖται γράφειν, ὁ γράφων ἰδίᾳ τι Χαριδῆμψ τοιοῦτον
ὁ μὴ πᾶσι καὶ ὑμῖν ἔσται, σαφῶς καὶ παρὰ τοῦτον ἂν εἰρηκῶς 15
εἴῃ τὸν νόμον. οὐ γὰρ δῆπον, ἂ μηδὲ νομοθετεῖν ἔξεστιν,
ταῦτ' ἐν ψηφίσματι γράψας τις ἔννομ' ἂν εἰρηκῶς εἴῃ.

87 Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον. ἢ οὗτοι πάντες εἰσίν;

NOMOS.

Ψήφισμα δὲ μηδὲν μήτε βουλῆς μήτε δήμου νόμου κυριώτερον 20
εἶναι.

Κατάθου. Πάνν μικρὸν ὑπέιληφά μοι τὸν λόγον, ὃ ἄν-
δρες δικασταί, καὶ ῥάδιον εἶναι περὶ τοῦ παρὰ τοῦτον εἰρηῆσθαι
τὸν νόμον τὸ ψήφισμα. ὅς γὰρ ὑπαρχόντων τοσούτων νό-
μων πάντας ὑπερβᾶς τούτους γέγραφεν καὶ κατέκλεισ' ἴδιον 25
πρᾶγμα ψηφίσματι, τοῦτον τί τις ἄλλο ποιεῖν φήσῃ πλὴν
ψηφίσμα νόμον κυριώτερον ἀξιοῦν εἶναι;

[650]
88

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν καὶ ἐν ἡ δύο ψηφίσματα δεῖξαι τῶν

15 καὶ ante παρὰ om. S FY O   25 γέγραφεν S solus: γέγραφέ
τι vulg.   26 φήσῃ Blass, coll. xxi 197

γεγραμμένων τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐεργέταις τῆς πόλεως, ἵν' εἰδῇθ' ὅτι ῥάδιόν ἐστι γράφειν τὰ δίκαια, ὅταν αὐτοῦ τις εἵνεκα τούτου γράφῃ, τοῦ τιμῆσαί τινα καὶ μεταδοῦναι τῶν ἡμῖν ὑπαρχόντων, καὶ μὴ διὰ τοῦ ταῦτα δοκεῖν ποιεῖν βούληται κακοურγεῖν καὶ παρακρούεσθαι. λέγε τὰ ψηφίσματα ταυτί. ἀλλ' ἵνα μὴ μακρὸν ὑμῖν ἀκούειν ᾗ, ἐξ ἐκάστου τῶν ψηφισμάτων αὐτὸ τοῦτ' ἐξείλεκται περὶ οὗ τούτου κατηγορῶ. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

10 'Ορᾶθ' ὅτι πάντες, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν αὐτὸν τρόπον 89
γεγράφασιν. 'ἔστω' φησὶν 'ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ αὐτῇ τιμωρία καθάπερ ἂν τὸν Ἀθηναῖον ἀποκτείνῃ,' κυρίους μὲν ἔδωτες τοὺς περὶ τούτων ὑπάρχοντας ὑμῖν νόμους, σεμνοὺς δ' ἀποφαίνοντες, οἳ γ' ἐν δωρεῖᾳς ἐποιήσαντο τάξει τὸ τούτων
15 μεταδοῦναι. ἀλλ' οὐκ Ἀριστοκράτης, ἀλλὰ προπηλακίζει μὲν καθ' ὅσον δύναται τούτους (ὡς γοῦν οὐδενὸς ἀξίῳ ἰδιόν τι γράφειν ἐπεχειρήσεν), μικρὰν δ' ἀποφαίνει κακέλευν τὴν δωρεῖαν ἢ τὴν πολιτείαν δεδώκατε τῷ Χαριδήμῳ. ὃς γάρ, ὡς ἀγαπώντων τοῦθ' ὑμῶν καὶ προσοφειλόν-
20 των χάριν αὐτῷ, γέγραφεν καὶ πρὸς φυλάττειν ὑμᾶς ἐκείνον, ὅπως ἀδεῶς ὅ τι ἂν βούληται ποιῇ, πῶς οὐ τοῦθ' ὁ λέγω διαπράττεται;

Οὐκ ἀγνοῶ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὡς μὲν οὐ 90
παρὰ τοὺς νόμους φανερώς γέγραφεν τὸ ψήφισμα Ἀριστο-
25 κράτης οὐχ ἔξει δεῖξαι, ὃ δὲ δεινότατον πάντων ἐστίν, τὸ [651]
μηδεμίαν κρίσιν ἐν παντὶ ποιῆσαι τῷ ψηφίσματι τοιαύτης αἰτίας, τοῦθ' ὑφαιρεῖσθαι πειράσεται. ἐγὼ δὲ περὶ αὐτοῦ τούτου πολλὰ μὲν λέγειν οὐκ οἶμαι δεῖν, ἐκ δὲ τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ δελῶς σαφῶς οὐδ' αὐτὸν τοῦτον ἡγοῦμενον εἶναι

6 ὑμῖν ante ἀκούειν A : post ἀκούειν S vulg. 10 ὧ om. S solus

16 ὄντων add. post ἀξίῳ vulg. : ante ἀξίῳ A : om. S solus, cf. xx 47

18 ἐν ante ἢ add. A Y O F γρ., cf. § 23 : om. S al.

20 πρὸς φυλάττειν Dindorf : πρὸς, φυλάττειν F : προσφυλάττειν S (sine accentu) :

προσφυλάττειν al. : προσέτι φυλάττειν A 27 δὲ] δὴ F corr.

91 κρίσιν οὐδεμίαν τῷ τὴν αἰτίαν ἔχοντι. γέγραφεν γὰρ 'ἐάν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω, ἐὰν δέ τις ἀφέληται ἢ πόλις ἢ ιδιώτης, ἔκσπονδος ἔστω,' οὐκ 'ἐὰν μὴ παράσχη εἰς κρίσιν τὸν ἀφαιρεθέντα,' ἀλλ' ὅλως εὐθύς. καίτοι εἴ γ' ἐδίδου κρίσιν καὶ μὴ ἀφηρείτο, τότε ἂν προσέ- 5
γραφεν κατὰ τῶν ἀφελομένων τὴν τιμωρίαν, ὅπότ' εἰς τὴν κρίσιν μὴ παρέσχον ὃν ἐξείλοντο.

92 Οἶμαι τοίνυν αὐτὸν κακεῖνον ἐρεῖν τὸν λόγον, καὶ σφόδρα ταύτῃ ζητήσῃν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, ὥς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα· προβούλευμα γάρ ἐστιν, ὁ νόμος δ' ἐπέτεια κελεύει τὰ τῆς 10
βουλῆς εἶναι ψηφίσματα, ὥστε καὶ αὐτοῦ νῦν ἀποψηφίσθηθε, ἢ γε πόλις φλαῦρον οὐδὲν πείσεται κατὰ τὸ ψήφισμα τοῦτο.

93 ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτ' οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἐκεῖν' ὑπολαμβάνειν, ὅτι τὸ ψήφισμα τοῦθ' οὗτος ἔγραψεν οὐχ ἔν' ὄντος ἀκύρου μηδὲν ἀηδὲς ὑμῖν συμβῆῃ (τὴν ἀρχὴν γὰρ ἐξῆν αὐτῷ μὴ γράφειν, εἴ 15
γε τὸ βέλτιστον τῇ πόλει σκοπεῖν ἐβούλετο) ἀλλ' ἔν' ἐξαπατηθέντων ὑμῶν διαπράξαιντό τινες τὰναντία τοῖς ὑμῖν συμφέρουσιν. οἱ δὲ γραψάμενοι καὶ χρόνους ἐμποιήσαντες καὶ δι' οὓς ἄκυρόν ἐστιν, ἡμεῖς ἐσμεν. ἄτοπον δὲ γένοιτ' ἂν, εἰ ὦν ἡμῖν χάριν εἰκὸς ὑπάρχειν, ταῦτα τούτοις εἰς σω- 20
τηρίαν ὑπάρξειεν. ἔτι τοίνυν οὐδ' ἀπλοῦν τοῦθ' οὕτως ἐστίν, ὥς τις οἶεται. εἰ μὲν γὰρ μηδεὶς ἄλλος ἦν ὅστις ἔμελλεν ὁμοίως τούτῳ τῶν συμφερόντων ὑμῖν ὀλιγορήσας γράφειν, ἴσως ἂν ἦν τοῦτο· νῦν δ' ὄντων οὐκ ὀλίγων οὐχὶ καλῶς ἔχει μὴ λῦσαι τὸ ψήφισμ' ὑμῖν. τίς γὰρ οὐ γράψει θαρρῶν 25
πάλιν, ἥνίκ' ἂν ἦ τοῦτ' ἀποπεφευγός; τίς δ' οὐκ ἐπιψηφιεῖ; τίς δὲ γράψεται; οὐ τοίνυν τοῦτο σκεπτέον, εἰ τοῦτ' ἐστὶν ἄκυρον τοῖς χρόνοις, ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅτι τῇ περὶ τούτου ψήφῳ, νῦν ἐὰν ἀποψηφίσθησθε, τοῖς ἀδικεῖν βουλομένοις αὐθις ὑμᾶς ἄδειαν δώσετε.

30

[652]

94

5 καὶ] ἢ SF   7 ἐξείλοντο SFYO : ἀφείλοντο A, cf. viii 42
9 ζητεῖν AF γρ.   12 τοῦτο τὸ ψήφισμα S   21 ὑπάρξει A
24 ἦν τοῦτο S solus : ἦττον ἦν τοῦτο FYO : ἦττον ἦν δεινόν A et Rh.
Gr. v 36, cf. § 128 : φορητὸν ἦν τοῦτο Dindorf   28 ἐκεῖνο ὁρᾶν FYO
29 βουλομένοις SO : βουλησομένοις vulg.

Οὐ τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνό μ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέληθεν, 95
 ὅτι ἀπλήν μὲν οὐδὲ δικαίαν οὐδ' ἡντινοῦν ἀπολογίαν Ἀριστο-
 κράτης ἔξει λέγειν, παραγωγὰς δέ τινας τοιαύτας ἐρεῖ, ὡς
 ἄρα πολλὰ τοιαῦτ' ἤδη γέγονε ψηφίσματα πολλοῖς. ἔστι
 5 δ' οὐδέν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο σημεῖον τοῦ τοῦτον
 ἔννομ' εἰρηκέναι· πολλαὶ γὰρ προφάσεις εἰσὶν δι' ἃς πολ-
 λάκις ὑμεῖς ἐξηπάτησθε. οἷον εἴ τι τῶν ἐαλωκότων ψηφι- 96
 σμάτων παρ' ὑμῖν μὴ ἐγράφη, κύριον ἂν δῆπουθεν ἦν· καὶ
 μὴν παρὰ τοὺς νόμους γ' ἂν εἴρητο. καὶ εἴ τί γε γραφὲν
 10 ἢ καθυφέντων τῶν κατηγόρων ἢ μὴ δυνηθέντων μηδὲν δι-
 δάξαι ἀπέφυγεν, καὶ τοῦτ' οὐδὲν κωλύει παράνομον εἶναι.
 οὐκ ἄρ' εὐορκοῦσιν οἱ δικάσαντες αὐτό; ναί. πῶς; ἐγὼ
 διδάξω. γνώμη τῇ δικαιοτάτῃ δικάσειν ὁμωμόκασιν, ἢ δὲ
 τῆς γνώμης δόξα ἀφ' ᾧ ἂν ἀκούσωσι παρίσταται· ὅτε τοίνυν
 15 κατὰ ταύτην ἔθεντο τὴν ψῆφον, εὐσεβοῦσιν. πᾶς γὰρ ὁ μήτε 97
 δι' ἔχθραν μήτε δι' εὐνοίαν μήτε δι' ἄλλην ἄδικον πρόφασιν
 μηδεμίαν παρ' ἧ γιγνώσκει θέμενος τὴν ψῆφον εὐσεβεῖ· εἰ γὰρ [653]
 ἡγνόησέν τι διδασκόμενος, τοῦ μὴ συνεῖναι δίκην οὐκ ὀφείλει
 δοῦναι· ἀλλ' εἴ τις εἰδὼς ἐκείνους προδédωκεν ἢ ἐξαπατᾷ,
 20 οὗτός ἐστ' ἔνοχος τῇ ἀρᾷ. διόπερ καταρᾶται καθ' ἐκάστην
 ἐκκλησίαν ὁ κῆρυξ, οὐκ εἴ τινες ἐξηπατήθησαν, ἀλλ' εἴ τις
 ἐξαπατᾷ λέγων ἢ βουλὴν ἢ δῆμον ἢ τὴν ἡλιαίαν. μὴ δὲ 98
 τοῦθ' ὑμῖν ἔατε λέγειν, ὡς γέγονεν, ἀλλ' ὡς ἔστι δίκαιον
 γίγνεσθαι, μηδ' ὡς ἕτεροι δικάσαντες ἐκύρωσαν ἐκεῖνα, ἀλλ'
 25 ὑμᾶς αὐτοὺς ἀξιούτε διδάσκειν ὡς δικαιοτέρ' ἡμῶν περὶ
 τοῦδε λέγουσιν. εἰ δὲ τοῦτο μὴ δυνησονται, οὐχὶ καλῶς
 ἔχειν ὑμῖν ἡγοῦμαι τὴν ἐτέρων ἀπάτην κυριωτέραν ποιή-
 σασθαι τῆς ὑμετέρας αὐτῶν γνώμης. ἔτι τοίνυν ἔμοιγε 99
 δοκεῖ καὶ σφόδρ' ἀναιδῆς ὁ τοιοῦτος εἶναι λόγος, ὡς γέγονεν

3 τινας ante τοιαύτας A: post τοιαύτας S vulg.

8 ὑμῖν A:

ἡμῖν SFYO

9 γε γραφέν] γέγραφε S (accentum add. corr.):

γραφέν γ' Blass

10 prius ἢ puncto notatum et deletum in S

15 τὴν ψῆφον] τὴν γνώμην διὰ λόγου F

19 ἐκεῖνο προδédωκεν A

24 γενέσθαι AF

καὶ πρότερόν τιςιν ἄλλοις τοιαῦτα ψηφίσματα. οὐ γὰρ εἴ
τι πώποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐπράχθη, σὺ δὲ τοῦτ' ἐμι-
μήσω, διὰ τοῦτ' ἀποφεύγειν σοι προσήκει, ἀλλὰ τοῦναντίον
πολὺ μᾶλλον ἀλίσκεσθαι διὰ ταῦτα. ὥσπερ γάρ, εἴ τις
ἐκείνων ἐάλῳ, σὺ τὰδ' οὐκ ἂν ἔγραψας, οὕτως, ἔαν σὺ νῦν 5
ἀλῶς, ἄλλος οὐ γράψει.

100 Ὡς μὲν τοίνυν οὐ παρὰ πάντας τοὺς νόμους φανερώς
γέγραφεν τὸ ψήφισμ' Ἀριστοκράτης, οὐκ οἶμαι λέγειν αὐτὸν
ἔξειν· ἤδη δέ τιν' εἶδον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γραφὴν ἀγωνι-
ζόμενον παρανόμων τοῖς νόμοις μὲν ἀλίσκόμενον, ὥς δὲ 10
συμφέρονθ' ὑμῖν γέγραφεν λέγειν ἐπιχειροῦντα καὶ ταύτη

[654] βιαζόμενον, εὐήθη μὲν, οἶμαι, μᾶλλον δ' ἀναιδῆ λόγον. εἰ
101 γὰρ καὶ κατὰ τᾶλλα πάντα συμφέρει τὰ εἰρημένα, ἢ γ'
ὁμωμοκότας κατὰ τοὺς νόμους δικάσειν ὑμᾶς ἀξιοῖ κυροῦν ἂ
μηδ' αὐτὸς ἔχει δικαίως δεῖξαι γεγραμμένα, ἀσύμφορ' ἂν εἴη, 15
εἴπερ τὸ εὐορκεῖν περὶ πλείστου πᾶσιν ἐστι ποιητέον· οὐ
μὴν ἀλλ' ἔχει τιν' ὅμως ἢ ἀναίδει' αὕτη λόγον. τοῦτω

τοίνυν οὐδ' οὗτος ἐνέσται πρὸς ὑμᾶς ὁ λόγος· οὕτω γὰρ
σφόδρ' ἐναντίον ὄν τοῖς νόμοις τὸ ψήφισμα μᾶλλον ἀσύμφορόν
102 ἐστίν ἢ παράνομον. βούλομαι δ' ἤδη καὶ τοῦθ' ὑμῖν ἐπι- 20
δεικνύναι. ἵνα δ' ὥς διὰ βραχυτάτου λόγου δηλὸν ὁ βούλομαι
ποιήσω, παράδειγμά τι γνώριμον πᾶσιν ὑμῖν ἔρῳ. ἴσθ' ὅτι
συμφέρει τῇ πόλει μήτε Θηβαίους μήτε Λακεδαιμονίους
ἰσχύειν, ἀλλὰ τοῖς μὲν Φωκέας ἀντιπάλους, τοῖς δ' ἄλλους
τινὰς εἶναι· ἐκ γὰρ τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν ἡμῖν ὑπάρχει 25

103 μεγίστοις οὖσιν ἀσφαλῶς οἰκεῖν. τοῦτο τοίνυν νομίζετε
ταῦτό καὶ τοῖς Χερρόνησον οἰκοῦσι τῶν πολιτῶν συμφέρειν,
μηδέν' εἶναι τῶν Θρακῶν ἰσχυρόν· ἢ γὰρ ἐκείνων πρὸς
ἀλλήλους ταραχὴ καὶ ὑποψία φρουρὰ Χερρονήσου μεγίστη
τῶν πασῶν ἐστίν καὶ βεβαιότατη. τὸ τοίνυν ψήφισμα 30

3 ἀποφεύγειν Α, cf. xxii 7: ἀποφευγεῖν F Y O: ἀποφυγειν S me
teste 13 συμφέροι Α 15 δεῖξαι δικαίως Α ἀσύμφορα Α:
ἀσύμφορον S vulg. 20 δ' ὑμῖν καὶ τοῦτ' Α 22 πᾶσι γνώριμον
Α 26-27 τοῦτο . . . ταῦτό] ταῦτό(ν) . . . τοῦτο A F corr.

τουτὶ τῷ μὲν ἡγουμένῳ τῶν Κερσοβλέπτου πραγμάτων
 ἀσφάλειαν διδόν, τοῖς δὲ τῶν ἐτέρων βασιλέων στρατηγοῖς
 φόβον καὶ δέος μὴ τιν' αἰτίαν ἔχωσι παριστάν, τοὺς μὲν
 ἀσθενεῖς, τὸν δ' ἔν' ὄντ' ἰσχυρὸν καθίστησιν. ἵνα δὲ μὴ 104
 5 πάνν θαυμάζῃτ' εἰ τὰ παρ' ὑμῖν ψήφισματα τηλικαύτην ἔχει
 δύναμιν, γεγονὸς καὶ ὁ πάντες ἐπίστασθε πρῶγμ' ὑμᾶς ὑπο-
 μνήσω. ὅτε Μιλτοκύθης ἀπέστη Κότυς, σιχινὸν ἤδη χρόνον [655]
 ὄντος τοῦ πολέμου, καὶ ἀπηλλαγμένου μὲν Ἐργοφίλου, μέλ-
 λοντος δ' Αὐτοκλέους ἐκπλεῖν στρατηγοῦ, ἐγράφη τι παρ'
 10 ὑμῖν ψήφισμα τοιοῦτον, δι' οὗ Μιλτοκύθης μὲν ἀπῆλθε
 φοβηθεῖς καὶ νομίσας ὑμᾶς οὐ προσέχειν αὐτῷ, Κότυς δ'
 ἐγκρατὴς τοῦ τ' ὄρους τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν θησαυρῶν ἐγένετο.
 καὶ γάρ τοι μετὰ ταῦτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Αὐτοκλῆς μὲν
 ἐκρίνεθ' ὡς ἀπολωλεκῶς Μιλτοκύθην, οἱ δὲ χρόνοι κατὰ τοῦ
 15 τὸ ψήφισμ' εἰπόντος τῆς γραφῆς ἐξεληλύθεσαν, τὰ δὲ
 πράγματ' ἀπωλώλει τῇ πόλει. εὖ τοίνυν ἴσθ' ὅτι καὶ νῦν, 105
 εἰ μὴ λύσετε τὸ ψήφισμα τοδί, καὶ τοῖς βασιλεῦσι θαυμαστὴ
 γενήσεται δι' αὐτ' ἀθυμία καὶ τοῖς στρατηγοῖς αὐτῶν· ὅλως
 γὰρ ἡγήσονται παρεῶσθαι μὲν αὐτοί, πρὸς Κερσοβλέπτην
 20 δ' ἀποκλίνειν ὑμᾶς. εἰ δ' ἐκ τοῦ ταῦτα γινῶναι παραχωρή-
 σονται τῆς ἀρχῆς ἐπὶ καιροῦ τινος αὐτοῖς ἐπιθεμένου τοῦ
 Κερσοβλέπτου, πάλιν ὁράτε τί συμβήσεται. φέρε γὰρ πρὸς 106
 θεῶν, ἂν ἡμᾶς ἀδικῇ Κερσοβλέπτῃς, ὃ μᾶλλον ἐλπίς ἢ μὴ
 δυννηθέντα ποιῆσαι, οὐκ ἐπ' ἐκείνους ἴμεν καὶ δι' ἐκείνων
 25 ἀσθενῇ ποιεῖν αὐτὸν ζητήσομεν; ἂν οὖν εἴπωσ' ἡμῖν ὅτι
 'ὕμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ μόνον ἡμῖν ἀδικουμένοις οὐκ
 ἐβοηθήσατε, ἀλλὰ καὶ φόβον, ἂν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν ἀμυ-

13 καὶ γάρ τοι om. A 19 παρεῶσθαι S γρ. : παρεωρᾶσθαι cett.,
 cf. ii 18 23 ἐλπίς αὐτὸν A 24 δυννηθέντα codd. : δυννηθέντ'
 ἂν Cobet, sed cf. i 14, iv 2, ix 5 25 πάλιν ἀσθενῇ AF ζητήσομεν
 SFYO : ἐπιχειρήσομεν A ὅτι SFYO : πρὸς ταῦτα ἐκείνοι
 A 26 ὑμεῖς δὲ AF 27 seqq. φόβον . . . παρεστήσατε S al. :
 φόβον ἀνυπέρβλητον καὶ θαυμαστόν, ἂν . . . ἀμυνόμεθα, παρεστήσατε S
 γρ. : φόβον ἀνυπέρβλητον καὶ θαυμαστὸν παρεστήσατε. ἂν . . . ἀμυνόμεθα
 A : idem quod A omisso ἂν . . . ἀμυνόμεθα YO 27 ὑμῶν
 S AF YO

νώμεθα, θαυμαστὸν παρεστήσατε, ψήφισμα ποιησάμενοι,
τὸν ἐναντία τοῖς ὑμῖν συμφέρουσι καὶ ἡμῖν πράττοντ' ἔαν

[656] τις ἀποκτείνῃ, ἀγώγιμον εἶναι· οὐκ οὖν ἐστὲ δίκαιοι βοηθοὺς
καλεῖν ἡμᾶς, ἐφ' οἷς καὶ περὶ ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ περὶ ἡμᾶς
κακῶς ἐβουλεύσασθε, εἰπέ μοι, ταῦτ' ἔαν λέγωσιν, οὐ δι- 5
καιότερ' ἡμῶν ἐροῦσιν; ἔγωγ' οἶμαι.

107 Καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι νῆ Δί' εἰκότως
ἐφενაკίσθητε καὶ παρεκρούσθητε. εἰ γὰρ μὴδὲν εἴχετε τῶν
ἄλλων λογίσασθαι, μὴδ' ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν οἰοί τ' ἦτε ταῦτα
συνεῖναι, ἦν ἰδεῖν παράδειγμα Ὀλυνθίου τοῦτονσί, οἱ τί 10
πεποιηκότος αὐτοῖς Φιλίππου πῶς αὐτῷ χρώνται; ἐκεῖνος
ἐκείνοις Ποτειδαίαν οὐχὶ τηλικαῦτ' ἀπέδωκεν, ἥνικ' ἀποστερεῖν
οὐκέθ' οἷός τ' ἦν, ὥσπερ ὑμῖν Κερσοβλέπτης Χερρόνησον
ἀλλὰ πρὸς ὑμᾶς πολεμῶν χρήματα πόλλ' ἀναλώσας, ἐλὼν
καὶ δυνηθεὶς ἂν αὐτὸς ἔχειν, εἴπερ ἐβουλήθη, παρέδωκεν καὶ 15

108 οὐδ' ἐπεχείρησεν ἄλλο ποιεῖν οὐδέν. ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνοι,
τέως μὲν ἐώρων αὐτὸν τηλικούτον ἡλίκος ὢν πιστὸς ὑπῆρχεν,
σύμμαχοί τ' ἦσαν καὶ δι' ἐκεῖνον ἡμῖν ἐπολέμουν, ἐπειδὴ δ'
εἶδον μείζω τῆς πρὸς αὐτοὺς πίστεως γιγνόμενον, τοσοῦτ'
ἀπέχουσι τοῦ ψηφίσασθαι, ἔαν τις ἀποκτείνῃ τινὰ τῶν ἐκείνῳ 20
συγκατεσκευακότων τὴν ἀρχήν, ἐκ τῶν ἑαυτῶν συμμάχων

109 ἀγώγιμον εἶναι, ὥσθ' ὑμᾶς, οὓς ἴσασι ἀπάντων ἀνθρώπων
ἥδιον εἶναι καὶ τοὺς ἐκείνου φίλους καὶ αὐτὸν τὸν Φίλιππον
ἀποκτείναντας, φίλους πεποιήνται, φασὶ δὲ καὶ συμμάχους
ποιήσεσθαι. εἴτ' Ὀλύνθιοι μὲν ἴσασι τὸ μέλλον προορᾶν, 25
ὑμεῖς δ' ὄντες Ἀθηναῖοι ταῦτόν τοῦτ' οὐχὶ ποιήσετε; ἀλλ'
αἰσχροὺς τοὺς (τῷ) περὶ πραγμάτων ἐπίστασθαι βουλεύσασθαι
δοκοῦντας προέχειν ἡττον Ὀλυνθίων τὸ συμφέρον εἰδότας

[657] ὀφθῆναι.

110 Ἀκούω τοίνυν αὐτὸν καὶ τοιοῦτόν τινα ἔρεῖν λόγον, οἷον 30

7 ἐνεστιν A   11 κέχρηται A   17 τέως codd.: ἕως Dindorf
τηλικοῦτον αὐτὸν A   καὶ ante πιστὸς add. SFYO: om. A
27 τοὺς τῷ H. Wolf: τοὺς codd.: τῷ Blass   28 προέχειν del.
Cobet, servato τοὺς   30 αὐτοὺς A

καὶ πρότερόν ποτ' Ἀριστόμαχος παρ' ἡμῖν ἐδημηγόρει, ὥς
οὐκ ἔστιν ὅπως ποτὲ Κερσοβλέπτης αἰρήσεται Χερρόνησον
ἀποστερεῖν ἐπιχειρῶν ἐχθρὸς ὑμῖν εἶναι· οἷδὲ γὰρ εἰ λάβοι
καὶ κατάσχοι, λυσιτελήσειν αὐτῷ. ἐκ μὲν γ' ἐκείνης οὐκ
5 ἔστιν ὑπὲρ τριάκοντα τάλανθ' ἢ πρόσδοδος μὴ πολεμουμένης,
εἰ πολεμήσεται δέ, οὐδὲ ἔν· ἐκ δὲ τῶν ἐμπορίων, ἃ τότε ἂν
κλεισθείη, πλεῖν ἢ διακόσια [τάλαντά ἐσθ' ἢ πρόσδοδος].
ὥστε τί βουλόμενος μικρὰ λαμβάνειν καὶ πολεμεῖν ἂν ἔλοιτο,
ἐξὸν τὰ πλείω καὶ φίλος εἶναι, θαυμάζειν φήσουσιν. ἐγὼ 111
10 δ' οὐκ ἀπορῶ μὲν εἰπεῖν πόλλ' ἃ μοι δοκεῖ μᾶλλον ἂν τις
ἰδὼν ἀπιστεῖν εἰκότως ἢ τοῦτοις πιστεῦν ἐκείνους ἔαν μέγαν
γίγνεσθαι· οὐ μὴν ἀλλ' ὁ μάλιστα πρόχειρον ἔχω, τοῦτ'
ἐρῶ. ἴστε δῆπου Φίλιππον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τουτονὶ
τὸν Μακεδόνα, ᾧ πολὺν δῆπου μᾶλλον ἐλυσιτέλει τὰς ἐξ
15 ἀπάσης Μακεδονίας προσόδους ἀδεῶς λαμβάνειν ἢ μετὰ
κινδύνων τὰς ἐξ Ἀμφιπόλεως, καὶ χρῆσθαι φίλοις αἰρετώ-
τερον ἢν αὐτῷ τοῖς πατρικοῖς ὑμῖν ἢ Θετταλοῖς, οἱ τὸν πατέρ'
αὐτοῦ ποτ' ἐξέβαλον. ἄνευ γὰρ τούτου κἀκεῖν' ἔστιν ἰδεῖν 112
ὑμεῖς μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδένα προϋδῶκατε πώποτε
20 τῶν φίλων, Θετταλοὶ δ' οὐδένα πώποθ' ὄντιν' οὔ. ἀλλ'
ὅμως οὕτως ἐχόντων τούτων μικρὰ λαμβάνειν καὶ τοὺς ἀπί-
στους φίλους καὶ τὸ κινδυνεύειν ἀντὶ τοῦ μετ' ἀσφαλείας
ζῆν ὁρᾶτε προηρημένον αὐτόν. τί δὴ ποτ' αἴτιον; οὐ γὰρ [658]
δὴ λόγον γε τὸ πρᾶγμ' οὕτωςι πρόχειρον ἔχει. ὅτι, ὧ 113
25 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυοῖν ἀγαθοῖν οἴτιον πᾶσιν ἀνθρώποις, τοῦ
μὲν ἡγουμένου καὶ μεγίστου πάντων, τοῦ εὐτυχεῖν, τοῦ δ'
ἐλάττωτος μὲν τούτου, τῶν δ' ἄλλων μεγίστου, τοῦ καλῶς
βουλευέσθαι, οὐχ ἅμ' ἢ κτήσις παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις,
οὐδ' ἔχει τῶν εὖ πραττόντων οὐδεὶς ὄρον οὐδὲ τελευτήν τῆς

6 πολεμήσετε ΥΟ οὐδὲ ἔν Blass: οὐδέν codd. 7 πλεῖν
Dindorf: πλέον codd., cf. xx 77 διακόσια SFYO: τριακόσια Α
τάλαντά . . . πρόσδοδος secl. Blass 8 λαμβάνων πολεμεῖν Α
9 πλείω . . . § 119 ἡδίκει Oxyrh. Pap. iii 113 13 ἃ ante ἄνδρες
add. vulg.: om. ΣΟ 23 ποτ' αἴτιον] ποτε τὸ αἴτιον F Pap.: ποτε
ταῖτιον Dobree, cf. ix 36 29 οὐδὲ] ἢ S solus

- τοῦ πλεονεκτεῖν ἐπιθυμίας· δι' ὅπερ πολλοὶ πολλάκις μει-
 114 ζόνων ἐπιθυμοῦντες τὰ παρόντ' ἀπώλεσαν. καὶ τί δεῖ
 Φίλιππον λέγειν ἢ τιν' ἄλλον; ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτὸς ὁ Κερσο-
 βλέπτου Κότυς, ἡνίκα μὲν στασιάζοι πρὸς τινας, πρέσβεις
 πέμπων ἅπαντα ποιεῖν ἑτοιμος ἦν, καὶ τότε ἡσθάνετο ὡς
 ἀλυσιτελὲς τὸ τῇ πόλει πολεμεῖν· ἐπειδὴ δ' ὑφ' αὐτῷ τὴν
 Θράκην ἔχοι, κατελάμβανε τὰς πόλεις, ἡδίκηει, μεθύων ἐπαρ-
 115 ῳφει μάλιστα μὲν εἰς αὐτόν, εἴτα καὶ εἰς ἡμᾶς, τὴν χώραν
 ἐποιεῖθ' ἑαυτοῦ, τὸ πρᾶγμ' ἀμήχανον ἦν. τῶν γὰρ ὑπὲρ τοῦ
 πλεονεκτεῖν ἐπιχειρούντων οἷς οὐ χρὴ οὐ τὰ δυσχερέσταθ' 10
 ἕκαστος εἴωθε λογιζέσθαι, ἀλλ' ἂ κατωρθώσας διαπράττεται.
 ἐγὼ δὲ δεῖν ὑμᾶς οἶμαι τοῦτον τὸν τρόπον βεβουλεύσθαι,
 ὅπως, ἂν μὲν ἂ χρὴ περὶ ὑμῶν γινώσκη Κερσοβλέπτης,
 μηδὲν ὑφ' ὑμῶν ἀδικήσεται, ἂν δ' ἀλόγως ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ,
 μὴ μείζων ἔσται τοῦ δίκην δοῦναι. ἀναγνώσομαι δ' ὑμῖν 15
 τὴν ἐπιστολὴν ἣν, ὅτ' ἀφειστήκει Μιλτοκύθης, Κότυς ἔπε-
 μψεν, καὶ ἦν [ὅτε] πᾶσαν ἔχων τὴν ἀρχὴν πέμψας Τιμομάχῳ
 τὰ χωρὶ' ὑμῶν ἐξείλεν.

- 116 Τοῦτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ παράδειγμ' ἑορακότες, ἂν 20
 ἐμοὶ πείθησθε, κακεῖν' εἰδότες, ὅτι Φίλιππος, ὅτε μὲν Ἀμφί-
 πολιν ἐπολιόρκει, ἵν' ὑμῖν παραδῶ πολιορκεῖν ἔφη, ἐπειδὴ
 δ' ἔλαβεν, καὶ Ποτεῖδαιαν προσαφείλετο, ἐκεῖνην τὴν πίστιν
 βουλήσεσθ' ἔχειν, ἣν περ φασὶ πρὸς Λακεδαιμονίους ποτ'
 117 εἰπεῖν Φιλοκράτην τὸν Ἐφιάλτου. καὶ γὰρ ἐκεῖνόν φασιν, 25
 ἐξαπατώντων τι τῶν Λακεδαιμονίων καὶ προτεινόντων πίστιν

5 πέμπων πρὸς ἡμᾶς A 7 ἔχοι S vulg. Pap. corr. : ἔχει O :
 εἶχε(ν) Pap. H. Wolf 9 ἑαυτοῦ] ὑφ' ἑαυτῷ A 14 μηδὲν om. S¹
 ἀδικηθήσεται F Y O ἀδικεῖν secl. Rosenberg 17 ὅτε del. Reiske
 19 ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ Reiske : ΕΠΙΣΤΟΛΗ codd. 21 ante πείθησθε add.
 μὴ S F O (punctis notatum in F O) : μὲν B : om. A πείθησθε S¹ (ut
 videtur) A Y, cf. § 117 χρῆσθε : πεισθῆτε vulg. Pap. : πίθησθε Cobet,
 cf. § 143 25 Φιλοκράτην S Y O Pap. corr. : Ἰφικράτην vulg. Pap.
 Ἐφιάλτου] του in rasura S ; post hoc vocabulum tres vel quattuor
 litterae erasae φασιν secl. Rosenberg

ἤντινα βούλεται λαμβάνειν, εἰπεῖν ὅτι πίστιν ἂν οἴεται
γενέσθαι μόνην, εἰ δείξειαν ὅπως, ἂν ἀδικεῖν βούλωνται,
μὴ δυνήσονται, ἐπεὶ ὅτι γ' αἰὲς βουλήσονται εὖ εἰδέναι· ἔως
ἂν οὖν δύνωνται, πίστιν οὐκ εἶναι. ταύτην, ἂν ἐμοὶ χρήσθε
5 συμβούλῳ, φυλάξετε τὴν πίστιν πρὸς τοῦτον τὸν Θράκα,
καὶ μὴ βουλήσεσθ' εἰδέναι τιν' ἂν, εἰ πάσης ἄρξῃε Θράκης,
πρὸς ὑμᾶς σχοίῃ γνώμην.

Ὅτι τοίνυν ὅλως οὐδ' ὑγιαίνοντων ἐστὶν ἀνθρώπων 118
τοιαῦτα γράφειν ψηφίσματα καὶ διδόναι τισὶ τοιαύτας δω-
10 ρειάς, καὶ τοῦτ' ἐκ πολλῶν ῥάδιον γινῶναι. ἴστε γὰρ δήπου
πάντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὁμοίως ἐμοί, ὅτι τὸν
Κότυν ποτ' ἐκείνον ἐποιήσασθε πολίτην, δηλὸν ὡς κατ'
ἐκείνον τὸν χρόνον εὖνουν ἡγούμενοι. καὶ μὴν καὶ χρυσοῖς
στεφάνοις ἐστεφανοῦτε, οὐκ ἄν, εἴ γ' ἐχθρὸν ἡγείσθε. ἀλλ' 119
15 ὅμως, ἐπειδὴ πονηρὸς καὶ θεοῖς ἐχθρὸς ἦν καὶ μεγάλ' ὑμᾶς
ἠδίκηι, τοὺς ἀποκτείναντας ἐκείνον Πύθωνα καὶ Ἡρακλείδην,
τοὺς Αἰνίους, πολίτας ἐποιήσασθ' ὡς εὐεργέτας καὶ χρυσοῖς
στεφάνοις ἐστεφανώσατε. εἰ δὴ τότε, ὅθ' ὑμῖν οἰκείως
ἔχειν ὁ Κότυς ἐδόκει, ἔγραφέ τις, ἂν τις ἀποκτείνῃ Κότυν,
20 ἔκδοτον αὐτὸν εἶναι, πότερ' ἐξέδοτ' ἂν τὸν Πύθωνα καὶ τὸν [660]
ἀδελφόν, ἢ παρὰ τὸ ψήφισμα τοῦτο πολίτας ἐποιείσθε καὶ
ὡς εὐεργέτας ἐτιμᾶτε; τί δ'; Ἀλέξανδρον ἐκείνον τὸν Θετ- 120
ταλόν, ἡνίκ' εἶχε μὲν αἰχμάλωτον δήσας Πελοπίδαν, ἐχθρὸς
δ' ὡς οὐδεὶς ἦν Θηβαίοις, ὑμῖν δ' οἰκείως διέκειθ' οὕτως
25 ὥστε παρ' ὑμῶν στρατηγὸν αἰτεῖν, ἐβοηθεῖτε δ' αὐτῷ καὶ
πάντ' ἦν Ἀλέξανδρος, πρὸς Διὸς εἴ τις ἔγραψεν, ἂν τις
ἀποκτείνῃ Ἀλέξανδρον, ἀγώγιμον εἶναι, ἅρ' ἂν ὦν μετὰ
ταῦθ' ὕβρισεν καὶ προὑπηλάκισεν ἀσφαλὲς ἦν τῷ παρ' αὐτοῦ
δίκην πειρᾶσθαι λαβεῖν; τί δὲ τᾶλλα λέγοι τις ἄν; ἀλλ' 121

3-4 ἔως . . . εἶναι secl. Dobree, recte puto 5 τουτονι Λ
6 βουλήσεσθε codd., cf. Lysias xxix 13: βουλη[σθ]ε Pap.: βούλεσθε
Bekker ἄρξας S γρ.: recepit Blass deleto εἰ 8 ἀνθρώπων secl.
Blass, cf. § 122 13 καὶ φίλον post ἡγούμενοι add. vulg. Pap.: om.
S solus et Pap. corr. 20 εἶναι om. S¹ πότερα Λ: πότερον S
vulg.

- ὁ μάλιστα δοκῶν νῦν ἡμῖν ἐχθρὸς εἶναι Φίλιππος οὔτοσί,
 εἰ τότε, ὅτ' Ἀργαῖον κατὰγοντας λαβὼν τῶν ἡμετέρων τινας
 πολιτῶν ἀφῆκε μὲν αὐτούς, ἀπέδωκε δὲ πάνθ' ὅσ' ἀπώλεσαν
 αὐτοῖς, πέμψας δὲ γράμματα' ἐπηγγέλλεθ' ἔτοιμος εἶναι συμ-
 μαχίαν ποιεῖσθαι καὶ τὴν πατρικὴν φιλίαν ἀνανεοῦσθαι, εἰ 5
 τότ' ἡξίωσε τυχεῖν τούτων καὶ τις ἔγραψε τῶν ἀφεθέντων
 ὑπ' αὐτοῦ, ἐὰν τις ἀποκτείνῃ Φίλιππον, ἀγώγιμον εἶναι,
 122 καλήν γ' ὕβριν ἡμεν ἂν ὑβρισμένοι. ἀρά γ' ὁράτε καὶ
 καταμανθάνετ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐφ' ἐκάστου τούτων
 ἡλικίην ἂν ὠφληκότες ἦτε παράνοιαν, εἴ τι τοιοῦτον ἐτυ- 10
 γχάνετ' ἐψηφισμένοι; ἔστι γὰρ οὐχ ὑγίαιόντων, οἶμαι, ἀν-
 θρώπων, οὐθ' ὅταν τιν' ὑπειλήφωσι φίλον, οὕτω πιστεύειν
 ὥστε, ἂν ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ, τὸ ἀμύνεσθαι σφῶν αὐτῶν
 ἀφελέσθαι, οὐθ' ὅταν ἐχθρόν τιν' ἡγῶνται, οὕτως αὖ μισεῖν
 ὥστε, ἂν πανσάμενος βούληται φίλος εἶναι, τὸ ποιεῖν ἐξεῖναι 15
 ταῦτα κωλύσαι· ἀλλ' ἄχρι τούτου καὶ φιλεῖν, οἶμαι, χρὴ καὶ
 [661] μισεῖν, μηδετέρου τὸν καιρὸν ὑπερβάλλοντας.
- 123 Οὐ τοίνυν ἔγωγ' οὐδ' ἐκεῖν' ἰδεῖν δύναμαι, ὥς οὐχὶ πάντες
 ἄνθρωποι τούτων ἀξιώσουσι τυχεῖν, ὅσοις πέρ ἐστι καὶ
 ἥτισον εὐεργεσίας πρόφασις πρὸς ὑμᾶς, εἰ Χαριδῆμω δώ- 20
 σετε, οἶον, εἰ βούλεσθε, Σίμων, Βιάνωρ, Ἀθηνόδωρος, ἄλλοι
 μυρίοι. εἰ μὲν τοίνυν πᾶσι ψηφιοῦμεθα ταῦτα, λήσομεν,
 ὥς ἔοικε, μισθοφόρων ἔργον ἀνθρώπων ποιοῦντες τὴν ἐκά-
 στου σωτηρίαν τούτων δορυφοροῦντες· εἰ δὲ τῷ μὲν, τοῖς
 124 δ' οὐ, δικαίως ἐγκαλοῦσιν οἱ μὴ τυχόντες. φέρ', ἐὰν δὲ δὴ 25
 καὶ Μενέστρατος ἡμᾶς ὁ Ἑρετριεὺς ἀξιοῖ ταῦτα καὶ αὐτῷ
 ψηφίσασθαι, ἢ Φάνλλος ὁ Φωκεὺς ἢ τις ἄλλος δυνάστης
 (πολλοῖς δὲ δήπου διὰ καιροῦς τινας πολλάκις φίλοι γιγνό-
 μεθα), πότερον ψηφιοῦμεθα πᾶσιν ἢ οὐ; ψηφιοῦμεθα νῇ

10 παρανομίαν ὠφληκότες ἦτε A

οἶμαι A: οἶμαι Blass, cf. § 118

A

22 ταῦτα AF: ταυτα S: ταῦτά al.

25 ἐγκαλοῦσιν Cobet: ἐγκαλέσουσιν codd.

11 οἶμαι ἀνθρώπων] ἀνδρῶν

13 ἀμύνεσθαι A

19 ὁπόσοις

24 τῷ] τοῖς A

Δία. καὶ τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλόν, εἰ τῶν Ἑλλήνων ἐπ' ἐλευθερίᾳ προεστάναι φάσκοντες τοὺς ἰδίᾳ δυνάμεις ἐπὶ τοῖς πλήθεσι κεκτημένους δορυφοροῦντες φανούμεθα; εἰ γὰρ ἐστὶ τῷ δοτέον τι τοιοῦτον, ὥς ἔγωγ' οὐ φημι, 125
 5 πρῶτον μὲν τῷ μηδὲν ἡδίκηκότι πώποτε, δεύτερον δὲ μηδ' ἂν ἀδικεῖν βούληται δυνησομένῳ, ἔπειθ' ὥς ἀληθῶς ὅστις ἅπασιν ἀνθρώποις ἔσται φανερός ὑπὲρ τοῦ μή <τι> παθεῖν ταῦθ' εὐρισκόμενος, καὶ οὐκ ἐπὶ τῷ ποιεῖν μετ' ἀδείας ἐτέρους κακῶς, τούτῳ δοτέον. ὅτι μὲν τοίνυν ὁ Χαρίδημος
 10 οὔτε τῶν ἀναμαρτήτων ἐστὶ πρὸς ὑμᾶς οὔτε τῶν ἵνα μή τι πάθῃ ταῦθ' εὐρισκομένων, ἔασω· ἀλλ' ὥς οἷδὲ πιστὸς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, ἀκούσατέ μου, καὶ σκοπεῖτε, ἂν ὑμῖν ὀρθῶς ἐξετάξω δοκῶ.

Ἐγὼ νομίζω, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσοι μὲν τῶν ἡμετέρων 126
 15 ἐθῶν καὶ νόμων ἐπιθυμηταὶ γενόμενοι πολῖται γενέσθαι [662]
 ἐσπούδασαν, ἅμα τ' αὐτοὺς ἂν τυγχάνειν τούτων καὶ παρ' ἡμῖν οἰκεῖν καὶ μετέχειν ὧν ἐπεθύμησαν· ὅσους δὲ τούτων μὲν μηδενὸς μήτ' ἐπιθυμία μήτε ζῆλος εἰσέρχεται, τὴν πλεονεξίαν δ' ἀγαπῶσιν ἣν διὰ τοῦ δοκεῖν ὑφ' ὑμῶν τιμᾶσθαι
 20 καρποῦνται, τούτους δ' οἶμαι, μᾶλλον δ' οἶδα σαφῶς, ὅταν ποτὲ μείζονος πλεονεξίας ἐτέρωθεν ἐλπίδ' ἴδωσιν, οὐδ' ὅτιοῦν ὑμῶν φροντίσαντας ἐκείνην θεραπεύσειν. οἷον, ἵν' εἰδῆτε 127
 καὶ ὑμεῖς πρὸς ὃ ταῦτ' ἐγὼ βλέπων λέγω, Πύθων οὔτοσί, ὅτε μὲν Κότυν εὐθύς ἀπεκτονῶς οὐκ ἀσφαλὲς ἡγεῖτ' ἀπελθεῖν
 25 ὅποι τύχοι, ἦλθεν ὥς ὑμᾶς καὶ πολιτείαν ᾗτησεν καὶ πάντων ἐποιήσατο πρῶτους ὑμᾶς, ἐπειδὴ δ' οἶεται τὰ Φιλίππου πράγματα συμφέρειν αὐτῷ μᾶλλον, οὐδ' ὅτιοῦν ὑμῶν φρον-

1 καλόν del. Cobet, cf. xx 118   4 post φανούμεθα add. ἐγὼ
 μὲν οὐκ ἔχω F Y O : ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ al., cf. § 137 : om. S solus
 5 δεύτερον δὲ del. Cobet   τῷ post δεύτερον δὲ add. ed. Paris. a.
 1570 : om. codd.   7 τι add. Markland   9 τούτῳ δοτέον del.
 Cobet   11 πάθῃ codd. : πάθωσι Reiske   12 ἔπειτα] ἅπαντα A
 16 ἐσπούδασαν post γενέσθαι vulg. : ante γενέσθαι S Y O   17 ὅσους
 S : ὅσοις cett.   20 prius δ' om. A F   22 ἡμῶν S F Y O
 24 τὸ post ἡγεῖτο add. S : om. cett.   26 ἐποιεῖτο A

- τίσας τὰ κείνου φρονεῖ. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, παρὰ τούτοις τοῖς ἐπὶ τῇ τοῦ πλεονεκτεῖν προ-
 αιρέσει ζῶσιν οὐδὲν οὔτε βέβαιον οὔθ' ὅσιον, ἀλλὰ δεῖ
 128 τούτων, ὅστις εὖ φρονεῖ, φυλαττόμενον περιεῖναι, μὴ προ-
 πιστεύσαντα κατηγορεῖν. εἰ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 5
 τοῦναντίον ἢ τὰ ληθὲς ὑπάρχει, θείημεν τὸν Χαριδῆμον αὐτὸν
 καὶ γεγενῆσθαι περὶ ἡμᾶς σπουδαῖον καὶ εἶναι καὶ ἔσεσθαι,
 καὶ μηδέποτ' ἄλλην γνώμην ἢ ταύτην σχήσειν, οὐδὲν μᾶλλον
 ἔχει καλῶς ταῦτ' αὐτῷ ψηφίσασθαι. εἰ μὲν γὰρ ἐπ' ἄλλο
 τι ταύτην τὴν ἄδειαν ἐλάμβανε, τὴν ἐκ τοῦ ψηφίσματος, 10
 ἢ τὰ Κερσοβλέπτου πράγματα, ἦττον ἂν ἦν δεινόν· νῦν
 δέ, ὑπὲρ οὗ καταχρήσεται τῇ διὰ τοῦ ψηφίσματος πλεο-
 [663] νεξία, οὐκ ἀξιόπιστον οὔθ' ἡμῖν οὔτ' ἐκείνῳ λογιζόμενος
 129 [αὐτὸν] εὐρίσκω. σκέψασθε δ' ὡς δικαίως ἕκαστ' ἐξετάζω,
 καὶ σφόδρα γ' εἰκότως δεδιώς. ἐγὼ σκοπῶ Κότυν, ὅτι 15
 κηδεστὴς ἦν Ἰφικράτει τὸν αὐτὸν τρόπον ὄνπερ Χαριδῆμῳ
 Κερσοβλέπτης, καὶ τὰ πεπραγμέν' ὀρῶ πολλῷ μείζονα καὶ
 χάριτος πλείονος ἄξι' ὑπὲρ Κότυος Ἰφικράτει ἢ ὑπὲρ Κερσο-
 130 βλέπτου Χαριδῆμῳ. σκεψώμεθα δ' οὕτωςί. ἵστε δήπον
 τοῦτ', ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι χαλκῆς εἰκόνης οὔσης παρ' ὑμῖν 20
 Ἰφικράτει καὶ σιτήσεως ἐν πρυτανείῳ καὶ δωρειῶν καὶ τιμῶν
 ἄλλων, δι' ἃς εὐδαίμων ἐκείνος ἦν, ὅμως ἐτόλμησεν ὑπὲρ
 τῶν Κότυος πραγμάτων ἐναντία τοῖς ὑμετέροις στρατηγοῖς
 ναυμαχεῖν, καὶ περὶ πλείονος ἐποιήσατο τὴν ἐκείνου σωτη-
 ρίαν ἢ τὰς ὑπαρχούσας ἑαυτῷ παρ' ὑμῖν τιμάς· καὶ εἰ μὴ 25
 μετριωτέραν ἔσχετε τὴν ὀργὴν ὑμεῖς τῆς ἐκείνου προπετείας,
 οὐδὲν ἂν αὐτὸν ἐκώλυεν ἀθλιώτατον ἀνθρώπων ἀπάντων
 131 εἶναι. ἀλλ' ὅμως ὁ Κότυς, ὑπ' ἐκείνου σωθεὶς καὶ λαβὼν
 ἔργῳ τῆς ἐκείνου φιλίας πείραν, ἐπειδὴ βεβαίως ἠγήσατο

6 ὑπάρχει] ἔχει A   14 αὐτὸν secl. Dobree   δικαιῶς S signo
 suprascripto cui signum in margine respondet, sed nihil adnotatum
 est, me teste   20 ἄνδρες Ἀθηναῖοι S vulg. : ὧ Ἀθηναῖοι A (ut solet)
 25 παρ' ὑμῶν A   26 ὑμεῖς ἔσχετε τὴν ὀργὴν A   27 ἐκώλυεν
 S: ἐκώλυεν cett., cf. li 9   ἀνθρώπων ἀπάντων ἀθλιώτατον A

- σῶς εἶναι, οὐχ ὅπως ἀποδώσει χάριν ἐσπούδασεν αὐτῷ καὶ
 πρὸς ὑμᾶς δι' ἐκείνου τι φιλάνθρωπον ἔπραξεν, ἵνα συγ-
 γνώμης ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις τύχη, ἀλλὰ πᾶν τὸνναντίον
 ἡξίου μὲν αὐτὸν συμπολιορκεῖν τὰ λοιπὰ τῶν ὑμετέρων
 5 χωρίων, οὐκ ἐθέλοντος δ' ἐκείνου, λαβὼν αὐτὸς τήν τε 132
 βαρβαρικὴν δύναμιν καὶ τὴν ὑπ' ἐκείνου συνειλεγμένην,
 καὶ τὸν Χαριῖδημον τοῦτον προσμισθωσάμενος, προσέβαλλε
 τοῖς ὑμετέροις χωρίοις, καὶ εἰς τοῦτο κατέστησε τὸν Ἴφι- [664]
 κράτην ἀπορίας, ὥστ' ἀπελθόντ' εἰς Ἀντισσαν οἰκεῖν καὶ
 10 πάλιν εἰς Δρῦν, ἡγούμενον ὥς μὲν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν
 ἐλθεῖν, οὓς ὑστέρους ἐπεποίητο τοῦ Θρακὸς καὶ τοῦ βαρ-
 βάρου, παρ' ἐκείνῳ δ' οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι μένειν, ὃν οὕτως
 ὀλιγωροῦνθ' ἑώρα τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας. ἂν οὖν, ὦ ἄνδρες 133
 Ἀθηναῖοι, καὶ Κερσοβλέπτης ἐκ τῆς τῷ Χαριδήμῳ νῦν ἀδείας
 15 κατασκευαζομένης αὐξηθεὶς ὀλιγορῇ μὲν ἐκείνου, νεωτερίζῃ
 δέ τι καὶ κινήῃ πρὸς ὑμᾶς, ἐξαρκεῖ τοῦθ' ὑμῖν, ἐὰν Χαριῖδης
 ἐξαπατηθῇ, τὸν Θρακ' ἰσχυρὸν ἐφ' ὑμᾶς αὐτοὺς κατεσκευα-
 κέναι; ἐγὼ μὲν οὐκ ἄξιῶ. καὶ γὰρ ἐκεῖνο νομίζω δίκαιον,
 εἰ μὲν αἰσθάνεται ταῦτα καὶ προορᾷ Χαριῖδης, εἴθ' ὅπως
 20 τοιούτων ψηφισμάτων τεύξεται διαπράττεται, ὥς ἐπιβου- 134
 λεύοντι μὴ ἐπιτρέπειν αὐτῷ, εἰ δὲ λέληθεν αὐτόν, ὅσῳ
 μᾶλλον εὖνουν τις αὐτὸν ὑπέληφεν εἶναι, τοσοῦτῳ μᾶλλον
 προϋδέσθαι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ ἐκείνου. ἔστι γὰρ
 φίλων ἀγαθῶν οὐ τὰ τοιαῦτα χαρίζεσθαι τοῖς εὖνοις, ἐξ ὧν
 25 καὶ ἐκείνοις καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἔσται τις βλάβη, ἀλλ' ὁ μὲν
 ἂν μέλλῃ συνοίσειν ἀμφοῖν, συμπράττειν, ὁ δ' ἂν αὐτὸς
 ἄμεινον ἐκείνου προορᾷ, πρὸς τὸ καλῶς ἔχον τίθεσθαι καὶ
 μὴ τὴν ἤδη χάριν τοῦ μετὰ ταῦτα χρόνου παντὸς περὶ
 πλείονος ἡγεῖσθαι. οὐ τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνο λογιζόμενος δύ- 135
 30 ναμαι κατιδεῖν, ὥς, εἰ καὶ βάρβαρος καὶ ἄπιστος ὁ Κερσο-
 βλέπτης, ὅμως προνοηθεῖν γ' ἂν μὴ τὰ τηλικαῦτ' ἀδικῆσαι

I comma post αὐτῷ delevi
 7 προσέβαλλε post ὑμετέροις A
 cf. § 150, xix 280

καὶ codd.: οὐδὲ con. Reiske
 II alterum τοῦ secl. Cobet, sed

Χαρίδημον. ὅταν γὰρ πάλιν ἐξετάσω ἡλίκων Κότυς Ἴφικράτην ἀποστερήσειν μέλλων οὐδὲν ἐφρόντισεν, παντελῶς

[665] τούτῳ γ' οὐδὲν ἂν ἡγοῦμαι μελῆσαι τῶν ἀπολουμένων Χαρι-
 136 δήμῳ. ὁ μὲν γ' ἐκείνον τιμάς, σίτησιν, εἰκόνας, πατρίδ' ἢ
 ζῆλωτον αὐτὸν ἐποίησεν, ὀλίγου δέω λέγειν πάνθ' ὧν 5
 ἄνευ ζῆν οὐκ ἄξιον ἦν Ἴφικράτει, νομίζων ἀποστερήσειν
 οὐκ ἐπεστράφη· οὗτος δ' ὡς ἀληθῶς τίνος ἂν καὶ λόγον
 σχοίη μὴ [τίνος] Χαρίδημον ἀποστερήσῃ; οὐδ' ὅτιοῦν ἐστι
 γὰρ παρ' ὑμῖν αὐτῷ, οὐ παῖδες, οὐκ εἰκῶν, οὐ συγγενεῖς, οὐκ
 137 ἄλλ' οὐδέν. καὶ μὴν εἰ μήτε φύσει πιστὸς ὁ Κερσοβλέπτης, 10
 ἔκ τε τῶν γεγεννημένων πρότερον δικαίως ἄπιστος, μηδὲν
 τε τοιοῦτον ὑπάρχει τοῖς πράγμασιν δι' ὃ καὶ παρὰ γνώμην
 καὶ φύσιν προνοηθείη τι τοῦ Χαριδήμου, τίνος εἵνεχ' ἀπλῶς
 καὶ κομιδῇ τετυφωμένως οὕτως, ἃ βούλεται διαπράξασθαι,
 συλλάβωμεν αὐτῷ, καὶ ταῦτ' ἐφ' ἡμῖν ὄντα; ἐγὼ μὲν 15
 οὐχ ὀρώ.

138 Ὅτι τοίνυν ἄνευ τοῦ τοῖς πράγμασι μὴ συμφέρειν τὸ
 ψήφισμα, οὐδὲ πρὸς δόξαν συμφέρει τῇ πόλει τοιοῦτον
 οὐδὲν ἐψηφισμένη φαίνεσθαι, καὶ τοῦτο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς.
 εἰ μὲν γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πόλιν οἰκοῦντί τῳ καὶ 20
 νόμοις πολιτευομένῳ τὸ ψήφισμ' ἐγγράπτο, δεινὸν ὃν ἦττον
 ἂν ἦν αἰσχρόν· νῦν δὲ γέγραπται Χαριδήμῳ τῷ πόλιν μὲν
 οὐδ' ἦντιν οὖν οἰκοῦντι, Θρακὶ δ' ἀνθρώπῳ [βασιλεῖ] στρατη-
 γοῦντι καὶ διὰ τῆς ἐκείνου βασιλείας πολλοὺς ἀδικοῦντι.

139 ἵστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι πάντες οἱ ξιναγοῦντες οὗτοι πόλεις 25
 καταλαμβάνοντες Ἑλληνίδας ἄρχειν ζητοῦσιν, καὶ πάντων,
 ὅσοι περ νόμοις οἰκεῖν βούλονται τὴν αὐτῶν ὄντες ἐλεύ-
 θεροι, κοινοὶ περιέρχονται κατὰ πᾶσαν χώραν, εἰ δεῖ τὰληθὲς
 [666] εἰπεῖν, ἐχθροί. ἂρ' οὔν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλὸν ἢ

2 ἀποστερεῖν A   3 ἀπολουμένων S signo adnotationis supra ov
 scripto cui nihil respondet in margine   4 εἰκόνας σίτησιν A : εἰκόνα,
 σίτησιν Blass   7 ἀπεστράφη A   8 τίνος post μὴ add. codd. :
 del. Taylor   ἐστὶ γὰρ SF : γάρ ἐστι al.   15 γὰρ post μὲν add.
 A F : om S¹ al.   22 Χαριδήμῳ secl. Weil   23 βασιλεῖ secl.
 Cobet

πρέπον ὑμῖν τοῦ μὲν εἵνεκα τῆς ἑαυτοῦ πλεονεξίας ἐπιβου-
λεύσοντας οἷς ἂν τύχῃ τοιαύτην φυλακὴν ἐψηφισμένους
φαίνεσθαι, τοῖς δ' ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἐλευθερίας ἀμυνουμένοις
εἵργεσθαι τῆς ὑμετέρας συμμαχίας προειρηκέαι; ἐγὼ μὲν 140
5 οὐχ ὑπολαμβάνω τοῦτ' οὔτε καλῶς ἔχειν οὔθ' ὑμῶν ἀξίως.
πῶς γὰρ οὐκ αἰσχροὺν Λακεδαιμονίοις μὲν ἐγκαλεῖν ὅτι τοὺς
τὴν Ἀσίαν οἰκοῦντας Ἕλληνας ἔγραψαν ἐξεῖναι δρᾶσαι πᾶν
ὅ τι ἂν θέλῃ βασιλεύς, αὐτοὺς δ' ἐκδοῦναι καὶ τοὺς τὴν
Εὐρώπην οἰκοῦντας Κερσοβλέπτῃ καὶ πάντας ὅσων περ ἂν
10 οὔχται κρείττων Χαρίδῃμος ἔσεσθαι; οὐ γὰρ ἄλλο τι ποιεῖ
τὸ ψήφισμα τουτί, ὅτε τῷ μὲν ἐκείνου στρατηγῷ οὐ διήρηται
τί πρακτέον ἢ μή, πᾶσι δέ, ἂν τις ἀμύνηται, τοσοῦτος
ἐπὶ ῥηται φόβος.

Καὶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ γεγονός τι πρᾶγμα 141
15 φράσαι πρὸς ὑμᾶς βούλομαι, δι' οὗ μᾶλλον ἔθ' ὑμῖν γενή-
σεται δῆλον ὥς σφόδρα δεῖ λῦσαι τὸ ψήφισμα τουτί.
ὑμεῖς ἐποιήσασθ' ἔν τισι καιροῖς καὶ χρόνοις Ἀριοβαρζάνην
πολίτην καὶ δι' ἐκείνον Φιλίσκον, ὥσπερ νῦν διὰ Κερσοβλέ-
πτῃν Χαρίδῃμον. ὦν δ' ὅμοιος ἐκείνος τούτῳ τῇ προαιρέσει
20 τοῦ βίου, διὰ τῆς Ἀριοβαρζάνου δυνάμεως πόλεις κατελάμ-
βανεν Ἑλληνίδας, εἰς ἃς εἰσιὼν πολλὰ καὶ δειν' ἐποίει,
παῖδας ἐλευθέρους ἀδικῶν καὶ γυναικας ὑβρίζων, καὶ πάντα
ποιῶν ὅς' ἂν ἄνθρωπος ποιήσειεν ἄνευ νόμων καὶ τῶν ἐν
πολιτείᾳ καλῶν τεθραμμένος εἰς ἐξουσίαν ἐλθών. ἐν δὲ 142
25 Λαμφάκῳ τινὲς ἄνθρωποι γίγνονται δύο· Θερσαγόρας ὄνομ'
αὐτῶν θατέρῳ, τῷ δ' Ἐξήκεστος· οἱ παραπλήσια τοῖς παρ'
ἡμῖν γνόντες περὶ τῶν τυράννων ἀποκτινύασι τὸν Φιλίσκον [667]

3 ἀμυνουμένοις Cobet: ἀμυνομένοις codd. 8 θέλῃ] βούλεται
al.: βούληται Aristid. i 618 v ἐκδεδωκέαι A 10 ἔσεσθαι
Χαρίδῃμος A 11 τὸ ψήφισμα ποιεῖ A τουτί] ἢ τοῦτο A ὅτε
vulg. S corr.: οὐ γὰρ Y O: οὔτε S' ut videtur: om. A μὲν] μὲν
γὰρ A διήρηται A: διείρηται S vulg., cf. § 72 17 καὶ
χρόνοις om. A 21 δεινὰ ἔργα A 23 ἂν om. S A Y O, cf. xx
43, xxi 77, 79 26 αὐτῶν θατέρῳ, τῷ δ' A: αὐτῷ, θατέρῳ δ' S vulg.:
αὐτῶν (θατέρῳ), θατέρῳ δ' Herwerden 27 τὸν τύραννον S A F
τὸν om. A

δικαίως, τὴν αὐτῶν πατρίδ' οἰόμενοι δεῖν ἐλευθεροῦν. εἰ δὴ τῶν τόθ' ὑπὲρ Φιλίσκου λεγόντων, ὅτ' ἐμισθοδότηται μὲν τοῖς ἐν Περίνθῳ ξένοις, εἶχεν δ' ὅλον τὸν Ἑλλάσποντον, μέγιστος δ' ἦν τῶν ὑπάρχων, ἔγραψέ τις ὥσπερ οὗτος νυνί, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Φιλίσκον, ἀγώγιμον αὐτὸν ἐκ τῶν συμ- 5 μάχων εἶναι, πρὸς Διὸς θεάσασθ' εἰς ὅσην αἰσχύνῃν ἂν ἡ πόλις ἡμῶν ἐληλύθει. ἦκε μὲν γὰρ ὁ Θερσαγόρας καὶ ὁ Ἐξήκεστος εἰς Λέσβον καὶ ὥκουν ἐκεῖ· εἰ δ' ἐφήπτετό τις τῶν Φιλίσκου φίλων ἢ παίδων, ἐξεδίδοντ' ἂν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ψηφίσματος. πῶς οὖν οὐκ αἰσχρὸν καὶ δεινὸν ἂν ἦτε πε- 10 ποιηκότες, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τοὺς μὲν παρ' ὑμῖν τοιοῦτό τι πράξαντας χαλκοὺς ἰστάντες καὶ ταῖς μεγίσταις δωρεαῖς τιμῶντες ἐφαίνεσθε, τοὺς δ' ἐτέρωθί που τὴν αὐτὴν τούτοις διάνοιαν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν πατρίδος ἔχοντας ἐκδότους εἶναι κατεψηφισμένοι; τοῦτο τοῖνυν ἐπ' ἐκείνου μέν, εὖ ποιοῦν, 15 οὐ συνέβη φενακισθεῖσιν ὑμῖν αἰσχύνῃν ὀφλεῖν· ἐπὶ τούτου δέ, ἂν ἐμοὶ πίθησθε, φυλάξεσθε. μὴ γὰρ ὠρισμένου μηδενός, ἀλλ' ἀπλῶς ἅν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον· γεγραμμένον, τάχ' ἂν, εἰ τύχοι, καὶ τοιοῦτό τι συμβαίῃ.

144 Βούλομαι τοῖνυν ἤδη καὶ τὰ πεπραγμέν' ἐξετάσαι τῷ 20 Χαριδήμῳ διὰ βραχέων, καὶ δεῖξαι τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀναιδείας τῶν ἐπαινούντων αὐτόν. ἐν δ' ὑμῖν ἐκεῖν' ὑπισχνοῦμαι, καὶ μου μηδεὶς ἀχθεσθῇ τῇ ὑποσχέσει· οὐ μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω τῆς φυλακῆς οὐκ ἄξιον ἦν γέγραφ' οὗτος, ἀλλὰ καὶ δίκην δόντ' ἂν δικαίως τὴν μεγίστην, εἴπερ οἱ κακόνι 25

[668] καὶ φενακίζοντες ὑμᾶς καὶ διὰ παντὸς ἐναντία πράττοντες 145 κολλάζουσιντ' ἂν δικαίως. ἴσως δέ τιςιν λογιζομένοις ὑμῶν

2 Φιλίσκου codd.: Ἀριοβαρζάνου Weil 6 ἂν αἰσχύνῃν A
7 ὑμῶν SFYO 9 ἐξεδίδοντο Seager: ἐξεδίδοτο codd.: ἐξεδέ-
δοτο Cobet: ἐξεδίδοντο Weil ἡμετέρου SAFY 11 τι
om. YO 13 φαίνεσθε SY που τὴν (non του τὴν) sine
correctura S, me teste 15 κατεψηφίζεσθε A ποιούσιν Richards
16 αἰσχυνῇν ὀφλεῖν fort. secludendum 17 πίθησθε Cobet: πείθησθε
S vulg.: πεισθήτε A, cf. § 116 23 γὰρ post μόνον add. A: om.
SFYO¹

ὅτι πρῶτον μὲν πολίτης γέγον' ἄνθρωπος, εἶτα πάλιν χρυσοῖς
 στεφάνοις ὡς εὐεργέτης ἐστεφάνωται, θαυμάζειν ἐπελήλυθεν
 εἰ τὰ τηλικαῦθ' οὕτως ἐξηπάτησθε ῥαδίως. εὖ τοίνυν ἴστ',
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐξηπάτησθε. καὶ δι' ἃ γ' εἰκότως
 5 τοῦτο πεπόνθατε, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς φράσω. ὅτι, ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, πολλὰ γινώσκοντες ὀρθῶς ὑμεῖς οὐ διὰ τέλους
 αὐτοῖς χρῆσθε. οἶον τί λέγω; εἴ τις ὑμᾶς ἔροιτο τί πονηρό- 146
 τaton νομίζετε τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων ἐθνῶν, οὔτε τοὺς
 γεωργοὺς οὔτε τοὺς ἐμπόρους οὔτε τοὺς ἐκ τῶν ἀργυρείων
 10 οὔτε τῶν τοιούτων οὐδὲν ἂν εἴποιτε, ἀλλ' εἰ τοὺς ἐπὶ μισθῷ
 λέγειν καὶ γράφειν εἰωθότας εἴποι τις, εὖ οἶδ' ὅτι συμφήσαιτ'
 ἂν ἅπαντες. μέχρι μὲν δὴ τούτου καλῶς ἐγνώκατε, ἔπειτ'
 οὐκέτ' ὀρθῶς τὸ λοιπόν. οὗς γὰρ αὐτοὶ πονηροτάτους νομί- 147
 ζετε πάντων, τούτοις περὶ τοῦ ποῖόν τιν' ἕκαστον χρῆ
 15 νομίζειν πεπιστεύκατε· οἱ δ' ὅν ἂν αὐτοῖς λυσιστελῇ, καὶ
 χρηστὸν καὶ πονηρὸν εἶναί φασιν, οὐχ ὅν ἂν ἡ δίκαιον καὶ
 ἀληθές. ὅπερ πεποιήκασιν τὸν Χαρίδημον τοῦτον οἱ ῥήτορες
 πάντα τὸν χρόνον, ὡς καὶ ὑμεῖς ὁμολογήσετε, ἐπειδὴν
 ἀκούσητέ μου τὰ πεπραγμέν' αὐτῷ.
 20 Ὅσα μὲν δὴ στρατιώτης ὢν ἐν σφενδονήτου καὶ ψιλῶ 148
 μέρει τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἐναντί' ἐστράτευται τῇ πόλει, οὐ τίθημ'
 ἐν ἀδικήματος μέρει, οὐδ' ὅτι ληστικόν ποτε πλοῖον ἔχων
 ἐλήζετο τοὺς ὑμετέρους συμμαχοὺς, ἀλλ' ἐὼ ταῦτα. διὰ τί;
 ὅτι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αἱ ἀναγκαῖαι χρεῖαι τοὺς τοῦ τί
 25 πρακτέον ἢ μὴ λογισμοὺς ἀναιροῦσιν ἅπαιτας, ὥστ' οὐ πᾶν [669]
 ταῦτ' ἀκριβολογεῖσθαι δεῖ τὸν δικαίως ἐξετάζοντα. ἀλλ' ὅθεν
 ἀρξάμενος ξειναγῶν ἤδη καὶ τιμῶν ἄρχων στρατιωτῶν κακῶς
 ὑμᾶς ἐποίει, ταῦτ' ἀκούσατέ μου. οὗτος ἐν μὲν ἀπάντων 149
 πρῶτοι, μισθωθεὶς ὑπ' Ἰφικράτους καὶ πλεῖν ἢ τρί' ἔτη

1 ἄνθρωπος Bekker: ἄνθρωπος codd.

5 φράσω πρὸς ὑμᾶς A

7 ἔροιτο ὑμᾶς A

4 ἃ γ' ἄττ' Cobet

8 ἐθνῶν codd. et

Harpor. s. v. ἔθνος: ἔθνος Cobet

9 γεωργοῦντας A

13 αὐτοῖς

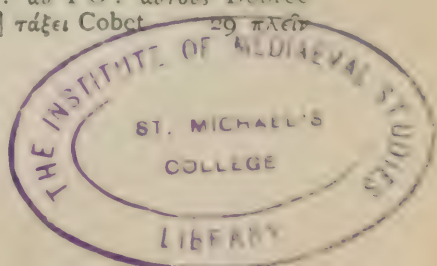
vulg.: om. S¹: ὑμεῖς αὐτοὶ S corr. m. ant.: αὐ Y O: αὐτοὺς Dobree

15 καὶ πονηρὸν καὶ χρηστὸν A

21 μέρει] τάξει Cobet

29 πλεῖν

Dindorf: πλεῖον vulg., cf. § 110

μισθοφορήσας παρ' ἐκείνῳ, ἐπειδὴ τὸν μὲν Ἴφικράτην ἀπο-
στράτηγον ἐποιήσατε, Τιμόθεον δ' ἐπ' Ἀμφίπολιν καὶ
Χερρόνησον ἐξεπέμψατε στρατηγόν, πρῶτον μὲν τοὺς Ἀμφι-
πολιτῶν ὁμήρους, οὓς παρ' Ἀρπάλου λαβὼν Ἴφικράτης ἔδωκε
φυλάττειν αὐτῷ, ψηφισαμένων ὑμῶν ὡς ὑμᾶς κομίσαι παρέ- 5
δωκεν Ἀμφιπολίταις· καὶ τοῦ μὴ λαβεῖν Ἀμφίπολιν τοῦτ'
ἐμποδὼν κατέστη. δεύτερον δέ, μισθουμένου Τιμοθέου πάλιν
αὐτὸν καὶ τὸ στράτευμα, τούτῳ μὲν οὐ μισθοῖ, πρὸς δὲ Κότυν
πλέων ῥχετ' ἔχων τὰς ὑμετέρας τριακοντόρους, ὃν ἀκριβῶς
150 ἦδει τῶν ὄντων ἀνθρώπων ἐχθρόταθ' ὑμῖν διακείμενον. καὶ 10
μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ τὸν πρὸς Ἀμφίπολιν πόλεμον πρότερον
πολεμεῖν εἴλετο Τιμόθεος τοῦ πρὸς Χερρόνησον, καὶ οὐδὲν
εἶχε ποιεῖν ὑμᾶς ἐκεῖ κακόν, μισθοῖ πάλιν αὐτὸν Ὀλυνθίοις
τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς καὶ τοῖς ἔχουσιν Ἀμφίπολιν κατ'
ἐκείνουν τὸν χρόνον. καὶ πλέων ἐκείσε, ἐκ Καρδίας ἀναχθεῖς, 15
ἵνα τὰναντία τῇ πόλει πολεμῇ, ὑπὸ τῶν ἡμετέρων τριήρων
ἑάλω. διὰ τὸν παρόντα δὲ καιρὸν καὶ τὸ δεῖν ξένων ἐπὶ τὸν
πόλεμον τὸν ἐπ' Ἀμφίπολιν, ἀντὶ τοῦ δίκην δοῦναι ὅτι οὐκ
ἀπεδεδώκει τοὺς ὁμήρους καὶ διότι πρὸς Κότυν ἐχθρὸν ὄνθ'
[670] ὑμῖν ἡυτομόλησεν ἔχων τὰς τριακοντόρους, πίστεις δοὺς καὶ 20
151 λαβὼν ἐστράτευσεν μεθ' ὑμῶν. ὦν δ' ἐκείνουν δίκαιον ἦν
χάριν ὑμῖν ἔχειν οὐκ ἀπολωλότα, τοῦτο παθόντ' ἂν δικαίως,
ἀντὶ τούτων ὡς ὀφείλουσ' ἡ πόλις αὐτῷ στεφάνους καὶ
πολιτεῖαν καὶ ἅ πάντες ἐπίστασθε δέδωκεν. καὶ ὅτι ταῦτ'
ἀληθὴ λέγω, τό τε ψήφισμ' ἀνάγνωθί μοι τὸ περὶ τῶν 25
ὁμήρων, καὶ τὴν Ἴφικράτους ἐπιστολὴν καὶ τὴν Τιμοθέου,
καὶ μετὰ ταῦτα τὴν μαρτυρίαν ταυτηνί· ὄψεσθε γὰρ οὐ
λόγους οὐδ' αἰτίαν, ἀλλ' ἀλήθειαν οὖσαν ὦν λέγω. λέγε.

7 ἐμπόδιον A

10 τῶν ὄντων] πάντων A

12 προείλετο A F

14 καὶ secl. Cobet

17 δεῖσθαι A S γρ.

18 ὅτι] διότι A F O

19 ἀπέδωκε A

21 ὦν δ' . . . ἦν] ὦν οὖν ἦν δίκαιον ἐκείνουν S γρ.

23 ἀντὶ τούτων om. A

24 ἅ πάντες] ἅπανθ' ὅσα A

28 λόγον A

αἰτίαν S Y O : αἰτίας vulg.

post λέγε add. τὴν μαρτυρίαν S Y O :

τὴν ἐπιστολὴν vulg. : del. Reiske

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

"Οτι μὲν τοίνυν καὶ τὸ πρῶτον, οὗ πολεμεῖν ὑμῖν ᾤετο, 152
 ἐκεῖσ' ἐμίσθωσεν αὐτὸν πολλαχόσ' ἄλλοσε μισθῶσαι παρόν,
 καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς οὐδὲν ἐκεῖ κακὸν εἶχε ποιεῖν ὑμᾶς, ἔπλει
 5 δεῦρο πάλιν οὗ τάναντί' ἔμελλε πράξειν τῇ πόλει, καὶ τοῦ μὴ
 λαβεῖν Ἀμφίπολιν πάντων οὗτος αἰτιώτατός ἐστιν, ἀκηκόατ'
 ἐκ τῆς ἐπιστολῆς καὶ τῆς μαρτυρίας. καὶ τὰ μὲν πρῶτα
 τοιαῦτ' ἐστὶν τῶν ἔργων τῶν Χαριδῆμον, μετὰ ταῦτα δ' ἄλλα
 θεάσασθε. χρόνου γὰρ διελθόντος καὶ τοῦ πολέμου πρὸς 153
 10 Κότυν ὄντος ἤδη, πέμπει πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολήν (μᾶλλον δ'
 οὐχὶ πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς Κηφισόδοτον· οὕτω σφύδρ' ὑπ'
 αὐτοῦ γε οὐδ' ἂν ἐξαπατηθῆναι τὴν πόλιν ἠγάετο, συνειδὼς ἃ
 πεποίηκεν) ἐν ᾗ Χερρόνησον ὑπέσχετο τῇ πόλει κομιεῖσθαι,
 πάντα τούτοις τάναντί' ἐγνωκὼς ποιεῖν. δεῖ δ' ὑμᾶς τὸ
 15 πρᾶγμ' οἶον ἦν τὸ περὶ τὴν ἐπιστολήν ἀκοῦσαι (καὶ γὰρ ἐστὶ
 βραχύ) καὶ θεωρῆσαι τὸν τρόπον τὰνθρώπου, ὡς ὑμῖν ἀπ' [671]
 ἀρχῆς κέχρηται. ἐκεῖνος ὡς ἀπόμισθος γίγνεται παρὰ τοῦ 154
 Τιμοθέου τότε, ἀπ' Ἀμφιπόλεως ἀναχωρῶν, διαβὰς εἰς τὴν
 Ἀσίαν, διὰ τὴν σύλληψιν τὴν Ἀρταβάζω συμβᾶσαν τόθ'
 20 ὑπ' Αὐτοφραδάτου μισθοῖ τὸ στράτευμα καὶ αὐτὸν τοῖς Ἀρτα-
 βάζου κηδεσταῖς, λαβὼν δὲ πίστει καὶ δούς, ὀλιγορήσας τῶν
 ὄρκων καὶ παραβὰς αὐτούς, ἀφυλάκτων ὄντων ὡς ἂν πρὸς
 φίλον τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, καταλαμβάνει Σκῆψιν καὶ Κεβρήνα
 καὶ Ἰλιον αὐτῶν. ἐγκρατὴς δὲ τούτων γεινόμενος τῶν χωρίων 155
 25 πρᾶγμ' ἔπαθεν τοιοῦτον οἶον οὐχ ὅτι στρατηγὸς ἂν [ἡγνότησέ]
 τις εἶναι φάσκων, ἀλλ' οὐδ' ὁ τυχὼν ἄνθρωπος. οὐδ' ὅτιοῦν

1 ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ Reiske : ΕΠΙΣΤΟΛΗ codd. 2 πολεμήσειν AF
 corr. 6 πάντων om. A 7 καὶ τοῦ ψηφίσματος post ἐπιστολῆς
 add. vulg. : om. S Y O 9 βραχέος ante διελθόντος add. A : post
 διελθόντος FO : om. S al. 11 οὐχί] οὐ A ὑφ' αὐτοῦ γε
 Dobree, Reiske, fort. recte 12 οὐδ' codd. : οὐκ vel οὐδαμῶς
 Dobree : οὐδὲν Weil 20 μισθοῖ vulg. : μισθοῦ S' : μισθοῦται S
 corr. Y O 22 καὶ παραβὰς αὐτούς secl. Herwerden 24 τοιῶτων
 ante γενόμενος A : post γενόμενος S vulg. 25 ἡγνότησε secl.
 Dobree

- γὰρ ἔχων χωρίον ἐπὶ θαλάττῃ, [οὐδ'] ὅθεν ἂν σιτοπομπίας
 ὑπόρρησε τοῖς στρατιώταις, οὐδ' αὖ σίτον ἔχων ἐν τοῖς
 χωρίοις, ὑπέμειν' ἐν τοῖς τείχεσιν καὶ οὐ διαρπάσας ᾤχετο,
 ἐπειδὴ γ' ἀδικεῖν ἔγνω. ὥς δὲ συλλέξας δύναμιν παρῆν ὁ
 Ἀρτάβαζος, ἀφειμένος παρὰ τοῦ Αὐτοφραδάτου, τῷ μὲν 5
 ὑπῆρχ' ἐπισιτισμὸς ἐκ τῆς ἄνωθεν Φρυγίας καὶ Λυδίας καὶ
 Παφλαγονίας οἰκείας οὔσης, τῷ δ' οὐδ' ὅτιοῦν ἄλλο πλὴν
 156 πολιορκία περιειστήκει. αἰσθόμενος δ' οὗ ἦν κακοῦ καὶ
 λογισμὸν λαβὼν ὅτι ληφθήσεται, κὰν μηδεὶν τῶν ἄλλων, τῷ
 γε λιμῷ, εἶδεν, εἴτε δὴ τινος εἰπόντος εἴτ' αὐτὸς συνείς, ὅτι 10
 σωτηρία μόνη γένοιτ' ἂν αὐτῷ ἥπερ ἅπαντας ἀνθρώπους
 σῶξαι. ἔστι δ' αὕτη τίς; ἡ ὑμετέρα, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 εἴτε χρὴ φιλανθρωπίαν λέγειν εἴθ' ὅ τι δῆποτε. γνοὺς δὲ
 τοῦτο πέμπει τὴν ἐπιστολὴν ὑμῖν, ἧς ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι,
 βουλόμενος διὰ τῆς ὑποσχέσεως τοῦ κομειῖσθαι Χερρόνησον 15
 [672] ὑμῖν, καὶ διὰ τοῦ τὸν Κηφισόδοτον δοκεῖν ἐχθρὸν ὄντα τοῦ
 Κότυος καὶ τοῦ Ἰφικράτους ταῦτα βούλεσθαι, τριήρων
 εὐπορήσας παρ' ὑμῶν ἀσφαλῶς ἐκ τῆς Ἀσίας ἀποδρᾶναι.
 157 τί δὴ συμβαίνει παραντά, ὅθεν ἐξηλέγχθη τὸ πρᾶγμ' ἐπ'
 αὐτοφώρῳ; ὁ Μένμων καὶ ὁ Μέντωρ, οἱ κηδεσταὶ τοῦ Ἀρτα- 20
 βάζου, ἄνθρωποι νέοι καὶ κεχρημένοι ἀπροσδοκίῳ εὐτυχία
 τῇ τοῦ Ἀρταβάζου κηδείᾳ, βουλόμενοι τῆς χώρας ἄρχειν
 εὐθὺς ἐν εἰρήνῃ καὶ τιμᾶσθαι καὶ μὴ πολεμεῖν μηδὲ κινδυνεύειν,
 πείθουσι τὸν Ἀρτάβαζον τοῦ μὲν τιμωρεῖσθαι τὸν
 Χαρίδημον ἀφέσθαι, ἀποστεῖλαι δ' ὑπόσπονδον, διδάσκοντες 25
 ὥς ὑμεῖς, κὰν ἐκεῖνος μὴ θέλῃ, διαβιβᾶτε καὶ οὐ δυνήσεται
 158 κωλύειν. ὥς δὲ τυγχάνει ταύτης τῆς ἀλόγου καὶ ἀπροσδο-
 κήτου σωτηρίας ὁ Χαρίδημος, διαβὰς εἰς τὴν Χερρόνησον

1 ἔχων ante χωρίον A : post χωρίον S vulg. οὐδ' secl. Cobet
 2 εὐπόρησε(ν) SF : εὐπορήσει YO : εὐπορήσειε A 6 ἄνω A
 19 φανερώς post ἐξηλέγχθη add. S solus ἐπ' αὐτοφώρῳ] signum
 adnotationis in S suprascriptum cui nihil respondet in margine;
 adscriptum olim vocabulum, φανερώς haud dubie, in textum transtulit
 librarius 25 ἀφέσθαι Cobet : ἀφεῖσθαι codd. καὶ μὴ πολεμεῖν
 post ἀφεῖσθαι add. SYO

ἐφ' αὐτοῦ διὰ τὰς σπονδάς, τοσούτου ἐδέησεν ἐπελθεῖν τῷ
 Κότυϊ, γεγραφὼς ὅτι οὐχ ὑπομενεῖ Κότυς αὐτὸν ἐπιόντα, ἢ
 τὴν Χερρόνησον ὅπως κομιεῖσθ' ὑμεῖς συμπράξαι, ὥστε πάλιν
 μισθώσας αὐτὸν τῷ Κότυϊ τὰ ὑπόλοιπα τῶν ὑμετέρων χωρίων
 5 Κριθώτην καὶ Ἑλαιοῦντ' ἐπολιόρκει. καὶ ὅτι ταῦτα, καὶ
 ἡνίκ' ἔτ' ἦν ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἔπεμπε πρὸς
 ὑμᾶς, ἐγνωκὼς ποιεῖν ἐφενάκιζεν ὑμᾶς, ἀπὸ τῆς διαβάσεως
 ἣν ἐποιήσατο γνώσεσθε· ἐκ γὰρ Ἀβύδου τῆς τὸν ἅπαντα
 χρόνον ὑμῖν ἐχθρᾶς καὶ ὅθεν ἦσαν οἱ Σηστὸν καταλαβόντες,
 10 εἰς Σηστὸν διέβαιναν, ἣν εἶχε Κότυς. καίτοι μὴ νομίζετε 159
 μήτ' ἂν τοὺς Ἀβυδηνοὺς αὐτὸν ὑποδέχεσθαι μήτ' ἂν τοὺς ἐν [673]
 τῇ Σηστῷ, τῆς ἐπιστολῆς ὑμῖν ἐκείνης πεπεμμένης, εἰ μὴ
 συνῆδσαν αὐτῷ φενακίζοντι τότε καὶ συνεξηπάτων αὐτοί,
 βουλόμενοι τοῦ μὲν διαβῆναι τὸ στράτευμ' ὑμᾶς παρέχειν
 15 τὴν ἀσφάλειαν, διαβάντος δέ, ὅπερ συνέβη δόντος Ἀρτα-
 βάζου τὴν ἄδειαν, αὐτοῖς ὑπάρξαι τὴν χρεῖαν. ὅτι τοῖνυν
 οὕτω ταῦτ' ἔχει, λέγε τὰς ἐπιστολάς, ἣν τ' ἔπεμψεν ἐκείνος
 καὶ τὰς παρὰ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐκ Χερρονήσου· γνώσεσθε
 γὰρ ἐκ τούτων ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει. λέγε.

20

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Ἐνθυμεῖσθ' ὅθεν οἱ διέβη, ἐξ Ἀβύδου εἰς Σηστόν. ἂρ' 160
 οὖν οἶεσθ' ἂν ὑποδέξασθαι τοὺς Ἀβυδηνοὺς ἢ τοὺς Σηστήους,
 εἰ μὴ συνεξηπάτων ὅτε τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔπεμπεν ἐπιστολήν;
 Λέγ' αὐτοῖς τὴν ἐπιστολὴν αὐτήν. καὶ θεωρεῖτ', ὦ
 25 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς ὑπερβολὰς ὧν αὐτὸς περὶ αὐτοῦ πρὸς

1 γ' post τοσούτου add. Blass coll. xix 48, haud scio an recte
 7 τάναντία ante ἐγνωκὼς add. A F 10 ἦν A S γρ.: ὃν S vulg.,
 cf. Stephanus Byzant. s. v. Σηστός 11 alterum ἂν τοὺς] αὐτοὺς
 Λ: αὐ τοὺς al. 12 τῇ marg. Lambini: τῷ codd. 14 παρασχεῖν Λ
 13 αὐτῷ ante φενακίζοντι Λ: post φενακίζοντι S vulg. 19 λέγε om. S Y O
 Λ 18 alterum τῶν om. S solus 20 ΕΠΙΣΤΟΛΗ S: ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ vulg. 21 οἱ om. S Y O 22 αὐτὸν
 post Ἀβυδηνοὺς add. vulg.: om. S A

ὑμᾶς ἔγραψεν ἐπαίνων, [καὶ] τὰ μὲν ὡς πεποίηκε λέγων, τὰ δ' ὑπισχνούμενος ποιήσειν. λέγει.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

161 Καλά γ', οὐ γάρ; ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ γεγραμμένα καὶ χάριτος πολλῆς ἄξια, εἴ γ' ἦν ἀληθῆ. νῦν δέ, ὅτε μὲν τῶν σπονδῶν οὐκ ᾔετο τεύξεσθαι, ταῦτ' ἔγραφ' ἐξαπατῶν· ἐπειδὴ δ' ἔτυχεν, λέγ' οἷ' ἐποίησεν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Οὐκοῦν τοῦ κομίσσθαι τὰπολωλότα χωρί' ὑποσχομένου [Χαριδήμου] διαβάντος φησὶν ὁ ἄρχων Κριθώτης περὶ τῶν 10 ὑπαρχόντων γεγενῆσθαι μείζους τῶν πρότερον τοὺς κινδύνους. λέγ' ἐξ ἐτέρας ἐπιστολῆς ἐπιδείξας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Λέγ' ἐξ ἐτέρας.

[674]

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

15

162 'Ορᾶθ' ὅτι πανταχόθεν τὸ πρᾶγμα μαρτυρεῖται, ὅτι διαβὰς οὐκ ἐπὶ τὸν Κότυν, ἀλλ' ἐφ' ἡμᾶς μετ' ἐκείνου ἐπορεύετο. ἔτι τοίνυν ταύτην μόνην ἀνάγνωθί μοι τὴν ἐπιστολήν, τὰς δ' ἄλλας ἔα· δηλον γάρ που [ὑμῖν] γέγον' ὡς πεφενάκικει ὑμᾶς. λέγει.

20

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

'Επίσχες. ἐνθυμείσθ' ὅτι γράψας μὲν ὡς ἀποδώσει Χερρόνησον, τὰ λοιπὰ ἀφελέσθαι μισθώσας αὐτὸν τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς ἐπεχείρει, γράψας δ' ὡς Ἀλεξάνδρου πρεσβευσαμένου πρὸς αὐτὸν οὐ προσεδέξατο, τοῖς λησταῖς φαίνεται τοῖς 25 παρ' ἐκείνου ταῦτα πράττων. εὔνους γ', οὐ γάρ; ἀπλῶς ὑμῖν, καὶ οὐδὲν ἂν ἐπιστείλας ψευδὸς οὐδ' ἐξαπατήσας.

1 ἐπαίνων Reiske : ἐπαινῶν codd. καὶ del. Reiske 4 οὐ γάρ; om. S¹, cf. xix 253, xxiv 106 5 μὲν om. S Y O 8 ΕΠΙΣΤΟΛΗ om. S 10 Χαριδήμου secl. Weil 19 που ὑμῖν plerique : ποῦ ὑμῖν S me teste : δήπου ὑμῖν F : ὑμῖν δήπου A : ὑμῖν που Blass : ὑμῖν secl. Weil 25 πρὸς αὐτὸν οὐ om. S¹

Οὐ τοίνυν ἐκ τούτων πω δῆλόν ἐσθ', οὕτω σαφῶς δῆλον 163
 ὄν, ὥς οὐδὲν πιστόν ἐσθ' ὦν ἐκεῖνός φησιν [προσποιεῖται] τῇ
 πόλει προσέχειν, ἀλλ' ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων ἔσται
 φανερώτερον. τὸν μὲν γὰρ Κότυν, εὖ ποιῶν, ὄντα γ'
 5 ἐχθρὸν ὑμῖν καὶ πονηρὸν ἀποκτίνουσιν ὁ Πύθων, ὁ δὲ
 Κερσοβλέπτης ὁ νυνὶ βασιλεύων μεираκύλλιον ἦν καὶ πάντες
 οἱ τοῦ Κότυος παῖδες, τῶν δὲ πραγμάτων κύριος διὰ τὴν
 παρουσίαν καὶ τὸ δύναμιν ἔχειν ὁ Χαρίδημος ἐγεγόνει,
 ἦκε δὲ Κηφισόδοτος στρατηγῶν, πρὸς ὃν αὐτὸς ἔπεμψε τὴν
 10 ἐπιστολὴν ἐκείνην, καὶ αἱ τριήρεις, αἶ, ὅτ' ἦν ἄδηλα τὰ τῆς
 σωτηρίας αὐτῷ, καὶ μὴ συγχωροῦντος Ἀρταβάζου σῶζειν
 ἔμελλον αὐτόν. τί δὴ προσήκεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὥς 164
 ἀληθῶς ἀπλοῦν καὶ φίλον, παρόντος μὲν στρατηγοῦ οὐχ ὦν [675]
 ἐκεῖνος ἔφησεν ἂν αὐτῷ φθονεῖν οὐδενός, ἀλλ' ὃν αὐτὸς
 15 ἑαυτοῦ φίλον προείλετο τῶν παρ' ὑμῖν, καὶ πρὸς ὃν τὴν
 ἐπιστολὴν ἐπετόμφει, τετελευτηκότος δὲ Κότυος, κύριον δ'
 ὄντα τῶν πραγμάτων; οὐκ ἀποδοῦναι μὲν τὴν χώραν εὐθέως
 ὑμῖν, κοινῇ δὲ μεθ' ὑμῶν καθιστάναι τὸν βασιλέα τῆς Θράκης,
 δηλῶσαι δ' ὥς εἶχεν εὐνοϊκῶς ὑμῖν, καιροῦ τοιούτου λαβό-
 20 μενον; ἔγωγ' ἂν φαίην. ἄρ' οὖν ἐποίησέ τι τούτων; πολλοῦ 165
 γε δεῖ. ἀλλὰ τὸν μὲν ἅπαντα χρόνον μῆνας ἐπὶ διήγαγεν
 ἡμᾶς πολεμῶν, ἐκ προφανοῦς ἐχθρὸς ὦν καὶ οὐδὲ λόγον
 φιλάνθρωπον διδούς. καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡμῶν δέκα ναυσὶ
 μόναις εἰς Πέρινθον ὀρμισαμένων, ἀκηκοότων ὅτι πλησίον
 25 ἐστὶν ἐκεῖνος, ὅπως συμμείζαιμεν αὐτῷ καὶ περὶ τούτων εἰς
 λόγους ἔλθοιμεν, ἀριστοποιουμένους φυλάξας τοὺς στρα-
 τιώτας ἐπεχείρησε μὲν ἡμῶν τὰ σκάφη λαβεῖν, πολλοὺς δ'
 ἀπέκτεινε τῶν ναυτῶν, κατήραξε δ' εἰς τὴν θάλατταν ἅπαντας,

2 φησιν S F : φησιν ἢ Λ Υ Ο : φησι καὶ al. προσποιεῖται secl.
 Herwerden 3 ἀλλ' S : ἀλλὰ καὶ cett. 5 ἡμῖν S Υ Ο
 6 νῦν Λ 13 ποιῆσαι post φίλον add. vulg. : om. S F Υ Ο 14 ἂν
 post ἔφησεν add. Λ marg. Lambini : om. S vulg. φθονεῖν αὐτῷ (sic)
 ante ἔφησεν ἂν Λ 16 τοῦ Κότυος Λ F 21 καὶ δεῖ Λ F ἄλλον
 ἅπαντα Λ 22 ἡμᾶς S vulg., cf. xviii 89 : ἡμῖν Λ : πρὸς ἡμᾶς
 Cobet 27 ἐνεχείρησε Λ

- 166 ἰππέας ἔχων καὶ ψιλούς τινας. μετὰ ταῦτα δὲ πλευσάντων
 ἡμῶν—οὐκ ἐπὶ τῆς Θράκης τόπον οὐδέν· οὐδὲ χωρίον· οὐδὲ
 γὰρ τοῦτό γ' ἂν εἴποι τις ' νῆ Δί', ἀμυνόμενος γὰρ ὑπὲρ τοῦ
 μὴ παθεῖν ἐποίει τι κακόν· οὐκ ἔστι τοῦτο· οὐ γὰρ ἤλθομεν
 οὐδαμοὶ τῆς Θράκης, ἀλλ' ἐπ' Ἀλωπεκόννησον, ἢ Χερρονήσου 5
 μέν ἐστι καὶ ἦν ὑμετέρα, ἀκρωτήριον δ' ἀνέχον πρὸς τὴν
 Ἰμβρον ἀπωτάτῳ τῆς Θράκης, ληστῶν δ' ἦν μεστὴ καὶ κατα-
 [676] ποντιστῶν—ἐνταῦθα δ' ἐλθόντων ἡμῶν καὶ πολιορκούντων
 167 τούτους, πορευθεὶς διὰ Χερρονήσου πάσης τῆς ὑμετέρας ἡμῖν
 μὲν προσέβαλλεν, ἐβοήθει δὲ τοῖς λησταῖς καὶ καταπον- 10
 τισταῖς. καὶ πρότερον προσκαθήμενος τὸν ὑμέτερον στρα-
 τηγὸν ἔπεισε καὶ ἠνάγκασε μὴ τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν
 πράττειν, ἣ αὐτὸς [ὑπὸ τούτου] ἐπείσθη ὦν ὁμολογῇ καὶ
 ὑπέσχητό τι πρᾶξαι, καὶ γράφει δὴ τὰς συνθήκας ταύτας
 τὰς πρὸς Κηφισόδοτον, ἐφ' αἷς ὑμεῖς οὕτως ἡγανακτήσατε 15
 καὶ χαλεπῶς ἠνέγκατε, ὥστ' ἀπεχειροτονήσατε μὲν τὸν στρα-
 τηγόν, πέντε ταλάντοις δ' ἐζημιώσατε, τρεῖς δὲ μόναι ψῆφοι
 168 διήνεγκαν τὸ μὴ θανάτου τιμῆσαι. καίτοι πηλίκην τινα χρὴ
 νομίζειν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταύτην [τὴν] ἀλογίαν, ὅταν τις
 ἴδῃ διὰ τὰς αὐτὰς πράξεις τὸν μὲν ὡς ἀδικοῦντα κολασθέντα 20
 πικρῶς οὕτως, τὸν δ' ὡς εὐεργέτην ἔτι καὶ νῦν τιμώμενον;
 ὅτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τῶν μὲν τῷ στρατηγῷ συμ-
 βάντων δῆπου μάρτυρες ὑμεῖς ἐστέ μοι· καὶ γὰρ ἐκρίνεθ'
 ὑμεῖς καὶ ἀπεχειροτονεῖτε καὶ ὠργίζεσθε, καὶ πάντα ταῦτα
 σύνισθ' ὑμεῖς· τῶν δ' ἐν Περὶνθῳ καὶ τῶν ἐν Ἀλωπεκοννήσῳ 25
 κάλει μοι τοὺς τριηράρχους μάρτυρας.

5 οὐδαμοὶ Y O S corr. : οὐδαμοῦ S' A Y   9 λαθὼν καὶ πορευθεὶς A
 13 ὑπὸ τούτου secl. Benseler   ὑπὸ τούτου ἐπείσθη secl. Blass, sed
 cf. xx 14   14 τι om. S' Y O   15 τὰς ante πρὸς om.
 vulg. : add. S Y O   18 τῷ τοῦ S   19 τὴν secl. Dobree
 20 ἀδικήσαντα A

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ἐπειδὴ Κηφισόδοτος μὲν ἀπηλλάγη 169
τοῦ στρατηγεῖν, ὑμῖν δ' οὐκ ἐδόκουν καλῶς ἔχειν οὐδὲ δικαίως
αἱ πρὸς ἐκείνον γραφεῖσαι συνθήκαι, τὸν μὲν Μιλτοκύθην,
5 τὸν διὰ παντὸς εὖνουν ὑμῖν τοῦ χρόνου, λαβὼν προδοθένθ'
ὑπὸ τοῦ Σμικυθίωνος ὁ χρηστὸς οὗτος Χαρίδηςμος, οὐκ ὄντος
νομίμου τοῖς Θραξίν ἀλλήλους ἀποκτινύναι, γνούς ὅτι σωθή- [677]
σεται πρὸς Κερσοβλέπτην ἂν ἀχθῇ, παραδίδωσι Καρδιανοῖς
τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς. καὶ ἐκεῖνοι λαβόντες καὶ αὐτὸν καὶ
10 τὸν υἱόν, ἀναγαγόντες εἰς τὸ πέλαγος ἐν πλοίῳ, τὸν μὲν
υἱὸν ἀπέσφαξαν, ἐκείνον δ' ἐπιδόντα τὸν υἱὸν ἀποσφαττό-
μενον κατεπόντισαν. τῶν δὲ Θρακῶν ἀπάντων χαλεπῶς 170
ἐνεγκόντων ἐπὶ τούτοις, καὶ συστραφέντων τοῦ τε Βηρισάδου
καὶ τοῦ Ἀμαδόκου, ἰδὼν τὸν καιρὸν τοῦτον Ἀθηνόδωρος,
15 συμμαχίαν ποιησάμενος πρὸς τούτους οἷος ἦν πολεμεῖν. ἐν
φόβῳ δὲ καταστάντος τοῦ Κερσοβλέπτου γράφει ὁ Ἀθηνό-
δωρος συνθήκας, καθ' ἃς ἀναγκάζει τὸν Κερσοβλέπτην ὁμόσαι
πρὸς θ' ὑμᾶς καὶ τοὺς βασιλέας εἶναι μὲν τὴν ἀρχὴν κοινὴν
τῆς Θράκης εἰς τρεῖς διηρημένην, πάντας δ' ὑμῖν ἀποδοῦναι
20 τὴν χώραν. ὥς δ' ἐν ἀρχαιρεσίαις ὑμεῖς Χαβρίαν ἐπὶ τὸν 171
πόλεμον τοῦτον κατεστήσατε, καὶ τῷ μὲν Ἀθηνόδωρῳ συνέβη
διαφεῖναι τὴν δύναμιν χρήματ' οὐκ ἔχοντι παρ' ὑμῶν οὐδ'
ἀφορμὴν τῷ πολέμῳ, τῷ Χαβρίᾳ δὲ μίαν ναῦν ἔχοντι μόνην
ἐκπλεῖν, τί ποιεῖ πάλιν οὗτος ὁ Χαρίδηςμος; ἃς μὲν ὤμοσε
25 πρὸς τὸν Ἀθηνόδωρον συνθήκας ἔξαρνος γίνεται καὶ τὸν
Κερσοβλέπτην ἀρνεῖσθαι πείθει, γράφει δ' ἑτέρας πρὸς τὸν
Χαβρίαν ἔτι τῶν πρὸς Κηφισόδοτον δεινότερας· οὐκ ἔχων δ'
ἐκεῖνος, οἶμαι, δύναμιν στέργειν ἠναγκάζετο τούτοις. ἀκού- 172

11 τὸν υἱὸν secl. Blass

15 πρὸς τούτους om. S': τοῖς τοῖς F

οἷος S' A Y O: οἷός τ' vulg., cf. iv 9

16 δ om. A: δ' Ἀθηνόδωρος

secl. Benseler

17 καθ' ἃς om. S', add. eadem: ἐν αἷς A F γρ.

18 ἡμᾶς S Y O F

πρὸς τοὺς A Y O

19 τοὺς ante τρεῖς add.

Blass

23 ἀφορμὴν οὐδεμίαν F

24 πάλιν post ποιεῖ A:

ante ποιεῖ S vulg.

ὁ Χαρίδηςμος secl. Herwerden

26 τὸν

om. A

- σαντες δ' ὑμεῖς ταῦτα, ἐν τῷ δήμῳ λόγων ῥηθέντων πολλῶν
καὶ τῶν συνθηκῶν ἀναγνωσθεισῶν, οὔτε τὴν Χαβρίου δόξαν
[678] αἰσχυρθέντες οὔτε τῶν συναγορευόντων οὐδένα, ἀπεχειροτο-
νήσατε καὶ ταύτας πάλιν τὰς συνθήκας, καὶ ψηφίζεσθε ψή-
φισμα Γλαύκωνος εἰπόντος ἐλέσθαι πρέσβεις δέκ' ἄνδρας ἐξ 5
ὑμῶν αὐτῶν, τούτους δέ, ἂν μὲν ἐμμένῃ ταῖς πρὸς Ἀθηνό-
δωρον συνθήκαις, ὀρκίσαι πάλιν αὐτόν, εἰ δὲ μή, παρὰ μὲν
τοῖν δυοῖν βασιλέοιν ἀπολαβεῖν τοὺς ὅρκους, πρὸς δ' ἐκείνους
173 ὅπως πολεμήσετε βουλεύεσθαι. ἐκπεπλευκότων δὲ τῶν
πρέσβεων συμβαίνει τοῖς χρόνοις εἰς τοῦθ' ὑπηγμένα τὰ 10
πράγματ' ἤδη, διατριβόντων τούτων καὶ οὐδὲν ἀπλοῦν οὐδὲ
δίκαιον ὑμῖν ἐθελόντων πράξαι, ὥστ' ἐβοηθοῦμεν εἰς Εὐβοίαν,
καὶ Χάρης ἦκεν ἔχων τοὺς ξένους, καὶ στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν
αὐτοκράτωρ εἰς Χερρόνησον ἐξέπλει. οὕτω γράφει πάλιν
συνθήκας πρὸς τὸν Χάρητα, παραγενομένου Ἀθηνοδώρου καὶ 15
τῶν βασιλέων, ταύτας αἵπερ εἰσὶν ἄριστα καὶ δικαιοτάται.
καὶ ἔργῳ ἑαυτὸν ἐξήλεγξεν ὅτι καιροφυλακεῖ τὴν πόλιν
174 ἡμῶν, καὶ οὐδὲν ἀπλοῦν ἔγνωκε ποιεῖν οὐδ' ἴσον. εἴθ' ὅν
ὁρᾷτ' ἐκ προσαγωγῆς ὑμῖν φίλον, καὶ ὅπως ἂν ὑμᾶς δύνασθαι
νομίσῃ, οὕτω πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας ἔχοντα, τοῦτον οἴεσθε δεῖν 20
ἰσχυρόν ποτ' ἔασαι γενέσθαι, καὶ ταῦτα δι' ὑμῶν; οὐκ ἄρ'
ὀρθῶς ἐγνώκατε. ἵνα τοίνυν εἰδῇθ' ὅτι τάλῃθ' ἔγω, λαμβέ-
μοι τὴν ἐπιστολὴν ἢ μετὰ τὰς πρώτας συνθήκας ἦλθεν,
εἶτα τὴν παρὰ Βηρισάδου· μάλιστα γὰρ οὕτω γνώσεσθε
διδασκόμενοι.

25

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Λέγε καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Βηρισάδου.

2 ἀναγνωσθεισῶν S vulg. : παραναγνωσθεισῶν AY : παραγνωσθεισῶν
O 4 ψηφίζεσθε A : εψηφισασθε S (sed a in rasura m. rec.) vulg.
6 αὐτῶν] ἀπάντων Cobet ἐμμένῃ vulg. : om. S¹ YO 7 ὁ
Κερσοβλέπτης post συνθήκαις add. vulg. : om. S¹ YO 11 ἥδη
om. S¹ διατριβόντων S corr. m. ant. : τριβόντων celt. 15 τοῦ
ante Ἀθηνοδώρου add. Benseler 17 ἔργοις Blass 18 ἴσον]
ἴσιον F γρ. et suprascriptum (ἴσιον) in S m. ant. 20 νομίξῃ F
corr. 22 τάλῃθ' ταῦτ' ἄληθ' AF 27 λέγε . . . Βηρισάδου om. A

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

[679]

ἼΙ μὲν τοίνυν συμμαχία τοῖς βασιλεῦσι [τοῖν δυοῖν] 175
 τοῦτον τὸν τρόπον μετὰ τὴν παράκρουσιν τὴν διὰ τῶν πρὸς
 Κηφισόδοτον συνθηκῶν συνεστάθη, ἤδη Μιλοκύθου μὲν
 5 ἀιηρημένου, Χαριδήμου δ' ἔργῳ φανεροῦ γεγενημένου ὅτι
 τῆς πόλεως ἐχθρὸς ἐστίν. ὃς γὰρ ὃν ᾔδει διὰ παντὸς τοῦ
 χρόνου πάντων τῶν Θρακῶν εὐνούστατον ὄνθ' ἱμῖν, τοῦτον
 ἠξίωσ' ὑποχείριον λαβὼν τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς Καρδιανοῖς
 ἐγχειρίσαι, πῶς οὐ μεγάλης ἔχθρας δεῖγμα πρὸς ὑμᾶς ἐξέ-
 10 φερει; ἃς δὴ τὸν πόλεμον δεδιὼς τὸν πρὸς τοὺς Θρακᾶς
 καὶ πρὸς Ἀθηνόδωρον ἐποιήσατο συνθήκας μετὰ ταῦθ' ὁ
 Κερσοβλέπτης, λέγει.

ΣΤΝΘΗΚΑΙ.

Ταῦτα τοίνυν γράψας καὶ συνθέμενος, καὶ τὸν ὄρκον ὃν 176
 15 ἠκούσαθ' ὑμεῖς ὁμόσας, ἐπειδὴ τὴν μὲν Ἀθηνόδωρου δύναμιν
 διαφειμένην εἶδεν, μιᾷ δὲ μόνον τρῆρει Χαβρίαν ἤκοντα,
 οὔτε τὸν Ἰφιάδου παρέδωκεν υἱὸν [ἱμῖν] οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ὦν
 ὤμοσ' ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν γεγραμμένων
 ἐν ταῖς συνθήκαις ἕξαρνος γίννεται, καὶ γράφει ταύτας τὰς
 20 συνθήκας. λαβέ μοι καὶ λέγε ταυτασί.

ΣΤΝΘΗΚΑΙ.

Ἐνθυμεῖσθ' ὅτι καὶ τέλη καὶ δεκάτας ἰξίου λαμβάνειν, 177
 καὶ πάλιν ὡς αὐτοῦ τῆς χώρας οὔσης τοὺς λόγους ἐποιεῖτο,
 τοὺς δεκατηλόγους ἀξιῶν τοὺς αὐτοῦ τῶν τελῶν κυρίους
 25 εἶναι, καὶ τὸν ὄμηρον τὸν υἱὸν τὸν Ἰφιάδου, ὃν ὑπὲρ Σηιστοῦ
 ἔχων ὤμοσε πρὸς τὸν Ἀθηνόδωρον παραδώσειν, οὐδ' ὑπι-

2 τοῖς βασιλεῦσι τοῖν δυοῖν S Y O : τοῖν βασιλείοις τοῖν δυοῖν A :
 τοῖν δυοῖν βασιλείοις F : τοῖν δυοῖν Dindorf : τοῖς βασιλεῦσι edd. Turr. :
 τοῖν βασιλείοις Rosenberg 8 ὑποχείριον post ἠξίωσεν A : ante
 ἠξίωσε S vulg. 15 ὑμεῖς post ἠκούσατε A : ante ἠκούσατε S vulg.
 17 υἱὸν ἱμῖν A : υἱὸν ἡμῖν SF : ἡμῖν υἱὸν Y O : υἱὸν Rosenberg
 25 tertium τὸν vulg. : τοῦ S Y O

[680] σχινείται παραδώσειν ἔτι. λαβὲ τὸ ψήφισμ' ὃ πρὸς ταῖθ' ὑμεῖς ἐψηφίσασθε. λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

178 Ἐλθόντων τοίνυν μετὰ ταῦτα τῶν πρέσβειων εἰς Θράκην, ὃ μὲν Κερσοβλέπτης ὑμῖν ἐπιστέλλει ταυτί, καὶ οὐδ' ὅτιοῦν ἡ ὁμολόγει δίκαιον, οἱ δ' ἕτεροι ταυτί. λέγ' αὐτοῖς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Λέγε δὴ τὴν παρὰ τῶν βασιλέων. καὶ σκοπεῖτ' εἰ ἄρ' ὑμῖν δοκοῦσι μηδὲν ἐγκαλεῖν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

10

Ὅρᾱτε καὶ συνίετ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πονηρίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν, ὡς ἄνω καὶ κάτω. τὸ πρῶτον ἡδίκηκε Κηφισόδοτον, πάλιν φοβηθεὶς Ἀθηνόδωρον ἐπαύσατο· αὐθις ἡδίκηκε Χαβρίαν, πάλιν ὁμολόγει Χάρητι. πάντ' ἄνω καὶ κάτω [πεποίηκεν], καὶ οὐδὲν ἀπλῶς οὐδὲ δικαίως ἔπραξεν. 15

179 Μετὰ ταῦτα τοίνυν ὅσον μὲν χρόνον ἡ ὑμετέρα δύναμις παρῆν ἐν Ἑλλησπόντῳ, κολακεύων καὶ φενακίζων ὑμᾶς διαγέγονεν· ἐπεὶ δ' εἶδε τάχιστα τὸν Ἑλλήσποντον ἔρημον δυνάμεως, εὐθὺς ἐνεχείρει καταλύειν καὶ ἀπαλλάξαι τοὺς δύο [τῆς ἀρχῆς] καὶ πᾶσαν ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι τὴν 20 ἀρχήν, ἔργῳ πείραν ἔχων ὅτι τῶν πρὸς ὑμᾶς οὐδὲν μὴ 180 δυνηθῇ πρότερον λῦσαι, πρὶν ἂν ἐκβάλῃ τούτους. ἵνα δ' ὡς ῥᾶστα τοῦτο περάνειε, ψήφισμα τοιοῦτο παρ' ὑμῶν εὔρετο ἐξ οὗ κυρωθέντος ἂν, εἰ μὴ δι' ἡμᾶς καὶ ταύτην τὴν γραφήν, ἡδίκηκτο μὲν φανερώς οἱ δύο τῶν βασιλέων, ἡσυχίαν 25

11 ante ὁρᾶτε add. ἀρα A : ἀρά γ' F. cf. § 122 : om. S al. ὁρᾶτε
καὶ] ἀρά γε Cobet 15 πεποίηκεν secl. Cobet 18 ἐπεὶ]
ἐπειδὴ A F εἶδε . . . ἔρημον] τάχιστα ἔρημον τῶν Ἑλλήνων εἶδε A
19 δυνάμεως secl. Cobet καταλύειν καὶ ἀπαλλάξαι S F Y O : κατα-
λύσας καὶ ἀπαλλάξας A 20 aut τῆς ἀρχῆς secludendum aut τὴν
Θράκην pro τὴν ἀρχήν scribendum censuit Dobree καὶ ante πᾶσαν
om. A 23 τοιοῦτον post παρ' ὑμῶν A

δ' ἂν ἦγον οἱ στρατηγοῦντες αὐτοῖς, ὁ Βιάνωρ, ὁ Σίμων, [681]
ὁ Ἀθηνόδωρος, φοβούμενοι τὴν διὰ τοῦ ψηφίσματος συκο-
φαντίαν, ὁ δὲ ταύτης τῆς ἐξουσίας ἀπολαύσας καὶ πᾶσαν
ὑφ' αὐτῷ λαβὼν τὴν ἀρχὴν ἰσχυρὸς ἂν ἐχθρὸς ὑπῆρχεν
5 ὑμῖν.

Ἐχει δ' ὀρμητήριον παρὰ πάντα τὸν χρόνον αὐτῷ τετη- 181
ρημένον τὴν Καρδιανῶν πόλιν, ἣν ἐν ἀπάσαις μὲν ταῖς
συνθήκαις ἐξαίρετον αὐτῷ γέγραφεν, τὸ τελευταῖον δὲ καὶ
φανερῶς αὐτὴν ἀφείλετο παρ' ὑμῶν. καίτοι τοῖς ἀπηλλα-
10 γμένοις μὲν τοῦ περὶ ἡμῶν τι φρονεῖν ἄδικον, μετὰ πάσης
δ' ἀληθείας ἀπλῶς εὐνοεῖν ἡμῖν ἡρημένοις τί προσήκεν αὐτοῖς
ὀρμητήριον καταλείπειν χρήσιμον τοῦ πρὸς ἡμᾶς πολέμου;
ἴστε γὰρ δήπου τοῦτο, οἱ μὲν ἀφιγμένοι σαφῶς, οἱ δ' ἄλλοι 182
τούτων ἀκούοντες, ὅτι τῆς Καρδιανῶν πόλεως ἐχούσης ὡς
15 ἔχει, εἰ γενήσεται τὰ πρὸς τοὺς Θρᾷκας εὐτρεπῇ τῷ Κερσο-
βλέπτῃ, παρ' ἡμέραν ἔξεστιν αὐτῷ βαδίζειν ἐπὶ Χερρόνησον
ἀσφαλῶς. ὥσπερ γὰρ Χαλκὶς τῷ τόπῳ τῆς Εὐβοίας πρὸς
τῆς Βοιωτίας κείται, οὕτω Χερρονήσου κείται πρὸς τῆς
Θράκης ἢ Καρδιανῶν πόλις. ἣν ὃν ἔχει τόπον ὅστις οἶδεν
20 ὑμῶν, οὐδ' ἐκεῖν' ἀγνοεῖ, τίνος εἵνεκα καιροῦ περιπεποίηται
καὶ διεσπούδασται μὴ λαβεῖν ὑμᾶς. ὃν οὐ συμπαρασκευάσαι 183
καθ' ὑμῶν αὐτῶν ὀφείλετε, ἀλλὰ κωλύσαι καθ' ὅσον δυνατόν
καὶ σκοπεῖν ὅπως μὴ γενήσεται, ἐπεὶ ὅτι γ' οὐδ' ἂν ὄντιν οὖν
καιρὸν παρείη, δεδήλωκεν. Φιλίππου γὰρ εἰς Μαρώνειαν
25 ἐλθόντος ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν Ἀπολλωνίδην, πίστεις δοὺς
ἐκείνῳ καὶ Παμμένει· καὶ εἰ μὴ κρατῶν τῆς χώρας Ἀμά-
δοκος ἀπέπε Φιλίππῳ μὴ ἐπιβαίνειν, οὐδὲν ἂν ἦν ἐν μέσῳ [682]
πολεμεῖν ἡμᾶς πρὸς Καρδιανούς ἤδη καὶ Κερσοβλέπτην.
καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθὴ λέγω, λαβὲ τὴν Χάρητος ἐπιστολήν.

I ἂν om. S¹ 9 αὐτὴν om. A 11 προηρημένοις A 12 κατα-
λείπειν YO: καταλείπειν S (sic xviii 16 S): καταλείπειν vulg.
16 ἀσφαλῶς ἐπὶ Χερρόνησον A 17 et 18 πρὸς bis] πρὸς A et Rh.
Gr. ix 1150 20 εἵνεκα S vulg.: ἔνεκα A 23 γενήσεται]
δυνήσεται S corr. B corr. 27 ἂν om. A 28 ἡμῖν A ἥδη
om. A

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

- 184 Ταῦτα μέντοι δεῖ σκοπομένους ἀπιστεῖν καὶ μὴ τετυ-
φῶσθαι, μηδ' ὡς εὐεργέτη προσέχειν τὸν νοῦν. οὐ γὰρ ὦν
ἀναγκαζόμενος φίλος εἶναι φησι φενακίζων ὑμᾶς, χάριν
ἐστὶ δίκαιον ὀφείλειν [Κερσοβλέπτῃ], οὐδ' ὦν μίκρ' ἀναλί- 5
σκων ἰδίᾳ καὶ τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς ῥήτορσιν [Χαρίδημος]
διαπράττεται πρὸς ὑμᾶς ἐπαίνους αὐτοῦ γράφεσθαι. ἀλλ'
ὦν, ὅσαχού κύριος γέγονεν τοῦ πράττειν ὅ τι βούλεται,
πανταχοῦ κακῶς ἐπιχειρῶν ἡμᾶς ποιεῖν φαίνεται, τούτων
185 πολὺ μᾶλλον ὀργίζεσθαι προσήκει. οἱ μὲν τοίνυν ἄλλοι 10
πάντες, ὅσοι τι παρ' ὑμῶν εὐρηγται πώποτε, ἐφ' οἷς εὖ
πεποιήκασιν ὑμᾶς τετίμηνται, οὗτος δ' εἰς ἀπάντων τῶν
ἄλλων μόνος ἐφ' οἷς ἐγχειρῶν οὐ δεδύνηται κακῶς ποιῆσαι.
καίτοι τῷ τοιούτῳ τὸ δίκης, ἣν ἔδωκε δικαίως ἄν, ἀφεῖσθαι,
μεγάλη ὥρειᾳ παρ' ὑμῶν ἦν. ἀλλ' οὐ ταῦτα δοκεῖ τοῖς 15
ῥήτορσιν, ἀλλὰ πολίτης, εὐεργέτης, στέφανοι, ὥρειαί, δι'
ἃ τούτοις ἰδίᾳ δίδωσιν. οἱ δ' ἄλλοι πεφενακισμένοι κάθησθε,
186 τὰ πράγματα θαυμάζοντες. τὸ τελευταῖον δὲ ἰνὴ κἂν
φύλακας κατέστησαν ὑμᾶς ἐκείνου διὰ τοῦ προβουλεύματος
τούτου, εἰ μὴ τὴν γραφὴν ἐποιησάμεθ' ἡμεῖς ταυτηνί, καὶ 20
τὸ τοῦ μισθοφόρου καὶ θεραπεύοντος ἐκείνου ἔργον ἢ πόλις
[683] ἂν διεπράττετο, ἐφρούρει Χαρίδημον. καλόν γ', οὐ γάρ; ὦ
Ζεῦ καὶ θεοί, ὅς αὐτός ποτε τοὺς ὑμετέρους ἐχθροὺς μισθὸν
λαμβάνων ἐδορυφόρει, τοῦτον ὑφ' ὑμετέρου ψηφίσματος
φανῆναι φυλαττόμενον. 25
- 187 Ἴσως τοίνυν ἐκείν' ἂν τίς μ' ἔροιτο, τί δήποτε ταῦτ' εἰδὼς
οὕτως ἀκριβῶς ἐγὼ καὶ παρηκολουθηκὼς ἐνίοις τῶν ἀδικη-
μάτων εἴασα, καὶ οὐθ' ὅτ' αὐτὸν ἐποιεῖσθε πολίτην οὐδὲν
ἀντεῖπον, οὐθ' ὅτ' ἐπηγεῖτε, οὐθ' ὅλως πρότερον, πρὶν τὸ

5 Κερσοβλέπτῃ secl. edd. Turr.
9 ὑμᾶς A 13 ποιῆσαι κακῶς A
καὶ φύλακας S¹: καὶ φύλακας ἂν vulg.
cf. § 123, xxiv 53 23 et 24 ἡμετέρους et ἡμετέρου A
om. S¹ 27 ἀκριβῶς οὕτως A

6 Χαρίδημος secl. Weil
18 κἂν φύλακας Cobet:
21 τὸ τοῦ secl. Dobree,
24 τοῦτον

ψήφισμα τουτὶ γενέσθαι, λόγον οὐδέν' ἐποιησάμην. ἐγὼ
 δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς ἅπασαν ἐρῶ τὴν ἀλήθειαν.
 καὶ γὰρ ὡς ἀνάξιος ἦν ἡδεῖν, καὶ παρήν ὅτε τούτων ἡξιοῦτο,
 καὶ οὐκ ἀντεῖπον· ὁμολογῶ. διὰ τί; ὅτι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 188
 5 πρῶτον μὲν ἀσθενέστερον ἡγούμην ἔσσεσθαι πολλῶν ψευδο-
 μένων ἐτοιμῶς περὶ αὐτοῦ πρὸς ὑμᾶς ἕνα τάληθῃ λέγοντ'
 ἑμαυτόν· ἔπειθ' ὧν μὲν ἐκεῖνος εὐρίσκειτ' ἐξαπατῶν ὑμᾶς,
 μὰ τὸν Δία καὶ θεοὺς πάντας οὐδενὸς εἰσῆι μοι φθονεῖν,
 κακὸν δ' οὐδὲν ἐώρων ὑπερφυῆς πεισομένους ὑμᾶς, εἴ τιν'
 10 ἡδίκηκότα πόλλ' ἀφίετε καὶ προῦκαλεῖσθέ τι τοῦ λοιποῦ
 ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθόν· ἐν γὰρ τῷ πολίτην ποιεῖσθαι καὶ στε-
 φανοῦν ταῦτ' ἐνῆν ἀμφοτέρα. ἐπειδὴ δ' ὁρῶ προσκατα- 189
 σκευαζόμενόν τι τοιοῦτον δι' οὗ, αὖ μόνον εὐτρεπίσθαι
 τοὺς ἐνθάδ' ἐξαπατήσοντας ὑμᾶς ὑπὲρ αὐτοῦ, τῶν γ' ἕξω
 15 φίλων καὶ βουλομένων ἄν τι ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθὸν κακεῖνον
 κωλύειν ἐναντία πράττειν ὑμῖν, οἷον Ἀθηνόδωρον λέγω,
 Σίμωνα, Βιάνορα, Ἀρχέβιον τὸν Βυζάντιον, τοὺς Θοῤῃκας
 τοὺς δύο, τοὺς βασιλέας, τούτων μηδενὶ μήτ' ἐναντιωθῆναι [684]
 μήτε κωλύειν ἐκεῖνον ἐξέσται, τηνικαῦθ' ἥκω καὶ κατηγορῶ.
 20 καὶ νομίζω τὸ μὲν, οἷς ἔμελλεν ἐκεῖνος λαβὼν μηδὲν ὑπερ- 190
 μέγεθες τὴν πόλιν βλάψειν, ἀντιλέγειν ἢ κακῶς ἰδία πε-
 πονθότος ἢ συκοφαντοῦντος εἶναι, τὸ δέ, ἐφ' οἷς μέγα
 πρᾶγμ' ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει κατεσκευάζετο, ἐναντιοῦσθαι
 χρηστοῦ καὶ φιλοπόλιδος ἀνδρὸς ἔργον εἶναι. διὰ ταῦτ'
 25 ἐπ' ἐκείνοις οὐδὲν εἰπὼν νῦν λέγω.
 Ἔστιν τοίνυν τις αὐτοῖς τοιοῦτος λόγος δι' οὗ προσ- 191
 δοκῶσι παράξειν ὑμᾶς, ὡς ὁ Κερσοβλέπτης καὶ Χαρίδημος
 ἴσως ἐναντί' ἐπραττον τῇ πόλει τόθ' ὅτ' ἦσαν ἐχθροί, νῦν
 δὲ φίλοι καὶ χρησίμους παρέχουσιν ἑαυτούς. οὐ δὲ δεῖ

1 γενέσθαι τουτὶ Α οὐδένα ante ἐποιησάμην Α : post ἐποιησάμην
 S vulg. 7 εὐρίσκειτ' ἐφαίνετο F 8 τοὺς θεοὺς Α ἐπῆει Α
 10 ἀφίετε vulg. : ἀφείετε S¹ (η supra α add. corr.) : fort. ἀφείτε (vel
 ἀφείητε), cf. xxiv 171 προῦκαλεῖσθε S al. : προκαλεῖσθε YFO :
 fort. προκαλοῖσθε 12 προκατασκευαζόμενον Α 14 ὑμᾶς om. Α
 29 post δὲ add. γ' εἰσὶ vulg. : om. SYO δεῖν Cobet, sed cf. viii 73

μνησικακεῖν· οὐδὲ γὰρ Λακεδαιμονίους ὅτ' ἐσφύζομεν, οὐκ
 ἀνεμιμνησκόμεθ' εἴ τι κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς ὄντες ἐχθροί,
 192 οὐδὲ Θηβαίους, οὐδ' Εὐβοέας τὰ τελευταῖα νυνί. ἐγὼ δ'
 ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον, εἰ μὲν ἐν τινι καιρῷ, βοηθείας
 γεγραμμένης τῷ Κερσοβλέπτῃ καὶ τῷ Χαριδῆμῳ, κωλύοντων 5
 ἡμῶν ταύτην, ἔλεγον, ὀρθῶς ἂν λέγεσθαι· εἰ δὲ τοιούτου
 μὲν μηδενὸς ὄντος μηδὲ γεγραμμένου, βουλόμενοι δὲ μείζω
 τοῦ δέοντος ποιῆσαι διὰ τοῦ παρ' ὑμῶν ἄδειαν λαβεῖν τοὺς
 ἐκείνου στρατηγούς, δεινὰ ποιεῖν αὐτοὺς ἡγοῦμαι. οὐ γάρ
 ἐστὶ δίκαιον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς τῶν σωθῆναι ζητούντων 10
 λόγους πρὸς ὑμᾶς λέγειν ὑπὲρ τῶν ὅπως ἀδικεῖν αὐτοῖς
 [685] ἐξέσται πραττόντων. χωρὶς δὲ τούτων, εἰ μὲν ἐχθρὸς ὢν
 193 κακῶς ἐποίει, φίλος δὲ φήσας μετεβέβλητο, τάχ' ἂν ταῦτά
 τις ἤκουεν· ἐπειδὴ δ' οὐ τοιοῦτ' ἐστίν, ἀλλ' ἐξ οὗ φίλος
 εἶναι προσποιεῖται, ἐκ τούτου πλείστ' ὑμᾶς ἐξηπάτηκεν, εἰ 15
 μὴ καὶ δι' ἐκείνα μισεῖν, διὰ γε ταῦτ' ἀπιστεῖν δήπου προσ-
 ἵκει. καὶ μὴν περὶ τοῦ γε μὴ μνησικακεῖν ἔγωγ' ὥδι πως
 λέγω· ὁ μὲν εἵνεκα τοῦ κακόν τι ποιεῖν τὰ τοιαῦτ' ἐξετάζων
 μνησικακεῖ, ὁ δ' ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν, ἀλλὰ φυλάξασθαι
 σκοπῶν σωφρονεῖ.

194 Ἴσως τοίνυν καὶ τοιαύτην τιν' ἐροῦσ' ὑπόνοιαν, ὥς ὥρμη-
 κότα νῦν τὸν ἄνθρωπον φίλον εἶναι καὶ βουλόμενόν τι
 ποιεῖν ἀγαθὸν τὴν πόλιν εἰς ἀθυμίαν τρέψομεν, εἰ καταψη-
 φιοῦμεθα, καὶ ποιήσομεν ὑπόπτως ἔχειν πρὸς ἡμᾶς. ἐγὼ
 δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεάσασθ' ὥς ἔχω. εἰ μετ' ἀληθείας 25
 ἀπλῶς ἦν ἡμῖν φίλος καὶ νῆ Δία πάντ' ἀγάθ' ἔμελλεν ἡμᾶς

1 οὐκ secl. Cobet, sed cf. vii 28, xxi 129, xxii 32, xxvii 65
 8 τοῦ δέοντος ante ποιῆσαι S al. : post ποιῆσαι F : secl. Blass
 9 ἐροῦσι post στρατηγούς add. S vulg. : om. A 10 ὦ ante ἄνδρες
 add. vulg. : om. S O 12 ἐστὶ A Χαριδῆμος post ὦν add.
 A : post ἐποίει al. : om. S F Y O 13 εἶναι post φήσας add. vulg. :
 om. S Y O 15 καὶ post πλείστα add. S Y O Blass : om. vulg. :
 fort. ante πλείστα ponendum ὑμᾶς secl. Blass 16 μισεῖν δεῖ
 F γε post ταῦτα F 18 εἵνεκα vulg. : ἔνεκα S A τι ante
 κακὸν A F 26 πάντ' ἀγαθὰ Dobree : πάντα τὰγαθὰ codd.

ποιήσῃν, οὐδ' ἂν οὕτως ὄμην δεῖν τοῦτον ἀκούειν τὸν λόγον·
οὐδένα γὰρ ἂν νομίζω τοσαύτ' ἀγαθὰ ποιῆσαι, δι' ὃν ὑμῖν
προσήκειν ἐπιорκῆσαι καὶ παρ' ἃ φαίνεται δίκαια τὴν
ψῆφον θέσθαι. ἐπειδὴ δὲ καὶ φενακίζων καὶ οὐδ' ὅτιοῦν 195
5 ὑγιὲς πρᾶττων ἐξελέγχεται, δυοῖν ἀγαθοῖν θάτερον ὑμῖν, ἂν
καταψηφίσῃσθε, συμβήσεται· ἥ γὰρ ἐξαπατῶν παύσεται
νομίσας οὐκέτι λανθάνειν, ἥ εἴπερ αὐτῷ βουλομένῳ πρὸς
ὑμᾶς ἔστιν οἰκείως ἔχειν ὡς ἀληθῶς, ἀγαθόν τι ποιεῖν πειρά-
σεται, γνούς ὅτι τῷ φενακίζειν οὐκέθ' ἃ βούλεται πράξει.
10 ὥστε καὶ εἰ μὴδὲ δι' ἓν τῶν ἄλλων, διὰ τοῦτο καταψηφί-
σασθαι συμφέρεи.

* Ἀξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖν' ἐξετάσαι, πῶς 196
ποθ' οἱ πάλαι τὰς τιμὰς ἔνεμον καὶ τὰς δωρεῖας τοῖς ὡς [686]
ἀληθῶς εὐεργέταις, καὶ ὅσοι πολῖται τύχοιεν ὄντες καὶ ὅσοι
15 ξένοι. κἂν μὲν ἴδῃτ' ἐκείνους ἄμεινον ὑμῶν, καλὸν τὸ
μιμήσασθαι, ἂν δ' ὑμᾶς αὐτούς, ἐφ' ὑμῖν ἔσται τὸ πράττειν.
πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκείνοι Θεμιστοκλέα τὸν τὴν ἐν Σαλαμῖνι
ναυμαχίαν νικήσαντα καὶ Μιλτιάδην τὸν ἡγούμενον Μαρα-
θῶνι καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς νῦν στρατηγοῖς
20 ἀγάθ' εἰργασμένους, οὐ χαλκοὺς ἴστασαν οὐδ' ὑπερηγάπων.
οὐκ ἄρα τοῖς ἑαυτοὺς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν χάριν εἶχον; 197
σφόδρα γ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἀπεδίδοσάν γε καὶ αὐτῶν
κἀκεῖνων ἀξίαν· ὄντες γὰρ πολλοῦ πάντες ἄξιοι προὔκρινον
ἐκείνους αὐτῶν ἡγεῖσθαι. ἔστι δὲ σῶφροσιν ἀνθρώποις καὶ
25 πρὸς ἀλήθειαν βουλομένοις σκοπεῖν πολὺ μείζων τιμὴ τῆς
χαλκῆς εἰκόνης τὸ καλῶν καγαθῶν ἀνδρῶν κεκρίσθαι πρῶ-
τους. καὶ γάρ τοι τῶν ἔργων τῶν τότε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 198

2 ἂν ante νομίζω SAYO : ante ποιῆσαι Paris. Coisl. 339 : om. F
10 γε ante τοῦτο add. A §§ 196-201] cf. xiii 21-24 15 εἰδῇτ'
Λ ὑμῶν χρωμένους Λ 18 νικήσαντα] στρατηγοῦντα xiii 21
SA : στρατηγήσαντα vulg. ibid. 20 οὐ] μὰ Δι' οὐ xiii 21
21 ἑαυτοὺς post ποιοῦσιν LFO : suspectat Weil 26 ἀνδρῶν om. Y
πρῶτον Λ F 27 seqq. τῶν τότε . . . οὐδενὸς S : οὐδενὸς . . . τῶν
τότε F et xiii 22 : τῶν τότε οὐδενὸς . . . Ἀθηναῖοι al. 27 ὦ ante
ἄνδρες add. vulg. : om. S

οὐδενὸς ἀπεστέρησαν ἑαυτούς, οὐδ' ἔστιν οὐδεὶς ὅστις αἶ-
 εἶποι τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Θεμιστοκλέους, ἀλλ'
 Ἀθηναίων, οὐδὲ τὴν Μαραθῶνι μάχην Μιλτιάδου, ἀλλὰ
 τῆς πόλεως. νῦν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοὶ τοῦτο
 λέγουσιν, ὡς Κέρκυραν εἴλε Τιμόθεος καὶ τὴν μόραν κατέ-
 κοψεν Ἰφικράτης καὶ τὴν περὶ Νάξου ἐνίκα ναυμαχίαν
 Χαβρίας· δοκεῖτε γὰρ αὐτοὶ τῶν ἔργων τούτων παραχωρεῖν
 τῶν τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς αἷς δεδώκατ' ἐπ' αὐτοῖς ἐκάστῳ
 199 τούτων. τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς δωρεῖας οὕτως ἐκείνοί τε καλῶς
 καὶ λυσιτελούντως αὐτοῖς ἐδίδουσιν καὶ ἡμεῖς οὐκ ὀρθῶς· τὰς 10
 δὲ τῶν ξένων πῶς; ἐκείνοι Μένωνι τῷ Φαρσαλίῳ δώδεκα
 μὲν τάλαντ' ἀργυρίου δόντι πρὸς τὸν ἐπ' Ἡϊόνι τῇ πρὸς
 [687] Ἀμφιπόλει πόλεμον, τριακοσίοις δ' ἱππεῦσι πενέσταις ἰδίοις
 βοηθήσαντι, οὐκ ἐψηφίσαντο, αὐτὸν ἂν τις ἀποκτείνῃ, ἀγώ-
 γιμον εἶναι, ἀλλὰ πολιτείαν ἔδωκαν καὶ ταύτην ἱκανὴν 15
 200 ὑπελάμβανον εἶναι τὴν τιμὴν. καὶ πάλιν Περδίκκῃ τῷ
 κατὰ τὴν τοῦ βαρβάρου ποτ' ἐπιστρατείαν βασιλεύοντι
 Μακεδονίας, τοὺς ἀναχωροῦντας ἐκ Πλαταιῶν τῶν βαρβάρων
 διαφθείραντι καὶ τέλειον τἀτύχημα ποιήσαντι τῷ βασιλεῖ,
 οὐκ ἐψηφίσαντ' ἀγώγιμον, ἂν τις ἀποκτείνῃ Περδίκκαν, ᾧ 20
 βασιλεὺς ἐχθρὸς δι' ἡμᾶς ἀπεδέδεικτο, ἀλλὰ πολιτείαν ἔδωκεν
 μόνον. καὶ γάρ τοι τότε μὲν οὕτω τίμιον ἦν πᾶσιν ἀνθρώ-
 ποις τὸ γενέσθαι πολίταις παρ' ὑμῖν ὥσθ' ὑπὲρ τοῦ τυχεῖν
 τούτου τηλικαῦθ' ὑμᾶς ἀγάθ' ἤθελον ποιεῖν, νῦν δ' οὕτως
 ἄτιμον ὥστε τῶν τετυχηκότων πολλοὶ πλείω κακὰ τῶν 25
 201 φανερώς ἐχθρῶν εἰσιν ὑμᾶς εἰργασμένοι. οὐ μόνον δ' αὕτη
 τῆς πόλεως ἡ δωρεὰ προπεπηλάκισται καὶ φαύλη γέγονεν,

1 ἀπέστησαν αὐτοῖς Cobet

6 ναυμαχίαν ἐνίκα F et xliii 22 S A

8 τῶν τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς om. S¹

aἷς hic omnes et xliii 22 S : & s

xliii 22 vulg.

9 δωρεὰς post πολιτικὰς add. vulg. hic et xliii 23

omnes : om. S

10 ἐδίδουσιν del. Blass coll. xliii 23

13 διακοσίοις

xliii 23

14 ἂν τις αὐτὸν A : αὐτὸν suspectat Weil

16 ἱπε-

λάμβανον] ἐνόμιζον S γρ.

20 εἶναι post ἀγώγιμον add. A : om. S F

Y O, cf. § 217

21 ὁ Περσῶν post βασιλεὺς add. S vulg. : om. B

23 πολίταις S F Y O : πολίτας A

26 εἰσιν ὑμᾶς S al. : ἡμᾶς εἰσιν

A : ὑμᾶς εἰσιν F : fort. εἰσιν Blass

ἀλλὰ καὶ πᾶσαι διὰ τὴν τῶν καταράτων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν
 ῥητόρων, τῶν τὰ τοιαῦτα γραφόντων ἐτοιμῶς, πονηρίαν, οἱ
 τοσαύτην ὑπερβολὴν πεποίηται τῆς αὐτῶν αἰσχροκερδεΐας
 ὥστε τὰς τιμὰς καὶ τὰς παρ' ὑμῶν δωρεΐας, ὥσπερ οἱ τὰ
 5 μικρὰ καὶ κομιδῇ φαῦλ' ἀποκηρύττοντες, οὕτω πωλοῦσιν
 ἐπευωνίζοντες καὶ πολλοῖς ἀπὸ τῶν αὐτῶν λημμάτων γρά-
 φοντες πᾶν ὃ τι ἂν βούλωνται. πρῶτον μὲν, ἵνα τῶν 202
 τελευταίων πρώτων μνησθῶμεν, Ἀριοβαρζάνην ἐκείνουν οὐ
 μόνον αὐτὸν καὶ τοὺς υἱεῖς τρεῖς ὄντας πάντων ἡξίωσαν
 10 ὅσων ἐβουλήθησαν, ἀλλὰ καὶ δὺ' Ἀβυδηνοὺς, μισαθηναί- [688]
 ῶν καὶ πονηροτάτους ἀνθρώπους, [προσέθηκαν αὐτῷ]
 Φιλίσκον καὶ Ἀγαυόν. πάλιν Τιμοθέου δόξαντός τι ποιῆσαι
 τῶν δεόντων ὑμῖν, πρὸς τῷ πάνθ' ἃ μέγιστ' ἦν αὐτῷ
 δοῦναι προσέθηκαν αὐτῷ Φρασιηρίδην καὶ Πολυσθένην,
 15 ἀνθρώπους οὐδ' ἐλευθέρους, ἀλλ' ὀλέθρους καὶ τοιαῦτα πε-
 ποιηκότας οἷα λέγειν ὀκνησείεν ἂν τις εὖ φρονῶν. τὸ 203
 τελευταῖον δὲ νῦν, ἐπειδὴ Κερσοβλέπτην ἡξίουν ὧν αὐτοῖς
 ἐδόκει, καὶ περὶ τούτων ἦν ἡ σπουδὴ, προστιθέασιν δὺ'
 αὐτῷ, τὸν μὲν ὅς' ὑμεῖς ἀκηκόατ' εἰργασμένον κακά, τὸν
 20 δ' ὅλως οὐδεὶς οἶδεν ἀνθρώπων τίς ἐστιν, Εὐδέρκην ὄνομα.
 τοιγάρτοι διὰ ταῦτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρά, ἃ πρὸ τοῦ
 μεγάλ' ἦν, φαίνεται, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἤδη καὶ πορρωτέρω
 βαδίζει καὶ οὐκέτι ταῦτ' ἀπόχρη, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ φυλάξεθ'
 ἕκαστον τούτων, ἐκείνων γ' οὐδεμία χάρις, ὥς ἔοικεν.
 25 Τοῦ μέντοι ταῦθ' οὕτως αἰσchrῶς προεληλυθέναι, εἰ δεῖ 204
 μετὰ παρρησίας εἰπεῖν τάληθῇ, οὐδένες ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, μᾶλλον εἰσιν αἴτιοι. οὐδὲ γὰρ δίκην ἔτι λαμβάνειν
 ἐθέλετε παρὰ τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἐξελέλυθεν

2 τῶν τὰ . . . ἐτοιμῶς secl. Cobet
 Iobbeck, cf. xxi 175 : πρώτων codd.
 Blass 14 αὐτῷ] αὐτῶν S, i. e. αὐτῶν (sed του punctis
 notatum) 15 ἀλλ' om. S¹ A
 Blass) add. vulg. : om. S Y O
 ante καὶ Cobet : post καὶ codd.

7 μὲν τοίνυν F 8 πρώτων
 11 προσέθηκαν αὐτῷ secl.
 20 ὅν ante οὐδεὶς (οὐδὲ εἰς
 21 μικρά, ἃ om. S¹ 23 μὴ

- ἐκ τῆς πόλεως. καίτοι σκέψασθ' ὥς ἐκόλαζον οἱ πρόγονοι
 205 τοὺς ἀδικοῦντας ἑαυτοὺς, εἰ παραπλησίως ὑμῖν. ἐκεῖνοι
 Θεμιστοκλέα λαβόντες μείζον ἑαυτῶν ἀξιούντα φρονεῖν
 ἐξήλασαν ἐκ τῆς πόλεως καὶ μηδισμὸν κατέγνωσαν· καὶ
 Κίμωνα, ὅτι τὴν πάτριον μετεκίνησε πολιτείαν ἐφ' ἑαυτοῦ, 5
 παρὰ τρεῖς μὲν ἀφείσαν ψήφους τὸ μὴ θανάτῳ ζημιῶσαι,
 πεντήκοντα δὲ τάλαντ' ἐξέπραξαν. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον
 προσεφέρουντο τηλικαῦτ' αὐτοὺς ἀγάθ' εἰργασμένοις ἀνθρώ-
 [689] ποις. δικαίως· οὐ γὰρ αὐτοῖς ἀπεδίδοντο τὴν αὐτῶν ἐλευ-
 θερίαν καὶ μεγαλοψυχίαν τῶν ἔργων, ἀλλὰ χρηστοὺς μὲν 10
 206 ὄντας ἐτίμων, ἀδικεῖν δ' ἐπιχειροῦσιν οὐκ ἐπέτρεπον. ὑμεῖς
 δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς τὰ μέγιστ' ἀδικοῦντας καὶ
 φανερώς ἐξελεγχομένους, ἂν ἐν ἡ δὴ ἀστεί' εἴπωσιν καὶ
 παρὰ τῶν φυλετῶν τινες ἡρημένοι σύνδικοι δεηθῶσιν, ἀφίετε·
 ἂν δὲ καὶ καταψηφίσῃσθέ του, πέντε καὶ εἴκοσι δραχμῶν 15
 ἐτιμήσατε. καὶ γάρ τοι τότε μὲν τὰ μὲν τῆς πόλεως ἦν
 εὖπορα καὶ λαμπρὰ δημοσίᾳ, ἰδίᾳ δ' οὐδεὶς ὑπερεῖχε τῶν
 207 πολλῶν. τεκμήριον δέ· τὴν Θεμιστοκλέους μὲν οἰκίαν καὶ
 τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν, εἴ τις ἄρ' ὑμῶν οἶδεν
 ὁποία ποτ' ἐστίν, ὅρῃ τῶν πολλῶν οὐδὲν σεμνοτέραν οὔσαν, τὰ 20
 δὲ τῆς πόλεως οἰκοδομήματα καὶ κατασκευάσματα τηλικαῦτα
 καὶ τοιαῦθ' ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν
 λελεῖφθαι, προπύλαια ταῦτα, νεώσοικοι, στοαί, Πειραιεύς,
 208 τᾶλλ' οἷς κατεσκευασμένην ὁρᾶτε τὴν πόλιν. νῦν δ' ἰδίᾳ
 μὲν ἐκάστῳ τῶν τὰ κοινὰ πραττόντων τοσαύτη περιουσία 25
 [ἐστίν] ὥστε τινὲς μὲν αὐτῶν πολλῶν δημοσίων οἰκοδομη-
 μάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας κατεσκευάκασιν οἰκίας, γῆν δ'
 ἔνιοι πλείω πάντων ὑμῶν τῶν ἐν τῷ δικαστηρίῳ συνεώ-

1 πρόγονοι] πρότερον F   5 πάτριον S corr. vulg. : Παρίων S¹ Y
 7 δὲ τάλαντ'] τάλαντα δ' Blass coll. § 167   ἐξέπραξαν S Y O :
 εἰσέπραξαν A : ἐπράξαντο S γρ. : ἔπραξαν F   12 καὶ secl. Dobrec
 § 207] cf. iii 25-26   18 μὲν γὰρ A   19 τὴν ante Μιλτιάδου
 om. S A Y O et iii 26 : add. F et iii 26 omnes   οἶδεν ὑμῶν F et iii 26
 23 προπύλαια . . . στοαί] cf. xxii 76   25 ἐκάστων S¹ Y O   § 208]
 cf. iii 29   26 ἐστίν secl. Blass   πολλῶν secl. Rosenberg

ἵηνται δημοσίᾳ δ' ὑμεῖς ἃ μὲν οἰκοδομεῖτε καὶ κοιναίτε, ὥς
 μικρὰ καὶ γλίσχρα, αἰσχύνῃ λέγειν. ἀλλ' ἔχετ' εἰπεῖν ὅ τι
 κοινῇ κτησάμενοι καταλείψετε, ὥσπερ ἐκεῖνοι Χερρόνησον,
 Ἀμφίπολιν, δόξαν ἔργων καλῶν; ἦν οἱ τοιοῦτοι πολῖται
 5 πάντ' ἀναλίσκοντες τρόπον οὐχ οἰοί τ' εἰσὶν ἀφανίσαι, ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι. εἰκότως· τότε μὲν γὰρ τῷ κυρίῳ τῶν 209
 φόρων γενομένῳ τάξαι Ἀριστείδῃ οὐδὲ μιᾷ δραχμῇ πλείω
 τὰ ὑπάρχοντ' ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ τελευτήσαντ' αὐτὸν ἔθαπεν [690]
 ἢ πόλις· ὑμῖν δ', εἴ τι δέοισθε, χρήμαθ' ὑπῆρχε κοινῇ
 10 πλείστα τῶν πάντων Ἑλλήνων, ὥσθ' ὅποσον χρόνου ψηφί-
 σαισθ' ἐξίεναι, τοσούτου μισθὸν ἔχοντες ἐξήτε. νῦν δ' οἱ
 μὲν τὰ κοινὰ διοικούντες ἐκ πτωχῶν εὐποροὶ καὶ πολλοῦ
 χρόνου τροφὴν ἄφθονόν εἰσιν ἡτοιμασμένοι· ὑμῖν δ' οὐδὲ
 μιᾶς ἡμέρας ἐφόδι' ἐστὶν ἐν τῷ κοινῷ, ἀλλ' ἅμα δεῖ τι
 15 ποιεῖν, καὶ πόθεν οὐκ ἔχετε. τότε μὲν γὰρ ὁ δῆμος ἦν
 δεσπότης τῶν πολιτευομένων, νῦν δ' ὑπηρέτης. αἵτιοι δ' 210
 οἱ τὰ τοιαῦτα γράφοντες, καὶ συνεθίζοντες ὑμᾶς ὑμῶν μὲν
 αὐτῶν καταφρονεῖν, ἕνα δ' ἢ δύο θαυμάζειν ἀνθρώπους. εἴθ'
 οὔτοι κληρονομοῦσι τῆς ὑμετέρας δόξης καὶ τῶν ἀγαθῶν,
 20 ὑμεῖς δ' οὐδ' ὅτιοῦν ἀπολαύετε, ἀλλὰ μάρτυρές ἐστε τῶν
 ἐτέρων ἀγαθῶν, οὐδενὸς ἄλλου μετέχοντες ἢ τοῦ ἐξαπα-
 τᾶσθαι. καίτοι πηλίκον τί ποτ' ἂν στενάζειαν οἱ ἄνδρες
 ἐκεῖνοι, οἱ ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας τελευτήσαντες, καὶ
 πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ὑπομνήματα καταλιπόντες, εἰ ἄρ'
 25 αἰσθοῖνθ' ὅτι νῦν ἡ πόλις εἰς ὑπηρέτου σχῆμα καὶ τάξιν
 προελήλυθεν, καὶ Χαρίδημον εἰ χρὴ φρουρεῖν βουλευέται;
 Χαρίδημον; οἶμοι.

Ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐστι τὸ δεινόν, εἰ τῶν προγόνων, οἱ διε- 211

7 γενομένῳ om. S¹ solus οὐδὲ μιᾷ Weil: οὐδεμιᾷ codd.
 11 ἐξίεναι secl. Blass, fort. recte 12 εἰσὶν εὐποροὶ F 13 ἀφθονόν
 εἰσιν ἡτοιμασμένοι] ἡτοιμασμένοι ἀφθονον F 15 οὐκ om. S¹ solus
 τότε μὲν γὰρ κτλ.] cf. iii 30-31 19 ὑμετέρων ante ἀγαθῶν add.
 vulg.: om. SA 20 ἀλλὰ om. S¹ solus 22 τί om. vulg.:
 add. S Y O 24 καταλείποντες S, cf. xliν 2

νηνόχασιν ἀπάντων ἀρετῇ, χεῖρον βουλευόμεθα, ἀλλ' ὅτι καὶ πάντων ἀνθρώπων. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν Αἰγινήτας μὲν τουτουσί, νῆσον οἰκοῦντας οὕτω μικρὰν καὶ οὐδὲν ἔχοντας ἐφ'

- [691] ᾧ μέγα χρῆ φρονεῖν αὐτούς, Λάμπιν, ὃς μέγιστα ναυκλήρια κέκτηται τῶν Ἑλλήνων, καὶ κατεσκεύακεν τὴν πόλιν αὐτοῖς 5 καὶ τὸ ἐμπόριον, μηδέπω καὶ τήμερον πολίτην πεποιήσθαι, ἀλλὰ μόλις τῆς ἀτελείας αὐτὸν ἡξιώκεναι τῆς τοῦ μετοικίου
- 212 καὶ Μεγαρέας τουτουσί τοὺς καταράτους οὕτως εἶ τὰ παρ' αὐτοῖς σεμνύνειν ὥσθ' Ἑρμῶνα τὸν κυβερνήτην, τὸν μετὰ Λυσάνδρου λαβόντα τριήρεις διακοσίας ὅτ' ἐν Αἰγὸς ποτα- 10 μοῖς ἡτυχήσαμεν ἡμεῖς, πεμψάντων Λακεδαιμονίων καὶ κελευόντων ποιήσασθαι πολίτην ἀποκρίνασθαι ὅτι, ὅταν αὐτοὺς ἴδωσι Σπαρτιάτην αὐτὸν πεποιημένους, τότε καὶ αὐτοὶ
- 213 Μεγαρέα ποιήσονται· καὶ Ὡρεΐτας ἐκείνους, μέρος τέταρτον Εὐβοίας οἰκοῦντας, τὸν Χαρίδημον τοῦτον αὐτόν, ᾧ μήτηρ 15 μὲν ὑπάρχει πολίτις ἐκεῖ, πατὴρ δ' οὐκ ἐρῶ τίς ἢ πόθεν (οὐδὲν γὰρ δεῖ πλείω τῶν ἀναγκαίων αὐτὸν ἐξετάζεσθαι), ἀλλ' ὅμως, τὸ ἡμῖν τοῦ γένους αὐτοῦ συμβαλλομένον, τοῦ ἡμίσεος μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐκ ἡξιώκασιν, ἀλλ' εἰς τοὺς νόθους ἐκεῖ συντελεῖ, καθάπερ ποτ' ἐνθάδ' εἰς Κυνό- 20
- 214 σαργες οἱ νόθοι· ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάσης τῆς πόλεως μεταδόντες αὐτῷ καὶ τετιμηκότες ἄλλοις, ἔτι καὶ τοῦτ' αὐτῷ προσθήσετε; ὅτι τί; ποίας ἔλαβεν ναῦς ὑμῖν δι' ἧς ὑπὸ τῶν ἀπολωλεκότων ἐπιβουλεύεται; ἢ ποίαν πόλιν παρέδωκεν αἰχμάλωτον λαβών; ἢ τίνας κινδύνους ὑπὲρ ὑμῶν 25 κεκινδύνευκεν; ἢ τίνας ἐχθροὺς τοὺς αὐτοὺς ὑμῖν ἥρηται; οὐδ' ἂν εἰς εἰπεῖν ἔχοι.

- 215 Περὶ δὴ τῶν νόμων ὧν παραγεγράμμεθ', ὦ ἄνδρες δικασταί, βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταβαίνειν, ἃ νομίζω

10 τριακοσίας F
om. S al.

12 post ἀποκρίνασθαι add. αὐτοὺς A : αὐτοῖς F :
13 καὶ ante αὐτοὶ add. FS corr. : om. S¹ al.

18 αὐτοῦ συμβαλλομένου SY : αὐτῷ συμβαλλομένου A 20 συντελεῖ]

τελεῖ Harpocr. s. v. νοθεῖα

26 ὑμῖν om. A

27 οὐδ' ἂν εἰς F :

οὐδεὶς ἂν S al., cf. xxiv 5

28 δὴ] μὲν δὴ A : δὲ δὴ F

29 <ἔτ'>

εἰπὼν Cobet

μνημονεύοντας ἂν ὑμᾶς ἄμεινον φυλάττειν, ἂν παράγειν καὶ [692]
 φενακίζειν οὗτοι ζητῶσιν. ὁ πρῶτος νόμος ἄντικρυς εἴρηκεν,
 ἂν τις ἀποκτείνῃ, τὴν βουλὴν δικάζειν· ὁ δέ, ἂν τις ἀπο-
 κτείνῃ, εὐθὺς ἔγραψεν ἀγώγιμον εἶναι. τοῦτο φυλάττετε
 5 καὶ μέμνησθε, ὅτι πάντων ἐναντιώτατόν ἐστι τῷ κρίνειν τὸ
 μὴ διδόντα κρίσιν ἑκδοτον ποιεῖν. οὐκ ἔῃ μετὰ ταῦθ' ὁ 216
 δεύτερος νόμος οὐδὲ τὸν ἐάλωκότ' ἀνδροφόνον λυμαίνεσθαι
 οὐδὲ χρήματα πράττεσθαι· ὁ δ' ἐν τῷ ποιεῖν ἀγώγιμον πάντα
 ταῦτα δέδωκεν· ἐπὶ γὰρ τοῖς λαβοῦσιν ἔσται ποιεῖν ὅ τι ἂν
 10 βούλωνται. ἀπάγειν ὁ νόμος ὥς τοὺς θεσμοθέτας κελεύει,
 καὶ τοῦτ', ἂν ἐν τῇ τοῦ πεπονθότος λάβῃ τις πατρίδι· ὁ δ'
 ἀγώγιμον αὐτῷ τῷ τὴν αἰτίαν ἐπενεγκόντι δίδωσιν ὥς αὐτόν,
 κἂν τῆς ἀλλοτρίας πού λάβῃ. ἔστιν ἐφ' οἷς ἀδικήμασιν 217
 δέδωκεν ἀποκτείνειν ὁ νόμος· ὁ δ' οὐδὲν ὑπειπὼν, κἂν ἐπὶ
 15 τούτοις τις κτείνῃ, δίδωσιν ἑκδοτον τὸν ἀθῶον ἀφειμένον ἐν
 τοῖς νόμοις. ἂν τις πάθῃ τι τοιοῦτον, δίκας ὁ νόμος κελεύει
 αἰτεῖν πρῶτον· ὁ δὲ τὸναντίον οὐδεμίαν κρίσιν οὔτ' αὐτὸς
 εἰπὼν οὔτε παρ' ὧν ἀξιοῖ λαβεῖν αἰτήσας, ἀγώγιμον εὐθὺς
 ἔγραψεν, κἂν τις ἀφαιρῇται, παραχρῆμ' ἔκσπονδον. τὸ 218
 20 ἀνδρολήψιον, παρ' οἷς ἂν ὁ δράσας ᾗ, ἂν μὴ διδῶσι δίκας,
 κελεύουσιν οἱ νόμοι μέχρι τριῶν εἶναι· ὁ δέ, ἂν ἀφέληταί
 τις τὸν ἄγοντα μὴ βουλόμενος πρὸ δίκης ἐκδοῦναι, εὐθὺς
 ἔκσπονδον ποιεῖ. οὐκ ἔῃ νόμον, ἂν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι
 τιθῇ τις, εἰσφέρειν· ὁ δ' ἐπ' ἀνδρὶ γράφει ψήφισμ' ἴδιον.
 25 οὐκ ἔῃ ψήφισμ' ὁ νόμος κυριώτερον εἶναι νόμον· ὁ δ' ὑπαρ-
 χόντων τοσούτων νόμων ψήφισμα ποιεῖ κύριον τοὺς νόμους
 ἀναιρῶν. ταῦτα φυλάττετε καὶ μεμνημένοι κάθησθε. καὶ [693]
 τὰς μὲν παραγωγάς, ἃς οὗτοι ποιήσονται, χαίρειν ἔατε καὶ 219

1 prius ἂν om. S F Y O

2 ὑμᾶς post ζητῶσιν add. vulg. : om.

S solus

3 ἀποκτείνῃ τινὰ A F Y O

5 ἐναντιώτατόν ante

ἔστι(ν) S al. : post ἐστὶν A F

6 δόντα A F

8 δ' ἐν] δέ

Y O 17 ἀπαιτεῖν Y O F

19 ποιεῖ post ἔκσπονδον add. vulg.

S corr. : om. S¹ solus

τὸ om. S¹ solus, sed cf. § 83

20 οἷς]

ὧν S solus

23 ὁ νόμος ante νόμον add. Felicianus

26 τοσούτων

om. S A

μὴ ἐπιτρέπετε λέγειν αὐτοῖς, κελεύετε δὲ δεῖξαι ποῦ γέγραφεν
κρίσιν, ἢ ποῦ γέγραφεν, ἂν τις ἄλῳ φόνου, κατὰ τούτου
τὰς τιμωρίας. εἰ γὰρ ἢ τὸν ἄλλοθί που κριθέντα καὶ
ἐαλωκότα ὅτι δεῖ κολάζειν ἔγραψεν, ἢ αὐτὸς ἔγραψεν κρίσιν
εἰ πεποίηκεν ἢ οὐ καὶ εἰ δικαίως ἢ ἀδίκως, οὐκ ἂν ἡδίκηι. 5
220 εἰ δὲ τὸ τῆς αἰτίας ὄνομ' αὐτὸ γράψας 'ἂν τις ἀποκτείνῃ,'
καὶ ὑπερβὰς τὸ 'καὶ ἄλῳ φόνου,' καὶ τὸ 'δόξῃ ἀπεκτονέσθαι,'
καὶ τὸ 'δίκας ὑπεχέτω τοῦ φόνου,' καὶ τὸ 'τὰς τιμωρίας
εἶναι κατ' αὐτοῦ τὰς αὐτὰς ἄσπερ ἂν τὸν Ἀθηναῖον κτείνῃ,'
καὶ πάνθ' ὅσ' ἐστὶ δίκαι' ὑπερβὰς ἀγώγιμον εἶναι γέγραφεν, 10
μὴ φενακίζεσθε, ἀλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι πάντων παρανομώτατ'
εἶρηκεν.

1 λέγειν secl. Rosenberg

3 εἶναι post τιμωρίας add. F Y O

S γρ.
F Y O

6 αὐτὸ γράψας] υπογράψας Λ

11 πάντων ἀνθρώπων

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΤΠΟΘΕΣΙΣ.

Διόδωρος μὲν κἀνταῦθ' ὁ κατήγορος· κατηγορεῖ (δὲ) νόμου
 μάλα φιλανθρώπου, διόπερ ἀπὸ τῆς αἰτίας καὶ τῆς τοῦ γεγρα-
 φότος γνώμης διαβάλλειν αὐτὸν πειράται. ἔστι δ' ὁ νόμος
 ὁ τοῦ Τιμοκράτους τοιοῦτος, εἴ τιτι Ἀθηναίων ἐπ' ὀφλήματι
 5 δημοσίῳ προστετίμηται δεσμοῦ ἢ καὶ τὸ λοιπὸν προστιμηθείη,
 ἐξεῖναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐγγυητὰς καταστήσαντι τοῦ
 ὀφλήματος, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μὴν ἐντὸς ῥητῆς
 προθεσμίας ἐκτίσειν, ἀφείσθαι τοῦ δεσμοῦ· ἐὰν δ' ἐπιστάντος
 τοῦ χρόνου μὴ ἐκτισθῇ τὸ ὀφλημα, τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα
 10 δεδέσθαι, τῶν δ' ἐγγυητῶν δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν. τοῦτον 2
 αἰτιάται τὸν νόμον ὁ κατήγορος οὐχ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ γεγράφθαι,
 ἀλλ' ὑπὲρ Ἀνδροτίωνος καὶ Γλανκέτου καὶ Μελανώπου. οὗτοι
 γάρ, φησί, πεμφθέντες εἰς Καρίαν πρεσβευταὶ καὶ πλείοντες ἐν
 τριήρει, περιπεσόντες Ναυκρατίταις ἀνθρώποις ἐμπόροις, ἀφεί-
 15 λοντ' αὐτῶν τὰ χρήματα. εἴθ' οἱ Ναυκρατίται μὲν ἐλθόντες
 Ἀθήναζε τὸν δῆμον ἰκέτεον, ὁ δὲ δῆμος ἔγνω πολέμῳ εἶναι τὰ
 χρήματα καὶ μὴ δεῖν ἀποδοθῆναι τοῖς ἐμπόροις. τούτων δ' οὕτω 3
 γενομένων Ἀρχέβιος καὶ Λυσιθείδης οἱ τριήραρχοι τῆς νεώς, ἐφ'
 ἧς ἔπλεον οἱ περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα, εἰσεπράττοντο τὰ χρήματα.
 20 ὥς δ' ἐκείνοι μὲν οὐκ ἐφάνησαν ἔχοντες αὐτά, οἱ πρεσβευταὶ δ' [695]
 ὠμολόγουν ἔχειν αὐτά, καὶ ἔδει παραχρήμα καταβάλλειν ἢ τοῖς
 νόμοις ὑποπίπτειν τοῖς τῶν ὀφειλόντων τὰ δημόσια, διὰ τοῦτο,
 φησί, τοῦτον τὸν νόμον Τιμοκράτης βοηθοῦντ' ἐκείνοις ἔθηκεν.
 ὁ μέντοι Τιμοκράτης ἐκτετικέναι φησὶ τὰ χρήματα τοὺς περὶ 4
 25 Ἀνδροτίωνα, καὶ δῆλον ἐντεῖθεν εἶναι ὥς οὐκ ἐκείνων ἕνεκα τὸν
 νόμον εἰσέφερεν αὐτός. κατηγορεῖ δ' ὁ Διόδωρος καὶ ἄλλο τοῦ
 νόμου· τὴν τε γὰρ θέσιν αὐτοῦ μέμφεται ὥς γεγωνῖαν παρὰ
 τοὺς νόμους, καὶ ὑπεναιτίον εἶναι τοῖς ἀρχαίοις φησί, καὶ ἀσύμ-
 φoron τοῖς κοινοῖς ἐπιδείκνυσιν.

1 δὲ add. Bekker
 secl. Bekker
 χρήμα codd.

6 ἐξεῖναι] εἶναι FY, cf. or. § 39
 παραχρήμα Ioann. Sicel. ap. Rh. Gr. vi 368: πᾶν
 26 αὐτός Wolf: οὐτοῖς codd.

21 αὐτὰ

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πολέμου τυγχάνοντος Ἀθηναίους πρὸς βασιλέα, κατὰ τοῦτον
τὸν χρόνον ἐγράφη ψήφισμα σῦλα πλοίων πολεμίων εἶναι καὶ
γίνεσθαι τὰ τιμήματα τῶν κλοπῶν δημόσια. Μαύσωλος, τῆς
Καρίας σατράπης, τὰς πέραν νήσους ἡδίκηει. κατεβόων οἱ 5
βλαπτόμενοι, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἐπεκαλοῦντο. ἔδουξε διὰ
πρέσβων τέως αἰτιάσασθαι τὸν Κᾶρα. πέμπουσιν οὖν Ἀνδρο-
τίωνα καὶ Μελάνωπον καὶ Γλανκέτην πρὸς τὸν ἄρχοντα Καρίας
Μαύσωλον, τὸν τῆς Ἀρτεμισίας ἄνδρα καὶ ἀδελφόν, ὡς ἀδικοῦντα
τὰς νήσους αἰτιασομένους καὶ βασιλεῖ χαριζόμενον δι' ὧν κακῶς 10
2 ἐποίει τοὺς Ἕλληνας. οὗτοι νηὶ περιτυχόντες Ναυκρατικῇ
Αἰγύπτια ἐχούσῃ φορτία (διεκόμιζον δὲ τούτους τοὺς πρέσβεις
Ἀρχέβιος καὶ Λυσιθείδης τριήραρχοι) κατάγουσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ
τὴν ὁλκάδα. καὶ λόγων γενομένων τοῖς Αἰγυπτίοις πρὸς τὸν
[696] δῆμον καὶ ἱκετείας, οὐδὲν ἦττον ἐκρίθη τὰ χρήματα εἶναι δημόσια 15
ὡς πολεμίων ὄντων τῶν Αἰγυπτίων. νόμου δὲ προστάττοντος
τὸν χρυσάμενον δημοσίοις χρήμασιν ἐπ' ἐνιαυτὸν ὅλον διπλάσια
ταῦτα διδόναι, κατασχόντες οἱ πρέσβεις οὗτοι τάλαντα ἑννέα
καὶ τριάκοντα μνᾶς τῶν ἀπεμποληθέντων φορτίων ἐκ τῆς νεώς,
3 ὑπεύθυνοι ἐγίνοντο τῷ δημοσίῳ κατὰ τὸ διπλάσιον. σπανιότητος 20
δὲ χρημάτων κατασχούσης τὸν δῆμον, Ἀριστοφῶν τις δημα-
γωγὸς ἔγραψε ψήφισμα, ἐλέσθαι ζητητὰς τῶν ὀφειλόντων τῇ
πόλει καὶ ἀποπειρωμένων διαλαθεῖν, καὶ τούτους μηνύειν. ἐμή-
νυσεν Εὐκτῆμων ὁ πρὸς Ἀνδροτίωνα μικρῷ πρόσθεν ἀγωνισά-
μενος, νυνὶ δὲ πρὸς Τιμοκράτην, ἔχειν Ἀρχέβιον καὶ Λυσιθείδην 25
ἐκ τῆς Αἰγυπτίας ὁλκάδος τάλαντα ἑννέα καὶ τριάκοντα μνᾶς,
[ἔγραψε] δηλονότι φεύγων μὲν τὴν ἐκ τοῦ προφανοῦς πρὸς
Ἀνδροτίωνα μάχην, διὰ δὲ τῆς τῶν τριηράρχων μνήμης οὐδὲν
ἦττον ἐπιβουλευὼν τῷ Ἀνδροτίωνι. διαδικασίας δὲ γενομένης
τοῖς πρέσβεσι πρὸς τοὺς τριηράρχους, ἡττήθησαν οἱ πρέσβεις καὶ 30
4 ὥφλον τὰ χρήματα. προστάττοντος δὲ νόμου τὸν ὀφείλοντα
ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἐνιαυτοῦ δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσῃ, ἔμελλον
τῷ δεσμῷ καὶ οἱ πρέσβεις καθυποβάλλεσθαι. ἐν δὲ τῷ καιρῷ
τούτῳ, ἄρχομένου τοῦ δευτέρου ἐνιαυτοῦ, ἐν ᾧ καὶ δεθῆναι τοὺς
πρέσβεις ἐχρήν, ἔγραψε Τιμοκράτης νόμον τοιοῦτον, εἴ τιτι τῶν 35
ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ δεσμοῦ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ

2-4 κατὰ . . . δημόσια secl. Weil

10 ὧν Weil: ὧν codd.

11 Ναυκρατικῇ Schaefer: Ναυκρατικῇ codd. 20 κατὰ τὸ διπλάσιον
coni. Weil: καὶ τῷ διπλάσιῳ codd. 27 ἔγραψε secl. Bekker δὲ

post ἔγραψε add. cod. Vindob. apud Taylorum δηλονότι secl.

Bekker 31 ὥφλον Bekker: ὥφειλον codd.

κατὰ ψήφισμα ἢ καὶ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, ἐξεῖναι αὐτῷ κατα-
 στήσαντι τρεῖς ἐγγυητὰς ἢ μὴν ἐκτίσειν, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειρο- [697]
 τονήσῃ, ἀφείσθαι τοῦ δεσμοῦ· ἐὰν δὲ μὴ ἐκτίσῃ αὐτὸς ἢ οἱ
 ἐγγυηταί, τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα δεδέσθαι, τῶν δὲ ἐγγυητῶν
 5 δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν. τούτου τοῦ νόμου γραφὴν ἀπη- 5
 νέγκαντο Διόδωρος καὶ Εὐκτῆμων ὡς παρανόμου καὶ ἀδίκου
 καὶ ἀσυμφόρου. Ἀνδροτίων δὲ καὶ Γλαυκίτης καὶ Μελάνωπος,
 συνιέντες δι' αὐτοὺς γεγενῆσθαι τὴν γραφὴν, καταβάλλουσιν
 ἑνέα τάλαντα καὶ τριάκοντα μνᾶς, ἴσως μὲν οὐκ ἂν κατα-
 10 βαλόντες, εἰ μὴ τὴν γραφὴν ἐπέδοσαν οἱ κατήγοροι, ὅμως δ'
 οὖν κατέβαλον. κατηγορεῖ τοίνυν Εὐκτῆμων καὶ Διόδωρος,
 φάσκοντες μὲν διὰ τοὺς πρέσβεις γεγράφθαι τὸν νόμον· εἰ δὲ
 καὶ ἐξέτισαν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, δεδομένης τῆς γραφῆς τοῦτο
 ἐποίησαν, ὥστε τὴν προαίρεσιν τοῦ νομοθέτου ὑπαιτίαν εἶναι.
 15 οὐδὲν δὲ ἦττον ἐξετάζει τὸν νόμον ὁ ῥήτωρ ὡς καὶ κατ' ἄλλον 6
 τρόπον ἔχοντα κακῶς· καὶ γὰρ παρανόμως τεθεῖσθαι φησι καὶ
 ὑπεναντίως ἔχειν τοῖς νόμοις, καὶ ἄλλως ἀδικεῖν καὶ βλάπτειν
 δι' ὧν προστάττει τὴν πόλιν. διὰ ταῦτα γοῦν καὶ αἱ ὑποθέσεις
 τοῦ λόγου δύο, μία μὲν ὅτι διὰ τοὺς πρέσβεις γέγραπται, ἑτέρα
 20 δὲ ὅτι ὑπεναντίος τοῖς νόμοις καὶ ἐπιζήμιος καὶ ἄδικος. ὥστε 7
 εἰ ἐδύνατο ἐκφυγεῖν ὁ Τιμοκράτης τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ διὰ τοὺς
 πρέσβεις γεγραφέναι, ἀλλ' οὖν γε τοῦ μὴ πονηρὸν εἶναι οὐ
 διαφεύζεται. ἐδύνατο μὲν γὰρ τοῦ νομοθέτου κατηγορεῖν ὁ
 Διόδωρος, ὅτι πονηρὸν ἔγραψε νόμον καὶ ὑπεναντίον τοῖς νόμοις,
 25 καὶ ἤρκεσεν ἂν αὐτῷ πρὸς ὑποθέσιν ταῦτα· νῦν δὲ καὶ τὴν κατὰ [698]
 τῶν πρέσβεων προσείληφε διαβολῆς ἔνεκα τοῦ νομοθέτου. ἢ 8
 μὲν οὖν ὑποθέσεις τῆς αἰτίας, δι' ἣν ἔθηκε τὸν νόμον, στοχα-
 στική· ζητεῖται γὰρ εἰ διὰ τοὺς πρέσβεις ἔθηκεν ἢ οὐ· ἢ δὲ κατὰ
 τὸν νόμον πραγματική· καθόλου γὰρ πᾶσα κατηγορία ῥητοῦ
 30 πραγματικὴν ἀπεργάζεται στάσιν. ῥητοῦ δὲ λέγω οὐκ ἐξ οὐπερ
 ἑτερόν τι ζητεῖται, ὥσπερ ἐν στοχασμῷ, οὐδὲ τοῦ ἀναφερομένου
 εἰς τέχνην καὶ ἐξουσίαν, ὥσπερ ἐν ἀντιλήψει. ἐκεῖ μὲν ἐπὶ τοῖς
 ἐκβεβηκόσιν ἢ κρίσις, ἐν δὲ τῇ πραγματικῇ ἐπὶ μέλλουσι, καὶ
 <εἰ> δεῖ γεγράφθαι τὸ ῥητὸν ἐν νόμοις καὶ ἐν ψηφίσμασιν.
 35 ἔστι τοίνυν τούτου τοῦ λόγου κεφάλαια τέσσαρα, ἐν μὲν τὸ 9
 νόμιμον, ὃ διήρηται διχῇ, εἰς τε τὸ πρόσωπον καὶ εἰς τὸ πρᾶγμα,

1 ἢ post ψήφισμα om. TC (cf. Dindorf ed. Ox. ix 853) 3 ἀφείσθαι
 Schaefer, cf. Liban. arg. § 1 : ἀφίεσθαι codd. 13 δεδομένης Bekker :
 διδομένης codd. 22 τοῦ] τὸ Blass cum schol. p. 729, 11 25 καὶ
 τὴν κατὰ Wolf, cf. § 9 : κατὰ τὴν vulg. : καὶ κατὰ τὴν TC 26 διαβολῆς
 Bekker : διαβολῆν codd. 34 εἰ add. Weil

τουτέστιν εἰς αὐτὸν τὸν νόμον, ὅπως ἐναντίος ἐστὶ τοῖς νόμοις, δεύτερον τὸ δίκαιον, τρίτον τὸ συμφέρον, ὅτι ἐπιζήμιος, τέταρτον τὸ δυνατόν, ὅτι καὶ ἀδυνάτους ἐπιτάττει πράξεις. ἡ κρινομένη οὖν ὑπόθεσις ἐστὶν αὕτη ἢ ἐν τοῖς κεφαλαίοις. τὴν γὰρ κατὰ τῶν πρέσβων ὑπόθεσιν ἐν τῇ καταστάσει καὶ παρεκβάσει 5

10 τέθεικε διαβολῆς ἔνεκα δηλονότι. ἐπειδὴ γὰρ ὁ νόμος δοκεῖ φιланθρωπώτατος εἶναι, τῶν δεσμῶν ἀφιεῖς, τούτου ἔνεκα ἀνέθηκε πλεῖστα μὲν καὶ ἄλλα, μάλιστα δὲ τὰ δύο ταῦτα, τὴν τε ὑπόθεσιν τὴν κατὰ τοὺς πρέσβεις, ἵνα τῇ ὑπονοίᾳ ταύτῃ τὸν ἀκροατὴν πείσῃ, τὴν ὑποψίαν δούς κατὰ τοῦ ἀντιδίκου ὡς τὸν 10 νόμον δι' αἰσχροκέρδειαν τεθεικότος ὑπὲρ ῥητόρων καὶ πολιτευομένων, ἀρπάσαι τὰ κοινὰ προαιρουμένων· καὶ τὸ ἀσύμφορον, ἐν ᾧ (ὅτι) ἀποστερήσαι τὴν πόλιν ἀπάντων τῶν ὀφλημάτων βούλεται· καὶ τὸ ἄδικον, ἐν ᾧ ὅτι ἀνάξιοις δεσμώταις τὴν χάριν δίδωσι. πρὸς δὲ τὸ δυνατόν, ὅτι εἰ καὶ ἐβουλόμεθα, οὐκ ἦν 15

11 δυνατόν· ἀναιρουνται γὰρ τῆς πολιτείας οἱ κανόνες. μὴ ἀγνοῶμεν δὲ ὅτι τὸ μὲν νόμιμον κεφάλαιον ἐντελέστατα εἵργασται, τὸ δὲ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δυνατόν ἀλλήλοις συμπλέκεται. καὶ τὸ μὲν συμφέρον ἐν τούτοις ἐστὶ τὸ προηγούμενον, κατασκευάζεται δὲ διὰ τε τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου καὶ τοῦ ἀδυνάτου. 20 πᾶν γὰρ ἄδικον καὶ ἀσύμφορον· τῷ δ' αὐτῷ καὶ περὶ τοῦ ἀδυνάτου βιάζεται χρῆσθαι λόγῳ· ὃ γὰρ ἀδύνατον, φησί, τοῦτο δὴ καὶ ἀσύμφορον. καὶ ἐπειδὴ Τιμοκράτης πολὺς ἐστὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ τοῦ νόμου χρώμενος, αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ δίκαιον ἀναφέροιο ἂν, διὰ τοῦτο Δημοσθένης πανταχοῦ τῷ ἀσυμφόρῳ κέχρηται, 25 δεικνὺς ἐπιβλαβὴ καὶ ἐπιζήμιον τυγχάνοντα τῇ πόλει τὸν νόμον.

[700] Τοῦ μὲν ἀγῶνος, ᾧ ἄνδρες δικασταί, τοῦ παρόντος οὐδ' ἂν αὐτὸν οἶμαι Τιμοκράτην εἰπεῖν ὡς αἰτιὸς ἐστὶν ἄλλος τις αὐτῷ πλὴν αὐτὸς αὐτῷ. χρημάτων γὰρ οὐκ ὀλίγων ἀποστερήσαι βουλόμενος τὴν πόλιν, παρὰ πάντας τοὺς νό- 30 μους νόμον εἰσήνεγκεν οὗτ' ἐπιτήδειον οὔτε δίκαιον, ᾧ ἄνδρες δικασταί· ὅς τὰ μὲν ἄλλ' ὅσα λυμανεῖται καὶ χεῖρον ἔχειν τὰ κοινὰ ποιήσει, κύριος εἰ γενήσεται, τάχα δὴ καθ' ἕκαστον

8 δύο] τέσσαρα (i. e. δ') Blass 9 fort. τῶν πρέσβων Dindorf
10 πείσῃ . . . ἀντιδίκου] ἐν ὑποψίᾳ δούς κατὰ τοῦ ἀντιδίκου πείσῃ T
13 ὅτι add. Blass cum schol. p. 740, 6 14-15 καὶ τὸ ἄδικον . . .
δίδωσι add. Dindorf ex T, cf. schol. p. 730, 7 15 δυνατόν codd. :
ἀδύνατον Blass 20 τοῦ δικαίου καὶ om. Blass cum schol. p. 730, 13
27 ἄνδρες om. A

ἀκούοντες ἐμοῦ μαθήσεσθε, ἐν δ', ὃ μέγιστον ἔχω καὶ προ-
χειρότατον πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οὐκ ἀποτρέψομαι. τὴν γὰρ 2
ὑμετέραν ψῆφον, ἣν ὁμωμοκότες περὶ πάντων φέρετε, λύει
καὶ ποιεῖ τοῦ μηδενὸς ἀξίαν ὁ τουτουὶ νόμος, οὐχ ἵνα κοινῇ
5 τι τὴν πόλιν ὠφελήσῃ (πῶς γάρ; ὅς γε, ἂ ἔδοκεῖ συνιέχειν
τὴν πολιτείαν, τὰ δικαστήρια, ταῦτ' ἄκυρα ποιεῖ τῶν προστιμη-
μάτων τῶν ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασι ἐκ τῶν νόμων ὠρισμένων),
ἀλλ' ἵνα τῶν πολλὸν χρόνον ὑμᾶς τινες ἐκκεκαρπωμένων καὶ
πολλὰ τῶν ὑμετέρων διηρπακότων μηδ' ἂ κλέπτουντες φανε-
10 ρῶς ἐλήφθησαν καταθῶσιν. καὶ τοσοῦτ' ῥᾷόν ἐστ' ἰδίᾳ 3
τινὰς θεραπεύειν ἢ τῶν ὑμετέρων δικαίων προΐστασθαι,
ὥσθ' οὗτος μὲν ἔχει παρ' ἐκείνων ἀργύριον καὶ οὐ πρότερον
τοῦτον εἰσήνεγκε ὑπὲρ αὐτῶν τὸν νόμον, ἐμοὶ δ' ἐν χιλιάσι [701]
ὑπὲρ ὑμῶν ὁ κίνδυνος· τοσοῦτ' ἀπέχω τοῦ λαβεῖν τι παρ'
15 ὑμῶν. εἰώθασιν μὲν οὖν οἱ πολλοὶ τῶν πράττειν τι προαι- 4
ρουμένων τῶν κοινῶν λέγειν ὡς ταῦθ' ὑμῖν σπουδαιότατ'
ἐστὶν καὶ μάλιστ' ἄξιον προσέχειν τούτοις, ὑπὲρ ὧν ἂν αὐτοὶ
τυγχάνωσι ποιούμενοι τοὺς λόγους. ἐγὼ δ', εἴπερ τινὶ τοῦτο
καὶ ἄλλῃ προσηκόντως εἴρηται, νομίζω κάμοι νῦν ἀρμόττειν
20 εἰπεῖν. τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν τῇ πόλει καὶ τοῦ δημοκρα- 5
τουμένην καὶ ἐλευθέραν εἶναι ὥς ἄλλο τι τῶν νόμων αἰτιώ-
τερόν ἐστιν, οὐδ' ἂν ἔν' εἰπεῖν οἶμαι. περὶ τοίνυν αὐτοῦ
τούτου νῦν ὑμῖν ἐστίν, πότερον δεῖ τοὺς μὲν ἄλλους νόμους,
οὓς ἐπὶ τοῖς ἀδικουσι τὴν πόλιν ὑμεῖς ἀνεγράψατε, ἀκύρους
25 εἶναι, τόνδε δὲ κύριον, ἢ τοῦναντίον τοῦτον μὲν λῦσαι, κατὰ
χώραν δὲ μένειν τοὺς ἄλλους εἶναι. τὸ μὲν οὖν πρᾶγμα
περὶ οὗ δεῖ νῦν ὑμᾶς γινῶναι, ὡς ἐν κεφαλαίῳ τις ἂν εἴποι,
τοῦτ' ἐστίν.

2 ἀποτρέψομαι] ἀποκρίψομαι S γρ., cf. §§ 104, 200. Fort. post
προχειρότατον, non post εἰπεῖν, distinguendum 7 prius τῶν add.
L¹ S corr.: om. cett. 10 ἐλήφθησαν] ἠλέγχθησαν Bekk. Anecd.
p. 149, 19 11 δικαίως SL 13 δ' ἐν] δὲ SL F Y O¹ 17 post
τούτοις add. τὸν νόον FL corr.: om. cett. 18 τοῦτο τινὶ A
19 κάμοι νομίζω A 22 εἰπεῖν οἶμαι] εἰπεῖν ἔχειν οἶμαι S γρ.
23 ἐστίν] ἐστὶ σκεπτόν FL corr. 24 ὑμεῖς om. A

- 6 "Ἴνα δ' ὑμῶν μηδεὶς θαναμάξῃ τί δὴ ποτ' ἐγὼ μετρίως, ὥς
 γ' ἑμαυτὸν πείθω, τὸν ἄλλον χρόνον βεβιωκῶς νῦν ἐν ἀγῶσι
 καὶ γραφαῖς δημοσίαις ἐξετάζομαι, βούλομαι μικρὰ πρὸς
 ὑμᾶς εἰπεῖν· ἔσται δὲ ταῦτ' οὐκ ἄπο τοῦ πράγματος. ἐγὼ
 γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσέκρουσ' ἀνθρώπῳ ποιηρῷ καὶ 5
 φιλαπεχθήμονι καὶ θεοῖς ἐχθρῷ, ᾧ τελευτῶσ' ὅλη προσέ-
 7 κρουσεν ἡ πόλις, Ἀνδροτίωνα λέγω. καὶ τοσούτῳ δεινότερ'
 Εὐκτῆμονος ἡδίκηθην ὑπ' αὐτοῦ, ὥσθ' ὁ μὲν Εὐκτῆμων εἰς
 χρήματ' ἔσθ' ἂ κακῶς ἔπαθεν, ἐγὼ δ', εἰ κατῶρθωσεν ἐκείνος
 [702] ἦν ἐπ' ἔμ' ἦλθεν ὁδόν, οὐχ ὅτι τῶν ὄντων ἂν ἀπεστερήμην, 10
 ἀλλ' οὐδ' ἂν ἔζων, οὐδ' ὁ κοινὸν ἅπασιν ἐστιν, ἀπαλλαγῆναι
 τοῦ βίου, ῥάδιον ἦν ἂν μοι. αἰτιασάμενος γάρ μ' ἂ καὶ
 λέγειν ἂν τις ὀκνήσειεν εἶ φρονῶν, τὸν ἑμαυτοῦ πατέρ'
 ὥς ἀπέκτονα, ἀσεβείας γραφὴν κατασκευάσας εἰς ἀγῶνα
 κατέστησεν. ἐν δὲ τούτῳ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ 15
 μεταλαβὼν ὦφλε χιλίας, ἐγὼ δ', ὥσπερ ἦν δίκαιον, μάλιστα
 μὲν διὰ τοὺς θεοὺς, ἔπειτα δὲ καὶ διὰ τοὺς δικάζοντας ὑμῶν
 8 ἐσώθην, τὸν δ' εἰς τοιαῦτα καταστήσαντά μ' ἀδίκως ἀδιάλ-
 λακτον ἐχθρόν ἡγούμην. ἰδὼν δ' ἡδίκηκότα κοινῇ πᾶσαν
 τὴν πόλιν καὶ περὶ τὴν εἴσπραξιν τῶν εἰσφορῶν καὶ περὶ 20
 τὴν ποίησιν τῶν πομπείων, καὶ χρήματα πολλὰ τῆς θεοῦ καὶ
 τῶν ἐπωνύμων καὶ τῆς πόλεως ἔχοντα καὶ οὐκ ἀποδιδόντα,
 ἦλθον ἐπ' αὐτὸν μετ' Εὐκτῆμονος, ἡγούμενος ἀρμόττοντ'
 εἰληφέναι καιρὸν τοῦ βοηθήσαι θ' ἅμα τῇ πόλει καὶ τιμωρίαν
 ὑπὲρ ᾧν ἐπεπόνθειν λαβεῖν· βουλοίμην δ' ἂν ἐμέ τε τυχεῖν 25
 9 ᾧν βούλομαι τοῦτόν τε παθεῖν ᾧν ἄξιός ἐστι. τοῦ δὲ
 πράγματος οὐκέτ' ὄντος ἀμφισβητησίμου, ἀλλὰ πρῶτον μὲν
 τῆς βουλῆς κατεγνωκυίας, εἴτα τοῦ δήμου μίαν ἡμέραν ὅλην

4 ἀπο ΑΒΥΟΣ corr. : ἀπὸ S¹ al., cf. Harpocr. s. v. 10 ἂν om.
 SFY O (ἂν ἀπεστερήθην S γρ.) 11 ἔζων L : ἔζην cett. 12
 μοι SF : ἐμοί al. 14 καὶ ante ἀσεβείας add. FL corr.
 17 δικάζοντας] δικαστὰς SLFY O 18 δ' A : δὴ SL vulg.
 22 καὶ ante τῆς πόλεως om. SL¹AYO : add. FL corr. 25
 βουλοίμην codd. : ἐβουλόμην Weil ἐμέ τε SL vulg., cf. xxi 204 :
 ἐπ' ἐμέ A : fort. ἔτι τε 28 τῆς om. SL¹AYO : add.
 FL corr.

ἐπὶ τούτοις αὐτοῖς ἀναλώσαντος, πρὸς δὲ τούτοις δικαστηρίῳ
 δυοῖν εἰς ἓνα καὶ χιλίους ἐψηφισμένων, ἐνούσης δ' οὐδεμιᾶς
 ἔτ' ἀποστροφῆς τοῦ μὴ τὰ χρήματ' ἔχειν ὑμᾶς, Τιμοκράτης
 οὕτοσὶ τοσοῦθ' ὑπερεῖδεν ἅπαντα τὰ πράγματα, ὥστε τίθησι
 5 τουτουὶ τὸν νόμον, δι' οὗ τῶν ἱερῶν μὲν χρημάτων τοὺς
 θεοὺς, τῶν ὁσίων δὲ τὴν πόλιν ἀποστερεῖ, ἄκυρα δὲ τὰ [703]
 γνωσθένθ' ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου καὶ τοῦ δικαστη-
 ρίου καθίστησιν, ἄδειαν δὲ τὰ κοινὰ διαρπάζειν τῷ βουλο-
 μένῳ πεποίηκεν. ὑπὲρ δὲ τούτων ἀπάντων λύσιν εὐρίσκομεν 10
 10 ταύτην οὔσαν μόνην, εἰ γραψάμενοι τὸν νόμον καὶ εἰσαγα-
 γόντες εἰς ὑμᾶς λῦσαι δυναίμεθα. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἐν βραχείσιν
 τὰ πραχθέντα δίδειμι πρὸς ὑμᾶς, ἵνα μᾶλλον μάθητε καὶ
 παρακολουθήσητε τοῖς περὶ τὸν νόμον αὐτὸν ἀδικήμασιν.

Ψήφισμ' εἶπεν ἐν ὑμῖν Ἀριστοφῶν ἐλέσθαι ζητητάς, εἰ 11
 15 δέ τις οἰδέν τιν' ἢ τῶν ἱερῶν ἢ τῶν ὁσίων χρημάτων ἔχοντά
 τι τῆς πόλεως, μηνύειν πρὸς τούτους. μετὰ ταῦτ' ἐμήνυσεν
 Εὐκτῆμων ἔχειν Ἀρχέβιον καὶ Λυσιθείδην τριηραρχήσαντας
 χρήματα Ναυκρατικὰ, τίμημα τάλαντ' ἐννέα καὶ τριάκοντα
 μνᾶς. προσῆλθε τῇ βουλῇ, προβούλευμ' ἐγράφη. μετὰ
 20 ταῦτα γενομένης ἐκκλησίας προὔχειροτόνησεν ὁ δῆμος.
 ἀναστὰς Εὐκτῆμων ἔλεγ' ἄλλα τε πολλὰ καὶ διεξῆλθεν 12
 πρὸς ὑμᾶς ὥς ἔλαβ' ἢ τριήρης τὸ πλοῖον ἢ Μελάνωπον
 ἄγουσα καὶ Γλαυκέτην καὶ Ἀνδροτίωνα πρεσβευτὰς ὥς
 Μαύσωλον, ὥς ἔθεσαν τὴν ἱκετηρίαν ὧν ἦν τὰ χρήμαθ'
 25 ἄνθρωποι, ὥς ἀπεχειροτονήσαθ' ὑμεῖς μὴ φίλῳ εἶναι τότε,
 ἀνέμιησεν ὑμᾶς, τοὺς νόμους ἀνέγνω καθ' οὓς τοῦτον τὸν
 τρόπον πραχθέντων τῆς πόλεως γίγνεται τὰ χρήματα.
 ἐδόκει δίκαια λέγειν ὑμῖν ἅπασιν. ἀναπηδήσας Ἀνδροτίων 13
 καὶ Γλαυκέτης καὶ Μελάνωπος (καὶ ταυτὶ σκοπεῖτ' ἂν ἀληθῇ [704])

8 ἀρπάζειν Λ¹ 9 δὴ] δὲ Λ ηὐρίσκομεν Blass 13 αὐτὸν
 om. Λ 18 Ναυκρατικὰ Λ al. et exemplaria Ἀττικιανὰ ap.
 Harpocr. s. v. ναυκραρικά: ναυκρατητικά S L Y O F 25 ἄνθρωποι
 Bekker: ἄνθρωποι vulg. S corr.: ἀνθρώποις S¹ et ἀνοῖς L: secl. Cobet
 εἶναι τότε, Blass: εἶναι. τότε edd. plerique 26 ἀνέγνω secl.
 Dobree, recte opinor 27 ἐγίνετο Λ 29 καὶ Μελάνωπος om. S L F

λέγω) ἐβόων, ἡγανάκτουν, ἐλοιδοροῦντο, ἀπέλυνον τοὺς τριη-
 ἄρχους, ἔχειν ὡμολόγουν, παρ' ἑαυτοῖς ζητεῖν ἡξίουν τὰ
 χρήματα. ταῦτ' ἀκουσάντων ὑμῶν, ἐπειδὴ ποτ' ἐπαύσανθ'
 οὔτοι βοῶντες, ἔδωκε γνώμην Εὐκτῆμων ὡς δυνατὸν δικαιο-
 τάτην, ὑμᾶς μὲν εἰσπράττειν τοὺς τριηράρχους, ἐκείνοις δ' 5
 εἶναι περὶ αὐτῶν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀναφοράν. ἔαν δ' ἀμφι-
 σβητῇται τι, ποιεῖν διαδικασίαν, τὸν δ' ἡττηθέντα, τοῦτον
 14 ὀφείλειν τῇ πόλει. γράφονται τὸ ψήφισμα· εἰς ὑμᾶς εἰσῆλ-
 θεν· ἵνα συντέμω, κατὰ τοὺς νόμους ἔδοξεν εἰρῆσθαι καὶ
 ἀπέφυγεν. ἐνταῦθα τί προσῆκεν; τὰ μὲν χρήματ' ἔχειν τὴν 10
 πόλιν, τὸν δ' ἀποστεροῦντα κολάζειν· νόμου δ' οὐδ' ὅτιοῦν
 οὐδενὸς δῆπου προσέδει. μέχρι μὲν δὴ τούτων οὐδὲν ἡδίκησθ'
 ὑπὸ Τιμοκράτους τουτουί. μετὰ ταῦτα δὲ πάντ' ἀνεδέξατ'
 ἐφ' αὐτὸν τὰ προειρημένα, καὶ πάντ' ἡδικημένοι φανήσεσθ'
 ὑπὸ τούτου· ταῖς γὰρ ἐκείνων τέχναις καὶ πανουργίαις μι- 15
 σθώσας αὐτὸν καὶ παρασχὼν ὑπηρέτην ἐφ' αὐτὸν ἡγάγεν
 15 τὰδικήματα, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω. ἀνάγκη δὲ
 πρῶτον ὑπομνήσαι τοὺς χρόνους ὑμᾶς καὶ τὸν καιρὸν ἐν ᾧ
 τίθησι τὸν νόμον· καὶ γὰρ ὑβριστικῶς προσεκεκχελευακῶς
 ὑμᾶς φανήσεται. ἦν μὲν γὰρ σκιροφοριῶν μὴν ἐν ᾧ τὰς 20
 γραφὰς ἡττηντ' ἐκείνοι τὰς κατὰ τοῦ Εὐκτῆμονος· μισθω-
 σάμενοι δὲ τοῦτον καὶ οὐδὲ παρεσκευασμένοι τὰ δίκαια ποιεῖν
 [705] ὑμῖν κατὰ τὴν ἀγορὰν λογοποιοῦς καθίεσαν ὡς ἀπλᾶ μὲν
 16 ἔτοιμοι τὰ χρήματ' ἐκτίνειν, διπλᾶ δ' οὐ δυνήσονται. ἦν
 δὲ ταῦτ' ἐνέδρα μετὰ χλευασίας καὶ κατασκευασμὸς ὑπὲρ τοῦ 25
 λαθεῖν τόνδε τὸν νόμον τεθέντα. μαρτυρεῖ δ' ὅτι ταῦθ'
 οὕτως ἔχει τοῦργον αὐτό· τῶν μὲν γὰρ χρημάτων ἐκείνοις
 τοῖς χρόνοις δραχμὴν οὐ κατέθηκαν ὑμῖν, νόμῳ δ' ἐνὶ πλεί-
 στους ὑπάρχοντας ἀκύρους ἐποίησαν, καὶ τούτῳ τῶν πώποτ'
 ἐν ὑμῖν τεθέντων αἰσχίστῳ καὶ δεινοτάτῳ. 30

2 ἔχειν ὡμολόγουν secl. Dobree   8 γράφονται] γράφων τε A
 18 εἰπεῖν post καιρὸν add. A   19 προσεκεκχελευακῶς A   22 παρα-
 σκευασάμενοι A Y O   28 πλείστους Blass: πλείστους τοὺς Dobree:
 πλείους τοὺς codd.   29 ἀκύρους om. S¹ L¹ soli

Βούλομαι δὴ μικρὰ διεξελθὼν περὶ τῶν κειμένων νόμων, 17
καθ' οὓς εἰσιν αἱ τοιαῖδε γραφαί, περὶ αὐτοῦ τοῦ νόμου λέγειν
ὃν γέγραμμαι· γενήσεσθε γὰρ εὐμαθέστεροι πρὸς τὰ λοιπὰ
ταῦτα προακούσαντες. ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν τοῖς
5 οὖσι νόμοις ἡμῖν κυρίοις διωρισμέν' ἀκριβῶς καὶ σαφῶς
πάνθ' ὅσα δεῖ ποιεῖν περὶ τῶν μελλόντων τεθήσεσθαι νόμων.
καὶ πρῶτον μὲν ὑπάντων χρόνος ἐστὶ γεγραμμένος, ἐν ᾧ 18
προσῆκει νομοθετεῖν· εἴτ' οὐδὲ τόθ' ὥς ἂν ἐκάστῳ δοκῇ
δέδωκε τοῦτο πράττειν, ἀλλὰ προστάττει πρῶτον μὲν ἐκθεῖναι
10 πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων γράψαντα σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ,
μετὰ ταῦτ' ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτὸν νόμον τιθέναι κελεύει, πρὸς
τούτοις λύειν τοὺς ἐναντίους, ἀλλὰ περὶ ὧν οὐδὲν ἴσως ὑμᾶς
κατεπείγει νῦν ἀκοῦσαι. ἂν δέ τις τούτων ἐν παραβῇ, τῷ
βουλομένῳ δίδωσι γράφεσθαι. εἰ μὲν οὖν μὴ πᾶσιν ἦν 19
15 ἔνοχος τούτοις Τιμοκράτης, καὶ παρὰ πάντα ταῦτ' εἰσενηγέχει
τὸν νόμον, ἐν ᾗ αὐτοῦ τις ἐποιεῖτο κατηγορήμα, ὅτι δήποτε
τούτ' ἦν· νῦν δ' ἀνάγκη καθ' ἕκαστον, χωρὶς περὶ ἐκάστου
διελόμενον, λέγειν. πρῶτον μὲν οὖν, ὅπερ ἡδίκησε πρῶτον, [706]
τούτ' ἐρῶ, ὥς παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἐνομοθέτει, εἴτα τῶν
20 ἄλλων ἐξῆς ὃ τι ἂν βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν ἦ. καί μοι
λαβὲ τουτουσὶ τοὺς νόμους καὶ ἀνάγνωθι· φανήσεται γὰρ
τούτων οὐδὲν πεποιηκῶς. προσέχετ', ἄνδρες δικασταί, τὸν
νοῦν ἀναγιγνωσκομένοις τοῖς νόμοις.

ΕΠΙΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΝΟΜΩΝ.

25 Ἐπὶ δὲ τῆς πρώτης πρυτανείας τῇ ἐνδεκάτῃ ἐν τῷ δήμῳ, 20
ἐπειδὴν εὔξεται ὁ κῆρυξ, ἐπιχειροτονίαν ποιεῖν τῶν νόμων, πρῶτον
μὲν περὶ τῶν βουλευτικῶν, δεύτερον δὲ τῶν κοινῶν, εἴτα οἱ κείνται
τοῖς ἐννέα ἄρχουσιν, εἴτα τῶν ἄλλων ἀρχῶν. ἡ δὲ χειροτονία
ἔστω ἢ προτέρα, ὅτῳ δοκοῦσιν ἀρκεῖν οἱ νόμοι οἱ βουλευτικοί,

1 δη] δὲ Α

secl. Cobet

περὶ secl. Schoell

χειροτονία S L : δ' ἐπιχειροτονία cett.

7 ἐγγεγραμμένος F L corr.

22 ὦ ante ἄνδρες add. vulg. : om. S L A O

περὶ ante τῶν κοινῶν add. Α

17 περὶ ἐκάστου

27

28 δὲ

ἡ δ' ὑστέρα, ὅτῳ μὴ δοκοῦσιν· εἶτα τῶν κοινῶν κατὰ ταῦτά.
 τὴν δ' ἐπιχειροτονίαν εἶναι τῶν νόμων κατὰ τοὺς νόμους τοὺς
 21 κειμένους. εἰ δέ τινες τῶν νόμων τῶν κειμένων ἀποχειροτονη-
 θῶσι, τοὺς πρυτάνεις, ἐφ' ὧν ἂν ἡ ἐπιχειροτονία γένηται, ποιεῖν
 περὶ τῶν ἀποχειροτονηθέντων τὴν τελευταίαν τῶν τριῶν ἐκκλη- 5
 σίων· τοὺς δὲ προέδρους, οἳ ἂν τυγχάνωσι προεδρεύοντες ἐν
 ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, χρηματίζειν ἐπάναγκες πρῶτον μετὰ τὰ ἱερὰ
 περὶ τῶν νομοθετῶν, καθ' ὃ τι καθεδοῦνται, καὶ περὶ τοῦ ἀργυρίου,
 ὁπόθεν τοῖς νομοθέταις ἔσται· τοὺς δὲ νομοθέτας εἶναι ἐκ τῶν
 22 ὁμωμοκότων τὸν ἡλιαστικὸν ὄρκον. εἰ δ' οἱ πρυτάνεις μὴ 10
 ποιήσωσι κατὰ τὰ γεγραμμένα τὴν ἐκκλησίαν ἢ οἱ πρόεδροι
 μὴ χρηματίσωσι, ὀφείλουν τῶν μὲν πρυτάνεων ἕκαστον χιλίας
 [707] δραχμὰς ἱερὰς τῇ Ἀθηνᾷ, τῶν δὲ προέδρων ἕκαστος ὀφειλέτω
 τετταράκοντα δραχμὰς ἱερὰς τῇ Ἀθηνᾷ. καὶ ἔνδειξις αὐτῶν
 ἔστω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, καθάπερ ἂν τις ἄρχῃ ὀφείλων τῷ 15
 δημοσίῳ· οἱ δὲ θεσμοθέται τοὺς ἐνδειχθέντας εἰσαγόντων εἰς τὸ
 δικαστήριον κατὰ τὸν νόμον, ἢ μὴ ἀνιόντων εἰς Ἀρεῖον πάγον, ὥς
 23 καταλύοντες τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν νόμων. πρὸ δὲ τῆς ἐκκλησίας
 ὁ βουλόμενος Ἀθηναίων ἐκτιθέτω πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων γράψας
 τοὺς νόμους οὓς ἂν τιθῇ, ὅπως ἂν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐκτεθέντων 20
 νόμων ψηφίσηται ὁ δῆμος περὶ τοῦ χρόνου τοῖς νομοθέταις. ὁ δὲ
 τιθεὶς τὸν καινὸν νόμον ἀναγράψας εἰς λεύκωμα ἐκτιθέτω πρόσθεν
 τῶν ἐπωνύμων ὁσημέραι, ἕως ἂν (ἢ) ἐκκλησία γένηται. αἰρεῖσθαι
 δὲ καὶ τοὺς συναπολογησομένους τὸν δῆμον τοῖς νόμοις, οἳ ἂν ἐν
 τοῖς νομοθέταις λύωνται, πέντε ἄνδρας ἐξ Ἀθηναίων ἀπάντων, τῇ 25
 ἐνδεκάτῃ τοῦ ἑκατομβαιῶνος μηνός.

24 Οὗτοι πάντες οἱ νόμοι κεῖνται πολὺν ἤδη χρόνον, ὧ ἄνδρες
 δικασταί, καὶ πείραν αὐτῶν πολλάκις δεδώκασ' ὅτι συμφέ-
 ροντες ὑμῖν εἰσιν, καὶ οὐδεὶς πώποτ' ἀντεῖπεν μὴ οὐ καλῶς
 ἔχειν αὐτούς. εἰκότως· οὐδὲν γὰρ ὥμον οὐδὲ βίαιον οὐδ' 30
 ὀλιγαρχικὸν προστάττουσιν, ἀλλὰ τοῦναντίον πάντα φιλαν-

1 κατὰ ταῦτά FL corr.: κατὰ αὐτά SL¹: κατ' αὐτά AYO
 4 ἀποχειροτονία AO 6 τυγχάνωσι A et schol. p. 743, 14:
 τύχῳσι SL vulg. παρεδρεύοντες SYO 8 τοῦ om SLFYO
 11 ποιήσωσι A: ποιῶσι SL vulg. προγεγραμμένα AFYOL corr.
 12 κατὰ τὰ γεγραμμένα (προγεγραμμένα FO) post χρηματίσωσι add. SL
 al.: om. A 20 ἐκτεθέντων FL corr.: τεθέντων cett. 23 ἢ
 add. Dobree 25-26 τῇ ἐνδεκάτῃ . . . μηνός del. Schoell, cf. § 26
 30 ἀντεῖπεν post ἔχειν A

θρώπως καὶ δημοτικῶς φράζουσι πράττειν. καὶ πρῶτον μὲν 25
 ἐφ' ὑμῖν ἐποίησαν διαχειροτονίαν, πότερον εἰσοιστέος ἐστὶ
 νόμος καινὸς ἢ δοκοῦσιν ἀρκεῖν οἱ κείμενοι· μετὰ ταῦτα δέ,
 ἂν χειροτονῇτ' εἰσφέρειν, οὐκ εὐθὺς τιθέναι προσέταξαν,
 5 ἀλλὰ τὴν τρίτην ἀπέδειξαν ἐκκλησίαν, καὶ οὐδ' ἐν ταύτῃ
 τιθέναι δεδώκασιν, ἀλλὰ σκέψασθαι καθ' ὅ τι τοὺς νομοθέτας
 καθιεῖτε. ἐν δὲ τῷ μεταξύ χρόνῳ τούτῳ προσέταξαν τοῖς [708]
 βουλευμένοις εἰσφέρειν ἐκτιθέναι τοὺς νόμους πρόσθεν τῶν
 ἐπωνύμων, ἵν' ὁ βουλόμενος σκέψηται, κἂν ἀσύμφορον ὑμῖν
 10 κατίδῃ τι, φράσῃ καὶ κατὰ σχολὴν ἀντείπῃ. τούτων μέντοι 26
 τοσούτων ὄντων οὐδὲν πεποίηκε Τιμοκράτης οὐτοσί· οὔτε
 γὰρ ἐξέθηκε τὸν νόμον, οὔτ' ἔδωκεν εἴ τις ἐβούλετ' ἀναγνοῦς
 ἀντειπεῖν, οὔτ' ἀνέμεινε οὐδένα τῶν τεταγμένων χρόνων ἐν
 τοῖς νόμοις, ἀλλὰ τῆς ἐκκλησίας, ἐν ἣ τοὺς νόμους ἐπεχειρο-
 15 τονήσατε, οὔσης ἐνδεκάτῃ τοῦ ἑκατομβαιῶνος μηνός, δω-
 δεκάτῃ τὸν νόμον εἰσήνεγκεν, εὐθὺς τῇ ὑστεραίᾳ, καὶ ταῦτ'
 ὄντων Κρονίων καὶ διὰ ταῦτ' ἀφειμένης τῆς βουλῆς, διαπρα-
 ξάμενος μετὰ τῶν ὑμῖν ἐπιβουλευόντων καθέζεσθαι νομοθέτας
 διὰ ψηφίσματος ἐπὶ τῇ τῶν Παναθηναίων προφάσει. βού- 27
 20 λομαι δ' ὑμῖν τὸ ψήφισμ' αὐτ' ἀναγνώναι τὸ νικῆσαν, ἵν'
 ἴδῃθ' ὅτι πάντα συνταξάμενοι καὶ οὐδὲν ἀπὸ ταυτομάτων
 τούτων ἔπραττον. λαβὲ τὸ ψήφισμ' αὐτοῖς καὶ ἀναγί-
 γνωσκε σύ.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

25 Ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης, ἐνδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, Ἐπι-
 κράτης εἶπεν, ὅπως ἂν τὰ ἱερὰ θύηται καὶ ἡ διοίκησις ἱκανῇ

2 ἐφ' ὑμῖν om. A πότερ' Blass νόμος ἐστὶ A 4 χειροτο-
 νήτε S L¹, cf. iv 30 : χειροτονήσητε vulg. 5 ἀπέδειξαν] ἀπέδωκαν
 S γρ. 7 καθιεῖτε] καθίετε S L¹, cf. xxxix 11 : καθεδεῖτε F :
 καθεδεῖται A 8 πρόσθε codd. 10 τι κατίδῃ A 12 οὔτ'
 ἔδωκεν secl. Cobet 15 ἐνδεκάτῃ Wolf : ἐνδεκάτης codd. 18 καθέ-
 ζεσθαι Blass : καθίζεσθαι codd., cf. § 29 20 αὐτὸ τὸ ψήφισμα A
 21 ἴδῃθ' S L¹ : εἰδῇθ' cett. ἀπὸ] ἐκ Blass cum schol. p. 744, 29
 22 οὗτοι post ἔπραττον add. A 25 Ἐπικράτης codd. plerique et
 schol. p. 745, 2 : Τιμοκράτης S L F 26 ἡ] πῶς ἡ S L

γένηται καὶ εἴ τινος ἐνδεῖ πρὸς τὰ Παναθηναῖα διοικηθῇ, τοὺς πρυτάνεις τοὺς τῆς Πανδιονίδος καθίσαι νομοθέτας αὔριον, τοὺς δὲ νομοθέτας εἶναι ἓνα καὶ χιλίους ἐκ τῶν ὁμωμοκώτων, συννομοθετεῖν δὲ καὶ τὴν βουλήν.

- 28 Ἐνθυμήθητε ἀναγιγνωσκομένου τοῦ ψηφίσματος ὥς 5
 [709] τεχνικῶς ὁ γράφων αὐτὸ τὴν διοίκησιν καὶ τὸ τῆς ἐορτῆς προστησάμενος κατεπεῖγον, ἀνελὼν τὸν ἐκ τῶν νόμων χρόνον, αὐτὸς ἔγραψεν αὔριον νομοθετεῖν, οὐ μὰ Δί' οὐχ ἵν' ὥς κάλλιστα γένοιτό τι τῶν περὶ τὴν ἐορτὴν (οὐδὲ γὰρ ἦν ὑπόλοιπον οὐδ' ἀδιοίκητον οὐδέν), ἀλλ' ἵνα μὴ προαισθομένου μηδενὸς 10 ἀνθρώπων μὴδ' ἀντειπόντος τεθείη καὶ γένοιτο κύριος αὐτοῖς 29 ὅδ' ὁ νῦν ἀγωνιζόμενος νόμος. τεκμήριον δέ· καθεζομένων γὰρ τῶν νομοθετῶν, περὶ μὲν τούτων, τῆς διοικήσεως καὶ τῶν Παναθηναίων, οὔτε χεῖρον' οὔτε βελτίω νόμον οὐδέν' εἰσήνεγκεν οὐδεὶς, περὶ δ' ὧν οὔτε τὸ ψήφισμ' ἐκέλευεν οἷ τε 15 νόμοι κωλύουσιν, Τιμοκράτης οὕτοσ'ι κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἐνομοθέτει, κυριώτερον μὲν νομίσας τὸν ἐκ τοῦ ψηφίσματος ἢ τὸν ἐν τοῖς νόμοις εἰρημένον χρόνον, οὐδ' ὅτιοῦν δὲ φοβηθεὶς εἰ ἀπάντων ὑμῶν ἀγόντων ἱερομηνίαν, καὶ νόμον κειμένου μήτ' ἰδίᾳ μήτε κοινῇ μὴδὲν ἀλλήλους ἀδικεῖν ἐν τούτῳ τῷ 20 χρόνῳ, μὴδὲ χρηματίζεω ὅ τι ἂν μὴ περὶ τῆς ἐορτῆς ᾗ, αὐτὸς οὐχ ἓνα τὸν τυχόντα, ἀλλ' ὅλην ἀδικῶν φανήσεται τὴν 30 πόλιν. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰδότα μὲν τοὺς νόμους, ὧν ὀλίγῳ πρότερον πάντες ἠκούσατε, κυρίους ὄντας, εἰδότα δ' οὐκ ἐὼνθ' ἕτερον νόμον ψήφισμ' οὐδέν, οὐδ' ἂν ἐννομον ᾗ, 25 νόμου κυριώτερον εἶναι, γράφαι καὶ θεῖναι νόμον ὑμῖν κατὰ 31 ψήφισμα, ὃ καὶ αὐτὸ παρὰ τοὺς νόμους εἰρημένον ᾗδεις; ἢ πῶς οὐ σχέτλιον τὴν μὲν πόλιν [αὐτὴν] ἐκάστῳ ἡμῶν δεδωκέναι ἄδειαν τοῦ μή τι παθεῖν ἀηδὲς ἢ δεινὸν ἐν τούτῳ τῷ

1 ἐνδεῖ] προσδεῖ A

secl. Weil, sed cf. xlv 32

A Y : καθιζομένων vulg., cf. § 26

γεγραμμένων ante τούτων add. vulg. : om. S L¹

Schaefer ἡμῶν ἐκάστῳ Blass

5 Ἐνθυμήθητε Wolf

7 κατεπεῖγειν A Y O

13 μὲν] μὲν δὲ

A Y O

ἀναγιγνωσκομένου

12 καθεζομένων

τῶν

28 αὐτὴν secl.

χρόνῳ ποιήσασαν ἱερομηνίαν, αὐτὴν δὲ μὴ τετυχηκέναι ταύ- [710]
της τῆς ἀσφαλείας παρὰ Τιμοκράτους, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ
ἱερομηνίᾳ τὰ μέγιστ' ἡδίκησθαι; τί γὰρ ἂν τις μείζον ἡδίκησ'
ιδιώτης ἀνὴρ ἢ καταλύων τοὺς νόμους αὐτῆς, δι' ὧν οἰκεῖται;

5 Ὅτι μὲν τοίνυν οὐδὲν ὧν προσήκέν τε καὶ κελεύουσιν 32
οἱ νόμοι πεποίηκεν, εἰς τὰ προειρημένα τις σκοπῶν ἂν γνοίη.
ὅτι δ' οὐ μόνον κατὰ τοῦτ' ἀδικεῖ, εἰ παραβὰς τὸν χρόνον
τὸν ἐκ τῶν νόμων καὶ τὸ βουλευσασθαι καὶ σκέψασθαι περὶ
τούτων ὑμᾶς παντελῶς ἀνελὼν οὔσης ἱερομηνίας ἐνομοθέτει,
10 ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκείνο, ὅτι πᾶσιν ἐναντίον εἰσενήνοχεν τοῖς
οὔσι νόμοις, αὐτίκα δὲ μάλ' ἀκριβῶς μαθήσεσθε. ἀνάγνωθι
δέ μοι λαβὼν τουτονὶ πρῶτον τὸν νόμον, ὃς διαρρήδην οὐκ
ἐᾷ νόμον οὐδέν' ἐναντίον εἰσφέρειν, ἐὰν δέ τις εἰσφέρῃ,
γράφεσθαι κελεύει. ἀναγίνωσκε.

ΝΟΜΟΣ.

15 Τῶν δὲ νόμων τῶν κειμένων μὴ ἐξεῖναι λῦσαι μηδένα, ἐὰν μὴ 33
ἐν νομοθέταις. τότε δ' ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ Ἀθηναίων λύειν,
ἕτερον τιθέντι ἀνθ' οὗτοῦ ἂν λύῃ. διαχειροτονίαν δὲ ποιεῖν τοὺς
προέδρους περὶ τούτων τῶν νόμων, πρῶτον μὲν περὶ τοῦ κειμένου,
20 εἰ δοκεῖ ἐπιτήδειος εἶναι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἢ οὐ, ἔπειτα περὶ
τοῦ τιθεμένου. ὁπότερον δ' ἂν χειροτονήσωσιν οἱ νομοθέται,
τοῦτον κύριον εἶναι. ἐναντίον δὲ νόμον μὴ ἐξεῖναι τιθέναι τῶν
νόμων τῶν κειμένων μηδενί. ἐὰν δέ τις λύσας τινὰ τῶν νόμων
τῶν κειμένων ἕτερον ἀντιθῇ μὴ ἐπιτήδειον τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων
25 ἢ ἐναντίον τῶν κειμένων τῷ, τὰς γραφὰς εἶναι κατ' αὐτοῦ κατὰ [711]
τὸν νόμον ὃς κεῖται ἐάν τις μὴ ἐπιτήδειον θῇ νόμον.

Ἦκούσατε μὲν τοῦ νόμου· πολλῶν δὲ καλῶς κειμένων 34
νόμων τῇ πόλει οὐδενὸς ἥττον ἡγοῦμαι καὶ τοῦτον ἀξίως
ἐπαίνου γεγράφθαι. σκέψασθε γὰρ ὥς δικαίως καὶ σφόδρ'
30 ὑπὲρ τοῦ δήμου κεῖται. οὐκ ἐᾷ τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις
ἐναντίον εἰσφέρειν, ἐὰν μὴ λύσῃ τὸν πρότερον κείμενον.

12 πρῶτον τουτονὶ A

13 νόμον οὐδένα S al. : τῶν νόμων οὐδένα

L¹ : om. A

22 τὸν ante κύριον add. S : om. cett.

24 ἀντιθῇ

S¹ A F Y O : ἀντιτιθῇ S corr. al.28 ἥττον om. S¹

τίνος εἵνεκα; πρῶτον μὲν ὧν ὑμῖν ἐξῆ τὰ δίκαια ψηφίζεσθαι
 35 μετ' εὐσεβείας. εἰ γὰρ εἴησαν δύο ἐναντίοι νόμοι, καὶ τινες
 ἀντίδικοι παρ' ὑμῖν ἀγωνίζονται ἢ περὶ δημοσίων ἢ περὶ
 ἰδίων πραγμάτων, ἀξιολή δ' ἐκάτερος νικᾷ μὴ τὸν αὐτὸν
 δεικνύων νόμον, οὐτ' ἀμφοτέροις ἐνὶ δήπου ψηφίσασθαι·
 πῶς γάρ; οὔτε θατέρῳ ψηφιζομένους εὐορκεῖν· παρὰ γὰρ
 τὸν ἐναντίον, ὅντα δ' ὁμοίως κύριον, ἢ γνώσις συμβαίνει.
 36 τοῦτο τ' οὖν ὑπὲρ ὑμῶν φυλαττόμενος ταῦτα προείπε καὶ
 ἔτι πρὸς τούτῳ βουλόμενος φύλακας ὑμᾶς τῶν νόμων κατα-
 στηῆσαι· ἥδαι γὰρ ἐκείνο, ὅτι τὰς ἄλλας ἅς γέγραφε αὐτῶν 10
 φυλακὰς ἔστι πολλαχῇ διακρούσασθαι. τοὺς συνηγόρους,
 οὓς χειροτονεῖτε, δύναιτ' ἂν πείσαι τις σιωπᾶν. ἐκτιθέναι
 κελεύει τοῦ προειδέναι πάντας· τάχ' ἂν, εἰ τύχοι, τοὺς μὲν
 ἀντειπόντας ἂν εἰ [μὴ] προαίσθωτο, λάθοι, οἱ δ' οὐδὲν προσ-
 37 ἔχοντες ἀναγνοῖεν ἂν. ἀλλὰ γράψασθαι νῆ Δί' ἕκαστον 15
 ἔστιν, ὃ καὶ γὰρ νυνὶ πεποίηκα· κἀνταῦθα, ἂν ἀπαλλάξῃ τις
 τὸν ἐπιστάντα, ἢ πόλις παρακέκρουσται. τίς οὖν μόνη
 φυλακὴ καὶ δικαία καὶ βέβαιος τῶν νόμων; ὑμεῖς οἱ πολλοί·
 οὔτε γὰρ τὸ γινῶναι καὶ δοκιμάσαι τὸ βέλτιστον ἐξελέσθαι
 [712] δύναιτ' ἂν ὑμῶν οὐδὲ εἷς, οὐτ' ἀπαλλάξας καὶ διαφθείρας 20
 38 πείσαι τὸν χεῖρω θέσθαι νόμον ἀντὶ τοῦ κρείττονος. διὰ
 ταῦτα πάντ' ἐφ' ἐκάστην ἀπαντᾷ τὴν ὁδὸν τῶν ἀδικημάτων,
 κωλύων καὶ οὐκ ἐὼν βαδίζειν τοὺς ἐπιβουλεύοντας ὑμῖν.
 ταῦτα πάντα Τιμοκράτης, οὕτω καλῶς καὶ δικαίως κείμενα,
 ἠφάνισεν, ἐξήλειψεν, ὅσον ἦν ἐπὶ τούτῳ, καὶ νόμον εἰσή- 25
 νεγκεν ἅπασιν ἐναντίον, ὥς ἔπος εἰπεῖν, τοῖς οὔσι, οὐ
 παραναγνοὺς, οὐ λύσας, οὐ δοὺς αἵρεσιν, οὐκ ἄλλο ποιήσας
 οὐδὲν τῶν προσηκόντων.

2 τινες post δύο add. S vulg. : om. A Y O 9 ὑμᾶς τῶν νόμων
 S vulg. : τῶν ὄντων νόμων ὑμᾶς A : τῶν νόμων ὑμᾶς Blass 13
 τάχ'] ὥς τάχ' A Y O 14 μὴ del. Reiske 15 ἀναγνοῖεν]
 ἀγνοοῖεν S A Y O 16 κἀνταῦθ' ἂν A : κἀν ἐνταῦθ' S : κἀν
 ἐνταῦθα Y O F 17 ἢ μόνη A Y O 18
 βεβαία καὶ δίκαιος A 19 γινῶναι] γινῶναι τὸ δίκαιον Y O
 βέλτιστον] βέλτιον F

Ὡς μὲν οὖν ἔνοχος τῇ γραφῇ καθέστηκεν, ἐναντίον 39
 εἰσενηνοχῶς τοῖς οὔσι νόμοις, οἶμαι πάντας ὑμᾶς ῥησθῆσθαι
 ἵνα δ' εἰδῆτε παρ' οἷους νόμους εἶον οὗτος εἰσήνεγκεν,
 ἀναγνώσεται πρῶτον ὑμῖν τὸν τούτου νόμον, εἶτα τοὺς
 5 ἄλλους, οἷς οὗτος ἐναντίος ἐστίν. ἀναγίγνωσκε.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης, δωδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, Τιμο-
 κράτης εἶπεν, καὶ εἴ τιτι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετί-
 10 μῃται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ,
 εἶναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστήσαι τοῦ ὀφλή-
 ματος, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μὴν ἐκτείσειν τὸ ἀργύριον
 ὃ ὤφλειεν. τοὺς δὲ προέδρους ἐπιχειροτονεῖν ἐπάναγκες, ὅταν τις
 καθιστάναι βούληται. τῷ δὲ καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητὰς, ἐὰν 40
 ἀποδιδῶ τῇ πόλει τὸ ἀργύριον ἐφ' ᾧ κατέστησε τοὺς ἐγγυητὰς,
 15 ἀφείσθαι τοῦ δεσμοῦ. ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ τὸ ἀργύριον ἢ
 αὐτὸς ἢ οἱ ἐγγυηταὶ ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, τὸν μὲν ἐξεγγυη-
 θέντα δεδέσθαι, τῶν δὲ ἐγγυητῶν δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν. [713]
 περὶ δὲ τῶν ὠνουμένων τὰ τέλη καὶ τῶν ἐγγυωμένων καὶ ἐκλεγόν-
 των, καὶ τῶν τὰ μισθώσιμα μισθουμένων καὶ ἐγγυωμένων, τὰς
 20 πράξεις εἶναι τῇ πόλει κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους. ἐὰν
 δ' ἐπὶ τῆς ἐνάτης ἢ δεκάτης πρυτανείας ὅφλῃ, τοῦ ὑστέρου
 ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας ἐκτίνειν.

Ἀκηκόατε μὲν τοῦ νόμου, μνημονεύετε δ' ἐξ αὐτοῦ μοι 41
 πρῶτον μὲν τὸ 'καὶ εἴ τιτι τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προσ-
 25 τετίμῃται ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ,' ἔπειθ' ὅτι πλὴν περὶ
 τῶν τελωνῶν καὶ περὶ τῶν μισθουμένων, καὶ ὅσοι ταῦτ'
 ἐγγυῶνται, χρῆσθαι κελεύει τῷ νόμῳ. ὅλος μὲν γάρ ἐστιν

2 νόμοις] νόμον F corr. S γρ. 3 νόμους om. A 7 πρώτης
 om. S F : in marg. add. Y O, sed cf. § 27 10 ὀφλήματος] ὀφειλή-
 ματος S Paris. 2936, cf. xlii 28 14 ᾧ] οἷς S F 15 τοῦ δεσμοῦ
 scripsi, cf. Liban. arg. § 1, infra §§ 86, 93 : τὸν δεσμόν S' Y O : τῶν
 δεσμῶν S corr. pr. m. vulg. 19 τῶν ante ἐγγυωμένων add. vulg. :
 om. S A Y O 21 ἢ δεκάτης post alterum ἐπὶ τῆς ἐνάτης 22] codd. :
 transposuit Blass secutus Dobracum 25 ἢ codd. : κἂν Cobet coll.
 § 207, sed cf. §§ 41, 72, 79, 93 26 περὶ om. A, cf. § 59 27 ὅλος]
 ὅλως F, cf. § 70 μὲν γάρ om. S'

ἅπανσιν ἐναντίος τοῖς οὖσι, μάλιστα δὲ ταῦτα· γνώσεσθε δὲ τοὺς νόμους ἀκούοντες αὐτούς. λέγει.

ΝΟΜΟΣ.

42 Διοκλῆς εἶπεν· τοὺς νόμους τοὺς πρὸ Εὐκλείδου τεθέντας ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὅσοι ἐπ' Εὐκλείδου ἐτέθησαν καὶ εἰσὶν ἀναγε- 5 γραμμένοι, κυρίους εἶναι. τοὺς δὲ μετ' Εὐκλείδην τεθέντας καὶ τὸ λοιπὸν τιθεμένους κυρίους εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἕκαστος ἐτέθη, πλὴν εἴ τῳ προσγέγραπται χρόνος ὄντινα δεῖ ἄρχειν. ἐπιγράψαι δὲ τοῖς μὲν νῦν κειμένοις τὸν γραμματέα τῆς βουλῆς τριάκοντα ἡμερῶν· τὸ δὲ λοιπόν, ὃς ἂν τυγχάνῃ γραμματεύων, 10 προσγραφέτω παραχρῆμα τὸν νόμον κύριον εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐτέθη.

[714]

43

Καλῶς ἐχόντων τῶν νόμων, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν ὑπαρχόντων, ὅδ' ὁ νῦν ἀναγνωσθεὶς νόμος ὥσπερ εἰ διώρισεν καὶ βεβαιότερους ἐποίησεν αὐτούς. κελεύει γὰρ ἕκαστον 15 ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐτέθη κύριον εἶναι, πλὴν εἴ τῳ χρόνος προσγέγραπται, τούτῳ δὲ τὸν γεγραμμένον ἄρχειν. διὰ τί; ὅτι πολλοῖς τῶν νόμων προσεγέγραπτο 'τὸν δὲ νόμον εἶναι κύριον τόνδ' ἀπὸ τοῦ μετὰ τὸν νῦν ἄρχοντα.' ὕστερον δὲ γράφων ὁ τιθεὶς ἐπὶ τούτοις τόνδε τὸν νόμον τὸν ἀνεγνω- 20 σμένον, οὐκ ἐνόμιζε δίκαιον εἶναι τοὺς αὐτοὺς τῶν νόμων ἀναγεγραμμένους ὕστερον ἢ ἐτέθησαν κυρίους εἶναι ἀνενεγκεῖν ἐπὶ τὴν ἡμέραν, ἀφ' ἧς ἐτέθησαν, καὶ πρότερον ποιῆσαι

44 κυρίους ἢ ὁ θεὸς ἕκαστον ἠξίωσεν. τούτῳ μέντοι τῷ νόμῳ σκέψασθ' ὥς ἐναντίος ἐστὶν ὃν οὗτος τέθηκεν. ὁ μὲν γε 25 κελεύει τὸν γεγραμμένον χρόνον ἢ τὴν ἡμέραν ἀφ' ἧς ἂν τεθῇ κυρίαν εἶναι· ὁ δ' ἔγραψεν 'καὶ εἴ τιμι προστετίμηται,'

1 ταῦτα vulg. : τούτῳ S 2 τοὺς νόμους ἀκούοντες αὐτούς. λέγει S : τοὺς νόμους secl. Blass coll. xx 94 : ἀκούοντες (ἀκούσαντες Y O) τοὺς νόμους αὐτούς. λέγει F Y O : ἀκούσαντες. λέγει τοὺς νόμους αὐτούς A 19 δὲ codd. : δὴ Weil 20 ἐπὶ τούτοις ὁ τιθεὶς A 22 ἀναγεγραμμένους] γεγραμμένους A : γεγραμμένης F γρ. 23 πρότερον] μὴ πρότερον F 25 τέθηκεν Blass (cf. inscr.) : τέθεικεν codd., cf. §§ 59, 61, 66, 67, 70, 88, 95, 99, 102, 109, 122, 144, 191, 209 26 ἂν τεθῇ] ἐτέθη A 27 καὶ om. S solus

περὶ τῶν παρελθυθότων λέγων. καὶ οὐδὲ τοῦθ' ὥρισεν,
 ἄρχοντα προσγράψας ἀφ' οὗ, ἀλλὰ πεποίηκεν οὐ μόνον πρὸ
 τῆς ἡμέρας ἐν ᾗ τέθηκε κύριον τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ πρὸ
 τοῦ γενέσθαι τιν' ἡμῶν· ἀόριστον γὰρ ἅπαντα τὸν παρε-
 5 ληλυθότα προσπεριείληφε χρόνον. καίτοι χρῆν σ', ὦ
 Τιμόκρατες, ἢ τοῦτον μὴ γράφειν ἢ ἐκείνον λύειν, οὐχ, ἴν'
 ὃ βούλει σὺ γένηται, πάντα τὰ πράγματα συνταράξαι. λέγ'
 ἄλλον νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

45

10 Μηδὲ περὶ τῶν ἀτίμων, ὅπως χρῆ ἐπιτίμους αὐτοὺς εἶναι, μηδὲ
 περὶ τῶν ὀφειλόντων τοῖς θεοῖς ἢ τῷ δημοσίῳ τῷ Ἀθηναίων περὶ [715]
 ἀφέσεως τοῦ ὀφλήματος ἢ τάξεως, εἴν μὴ ψηφισαμένων Ἀθη-
 ναίων τὴν ἀδειαν πρῶτον μὴ ἔλαττον ἑξακισχιλίων, οἷς ἂν δόξη
 κρύβδην ψηφίζομένοις. τότε δ' ἐξεῖναι χρηματίζειν καθ' ὃ τι ἂν
 15 τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δοκῇ.

Ἄλλος οὗτος νόμος, οὐκ ἔων περὶ τῶν ἀτίμων οὐδὲ τῶν 46
 ὀφειλόντων λέγειν οὐδὲ χρηματίζειν περὶ ἀφέσεως τῶν
 ὀφλημάτων οὐδὲ τάξεως, ἂν μὴ τῆς ἀδείας δοθείσης, καὶ
 ταύτης μὴ ἔλαττον ἢ ἑξακισχιλίων ψηφισαμένων. οὗτος δ'
 20 ἔγραψεν ἄντικρυς, καὶ εἴ τιμι τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προσ-
 τετίμηται, εἶναι τὴν ἀφεςιν πορισαμένῳ τοὺς ἐγγυησο-
 μένους, οὐ προτεθέντος οὐδενὸς περὶ τούτων, οὐδὲ δοθείσης
 ἀδείας λέγειν. καὶ ὁ μὲν νόμος, οὐδ' ἐπειδὴν τὴν ἀδειαν 47
 εὔρηταί τις, ἔδωκεν ὡς ἂν βούληται πράττειν, ἀλλ' ὡς ἂν
 25 τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δοκῇ· τῷ δ' οὐκ ἀπέχρησε τοῦτ'
 ἀδικεῖν μόνον, εἰ μὴ δοθείσης τῆς ἀδείας λέγει καὶ νόμον
 εἰσφέρει περὶ τούτων, ἀλλὰ καὶ προσέτ' οὐκ εἰς τὴν βουλήν,
 οὐκ εἰς τὸν δῆμον εἰπὼν περὶ τούτων οὐδέν, ἐν παραβύστῳ,
 τῆς βουλῆς μὲν ἀφειμένης, τῶν δ' ἄλλων διὰ τὴν ἑορτὴν

11 δημοσίῳ] δήμῳ Λ S γρ. τῷ] τῶν S Y 16 οὗτοσι Λ 18
 οὐδὲ] ἢ Λ 19 οὗτος δ' S vulg.: δ δ' Paris. 2998 20 ἂν-
 ἔγραψεν Α 21 ἐγγυησαμένους Α 26 τῆς οἰμ. Α 29 ἀγόντων
 post ἄλλων Α

- 48 ἱερομηνίαν ἀγόντων, λάθρα τὸν νόμον εἰσήνεγκεν. καίτοι
 χρῆν σ', ὦ Τιμόκρατες, εἰδότα τὸν νόμον τόνδ' ὃν ἀνέγνω,
 εἴ τι δίκαιον ἐβούλου πράττειν, πρῶτον μὲν πρόσοδον γρά-
 ψασθαι πρὸς τὴν βουλήν, εἶτα τῷ δήμῳ διαλεχθῆναι, καθ'
 οὕτως, εἰ πᾶσιν Ἀθηναίοις ἐδόκει, γράφειν καὶ νομοθετεῖν 5
 περὶ τούτων, καὶ τότε τοὺς χρόνους ἀναμείναντα τοὺς ἐκ
 [716] τῶν νόμων, ἵνα τοῦτον τὸν τρόπον πράττων, εἰ καὶ τις
 ἐπεχείρει δεικνύειν οὐκ ἐπιτήδειον ὄντα τῇ πόλει τὸν νόμον,
 μὴ οὖν ἐπιβουλεύειν γ' ἐδόκεις, ἀλλὰ γνώμῃ διαμαρτῶν
 49 ἀποτυχεῖν. νῦν δὲ τῷ λάθρα καὶ ταχὺ καὶ παρὰ τοὺς νόμους 10
 ἐμβαλεῖν τὸν νόμον εἰς τοὺς νόμους καὶ μὴ θεῖναι, πᾶσαν
 ἀφῆρησαι σαυτοῦ τὴν συγγνώμην· τοῖς γὰρ ἄκουσιν ἁμαρ-
 τοῦσι μέτεστι συγγνώμης, οὐ τοῖς ἐπιβουλεύσασιν, ὁ σὺ
 νῦν εἴληψαι ποιῶν. ἀλλὰ γὰρ αὐτίκ' ἐρῶ περὶ τούτων.
 νῦν δ' ἀναγίγνωσκε τὸν ἐξῆς νόμον. 15

50

ΝΟΜΟΣ.

Ἐὰν δέ τις ἱκετεύῃ ἐν τῇ βουλῇ ἢ ἐν τῷ δήμῳ περὶ ὧν δικα-
 στήριον ἢ ἡ βουλὴ ἢ ὁ δῆμος κατέγνω, εἰ μὲν αὐτὸς ὁ ὀφλὼν
 ἱκετεύῃ πρὶν ἐκτεῖσαι, ἔνδειξιν εἶναι αὐτοῦ, καθάπερ εἰάν τις
 ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἡλιάζεται· εἰ δ' ἄλλος ὑπὲρ τοῦ ὀφλη- 20
 κόστος ἱκετεύῃ πρὶν ἐκτεῖσαι, δημοσίᾳ ἔστω αὐτοῦ ἡ οὐσία ἅπασα.
 εἰ δέ τις τῶν προέδρων δῶ τιτι τὴν ἐπιχειροτονίαν, ἢ αὐτῷ τῷ
 ὀφληκότη ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου, πρὶν ἐκτεῖσαι, αἷμος ἔστω.

- 51 Ἔστι μὲν ἔργον, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ περὶ πάντων τῶν
 νόμων οἷς οὗτος ἐναντίον εἰσενήνοχεν ἐροῦμεν· ἄξιον δ', εἰ 25
 περὶ τοῦ καὶ ἄλλου, καὶ περὶ τοῦδ' ὃν νῦν ἀνέγνω διελθεῖν.
 ὁ γὰρ τὸν νόμον τοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεῖς ᾗδει τὴν

1 λάθρα sccl. Dobree coll. schol. p. 751, 10 ἐν παραβύστω] ἀντὶ τοῦ
 λάθρα τὸν om. S vulg.: add. A 2 ἀνέγνω Dobree. cf. § 51,
 lix 53: ἀνέγνω codd. 4 καθ' Bekker: καθ' S¹: καὶ τόθ' FS corr.:
 καὶ vulg. 11 καὶ om. S¹ O 12 τὴν om. A ἄκουσιν ἁμαρτοῦσι
 S al.: ἄκουσιν ἁμαρτάνουσι A: ἀκουσίως ἁμαρτάνουσιν S γρ. F γρ.
 13 ἐπιβουλεύουσιν A 19 κατ' ante αὐτοῦ add. vulg.: om. S solus
 25 εἰ S¹ YO: εἴπερ vulg. S corr. 26 ἀνέγνων Paris. 2940, cf. § 48

- φιλανθρωπίαν καὶ τὴν πραότητα τὴν ὑμετέραν, καὶ διὰ ταύτην
 ἑώρα περὶ πολλῶν ὑμᾶς ἐκόντας ἤδη ποτὲ μεγάλα ζημιω-
 θέντας. βουλόμενος δὴ μηδεμίαν πρόφασιν τοῦ τὰ κοινὰ 52
 κακῶς ἔχειν ὑπολιπεῖν, τοὺς μετὰ τῶν νόμων κρίσει καὶ [717]
 5 δικαστηρίῳ μὴ δίκαια ποιεῖν ἐγνωσμένους οὐκ ᾔετο δεῖν
 τῆς εὐθείας τῆς ὑμετέρας ἀπολαύειν, τὸ δεῖσθαι καὶ μετὰ
 συμφορᾶς ἱκετεύειν ἔχοντας ἀφορμὴν, ἀλλ' ὅλως ἀπείπεν
 μήτ' αὐτῷ μήτ' ἄλλῳ μηδεὶν μήθ' ἱκετεύειν μήτε λέγειν ὑπὲρ
 τῶν τοιούτων, ἀλλὰ ποιεῖν τὰ δίκαια σιγῇ. εἰ τοίνυν τις 53
 10 ἔροιθ' ὑμᾶς ποτέροις μᾶλλον ἂν εἰκότως ποιήσαιθ' ὅτιοῦν,
 τοῖς δεομένοις ἢ τοῖς ἐπιτάττουσιν, οἷδ' ὅτι φήσαιτ' ἂν τοῖς
 δεομένοις· τὸ μὲν γὰρ χρηστῶν, τὸ δ' ἀνάνδρων ἀνθρώπων
 ἔργον ἐστίν. οὐκοῦν οἱ νόμοι μὲν ἅπαντες προστάττουσιν ἅ
 χρὴ ποιεῖν, οἱ τιθέντες δὲ τὰς ἱκετηρίας δέονται. εἰ τοίνυν
 15 ἱκετεύειν οὐκ ἔξεστιν, ἢ που νόμον γ' ἐπίταγμ' ἔχοντ' εἰσφέ-
 ρειν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. καὶ γὰρ αἰσχυρὸν περὶ ὧν μηδὲ
 χαρίζεσθαι δεῖν ὑπειλήφατε, περὶ τούτων ἀκόντων ὑμῶν ἔαν
 ἅ τινες βούλονται πραχθῆναι.

Λέγε τὸν μετὰ τοῦτον ἐφεξῆς.

20

ΝΟΜΟΣ.

54

- Ὅσων δίκη πρότερον ἐγένετο ἢ εὐθυνα ἢ διαδικασία περὶ τοῦ
 ἐν δικαστηρίῳ, ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, ἢ τὸ δημόσιον ἀπέδοτο, μὴ
 εἰσάγειν περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον μηδ' ἐπιψηφίζειν τῶν
 ἀρχόντων μηδένα, μηδὲ κατηγορεῖν ἐόντων ἅ οὐκ ἐῷσιν οἱ νόμοι.
- 25 Τιμοκράτης τοίνυν, ὥσπερ μαρτυρίαν ὧν ἀδικεῖ γράφωι, 55
 εὐθὺς ἀρχόμενος τοῦ νόμου ἀναντί' ἔθηκε τούτοις. ὁ μὲν γ'
 οὐκ ἐὰ περὶ ὧν ἂν ἅπαξ γινῶ δικαστήριον πάλιν χρηματίζεω·
 ὁ δ' ἔγραψεν, καὶ εἴ τιμι προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ
 ψήφισμα, τὸν δῆμον τούτῳ χρηματίζεω, ὅπως ἅ μὲν ἔγρω [718]

§§ 53-54 που νόμον γ' . . . ἀπέδοτο μὴ] Oxyrhynchus Papyri ii 132
 17 περὶ τούτων om. A: add. cett. Pap. 19 ἐφεξῆς νόμον A Y O
 22 ἰδίᾳ (sic Pap.) ἢ δημοσίᾳ S Y O: ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ cett. 27 τὸ
 δικαστήριον A F

τὸ δικαστήριον λυθήσεται, καταστήσει δ' ἐγγυητὰς ὁ ὀφλῶν. καὶ ὁ μὲν νόμος μὴδ' ἐπιψηφίζῃω φησὶ τῶν ἀρχόντων παρὰ ταῦτα μὴδένα· ὁ δ' ἔγραψε τοῖς προέδροις ἐπάναγκες, ἑάν τις καθιστῇ, προσάγειν, καὶ προσέγραψεν 'ὅπότ' ἂν τις βούληται.'

56 Λέγ' ἄλλον νόμον.

5

ΝΟΜΟΣ.

Τὰς δίκας καὶ τὰς διαίτας, ὅσαι ἐγένοντο ἐπὶ τοῖς νόμοις ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει, κυρίας εἶναι.

Οὗ φησι Τιμοκράτης, οὐκουν ὁπόσοις γ' ἂν δεσμοῦ 10 προστιμηθῇ.

Λέγε.

ΝΟΜΟΣ.

'Ὅποσα δ' ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἐπράχθη ἢ δίκη ἐδικάσθη, ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, ἄκυρα εἶναι.

15

- 57 Ἐπίσχεσ. εἰπέ μοι, τί δεινότατον πάντες ἂν ἀκούσαντες φήσαιτε, καὶ τί μάλιστ' ἂν ἀπεύξαισθε; οὐχὶ ταῦτα τὰ πράγμαθ' ἅπερ ἦν ἐπὶ τῶν τριάκοντα μὴ γενέσθαι; ἔγωγ' οἶμαι. ὁ γοῦν νόμος οὕτοσί, εὐλαβούμενος, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, τὸ τοιοῦτον ἀπείπε τὰ πραχθέντ' ἐπ' ἐκείνων μὴ κύρι' εἶναι. 20 οὕτοσί τοίνυν τὴν αὐτὴν κατέγνω παρανομίαν τῶν ἐπὶ τῆς δημοκρατίας πεπραγμένων ἥνπερ τῶν ἐπ' ἐκείνων ὑμεῖς·
- 58 ὁμοίως γοῦν ἄκυρα ποιεῖ. καίτοι τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον κύριον τὸν νόμον ἐάσαντες γενέσθαι; πότερον τὰ δικαστήρια, ἃ δημοκρατουμένης τῆς πόλεως ἐκ 25 τῶν ὁμωμοκότων πληροῦται, ταῦτ' ἀδικήματα τοῖς ἐπὶ τῶν

3 τοῖς προέδροις codd, cf. § 89: τοὺς προέδρους Dobree. cf. §§ 39, 84
 §§ 56-58 ὅποσα δ' ἐπὶ . . . ταῦτ' ἀδικήματα] Oxyrhynchus Papyri
 ii 132-133 14 δίκη F 15 δημοσία Pap., sed cf. § 54
 17 τί om. S¹: add. vulg. S γρ. 19 γ' ante ἐμοὶ add. Pap.
 20 ἐπ' ἐκείνων om. A: add. S F Y O Pap. 22 τῶν om. S A F Y O:
 τῶν ἐπ' om. Pap. 23 γ' οὖν S me teste τί S F Y Pap.: γε A
 26 πληροῦται S F Y Pap.: πληροῦτε A

τριάκοντ' ἀδικεῖν; καὶ πῶς οὐ δεινόν; ἀλλὰ δικαίως ἐψη-
φίσθαι; τίνος οὖν εἵνεκα τὸν λύσοντα ταῦτα νόμον θέσθαι
φήσομεν; πλὴν εἰ τοῦτό τις εἴποι, μανέντες· ἄλλο γὰρ οὐκ [719]
ἔστιν εἰπεῖν.

5 Λέγ' ἄλλον νόμον.

59

ΝΟΜΟΣ.

Μηδὲ νόμον ἐξεῖναι ἐπ' ἀνδρὶ θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ
πᾶσιν Ἀθηναίοις [τιθῇ], (ἐὰν μὴ) ψηφισαμένων μὴ ἔλαττον
ἐξακισχιλίων οἷς ἂν δόξῃ κρύβδην ψηφίζομένοις.

10 Οὐκ ἔᾶ νόμον ἀλλ' ἢ τὸν αὐτὸν τιθέναι κατὰ τῶν πολιτῶν
πάντων, καλῶς καὶ δημοτικῶς λέγων. ὥσπερ γὰρ τῆς ἄλλης
πολιτείας ἴσον μέτεστιν ἐκάστῳ, οὕτω καὶ τούτων ἴσον
μετέχειν ἕκαστον ἀξιοῖ. δι' οὗς μὲν τοίνυν οὗτος εἰσέφερεν,
ὑμεῖς οὐδὲν ἐμοῦ χεῖρον γινώσκετε· ἄνευ δὲ τούτων αὐτὸς
15 ὁμολόγησεν μὴ ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτὸν τεθηκέναι, πλὴν περὶ
τῶν τελωνῶν καὶ τῶν μισθουμένων καὶ τῶν τούτων ἐγγυητῶν
χρησθαι προσγράψας τῷ νόμῳ. οὐκοῦν ὁπότε εἰσὶν τινες οὗς
ἀφορίζεις, οὐκ ἂν ἔτ' εἴης ἐπὶ πᾶσιν τὸν αὐτὸν τεθηκώς. καὶ 60
μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποις, ὥς ὅσοις δεσμοῦ προστιμᾶται,
20 τούτων μάλιστ' ἢ τὰ μέγιστ' ἀδικοῦσιν οἱ τελῶναι, ὥστε
μόνοις αὐτοῖς μὴ μεταδοῦναι τοῦ νόμου. πολὺ γὰρ δῆπου
μᾶλλον οἱ προδιδόντες τι τῶν κοινῶν, οἱ τοὺς γονέας
κακοῦντες, οἱ μὴ καθαρὰς τὰς χεῖρας ἔχοντες, εἰσιόντες δ'
εἰς τὴν ἀγοράν, ἀδικοῦσιν. οἷς ἅπασιν οἱ μὲν ὑπάρχοιτες
25 νόμοι δεσμὸν προλέγουσιν, ὁ δὲ σὸς λελύσθαι δίδωσιν. ἀλλ'
ἐνταῦθα πάλιν καταμηνύεις ὑπὲρ ὧν ἐτίθεις· διὰ γὰρ τὸ μὴ
τελωνήσαντας ὀφείλειν αὐτούς, ἀλλὰ κλέψαντας, μᾶλλον δ'

1 ἐψήφισθε Α

λύσαντα Α

ἕτερον Α

ἐὰν μὴ add. Petit, cf. §§ 45, 46
del. Dindorf

14 οὐδὲν post ὑμεῖς S vulg. : ante ὑμεῖς Α

ὁμολόγηκε Α Υ Ο

corr.

Cobet

2 εἵνεκα S, cf. §§ 180, 213, 218 : ἔνεκα vulg.

3 εἰ S : εἰ μὴ cett., cf. § 67, viii 7

8 τιθῇ secl. Blass coll. xxiii 86, xlii 12, Andoc. i 87

8-9 ψηφισαμένων . . . ψηφίζομένοις
13 τὸν νόμον post εἰσέφερεν add. vulg. : om. S Α

15 ὁμολόγησεν S :

20 τὰ μάλιστα Α

22 ἢ οἱ τοὺς Α Υ Ο S

23 ἢ οἱ μὴ Α Υ Ο τὰς χεῖρας καθαρὰς Α δ' del.

ἄρπάσαντας τὰ χρήματα, διὰ τοῦτ' οὐκ ἐφρόντισας, οἶμαι,
[720] τῶν τελωνῶν.

- 61 Πολλοὺς δ' ἂν τις ἔχοι νόμους ἔτι καὶ καλῶς ἔχοντας
δεικνύναι, οἷς πᾶσιν ἐναντίος ἐστὶν ὃν οὗτος τέθηκεν. ἀλλ'
ἴσως ἐγὼ μὲν, εἰ περὶ πάντων ἐρῶ, ἐξωσθήσομαι περὶ τοῦ μηδ' 5
ἐπιτήδειον ὅλως ὑμῖν εἶναι τὸν νόμον εἰπεῖν, ὑμῖν δ' ὁμοίως
ἐνοχος φανεῖται τῇ γραφῇ, καὶ εἰ ἐνὶ τῶν ὄντων νόμων
ἐναντίος ἐστίν. πῶς οὖν μοι δοκεῖ; τοὺς μὲν ἄλλους ἔειπ',
περὶ δ' οὗ πρότερόν ποτ' αὐτὸς οὗτος ἔθηκεν νόμου διελθόντ'
ἐπ' ἐκεῖν' ἵνα τὸ μέρος τῆς κατηγορίας ἦδη, ὥς καὶ μεγάλ' 10
62 ἂν βλάβητοι γενόμενος κύριος τὴν πόλιν. τὸ μὲν οὖν τοῖς
τῶν ἄλλων ἐναντίον εἰσενηνοχέειν νόμον δευνὸν μὲν, ἀλλ'
ἄλλου δεῖται κατηγοροῦν· τὸ δ' ὑφ' αὐτοῦ πρότερον κειμένῳ
νόμῳ τὰναντία θείναι, τοῦτ' ἦδη ποιεῖ κατήγορον αὐτὸν
αὐτοῦ γεγενῆσθαι. ἴν' οὖν τοῦτ' εἰδῇτε γιγνόμενον, ἀναγνώ- 15
σεται τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ὃν οὗτος ἔθηκεν· ἐγὼ δὲ
σιωπήσομαι. λέγε.

63

ΝΟΜΟΣ.

- Τιμοκράτης εἶπεν· ὅποσοι Ἀθηναίων κατ' εἰσαγγελίαν ἐκ τῆς
βουλῆς ἢ νῦν εἰσιν ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ἢ τὸ λοιπὸν κατατεθῶσι, 20
καὶ μὴ παραδοθῇ ἢ κατὰγνωσις αὐτῶν τοῖς θεσμοθέταις ὑπὸ τοῦ
γραμματέως τοῦ κατὰ πρυτανείαν κατὰ τὸν εἰσαγγελτικὸν νόμον,
δεδόχθαι τοῖς νομοθέταις εἰσάγειν τοὺς ἑνδεκα εἰς τὸ δικαστήριον
τριάκονθ' ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἂν παραλάβωσιν, εἰ μὴ τι δημοσίᾳ
κωλύῃ, εἰ δὲ μή, ὅταν πρῶτον οἶόν τ' ᾖ. κατηγορεῖν δ' Ἀθη- 25
ναίων τὸν βουλόμενον οἷς ἔξεστιν. εἰ δ' ἄλῳ, τιμᾶτω ἢ ἡλιαία
[721] περὶ αὐτοῦ ὃ τι ἂν δοκῇ ἄξιος εἶναι παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι. εἰ δ'
ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω τέως ἂν ἐκτείσῃ ὃ τι ἂν αὐτοῦ
καταγνωσθῇ.

- 64 Ἀκούετ', ὦ ἄνδρες δικασταί; λέγ' αὐτοῖς αὐτὸ τοῦτο πάλιν. 30

7 φαίνεται Α καὶ εἰ] εἰ καὶ Α ὄντων νόμων] ἐν τῷ νόμῳ Α
9 οὗτος om. S Y¹ 11 γενόμενος κύριος] κύριος ὢν Α 12 τῶν
ἄλλων] ἄλλοις Α 13 ἄλλου] οὐ Y O ὑφ' αὐτοῦ Weil : τῷ ὑφ'
ἑαυτοῦ vulg. S γρ. : αὐτοῦ S 14 τιθέναι S γρ. 23 νομοθέταις
S : θεσμοθέταις cett. 24 ἐντὸς ante τριάκονθ' add. S vulg. : om.
Α, cf. xxi 47 28 τέως B : τε ἕως S A : τε ὥς al. : ἕως Dindorf

ΝΟΜΟΣ.

Ἐὰν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω τέως ἂν ἐκτείσῃ.

Πέπαυσο. ἔστιν οὖν ὅπως ἂν ἐναντιώτεραί τις δύο θείη
τοῦ δεδέσθαι, τέως ἂν ἐκτείσωσι, τοὺς ἁλόντας, καὶ τοῦ
5 καθιστάναι τοὺς αὐτοὺς τούτους ἐγγυητάς, ἀλλὰ μὴ δεῖν;
ταῦτα τοίνυν κατηγορεῖ Τιμοκράτης Τιμοκράτους, οὐ Διό-
δωρος, οὐδ' ἄλλος ὑμῶν οὐδεὶς τοσούτων ὄντων τὸ πλήθος.
καίτοι τίνος ἂν ὑμῖν ἀποσχέσθαι δοκεῖ λήμματος ἢ τί ποιεῖν 65
ἂν ὀκνεῖσαι κέρδους εἵνεκα, ὅστις ἐναντί' αὐτὸς αὐτῷ νομο-
10 θετεῖν ἡξίωσεν, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις τῶν νόμων ἐόντων; ἐμοὶ
μὲν γὰρ εἵνεκ' ἀναιδείας ὁ τοιοῦτος δοκεῖ πᾶν ἂν ἐτοίμως
ἔργον ποιῆσαι. ὥσπερ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν περὶ
τάλλα κακούργων τοὺς ὁμολογοῦντας ἄνευ κρίσεως κολάζειν
οἱ νόμοι κελεύουσιν, οὕτω δίκαιον καὶ τούτου, ἐπειδὴ τοὺς
15 νόμους κακούργων εἴληπται, μὴ δόντας λόγον μὴδ' ἐθελή-
σαντας ἀκοῦσαι καταψηφίσασθαι· ὁμολόγηκε γὰρ θατέρῳ
[τῷ προτέρῳ] νόμῳ τόνδε τιθεὶς ἀδικεῖν.

Ὅτι μὲν τοίνυν καὶ παρὰ τούτους τοὺς νόμους καὶ παρὰ 66
τοὺς προειρημένους, καὶ μικροῦ δέω παρὰ πάντας εἰπεῖν τοὺς
20 ὄντας ἐν τῇ πόλει, τέθηκε τὸν νόμον, οἶμαι δῆλον ἅπασι
ὑμῖν εἶναι. θαυμάζω δ' αὐτοῦ τί ποτε καὶ τολμήσει λέγειν
περὶ τούτων. οὔτε γὰρ ὥς οὐκ ἐναντίος ἔσθ' ὁ νόμος τοῖς
ἄλλοις δεικνύειν ἔξει, οὔθ' ὥς δι' ἀπειρίαν ιδιώτην αὐτὸν [722]
ὄντα τοῦτ' ἔλαθεν δύναται ἂν πείσαι· πάλα γὰρ μισθοῦ καὶ
25 γράφων καὶ νόμους εἰσφέρων ὧπται. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό 67

2 et 4 τέως Paris. Coisl'nianus 339 : τεώς S : τε ἕως A : ἕως Dindorf,
cf. §§ 63, 81, 105 3 ἂν ἐναντιώτερα S (supra τις add. alterum ἂν
S corr.) vulg. : ἂν om. A : ἐναντιώτερ' ἂν Weil 10 οὐδὲ . . .
τῶν νόμων] τῶν νόμων οὐδὲ τοῖς ἄλλοις A 13 κακούργούντων A
14 τούτου Felicianus : τοῦτον codd. 16 θατέρῳ FYO : secl
Dindorf (servato ἐναντίον) : θάτερον SA 17 τῷ προτέρῳ del.
Blass ἐναντίον post νόμῳ add. vulg. : om. S solus τόνδε τιθεὶς]
τόνδ' ἐπιθεὶς Weil (cetera sicut in S) 18 τοὺς νόμους post τούτους
S vulg. : ante τούτους al. : om. Y¹ 21 αὐτὸν A καὶ om. A
23-24 αὐτὸν et τοῦτ' om. A

γ' ἔνεστιν αὐτῷ, ἀδίκημα μὲν εἶναι τὸ πρᾶγμ' ὁμολογήσαι, συγγνώμης δὲ τυχεῖν ἀξιούν· οὐ γὰρ ἄκων οὐδ' ὑπὲρ ἡτυχηκότων οὐδ' ὑπὲρ συγγενῶν καὶ ἀναγκαίων αὐτῷ τεθηκὼς φαίνεται τὸν νόμον, ἀλλ' ἐκὼν ὑπὲρ μεγάλ' ἡδικοκότων ὑμᾶς, οὐδὲν προσηκόντων αὐτῷ, πλὴν εἰ συγγενεῖς ὑπολαμβάνειν 5 φησὶν τοὺς μισθουμένους αὐτόν.

- 68 Ὡς τοίνυν οὐδ' ἐπιτήδειον νόμον ὑμῖν οὐδὲ συμφέροντ' εἰσενήνοχεν, τοῦτ' ἤδη πειράσομαι νυνὶ δεικνύειν. οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογήσαι, δεῖν τὸν ὀρθῶς ἔχοντα νόμον καὶ συνοίσειν μέλλοντα τῷ πλήθει πρῶτον μὲν ἀπλῶς καὶ 10 πᾶσι γνωρίμως γεγράφθαι, καὶ μὴ τῷ μὲν εἶναι ταυτὶ περὶ αὐτοῦ νομίζειν, τῷ δὲ ταυτί. ἔπειτ' εἶναι δυνατὰς τὰς πράξεις ἅς δεῖ γίνεσθαι διὰ τοῦ νόμου· εἰ γὰρ αὖ καλῶς μὲν ἔχοι, μὴ δυνατὸν δέ τι φράζοι, εὐχῆς, οὐ νόμου διαπράτ-
69 τοιτ' ἂν ἔργον. πρὸς δὲ τούτοις μηδενὶ τῶν ἀδικούντων 15 φαίνεσθαι μηδεμίαν διδόντα ῥαστώνην. εἰ γὰρ δημοτικόν τις ὑπέληφεν τὸ πράους εἶναι τοὺς νόμους, τίσω τούτοις προσεξεταζέτω, κἄνπερ ὀρθῶς βούληται σκοπεῖν, εὐρήσει τοῖς κρίνεσθαι μέλλουσιν, οὐ τοῖς ἐξεληλεγμένοις· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἄδηλον εἴ τις ἔστ' ἀδίκως διαβεβλημένος, τοῖς δ' 20
70 οὐδὲ λόγος λείπεται τὸ μὴ οὐ πονηροῖς εἶναι. τούτων τοίνυν ὦν διεξελέλυσθ' ἐγὼ νῦν οὐδ' ὅτιοι οὗτος ἔχων ὁ νόμος φανήσεται, τὰναντία δ' ἐξῆς πάντα. πολλαχόθεν μὲν οὖν ἂν
[723] τις ἔχοι τοῦτο διδάσκειν, μάλιστα δὲ τὸν νόμον αὐτὸν ὃν 25 τέθηκε διεξιὼν. ἔστι γὰρ οὐ τὸ μὲν αὐτοῦ καλῶς κείμενον, 25 τὸ δ' ἡμαρτημένον, ἀλλ' ὅλος ἐξ ἀρχῆς, ἀπὸ τῆς πρώτης
71 συλλαβῆς μέχρι τῆς τελευταίας, ἐφ' ὑμῖν κεῖται. λαβὲ δ'

1 ἔνεστιν] ἔστιν A

2 οὐ] οὐδὲ A F

5 εἰ S : εἰ μὴ cett.

S γρ., cf. § 58

6 φησὶν S Y O : φήσῃ F : φήσει al. S γρ.

7 ὑμῖν νόμον A

8 δεικνύειν S : δεικνύειν vulg., cf. §§ 48, 66

πάντας vulg. : ἅπαντας S solus

9 ἂν om. S Y O

ὑμᾶς om. F

11 ὁμοίως post πᾶσι(ν) add. vulg. : om. S solus

17 τούτοις codd. :

τούτους Dobree : τοῦτο coni. Weil

20 ἔστ'] ἔνεστιν A : ἔνεστ'

Y O

22 νυνὶ A

23 ἐφεξῆς A

26 ὅλον S solus

τῆς

om. S Y O

αὐτοῖς τὴν γραφὴν αὐτήν, καὶ μέχρι τοῦ πρώτου μέρους ἀναγνώθι τὸν νόμον· ῥᾶστα γὰρ οὕτως ἐγὼ τε διδάξω καὶ ὑμεῖς μαθήσεσθ' ἃ λέγω.

ΝΟΜΟΣ.

- 5 Ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης δωδεκάτῃ τῆς πρυτανείας τῶν προέδρων ἐπεψήφισεν Ἀριστοκλῆς Μυρρινούσιος, Τιμοκράτης εἶπεν· καὶ εἴ τιτι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστήσαι.
- 10 Ἐπίσχε· αὐτίκα γὰρ καθ' ἕκαστον ἀναγνώσει. τουτὶ 72 πάντων, ὧ ἄνδρες δικασταί, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ νόμῳ σχεδὸν ἐστὶ δεινότατον. οἶμαι γὰρ οὐδὲ ἐν' ἀνθρώπων ἄλλον τολμῆσαι, νόμον εἰσφέρουτ' ἐπὶ τῷ χρησθαι τοὺς πολίτας αὐτῷ, τὰς κατὰ τοὺς πρότερον κυρίους νόμους κρίσεις γεγενη-
- 15 μένας ἐπιχειρῆσαι λύειν. τοῦτο τοίνυν οὕτοσὶ Τιμοκράτης ἀναιδῶς καὶ οὐδ' ἀποκρυψάμενος πεποίηκεν, γράψας διαρρήδην 'καὶ εἴ τιτι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ.' περὶ μὲν δὴ τῶν μελλόντων εἴ τι δίκαιον ἔπεισεν ὑμᾶς, οὐκ 73 ἂν ἡδίκηι· περὶ δ' ὧν δικαστήριον ἐγνώκεν καὶ τέλος ἔσχηκεν, πῶς οὐ δεινὰ ποιεῖ νόμον εἰσφέρων δι' οὗ ταῦτα λυθήσεται; [724] ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐάσας κύριον τὸν τούτου γενέσθαι νόμον γράψει' ἕτερον τοιόνδε 'καὶ εἴ τιτες, ὠφληκότες χρήματα καὶ δεσμοῦ προστετιμημένον αὐτοῖς, ἐγγυητὰς κατέστησαν κατὰ
- 25 τὸν νόμον, μὴ εἶναι τὴν διεγγύησιν αὐτοῖς, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεγγυᾶν μηδένα.' ἀλλ' οὔτε ταῦτα ποιήσειεν ἂν οὐδεὶς 74 ὑγιαίνων, οἶμαι, σύ τ' ἐκεῖνα λύων ἡδίκηεις. χρῆν γὰρ αὐτόν, εἰ τὸ πρᾶγμ' ἐνόμιζεν δίκαιον, ἐπὶ τοῖς ὕστερον γενησομένοις

5 πρώτης . . . πρυτανείας Weil coll. §§ 27, 39 : πρώτης πρυτανείας δωδεκάτῃ τῆς πρυτανείας A Y O S marg. : πρώτης πρυτανείας δωδεκάτῃ vulg. : πρώτης πρυτανείας S 6 ἐπεψήφισεν Schoell 10 ἀναγνώσει O : ἀναγνώση S vulg. 12 οὐδὲ ἓνα S : οὐδένα al. : οὐδ' ἂν ἐν' Blass : οὐδέν' ἂν Dalms : μηδένα A Y O ἀνθρώπων vulg. : ἀνθρωπον S F¹ 25 διεγγύησιν] ἐγγύησιν A Y O

θεῖναι τὸν νόμον, καὶ μὴ συνενεγκόντ' εἰς ταὐτὸ τὰ μέλλοντα τοῖς παρεληλυθόσιν καὶ τὰ μὴ δῆλα τοῖς φανεροῖς ἀδικήμασιν, εἴτ' ἐπὶ πᾶσι γράψαι τὴν αὐτὴν γνώμην. πῶς γὰρ οὐ δεινὸν τῶν αὐτῶν ἡξιωκέναι δικαίων τοὺς ἐξεληλεγμένους ἀδικούντας τὴν πόλιν πρότερον καὶ τοὺς μὴδ' εἰ κρίσεως ἄξιον 5 ἐργάζονται τι δήλους;

75 Καὶ μὴν κακέῃθεν ἴδοι τις ἂν ὥς δεινὸν πεποίηκεν τὸ θεῖναι περὶ τῶν παρεληλυθόντων τὸν νόμον, εἰ λογίσαιτο παρ' αὐτῷ τί ποτ' ἐστὶν ὃ νόμος ὀλιγαρχίας διαφέρει, καὶ τί δὴ ποθ' οἱ μὲν ὑπὸ νόμων ἐθέλοντες ἄρχεσθαι σώφρονες καὶ χρηστοὶ 10 νομίζονται, οἱ δ' ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχιῶν ἄνθρωποι καὶ δοῦλοι.

76 εὖροι γὰρ ἂν ὥς ἀληθῶς τοῦτο προχειρότατον, ὅτι τῶν μὲν ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις ἕκαστος καὶ τὰ πεπραγμένα λῦσαι καὶ περὶ τῶν μελλόντων ἂν αὐτῷ δοκῇ προστάξει κύριός ἐστιν, οἱ δὲ νόμοι περὶ τῶν μελλόντων ἃ χρὴ γίνεσθαι φράζουσιν, μετὰ 15 τοῦ πείσαι τεθέντες ὥς συνοίσουσι τοῖς χρωμένοις.

[725] Τιμοκράτης τοίνυν ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει νομοθετῶν τὴν ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας ἀδικίαν εἰς τὸν αὐτοῦ νόμον μετήνεγκεν, καὶ περὶ τῶν παρεληλυθόντων αὐτὸν κυριώτερον τῶν καταγνόντων δικαστῶν ἡξίωσε ποιῆσαι. 20

77 Καὶ οὐ τοῦτο μόνον πεποίηκεν ὑβριστικόν, ἀλλὰ καὶ γέγραπται, 'ἢ τὸ λοιπὸν ἑάν τινι προστιμηθῇ δεσμοῦ, εἶναι καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητάς, ἢ μὴν ἐκτείσειν, ἀφείσθαι.' καίτοι χρῆν αὐτόν, εἰ τὸ δεδέσθαι δεινὸν ἡγεῖτο, μηδενὶ προστιμᾶν ὃς ἂν ὑμῖν ἐγγυητὰς καθιστῇ δεσμοῦ νομοθετῆσαι, 25 μὴ προλαβόντα κατεγνωκότας ὑμᾶς τὸν δεσμὸν μὴδ' ἐχθρῶς διαθέντα πρὸς ὑμᾶς τὸν ἐαλωκότα, τηνικαῦτα ποιεῖν τὴν ἐξεργύσιν.

78 νυνὶ δ', ὥσπερ ἐνδεικνύμενος ὅτι, κὰν ὑμῖν δοκῇ δεδέσθαι τινά, αὐτὸς ἀφήσει, τοῦτον τὸν τρόπον τὸν νόμον εἰσήνεγκεν. ἄρ' οὖν τῷ δοκεῖ συμφέρειν τῇ πόλει τοιοῦτος 30 νόμος ὃς δικαστηρίου γνώσεως αὐτὸς κυριώτερος ἔσται, καὶ

10 καὶ ἐλεύθεροι post σώφρονες add. A al. : om. SF πολῖται post χρηστοὶ add. SFYO : om. A 22 γέγραπται SFYO : γέγραφεν A 27 διαθέντα F, cf. schol. p. 763, 11 : διατεθέντα SYO

τὰς ὑπὸ τῶν ὁμωμοκότων γνώσεις τοῖς ἀνωμότοις προστάξει
 λύειν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. φαίνεται τοίνυν ὁ τούτου νόμος
 ταῦτ' ἔχων ἀμφότερα. ὥστ' εἴπερ ὑμῶν ἐκάστῳ μέλει τι τῆς
 5 πολιτείας καὶ δεῖν οἶεται κυρίαν εἶναι τὴν αὐτοῦ γνώμην περὶ
 τοιοῦτος νόμος κύριος νυνὶ γενέσθαι.

Οὐ τοίνυν ἀπέχρησεν αὐτῷ τὰ δικαστήρι' ἄκυρα ποιῆσαι 79
 τῶν προστιμημάτων, ἀλλ' οὐδ' ἂ δίκαι' ὠρίσατ' αὐτὸς ἐν τῷ
 νόμῳ καὶ προσέταξε τοῖς ὠφληκόσιν, οὐδὲ ταῦθ' ἀπλῶς οὐδ'
 10 ἀδόλως φανήσεται γεγραφώς, ἀλλ' ὥς ἂν μάλιστά τις ὑμᾶς
 ἐξαπατήσῃ καὶ παρακρούσασθαι βουλόμενος. σκέψασθε γὰρ
 ὥς γέγραφεν. 'Τιμοκράτης εἶπεν' φησὶ 'καὶ εἴ τιμι τῶν
 ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ [726]
 ψήφισμα δεσμοῦ ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ
 15 ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστήσαι, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειρο-
 τονήσῃ, ἢ μὴν ἐκτείσειν.' ἐνθυμείσθ' ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου 80
 καὶ τῆς καταγνώσεως οἱ διεπήδησεν' ἐπὶ τὸν δῆμον, ἐκ-
 κλέπτων τὸν ἡδικοκότα καὶ τὴν παράδοσιν αὐτοῦ τὴν τοῖς
 ἑνδεκα. τίς γὰρ ἀρχὴ παραδώσει τὸν ὀφλόντα; τίς τῶν
 20 ἑνδεκα παραλήψεται; κελεύοντος μὲν τούτου ἐν τῷ δήμῳ
 καθιστάναι τοὺς ἐγγυητάς, ἀδυνάτου δ' ὄντος αὐθημερὸν
 ἐκκλησίαν ἅμα καὶ δικαστήριον γενέσθαι, οὐδαμοῦ δ' ἐπιτάτ-
 τοντος φυλάττειν τέως ἂν καταστήσῃ τοὺς ἐγγυητάς. καίτοι 81
 τί ποτ' ἦν δι' ὃ προσγράψαι σαφῶς ὥκνησεν 'τὴν δ' ἀρχὴν
 25 τὸν ὀφλόντα φυλάττειν τέως ἂν καταστήσῃ τοὺς ἐγγυητάς';
 πότερ' οὐχὶ δίκαιον; εὖ οἶδ' ὅτι πάντες ἂν φήσαιτε. ἀλλ'
 ἐναντίον ἦν τιτὶ τοῦτο νόμῳ; οὐκ, ἀλλὰ μόνον κατὰ τοὺς
 νόμους. τί ποτ' οὖν ἦν; οὐδὲν ἂν ἄλλο τις εὔροι πλὴν ὅτι

1 τὰς . . . γνώσεις] τὰς τῶν ὁμωμοκότων γνώμας A F γρ., cf. schol.
 p. 764, 1 5 οὗτος om. vulg. : add. S solus 6 γενέσθαι vulg. :
 γίνεσθαι S : γεγενῆσθαι A 19 τῶν ἑνδεκα secl. Blass 20 τούτου
 S : secl. Blass : τοῦ νόμου τούτου vulg. S γρ. 23 τέως] τεῶς S :
 τε ἕως A, cf. §§ 63, 64 25 τέως S corr. : τεῶς S¹ : τε
 ἕως A

οὐχ ὅπως δώσουσι δίκην ὧν ἂν ὑμεῖς καταγνῶτ' ἐσκόπει, ἀλλ' ὅπως μή.

82 Εἴτα πῶς γέγραπται μετὰ ταῦτα; 'καθιστάναι τοὺς ἐγγνητὰς ἢ μὴν ἐκτεῖσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλεν.' ἐνταυθὶ πάλιν τῶν ἱερῶν μὲν χρημάτων τὴν δεκαπλασίαν ὑφίρηται, 5 τῶν δ' ὁσίων, ὁπόσων ἐν τῷ νόμῳ διπλασιάζεται, τὸ ἥμισυ. πῶς δὴ τοῦτο ποιεῖ; γράψας ἀντὶ μὲν τοῦ τιμήματος τὸ

83 ἀργύριον, ἀντὶ δὲ τοῦ 'τὸ γιγνόμενον,' 'ὃ ὤφλεν.' διαφέρει δὲ τίς; εἰ μὲν ἔγραψε καθιστάναι τοὺς ἐγγνητὰς ἢ μὴν ἐκτεῖσειν τὸ τίμημα τὸ γιγνόμενον, προσπεριελήφει 10

[727] τοὺς νόμους ἂν καθ' οὓς τὰ μὲν διπλᾶ, τὰ δὲ καὶ δεκαπλᾶ γίγνεται τῶν ὀφλημάτων· ὥστ' ἐκ τούτων ἦν ἀνάγκη τοῖς ὀφλοῦσιν τὸ γεγραμμένου τ' ἐκτεῖναι καὶ τὰς ἐκ τῶν νόμων προσοῦσας ζημίας καταβάλλειν. νῦν δ' ἐν τῷ γράψαι 'τὴν 15 κατάστασιν εἶναι τῶν ἐγγνητῶν ἢ μὴν ἐκτεῖσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλεν,' ἐκ τῆς λήξεως καὶ τῶν γραμμάτων ἐφ' οἷς ἕκαστος εἰσήχθη ποιεῖ τὴν ἔκτισιν, ἐν οἷς πᾶσιν ἀπλοῦν ὃ τις ὤφλεν ἀργύριον γέγραπται.

84 Μετὰ ταῦτα τοίνυν τηλικούτο πρᾶγμ' ἀνελὼν ἐν τῇ τῶν ῥημάτων μεταθέσει, προσέγραψεν 'τοὺς δὲ προέδρους ἐπι- 20 χειροτονεῖν ἐπάναγκες, ὅταν τις καθιστάναι βούληται,' παρὰ πάντα τὸν νόμον οἰόμενος δεῖν σῶζειν τὸν ἡδικοκότα καὶ τὸν ἐν ὑμῖν ἐαλωκότα. δοὺς γὰρ ὅταν βούληται τὴν κατά- στασιν αὐτῷ τῶν ἐγγνητῶν, ἐπ' ἐκείνῳ πεποίηκεν μηδέποτ'

85 ἐκτεῖσαι μηδὲ δεθῆναι. τίς γὰρ οὐ ποριεῖται φανίλους 25 ἀνθρώπους, οὓς ὅταν ὑμεῖς ἀποχειροτονήσῃτ' ἀπηλλάξεται; ἔαν γάρ τις ὥς οὐ καθιστάντα τοὺς ἐγγνητὰς ἀξιοῖ δεδέσθαι, φήσει καὶ καθιστάναι καὶ καταστήσειν, καὶ δείξει τὸν τούτου

4 ἐνταυθὶ] ἐνταυθοῖ A corr. F corr., cf. schol. p. 765. 22 5 μὲν post ἱερῶν A : post τῶν vulg. : om. S solus 6 ὁπόσ' Blass τῷ om. S solus 11 διπλᾶ et δεκαπλᾶ transposui cum Weillio 13 ὀφλοῦσιν] ὀφείλουσι A Y O 14 δ' ἐν SB : δὲ al., cf. § 84 init. 16 λήξεως S¹ corr. in marg. al. : λέξεως S¹ text. F O γρ. 20 χειροτονεῖν A 26 ἀπηλλάξεται Cobet, cf. xx 28 : ἀπαλλάξετε Λ Y O : ἀπαλλάγονται S F

νόμον, ὃς καθιστάναι μὲν ὅταν βούληται κελεύει, φυλάττειν δὲ τέως οὐ λέγει, οὐδ', ἂν ἀποχειροτονήσῃθ' ὑμεῖς τοὺς ἐγγυητάς, προστάττει δεδέσθαι, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ὥσπερ ἀλεξιφάρμακόν ἐστι τοῖς ἀδικεῖν βουλομένοις.

- 5 'Τῷ δὲ καταστήσαντι' φησὶ 'τοὺς ἐγγυητάς, ἔαν ἀπο- 86
 διδῷ τῇ πόλει τὸ ἀργύριον.' πάλιν ἐνταῦθ' ἐπέμειν' ἐπὶ τοῦ
 κακουργήματος ὃ μικρῷ πρότερον εἶπον, καὶ οὐκ ἐπελάθετο,
 οὐδ' ἔγραψε τὸ τίμημα τὸ γιγνόμενον, ἀλλὰ τὸ ἀργύριον ὃ
 ὦφλεν, ἔαν ἀποδιδῷ, ἀφείσθαι τοῦ δεσμοῦ. [728]
- 10 'Ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ τὸ ἀργύριον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ ἐγγυηταὶ 87
 ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα δεδέσθαι,
 τῶν δ' ἐγγυητῶν δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν.' ἐν δὴ τῷ
 τελευταίῳ τούτῳ παντελῶς αὐτὸς αὐτοῦ κατήγορος, ὡς
 ἀδικεῖ, γεγρονῶς φανήσεται. οὐ γὰρ ὅλως τὸ δεδέσθαι τινὰ
- 15 τῶν πολιτῶν αἰσχρὸν ἢ δεινὸν νομίσας ἀπεῖπε μὴ δεῖν, ἀλλὰ 88
 τὸν καιρὸν ἐν ᾧ τὸν ἡδικοκὸτ' ἐνῆν παρόντα λαβεῖν ἐκκλέ-
 ψας, τοῦνομα μὲν τῆς τιμωρίας ἔλιπεν τοῖς ἀδικουμένοις
 ὑμῖν, τὸ δ' ἔργον ἀφείλετο. καὶ παρ' ἀκόντων ἔδωκ' ἄφεςιν
 τοῖς τὰ ὑμέτερ' ἀξιοῦσιν ἔχειν βίαν, καὶ μόνον οὐ προσέ-
- 20 γραψε δίκην ἐξεῖναι λαχεῖν αὐτῷ κατὰ τῶν δικαστῶν τῶν
 προστιμησάντων τοῦ δεσμοῦ.

Ὁ δέ, πολλῶν ὄντων καὶ δεινῶν ὧν ἐν τῷ νόμῳ τέθηκε, 88
 μάλιστ' ἀξίων ἐστ' ἀγανακτῆσαι, βούλομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν.
 δι' ὅλον γὰρ τοῦ νόμου τῷ καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητάς ἅπαντα
 25 λέγει, τῷ δὲ μὴ καθιστάντι μήτε βελτίους μήτε χείρους,
 μηδ' ὅλως προσέχοντι τὸν νοῦν ὑμῖν, οὐδεμίαν οὔτε δίκην
 οὔτε τιμωρίαν προσγέγραφει, ἀλλ' ἄδειαν πεποίηκε τοσαύτην
 ὅσην οἷόν τε γενέσθαι πλείστην. καὶ γὰρ τὸν χρόνον ὃν
 διώρισε, τὴν ἐνάτην πρυτανείαν, τῷ καταστήσαντι λέγει τοὺς

3 προστάττει ante δεδέσθαι S : post δεδέσθαι vulg. 6 ἐφ' ᾧ
 κατέστησε τοὺς ἐγγυητάς, ἀφείναι (ἀφείσθαι S corr.) τοῦ δεσμοῦ post
 ἀργύριον add. vulg. S corr. : om. S¹ 15 ἀπεῖπε] εἶπε A 17 μὲν
 om. S¹, add. m. ant. 18 λαβεῖν post ὑμῖν add. F 19 ἡμέτερα
 SA 26 μηδ' Franke : μήθ' codd.

89 ἐγγυητάς. γνοίη δ' ἂν τις ἐκεῖθεν· προσέγραψε δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν τὴν τῶν ἐγγυητῶν, ἂν μὴ τις ἐκτείσῃ· τοῦ δὲ μὴ καταστήσαντος οὐκ ἔνι δῆπουθεν ὑπάρχειν ἐγγυητάς. καὶ τοῖς μὲν προέδροις, οἳ κεκληρωμένοι καθίζουσιν ἐξ ὑμῶν, ἐπάναγκες ἐποίησεν, ὅταν καθιστῇ τις, δέχεσθαι 5 τοῖς δ' ἀδικοῦσι τὴν πόλιν οὐδεμίαν προσέγραψεν ἀνάγκην, ἀλλ' ὥσπερ εὐεργέταις αἵρεσιν αὐτοῖς ἔδωκεν εἰ χρὴ δοῦναι [729] δίκην ἢ μῆ.

90 Καίτοι πῶς ἂν ἀσυμφωρότερος ὑμῖν τούτου γένοιτο νόμος ἢ κάκιον ἔχων; ὃς πρῶτον μὲν περὶ τῶν ἐκ τοῦ παρεληλυ- 10 θότος χρόνου κριθέντων ἐναντία τοῖς ὑφ' ὑμῶν ἐγνωσμένοις προστάττει, δεύτερον δὲ περὶ τῶν μελλόντων κριθήσεσθαι προστιμᾶν κελεύων τοὺς δικαστὰς τοὺς ὁμωμοκότας, ἄκυρα τὰ προστιμήματα ποιεῖ, πρὸς δὲ τούτοις ἐπιτίμους τοὺς ὀφείλοντας οὐ τὰ προσήκοντ' ἐκτίνοντας καθίστησιν, ὅλως 15 δ' ἐπιδείκνυσι μάτην ὁμνύοντας, τιμῶντας, δικάζοντας, ὀργιζομένους, ἅπαντα ποιοῦντας ὑμᾶς. ἐγὼ μὲν γάρ, εἰ Κριτίας ὁ γενόμενος τῶν τριάκοντ' εἰσέφερεν τὸν νόμον, οὐκ ἂν ἄλλον τρόπον οἶμαι γράψαντ' εἰσενεγκεῖν ἢ τούτον.

91 Ὅτι τοίνυν ὅλην συγχεῖ τὴν πολιτείαν καὶ καταλύει πάντα 20 τὰ πράγμαθ' ὁ νόμος, καὶ πολλὰς φιλοτιμίας περιαιρεῖται τῆς πόλεως, καὶ τοῦτο ῥαδίως ὑμᾶς νομίζω μαθήσεσθαι. ἴστε γὰρ δῆπου τοῦθ' ὅτι σώζεται πολλάκις ἡμῶν ἢ πόλις διὰ τὰς στρατείας καὶ τὰς ναυτικὰς καὶ τὰς πεζίας, καὶ πολλὰ καὶ καλὰ πολλάκις ἤδη διεπράξασθε καὶ σώσαντές τινας 25 92 καὶ τιμωρησάμενοι καὶ διαλλάξαντες. πῶς οὖν ἀνάγκη τὰ τοιαῦτα διοικεῖν ἐστίν; διὰ ψηφισμάτων καὶ νόμων τοῖς μὲν εἰσφέρειν ἐπιτάττοντας, τοὺς δὲ τριηραρχεῖν κελεύοντας, τοὺς δὲ πλεῖν, τοὺς δ' ἕκαστα ποιεῖν ὧν δεῖ. οὐκοῦν ταῦθ' ὅπως γίγνηται δικαστήρια πληροῦτε καὶ καταγιγνώσκετε 30 δεσμὸν τῶν ἀκοσμούντων. σκέψασθε δὴ τὸν τοῦ καλοῦ

7 δέδωκεν A
τοιαῦτα] ταῦτα A
confirmante S

24 στρατιάς AFYO πεζικὰς A 26 τὰ
27 post ἐστι(ν), non post οὖν, distinxit Dobree,
30 πληροῦται A

καγαθοῦ τούτου νόμον, ὥς λυμαίνεται ταῦτα καὶ διαφθείρει.
 γέγραπται γὰρ δὴπον [ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ], ‘καὶ εἴ τινα τῶν ⁹³
 ὀφειλόντων προστετίμηται δεσμοῦ ἢ καὶ τὸ λοιπὸν προστι- ^[730]
 μηθῇ, εἶναι καταστήσαντι ἐγγυητάς, ἢ μὴν ἐπὶ τῆς ἐνάτης
 5 πρυτανείας ἐκτείσειν τὸ ἀργύριον, ἀφείσθαι τοῦ δεσμοῦ.’
 τίς οὖν πόρος ἔσται; τίς ἀποσταλήσεται τρόπον ἢ στρατιά;
 πῶς τὰ χρήματ’ εἰσπράξομεν, ἂν ἕκαστος ὀφλισκάνων ἐγ-
 γυητὰς καθιστῇ κατὰ τὸν τούτου νόμον, ἀλλὰ μὴ τὸ προσῆκον
 ποιῇ; ἐροῦμεν νῆ Δία τοῖς Ἑλλησιν ‘Τιμοκράτους νόμος 94
 10 ἐστὶ παρ’ ἡμῖν· ἀναμείνατ’ οὖν τὴν ἐνάτην πρυτανείαν·
 εἴτα τότ’ ἔξιμεν.’ τοῦτο γὰρ λοιπόν. ἂν δ’ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν
 ἀμύνεσθαι δέη, ἅρά γ’ οἴεσθε τοὺς ἐχθροὺς τὰς τῶν παρ’
 ἡμῖν πονηρῶν διαδύσεις καὶ κακουργίας ἀναμενεῖν; ἢ τὴν
 πόλιν, αὐτὴν ἐμποδίζοντας νόμους εἰ θήσεται καὶ τὰναντία
 15 τῶν συμφερόντων λέγοντας, δυνήσεσθαι τι ποιῆσαι τῶν
 δεόντων; ἀλλ’ ἀγαπητόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ πάντων 95
 καλῶς ἐχόντων ἡμῖν καὶ μηδενὸς ὄντος τοιούτου νόμου,
 κρατοῦμεν τῶν ἐχθρῶν καὶ ταῖς ὀξύτησι δυναίμεθα καὶ τοῖς
 τοῦ πολέμου καιροῖς ἀκολουθεῖν καὶ μηδενὸς ὑστερίζειν.
 20 ἀλλὰ μὴν εἰ φαίνει τοιοῦτον τεθηκὼς νόμον ὃς τὰ τοιαῦτα
 λυμαίνεται δι’ ὧν ἡ πόλις καὶ σεμνὴ καὶ λαμπρὰ παρὰ πᾶσι
 καθέστηκεν, πῶς οὐχὶ δικαίως ὁτιοῦν ἂν πάθοις;
 Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν διοίκησιν ἀναιρεῖ, 96
 τὴν θ’ ἱερὰν καὶ τὴν ὀσίαν. ὥς δέ, ἐγὼ φράσω. ἔστιν ὑμῖν
 25 κύριος νόμος, καλῶς εἶπερ τις καὶ ἄλλος κείμενος, τοὺς
 ἔχοντας τὰ θ’ ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια χρήματα καταβάλλειν εἰς
 τὸ βουλευτήριον, εἰ δὲ μή, τὴν βουλὴν αὐτοὺς εἰσπράττειν

2 ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ secl. Benseler 7 εἰσπράξομεν S εἰς ante
 ἕκαστος add. vulg.: om. S A Y οὐφλισκάνων Blass II τότ’
 vulg. et (τότε) Aristid. Rh. Gr. ix p. 358: ποτ’ S¹ (sed εἴτα non εἴτα
 me teste): ποτε S corr. ὑμῶν] ἡμῶν S F Y O 13 διαλύσεις Y O,
 cf. § 139 ἀναμενεῖν S corr. marg. Lambini: ἀναμένειν S¹ vulg.
 14 θήσετε vulg. et S marg. pr. m. 18 δυναίμεθ’ ἂν A F alterum
 καὶ secl. Weil 20 ἀλλὰ] καὶ A 21 λαμπρὰ καὶ σεμνὴ A Y O
 25 καλῶς ante κείμενος A Y O

- 97 χρωμένην τοῖς νόμοις τοῖς τελωνικοῖς. διὰ τοίνυν τοῦ νόμου
 [731] τούτου διοικεῖται τὰ κοινά· τὰ γὰρ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ
 τὰς θυσίας καὶ τὴν βουλὴν καὶ τοὺς ἱππέας καὶ τᾶλλα χρήματ'
 ἀναλισκόμενα, οὗτός ἐσθ' ὁ νόμος ὁ ποίων προσευπορεῖσθαι.
 οὐ γὰρ ὄντων ἱκανῶν τῶν ἐκ τῶν τελῶν χρημάτων τῇ διοι- 5
 κήσει, τὰ προσκαταβλήματ' ὀνομαζόμενα διὰ τὸν τοῦ νόμου
 98 τούτου φόβον καταβάλλεται. πῶς οὖν οὐχ ἅπαντ' ἀνάγκη
 καταλυθῆναι τὰ τῆς πόλεως, ὅταν αἱ μὲν τῶν τελῶν κατα-
 βολαὶ μὴ ὥσ' ἱκαναὶ τῇ διοικήσει, ἀλλ' ἐνδέξῃ πολλῶν, καὶ
 μὴδὲ ταῦτ' ἀλλ' ἢ περὶ λήγοντα τὸν ἐνιαυτὸν ἢ λαβεῖν, τὰ 10
 δὲ προσκαταβλήματα τοὺς μὴ τιθέντας μὴ ἢ κυρία δεῖν ἢ
 βουλὴ μὴδὲ τὰ δικαστήρια, ἀλλὰ καθιστῶσιν ἐγγυητὰς ἄκρι
 99 τῆς ἐνάτης πρυτανείας; τὰς δ' ὀκτὼ τί ποιήσομεν; εἰπέ,
 Τιμόκρατες· οὐ σύνιμεν καὶ βουλευσόμεθ' ἄν τι δέῃ; εἴτ'
 ἔτι δημοκρατησόμεθα; οὐ δικάσει τὰ δικαστήρια τὰ τ' ἴδια 15
 καὶ τὰ δημόσια; καὶ τίς ὑπάρξει τοῖς ἀδικουμένοις ἀσφά-
 λεια; οὐκ εἴσεισιν ἢ βουλὴ καὶ διοικήσει τὰ ἐκ τῶν νόμων;
 καὶ τί λοιπὸν ἐσθ' ἡμῖν ἀλλ' ἢ καταλελύσθαι; ἀλλὰ νῆ Δί'
 ἄμισθεὶ ταῦτα ποιήσομεν. καὶ πῶς οὐ δεινόν, εἰ διὰ τὸν
 νόμον, ὃν σὺ τέθηκας μισθὸν λαβών, ἄμισθος ὁ δῆμος καὶ 20
 100 ἢ βουλὴ καὶ τὰ δικαστήρι' ἔσται; χρῆν γὰρ τοῦτό γέ σ',
 ὦ Τιμόκρατες, προσγράψαι τῷ νόμῳ, οὐπὲρ ἐποίεις κατὰ
 τῶν τελωνῶν καὶ τῶν ἐγγυητῶν [τὰς πράξεις κατὰ τοὺς
 ὑπάρχοντας νόμους], 'καὶ εἰ κατὰ τινων ἐν ἄλλῳ τινὶ νόμῳ
 ἢ ψηφίσματι τὰς αὐτὰς εἴρηται πράξεις ὧν ὀφείλουσιν εἶναι 25
 ἅς περὶ τῶν τελωνῶν, καὶ κατὰ τούτων εἶναι τὰς πράξεις
 [732] κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους.' νῦν δὲ κύκλῳ φεύγων τοὺς
 101 νόμους τοὺς τελωνικοὺς, ὅτι τὸ ψηφίσμα τὸ Εὐκτῆμονος
 εἴρηκε πρᾶττειν τοὺς ὠφληκότας κατὰ τούτους τοὺς νόμους,

4 προευπορεῖσθαι A 9 ὧσιν ante ἱκαναὶ Benseler: post ἱκαναὶ
 codd. ἐνδέξι S: ἐνδέξῃ Y O: ἐνδεῇ F: ἐνδεεῖς al. 11-12 μὴ
 ... βουλὴ μὴδὲ τὰ δικαστήρια A: μὴ κυρία ἢ ἢ βουλὴ μὴδὲ τὰ δικαστήρια
 δῆσαι S vulg. 14 βουλευσόμεθα A Y O 15 τὰς τ' ἰδίας καὶ τὰς
 δημοσίας Blass 23-24 τὰς . . . νόμους secl. Schaefer

διὰ ταῦτ' οὐ προσέγραψε τοῦτο. ἐκ δὲ τούτου τοῦ τρόπου
τὴν μὲν ὑπάρχουσιν τιμωρίαν λύσας κατὰ τῶν τὰ τῆς
πόλεως ἔχόντων, ἑτέραν δ' οὐ γράψας πάντα τὰ πράγματ'
ἀναιρεῖ, δῆμον, ἱππέας, βουλήν, ἱερά, ὅσια· ἀνθ' ὧν, ἄνπερ
5 ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σωφρονήτε, κολασθεῖς καὶ δοὺς
ἀξίαν δίκην τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γενήσεται μὴ τιθέναι
τοιούτους νόμους.

Οὐ τοίνυν μόνον τὰ δικαστήρι' ἄκυρα ποιεῖ τῶν προστι- 102
μημάτων, τοῖς ἀδικοῦσι τὰ κοινὰ δίδωσιν ἄδειαν, τὰς ὑπὲρ
10 τῆς πόλεως στρατείας λυμαίνεται, τὴν διοίκησιν καταλύει,
ἀλλὰ καὶ τοῖς κακούργοις καὶ τοῖς πατραλοίαις καὶ τοῖς
ἀστρατεύτοις βοηθοῦντα τέθηκε τὸν νόμον· τὰς γὰρ ὑπαρ-
χούσας ἐκ τῶν νῦν κυρίων νόμων τιμωρίας καταλύει.
λεγόντων γὰρ τῶν νόμων οὓς ἔθηκε Σόλων, οὐδὲν ὅμοιος 103
15 ὧν τούτῳ νομοθέτης, ἂν τις ἀλῶ κλοπῆς καὶ μὴ τιμηθῇ
θανάτου, προστιμᾶν αὐτῷ δεσμόν, κἂν τις ἀλοὺς [τῆς] κακώ-
σεως τῶν γονέων εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλῃ, δεδέσθαι, κἂν
ἀστρατείας τις ὄφλῃ καὶ τι τῶν αὐτῶν τοῖς ἐπιτίμοις ποιῇ,
καὶ τοῦτον δεδέσθαι, Τιμοκράτης ἅπασιν τούτοις ἄδειαν ποιεῖ,
20 τῇ καταστάσει τῶν ἐγγυητῶν τὸν δεσμόν ἀφαιρῶν. ὥστ' 104
ἔμοιγε δοκεῖ (καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερον εἶναι τὸ ῥηθησόμενον
δόξει, λέξω καὶ οὐκ ἀποτρέψομαι) κατὰ τοῦτ' αὐτ' ἄξιον
αὐτὸν εἶναι θανάτῳ ζημιῶσαι, ἵν' ἐν Αἰδοῦ τοῖς ἀσεβέσιν
θῇ τοῦτον τὸν νόμον, ἡμᾶς δὲ τοὺς ζῶντας τοῖσδε τοῖς ὁσίοις
25 καὶ δικαίοις ἐᾶ τὸ λοιπὸν χρῆσθαι. ἀνάγνωθι δὲ καὶ τούτους [733]
τοὺς νόμους.

3 γράψας S: προσγράψας cett.

10 στρατιάς Λ

11 ἀλλὰ

καὶ ante τοῖς ἀδικοῦσι codd.: transposuit Dobree

13 νῦν] νυνὶ

Λ Υ 16 δεσμόν S vulg., cf. § 114: δεσμοῦ Υ Ο

τῆς del.

Dobree: servat Blass coll. § 131, xxix 7

17 ἐμβάλλῃ S F:

ἐμβάλλῃ Λ Υ Ο, cf. xxv 50

19 δ' ἅπασιν Λ Υ Ο

20 τῇ τῶν Λ

22 ἀποτρέψομαι S Λ Υ Ο, cf. §§ 1, 200: ἀποκρίψομαι FS γρ., Isidorus

Pelus. Ep. iii 260

τοῦτ'] τοῦτό γ' F, Isidorus

23 αὐτὸν om.

Υ Ο

ΝΟΜΟΙ ΚΛΟΠΗΣ, ΚΑΚΩΣΕΩΣ ΓΟΝΕΩΝ, ΑΣΤΡΑΤΕΙΑΣ.

- 105 Ὅτι ἂν τις ἀπολέσῃ, ἐὰν μὲν αὐτὸ λάβῃ, τὴν διπλασίαν καταδικάζειν, ἐὰν δὲ μὴ, τὴν διπλασίαν πρὸς τοῖς ἐπαιτίοις. δεδέσθαι δ' ἐν τῇ ποδοκάκῃ τὸν πόδα πένθ' ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας, ἐὰν προστιμήσῃ ἢ ἡλιαία. προστιμᾶσθαι δὲ τὸν βουλό- 5 μενον, ὅταν περὶ τοῦ τιμήματος ᾖ. — Ἐὰν δέ τις ἀπαχθῇ, τῶν γονέων κακώσεως ἐαλωκὸς ἢ ἀστρατείας ἢ προειρημένον αὐτῷ τῶν νόμων εἶργεσθαι, εἰσιὼν ὅποι μὴ χρή, δησάντων αὐτὸν οἱ ἔνδεκα καὶ εἰσαγόντων εἰς τὴν ἡλιαίαν, κατηγορεῖτω δὲ ὁ βουλό- μενος οἷς ἕξεσθιν. ἐὰν δ' ἁλῶ, τιμάτω ἢ ἡλιαία ὃ τι χρή παθεῖν 10 αὐτὸν ἢ ἀποτεῖσαι. ἐὰν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω τέως ἂν ἐκτείσῃ.
- 106 Ὅμοιός γ', οὐ γάρ; ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Σόλων νομοθέτης καὶ Τιμοκράτης. ὁ μὲν γε καὶ τοὺς ὄντας βελτίους ποιεῖ καὶ τοὺς μέλλοντας ἔσεσθαι. ὁ δὲ καὶ τοῖς γεγεννημένοις 15 πονηροῖς, ὅπως μὴ δώσουσι δίκην, ὁδὸν δείκνυσιν, καὶ τοῖς οὖσιν ὅπως ἄδεια γενήσεται κακουργεῖν εὐρίσκει, καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι, τοὺς ἐξ ἀπάντων τῶν χρόνων πονηροὺς, ὅπως ἔσονται σῶοι καὶ μηδὲν πείσονται, παρασκευάζων.
- 107 καίτοι τίν' ἂν ἀξίαν δοίης δίκην, ἢ τί σὺ παθὼν ἂν τὰ 20 προσήκουτ' εἴης πεπονθὼς, ὅς, τὰ μὲν ἄλλ' ἐῷ, ἀλλὰ τοὺς τῷ γήρᾳ βοηθοὺς (νόμους) λυμαίνει, οἳ καὶ ζῶντας ἀναγκάζουσι [τοὺς παῖδας] τοὺς γονέας τρέφειν, καὶ ἐπειδὰν ἀπο- θάνωσιν, ὅπως τῶν νομιζομένων τύχωσι παρασκευάζουσιν; 25
- [734] ἢ πῶς οὐ κάκιστος ἀπάντων ἀνθρώπων δικαίως ἂν νομίζοιο, 25 ὅστις, ὧ κατάρατε, περὶ πλείονος φαίνει τοὺς κλέπτας καὶ τοὺς

2 αὐτὸ λάβῃ] ἀπολάβῃ Taylor, Dobree, recte opinor 3 διπλασίαν Heraldus: δεκαπλασίαν codd. 4 ποδοκάκῃ A F Y O, Harpocr.: ποδοκάκη S al. 7 alterum ἢ om. F προειρημένων S Y O 8 νόμων codd., cf. Lycurg. *Leocr.* § 65: νομίμων Salmasius, cf. xxiii 42 9 αὐτὸν post εἰσαγόντων add. S vulg.: om. A 11 τέως vulg.: τέως A: ἕως S, cf. §§ 63, 64, 81 13 οὐ γάρ add. S corr. in marg., Aristid. Rh. Gr. ix 359: om. codd., cf. xix 153, xxiii 161, xlv 56 ὁ ante νομοθέτης add. A Y O 20 σὺ ante δοίης add. Y O σὺ ante παθὼν om. A Y O et fort. S¹ (corr. eadem) 22 νόμους add. Bodl. apud Taylorum, coni. Iurinus, Dobree, cf. §§ 102, 112 23 τοὺς παῖδας secl. Cobet

κακούργους καὶ τοὺς ἀστρατεύτους τῆς πατρίδος ποιούμενος,
καὶ διὰ τούτους καθ' ἡμῶν νόμον τίθης;

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, ἃ ὑπεσχόμην ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, 108
ἀπολογίσασθαι πεποηκότ' ἑμαυτόν. ἔφην γὰρ αὐτὸν ἐξε-
5 λέγξειν κατὰ πάντ' ἔνοχον ὄντα τῇ γραφῇ, πρῶτον μὲν
παρὰ τοὺς νόμους νομοθετοῦντα, δεύτερον δ' ὑπεναντία τοῖς
οὔσι νόμοις γεγραφότα, τρίτον δὲ τοιαῦτα δι' ὧν βλάπτει
τὴν πόλιν. οὐκοῦν ἠκούσατε τῶν νόμων, ἃ κελεύουσι ποιεῖν
τὸν τιθέντα νόμον καινόν· καὶ πάλιν ὑμᾶς ἐδίδαξ' ὅτι
10 τούτων οὐδ' ὅτιοῦν ἐποίησεν οὗτος. καὶ μὴν κακείνων 109
ἠκούετε τῶν νόμων οἷς ἐναντίος ὧν ἐφαίνεθ' ὁ τούτου· καὶ
τούτους ὅτι πρὶν λῦσαι τόνδε τέθηκεν ἐπίστασθε. ἀλλὰ μὴν
ὅτι γ' οὐκ ἐπιτήδειος, ἀκηκόατε· ἄρτι γὰρ λέγων ἐπανσάμην.
οὐκοῦν κατὰ πάντ' ἀδικεῖ φανερώς, καὶ οὐδὲν ἔσθ' ὃ τι
15 φροντίσας οὐδ' εὐλαβηθεὶς φαίνεται, ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, κἂν
εἰ πρὸς τούτοις ἄλλο τι μὴ ποιεῖν ἐγγράπτ' ἐν τοῖς οὔσι
νόμοις, κἂν τοῦτο ποιῆσαι.

Πανταχόθεν μὲν τοίνυν δῆλός ἐσθ' ὅτι ταῦτ' ἔγραψ' 110
ἐπιβουλεύσας [μετὰ τοῦ βουλευσασθαι ταῦτ' ἀδικεῖν] καὶ
20 οὐ γνώμῃ διαμαρτῶν, μάλιστα δ' ἐκ τοῦ πάντα τὸν νόμον
μέχρι τῆς ὑστάτης συλλαβῆς τοιοῦτον εἶναι· οὐδὲ γὰρ οὐδ'
ἄκων οὐδὲν ἔθηκεν ὀρθῶς ἔχον, οὐδ' ὥς ὑμῖν ἔμελλε λυσι-
τελήσειν. πῶς οὖν οὐκ εἰκὸς μισεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι τοῦτον,
ὅστις τοῦ μὲν δήμου ἡδίκημένου ἡμέλησεν, ὑπὲρ δὲ τῶν
25 ἡδικηκότων καὶ ὕστερον ἀδικησόντων τοὺς νόμους ἔθηκεν;
θαυμάζω δ', ὧ ἄνδρες δικασταί, τῆς ἀναιδεΐας αὐτοῦ, τὸ 111
ἡνίκα μὲν ἦρχεν αὐτὸς μετ' Ἀνδροτίωνος, τὸν ἔλεον τοῦτον

2 τίθης S A : τιθεῖς vulg. : τιθεῖς Cobet, cf. § 122 4 ἀπολογίσασθαι
Paris. 2998 corr., Zonaras p. 266, cf. Bekk. Anecd. p. 430, 15 :
ἀπολογήσασθαι S vulg. 11 ἠκούετε S F¹ : ἠκούσατε celt. 15 ὑμῶν
post φροντίσας add. F : om. S A Y O 17 κἂν τοῦτο S in rasura :
κἂν τούτῳ A et fort. S¹ 19 μετὰ . . . ἀδικεῖν secl. Weil καὶ
ante μετὰ add. A : om. S F Y O ἀδικεῖν S F : ἀδικεῖ A Y O
21 ὑστάτης] ἐσχάτης A F γρ. 25 καὶ] καὶ ὑπὲρ τῶν A 27 τοῦτον]
τούτῳ S : τούτῳ conl. Sauppe

- [735] ἐπὶ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ μὴ ποιήσασθαι, τῷ ἀπειρηκότι τὰ ἑαυτοῦ χρήματ' εἰσφέρουσι, ἐπειδὴ δ' Ἀνδροτίων' ἔδει ἅ πάσαι ὑφήρητο τῆς πόλεως χρήματα καταθεῖναι, τὰ μὲν ἱερά, τὰ δ' ὄσια, τότε θεῖναι τὸν νόμον ἐπ' ἀποστερήσει τῶν μὲν ὀσίων τῆς διπλασίας, τῶν ἱερῶν δὲ τῆς δεκαπλασίας. 5 καὶ οὕτω πρὸς τὸ πλήθος τὸ ὑμέτερον προσενήνεκται ὁ αὐτίκα δὴ μάλ' ὑπὲρ τοῦ δήμου φήσων τὸν νόμον τοῦτον θεῖναι.
- 112 δικαίως δ' ἂν ἐμοὶ δοκεῖ παθεῖν ὅτιοῦν, ὅστις οἴεται δεῖν, εἰ μὲν τις ἀγορανόμος ἢ ἀστυνόμος ἢ δικαστὴς κατὰ δήμους γενόμενος κλοπῆς ἐν ταῖς εὐθύναις ἐάλωκεν, ἄνθρωπος πένης 10 καὶ ἰδιώτης καὶ πολλῶν ἄπειρος καὶ κληρωτὴν ἀρχὴν ἄρξας, τούτῳ μὲν τὴν δεκαπλασίαν εἶναι, καὶ νόμον οὐδένα τοῖς τοιούτοις ἐπικουροῦντα τίθῃσιν· εἰ δέ τινας πρέσβεις αἰρεθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου, πλούσιοι ὄντες, ὑφείλοντο χρήματα πολλά, τὰ μὲν ἱερά, τὰ δ' ὄσια, καὶ εἶχον χρόνον πολύν, 15 τούτοις ὅπως μὴδὲν πείσονται μῆθ' ὧν οἱ νόμοι μῆθ' ὧν
- 113 τὰ ψηφίσματα προστάττει, μάλ' ἀκριβῶς εὗρεν. καίτοι γ' ὁ Σόλων, ὃ ἄνδρες δικασταί, ᾧ οὐδ' ἂν αὐτὸς Τιμοκράτης φήσειεν ὅμοιος νομοθέτης εἶναι, οὐχ ὅπως ἀσφαλῶς κακουργήσουσι φαίνεται παρασκευάζων τοῖς τοιούτοις, ἀλλ' ὅπως 20 ἢ μὴ ἀδικήσουσιν ἢ δώσουσι δίκην ἀξίαν, καὶ νόμον εἰσῆνεγκεν, εἰ μὲν τις μεθ' ἡμέραν ὑπὲρ πεντήκοντα δραχμὰς
- [736] κλέπτοι, ἀπαγωγὴν πρὸς τοὺς ἑνδεκ' εἶναι, εἰ δέ τις νύκτωρ ὅτιοῦν κλέπτοι, τοῦτον ἐξεῖναι καὶ ἀποκτεῖναι καὶ τρώσαι διώκοντα καὶ ἀπαγαγεῖν τοῖς ἑνδεκα, εἰ βούλοιτο. τῷ δ' 25 ἀλόντι ὧν αἱ ἀπαγωγαί εἰσιν, οὐκ ἐγγυητὰς καταστήσαντι ἔκτισιν εἶναι τῶν κλεμμάτων, ἀλλὰ θάνατον τὴν ζημίαν.
- 114 καὶ εἰ τίς γ' ἐκ Λυκείου ἢ ἐξ Ἀκαδημείας ἢ ἐκ Κυνοσάργους ἰμάτιον ἢ ληκύθιον ἢ ἄλλο τι φαυλότατον, ἢ εἰ τῶν σκευῶν

7 δὴ om. S al.: add. F, cf. §§ 32, 157, 172, 208, xix 39, 42, 182, xxii 65   8 ὥστε δικαίως ἂν μοι A   17 καίτοι ὃ γε Cobet
19 φήσειεν Weil: φῆσαι codd.   19-20 οὐχ ὅπως . . . τοιούτοις]
φαίνεται τούτοις οὐχ ὅπως ἀσφαλῶς κακουργήσουσι παρασκευάζων A
24 καὶ ἀποκτεῖναι τοῦτον ἐξεῖναι καὶ διώκοντα τρώσαι A   29 ἢ
εἰ SAYO: ἢ A

τι τῶν ἐκ τῶν γυμνασίων ὑφέλοιτο ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ὑπὲρ
 δέκα δραχμάς, καὶ τούτοις θάνατον ἐνομοθέτησεν εἶναι τὴν
 ζημίαν. εἰ δέ τις ἰδίαν δίκην κλοπῆς ἀλοίῃ, ὑπάρχειν μὲν
 αὐτῷ διπλάσιον ἀποτεῖσαι τὸ τιμηθέν, προστιμῆσαι δ' ἐξείναι
 5 τῷ δικαστηρίῳ πρὸς τῷ ἀργυρίῳ δεσμὸν τῷ κλέπτῃ, πένθ'
 ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας, ὅπως ὁρῶεν ἅπαντες αὐτὸν δεδε-
 μένον. καὶ τούτων ὀλίγῳ πρότερον ἠκούσατε τῶν νόμων.
 ᾤετο γὰρ δεῖν τὸν γε τὰ αἴσχυρ' ἔργ' ἐργαζόμενον μὴ ἂν 115
 ὑφείλετο μόνον ἀποδόντ' ἀπηλλάχθαι (πολλοὶ γὰρ [ἂν] αὐτῷ
 10 ἐδόκουν οὕτω γ' οἱ κλέπται ἔσεσθαι, εἰ μέλλοιεν λαθόντες
 μὲν ἔξειν, μὴ λαθόντες δ' αὐτὰ μόνον καταθήσειν), ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν διπλάσια καταθεῖναι, δεθέντα δὲ πρὸς τούτῳ τῷ
 τιμήματι ἐν αἰσχύνῃ ζῆν ἤδη τὸν ἄλλον βίον. ἀλλ' οὐ
 Τιμοκράτης, ἀλλ' ὅπως ἀπλᾶ μὲν, ἂν δεῖ διπλάσια, καταθή-
 15 σουσιν παρεσκεύασε, μὴδ' ὁτιοῦν δ' ἐπιτίμιον ἔσται πρὸς
 τούτοις. καὶ οὐκ ἀπέχρησεν ὑπὲρ τῶν μελλόντων αὐτῷ 116
 ταῦτ' ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄρ' ἠδίκηκὼς καὶ κεκολασμένος
 ᾔην, καὶ τοῦτον ἀφήκεν. καίτοι ἔγωγ' ᾤμην δεῖν τὸν νομο- [737]
 θετοῦντα περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, οἷα δεῖ γίνεσθαι
 20 καὶ ὥς ἕκαστ' ἔχειν, καὶ τὰς τιμωρίας ὁποίας τινὰς ἐφ'
 ἐκάστοις δεῖ τοῖς ἀδικήμασιν εἶναι, περὶ τούτων νομοθετεῖν.
 τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐφ' ἅπασι τοῖς πολίταις κοινούς τοὺς
 νόμους τιθέναι. τὸ δὲ περὶ τῶν γεγονότων πραγμάτων
 νόμους γράφειν, οὐ νομοθετεῖν ἐστίν, ἀλλὰ τοὺς ἀδικούντας
 25 σφάζειν. σκοπεῖτε δ' ὥς ἀληθῆ λέγω, ἐκ τωνδὶ. εἰ μὲν 117
 γὰρ Εὐκτῆμων ἐάλω τὴν τῶν παρανόμων γραφήν, οὐκ ἂν
 ἔθηκε τοῦτον τὸν νόμον [ὁ] Τιμοκράτης, οὐδ' ἂν ἐδεῖθ' ἢ
 πόλις τούτου τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐξήρκει ἂν αὐτοῖς ἀπεστε-
 ρηκούσι τὴν πόλιν τὰ χρήματα τῶν ἄλλων μὴ φροντίζειν.

6 ἴσας om. S solus, cf. § 105   8 γε om. AF   ἔργα om. AF:
 add. S Y O   9 ἂν codd. : del. Cobet   11 & ὑφείλοντο post
 καταθήσειν add. AF: om. S Y O (in marg. ponit Y)   13 ἤδη post
 ζῆν A: ante ζῆν S vulg.   14 διπλάσια] διπλᾶ A Y O   27 ὁ
 secl. Blass

- νῦν δ', ἐπειδὴ ἀπέφυγεν, τὸ μὲν ὑμέτερον δόγμα καὶ τὴν
 τοῦ δικαστηρίου ψῆφον καὶ τοὺς ἄλλους νόμους ἀκύρους
 οἶεται δεῖν εἶναι, αὐτὸν δὲ καὶ τὸν αὐτοῦ νόμον κύριον.
 118 καίτοι, ὦ Τιμόκρατες, οἱ μὲν ὄντες ἡμῖν κύριοι νόμοι του-
 τουσὶ ποιοῦσι κυρίους ἀπάντων, καὶ διδόασιν αὐτοῖς ἀκού- 5
 σασιν, ὅποῖον ἂν τι νομίζωσι τὰδίκημα, τοιαύτη περὶ τοῦ
 ἡδικοκότος χρῆσθαι τῇ ὀργῇ, μέγα μεγάλη, μικρὸν μικρᾷ.
 ὅταν γὰρ ἦ 'ὅ τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι,' τὸ τιμᾶν ἐπὶ
 119 τούτοις γίγνεται. σὺ τοίνυν τὸ παθεῖν ἀφαιρεῖς τὸν δεσμὸν
 ἀφικεῖς· καὶ ταῦτα τίσιν; τοῖς κλέπταις, τοῖς ἱεροσύλοις, 10
 τοῖς πατραλοῖαις, τοῖς ἀνδροφόνοις, τοῖς ἀστρατεύτοις, τοῖς
 λιποῦσι τὰς τάξεις· τούτους γὰρ πάντας σῶζεις τῷ νόμῳ.
 καίτοι ὅστις ἐν δημοκρατίᾳ νομοθετῶν μὴθ' ὑπὲρ τῶν ἱερῶν
 μὴθ' ὑπὲρ τοῦ δήμου νομοθετεῖ, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν εἶπον ἀρτίως,
 [738] πῶς οὐ δίκαιός ἐστι τῆς ἐσχάτης τιμωρίας τυχεῖν; οὐ γὰρ 15
 120 δὴ ἐρεῖ γ' ὥς τοὺς τοιούτους οὐ καὶ προσήκει καὶ οἱ νόμοι
 κελεύουσιν ταῖς μεγίσταις τιμωρίαις ἐνόχους εἶναι, οὐδ' ὥς
 οὔτοι, ὑπὲρ ὧν εὔρηκε τὸν νόμον, οὐ καὶ κλέπται καὶ ἱερό-
 συλοὶ εἰσιν, τὰ μὲν ἱερά, τὰς δεκάτας τῆς θεοῦ καὶ τὰς
 πεντηκοστὰς τῶν ἄλλων θεῶν, σεσυληκότες καὶ ἀντὶ τοῦ 20
 ἀποδοῦναι αὐτοὶ ἔχοντες, τὰ δ' ὅσια, ἃ ἐγίγνετο ὑμέτερα,
 κεκλοφότες. διαφέρει δὲ τοσοῦτον αὐτῶν ἢ ἱεροσυλία τῶν
 ἄλλων, ὅτι τὴν ἀρχὴν οὐδ' ἀνήνεγκαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν,
 121 δέον αὐτούς. οἶμαι δέ, νῆ τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον, ὦ
 ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἀπὸ ταῦτομάτου τὴν ὕβριν καὶ τὴν 25
 ὑπερηφανίαν ἐπελθεῖν Ἀνδροτίωνι, ἀλλ' ὑπὸ τῆς θεοῦ ἐπι-
 πεμφθεῖσαν, ἵν', ὥσπερ οἱ τὰ ἀκρωτήρια τῆς Νίκης περικό-
 ψαντες ἀπώλυντ' αὐτοὶ ὑφ' αὐτῶν, οὕτω καὶ οὔτοι αὐτοὶ
 αὐτοῖς δικαζόμενοι ἀπόλυντο, καὶ τὰ χρήματα καταθεῖεν
 δεκαπλάσια κατὰ τοὺς νόμους ἢ δεθεῖεν. 30

4 μὲν ὄντες] μένοντες F γρ., cf. § 149   8 ὅ τι SF: τὸ τί AYO:
 τὸ ὅ τι Dobree   τὸ om. S¹   12 λιποῦσι AYO: λείπουσι S
 me teste) al.   18 εὔρηκε SF γρ.: εἴρηκε cett.   23 ὅτι
 codd.: ὅσον Minucianus Rh. Gr. ix 607   τὴν ἀρχὴν post οὐδὲ A
 29 αὐτοῖς] ἐν ἑαυτοῖς A   δικαζόμενοι SY: διαδικαζόμενοι A al.

Βούλομαι δ' ὑμῖν, ὁ μεταξὺ λέγων περὶ τούτων ἐνεθυ- 122
μήθην, εἰπεῖν περὶ οὗ τέθηκε νόμον, παράδοξόν τι, θαυμαστὸν
ἡλίκον. οὗτος γάρ, ὧ ἄνδρες δικασταί, τοῖς μὲν τὰ τέλη
ὠνουμένοις ἔγραψε τὰς τιμωρίας εἶναι, εἰ μὴ καταβάλοιεν
5 τὰ χρήματα, κατὰ τοὺς νόμους τοὺς προτέρους, ἐν οἷς καὶ ὁ
δεσμὸς καὶ ἡ διπλασία γέγραπται, ἀνθρώποις οἱ διὰ τὸ
ζημιοῦσθαι ἐπὶ τῇ ὥνῃ ἄκουτες ἔμελλον τὴν πόλιν ἀδικήσιν.
τοῖς δ' ὑφαιρουμένοις τὰ τῆς πόλεως καὶ ἱεροσυλοῦσι τὰ τῆς
θεοῦ τὸν δεσμὸν ἀφείλεν. καίτοι εἰ μὲν ἐλάττω τούτους
10 ἀδικεῖν ἐκείνων νομίσαι φήσεις, ἀνάγκη μαίνεσθαι σ' ὁμο-
λογεῖν, εἰ δὲ μείζω νομίζων, ὥσπερ ἔστιν, [ἐκείνα τὰδική- [739]
ματα] τοὺς μὲν ἀφίης, τοὺς δὲ μή, οὐκ ἤδη δῆλος εἶ πεπρακὼς
τὸ πῶμα τούτοις;

Ἄξιον τοίνυν καὶ τοῦτ' εἰπεῖν, ὅσον ὑμεῖς διαφέρειτ', ὧ 123
15 ἄνδρες δικασταί, μεγαλοφροσύνη τῶν ῥητόρων. ὑμεῖς μὲν
γε τὰπὶ τῷ πλήθει νενομοθετημένα δεινά, ἐάν τις ἢ διχόθεν
μισθοφορῇ ἢ ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἐκκλησιασῇ ἢ δικάσῃ, ἢ
ἄλλο τι ποιῇ ὧν οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσιν, οὐ λύετε, καὶ ταῦτ'
εἰδότες ὅτι διὰ πενίαν (ἂν) ποιήσειεν ὁ τούτων τι ποιῶν, οὐδὲ
20 νόμους τοιούτους τίθεσθ' ὅπως ἐξουσία ἔσται ἐξαμαρτεῖν,
ἀλλὰ τούναντίον ὅπως μή. οὗτοι δ', ὅπως οἱ τὰ αἰσχιστα
καὶ τὰ δεινότατα ποιοῦντες δίκην μὴ δώσουσιν. εἶτα προ- 124
πηλακίζουσιν ὑμᾶς ἰδίᾳ τοῖς λόγοις, ὡς αὐτοὶ καλοὶ κάγαθοί,
ποινηρῶν καὶ ἀχαρίστων οἰκετῶν τρόπους ἔχοντες. καὶ γὰρ
25 ἐκείνων, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὅσοι ἂν ἐλεύθεροι γένωνται, οὐ
τῆς ἐλευθερίας χάριν ἔχουσι τοῖς δεσπόταις, ἀλλὰ μισοῦσι

2 παράδοξόν τι SF: παράλογόν τι A Y O S γρ. F γρ. καὶ ante
θαυμαστὸν add. S γρ. F γρ. 6 ἐγγέγραπτο A 8 prius τὰ]
τι A 9 καίτοι vulg. S γρ.: καὶ S 11 ἐκείνα τὰδικήματα
secl. Weil 12 ἀφίης al.: ἀφίεις S A: ἀφίεις Y F O: ἀφίεις
Cobet, cf. § 107 16 τῷ πλήθει vulg. et ut videtur S¹:
τῶν πλουσίων S corr. 17 μισθοφορῇ codd.: μισθοφορήσῃ schol.
p. 781, 13 18 λύετε S¹ A B: κωλύετε S corr. al. 19 ἂν
add. Bekker ποιήσει Y F O et sine dubio S 20 αὐ-
τοῖς post ἔσται add. vulg.: om. S A Y¹ 21 ὅπως δ' οὗτοι
A Y O

μάλιστα' ἀνθρώπων, ὅτι συνίσασιν αὐτοῖς δουλεύσασιν. οὕτω δὴ καὶ οὗτοι οἱ ῥήτορες οὐκ ἀγαπῶσιν ἐκ πενήτων πλούσιοι ἀπὸ τῆς πόλεως γιγνόμενοι, ἀλλὰ καὶ προπηλακίζουσι τὸ πλῆθος, ὅτι σύνοιδεν αὐτῶν ἐκάστῳ τὰ ἐν τῇ πενίᾳ καὶ νεότητι ἐπιτηδεύματα.

5

- 125 Ἄλλὰ νῆ Δί' αἰσχρὸν ἴσως ἦν Ἀνδροτίωνα δεθῆναι ἢ Γλαυκέτην ἢ Μελάνωπον. οὐ μὰ τὸν Δί', ὧ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ πολὺ αἰσχίον τὴν πόλιν ἀδικουμένην καὶ ὑβριζομένην μὴ λαβεῖν δίκην καὶ ὑπὲρ τῆς θεοῦ καὶ ὑπὲρ αὐτῆς. ἐπεὶ
- [740] Ἀνδροτιώνι γε πότερ' οὐ πατρώον τὸ δεδέσθαι; ἀλλ' αὐτοὶ 10 ἴστε πολλὰς πεντετηρίδας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ διατρίψαντα
- 126 τὸν πατέρ' αὐτοῦ, καὶ ἀποδράντα, ἀλλ' οὐκ ἀφεθέντα. ἀλλὰ διὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τὰ ἐν τῇ ἡλικίᾳ; ἀλλὰ καὶ διὰ ταῦτα δεδέσθαι αὐτῷ οὐχ ἥττον προσήκει ἢ δι' ἅπερ ὑφείλετο. ἢ ὅτι εἰσῆι εἰς τὴν ἀγορὰν οὐκ ἔξδν αὐτῷ, καὶ ἐκ ταύτης 15 τοὺς σωφρόνως βεβιωκότας αὐτὸς ἦγεν εἰς τὸ δεσμωτήριον; ἀλλὰ Μελάνωπος δεινὸν νῆ Δί' ἐστὶν εἰ δεθῆσθαι νῦν
- 127 ἔμελλεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ οὐδὲν ἂν φλαῦρον εἴποιμι, οὐδ' εἰ πάνν πολλ' ἔχω περὶ κλοπῆς λέγειν, ἀλλ' ἔστω ἐμοὶ ἐκείνός γε τοιοῦτος οἶον ἂν Τιμοκράτης αὐτὸν 20 ἐγκωμιάσειεν. ἀλλ' εἰ χρηστοῦ πατρὸς ὦν πονηρὸς καὶ κλέπτῃς ἦν, καὶ προδοσίας γ' ἄλous τρία τάλαντ' ἀπέτεισε, καὶ συνέδρου γενομένου κλοπὴν αὐτοῦ τὸ δικαστήριον κατέγνω καὶ δεκαπλάσιον ἀπέτεισεν, καὶ παρεπρεσβεύσατ' εἰς Αἴ- 25 γυπτον, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἑαυτοῦ ἡδίκηκε, οὐ τοσούτῳ
- μᾶλλον αὐτὸν ἔδει δεδέσθαι, εἰ χρηστοῦ πατρὸς ὦν τοιοῦτος ἦν; οἶμαι γὰρ ἔγωγε, εἴπερ τῷ ὄντι χρηστὸς ἦν Λάχης καὶ φιλόπολις, ὑπ' αὐτοῦ ἂν ἐκείνου δεθῆναι αὐτὸν τοιοῦτόν γ'

1 μάλιστα' ἀνθρώπων S solus, cf. xxxvii 49 : μάλιστα' ἀνθρώπων ἀπάντων F : μάλιστα πάντων ἀνθρώπων A al. αὐτοῖς S (me teste) Y al. : αὐτοῖς AF 2 δὴ] δὲ SF 4 ἐκάστῳ Cobet : ἕκαστος SF : ἐκάστοις AYO 6 ἂν post ἴσως add. AYO : om. SF 8 αἰσχίον vulg. S γρ., cf. Thucyd. ii 40, i, viii 27, 3 : αἰσχρὸν S solus : αἰσχιστον A 17 νῦν om. AYO 20 μοι A 24 δεκαπλασίαν AFO 26 εἰ] εἰ καὶ YO 27 prius ἦν] ἐστὶν AY

ὄντα καὶ οὕτως αἰσχροῖς οὐκ εἶδεν περιβάλλοντ' ἐκείνον. καὶ
 τοῦτον μὲν δὴ ἐώμεν, Γλαυκέτην δὲ σκεψώμεθα. οὐχ οὗτός 128
 ἐστὶν ὁ πρῶτον μὲν εἰς Δεκέλειαν αὐτομολήσας, κακείθεν
 ὁρμώμενος καταθέων καὶ φέρων καὶ ἄγων ὑμᾶς; ἀλλὰ πάντες
 5 ἴστε ταῦτα. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ὑμετέρων παίδων καὶ γυναικῶν
 καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων ὅσα λάβοι, δεκάτας ἐκεί τῳ ἁρμοστῇ [741]
 κατατιθεὶς τούτων ἀκριβῶς, τὴν δέ γ' ἐνθάδε θεόν, πρεσβευτῆς 129
 ἀξιωθείς εἶναι ὑφ' ὑμῶν, ἀποστερῶν τὰς ἀπὸ τῶν ὑμετέρων
 πολεμίων δεκάτας; ἔπειτα ταμιεύσας ἐν ἀκροπόλει τὰριστέια
 10 τῆς πόλεως ἃ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν βαρβάρων ὑψηρημένος ἐξ
 ἀκροπόλεως, τόν τε δίφρον τὸν ἀργυρόποδα καὶ τὸν ἀκινάκην
 τὸν Μαρδονίου, ὃς ἦγε τριακοσίους δαρειακοὺς; ἀλλὰ ταῦτά
 γ' οὕτω περιφανῇ ἐστὶν ὥστε πάντας ἀνθρώπους εἰδέναι.
 ἀλλὰ τὰλλ' οὐ βίαιος; ὥς οὐδεὶς γ' ἀνθρώπων. εἴτα φεί- 130
 15 σασθαί τινος αὐτῶν ἄξιόν ἐστιν, ὥστε διὰ τούτους ἢ τῶν
 δεκατῶν τῶν τῆς θεοῦ ἀμελήσαι ἢ τῆς διπλασίας τῶν ὁσίων
 χρημάτων, ἢ τὸν τούτους πειρώμενον σφῶζειν μὴ τιμωρή-
 σασθαι; καὶ τί κωλύσει ἅπαντας εἶναι πονηροὺς, ὧ ἄνδρες
 δικασταί, εἰ διὰ ταῦτα πλεον ἔξουσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι
 20 οὐδέν.

Μὴ τοίνυν αὐτοὶ διδάσκετε, ἀλλὰ τιμωρεῖσθε. καὶ μὴ 131
 εἰπ' ἀγανακτεῖν εἰ δεθῇσονται ἔχοντες τὰ ὑμέτερα ἀλλ'
 ἄγετ' αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς νόμους. οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς ξενίας
 ἀλίσκομενοι ἀγανακτοῦσιν ἐν τῳ οἰκήματι τούτῳ ὄντες, ἔως
 25 ἂν τῶν ψευδομαρτυριῶν ἀγωνίσωνται, ἀλλὰ μένουσιν καὶ οὐκ
 οἶονται δεῖν ἐγγυητὰς καταστήσαντες περιεῖναι. ἔδοξε γὰρ 132
 τῇ πόλει ἀπιστεῖν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ᾔετο δεῖν διακρουσθῆναι
 τῆς τιμωρίας δι' ἐγγυητῶν καταστάσεως, ἀλλ' ἐνταῦθα μένειν
 αὐτοὺς οὐ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν. καίτοι καὶ ἐπὶ
 30 χρήμασιν ἤδη τινὲς ἐδέθησαν καὶ ἐπὶ κρίσειν, ἀλλ' ὅμως

2 ἐάσωμεν AYO 5 ταῦτα SF: ταῦθ' ἃ λέγω AYO δ ante
 ἀπὸ add. SF: om. AYO 10 ἃ om. S solus ἐξ ἀκροπόλεως
 secl. Cobet 14 οὐδεὶς γ' A: οὐδεὶς SFYO 16 τῶν ante τῆς
 om. SAFB¹

- ὑπέμενον. ἀηδὲς μὲν οὖν ἴσως ἐστὶν ὀνομαστὶ περὶ τινων
 [742] μεμνηῆσθαι, ἀναγκαῖον δὲ παρεξετάσαι αὐτοὺς παρὰ τούτους.
 133 τοὺς μὲν οὖν πρὸ Εὐκλείδου ἄρχοντος ἑάσω καὶ τοὺς σφόδρα
 παλαιούς. καίτοι κατὰ τοὺς χρόνους οὓς ἕκαστοι αὐτῶν
 ἦσαν, πολλοῦ ἄξιοι δοκοῦντες γεγενῆσθαι τὸν ἔμπροσθεν 5
 χρόνον ὅμως ἰσχυρὰς παρὰ τοῦ δήμου ὀργῆς ἐτύγχανον ἐπὶ
 τοῖς ὕστερον γιγνομένοις ἀδικήμασιν· οὐ γὰρ χρόνον τινὰ
 δικαίους ᾤετο δεῖν αὐτοὺς ἢ πόλις εἶναι, εἴτα κλέπτας, ἀλλὰ
 περὶ γε τὰ κοινὰ αἰεὶ δικαίους· ἐδόκει γὰρ τὸν ἔμπροσθεν
 χρόνον οὐ φύσει, ἀλλ' ἐπιβουλεύων, τοῦ πιστευθῆναι, δίκαιος 10
 134 γεγονέναι ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος. ἀλλὰ μετ' Εὐκλείδην
 ἄρχοντ', ὃ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν Θρασύβουλον τὸν
 Κολλυτέα πάντες μέμνησθε δις δεθέντα καὶ κριθέντ' ἀμφο-
 τέρας τὰς κρίσεις ἐν τῷ δήμῳ· καίτοι τῶν ἐκ Πειραιῶς καπὸ
 Φυλῆς οὗτος ἦν. ἔπειτα Φιλέψιον τὸν Λαμπτρέα. ἔπειτ' 15
 'Αγύρριον τὸν Κολλυτέα, ἄνδρα χρηστὸν καὶ δημοτικὸν καὶ
 135 περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον πολλὰ σπουδάσαντα· ἀλλ' ὅμως
 τοὺς νόμους ᾤετο δεῖν καὶ αὐτὸς ἐκείνος ὁμοίως, ὥσπερ ἐπὶ
 τοῖς ἀδυνάτοις, οὕτω καὶ ἐφ' αὐτῷ ἰσχύειν, καὶ ἐγένετ' ἐν τῷ
 οἰκῆματι τούτῳ πόλλ' ἔτη, ἕως τὰ χρήματα ἀπέτεισεν ἃ 20
 ἔδοξε τῆς πόλεως ὄντ' ἔχειν· καὶ ἐπ' ἐκείνῳ Καλλίστρατος
 δυνάμενος καὶ ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ οὐκ ἐτίθει νόμους.
 καὶ Μυρωνίδης ὁ 'Αρχίνου υἱός, τοῦ καταλαβόντος Φυλὴν καὶ
 μετὰ γε τοὺς θεοὺς αἰτιωτάτου ὄντος τῆς καθόδου τῷ δήμῳ,
 καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλὰ πεπολιτευμένου καὶ ἐστρατηγῆ- 25
 136 κότος πολλάκις. ἀλλ' ὅμως ἅπαντες οὗτοι ὑπέμενον τοὺς
 [743] νόμους. καὶ οἱ ταμίαι ἐφ' ὧν ὁ 'Οπισθόδομος ἐνεπρήσθη,
 καὶ οἱ τῶν τῆς θεοῦ καὶ οἱ τῶν ἄλλων θεῶν, ἐν τῷ οἰκῆματι
 τούτῳ ἦσαν, ἕως ἢ κρίσις αὐτοῖς ἐγένετο. καὶ οἱ περὶ τὸν

3 ἄρχοντος S (cum signo adnotationis cui nihil in margine respondet)
 vulg.: ἄρχοντας A 4 καθ' ante οὓς add. vulg.: om. S solus
 10 τοῦ punctis notatum in S post πιστευθῆναι add. ἐνεκεν F
 11 ὁ τοιοῦτος γεγονέναι F 14 ἐκ] ἀπὸ A Y O 16 καὶ χρηστὸν
 S A Y O

σῖτον ἀδικεῖν δόξαντες, καὶ ἄλλοι πολλοί, ὧ ἄνδρες δικασταί, πάντες βελτίους Ἀνδροτίωνος ὄντες. εἴτα τούτοις μὲν ἔδει 137 κυρίους τοὺς πάλαι κειμένους νόμους εἶναι, καὶ δεδωκέναι δίκην αὐτοὺς κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους· δι' Ἀνδροτίωνα 5 δὲ καὶ Γλαυκέτην καὶ Μελάνωπον καινὸν δεῖ γενέσθαι νόμον, διὰ τοὺς ἐαλωκότας καὶ ψήφῳ κεκριμένους κατὰ τοὺς πάλαι κειμένους νόμους καὶ δόξαντας ἔχειν ἱερὰ χρήματα καὶ ὅσια· εἴτ' οὐ καταγέλαστος δόξει ἡ πόλις εἶναι, εἰ τοῖς ἱεροσύλοις, ὅπως σωθήσονται, νόμον φανεῖται τιθεμένη; ἔγωγ' οἶμαι. 10 μὴ τοίνυν ἐάσῃθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὑβρίζεσθαι μηδὲ τὴν πόλιν, 138 ἀλλὰ μνησθέντες ὅτι Εὐδημον τὸν Κυδαθηναῖᾱ νόμον δόξαντα θεῖναι οὐκ ἐπιτήδειον, οὐ πάλαι ἀλλ' ἐπ' Εὐάνδρου ἄρχοντος ἀπεκτείνετε, καὶ Φίλιππον τὸν Φιλίππου τοῦ ναυκλήρου υἱὸν μικροῦ μὲν ἀπεκτείνετε, χρημάτων δὲ πολλῶν αὐτοῦ ἐκείνου 15 ἀντιτιμωμένου παρ' ὀλίγας ψήφους ἐτιμήσατε, ταύτην τὴν ὀργὴν καὶ νῦν ἐπὶ τουτονὶ λάβετε, ἐκείνο πρὸς τούτοις ἅπασιν ἐνθυμηθέντες, τί ποτ' ἂν ἐπάθετε ὑπὸ τούτου αὐτοῦ, εἰ οὗτος εἷς ὢν ἐπρέσβευεν ὑπὲρ ὑμῶν. οἶμαι γὰρ τοιοῦτον οὐδὲν εἶναι ὅτου ἂν ἀπέσχετο. ὁρᾶτε δὲ τὴν διάνοιαν αὐ- 20 τοῦ· ὁ γὰρ νόμος ὃν ἐτόλμησε θεῖναι τὸν τρόπον αὐτοῦ δέικνυσιν.

Βούλομαι δ' ὑμῖν, ὧ ἄνδρες δικασταί, ἐν Λοκροῖς ὡς 139 νομοθετοῦσι διηγῆσασθαι· οὐδὲν γὰρ χείρους ἔσεσθε παράδειγμά τι ἀκηκοότες, ἄλλως τε καὶ ᾧ πόλις εὐνομουμένη [744] 25 χρήται. ἐκεῖ γὰρ οὕτως οἴονται δεῖν τοῖς πάλαι κειμένοις χρήσθαι νόμοις καὶ τὰ πάτρια περιστέλλειν καὶ μὴ πρὸς τὰς βουλήσεις μηδὲ πρὸς τὰς διαδύσεις τῶν ἀδικημάτων νομοθετεῖσθαι, ὥστ' ἂν τις βούληται νόμον καινὸν τιθέναι,

4 κατὰ . . . νόμους secl. Dobree   6 διὰ secl. Dobree   9 ἔγωγ']
 ἐγὼ μὲν Α   15 ἐτιμήσατε S : ἡτιμώσατε cett.   17 ὑπὸ τούτου
 αὐτοῦ secl. Weil : αὐτοῦ om. F   18 ἐπρέσβευεν S vulg. : ἐπρέσβευσεν
 Α schol. p. 787, 12   τοιοῦτον οὐδὲν εἶναι S : οὐδὲν εἶναι τοιοῦτον ΥΟ :
 οὐδὲν τοιοῦτον εἶναι al.   25 ἐκεῖ] ἐκεῖνοι F O   26 χρήσασθαι
 S solus   27 διαδύσεις Α al. : διαλύσεις S F ΥΟ, cf. § 94   ἀδικη-
 μάτων codd. : ἀδικησάντων Sauppe, cf. xxiii 70   28 νομοθετεῖν Α ΥΟ

- ἐν βρόχῳ τὸν τράχηλον ἔχων νομοθετεῖ, καὶ ἂν μὲν δόξη
καλὸς καὶ χρήσιμος εἶναι ὁ νόμος, ζῇ ὁ τιθεὶς καὶ ἀπέρχεται,
140 εἰ δὲ μή, τέθνηκεν ἐπισπασθέντος τοῦ βρόχου. καὶ γάρ τοι
καινοὺς μὲν οὐ τολμῶσι τίθεσθαι, τοῖς δὲ πάλαι κειμένοις
ἀκριβῶς χρῶνται. καὶ ἐν πολλοῖς δὲ πάνν ἔτεσιν, ὧ ἄνδρες 5
δικασταί, εἰς λέγεται παρ' αὐτοῖς νόμος καινὸς τεθῆναι.
ὄντος γὰρ αὐτόθι νόμου, ἂν τις ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἀντεκ-
κόψαι παρασχεῖν τὸν ἑαυτοῦ, καὶ οὐ χρημάτων τιμίσσεως
οὐδεμιᾶς, ἀπειλήσαι τις λέγεται ἐχθρὸς ἐχθρῷ ἔν' ἔχοντι
141 ὀφθαλμὸν ὅτι αὐτοῦ ἐκκόψει τοῦτον τὸν ἕνα. γενομένης δὲ 10
ταύτης τῆς ἀπειλῆς χαλεπῶς ἐνεγκὼν ὁ ἑτερόφθαλμος, καὶ
ἡγούμενος ἀβίωτον αὐτῷ [εἶναι] τὸν βίον τοῦτο παθόντι,
λέγεται τολμῆσαι νόμον εἰσενεγκεῖν, ἂν τις ἕνα ἔχοντος
ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἅμφω ἀντεκκόψαι παρασχεῖν, ἵνα τῇ ἴσῃ
συμφορᾷ ἀμφοτέροι χρῶνται. καὶ τοῦτον μόνον λέγονται 15
142 Λοκροὶ θέσθαι τὸν νόμον ἐν πλεῖν ἢ διακοσίοις ἔτεσιν. οἱ δὲ
παρ' ἡμῖν ῥήτορες, ὧ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ὅσοι μῆνες
μικροῦ δέουσι νομοθετεῖν τὰ αὐτοῖς συμφέροντα, ἔπειτ' αὐτοὶ
μὲν τοὺς ἰδιώτας εἰς τὸ δεσμωτήριον ἄγουσιν ὅταν ἄρχωσιν,
ἐφ' ἑαυτοῖς δ' οὐκ οἴονται δεῖν ταῦτ' οὐδὲν δίκαιον τοῦτ' εἶναι 20
[745] ἔπειτα τοὺς μὲν τοῦ Σόλωνος νόμους τοὺς πάλαι δεδοκιμα-
σμένους, οὓς οἱ πρόγονοι ἔθεντο, λύουσιν αὐτοί, τοῖς δ'
ἑαυτῶν, οὓς ἐπ' ἀδικίᾳ τῆς πόλεως τιθέασιν, χρῆσθαι ὑμᾶς
143 οἴονται δεῖν. εἰ οὖν μὴ τιμωρήσεσθε τούτους, οὐκ ἂν
φθάνοι τὸ πλῆθος τούτοις τοῖς θηρίοις δουλεῦον. εὖ δ' 25
ἴστ', ὧ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἂν μὲν σφόδρ' ὀργίξησθε,
ἦττον ἀσελγανοῦσιν, ἂν δὲ μή, πολλοὺς τοὺς ἀσελγεῖς
εὐρήσετε καὶ τοὺς ὑβρίζοντας ὑμᾶς ἐπὶ τῇ τοῦ φιλοτιμεῖσθαι
προφάσει.

4 τιθέναι A F Y O, cf. xx 91 νόμους post τίθεσθαι add. vulg. : om.
SA 5 καὶ om. vulg. : add. S solus 12 αὐτῷ Bekker : αὐτῷ
codd. εἶναι post αὐτῷ S : ante αὐτῷ vel post βίον cett. : secl. Blass
16 πλεῖν Dindorf : πλέον S solus : πλείουσιν A F S γρ. : πλείοις Y O
21 τοῦ om. Y O

"Ἴνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου εἶπω τοῦ νόμου, ὦ ἄνδρες δικασταί, 144
 ὃ ἄκούω μέλλειν παραδείγματι χρῆσθαι τοῦτον καὶ φήσιν
 ἀκόλουθον αὐτῷ τεθηκέναι, ἐν ᾧ ἔνι 'οὐδὲ δῆσω Ἀθηναίων
 οὐδένα, ὃς ἂν ἐγγυητὰς τρεῖς καθιστῇ τὸ αὐτὸ τέλος τελούντας,
 5 πλὴν ἐάν τις ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως ἢ ἐπὶ καταλύσει τοῦ
 δήμου συνιῶν ἄλφ, ἢ τέλος πριάμενος ἢ ἐγγυησάμενος ἢ
 ἐκλέγων μὴ καταβάλλῃ,' ἀκούσατέ μου καὶ περὶ τούτου. οὐ 145
 γὰρ ἐρῶ ὅτι αὐτὸς Ἀνδροτίων ἦγεν εἰς τὸ δεσμοπήριον καὶ
 ἔδει τούτου κειμένου τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐφ' οἷς κεῖται ὁ νόμος
 10 οὗτος, διδάξω ὑμᾶς. οὗτος γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ
 ἐπὶ τοῖς κεκριμένοις καὶ ἡγωνισμένοις κεῖται, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς
 ἀκρίτοις, ἵνα μὴ διὰ τὸ δεδέσθαι χεῖρον ἀναγκάζουτ' ἀγωνί-
 ζεσθαι ἢ καὶ παντάπασιν ἀπαράσκευοι εἶεν. οὗτοσὶ δέ, ἃ ἐπὶ
 τοῖς ἀκρίτοις κεῖται, ὡς περὶ ἀπάντων εἰρημένα μέλλει πρὸς
 15 ὑμᾶς λέγειν. ὡς δὲ σαφῶς γνώσεσθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, ἐγὼ 146
 ὑμῖν ἐρῶ. οὔτε γὰρ ἂν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τιμᾶν ἐξῆν ὑμῖν
 ὅ τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι (ἐν γὰρ τῷ παθεῖν καὶ ὁ δεσμός
 ἔνι· οὐκ ἂν οὖν ἐξῆν δεσμοῦ τιμῆσαι), οὔθ' ὅσων ἔνδειξις [746]
 ἐστὶν ἢ ἀπαγωγῇ προσεγγέγραπτ' ἂν ἐν τοῖς νόμοις 'τὸν δ'
 20 ἐνδειχθέντα ἢ ἀπαχθέντα δησάντων οἱ ἔνδεκα ἐν τῷ ζύλφ,'
 εἵπερ μὴ ἐξῆν ἄλλους ἢ τοὺς ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως ἢ ἐπὶ
 καταλύσει τοῦ δήμου συνιόντας ἢ τοὺς τὰ τέλη ὠνουμένους
 καὶ μὴ καταβάλλοντας δῆσαι. νῦν δὲ ταῦθ' ὑμῖν τεκμήρι' 147
 ἔστω ὅτι ἔξεστι δῆσαι· παντελῶς γὰρ ἤδη ἄκυρ' ἂν ᾖ τὰ
 25 τιμήματα. ἔπειτα δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτο τὸ γράμμα
 αὐτὸ μὲν καθ' αὐτὸ οὐκ ἔστι νόμος, τὸ 'οὐδὲ δῆσω Ἀθηναίων
 οὐδένα,' ἐν δὲ τῷ ὄρκῳ τῷ βουλευτικῷ γέγραπται, ἵνα μὴ
 συνιστάμενοι οἱ ῥήτορες οἱ ἐν τῇ βουλῇ δεσμὸν κατὰ τιος

2 τουτονὶ vulg. φησὶν Α 6 τι post τέλος add. A Y O :
 om. S F 7 καταβάλλῃ F, cf. §§ 40, 87: καταβάλλῃ S A Y O
 §§ 145-146 ἵνα μὴ διὰ . . . ὠνουμένους] Oxyrhynchus Papyri ii 133-134
 15 δέ] δη Pap. 16 ἂν om. S A : add. vulg. Pap. τιμᾶν ante
 ἐξῆν ὑμῖν A F Y O Pap. : post ἐξῆν ὑμῖν S 17 prius παθεῖν]
 πα[ῖ]σαι Pap. 19 ἐστὶν S F Pap. : ἐστὶ τινα A Y O

148 τῶν πολιτῶν λέγοιεν. ἄκυρον οὖν τοῦ δῆσαι τὴν βουλὴν
 ποιῶν ὁ Σόλων τοῦτο πρὸς τὸν ὄρκον τὸν βουλευτικὸν
 προσέγραψεν, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν ὑμέτερον· ἀπάντων γὰρ
 κυριώτατον ᾔετο δεῖν εἶναι τὸ δικαστήριον, καὶ ὃ τι γυοίη,
 τοῦτο πάσχειν τὸν ἀλόντα. ἀναγνώσεται δ' ὑμῖν αὐτοῦ
 τούτου ἕνεκα τὸν τῶν ἡλιαστῶν ὄρκον. λέγε σύ.

149

ΟΡΚΟΣ ΗΛΙΑΣΤΩΝ.

Ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου
 τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων. καὶ τύραννον
 οὐ ψηφιοῦμαι εἶναι οὐδ' ὀλιγαρχίαν· οὐδ' ἐάν τις καταλήτῃ τὸν
 δῆμον τὸν Ἀθηναίων ἢ λέγῃ ἢ ἐπιψηφίσῃ παρὰ ταῦτα, οὐ
 πείσομαι· οὐδὲ τῶν χρεῶν τῶν ιδίων ἀποκοπὰς οὐδὲ γῆς ἀνα-
 δασμὸν τῆς Ἀθηναίων οὐδ' οἰκιῶν· οὐδὲ τοὺς φεύγοντας κατὰξω,
 οὐδὲ ὧν θάνατος κατέγνωσται, οὐδὲ τοὺς μένοντας ἐξελῶ παρὰ
 τοὺς νόμους τοὺς κειμένους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου τοῦ
 Ἀθηναίων καὶ τῆς βουλῆς οὐτ' αὐτὸς ἐγὼ οὐτ' ἄλλον οὐδένα
 150 εἰσώ. οὐδ' ἀρχὴν καταστήσω ὥστ' ἄρχειν ὑπεύθυνον ὄντα
 ἐτέρας ἀρχῆς, καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων καὶ τοῦ ἱερομνήμονος καὶ
 ὅσοι μετὰ τῶν ἐννέα ἀρχόντων κυμαίνονται ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ
 κήρυκος καὶ πρεσβείας καὶ συνέδρων· οὐδὲ δις τὴν αὐτὴν ἀρχὴν
 τὸν αὐτὸν ἄνδρα, οὐδὲ δύο ἀρχὰς ἄρξαι τὸν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ
 ἐνιαυτῷ. οὐδὲ δῶρα δέξομαι τῆς ἡλιασσεως ἕνεκα οὐτ' αὐτὸς ἐγὼ
 οὐτ' ἄλλος ἐμοὶ οὐτ' ἄλλη εἰδότης ἐμοῦ, οὔτε τέχνη οὔτε μηχανῇ
 151 οὐδεμιᾷ. καὶ γέγονα οὐκ ἔλαττον ἢ τριάκοντα ἔτη. καὶ ἀκροά-
 σομαι τοῦ τε κατηγοροῦ καὶ τοῦ ἀπολογουμένου ὁμοίως ἀμφοῖν,
 25 καὶ διαψηφιοῦμαι περὶ αὐτοῦ οὐ ἂν ἡ δίωξις ᾔ. ἐπομνύναι Δία,
 Ποσειδῶ, Δήμητρα, καὶ ἐπαρᾶσθαι ἐξώλειαν ἑαυτῷ καὶ οἰκίᾳ τῇ
 ἑαυτοῦ, εἴ τι τούτων παραβαίνοι, εὐορκοῦντι δὲ πολλὰ καγαθὰ
 εἶναι.

Ἐνταῦθ' οὐκ ἔνι, ὦ ἄνδρες δικασταί, 'οὐδὲ δῆσω Ἀθη- 30
 ναίων οὐδένα.' τὰ γὰρ κρίνοντα τὰς κρίσεις ἀπάσας τὰ

2 ὁ om. S, cf. § 142   6 ἡλιαστῶν vulg.: δικαστῶν S solus
 7 lemma om. S   11 τὸν S: τῶν cett.   14 μὲν ὄντας S me
 teste, cf. § 118   19 ὅσοι S: ὅσαι vulg.   ταύτῃ τῇ codd.: τῇ
 αὐτῇ Blass   25 τε om. S solus   26 ἀεὶ ψηφιοῦμαι conl.
 Weil   ἐπομνύναι Bekker: ἐπόμνυμαι S al.: ἐπόμνυμι S γρ.: ὀμνυμι F
 30 ἐνταῦθα δ' A Y

δικαστήρι' ἐστίν, οἷς ἐξουσία ἐστὶ καὶ δεσμὸν καὶ ἄλλ' ὅ τι
 ἂν βούλωνται καταγιγνώσκειν.

Ὡς μὲν οὖν ἔξεστιν ὑμῖν δεσμὸν καταγιγνώσκειν ταῦτ' 152
 ἐπιδείκνυμι. ὥς δὲ τὰ δεδικασμέν' ἄκυρα ποιεῖν καὶ δεινὸν
 5 καὶ ἀνόσιόν ἐστι καὶ δῆμον κατάλυσις, πάντας ἂν οἶμαι
 ὁμολογήσαι. ἡ γὰρ πόλις ἡμῶν, ὧ ἄνδρες δικασταί, νόμοις
 καὶ ψηφίσμασιν διοικεῖται. εἰ δὴ τις τὰ ψήφῳ κεκριμένα
 νόμῳ καινῷ λύσει, τί πέρας ἔσται; ἢ πῶς τοῦτον δίκαιόν
 ἐστὶ νόμον προσαγορεύειν, ἀλλ' οὐκ ἀνομίαν; ἢ πῶς οὐ τῆς
 10 μεγίστης ὀργῆς ὁ τοιοῦτος νομοθέτης ἄξιός ἐστιν; ἐγὼ μὲν 153
 γὰρ τῶν ἐσχάτων νομίζω, οὐχ ὅτι τοῦτον μόνον τὸν νόμον [748]
 ἔθηκεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις ὁδὸν δείκνυσι καὶ περὶ
 δικαστηρίων καταλύσεως καὶ περὶ τῶν φευγόντων καθόδου
 καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν δεινοτάτων. τί γὰρ κωλύει, ὧ
 15 ἄνδρες δικασταί, εἰ οὗτος χαίρων ἀπαλλάξει ὁ τοιοῦτος νόμον
 τιθεῖς, ἕτερον φανῆναι ἄλλο τι τῶν τῆς πόλεως ἰσχυροτάτων
 καταλύοντα νόμῳ καινῷ; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν. ἀκούω 154
 δ' ἐγωγε καὶ τὸ πρότερον οὕτω καταλυθῆναι τὴν δημοκρατίαν,
 παραινόμων πρῶτον γραφῶν καταλυθεισῶν καὶ τῶν δικα-
 20 στηρίων ἀκύρων γενομένων. ἴσως μὲν οὖν ἂν τις ὑπολάβοι
 ὅτι οὐχ ὁμοίων ὄντων τῶν πραγμάτων νῦν καὶ τότε λέγω
 περὶ καταλύσεως τοῦ δῆμον. ἀλλ' οὐδὲ σπέρμα δεῖ κατα-
 βάλλειν ἐν τῇ πόλει οὐδένα, ὧ ἄνδρες δικασταί, τοιούτων
 πραγμάτων, οὐδ' εἰ μήπω ἂν ἐκφύοι, ἀλλὰ τὸν ἐγχειροῦντα
 25 λέγειν ἢ ποιεῖν τι τοιοῦτον δίκην διδόναι.

Ὅτι τοίνυν καὶ τέχνη κακῶς ἐνεχείρησε ποιεῖν ὑμᾶς, 155
 ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. ὁρῶν γὰρ ἐκάστοτε πάντας, καὶ τοὺς
 πολιτευομένους καὶ τοὺς ιδιώτας, τοὺς νόμους τῶν τῆς πόλεως
 ἀγαθῶν αἰτίους ὑπολαμβάνοντας, ἐσκόπει πῶς λήσει τούτους
 30 καταλύσας, κἂν ἄρα ληφθῇ τοῦτο ποιῶν, μὴ δόξει δεινὸν

3 ταῦτ' codd.: ταύτη Wolf

4 καὶ ante τὰ add. S F

7 δὴ

S: δέ vulg.

11 τῶν ἐσχάτων S: τῆς ἐσχάτης cett.

16 τιθεῖς

S: θεῖς cett.

17 καταλύοντα S: καταλύσοντα F Y O: καταλύσαντα

A

24 καὶ ante τὸν add. vulg.: om. S solus

30 δόξει A F γρ.

- 156 μηδ' ἀναιδὲς μηδὲν εἰργάσθαι. εὗρεν οὖν τοῦθ' ὃ πεποίηκεν, νόμῳ τοὺς νόμους καταλύσαι, ἵνα τὰ δικήματ' αὐτοῦ τὸ τῆς σωτηρίας ὄνομ' ἔχῃ. οἳ τε γὰρ σφύζοντες τὴν πόλιν εἰσὶ νόμοι, ὃν θ' οὗτος ἔθηκεν οὐδὲν ἐκείνοις τῶν αὐτῶν ἔχοντα, νόμος. τὴν μὲν οὖν τοῦ ὀνόματος φιλανθρωπίαν, ὅτι ταύτην 5
- [749] ἂν μάλιστα προσεῖσθε, κατεῖδεν. τὴν δὲ χρεῖαν, ὅτι τὰναντί' 157 ἔχουσα φανήσεται, παρεῖδεν. φέρε γὰρ πρὸς Διός, ἔστιν ὅστις ἂν ἡ πρόεδρος ποτ' ἐπεψήφισεν ἡ πρύτανις τούτων τι τῶν ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένων; ἐγὼ μὲν οὐδέν' ἂν οἶμαι. πῶς οὖν τοῦθ' ὑπέδν; νόμον ἔθετ' ὄνομα τοῖς αὐτοῦ κακουργή- 10 μασιν. οὐ γὰρ ἀπλῶς, οὐδ' ὅπως ἔτυχον, ποιούσι κακῶς ὑμᾶς, ἀλλ' ἐσκεμμένως καὶ τοῦτ' αὐτὸ πράττοντες, οὐχ οὔτοι μόνον, ἀλλὰ πολλοὶ τῶν πολιτευομένων, οἳ τούτῳ παριόντες αὐτίκα δὴ μάλα συναπολογήσονται, οὐ μὰ Δί' οὐ Τιμοκράτει χαρίσασθαι βουλόμενοι, πόθεν; ἀλλ' αὐτῷ συμφέρειν 15 ἕκαστος ἡγούμενος τὸν νόμον. ὥσπερ τοίνυν οὔτοι σφίσιν αὐτοῖς βοηθοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς, οὕτω δεῖ καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς
- 158 βοηθεῖν. καίτοι ἀνερωτῶντός τινος αὐτὸν ὅτου ἔνεκα τοιαύτ' ἠθέλησε γράφειν, καὶ διεξιόντος ὥς χαλεπὸν τὸν ἀγῶν' ὑπολαμβάνοι τόνδε, τετυφῶσθαι τὸν ταῦτα λέγοντ' ἔφη. συμ- 20 παρέσεσθαι γὰρ Ἀνδροτίων' ἑαυτῷ, καὶ τοιούτους λόγους σχολὴν ἄγοντ' ἐσκέφθαι περὶ πάντων ὥστ' εὖ εἰδέναι ὅτι
- 159 οὐδὲν αὐτῷ γενήσοιτο φλαῦρον ἀπὸ τῆς γραφῆς τῆσδε. καὶ δῆτα καὶ τεθαύμακα τὴν ἀναισχυντίαν τὴν τούτου τε κἀκείνου, τοῦ μὲν, εἰ καλεῖ, τοῦ δέ, εἰ πάρεισι καὶ συναπολογήσεται. 25 μαρτυρία γὰρ δῆπου φανερά γενήσεται πᾶσιν ὑμῖν ὅτι τὸν νόμον τούτου ἔνεκ' ἐτίθει, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτόν.

2 καταλύσαι S al.: λύσαι AFYO 6 ἂν . . . προσεῖσθε F: ἂν . . . προσέειπε S al.: ἂν . . . προέειπε AY O: δὴ . . . προσέειπε Dindorf 11 ἔτυχον S: ἔτυχε cett. 12 οὔτοι codd.: οὗτος Weil, recte puto 18 ante καίτοι add. AY O et margo Lessingiani εἰπὲ τοίνυν ποῦ λέγων ἐρωτῶντός τίνος ἔνεκα (i. e. auctore Blassio εἶπε τοίνυν που λέγων ἐρωτῶντός (τίνος), τίνος εἵνεκα), confusis duabus recensionibus 20 ταῦτα om. AY O 22 σχολὴν ante ἄγοντα S: post ἄγοντα cett. 24 τε om. SLF 27 τούτων A

ὅμως δὲ καὶ περὶ τῶν ἐκείνῳ πεπολιτευμένων ὑμᾶς μικρὰ
βέλτιόν ἐστιν ἀκοῦσαι, καὶ τούτων ταῦθ' ὧν κεκοινώνηκεν
οὗτος, καὶ δι' ἃ τοῦτον οὐδὲν ἦττον ἐκείνου δικαίως ἂν
μισοῦτε. λέξω δ' οὐδὲν ὧν ἀκηκόαθ' ὑμεῖς, εἰ μὴ τινες ἄρ' [750]

5 ἐπὶ τοῖς Εὐκτήμονι γιγνομένοις ἀγῶσι παρήσαν.

Καὶ πρῶτον μὲν, ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τὴν τῶν χρη- 160
μάτων εἰσπραξιν ἐξετάσωμεν αὐτοῦ, ἣν μετὰ τούτου τοῦ
χρηστοῦ πάντας εἰσέπραξεν ὑμᾶς. αἰτιασάμενος γὰρ Εὐκτή-
μονα τὰς ὑμετέρας ἔχειν εἰσφοράς, καὶ τοῦτ' ἐξελέγξειν ἡ
10 παρ' ἑαυτοῦ καταθήσειν ὑποσχόμενος, καταλύσας ψηφίσματι
κληρωτὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ἐπὶ τὴν εἰσπραξιν
παρέδν, καὶ τοῦτον προὔβαλετο, εἰπὼν τὴν τοῦ σώματος
ἀρρωστίαν, ἔν', ἔφη, συνδιοικῇ μοι. δημηγορίαν δ' ἐπὶ 161
τούτοις ποιούμενος, ὡς ἔστι τριῶν αἵρεσις, ἡ τὰ πομπεία
15 κατακόπτειν ἢ πάλιν εἰσφέρειν ἢ τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράτ-
τειν, αἰρουμένων εἰκότως ὑμῶν τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν,
ταῖς ὑποσχέσεσιν κατέχων καὶ διὰ τὸν καιρὸν ὃς ἦν τότε
ἔχων ἐξουσίαν, τοῖς μὲν κειμένοις νόμοις περὶ τούτων οὐκ
ᾤετο δεῖν χρῆσθαι, οὐδ', εἰ μὴ τούτους ἐνόμιζ' ἱκανούς, ἐτέ-
20 ρους τιθέναι, ψηφίσματα δ' εἶπεν ἐν ὑμῖν δεινὰ καὶ παρά-
νομα, δι' ὧν ἡργολάβει, προσαγωγῇ τούτῳ χρώμενος τῶν
λημμάτων. καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων κέκλοφεν μετὰ τούτου, 162
γράφας τοὺς ἔνδεκα καὶ τοὺς ἀποδέκτας καὶ τοὺς ὑπηρέτας
ἀκολουθεῖν μεθ' αὐτοῦ. εἴτ' ἔχων τούτους ἡγ' ἐπὶ τὰς ὑμε-
25 τέρας οἰκίας, καὶ σύ, ὦ Τιμόκρατες, συνηκολούθεις μόνος
τῶν συναρχόντων δέκ' ὄντων. καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω
με λέγειν ὡς οὐ χρῆν εἰσπράττειν τοὺς ὀφείλοντας. χρῆν [751]
γάρ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος ἀγορεύει· τῶν ἄλλων ἔνεκα·

3 ἐκείνου] ἐκείνον S¹: ἡ ἐκείνον S corr. L¹ 5 γιγνομένοις S L¹:
γενομένοις A Y: γεγεννημένοις F §§ 160-168] eadem fere xxii
47-56 13 δημηγορίαν S L: δημηγορίας cett., cf. xxii 48 14 ὑμῖν
post αἵρεσις add. vulg.: om. S L¹ A, cf. xxii 48 17 ὃς ἦν] ὅσην
S¹ (ut videtur) F, cf. xxii 49 18 τὴν ante ἐξουσίαν add. A Y O
περὶ τούτων om. F 22 τούτου vulg.: τοῦτο S corr. pr. m. L¹ 24 του-
τουσι S L¹ F Y O 25 ᾧ om. A 28 ἀγορεύει] κελεύει F et xxii 51

- τοῦτο γὰρ ἐστὶ δημοτικόν. οὐ γὰρ τοσοῦτον, ὥ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, πέντε ταλάντων ὑμῖν, ὧν οὗτοι τότ' εἰσέπραξαν,
 τεθέντων ὠφέλησθε, ὅσον βέβλαφθε τοιούτων ἐθῶν εἰς τὴν
 163 πολιτείαν εἰσαγομένων. εἰ γὰρ θέλετ' ἐξετάσαι τίνος εἵνεκα
 μᾶλλον ἢ τις ἔλοιτ' ἐν δημοκρατίᾳ ζῆν ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ, 5
 τοῦτ' ἂν εὗροιτε προχειρότατον, ὅτι πάντα πραότερ' ἐν
 δημοκρατίᾳ. ὅτι μὲν τοίνυν τῆς ὅπου βούλεσθ' ὀλιγαρχίας
 πολλῶ ἄσελγέστερα καὶ δεινότερ' ἐποιοῦν οὗτοι, παραλείψω.
 ἀλλὰ παρ' ἡμῖν πότε πώποτε δεινότατ' ἐν τῇ πόλει γέγονεν;
 164 εἴ οἱδ' ὅτι ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἅπαντες ἂν εἶποιτε. τότε 10
 τοίνυν, ὥς ἔστιν ἀκούειν, οὐδεὶς ἔστιν ὅστις ἀπεστερεῖτο
 τοῦ σωθῆναι, ὅστις ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειεν, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο
 κατηγοροῦσι τῶν τριάκοντα, ὅτι τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδίκως
 ἀπῆγον. οὗτοι τοίνυν τοσαύτην ὑπερβολὴν ἐποιήσαντ'
 ἐκείνων τῆς αὐτῶν πονηρίας ὥστ' ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευό- 15
 μενοι τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἐκάστῳ δεσμωτήριον καθίστασαν, τοὺς
 165 ἔνδεκ' ἄγοντες ἐπὶ τὰς οἰκίας. καίτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 τί οἶεσθ' ὁπότ' ἄνθρωπος πένης ἢ καὶ πλούσιος, πολλὰ δ'
 ἀνηλωκὼς καὶ τιν' ἴσως τρόπον εἰκότως οὐκ εὐπορῶν ἀργυρίου,
 μὴ μόνον εἰς τὴν ἀγορὰν φοβοῖτ' ἐμβαλεῖν, ἀλλὰ μηδ' οἴκοι 20
 μένειν ἀσφαλὲς ἡγοῖτο, ὁ δὲ τούτων αἷτιος Ἀνδροτίων εἴη,
 ὃν οὐδ' ὑπὲρ αὐτοῦ δίκην ἐὰ λαβεῖν τὰ πεπραγμένα καὶ
 βεβιωμένα, μή τί γ' ὑπὲρ τῆς πόλεως [εἰσπράττειν εἰσφοράς];
 [752] καίτοι εἴ τις ἔροιτ' αὐτὸν ἢ σέ, ὦ Τιμόκρατες, τὸν ἐπαινέτην 25
 166 τούτων καὶ συνεργόν, τὰς εἰσφοράς πότερον τὰ κτήματ' ἢ
 τὰ σώματ' ὀφείλει, τὰ κτήματα φήσαιτ' ἂν, εἴπερ ἀληθῆ

2 ὑμῖς F corr. S γρ. 4 θέλετ' S L, cf. xxii 51: ἐθέλοιτ' A F Y O :
 ἐθέλητε al. 6 ἔστιν post πραότερα add. vulg. : om. S 7 τῇ ante
 δημοκρατίᾳ add. S L : om. cett., cf. xxii 51 ὅπου Reiske coll. xxii
 52 : ὅποι codd. 9 τῶν ante πώποτε add. Cobet, cf. xxii 52 τὰ
 post δεινότατα add. S L¹ 10 πάντες F, cf. xxii 52 13 κατη-
 γοροῦμεν F, cf. xxii 52 15 ἐκείνων om. A Y O 17 Ἀθηναῖοι
 S A O : δικασταὶ vulg. 21 ἂν ante ἀσφαλὲς add. S L F, sed S
 signum habet, me teste, adnotationis in margine ponendae, cf. §§ 133,
 139 22 ἐὰ λαβεῖν] λαμβανεῖν ἐὰ xxii 53 23 εἰσπράττειν
 εἰσφοράς secl. Herwerden

- λέγειν βούλοισθε· ἀπὸ γὰρ τούτων εἰσφέρομεν. τίνας οὖν
 ἔνεκ', ὧ κάκιστοι πάντων ἀνθρώπων, ἀφέντες τὸ τὰ χωρία
 δημεύειν καὶ τὰς οἰκίας καὶ ταῦτ' ἀπογράφειν, ἐδεῖτε καὶ
 ὑβρίζετε πολίτας ἀνθρώπους καὶ τοὺς τалаιπώρους μετοίκους,
 5 οἷς ὑβριστικώτερον ὑμεῖς ἢ τοῖς οἰκέταις τοῖς ὑμετέροις αὐ-
 τῶν ἐχρήσθε; καὶ μὴν εἰ θέλετε σκέψασθαι παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, 167
 ὧ ἄνδρες δικασταί, τί δοῦλον ἢ ἐλεύθερον εἶναι διαφέρει,
 τοῦτο μέγιστον ἂν εὔροιτε, ὅτι τοῖς μὲν δούλοις τὸ σῶμα
 τῶν ἀδικημάτων ἀπάντων ὑπεύθυνόν ἐστιν, τοῖς δ' ἐλευθέροις
 10 ὕστατον τοῦτο προσήκει κολάζειν. οἱ δὲ τοῦναντίον εἰς τὰ
 σώματα, ὥσπερ ἀνδραπόδοις, ἐποιήσαντο τὰς τιμωρίας. οὕτω 168
 δ' ἀνίσως καὶ πλεονεκτικῶς ἔσχε πρὸς ὑμᾶς Ἀνδροτιῶν ὥστε
 τὸν μὲν αὐτοῦ πατέρ' ὤρετο δεῖν, δημοσίᾳ δεθέντ' ἐπὶ χρή-
 μασιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, μήτ' ἀποδόντα ταῦτα μήτε κριθέντ'
 15 ἀποδρᾶναι, τῶν δ' ἄλλων πολιτῶν τὸν μὴ δυνάμενον τὰ
 ἑαυτοῦ θεῖναι οἴκοθεν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθένθ' ὑφ' ἑαυτοῦ
 δεδέσθαι. καὶ Τιμοκράτης τῶν μὲν πολλῶν ἡμῶν τότε, ὅτε 169
 τὴν διπλασίαν εἰσέπραττεν, οὐδ' ἂν παρ' ἐνὸς λαβεῖν ἠθέ-
 λησεν ἐγγυητάς, μὴ (ὅτι) μέχρι τῆς ἐνάτης πρυτανείας, ἀλλ'
 20 οὐδὲ μιᾶς ἡμέρας, ἀλλ' ἡ διπλᾶ τὰ χρήματ' ἔδει καταβάλλειν
 ἢ παραχρήμα δεδέσθαι· παρεδίδου δ' οὗτος τοῖς ἑνδεκα τὸν
 οὐκ ὠφληκόντ' ἐν τῷ δικαστηρίῳ. νῦν δ' ὅπως ὦν ἂν ὑμεῖς [753]
 καταγνῶτ' ἄδετοι περιίασιν, ὑπεύθυνον αὐτὸν ποιήσας νόμον
 εἰσενεγκεῖν ἐτόλμησεν.
- 25 'Αλλ' ὅμως κακεῖνα καὶ τάδε φήσουσ' ὑπὲρ ὑμῶν πράττειν. 170
 εἶτα ταῦθ' ὑμεῖς ἀναδέξεσθ' ὑπὲρ ὑμῶν πεπραῆχθαι, καὶ τὰ
 τῆς τούτων θρασυτήτος καὶ ποιηρίας ἔργα πρᾶως οἴσετε;

5 ὑμετέροις αὐτῶν vulg.: ὑμετέροις οὕτως S¹ L¹: ἑαυτῶν F 6 ἐχρήσθε
 S (non ἐχρησθε me teste) L¹: κέχρησθε vulg., cf. xxii 54 θέλοιτε
 al., cf. xxii 55 σκέψασθε S L A Y O 12 ἀνίσως] αἰσχρῶς
 Paris. 2936 corr., cf. xxii 56 15 θεῖναι τὰ ἑαυτοῦ A Y O 16 ὑπ'
 αὐτοῦ A F Y O 19 ὅτι add. Cobet 20 οὐδὲ om. S L¹ soli
 22 οὐκ om. S L¹ soli ὅπως ὦν] ὁπόσων Λ 23 περιῖωσιν A Y O
 26 ἀναδέξεσθε S L: ἐφ' ἑαυτοὺς ἀναδέξεσθε F. cf. xxii 64. xxiv 14:
 ἀνέξεσθε A Y O ὑπὲρ ὑμῶν πεπραῆχθαι secl. Weil, nescio an recte

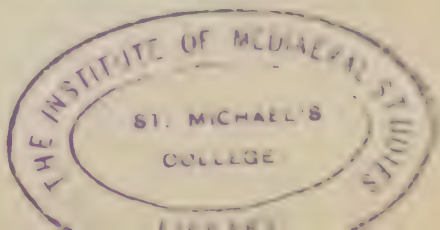
- ἀλλὰ μισεῖν ὀφείλετε τοὺς τοιούτους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μᾶλλον ἢ σφῶζειν. τὸν γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως πράττοντά τι καὶ πράων ὑμῶν τευξόμενον τὸ τῆς πόλεως ἦθος ἔχοντα δεῖ
 171 φαίνεσθαι. τοῦτο δ' ἐστὶ τί; τοὺς ἀσθενεῖς ἐλεεῖν, τοῖς ἰσχυροῖς καὶ δυναμένοις μὴ ἐπιτρέπειν ὑβρίζειν, οὐ τοὺς μὲν 5 πολλοὺς ὥμως μεταχειρίζεσθαι, κολακεύειν δὲ τὸν ἀεί τι δύνασθαι δοκοῦντα. ὁ σὺ ποιεῖς, ὦ Τιμόκρατες· δι' ἃ πολλῶ μᾶλλον ἂν εἰκότως μὴ θελήσαντες ἀκοῦσαι σοῦ θάνατον καταψηφίσαιενθ' οὗτοι ἢ δι' Ἀνδροτίων' ἀφείησαν.
- 172 "Οτι τοίνυν οὐδὲ τὴν εἰσπραξιν αὐτὴν ὑπὲρ ὑμῶν πεποί- 10 ηνται, καὶ τοῦτ' αὐτίκα δὴ μάλ' ὑμῖν δῆλον ποιήσω. εἰ γάρ τις ἔροιτ' αὐτοὺς πότερ' αὐτοῖς δοκοῦσ' ἀδικεῖν μᾶλλον τὴν πόλιν οἱ γεωργοῦντες καὶ φειδόμενοι, διὰ παιδοτροφίας δὲ καὶ οἰκεῖ' ἀναλώματα καὶ λητουργίας ἐτέρας ἑλλελοιοπότες εἰσφοράν, ἢ οἱ τὰ τῶν ἐβελησάντων εἰσενεγκεῖν χρήματα καὶ 15 τὰ παρὰ τῶν συμμάχων κλέπτοντες καὶ ἀπολλύντες, οὐκ ἂν εἰς τοῦτο δῆπου τόλμης, καίπερ ὄντες ἀναιδεῖς, ἔλθοιεν, ὥστε φῆσαι τοὺς τὰ ἑαυτῶν μὴ εἰσφέροντας μᾶλλον ἀδικεῖν ἢ
- 173 τοὺς τὰ κοίν' ὑφαιρουμένους. τίνος οὖν ἔνεκ', ὦ Τιμόκρατες καὶ Ἀνδροτίων, ἐτῶν ὄντων πλειόνων ἢ τριάκοντ' ἀφ' οὗ 20 ὃ
- [754] γ' ἕτερος ὑμῶν πολιτεύεται, καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλῶν μὲν στρατηγῶν ἡδίκηκότων τὴν πόλιν, πολλῶν δὲ ῥητόρων, οἱ παρὰ τουτοισὶ κέκρυνται, ὧν οἱ μὲν τεθνᾶσιν ἐφ' οἷς ἡδίκουν, οἱ δ' ὑποχωρήσαντες ᾗχοντο καταγρόντες αὐτῶν, οὐδενὸς πώποτε τούτων ἐξητάσθη κατήγορος ὑμῶν οὐδέτερος, 25 οὐδ' ἀγανακτῶν ὥφθη ὑπὲρ ὧν ἡ πόλις πάσχει, ἀλλ' ἐνταῦθ' ἐφάνηθ' ἡμῶν κηδόμενοι οὗ πολλοὺς ἔδει κακῶς ποιῆσαι;
- 174 βούλεσθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τούτων αἴτιον ἐγὼ ὑμῖν

8 μὴ] μηδὲ A ἀκοῦσαί σου S me teste 9 ἀφείησαν Paris.
 Coislinianus corr.: ἀφίεσαν SL vulg., cf. xxiii 188 §§ 172-186]
 eadem fere xxii 65-78 10 πεποίηται AYO 12 πότερ'
 Benseler: πότεροι codd. hic et xxii 65 15 εἰσφοράν xxii 65 SL:
 εἰσφοράς hic SL¹: τὰς εἰσφοράς cett. 16 τὰ om. SL soli
 25 τούτων om. Paris. 2998: add. cett. (A in marg.), cf. xxii 66
 26 πάσχει SLF: πάσχοι Bekker: ἐπασχεν AYO, cf. xxii 66

εἶπω; ὅτι τούτων μὲν μετέχουσιν ὧν ἀδικοῦσιν ὑμᾶς τινες,
 ἀπὸ δὲ τῶν εἰσπραττομένων ὑφαιροῦνται δι' ἀπληστίαν
 δὲ τρόπων διχόθεν καρποῦνται τὴν πόλιν. οὔτε γὰρ ῥᾶον
 πολλοῖς καὶ τὰ μικρ' ἀδικοῦσιν ἀπεχθάνεσθαι ἢ ὀλίγοις καὶ
 5 μεγάλα, οὔτε δημοτικώτερον δῆπου τὰ τῶν πολλῶν ἀδικήμαθ'
 ὀρᾶν ἢ τὰ τῶν ὀλίγων. ἀλλὰ τοῦτ' αἴτιον οὐγὼ λέγω. δεῖ 175
 τοίνυν ὑμᾶς ταῦτα λογιζομένους, καὶ μεμνημένους ὧν ἂν
 ἕκαστος ἀμάρτη, κολάζειν, ὅταν λάβητέ τινα, καὶ μὴ τὸν
 χρόνον εἰ πολὺς ἐστ' ἀπ' ἐκείνου σκοπεῖν, ἀλλ' εἰ ταῦτ'
 10 ἐποιοῦν. ὥς εἰ νῦν πράως οἴσεται ἐφ' οἷς τότε ἡγανακτεῖτε,
 δόξετ' ὀργιζόμενοι κατεγνώκεναι τὰ χρήματα τούτων, οὐκ
 ἀδικούμενοι. τῶν μὲν γὰρ ὀργιζομένων ἐστὶν ὀξέως τι κακὸν
 τὸν λελυπηκότ' ἐργάσασθαι, τῶν δ' ἀδικουμένων, ὅταν ποθ'
 ὑφ' αὐτοῖς λάβωσι τὸν ἡδίκηκότα, τότε τιμωρήσασθαι.
 15 οὐκ οὖν δεῖ δοκεῖν, νῦν μαλακισθέντας, τότε τῶν ὁμωμο-
 σμένων ὅρκων ἀμελήσαντας ὑμῖν αὐτοῖς χαρίσασθαι παρὰ
 τὸ δίκαιον, ἀλλὰ μισεῖν καὶ μηδ' ἀνέχεσθαι φωνὴν μήτε [755]
 τούτου μήτ' ἐκείνου, τοιαῦτα πεπολιτευμένων.

Ἄλλὰ νῦν Δία ταῦτα μὲν τοιοῦτοι γεγόνασιν ἐν οἷς πεπολί- 176
 20 τεύνται, ἄλλα δ' ἔσθ' ἃ καλῶς διωκῆκασιν. ἀλλὰ καὶ τᾶλλ'
 οὕτω προσεληλύθασι πρὸς ὑμᾶς ὥσθ' ἡκιστ' ἐν οἷς ἀκηκόατ'
 ἄξιόν ἐστι μισεῖν αὐτούς. τί γὰρ βούλεσθ' εἶπω; τὰ πομπεῖ'
 ὥς ἐπεσκευάκασιν, καὶ τὴν τῶν στεφάνων καθαίρεσιν, ἢ τὴν
 τῶν φιαλῶν ποίησιν τὴν καλήν; ἀλλ' ἐπὶ τούτοις γε, εἰ 177
 25 μηδὲν ἄλλ' ἡδίκουν τὴν πόλιν, τρίς, οὐχ ἅπαξ τεθνᾶναι
 δικαίως ἂν μοι δοκοῦσιν. καὶ γὰρ ἱεροσυλία καὶ ἀσεβεία καὶ
 κλοπῇ καὶ πᾶσι τοῖς δεινωτάτοις εἰς ἔνοχοι. τὰ μὲν οὖν
 πόλλ' ὧν λέγων ἐφενάκιζεν ὑμᾶς Ἀνδροτίων, παραλείψω.

2 δὲ τῶν codd.: τῶν δ' Blass ὑφαιροῦνται F Y O: ὑφηρεῖν S L¹ A.
 cf. xxii 67 4 καὶ τὰ xxii 67 S: κατὰ hic omnes: καὶ Reiske
 7 λογιζομένους A F B Y O: λογιζομένους S L 13 εἰργάσθαι F
 14 ὑφ' αὐτοῖς marg. Lambini: ὑπ' αὐτοῖς codd. 18 τῶν τοιαῦτα
 F 19 μὲν Cobet coll. xxii 69: μόνον codd. 21 ἐν] ἐφ'
 Cobet 25 τεθνᾶναι post ἅπαξ S L: post μοι A F Y O: post δοκοῦσιν
 al. 28 ἐφενάκιζεν ante ὑμᾶς S L: post ὑμᾶς A F Y O

φήσας δ' ἀπορρεῖν τὰ φύλλα τῶν στεφάνων καὶ σαπρούς
 εἶναι διὰ τὸν χρόνον, ὥσπερ ἴων ἢ ῥόδων ὄντας, ἀλλ' οὐ
 χρυσίου, συγχωνεύειν ἔπεισεν. αἰρεθεὶς δ' ἐπὶ ταῦτα προσ-
 178 εἴλετο τοῦτον τὸν πάντων τῶν κακῶν κοινωνόν. καὶ τ' ἐπὶ
 μὲν ταῖς εἰσφοραῖς τὸν δημόσιον παρεῖναι προσέγραψεν ὡς 5
 δὴ δίκαιος ὢν, ὦν ἕκαστος ἀντιγραφεὺς ἐμελλεν ἔσεσθαι
 τῶν εἰσενεγκόντων· ἐπὶ τοῖς στεφάνοις δ' οὓς κατέκοπτεν
 οὐχὶ προσήγαγεν ταῦτ' οὐδὲ δίκαιον τοῦτο, ἀλλ' αὐτὸς ῥήτωρ,
 179 χρυσοχόος, ταμίης, ἀντιγραφεὺς γέγονεν. καὶ μὴν εἰ μὲν
 ἅπαντ' ἡξίους, ὅσα πράττεται τῇ πόλει, στυγρῶ πιστεύειν, οὐκ 10
 ἂν ὁμοίως κλέπτης ὢν ἐφωρῶ· νῦν δ' ἐπὶ ταῖς εἰσφοραῖς ὁ
 δίκαιόν ἐσθ' ὀρίσας, μὴ σοὶ πιστεύειν, ἀλλὰ τοῖς αὐτῆς
 δούλοις τὴν πόλιν, ὅπότε ἄλλο τι πράττων καὶ χρήματα
 [756] κινῶν ἱερά, ὦν ἔνι' οὐδ' ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς ἀνετέθη,
 μὴ προσγραψάμενος τὴν αὐτὴν φυλακὴν ἦν περ ἐπὶ τῶν 15
 εἰσφορῶν φαίνει, οὐκ ἤδη δῆλον δι' ὁ τοῦτ' ἐποίησας; ἐγὼ
 180 μὲν οἶμαι. καὶ μὴν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κατὰ παντὸς
 τοῦ χρόνου σκέψασθ' ὡς καλὰ καὶ ζηλώτ' ἐπιγράμματα τῆς
 πόλεως ἀνελὼν ὡς ἀσεβῆ καὶ δεινὸν ἀντεπέγραψεν. οἶμαι
 γὰρ ὑμᾶς ἅπαντας ὁρᾶν ὑπὸ τῶν στεφάνων ταῖς χοινικίσιν 20
 κάτωθεν γεγραμμένα 'οἱ σύμμαχοι τὸν δῆμον ἀνδραγαθίας
 εἵνεκα [ἐστεφάνωσαν] καὶ δικαιοσύνης,' ἢ 'οἱ σύμμαχοι
 ἀριστεῖον τῇ Ἀθηναίᾳ [ἀνέθεσαν], ἢ κατὰ πόλεις 'οἱ δεῖνες
 τὸν δῆμον [ἐστεφάνωσαν] σωθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου,' οἶον
 'Εὐβοεῖς ἐλευθερωθέντες ἐστεφάνωσαν τὸν δῆμον [ἐπεγέ- 25
 γραπτὸν], πάλιν 'Κόνων ἀπὸ τῆς ναυμαχίας τῆς πρὸς

3 προείλετο A Y O 4 καὶ τ' κατ' S : καὶ Y O : κάπειτ' A, cf.
 xxii 70 6 δίκαιον ὢν Blass coll. xxii 70 8 αὐτὸς Blass :
 αὐτὸς codd., cf. xxii 70 15 ἐπὶ codd. : περὶ Blass coll. xxii 71
 16 φαίνει S A¹ : φαίνει vulg. ἤδη δῆλον] εὐδῆλον xxii 71 17 καθ'
 ἅπαντος S L soli 21 τὸν (vel τῶν) Ἀθηναίων post δῆμον add. vulg. :
 om. S L soli 22 εἵνεκα S : ἔνεκα vulg. ἐστεφάνωσαν secl.
 Bekker, cf. xxii 72 23 Ἀθηναῖα codd., sed cf. xxii 72 ἀνέθεσαν om.
 Blass cum xxii 72 οἱ δεῖνες A F et xxii 72 omnes : οἵτινες S L Y O
 24 ἐστεφάνωσαν om. Blass cum xxii 72 25 ἐπεγέγραπτόν του om.
 Blass cum xxii 72 S L¹ Y O

Λακεδαιμονίους, 'Χαβρίας ἀπὸ τῆς ἐν Νάξῳ ναυμαχίας·
 τοιαῦτα γὰρ ἦν τὰ τῶν στεφάνων ἐπιγράμματα. ταῦτα μὲν 181
 τοίνυν, ἃ [πρότερον] ζῆλον πολὺν εἶχε καὶ φιλοτιμίαν ὑμῖν,
 ἡφάνισται καθαιρεθέντων τῶν στεφάνων· ἐπὶ ταῖς φιάλαις δ'
 5 ἅς αὐτ' ἐκείνων ἐποιήσαθ' ὑμῖν ὁ πόρνος οὗτος, 'Ἀνδροτίωνος
 ἐπιμελουμένου' ἐπιγέγραπται, καὶ οὗ τὸ σῶμ' ἡταιρηκότος
 οὐκ ἔωσιν οἱ νόμοι εἰς τὰ ἱέρ' εἰσιέναι, τούτου τοῦνομ' ἐν
 τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ τῶν φιαλῶν γεγραμμένον ἐστίν. ὅμοιόν γε,
 οὐ γάρ; τοῦτο τοῖς προτέροις ἐπιγράμμασιν, ἣ φιλοτιμίαν
 10 ἴσῃν ἔχον ὑμῖν. τρία τοίνυν ἐκ τούτου τὰ δεινότατ' ἂν τις 182
 ἴδοι πεπραγμέν' αὐτοῖς. τὴν μὲν γὰρ θεὸν τοὺς στεφάνους [757]
 σεσυλήκασιν· τῆς πόλεως δὲ τὸν ζῆλον ἡφανίκασιν τὸν ἐκ
 τῶν ἔργων, ὧν ὑπόμνημ' ἦσαν ὄντες οἱ στέφανοι· τοὺς δ'
 ἀναθέντας δόξαν οὐ μικρὰν ἀφήρηται, τὸ δοκεῖν ὧν ἂν εὖ
 15 πάθωσ' ἐθέλειν μεμνήσθαι. καὶ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα τὸ
 πλῆθος κάκ' εἰργασμένοι εἰς τοῦτ' ἀναισθησίας καὶ τόλμης
 προεληλύθασιν, ὥσθ' ὁ μὲν οἶεται δι' ἐκείνον ὑφ' ὑμῶν
 σωθήσεσθαι, ὁ δὲ παρακάθεται καὶ οὐ καταδύεται τοῖς
 πεπραγμένοις. οὕτω δ' οὐ μόνον εἰς χρήματ' ἀναιδής, ἀλλὰ 183
 20 καὶ σκαιὸς ἐστίν, ὥστ' οὐκ οἶδεν ἐκείνο, ὅτι στέφανοι μὲν
 εἰς' ἀρετῆς σημείον, φιάλαι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα πλούτον, καὶ
 στέφανος μὲν ἅπας, καὶ μικρὸς ἦ, τὴν ἴσῃν φιλοτιμίαν ἔχει
 τῷ μεγάλῳ, ἐκπώματα δ' ἢ θυμιατήρια ἢ τὰ τοιαῦτα κτήματα,
 εἰ μὲν ὑπερβάλλῃ τῷ πλήθει, πλούτου τινα δόξαν προσε-
 25 τρίψατο τοῖς κεκτημένοις, εἰ μὲν δ' ἐπὶ μικροῖς σεμνύνηται τις,

3 πρότερον ante ζῆλον S L al. : post ζῆλον F : om. xxii 73 : secl. Weil

4 δὲ post φιάλαις F et xxii 73 omnes : post ἐπὶ S L al.

6 ἐποιήθησαν post ἐπιμελουμένου add. vulg. et xxii 73 omnes : om. S L

solī 10 τούτου S L F Y O et xxii 74 omnes : τούτων al. 11 supra

litteram ν in τὴν et θεὸν habet S signum adnotationis cui nihil respondet

in margine 12 δὲ post πόλεως vulg. et xxii 74 omnes : ante πόλεως

S L¹ solī 13 ὑπόμνημα hic et xxii 74 S L¹ : ὑπομνήματ' A F Y O L

corr. ὄντες om. F 16 κακὰ εἰργασμένοι S L F : εἰργασμένοι κακὰ

Y O : ἐργασάμενοι κακὰ A αὐ' ἀναισθησίας xxii 74 ἀναισθησίας]

ἀναισχυντίας F I. marg., cf. xxii 74 §§ 183-186 secl. Weil ut ex

xxii 75-78 huc illata 21 post δὲ add. καὶ ἐκπώματα F : om.

S L A Y O et xxii 75 omnes 25 τις σεμνύνηται F et xxii 75 omnes

τοσοῦτ' ἀπέχει τοῦ τιμῆς τινος διὰ ταῦτα τυχεῖν ὥστ'
 ἀπειρόκαλος πρὸς ἔδοξεν εἶναι. οὗτος τοίνυν ἀνελὼν τὰ τῆς
 δόξης κτήματα τὰ τοῦ πλούτου πεποιήται μικρὰ καὶ ἀνάξι'
 184 ὑμῶν. καὶ οὐδ' ἐκεῖν' εἶδεν, ὅτι πρὸς μὲν χρημάτων κτήσιν
 οὐδεπώποθ' ὁ δῆμος ἐσπούδασεν, πρὸς δὲ δόξης ὥς οὐδὲ πρὸς 5
 ἐν τῶν ἄλλων. τεκμήριον δέ· χρήματα μὲν γὰρ πλείστα τῶν
 Ἑλλήνων ποτὲ σχὼν ἅπανθ' ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνῆλωσεν,
 ὑπὲρ δὲ δόξης εἰσφέρων ἐκ τῶν ἰδίων οὐδένα πώποτε κίνδυνον
 ἐξέστη. ἀφ' ὧν κτήματ' ἀθάνατ' αὐτῷ περίεστιν, τὰ μὲν
 τῶν ἔργων ἢ μνήμη, τὰ δὲ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐπ' ἐκείνοις 10
 [758] σταθέντων τὸ κάλλος, προπύλαια ταῦτα, ὁ παρθενῶν, στοαί,
 νεώσοικοι, οὐκ ἀμφορίσκοι δύο οὐδὲ χρυσίδες τέτταρες ἢ
 τρεῖς, ἄγουσ' ἐκάστη μῦαν, αἷς, ὅταν σοι δοκῇ, πάλιν γράφεις
 185 καταχωνεύειν. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς δεκατεύοντες, οὐδ' ἂν καταρά-
 σαινθ' οἱ ἐχθροὶ ποιοῦντες, διπλᾶς πράττοντες τὰς εἰσφοράς, 15
 ταῦτ' ἀνέθεσαν, οὐδ' οἷοισπερ σὺ χρώμενοι συμβούλοις
 ἐπολιτεύοντο, ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες, καὶ ἂ πᾶς
 τις ἂν εὖ φρονῶν εὖξαιτο, τὴν πόλιν εἰς ὁμόνοιαν ἄγοντες,
 ἀθάνατον κλέος αὐτῶν λελοίπασι, τοὺς ἐπιτηδεύοντας οἶα
 186 σοι βεβίωται τῆς ἀγορᾶς εἶργοντες. ὑμεῖς δ' εἰς τοσοῦτον, 20
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προῆχθ' εὐθελείας καὶ ῥαθυμίας ὥστ'
 οὐδὲ τοιαῦτ' ἔχοντες παραδείγματα ταῦτα μιμείσθε, ἀλλ'
 Ἀνδροτίων ὑμῖν πομπείων ἐπισκευαστής, Ἀνδροτίων, ὧ γῆ
 καὶ θεοί. καὶ τοῦτ' ἀσέβημ' ἔλαττον τίνος ἡγείσθε; ἐγὼ
 μὲν γὰρ ἡγοῦμαι δεῖν τὸν εἰς ἰέρ' εἰσιόντα καὶ χερνίβων καὶ 25

2 πρὸς ἔδοξεν Dindorf: προσέδοξεν legebatur, cf. xxii 75 3 τὰ post
 κτήματα om. codd.: add. xxii 75 omnes ἀνάξι' ὑμῶν] οὐχ ὑμῶν ἄξια
 F et xxii 75 omnes 4 εἶδεν SLFY O: οἶδεν vulg. 7 σχῶν]
 ἔχων AYOF γρ., cf. xxii 76 ἅπανθ'] πάνθ' ΛΥΟ, cf. xxii 76
 13-14 αἷς ... καταχωνεύειν om. SA Y¹: add. xxii 76 omnes 13 γρά-
 φεις xxii 76: γράφεις hic omnes 14 ἂν καταράσαινθ' Blass, cf. xxii
 77: ἂ καταράσαιντ' ἂν codd. 16 οἷοισπερ codd.: οἰόσπερ Reiske, cf.
 xxii 77 18 ἄγοντες S in rasura (λέγοντες, ut videtur, ante rasuram,
 cf. § 188) al.: ἀγαγόντες ΑΥΟ 19 αὐτῶν κλέος F ἐπι-
 τηδεύσαντας F corr., cf. xxii 77 21 προῆχθε Blass: πρόηχθε
 S: προήχθητ' vulg. et xxii 78 omnes 25 ἡγοῦμαι] οἶμαι F et
 xxii 78

κανῶν ἀψόμενον, καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπιμελείας προ-
στάτην ἐσόμενον οὐχὶ τακτὸν ἡμερῶν ἀριθμὸν ἀγνεύειν,
ἀλλὰ τὸν βίον ἡγνευκέναι τοιούτων ἐπιτηδευμάτων οἷα τούτῳ
βεβίωται.

- 5 Καὶ περὶ μὲν τούτου κατὰ σχολήν· ἃ δὲ Τιμοκράτης νῦν 187
ἐρεῖ, πολλὰ λέγειν ἔτι πρὸς τούτοις ἔχων παύσομαι. οἶδα
δ' ὅτι, ὥς μὲν οὐκ ἀσύμφορος ὑμῖν ἐσθ' ὁ νόμος καὶ παρὰ
πάντας τοὺς νόμους εἰσεινηγεμένος καὶ κατὰ πάντ' ἀδίκως
ἔχων, οὐχ ἔξει λέγειν· ἀκούω δ' αὐτὸν λέγειν ὥς ἐκτέτεισται
10 τὰ χρήματ' Ἀνδροτίωνι καὶ Γλαυκέτῃ καὶ Μελανώπῳ, καὶ
ὅτι δεινότατ' ἂν πάθοι πάντων ἀνθρώπων, εἰ πεποιηκῶτων
ἐκείνων τὰ δίκαια, ὑπὲρ ὧν [αὐτὸς] αἰτίαν ἔχει θεῖναι τὸν [759]
νόμον, μηδὲν ἦττον αὐτὸς ἀλίσκοιτο. ἐγὼ δὲ τὸν λόγον 188
ἡγοῦμαι τοῦτον οὐδὲ καθ' ἑν λέγειν ἐνεῖναι τούτῳ. εἰ μὲν γὰρ
15 ὑπὲρ τούτων, οὓς τὰ προσήκοντα φῆς πεποιηκέναι, θεῖναι
τὸν νόμον ὁμολογεῖς, κατ' ἐκεῖνο προσήκει σ' ἀλίσκεσθαι
φανερῶς, ὅτι μὴ τιθέναι νόμον, ἂν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι
τοῖς πολίταις, ἀντικρὺς οἱ κύριοι νόμοι λέγουσι, καθ' οὓς
οὔτοι δικάσειν ὁμωμόκασιν. εἰ δὲ τοῦ πᾶσι συμφέροντος 189
20 εἵνεκα ταῦτα νομοθετῆσαι φήσεις, μὴ λέγε τὴν ἔκτισιν τὴν
τούτων· οὐδὲν γὰρ κοινῶν τῷ νόμῳ τῷδε· ἀλλ' ὥς ἐπι-
τήδειός ἐστιν καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος, τοῦτο δίδασκε. τοῦτο
γὰρ ἐσθ' ὑπὲρ οὗ σὺ μὲν εἰσενεγκεῖν φῆς, ἐγὼ δὲ γέγραμμαι
τὰναντία φάσκων, κρίναι δὲ προσήκει τουτουσί. καίτοι καὶ
25 τοῦτ' οὐκ ἀπορήσαιμ' ἂν δεῖξαι, πάντα μᾶλλον ἢ κατὰ τοὺς
νόμους πεποιημένους τὴν ἔκτισιν ἐκείνους τὴν τῶν χρημάτων
ἀλλὰ μὴ περὶ τούτων ὑμῶν οἰσύντων τὴν ψῆφον, τί δεῖ ταῦτα
λέγοντ' ἐνοχλεῖν με νυνί;

2 τακτὸν S al. : προειρημένων A Y O : προειρημένων τακτὸν F. cf.
xxii 78 3 ἔλον post βίον add. vulg. : om. S 5 τούτου S :
τούτων cett. Τιμοκράτης νῦν ἐρεῖ Dobree : Τιμοκράτει συνερεῖ codd.
Locus varie emendatus sed adhuc incertus 12 ἐκείνων] τούτων
F, cf. § 189 αὐτὸς om. Minucianus Rh. Gr. v 581, 16 : secl. Blass
14 ἐνεῖναι] εἶναι A Y O 15 φῆς vulg. : φῆς S : φήσεις A Y O
18 λέγουσι vulg. S corr. in marg. : ἄγουσι S. cf. § 185 25 ἀπορή-
σαιμεν ἂν S F 26 ἐκείνους] αὐτοὺς F, cf. § 187

Πολλὰ δ' ἂν τις ἔχοι λέγειν, εἰ καθ' ἕκαστον ὧν ἐρεῖ 194
 δεικνύναι βούλοιο φενακισμοῦ καὶ παρακρούσεως εἵνεκα
 ῥηθησόμενα. ἀλλὰ τὰ μὲν πολλὰ παρήσω, κεφάλαιον δ'
 ὑμῖν ὃ μνημονεύσεται ἐρῶ. σκοπεῖτ' ἐν ἅπασιν τοῖς λόγοις, [761]
 5 ὅπόσους ἂν λέγῃ, εἴ τι δυνήσεται τοιοῦτον εἰπεῖν δι' οὗ
 διδάξει ὥς ἔστι δίκαιον τὸν τιθέντα νόμον ταῦτα προστάζει
 περὶ τῶν παρεληλυθότων καὶ τέλος ἐσχηκότων καὶ περὶ τῶν
 μελλόντων γενήσεσθαι· πάντων γὰρ ὄντων αἰσχροῶν καὶ
 δεινῶν τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ νόμῳ, τοῦτο δεινότατον καὶ
 10 μάλιστα παράνομον γέγραπται. εἰ δὲ μήθ' οὗτος μήτ' ἄλλος 195
 μηδεὶς τοῦτο δυνήσεται δεῖξαι, εἰδέναι χρή σαφῶς φενακίζο-
 μένους, καὶ λογίζεσθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ἐκ τίνος ποτ' ἐπήλθε
 τούτῳ τοιαῦτα νομοθετεῖν. οὐ προῖκ', ὦ Τιμόκρατες, πόθεν;
 οὐδ' ὀλίγου δεῖ, τοῦτον ἔθηκας τὸν νόμον· οὐδεμίαν γὰρ ἂν
 15 εἰπεῖν ἔχοις ἄλλην πρόφασιν δι' ἣν τοιοῦτον ἐπήρθης
 εἰσενεγκεῖν νόμον, ἢ τὴν σαυτοῦ θεοῖς ἐχθρὰν αἰσχρο-
 κέρδειαν· οὔτε γὰρ συγγενὴς οὐτ' οἰκεῖος οὐτ' ἀναγκαῖος ἦν
 σοι τούτων οὐδεὶς. οὐδ' ἐκεῖν' ἂν ἔχοις εἰπεῖν, ὥς ἐλεήσας 196
 δεινὰ πάσχοντας ἀνθρώπους εἴλου διὰ ταῦτα βοηθεῖν αὐτοῖς·
 20 οὔτε γὰρ τὰ τούτων πολλοστῷ χρόνῳ μόλις ἄκουτας, ἐν τρισὶν
 ἐξελεγχθέντας δικαστηρίοις, κατατιθέναι, τοῦθ' ἡγήσω [τὸ]
 δεινὰ πάσχειν εἶναι· ποιεῖν γὰρ ἔστι τοῦτό γε δεινὰ, καὶ
 παροξύνειν μᾶλλον ἂν τινα μισεῖν ἢ προτρέψει' ἐλεεῖν· οὐτ'
 ἄλλως πρῶος καὶ φιλάνθρωπος σύ τις τῶν ἄλλων διαφόρως
 25 ὧν ἐλεεῖς αὐτούς· οὐ γάρ ἔστι τῆς αὐτῆς ψυχῆς Ἀνδροσίωνα 197
 μὲν καὶ Μελάνωπον καὶ Γλαυκέτην ἐλεεῖν, ἃ κλέψαντες εἶχον

4 δ] ὧν F μνημονεύετε A 6 τὸν νόμον Λ Υ Ο 7 πρότερον
 ante τέλος add. S vulg.: om. A Y 11 καὶ συνίεναι post χρή add.
 F: om. S A Y O 13 τοιαῦτα] ταῦτα F 14 δεῖ S vulg., cf. xvi 16,
 xix 184: δὴ Λ Υ Ο 16 ἢ] ἀλλὰ Λ Υ Ο θεοῖς ... αἰσχροκέρδειαν]
 θεωσευχθρίαν Cobet coll. xxii 59 17 συγγενὴς οὐτ' οἰκεῖος S:
 οἰκεῖος οὔτε συγγενὴς A F Y O: συγγενὴς schol. p. 799, 20; 800. 25.
 Blass coll. § 67, xix 290 οὐδ' ἀναγκαῖος Blass 18 οὐτ'
 S Y F 20 τὸ ante τὰ add. vulg.: om. S A Y 21 κατα-
 θέναι Λ Υ Ο τὸ secl. Cobet 24 διαφόρως Lambinus: διάφορος
 codd.: διαφερόντως Cobet διάφορος ὥστε ἐλεεῖν αὐτοὺς S γρ.

- εἰ καταθήσουσι, τουτωνὶ δὲ τοσούτων ὄντων καὶ τῶν ἄλλων
 [762] πολιτῶν, ὧν ἐπὶ τὰς οἰκίας ἐβάδιζες σὺ τοὺς ἔνδεκα καὶ τοὺς
 ἀποδέκτας ἔχων καὶ τοὺς ὑπηρέτας, μηδὲνα πώποτ' ἐλεῆσαι,
 ἀλλὰ θύρας ἀφαιρεῖν καὶ στρώμαθ' ὑποσπᾶν καὶ διάκονον, εἴ
 τις ἐχρήτο, ταύτην ἐνεχυράζειν· ἃ σὺ πάντ' ἐποίεις ἐνιαυτὸν 5
 198 ὅλον μετ' Ἀνδροτίωνος. πολλῶ γὰρ δήπου σχετλιώτερ'
 ἐπάσχεθ' ὑμεῖς, καὶ πολὺ μᾶλλον ἂν εἰκότως ἡλέεις τούτους,
 οἳ δι' ὑμᾶς, ὧ κατάρατε, τοὺς λέγοντας οὐδ' ὅτιοῦν εἰσφέ-
 ροντες παύονται. καὶ οὐκ ἀπόχρη τοῦτο, ἀλλὰ καὶ διπλᾶ
 πράττονται, καὶ ταῦθ' ὑπὸ σοῦ καὶ Ἀνδροτίωνος, οἳ μίαν 10
 199 εἰσφορὰν οὐδεπώποτ' εἰσηγηνόχατε. τηλικοῦτο τοίνυν ἐφρό-
 νησεν οὗτος, ὥς ἄρ' οὐδὲ δίκην τούτων οὐδεμίαν δώσων,
 ὥστε μόνος δέκα τῶν συναρχόντων ὄντων κοινῇ τὸν λόγον
 ἐγγράψαι μετ' Ἀνδροτίωνος ἐτόλμησεν. προῖκα γάρ, οὐδὲν
 ὠφελούμενος, ὑμῖν Τιμοκράτης ἀπεχθάνεται καὶ νόμους 15
 εἰσφέρει πᾶσιν ἐναντίους, τὸ τελευταῖον δὲ καὶ αὐτοῦ νόμφ
 προτέρω, ὃ μὰ τὴν Ἀθηνᾶν οὐδ' ὑμᾶς οἶμαι λανθάνειν.
 200 Ὁ τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ μάλιστ' ἄξιον ὀργῆς εἶναι, φράσω
 καὶ οὐκ ἀποτρέψομαι, ὅτι ταῦτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πράτ-
 των ἐπ' ἀργυρίῳ, καὶ προηρημένος ὡς ἀληθῶς μισθαρνεῖν, 20
 οὐκ εἰς ἃ καὶ συγγνώμην ἀκούσας ἂν τις ἔσχε, ταῦτ' ἀναλί-
 σκει. ταῦτα δ' ἐστὶν τί; ὁ πατήρ, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὁ
 τούτου τῷ δημοσίῳ ὀφείλει· καὶ οὐκ ὀνειδίζων ἐκείνῳ λέγω,
 201 ἀλλ' ἀναγκαζόμενος· καὶ οὗτος ὁ χρηστὸς περιορᾷ. καίτοι
 ὅστις μέλλων κληρονομήσειν τῆς ἀτιμίας, ἂν ἐκείνός τι 25
 πάθῃ, μὴ οἶεται δεῖν ἐκτεῖσαι, ἀλλὰ κερδαίνειν, ὃν ἐκείνος
 ζῇ χρόνον, ἀξιοῖ τοῦτο τὸ κέρδος, τίνος ἂν ὑμῖν ἀποσχέσθαι
 [763] δοκεῖ; καὶ τὸν μὲν πατέρ' οὗτ' ἐλεεῖς οὔτε δεινὰ σοι δοκεῖ
 πάσχειν, εἰ σοῦ λαμβάνοντος καὶ χρηματιζομένου ἀπὸ τῶν

4 ὑφαιρεῖν SFYO

στρώμα S solus

εἴ] ἢ SAF: ἢ Y

6 σχετλιωτέρον AYO

17 ὃ vulg.: ὃν SO

18 ἄξιον ante

ὀργῆς SB: post ὀργῆς vulg.

19 ἀποτρέψομαι S: ἀποκρύψομαι cett.,

cf. §§ 1, 104

21 ἂν τις ἀκούσας F

ταῦτ'] τοῦτ' Dobree

28 πάσχειν δοκεῖ AYO

εἰσφορῶν ὧν εἰσέπραττες, ἀπὸ τῶν ψηφισμάτων ὧν γρά-
φεις, ἀφ' ὧν εἰσφέρεις νόμων, διὰ μικρὸν ἀργύριον μὴ
μετέχει τῆς πόλεως, ἐτέρους δ' ἐλεῆσαι τινὰς φής; ἀλλὰ 202
νῆ Δία τὴν ἀδελφὴν καλῶς διόκηκεν. ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν
5 ἄλλ' ἡδίκηει, κατὰ τοῦτ' ἄξιός ἐστ' ἀπολωλέναι· πέπρακε
γὰρ αὐτήν, οὐκ ἐκδέδωκεν. τῶν γὰρ ὑμετέρων ἐχθρῶν ἐνί,
Κερκυραῖω τινὶ τῶν νῦν ἐχόντων τὴν πόλιν, καταλύοντι
παρ' αὐτῷ, ὅτε δεῦρο πρεσβεύοι, καὶ βουλευθέντι λαβεῖν
αὐτήν (ἐξ οὗ δὲ τρόπου, παραλείψω) λαβὼν ἀργύριον δέ-
10 δωκεν· καὶ νῦν ἐστὶν ἐν Κερκύρα. ὅς οὖν τὴν μὲν ἀδελφὴν 203
ἐπ' ἐξαγωγῇ, φησὶ μὲν ἐκδοῦναι, πέπρακε δὲ τῷ ἔργῳ, τὸν
δ' αὐτοῦ πατέρ' οὕτω γηροτροφεῖ, κολακεύει δὲ καὶ μισθοῦ
γράφει καὶ πολιτεύεται, τοῦτον ὑμεῖς λαβόντες οὐκ ἀπο-
κτενεῖτε; δόξετ' ἄρ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κρίσεις βούλεσθαι
15 καὶ πράγματ' ἔχειν, ἀλλ' οὐκ ἀπηλλάχθαι τῶν πονηρῶν.

Καὶ μὴν ὅτι μὲν προσήκει πάντας κολάζειν τοὺς ἀδι- 204
κοῦντας, εὖ οἶδ' ὅτι πάντες ἄν, εἴ τις ἔροιτο, φήσαίτε· ὅσῳ
δὲ μάλιστα τοῦτον, ὅς νόμον εἰσενήνοχ' ἐπὶ βλάβῃ τοῦ
πλήθους, ἐγὼ πειράσομαι διδάξαι. τῶν μὲν γὰρ κλεπτῶν
20 καὶ λωποδυτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα κακουργούντων ἕκαστος
πρῶτον μὲν ὡς ἀληθῶς τὸν ἐντυχόντ' ἀδικεῖ, καὶ οὐκ ἂν
οἰός τ' εἴη πάντας ἐκδύειν οὐδὲ τὰ πάντων ὑφελέσθαι, εἴτα
καταισχύνει τὴν αὐτοῦ δόξαν καὶ τὸν βίον μόνον. εἰ δέ 205
τις εἰσφέρει νόμον ἐξ οὗ τοῖς ὑμᾶς βουλομένοις ἀδικεῖν ἢ
25 πᾶσ' ἐξουσία καὶ ἄδεια γενήσεται, οὗτος ὅλην ἀδικεῖ τὴν [764]
πόλιν καὶ καταισχύνει πάντας· νόμος γὰρ αἰσχυρὸς ὅταν
κύριος ᾖ, τῆς πόλεως ὄνειδός ἐστι τῆς θεμένης, καὶ βλάπτει
πάντας ὅσοι περ ἂν αὐτῷ χρώνται. τὸν οὖν καὶ βλάπτειν
ὑμᾶς καὶ δόξης ἀναπιμπλάναι φαύλης ἐπιχειροῦντα, τοῦτον
30 οὐ τιμωρήσεσθε λαβόντες; καὶ τί φήσετε; γινοίη δ' ἂν τις 206

1 τῶν om. S

καὶ οὐκ A Y O

18 μάλιστα] μάλλον F

4 ἀλλὰ καὶ εἰ F

9 δέδωκεν S: ἔδωκε cett.

22 ἀφελέσθαι A

5 ἡδικήκει F

11 φήσει S F corr.

25 ἀδικεῖ ὅλην F

- οὕτω μάλισθ' ἡλίκα πράγματα συσκευάσας γέγραφε' αὐτόν,
καὶ ταῦθ' ὥς ὑπεναντία τῇ καθεστῶσῃ πολιτείᾳ, εἰ λογίσαιθ'
ὅτι πάντες, ὅταν που καταλύοντες τὸν δῆμον πράγμασιν
ἐγχειρῶσι νεωτέροις, τοῦτο ποιοῦσι πρῶτον ἀπάντων· ἔλυσαν
τοὺς πρότερον νόμῳ δι' ἁμαρτίαν τινὰ ταύτην ὑπέχοντας τὴν
207 δίκην. πῶς οὖν οὐκ ἄξιός οὗτος, εἰ δυνατόν, τρίς, οὐχ ἅπαξ
ἀπολωλέναι, ὃς εἷς ὢν καὶ οὐ δῆπον μέλλων καταλύσειν
ὑμᾶς, ἀλλὰ τοῦναντίον αὐτὸς ἐν ὑμῖν, ἂν τὰ δίκαια καὶ τὰ
προσέκοντα ποιῆτε, ἀπολείσθαι, ὅμως ἐμμήσατο τοῦτο τὰ δῖ-
κημα, καὶ διὰ τοῦ νόμου λύειν ἠξίωσεν οὗς δέδεκεν τὰ
δικαστήρια, γράψας ἀναιδῶς, εἴ τιμι προστετίμηται δεσμοῦ
208 κἂν τὸ λοιπὸν τιμι προστιμήσῃτε, τοῦτον ἀφεῖσθαι. καὶ μὴν
εἰ αὐτίκα δὴ μάλα κραυγὴν ἀκούσαίτε πρὸς τῷ δικαστηρίῳ,
εἴτ' εἴποι τις ὥς ἀνέφκται τὸ δεσμωτήριον, οἱ δὲ δεσμῶται
φεύγουσιν, οὐδεὶς οὔτε γέρων οὔτ' ὀλίγωρος οὕτως ὅστις
οὐχὶ βοηθήσειεν ἂν καθ' ὅσον δύναται. εἰ δὲ δὴ τις εἴποι
παρελθὼν ὥς ὁ τούτους ἀφείς ἐστιν οὕτοσί, οὐδὲ λόγου
209 τυχὼν ἂν εὐθὺς ἀπαχθεὶς θανάτῳ ζημιωθείη. νῦν τοίνυν
ἔχετ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον, ὃς οὐχὶ λάθρα πεποίηκε
τοῦτο, ἀλλὰ φενακίσας καὶ παρακρουσάμενος νόμον τέθηκεν
[765] φανερώς ὃς οὐκ ἀνοίγνυσιν τὸ δεσμωτήριον, ἀλλὰ καθαιρεῖ,
προσπεριεῖληφε δὲ καὶ τὰ δικαστήρια. τίς γὰρ ἡ τούτων

2 ἐναντία F

3 ὅταν που . . . δῆμον S : οἱ καταλύοντες τὸν

δῆμον ὅταν cett.

5 ὅρκους post τοὺς add. AYO : om. SF

ὑπέχοντες A 6 ἐστι post δυνατόν add. vulg. : om. SB 7 κατα-

λύσειν AYO : καταλύειν SF

8 καὶ τὰ προσέκοντα ποιῆτε

SF : ποιῆτε καὶ προσέκοντα F : ποιῆτε καὶ τὰ προσέκοντα B 9 ἀπο-

λεῖσθαι AYO : ἀπολέσθαι SF 12 τιμι om. AYO προστιμήσῃτε

SF : προστιμήσετε B : προστιμηθῇ AYO, cf. § 39 13 εἰ] εἴ τις

F et [Longinus] περὶ ὕψους xv 9 κραυγῆς περὶ ὕψ. l. c. ἀκούσαίτε

Reiske : ἀκούσετε YO : ἀκούσεται SA corr. : ἀκούσαι F : ἀκούσει

περὶ ὕψ. l. c. πρὸ τῶν δικαστηρίων περὶ ὕψ. l. c., cf. xxi 4

15 οὐδεὶς . . . οὕτως SAO : οὐδεὶς οὔτε νέος οὔτε γέρων ὀλίγωρος οὕτως

ἐστὶν F : οὐθεὶς οὕτως οὔτε γέρων οὔτε νέος ὀλίγωρός ἐστιν περὶ ὕψ. l. c.

ὅστις . . . ἂν] ὃς οὐχὶ βοηθήσει περὶ ὕψ. l. c. 17 ἀφείς S et περὶ ὕψ.

l. c. : ἀφιεῖς vulg. ἐστὶν οὕτοσί S al. : οὕτοσί ἐστι F : οὗτός ἐστιν

περὶ ὕψ. l. c. 18 ἂν ante εὐθὺς F : post εὐθὺς S al. τυχὼν

παραντίκ' ἂν ἀπόλοιτο περὶ ὕψ. l. c. 20 ὑμᾶς ante νόμον add. vulg. :

om. SF ἔθηκε S solus 21 ἀνοίγνυσιν μόνον AFO ἀλλὰ καὶ F

ἢ ἐκείνου χρεῖα, ὅταν οἷς τετίμηται δεσμοῦ λύωνται, καὶ τὸ λοιπὸν τιμήσητέ τω, μηδὲν ὑμῖν ἢ πλέον;

Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς κακεῖνο σκοπεῖν, ὅτι πολλοὶ τῶν Ἑλλή- 210
νων πολλάκις εἰσὶν ἐψηφισμένοι τοῖς νόμοις χρῆσθαι τοῖς
5 ὑμετέροις, ἐφ' ᾧ φιλοτιμείσθ' ὑμεῖς, εἰκότως· ὁ γὰρ εἰπεῖν
τινὰ φασιν ἐν ὑμῖν, ἀληθὲς εἶναί μοι δοκεῖ, ὅτι τοὺς νόμους
ἅπαντες ὑπειλήφασιν, ὅσοι σωφρονούσι, τρόπους τῆς πόλεως.
χρὴ τοίνυν σπουδάξωμεν ὅπως ὡς βέλτιστοι δόξουσιν εἶναι,
καὶ τοὺς λυμαινομένους καὶ διαστρέφοντας αὐτοὺς κολάζειν,
10 ὡς εἰ καταρραθυμήσετε, τῆς φιλοτιμίας τε ταύτης ἀποστερή-
σεσθε καὶ κατὰ τῆς πόλεως δόξαν οὐ χρηστὴν ποιήσετε.
καὶ μὴν εἰ Σόλωνα καὶ Δράκοντα δικαίως ἐπαινεῖτε, οὐκ ἂν 211
ἔχοντες εἰπεῖν οὐδετέρου κοινὸν εὐεργέτημ' οὐδὲν πλὴν ὅτι
συμφέροντας ἔθηκαν καὶ καλῶς ἔχοντας νόμους, δίκαιον
15 δῆπου καὶ τοῖς ὑπεναντίως τιθεῖσιν ἐκείνοις ὀργίλως ἔχοντας
καὶ κολάζοντας φαίνεσθαι. οἶδα δὲ Τιμοκράτην, ὅτι τὸν
νόμον εἰσενήνοχε τοῦτον οὐχ ἥκισθ' ὑπὲρ αὐτοῦ· πολλὰ γὰρ
ἡγείτο πολιτεύεσθαι παρ' ὑμῖν ἄξια δεσμοῦ.

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν κακεῖνο διηγήσασθαι, ὃ φασί ποτ' 212
20 εἰπεῖν Σόλωνα κατηγοροῦντα νόμον τινὸς οὐκ ἐπιτήδειον
θέντος. λέγεται γὰρ τοῖς δικασταῖς αὐτὸν εἰπεῖν, ἐπειδὴ
τάλλα κατηγορήσεν, ὅτι νόμος ἐστὶν ἀπάσαις, ὡς ἔπος εἰπεῖν,
ταῖς πόλεσιν, ἐάν τις τὸ νόμισμα διαφθείρῃ, θάνατον τὴν
ζημίαν εἶναι. ἐπερωτήσας δ' εἰ δίκαιος αὐτοῖς καὶ καλῶς
25 ἔχων ὁ νόμος φαίνεται, ἐπειδὴ φῆσαι τοὺς δικαστάς, εἰπεῖν
ὅτι αὐτὸς ἡγείται ἀργύριον μὲν νόμισμ' εἶναι τῶν ἰδίων
συναλλαγμάτων εἵνεκα τοῖς ἰδιώταις εὐρημέριον, τοὺς δὲ
νόμους [ἡγοῖτο] νόμισμα τῆς πόλεως εἶναι. δεῖν δὴ τοὺς
δικαστὰς πολλῷ μᾶλλον, εἴ τις ὁ τῆς πόλεως ἐστὶ νόμισμα,

[766]

213

1 ἐκείνου F: ἐκείνων S al. 7 ἐν ὑμῖν post ὑπειλήφασιν add.
FY O εἶναι post πόλεως add. vulg.: om. SA O 8 ὡς om. SF
10 ραθυμήσετε (sic) F ἀποστερηθήσεσθε FY O 15 ὑπεναντίους
LY O τεθείσιν S solus 27 εἵνεκα S: ἔνεκα vulg. 28 ἡγοῖτο
vulg.: ἡγείτο S: secl. Cobet

- τοῦτο διαφθείρει καὶ παράσημον εἰσφέρει, μισεῖν καὶ κολά-
 214 ζειν, ἣ εἴ τις ἐκεῖν' ὃ τῶν ἰδιωτῶν ἐστίν. προσθεῖναι δὲ
 τεκμήριον τοῦ καὶ μεῖζον εἶναι τὰδίκημα, τὸ τοὺς νόμους
 διαφθείρειν ἢ τὸ ἀργύριον, ὅτι ἀργυρίῳ μὲν πολλὰ τῶν
 πόλεων καὶ φανερώς πρὸς χαλκὸν καὶ μόλυβδον κεκραμένῳ 5
 χρώμεναι σφύζονται καὶ οὐδ' ὅτιοι παρὰ τοῦτο πάσχουσι,
 νόμοις δὲ πονηροῖς χρώμενοι καὶ διαφθείρεσθαι τοὺς ὄντας
 ἔδωτες οὐδένες πώποτ' ἐσώθησαν. ταύτῃ μέντοι τῇ κατη-
 γορίᾳ Τιμοκράτης ἔνοχος καθέστηκε νυνί, καὶ δικαίως ἂν
 ὑφ' ὑμῶν τοῦ προσήκοντος τύχοι τιμήματος. 10
- 215 Χρὴ μὲν οὖν πᾶσιν ὀργίλως ἔχειν, ὅσοι τιθέασιν νόμους
 αἰσχροὺς καὶ πονηροὺς, μάλιστα δὲ τούτοις οἱ τοὺς τοιού-
 τους τῶν νόμων διαφθείρουσι δι' ὧν ἐστίν ἢ μικρὰν ἢ
 μεγάλην εἶναι τὴν πόλιν. εἰσὶ δ' οὗτοι τίνες; οἳ τε τοὺς
 ἀδικούντας τιμωρούμενοι καὶ ὅσοι τοῖς ἐπεικέσι τιμὰς τινὰς 15
 216 διδόασιν. εἰ γὰρ ἅπαντες προθυμηθεῖεν ποιεῖν ἀγαθόν τι
 τὸ κοινόν, τὰς τιμὰς καὶ τὰς δωρεῖας τὰς ὑπὲρ τούτων
 ζηλώσαντες, καὶ πάντες ἀποσταῖεν τοῦ κακουργεῖν [ἢ κακόν
 τι πράττειν], τὰς βλάβας καὶ τὰς ζημίας τὰς ἐπὶ τούτοις
 κειμένας φοβηθέντες, ἔσθ' ὃ τι κωλύει τὴν πόλιν μεγίστην 20
 εἶναι; οὐ τριήρεις ὅσας οὐδεμία πόλις Ἑλληνὶς κέκτηται;
 [767] οὐχ ὀπλίτας; οὐχ ἱππέας; οὐ προσόδους; οὐ τόπους; οὐ
 λιμένας; ταῦτα δὲ πάντα τί σφύζει καὶ συνέχει; οἱ νόμοι
 κατὰ γὰρ τούτους οὔσης τῆς πολιτείας ἐστὶ ταῦτα χρήσιμα
- 217 τῷ κοινῷ. εἰ δὲ τούναντίον γένοιτο τοῖς χρηστοῖς μὲν μηδ' 25
 ὅτιοι πλέον, τοῖς δ' ἀδικούσιν ἄδει' ὅσῃν Τιμοκράτης
 γέγραφεν, πόση ταραχὴ γένοιτ' ἂν εἰκότως; εὖ γὰρ ἴσθ'
 ὅτι τούτων ὧν διεξήλθον κτημάτων, οὐδ' εἰ δις γένοιθ' ὅσα
 νῦν ἐστίν, οὐδ' ὅτιοι ἂν ὄφελος εἴη. οὗτος τοῖνυν ἐν

3-4 τὸ τοὺς . . . ἀργύριον secl. Weil   7 ὁμοίως δὲ νόμοις A Y O
 11 χρὴν A Y O   15 τινὰς om. A Y O : add. S F   18-19 ἢ . . .
 πράττειν del. Reiske, cf. xx 154   21 ἄλλη ante πόλις add. vulg. :
 om. S solus   22 τόπους vulg., cf. xiv 10, xviii 299 : τόπον S solus,
 cf. x 16   23 δὲ] δὴ S solus   24 ταῦτα] τὰ τοιαῦτα F   28 εἰ]
 ἂν εἰ Y O

τούτῳ τῷ νόμῳ φαίνεται κακῶς ἐπιχειρῶν ὑμᾶς ποιεῖν δι'
οὗ τοῖς ἀδικεῖν ἐπιχειροῦσιν εἰσιν αἱ τιμωρίαι.

Πάντων οὖν εἵνεκα τῶν εἰρημένων ἄξιον ὀργισθῆναι καὶ 218
κολάσαι καὶ παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις· ὥς τὸ πρῶως
5 ἔχων τοῖς τοιούτοις, καὶ καταψηφίζεσθαι μείν, ὀλίγου δὲ
τιμῶν, ἐθίζειν καὶ προδιδάσκειν ἔστ' ἀδικεῖν ὑμᾶς ὥς
πλείστους.

1 τῷ νόμῳ secl. Weil : τῶν νόμων coni. Sauppe 3 εἵνεκα S :
εἵνεκα vulg. 4 τοῦτον post ποιῆσαι add. vulg. : om. S A, cf. xxii 68
(Blass)

ΚΑΤ' ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ Α

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Πυθάγγελος καὶ Σκάφων ἰδόντες Ἱεροκλέα φέρονθ' ἱερὰ ἱμάτια, ἐφ' οἷς καὶ χρυσὰ γράμματα ἦν δηλοῦντα τοὺς ἀναθέντας, ἀπάγουσι πρὸς τοὺς πρυτάνεις ὡς ἱερόσυλον, οἱ δὲ τῇ ὑστεραίᾳ καθιστᾶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. κάκείνος ὑπὸ τῆς ἱερείας ἔφη πεμφθεὶς λαβεῖν τὰ ἱμάτια, ἵνα κομίσῃ πρὸς τὸ ἱερὸν κυνηγέσιον. 5 ἐνταῦθ' Ἀριστογείτων γράφει ψήφισμα, πρῶτον μὲν ἀπροβούλευτον, ἔπειτα δεινότατον κελεῖον, ἐὰν μὲν ὁμολογῇ τὰ ἱμάτι' ἐξενεγκεῖν, ἀποθανεῖν αὐτὸν αὐτίκα, ἐὰν δ' ἀρνηταί, κρίνεσθαι 2 ἐξ οὗ συνέβαινεν αὐτῷ ὁμολογήσαντι μὲν τάληθες παραχρῆμα τεθνάναι, ἐξάρνῳ δὲ γενομένῳ μετ' ὀλίγον τοῦτο παθεῖν. τοῦτο 10 τὸ ψήφισμα γραψάμενος παρανόμων Φανόστρατος ὁ Ἱεροκλέους τοῦ κινδυνεύοντος πατήρ, συγκατηγορήσαντος αὐτῷ Δημοσθένους, αἰρεῖ παρανόμων, καὶ τιμᾷ τὸ δικαστήριον Ἀριστογείτονι πέντε ταλάντων. τοῦτο μὲν δὴ πρῶτον ὄφλημί' Ἀριστογείτονι γίνεται. ἔπειθ' Ἠγήμονα γραψάμενος καὶ τὸν ἀγῶν' ἀποδόμενος ὦφλε 15 3 χιλίας. οὐκ ἀποδόντος δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ὠρισμένην προθεσμίαν διπλοῦνται τὰ ὄφληματα κατὰ τὸν νόμον, καὶ γίνεται δέκα τάλαντα καὶ δισχίλια δραχμαί. ὑπὲρ τούτων τῶν χρημάτων ἀπογράφει 4 τι εἰς τὸ δημόσιον χωρίον ἑαυτοῦ, καὶ τὸ χωρίον τοῦτο Εὐνομος ὠνεῖται, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, τάξιν αἰτησάμενος τοῦ ὄφληματος, 20 ὥστ' ἐν δέκ' ἔτεσιν ἐκτῖσαι τὸ σύμπαν, καθ' ἕκαστον ἔτος τιθεὶς τὸ ἐπιβάλλον μέρος. δύο μὲν δὴ καταβολὰς ἀπήνεγκε, τάλαντα δύο καὶ δραχμὰς τετρακοσίας· τὸ δὲ λοιπὸν ὀφείλεται, τάλαντ' 4 ὀκτὼ καὶ δραχμαὶ χίλια καὶ ἑξακόσια. δοκῶν οὖν ἔχειν ὁ Ἀριστογείτων τοῦ λέγειν ἐξουσίαν καὶ μηκέτ' ὀφείλειν, ἐπειδὴ 25 χρήστην ἀντέδωκε τῇ πόλει, καὶ ἐγράφετο πολλοὺς καὶ ἐδημηγόρει, τῶν νόμων τὸν ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ, μέχρι ἂν ἐκτίσῃ, ποιούντων ἄτιμον. διόπερ αὐτὸν οἱ περὶ Λυκοῦργον ἐνέδειξαν, ὥς οὐκ ἐξὸν λέγοντα. οὐκ ἐξαληλιμμένου τοίνυν ἐξ ἀκροπόλεως

12 αὐτῷ Gregorius Corinthius Rh. Gr. vii 1306: αὐτοῦ F: τοῦ al.
15 post ἀποδόμενος addebatur τὸ πέμπτον μέρος μὴ λαβὼν τῶν ψήφων: del. Taylor

Ἀριστογείτονος, ἀλλ' ἔτι τοῦ ὀφλήματος ἐγγεγραμμένον, χρήστου
 δὲ καταστάντος τοῦ τὸ χωρίον ὠνησαμένου, ζήτημα συνίσταται [769]
 πότερον ὁ πριάμενος τὸ χωρίον ὀφείλει μόνον ἢ καὶ ὁ πρῶτος
 ὀφλὼν, ἄχρι ἂν ἐκτισθῇ τὸ χρέος. περὶ μὲν δὴ τὰ δύο 5
 5 ματα τοῦτο συνίσταται τὸ ζήτημα· φασὶ δ' αὐτὸν οἱ κατήγοροι
 καὶ τρίτον ὀφείλειν ὀφλημα τῷ δημοσίῳ. πρὸς τοῦτ' Ἀριστο-
 γείτων ἀνθιστάμενος φησὶν ἀδίκως ἐγγεγράφθαι καὶ διὰ τοῦτο
 δίκην λαχεῖν Ἀρίστωνι τῷ ἐγγράψαντι. Δημοσθένης δὲ καὶ
 10 Λυκούργος περὶ μὲν τοῦ δικαίαν ἢ μὴ γεγενῆσθαι τὴν ἐγγραφὴν
 οὐδὲν λέγουσι, φασὶ δ' ὅταν ἔλῃ τὸν Ἀρίστωνα, τότε Ἀριστο-
 γείτων μὲν ἐξαλειφθήσεται, ἐκείνος δ' ἐγγραφθήσεται κατὰ τὸν
 νόμον· πρὶν δὲ κριθῆναι τὸ πρᾶγμα, οὐ προσήκει λέγειν τὸν τάχα
 δικαίως ἐγγεγραμμένον καὶ ψευδῶς ἐγκαλοῦντα τῷ Ἀρίστωνι.
 ταῦτα μὲν δὴ τὰ ζητήματα τῆς ὑποθέσεως. ἐνηγώνισται δ' 6
 15 αὐτοῖς ὁ Λυκούργος, ἅτε πρότερος λέγων· τῷ Δημοσθένει δὲ
 περὶ μὲν τούτων βραχὺς πάνυ λόγος γέγονεν ὡς προειλημμένων,
 ὁ δ' ὅλος αὐτῷ λόγος τοῦ Ἀριστογείτονος βίου κατηγορίαν
 περιέχει.

Διονύσιος δ' ὁ Ἀλικαρνασσεὺς οὐ δέχεται τούτους τοὺς λόγους 7
 20 Δημοσθένους εἶναι, ἐκ τῆς ἰδέας τεκμαιρόμενος. οἱ δὲ φασιν
 ἐπίτηδες τὸν ῥήτορα τοιοῦτῳ χαρακτῆρι κεκρῆσθαι, ζηλώσαντα
 Λυκούργον εὐδοκιμοῦντα παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις. οἱ δέ, ἐπειδὴ
 κατὰ τὸν τῆς ἡλικίας χρόνον τὴν πρωτολογίαν ἔλαβε Λυκούργος
 καὶ πᾶσι τοῖς κεφαλαίοις αὐτὸς ἐχρήσατο, ὁ Δημοσθένης ἡνα-
 25 γκάσθη λοιπὸν φιλοσοφώτερον μετελθεῖν καὶ περιοδικῶς. ἄλλοι
 δὲ τὸν μὲν πρότερον δέχονται Δημοσθένους εἶναι, τὸν δὲ δεύτερον [770]
 οὐδαμῶς, οὐδὲν ἄξιον ἔχοντα τοῦ ῥήτορος.

Πάλαι καθήμενος, ὧ ἄνδρες δικασταί, καὶ κατηγοροῦντος
 ἀκούων, ὥσπερ ὑμεῖς, Λυκούργου, τὰ μὲν ἄλλα καλῶς αὐτὸν
 30 ἡγοῦμην λέγειν, ἐν δὲ τεθαύμακα ὁρῶν ὑπερδιατεινόμενον,
 εἰ ἀγνοεῖ τοῦθ' ὅτι οὔτε παρὰ τοὺς ὑφ' ἑαυτοῦ λόγους εἰρη-
 μένους οὔτε παρὰ τοὺς ὑπ' ἐμοῦ μέλλοντας ῥηθήσεσθαι τὰ
 τουτουὶ τοῦ ἀγώνος ἐστὶν δίκαι' ἰσχυρά, ἀλλ' ὡς ἂν ἕκαστος
 ὑμῶν ἔχη πρὸς τὸ δυσχεραίνειν ἢ προσίεσθαι ποιηρίαν.
 35 καὶ ἔγωγ' ὑπολαμβάνω τὴν μὲν κατηγορίαν καὶ τὸ τῶν 2

23 κατὰ τὸν . . . τὴν Iurinus: τὸν κατὰ . . . εἰς τὴν codd.

28 δικασταί] Ἀθηναῖοι Λ F

31 τοῦθ' om. SA: add. vulg.

34 ἢ post τὸ add. vulg.: om. SA Y

λόγων πλήθος ἔθους ἕνεκα καὶ τῆς ὑμετέρας ἀκροάσεως δεῖν ποιήσασθαι, κεκρίσθαι δὲ τοῦτο τὸ πρᾶγμα πάλαι ὑπὸ τῆς ἐκάστου φύσεως οἴκοθεν, καὶ νυνὶ εἰ μὲν εἰσιν ὑμῶν οἱ πλείους οἵοι τοὺς πονηροὺς φιλεῖν καὶ σφάζειν, μάτην ἔρραψωδηκότας ἡμᾶς ἔσσεσθαι, εἰ δ' οἵοι μισεῖν, δίκην, ἔαν θεὸς 5 θέλῃ, τοῦτον δώσειν.

3 Πολλῶν δὲ λόγων εἰρημένων καὶ πάντων καλῶς, οὐκ ὀκνήσω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν ἃ γ' ἐμοὶ φαίνεται. ἐμοὶ γὰρ οὐδ' ὅτιοῦν εἰκέναι δοκεῖ τοῖς ἄλλοις ὁ παρὼν ἀγών. σκοπεῖτε δ' οὕτωςί. πρὸς ἅπαντ' ἔρχονται τὰ δικαστήρια οἱ μὲν 10

[771] δικασταὶ παρὰ τοῦ κατηγοροῦ καὶ τοῦ φεύγοντος τὸ πρᾶγμα μαθησόμενοι περὶ οὗ δεήσει τὴν ψήφον ἐνεγκεῖν αὐτούς, οἱ δ' ἀντίδικοι μεθ' ἑαυτοῦ δείξων ἐκάτερος ὄντα τὰ τῶν νόμων 4 δίκαια. τὰ δὲ τούτου τοῦ ἀγῶνος πῶς ἔχει; οἱ μὲν δικά-
 5 σουντες ὑμεῖς ἦκετε μᾶλλον ἡμῶν τῶν κατηγορῶν εἰδότες 15 καὶ ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ τοῦτον καὶ ἐγγεγραμμένον ἐν ἀκροπόλει καὶ οὐκ ἔξον αὐτῷ λέγειν· ὥσθ' ἕκαστον ὑμῶν κατηγοροῦ τάξιν ἔχειν καὶ τὸ πρᾶγμ' εἰδέναι, μὴ μαθεῖν
 6 δεῖσθαι. ὁ δὲ κρινόμενος τῶν μὲν εἰς σωτηρίαν φερόντων 20 ἄλλ' οὐδ' ὅτιοῦν πάρεστιν ἔχων, οὐ τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ πρᾶγματος λόγους δικαίους, οὐ τὸν ἑαυτοῦ βίον ἀνθρώπινον, οὐκ ἄλλ' οὐδ' ὅτιοῦν ἀγαθόν· δι' ἃ δ' ἂν καὶ μὴδ' ὅτιοῦν ἀδικῶν τις ἔδεισε, διὰ ταῦθ' οὗτος οἴεται σωθήσεσθαι· ἐν γὰρ τῇ τῆς πονηρίας ὑπερβολῇ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας
 6 ἔχει. οὕτω δ' ἐχόντων τούτων, δοκεῖ μοί τις οὐκ ἂν ἀμαρτεῖν 25 εἰπὼν ὅτι νυνὶ κρίνεται μὲν Ἀριστογείτων, δοκιμάζεσθε δὲ καὶ κωδυνεύεθ' ὑμεῖς περὶ δόξης. εἰ μὲν γὰρ ὀφθῇσεσθ'

2 ὑπὸ] ἐπὶ F¹ et Aristid. Rh. Gr. ix 378 3 νῦν A F Y O
 4 καὶ σφάζειν om. S¹: add. cett. S γρ. 8 ἃ γ' ἄττ' Cobet
 14 δίκαια A: δίκαια ἰσχυρά S vulg.: ἰσχυρά Weil δικάσοντας
 S Y O: δικάζοντας al. 16 καὶ ante ἐγγεγραμμένον secl. Cobet
 17 καὶ ante οὐκ secl. Reiske 18 καὶ τὸ πρᾶγμα εἰδέναι μὴ S Y O:
 καὶ τὰ δίκαια εἰδέναι καὶ μὴ F: καὶ τὸ πρᾶγμα εἰδέναι οὐδὲν ἤττον
 ἡμῶν καὶ μὴ S γρ. Y γρ. F γρ.: καὶ τὰ δίκαια εἰδέναι καὶ τὸ πρᾶγμα
 οὐδὲν ἤττον ἐμοῦ καὶ μὴ A 19 αὐτῷ φερόντων A F Y O 20 ἄλλ'
 om. F O

ἐπὶ τοῖς οὕτω φανεροῖς καὶ μεγάλοις ἀδικήμασιν ὀργιζόμενοι
καὶ τιμωρούμενοι, δόξετε τοῦθ', ὅπερ ἐστέ, δικασταὶ καὶ
φύλακες τῶν νόμων εἰσεληλυθέναι· εἰ δ' ἕτερόν τι περι- 7
έσται τούτων, ὃ μηδεὶς μὲν ἂν αὐτὸς πεποίηκέναι φήσειεν,
5 ἐν δὲ ταῖς ψήφοις εὔρεθήσεται, δέδοικα μὴ ἐόξητέ τισιν τὸν
ἀεὶ βουλόμενον εἶναι πονηρὸν τῶν ἐν τῇ πόλει παιδοτριβεῖν.
ἀσθενὴς μὲν γάρ ἐστιν ἅπας ὁ πονηρὸς καθ' ἑαυτόν· ᾧ δ' ἂν
ὑμεῖς πρόσθησθε, οὗτος ἰσχυρὸς γίγνεται. ἔστι δὲ τοῦτο
τῷ μὲν λαβόντι παρ' ὑμῶν ἐργασία καὶ δυναστεία, ὑμῖν δὲ
10 τοῖς δοῦσιν ὄνειδος. βουλοίμην δ' ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [772]
πρὸ τοῦ περὶ τῶν ἰδίων ἐμὲ τῶν τουτουὶ λέγειν, σπουδά- 8
σαντας ὑμᾶς ἐξετάσαι διὰ βραχέων εἰς ὅσην αἰσχύνην καὶ
ἀδοξίαν προήχε τὴν πόλιν δημοσίᾳ πάντα τὰ τοιαῦτα θηρία,
ὧν μέσος καὶ τελευταῖος καὶ πρῶτός ἐστιν οὗτος. καὶ τὰ 9
15 μὲν ἄλλ' ἐάσω· ἄλλ' εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀναβαίνουσιν, ἐν
αἷς ὑμεῖς γνώμης ἀπόδειξιν, οὐ πονηρίας τοῖς λέγουσι προτί-
θετε, τόλμαν καὶ κραυγὴν καὶ ψευδεῖς αἰτίας καὶ συκοφαντίαν
καὶ ἀναισχυντίαν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα συνεσκευασμένοι,
ὧν οὐκ ἂν εὖροι τις ἐναντιώτερα τῷ βουλευέσθαι, νομίζω δ'
20 οὐδ' ἂν αἰσχύω. καὶ τούτοις τοῖς αἰσχροῖς ἀπάντων τῶν
τῆς πόλεως καλῶν περιέεισι, τῶν νόμων, τῶν προέδρων, τοῦ
προγράμματος, τῆς εὐκοσμίας. εἰ μὲν οὖν ὑμεῖς ταῦτα 10
βούλεσθε καὶ μετὰ τῆς ὑμετέρας γνώμης οὗτοι ταῦτα ποι-
οῦσιν, ὁδῶ βαδίζει καὶ ἔαν δεῖ· εἰ δ' ἐπανορθώσασθαι ταῦτ'
25 ἔτι καὶ νῦν οἴεσθε χρῆναι, καὶ τὰ προειμένα πόρρω καὶ
πολὺν ἤδη χρόνον αἰσχυρῶς καὶ κακῶς ὑπὸ τούτων διακεί-
μενα βελτίω ποιῆσαι, πάντα τὰ τοιαῦτ' ἔθη παριδόντας ὑμᾶς

2 τοὺς ἀδικούντας post τιμωρούμενοι add. S in marg. 3-4 τούτων
post περιέσται S al.: ante περιέσται AF 7 ὁ om. Y O, cf. § 32

11 ἀδικημάτων supra λέγειν add. S corr. 14 καὶ τὰ] ὧν τὰ F

17 συκοφαντίας A 19 μὰ τοὺς θεοὺς post νομίζω δὲ add. A S

γρ.: om. S F Y O, cf. § 48 20 τῶν καλῶν τῶν τῆς πόλεως AF

24 βαδίζει καὶ S al.: βαδίζειν καὶ AF et Aristid. Rh. Gr. p. 357:

βαδίζειν S γρ. 25 προειμένα] προειρημένα S me teste 27 ὑμᾶς

om. F

- 11 τήμερον ὀρθῶς δεῖ δικάσαι, τὴν τὰ δίκαι' ἀγαπῶσαν Εὐνο-
 μίαν περὶ πλείστου ποιησαμένους, ἥ πάσας καὶ πόλεις καὶ
 χώρας σώζει· καὶ τὴν ἀπαραίτητον καὶ σεμνὴν Δίκην, ἣν
 ὁ τὰς ἀγιωτάτας ἡμῖν τελετὰς καταδείξας Ὀρφεὺς παρὰ τὸν
 τοῦ Διὸς θρόνον φησὶ καθημένην πάντα τὰ τῶν ἀνθρώπων 5
 ἐφορᾶν, εἰς αὐτὸν ἕκαστον νομίσαντα βλέπειν οὕτω ψηφί-
 [773] ζεσθαι, φυλαττόμενον καὶ προορώμενον μὴ καταισχῦναι
 ταύτην, ἥς ἐπώνυμός ἐστιν ὑμῶν ἕκαστος ὁ ἀεὶ δικάζειν
 λαχών, πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει καλὰ καὶ δίκαια καὶ συμφέ-
 ροντα [φυλάττων καὶ] ταύτην τὴν ἡμέραν παρακαταθήκην 10
 ἔνορκον εἰληφὼς παρὰ τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας καὶ
 12 τῆς πατρίδος. ὥς εἰ μὴ τοῦτον ἔξετε τὸν τρόπον, ἀλλ' ἀπὸ
 τῆς συνήθους εὐηθείας εἰσεληλυθότες καθεδεῖσθε, φοβοῦμαι
 μὴ τὸ πρᾶγμ' εἰς τοῦναντίον περιστῇ καὶ δοκοῦντες ἡμεῖς
 Ἀριστογείτονος κατηγορεῖν ὑμῶν κατηγοροῦντες φανῶμεν· 15
 ὅσφ' γὰρ ἂν μᾶλλον ἡμῶν δειξάντων τὴν τούτου πονηρίαν
 μηδὲν ὑμεῖς φροντίσητε, τοσοῦτ' μείζων ἢ καθ' ὑμῶν αἰσχύνῃ
 γενήσεται. καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανά.
- 13 Πάνν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ πάσης οἰκειότητος
 ἔρῳ τάληθῇ πρὸς ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ὄρων 20
 ὑμᾶς κατατάττοντάς με καὶ προχειριζομένους ἐπὶ τὴν τούτου
 κατηγορίαν, ἡχθόμην καὶ μὰ τὸν Δία καὶ πάντας θεοὺς οὐκ
 ἐβουλόμην. οὐ γὰρ ἡγνόουν ὅτι ὁ ποιήσας τι τοιοῦτον παρ'
 ὑμῖν καὶ παθὼν ἀπέρχεται. εἰ δὲ μὴ τηλικοῦτον ὥστ'
 εὐθύς αἰσθέσθαι, ἀλλ' ἔαν πολλὰ τοιαῦτα ποιῇ καὶ μὴ παύηται, 25
 ταχὺ γινώσκεται. ὅμως δ' ἀναγκαῖον ἡγούμην εἶναι πείθε-
 14 σθαι τοῖς ὑμετέροις βουλήμασιν. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς

1 δεῖ om. A, qui idem verbum add. § 11 ante ψηφίζεσθαι 3-12 καὶ
 τὴν ἀπαραίτητον . . . τῆς πατρίδος secl. Weil 6 δεῖ ψηφίζεσθαι A
 8 ὁ om. S¹ 9 πάντα τὰ] τὰ πάντων τῶν AFS γρ. 10 φυλάττων
 καὶ secl. Dobree φυλάττων SAF: φυλάττειν YO καὶ om. AF:
 add. SYO 17 μείζων SFY 18 γίνεσθαι AF 22 θεοὺς]
 τοὺς θεοὺς AFO 26 γινώσεται marg. Lambini: γνωσθήσεται codd.
 εἶναι om. Y 27 τοῖς . . . βουλήμασιν] om. S solus, sed in γρ.
 habet (ibi ὑμετέροις)

ἐνδείξεως καὶ τῶν νόμων δίκαια αὐτόν, ὕπερ πεποίηκεν,
Λυκούργον ἐρεῖν ἡγούμην, καὶ τοὺς μάρτυρας τῆς πονηρίας τῆς
τούτου τοῦτον ἑώρων προσκαλούμενον· ἃ δὲ καὶ λογίζεσθαι
τοὺς ὑπὲρ πόλεως καὶ νόμων βουλευομένους προσήκει καὶ
5 σκοπεῖσθαι δεῖ, ταῦτα προηρούμην εἰπεῖν, καὶ νῦν ἐπὶ ταῦτα [774]
πορεύσομαι. δότε δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δότε καὶ συγ-
χωρήσατε μοι πρὸς Διός, ὥς πέφυκα καὶ προήρημαι, περὶ
τούτων διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς· καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἄλλως
δυναίμην.

- 10 Ἄπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἂν 15
μεγάλην πόλιν οἰκῶσι κἂν μικράν, φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται.
τούτων δ' ἡ μὲν φύσις ἐστὶν ἄτακτον καὶ κατ' ἄνδρ' ἴδιον
τοῦ ἔχοντος, οἱ δὲ νόμοι κοινὸν καὶ τεταγμένον καὶ ταῦτὸ
πᾶσιν. ἡ μὲν οὖν φύσις, ἂν ἢ πονηρά, πολλάκις φαῦλα
15 βούλεται· διόπερ τοὺς τοιούτους ἐξαμαρτάνοντας εὕρησете.
οἱ δὲ νόμοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον βού- 16
λονται, καὶ τοῦτο ζητοῦσιν, καὶ ἐπειδὰν εὕρεθῇ, κοινὸν τοῦτο
πρόσταγμ' ἀπεδείχθη, πᾶσιν ἴσον καὶ ὅμοιον, καὶ τοῦτ' ἐστι
νόμος. ὧς πάντας πείθεσθαι προσήκει διὰ πολλά, καὶ μάλισθ'
20 ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμος εὖρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα δ'
ἀνθρώπων φρονίμων, ἐπανόρθωμα δὲ τῶν ἔκουσίων καὶ
ἀκουσίων ἁμαρτημάτων, πόλεως δὲ συνθήκη κοινή, καθ' ἣν
πᾶσι προσήκει ζῆν τοῖς ἐν τῇ πόλει. ἀλλὰ μὲν ὅτι νῦν 17
Ἀριστογείτων τοῖς μὲν τῆς ἐνδείξεως δικαίοις ἅπασιν ἑάλω-
25 κεν, ἕτερος δ' οὐδὲ εἷς ἔστιν ἀνεκτὸς αὐτῷ λόγος, περὶ

4 τοῖς . . . βουλευομένοις FO, cf. v 3
secl. Cobet 5 δεῖ] ἀεὶ Reiske

12 τούτων vulg. S γρ.:
τούτου S: τῶν A καὶ ἀνώμαλον post ἄτακτον add. AF: om. SY et
Hermog. Rh. Gr. iii p. 222 13 τεταγμένον καὶ ταῦτὸ A et Hermog.:

τὸ τεταγμένον ταῦτὸ S: τεταγμένον ταῦτὸ YO: τεταγμένον τοῦτο F
15 βούλεται AF ἐξαμαρτάνοντας S al.: ῥαδίως ἐξαμαρτάνοντας
YOS corr.: πλεῖστ' ἁμαρτάνοντας A et schol. Hermog. Rh. Gr.

vii 990 16 νόμοι om. Rh. Gr. vii 990: λοιποὶ vel ἄλλοι conl.
Blass 19-23 διὰ πολλά . . . (ζῆν secl. Weil 20 δῶρον S in

rasura (? δῶρημα ante rasuram) 21-22 ἐπανόρθωμα . . . ἁμαρτημάτων]
ἐπανόρθωσις δὲ πλημμελημάτων τῶν εἰς ἀμφοτέρω Blass cum Aphthonio

i 114 25 οὐδὲ εἷς S, cf. v 17, viii 40: οὐδεὶς vulg.

τούτων ῥᾷδιον διδάξαι. δυοῖν γὰρ ὄντων, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ὧν ἕνεκα πάντες τίθενται οἱ νόμοι, τοῦ τε μηδένα
μηδὲν ὃ μὴ δίκαιόν ἐστι ποιεῖν, καὶ τοῦ τοὺς παραβαίνοντας
ταῦτα κολαζομένους βελτίους τοὺς ἄλλους ποιεῖν, ἀμφοτέροις
τούτοις οὗτος ἔνοχος ὧν φανήσεται. ἐπὶ μὲν γὰρ οἷς ἐξ 5

[775] ἀρχῆς παρέβη τοὺς νόμους, τὰ ὀφλήματ' αὐτῷ γέγονεν· ἐπὶ
δ' οἷς οὐκ ἐμμένει τούτοις, νῦν ἐπὶ τὴν παρ' ὑμῶν ἄγεται
τιμωρίαν, ὥστε μηδεμίαν καταλείπεσθαι πρόφασιν δι' ἣν ἂν
18 τις αὐτὸν ἀφείη. οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὥς ἄρ'
ἐκ τούτων οὐδὲν ἢ πόλις βλάπτεται. ἐγὼ γάρ, ὅτι μὲν 10
πάντ' ἀπόλλυται τὰ τῆς πόλεως ὀφλήματα, εἰ τὰ τούτου
σοφίσματα προσδέξεσθε, καὶ ὅτι, εἰ ἄρα δεῖ τινας ἐκ τῶν
ὀφειλόντων ἀφιέναι, τοὺς ἐπιεικεστάτους καὶ βελτίστους καὶ
τοὺς ἐπὶ τοῖς ἥκιστα δεινοῖς ὠφληκότας, τούτους ἀφιέναι
δεῖ, οὐχὶ τὸν πονηρότατον καὶ πλείσθ' ἡμαρτηκότα καὶ 15
19 δικαιοτάτ' ὠφληκότα καὶ ἐπὶ δεινοτάτοις (τί γὰρ ἂν γένοιτο
συκοφαντίας καὶ παρανομίας δεινότερον, ἐφ' οἷς ἀμφοτέροις
οὗτος ὠφληκεν;) καὶ ὅτι οὐδ' εἰ πᾶσι τοῖς ἄλλοις [ἀφίετε],
οὐχὶ τῷ βιαζομένῳ δήπου συγχωρήσαι προσήκει (ὑβρις γὰρ
δὴ τοῦτό γε), καὶ πάντα τὰ τοιαῦτ' ἐάσω· ἀλλ' ὅτι καὶ πᾶς 20
ὁ τῆς πόλεως καὶ τῶν νόμων κόσμος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
συνταράττεται καὶ διαφθείρεται (τὸ) κατὰ τοῦτον, καὶ τοῦτ'
οἶμαι σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξειν.

20 Λέξω δ' οὔτε καινὸν οὔτε περιττὸν οὐδὲν οὔτ' ἴδιον, ἀλλ'
ὃ πάντες ὑμεῖς ἴσθ' ὁμοίως ἐμοί. εἰ γὰρ τις ὑμῶν ἐξετάσαι 25
βούλεται τί ποτ' ἐστὶ τὸ αἴτιον καὶ τὸ ποιοῦν τὴν βουλήν
συλλέγεσθαι, τὸν δῆμον εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβαίνειν, τὰ
δικαστήρια πληροῦσθαι, τὰς ἕνας ἀρχὰς ταῖς νέαις ἐκούσας

2 οἱ νόμοι τίθενται A II ἀπολεῖται A τῆς πόλεως om. F
14 ἀφιέναι fort. secludendum 16 τοῖς ante δεινοτάτοις add. S
al. : om. A F et Alexander Rh. Gr. viii 483 18 post τοῖς ἄλλοις add.
ἀφίετε vulg. : αφιητε S : ἀφίεται A : ἀφιέναι δίκαιον Alex. : del. Taylor
20 δὴ τοῦτό γε A al. : δη πουτο γε S¹ : δήπου τοῦτό γε S γρ. : τοῦτό
γε F prius καὶ om. S : add. vulg. S γρ. 22 τὴ add. Dobree
coll. §§ 22, 87 alterum καὶ secl. Weil

ὑπεξίεναι, καὶ πάντα δι' ὧν ἡ πόλις οἰκεῖται καὶ σφύζεται
 γίγνεσθαι, τοὺς νόμους εὐρήσει [τούτων αἰτίους] καὶ τὸ τού-
 τοις ἅπαντας πείθεσθαι, ἐπεὶ λυθέντων γε τούτων, καὶ ἐκάστῳ
 δοθείσης ἐξουσίας ὃ τι βούλεται ποιεῖν, οὐ μόνον ἡ πολιτεία [776]
 5 οἴχεται, ἀλλ' οὐδ' ὁ βίος ἡμῶν τοῦ τῶν θηρίων οὐδὲν ἂν
 διενέγκαι. τί γὰρ ἂν τοῦτον αὐτὸν οἴεσθε ποιεῖν λυθέντων 21
 τῶν νόμων, ὃς ὄντων κυρίων τοιοῦτός ἐστιν; ἐπειδὴ τοίνυν
 οἱ νόμοι μετὰ τοὺς θεοὺς ὁμολογοῦνται σφύζειν τὴν πόλιν, δεῖ
 πάντας ὑμᾶς τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ ἂν εἰ καθῆσθ' ἐράνου
 10 πληρωταί, τὸν μὲν πειθόμενον τούτοις ὡς φέροντα τὴν τῆς
 σωτηρίας φορὰν πλήρη τῇ πατρίδι τιμᾶν καὶ ἐπαινεῖν, τὸν
 δ' ἀπειθοῦντα κολάζειν. ἔρανος γάρ ἐστιν πολιτικὸς καὶ 22
 κοινὸς πάνθ' ὅσα, ταξάντων τῶν νόμων, ἕκαστος ἡμῶν ποιεῖ.
 ὃν ὁ λείπων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλὰ καὶ καλὰ καὶ σεμνὰ
 15 καὶ μεγάλ' ὑμῶν ἀφαιρεῖται καὶ διαφθείρει τὸ καθ' αὐτόν.
 ὧν ἐν ἡ δὴ ἐρῶ παραδείγματος ἕνεκα, τὰ γνωριμώτατα. 23
 τὸ τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους ἀπὸ τῆς [ἀσθενοῦς] τοι-
 αυτησὶ κιγκλίδος τῶν ἀπορρήτων κυρίαν εἶναι, καὶ μὴ τοὺς
 ἰδιώτας ἐπεισιέναι· τὸ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν, ὅταν
 20 ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ καθεζομένη περισχωνίσηται, κατὰ
 πολλὴν ἡσυχίαν ἐφ' ἑαυτῆς εἶναι, καὶ ἅπαντας ἐκποδῶν
 ἀποχωρεῖν· τὸ τὰς ἀρχὰς ἀπάσας, ὅσας οἱ λαχόντες ἄρχουσιν
 ὑμῶν, ἅμα τῷ τὸν ὑπηρέτην εἰπεῖν 'μετάστητ' ἕξω' τῶν
 νόμων κρατεῖν ἐφ' οἷς εἰσεπέμφθησαν, καὶ μὴδὲ τοὺς ἀσελ-
 25 γεστάτους βιάζεσθαι· ἄλλα μυρία. πάντα γὰρ τὰ σεμνὰ 24
 καὶ καλὰ καὶ δι' ὧν ἡ πόλις κοσμεῖται καὶ σφύζεται, ἡ

1 prius καὶ om. F διοικεῖται SAYO 2 τούτων αἰτίους
 add. S al. : om. AF (in γρ. habet F) 6 ποιεῖν F : ποιήσειεν
 S al. 7 ὃς ὄντων κυρίων om. S : εἰ κυρίων S γρ. 9 καθῆσθε Y :
 κάθησθε vel καθῆσθε S¹ me teste : ἐκάθησθε vulg. S corr. : καθῆσθε
 Cobet 13 προσταξάντων S γρ. τῶν om. S : add. vulg. S γρ.
 17 ἀσθενοῦς secl. Weil τοιαυτησὶ S : ταυτησὶ vulg. (ταυσὶ S γρ.)
 22 ἀποχωρεῖν S F¹ : ὑποχωρεῖν Y O F corr. : ἀναχωρεῖν A 23 ἅμα
 om. AF τῶν νόμων secl. Weil : τῶν νομίμων Taylor 24 μὴδὲ
 Herwerden : μὴ codd. 26 verba καὶ δι' . . . σφύζεται del. Cobet
 ut ex § 20 illata οὔτοι φυλάττουσιν post σφύζεται add. S al. : om. AF

- σωφροσύνη, ἡ πρὸς τοὺς γονέας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὑμῶν
 [777] παρὰ τῶν νέων αἰσχύνη, ἡ εὐταξία, τῇ τῶν νόμων προσθήκη
 τῶν αἰσchrῶν περίεστιν, τῆς ἀναισχυντίας, τῆς θρασυτήτος,
 τῆς ἀναιδείας. ἰταμὸν γὰρ ἡ πονηρία καὶ τολμηρὸν καὶ
 πλεονεκτικόν, καὶ τούναντίον ἡ καλοκαγαθία ἡσύχιον καὶ 5
 ὀκνηρὸν καὶ βραδὺ καὶ δεινὸν ἐλαττωθῆναι. τοὺς νόμους
 οὖν δεῖ τηρεῖν καὶ τούτους ἰσχυροὺς ποιεῖν τοὺς ἀεὶ δικά-
 ζοντας ὑμῶν· μετὰ γὰρ τούτων οἱ χρηστοὶ τῶν πονηρῶν
 25 περίεισιν. εἰ δὲ μή, λέλυται πάντα, ἀνέφκται, συγκέχυται,
 τῶν πονηροτάτων καὶ ἀναιδεσάτων ἡ πόλις γίγνεται. φέρε 10
 γὰρ πρὸς θεῶν, εἰ ἕκαστος τῶν ἐν τῇ πόλει τὴν Ἀριστο-
 γείτονος τόλμαν καὶ ἀναισχυντίαν λαβών, καὶ διαλογισά-
 μενος ταῦθ' ἄπερ οὗτος, ὅτι ἔξεστι καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν
 μέχρι παντὸς ὅ τι ἂν βούληται τις ἐν δημοκρατίᾳ, ἄνπερ τοῦ
 ποῖός τις εἶναι δόξει [ὁ] ταῦτα ποιῶν ὀλιγωρήσῃ, καὶ οὐδεὶς 15
 26 ἐπ' οὐδενὶ τῶν ἀδικημάτων εὐθὺς αὐτὸν ἀποκτενεῖ· εἰ ταῦτα
 διανοηθεὶς ὁ μὴ λαχὼν τῷ λαχόντι καὶ ὁ μὴ χειροτονηθεὶς
 τῷ χειροτονηθέντι ἐξ ἴσου ζητοίῃ εἶναι καὶ τῶν αὐτῶν
 μετέχειν, καὶ ὅλως μὴ νέος, μὴ πρεσβύτερος τὰ προσήκοντα
 πράττοι, ἀλλὰ πᾶν τὸ τεταγμένον ἐξελάσας ἕκαστος ἐκ τοῦ 20
 βίου, τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν νόμον, ἀρχήν, πάνθ' ὑπολαμβάνου-
 εἰ ταῦτα ποιοῖμεν, ἔστι τὴν πόλιν οἰκεῖσθαι; τί δέ; τοὺς
 νόμους κυρίους εἶναι; πόσῃ δ' ἂν οἴεσθε βίαν καὶ ὕβριν
 καὶ παρανομίαν ἐν ἀπάσῃ τῇ πόλει καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν
 γίγνεσθαι καὶ βλασφημίαν ἀντὶ τῆς νῦν εὐφημίας καὶ τάξεως; 25
 27 καὶ τί δεῖ λέγειν ὅτι τοῖς νόμοις ἅπαντα κοσμεῖται καὶ τῷ
 [778] τούτοις πείθεσθαι; ἀλλ' ὑμεῖς αὐτοὶ πάντων ἄρτι κληρου-
 μένων Ἀθηναίων, καὶ πάντων εὖ οἶδ' ὅτι βουλομένων εἰς

1-2 ἡ πρὸς . . . παρὰ Paris. 2998 corr.: πρὸς . . . ἡ παρὰ S F: ἡ πρὸς
 . . . ἡ παρὰ A Y O 4 τολμηρὸν] τομὸν A 9 ὁ βίος συγκέχυται
 A S γρ. 10 μεσση γίγνεται A 11 εἰς ante ἕκαστος add. A Y:
 om. S F O 13 ταῦθ'] fort. ταῦθ' Richards 14 παντὸς] τινὸς
 Λ F 15 ὁ secl. Cobet 16 αὐτὸν om. F ἀποκτενεῖ A F:
 ἀποκτείνει S: ἀποκτείνῃ Y O 22 ἔστι S A Y: ἔστιν ἔτι vulg.
 τί δέ; . . . εἶναι secl. Taylor

τοῦτο λαχεῖν τὸ δικαστήριον, μόνοι δικάζεθ' ἡμῖν. διὰ τί;
 ὅτι ἐλάχετε, εἴτ' ἀπεκληρώθητε· ταῦτα δ' οἱ νόμοι λέγουσιν.
 εἴθ' ὑμεῖς αὐτοὶ κατὰ τοὺς νόμους εἰσεληλυθότες τὸν παρὰ
 τοὺς νόμους λέγειν ἢ πράττειν τι βιαζόμενον λαβόντες ἀφή-
 5 σετε; καὶ οὐδεὶς ὑμῶν χολὴν οὐδ' ὀργὴν ἔχων φανήσεται
 ἐφ' οἷς ὁ βδελυρὸς καὶ ἀναιδὴς ἄνθρωπος βιάζεται τοὺς
 νόμους; ὅς, ὦ μιαιώτατε πάντων τῶν ὄντων ἀνθρώπων, 28
 κεκλειμένης σου τῆς παρρησίας οὐ κιγκλίσιν οὐδὲ θύραις,
 ἃ καὶ παρανοοῖειεν ἄν τις, ἀλλὰ τοσοῦτοις καὶ τηλικούτοις
 10 ὀφλήμασιν, καὶ τούτων παρὰ τῇ θεῷ κειμένων, εἰς τὸ ἐντὸς
 τούτων βιάζει καὶ προσέρχει πρὸς ταῦτ' ἀφ' ὧν ἀπελαύ-
 νουσίν σ' οἱ νόμοι· ἀπεσχοινισμένος πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει
 δικαίοις, γνῶσει δικαστηρίων τριῶν, ἐγγραφῇ θεσμοθετῶν,
 ἑτέρα πρακτόρων, τῇ τῆς βουλευσεως, ἣν αὐτὸς διώκεις,
 15 γραφῇ, μόνον οὐχ ἁλύσει σιδηρᾷ, ὑποδύει παρὰ ταῦτα καὶ
 διασπᾶς, καὶ προφάσεις πλάττων καὶ ψευδεῖς αἰτίας συντι-
 θεῖς τὰ κοινὰ δίκαι' ἀνατρέψειν οἷει.

Καὶ μὴν μέγα καὶ σαφὲς ὑμῖν ἐρῶ παράδειγμα, ὅτι ταῦτ' 29
 οὐδὲ καθ' ἐν προσήκει παριδεῖν. εἰ γάρ τις αὐτίκα δὴ μάλ'
 20 εἴποι ὡς ἐκ τῶν νεωτάτων ἢ τῶν πλουσιωτάτων ἢ τῶν λελη-
 τουργηκότων ἢ τῶν τοιούτων τι μερῶν ἀφορίσας, τοὺς
 λέγοντας εἶναι δεῖ, ἀποκτείναιτ' ἂν αὐτὸν εὖ οἶδ' ὅτι, ὡς
 καταλύνοντα τὸν δῆμον, καὶ δικαίως ἂν τοῦτο ποιήσαιτε. καὶ [779]
 μὴν ὃ τι βούλεσθε τούτων ἡττόν ἐστι δεινὸν ἢ εἴ τις ἐξ ὧν 30
 25 οὗτός ἐστι μερῶν εἴποι τοῖς βιαζομένοις ἐξεῖναι λέγειν, ἢ

1 δικάζεσθ' S solus 5 οὐδ' ὀργὴν secl. Cobet φανήσεται codd. :
 εὔρεθήσεται Alexander Rh. Gr. viii 472, [Longinus] περὶ ὕψους c. 27
 6 οὐτοσί post ἄνθρωπος add. vulg. S γρ. : om. S solus ὁ βδελυρὸς
 οὗτος (om. ἄνθρωπος) περὶ ὕψ. l. c. τοὺς νόμους om. Alex., περὶ ὕψ.
 l. c. 7 τῶν ὄντων ἀνθρώπων om. περὶ ὕψ. l. c., Alex. 8 σου
 S F Y O : σοι A, περὶ ὕψ. l. c., rhetores παρρησίας A F, περὶ ὕψ. l. c.,
 rhetores : ἐξουσίας S Y 10 εἰς τὸ ἐντὸς τούτων om. S : add. vulg.
 et (τουτωι pro τούτων) S γρ. 11 βιάζηι S προσερχηι S
 13 γνῶσει Weil : γνῶσεσι codd. 15 ἁλύσει σιδηραῖς A δεδε-
 μένος post σιδηρᾷ add. vulg. : om. S solus 21 τι A F : τινας S
 al. 24-25 ἐξ ὧν . . . μερῶν secl. Cobet

- τοῖς ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἢ τοῖς ὧν ἀπέκτεινεν ὁ δῆμος τοὺς πατέρας, ἢ τοῖς ἀποδεδοκιμασμένοις ἄρχειν λαχοῦσιν, ἢ τοῖς ὀφείλουσι τῷ δημοσίῳ, ἢ τοῖς καθάπαξ ἀτίμοις, ἢ τοῖς πονηροτάτοις καὶ δοκοῦσι καὶ οὖσι· πάντα γὰρ ταῦθ' ὑπάρχει τούτῳ, καὶ πρόσεστι τοῖς οἷος οὗτός ἐστι τὴν φύσιν. ἐγὼ 5 γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω μὲν αὐτὸν καὶ ἐφ' οἷς νυνὶ ποιεῖ δικαίως ἂν ἀποθανεῖν, πολὺ μέντοι μᾶλλον, ἢ οὐδὲν γ' ἥττον, ἐφ' οἷς δῆλός ἐστι ποιήσων, εἰ τὴν παρ' ὑμῶν
- 31 ἐξουσίαν λήψεται καὶ καιρόν· ὃ μὴ γένοιτο. ὃ καὶ θαυμαστόν ἐστιν, εἴ τις ὑμῶν ἀγνοεῖ ὅτι ἐπὶ μὲν καλὸν ἢ χρηστὸν 10 ἢ τῆς πόλεως ἄξιον πρᾶγμ' οὐδὲν οὗτός ἐστι χρήσιμος (μὴ γάρ, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, τοσαύτη σπάνις ἀνδρῶν γένοιτο τῇ πόλει ὥστε παρ' Ἀριστογείτονος τῶν καλῶν τι ποιήσασθαι)· ἐφ' ἃ δ' ἂν καὶ χρήσαιτό τις τοιούτῳ θηρίῳ, ἀπεύχεσθαι τοῖς θεοῖς μὴ γενέσθαι δεῖ. εἰ δ' ἄρα συμβαίῃ, μείζον ἐστιν 15 εὐτύχημα τῇ πόλει ἀπορῆσαι τοὺς βουλομένους ἐξαμαρτεῖν δι' οὗ τοῦτο ποιήσουσιν, ἢ τοῦτον ἀφειμένον αὐτοῖς ἔτοιμον
- 32 ὑπάρξαι. τί γὰρ οὗτος ὀκνήσειεν ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνηκέστων ἢ δεινῶν, ἀνθρωπος μιὰρὸς καὶ πατρικῆς ἔχθρας πρὸς τὸν δῆμον ἀνάμεστος; τίς δ' ἂν ἄλλος μᾶλλον, 20 ὃ μὴ γένοιτο, ἀνατρέψειεν τὴν πόλιν, εἰ λάβοιτ' ἐξουσίας; οὐχ ὀρᾷθ' ὅτι τῆς φύσεως αὐτοῦ καὶ πολιτείας οὗ λογισμὸς οὐδ' αἰδῶς οὐδεμία, ἀλλ' ἀπόνοι' ἡγείται, μᾶλλον δ' ὅλον ἔστ' ἀπόνοι' ἢ τούτου πολιτεία; ἢ μέγιστον μὲν ἐστὶν αὐτῷ
- [780] τῷ ἔχοντι κακόν, δεινὸν δὲ καὶ χαλεπὸν πᾶσι, πόλει δ' οὐκ 25 ἀνεκτόν. ὃ γὰρ ἀπονεινοημένος ἅπας ἑαυτὸν μὲν προεῖται καὶ τὴν ἐκ λογισμοῦ σωτηρίαν, ἐκ δὲ τοῦ παραδόξου καὶ
- 33 παραλόγου, ἐὰν ἄρα σωθῇ, σφύζεται. τίς ἂν οὖν εὖ φρονῶν αὐτὸν ἂν ἢ τὰ τῇ πατρίδι συμφέροντα ταύτῃ συνάψειεν; τίς οὐκ

5 τοῖς om. S Y O οἷος S vulg., cf. xix 186: οἶδ' ὅπερ A: οἷοισπερ Cobet, cf. xix 254, xxii 64, 77, xxiv 185, sed his locis alia est ratio
 13 πορίσασθαι Cobet 20 μᾶλλον om. A 22 τῆς ante πολιτείας
 add. vulg.: om. S Y 25 καὶ πᾶσι S Y 28 τοῦ παραλόγου A F
 29 τῆς πατρίδος A¹ ταύτῃ συνάψειεν] τούτῳ ἐπιτρέψειεν A F S γρ.
 δ' ante οὐκ add. A F: om. S¹

- ἂν εἰς ὅσον δυνατόν φεύγοι, καὶ τὸν ἔχοντα ταύτην ἐκ-
 ποδῶν ποιήσaiτο, ἵνα μὴδ' ἄκων αὐτῇ ποτε περιπέσῃ; οὐκ
 ἀπονοίας, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ὑπὲρ πατρίδος βουλευο-
 μένους δεῖ ζητεῖν ὅτῳ κοινωνήσουσιν, ἀλλὰ νοῦ καὶ φρενῶν
 5 ἀγαθῶν καὶ προνοίας πολλῆς. ταῦτα μὲν γὰρ εἰς εὐδαι-
 μονίαν ἄγει πάντας ἀνθρώπους, ἐκείνη δ' οἱ τοῦτον ἀπελθεῖν
 δεῖ. θεωρεῖτε δὲ μὴ πρὸς τὸν ἑμὸν λόγον, ἀλλ' εἰς ἅπαντα 34
 τὰ τῶν ἀνθρώπων ἔθῃ βλέποντες. εἰσὶ ταῖς πόλεσι πάσαις
 βωμοὶ καὶ νεῶ πάντων τῶν θεῶν, ἐν δὲ τούτοις καὶ Προνοίας
 10 Ἀθηνᾶς ὡς ἀγαθῆς καὶ μεγάλης θεοῦ, καὶ παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι
 ἐν Δελφοῖς κάλλιστος καὶ μέγιστος νεὼς εὐθὺς εἰσιόντι εἰς
 τὸ ἱερόν, ὃς ὢν θεὸς καὶ μάντις οἶδε τὸ βέλτιστον· ἀλλ' οὐκ
 ἀπονοίας οὐδ' ἀναιδείας. καὶ δίκης γέ καὶ εὐνομίας καὶ 35
 αἰδοῦς εἰσι πᾶσιν ἀνθρώποις βωμοί, οἱ μὲν κάλλιστοι καὶ
 15 ἀγιώτατοι ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ ἐκάστου καὶ τῇ φύσει, οἱ δὲ καὶ
 κοινῇ τοῖς πᾶσι τιμᾶν ἰδρυμένοι· ἀλλ' οὐκ ἀναισχυντίας
 οὐδὲ συκοφαντίας οὐδ' ἐπιорκίας οὐδ' ἀχαριστίας, ἃ πάντα
 τούτῳ πρόσσεστιν.
 Οἶδα τοίνυν ὅτι τὴν μὲν ὀρθὴν καὶ δικαίαν ὁδὸν τῆς 36
 20 ἀπολογίας οὗτος φεύζεται, ἔξωθεν δὲ κύκλῳ περιείσιν
 λοιδορούμενος καὶ διαβάλλων καὶ ὑπισχνούμενος κριεῖν, [781]
 εἰσάζειν, παραδώσειν. ἔστιν δὲ πάντ' αὐτῷ ταῦτα, ἐάνπερ
 ὑμεῖς ὀρθῶς σκοπῆτε, ἀδόκιμα. τί γὰρ οὐκ ἐξελέλεγκται
 τούτων ἐπὶ πάντων πολλάκις; καὶ τὰ μὲν ἄλλ' ἔασω· ἀλλ', 37
 25 Ἀριστογεῖτον, ἐπὶ τὰ γραφὰς κέκρικάς με, τοῖς ὑπὲρ Φιλίππου
 τότε πράττουσιν σεαυτὸν μισθώσας, καὶ εὐθύνας διδόντος δις
 κατηγορήσας· καὶ Ἀδράστειαν μὲν ἄνθρωπος ὢν προσκυνῶ,
 καὶ ἔχω τοῖς θεοῖς καὶ πᾶσιν ὑμῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς

1 φύγοι A F Y O ἔχοντ' αὐτὴν S A Y 11 τῷ ante ἐν add.
 Blass 12 κατ' ἀμφοτέρω ante οἶδεν add. vulg. S γρ. : om. SO
 16 κοινῇ] νόμῳ κοινοὶ καὶ S γρ. F γρ. 22 τὰ τοιαῦτα δὴ post
 παραδώσειν add. vulg. S γρ. : om. S A Y¹ 23 σκοπῆτε Cobet :
 ἀκούητε S al. : ἀκούσητε F Y O 26 καὶ om. S¹ 27 post ὢν
 add. ἐγὼ A : ἔγωγε vulg. : om. S solus 28 πολλὴν χάριν post
 ὑμῖν A F

σώσασί με πολλήν χάριν· οὐδεπώποτε δ' οὐδὲν ἀληθὲς λέγων
ἐφάνης, ἀλλ' αἰὲν συκοφαντῶν ἠλέγχον. ἔαν οὖν ἀκύρους
τοὺς νόμους οὗτοι ποιήσαντες ἀφώσί σε τήμερον, νῦν μ'
38 ἐξελέγξεις; περὶ τοῦ; σκοπεῖτε γὰρ οὕτως. δὴ ἔτη βιά-
ζεται λέγειν οὗτος οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, ἀλλὰ λέγει γ' ὅμως. ἔπειτ' 5
ἐν τούτοις τὸν μὲν ταλαίπωρον Φωκίδην καὶ τὸν χαλκοτύπον
τὸν ἐκ Πειραιῶς καὶ τὸν σκυλόδεσπον, καὶ ὅσων ἄλλων κατη-
γόρηκε παρ' ὑμῖν, εἶδ' ἀδικούντας τὴν πόλιν, ἐμὲ δ' οὐχ ἑώρα
τὸν ῥήτορ' ὃ ἐπολέμει, οὐδὲ τὸν Λυκούργον, οὐδὲ τοὺς
ἄλλους, περὶ ὧν αὐτίκα δὴ τὰ πόλλ' ἔρεϊ; καὶ μὴν κατ' 10
ἀμφοτέρ' ἄξιός ἐστ' ἀπολωλέναι, τοῦτο μὲν, εἴ τι καθ' ἡμῶν
ἔχων ἀδίκημα δεικνύναι ἡμᾶς μὲν ἀφίει, ἐπὶ δὲ τοὺς ἰδιώτας
ἐπορεύετο, τοῦτα δέ, εἰ μὴδὲν ἔχων ἕνεκα τοῦ παρακρού-
39 σασθαι καὶ φενακίσαι ὑμᾶς ταῦτ' ἔρεϊ. εἰ τοίνυν ἄρα καὶ
τοιούτος τίς ἐστιν ἄνθρωπος ἐν τῇ πόλει, οἷος ἐκ παντὸς 15
[782] τρόπου τὸν κρινοῦντά τινα [καὶ συκοφαντήσουντα] ζητεῖν, εἰ
δὲ δικαίως ἢ ἀδίκως μὴδὲν φροντίζειν, οὐδέν' ἂν ἦττον εὖροι
χρήσιμον ὄντ' ἢ τοῦτον ἑαυτῷ. διὰ τί; ὅτι τὸν κατηγορή-
σουντα τῶν ἄλλων καὶ πάντας κρινοῦντα αὐτὸν ἀνεξέλεγκτον
ὑπάρχειν δεῖ, ἵνα μὴ διὰ τὴν τούτου πονηρίαν ἀποφεύγωσιν 20
ἐκεῖνοι. τούτου δ' οὔτε πλειόνων οὔτε μειζόνων ἀμαρτημάτων
40 οὐδείς μᾶλλον ἐστι μεστὸς ἐν τῇ πόλει. τί οὖν οὗτός ἐστι;
κύων νῆ Δία, φασί τινες, τοῦ δήμου. ποδαπός; οἷος οὗς μὲν
αἰτιᾶται λύκους εἶναι μὴ δάκνειν, ἃ δὲ φησι φυλάττειν πρόβατ'
αὐτὸς κατεσθίειν. τίνα γὰρ τῶν ῥητόρων οὗτος εἵργασταί 25
τι κακὸν τοσοῦτον ἡλίκον τοὺς ἰδιώτας, περὶ ὧν ψηφίσματα

1 οὐδεπώποτε δε S solus: σὺ δὲ πώποτε δ' F: σὺ δὲ πώποτε Y O: σὺ
δ' οὐδεπώποτε A: σὺ δ' ουπωποτε S γρ. 4 περὶ τοῦ; om. A: περὶ
τούτων S corr. Y γρ. F γρ. 12 ἀδίκημα om. A 16 τινα SY:
τινας vulg. καὶ συκοφαντήσουντα secl. Herwerden 18 ὄντα
om. AF διὰ τί; om. S¹ 20 ἀποφύγωσιν S¹, corr. ead. ut
videtur 22 τί] τίς A O 26 ἡλίκον] ὅσον A: ἡλίκον ὅσον Y
οὗς (τούτους οὗς S γρ.) συκοφαντῶν περιέρχεται post ἰδιώτας add. A F O:
om. S al. τὰ ψηφίσματα A: ψήφισμα F O S γρ. Y γρ.

- γράψας ἑάλω; τίνα δ', ἐξ οὗ νῦν πάλιν λέγει, κέκρικεν
 ῥήτορα; οὐδ' ἓνα· ἀλλ' ἰδιώτας πολλούς. ἀλλὰ μὴν τοὺς
 γενομένους κύνας τῶν προβάτων κατακόπτειν φασὶ δεῖν,
 ὥστ' οὐκ ἂν φθάνοι κατακοπτόμενος. οὐδέν, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 41
 5 ναῖοι, χρήσιμός ἐστιν ὧν φησίν, ἀλλ' οὗτος πρᾶγμ' ἐόρακεν
 μιὰρὸν καὶ ἀναιδές. λοιδορούμενος γὰρ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
 καὶ προπετῶς ἅπασι προσκρούων, ὧν ἂν ἐκ τούτων ἀθρόους
 πάντας ὑμᾶς ἐκεῖ παρακρούσῃται, τούτων καταβὰς καθ' ἓν
 ὑμῶν παρ' ἐκάστου δίκην λαμβάνει, συκοφαντῶν, αἰτῶν,
 10 εἰσπράττων ἀργύριον, οὐχὶ μὰ Δία τοὺς λέγοντας (οὔτοι μὲν
 γὰρ ἐπίστανται τούτῳ διαβαπτίζεσθαι), ἀλλὰ τοὺς ἰδιώτας
 καὶ τοὺς ἀπείρους· ἴσασι δ' οἱ πεπληγμένοι. ἀλλὰ νῆ Δία 42
 ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ὁμολογήσετε, χρήσιμον δ' ἄνθρωπον
 τῇ πόλει κρίνειν, ὥστε πάντα ταῦτα παριδόντας δεῖν αὐτὸν
 15 σφάζειν. ἀλλ' ὧν ἔργῳ πείραν εἰλήφατ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [783]
 μηδέποτε' ἐκ λόγου ταῦτα σκοπεῖσθε. οὗτος ὑμῖν οὐχὶ
 προσῆλθε πέντ' ἐτῶν, ὧν ἐτιμήθη μὴ λέγειν αὐτῷ. τίς οὖν
 ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τοῦτον ἐπόθησεν; τί τῶν τῆς πόλεως
 ἔλλειφθεν διὰ τὴν ἀπουσίαν εἶδε τὴν τούτου; τί δέ, ἀφ' οὗ
 20 νῦν λέγει, βέλτιον γεγονός; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοῦναντίον,
 ὃν μὲν οὐ προσῆει χρόνον ὑμῖν, ἀναπαύσασθαι τῶν κακῶν ἢ
 πόλις ὧν ἅπασιν οὗτος παρεῖχεν, ἀφ' οὗ δὲ πάλιν δημηγορεῖ,
 πολιорκεῖσθαι, λόγους στασιώδεις καὶ ταραχώδεις ἐν ἁπάσαις
 αἰεὶ ταῖς ἐκκλησίαις λέγοντος τούτου.
- 25 Βούλομαι τοίνυν καὶ παρακινδυνευτικοῦ τινος ἄψασθαι 43
 λόγου καὶ διαλεχθῆναι τοῖς διὰ ταῦτα φιλοῦσιν αὐτόν· οὓς
 ὁποίους μὲν τινὰς χρὴ νομίζειν, αὐτοὶ σκοπεῖσθε, ἐγὼ δ'

1 γράψας ἑάλω S al.: γράφων ἑάλωκεν FO qui verba περι . . .
 ἑάλωκεν post πολλοὺς ponit vulg. 2 οὐδ' ἓνα scripsi cum S: οὐδένα

4 οὐδέν γὰρ F 5 ἐώρακε(ν) codd.: εὔρηκε Taylor

9 παρ' ἐκάστου om. A 9-10 verba αἰτῶν . . . ἀργύριον secl. Weil

ut ex § 50 desumpta 9 εἰσπράττων αἰτῶν A Y O 11 συνδια-
 βαπτίζεσθαι A et m. ant. S 17 ἐτιμήθη . . . αὐτῷ codd.: ἐτίμησεν . . .

αὐτῷ Weil 21 ὑμῖν om. F 27 εἶναι post νομίζειν add.

S Y soli

οὐδὲν ἂν εἴποιμι, πλὴν ὅτι γ' οὐ σωφρονουσι προσνέμοντες
αὐτοὺς τούτῳ. τῶν μὲν οὖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ νῦν ὄντων
ὑμῶν οὐδέν' εἶναι τοιοῦτον τίθεμαι· καὶ γὰρ δίκαιον, ὦ ἄνδρες
'Αθηναῖοι, καὶ καλὸν καὶ συμφέρον οὕτω καὶ λέγειν ἐμὲ καὶ
44 φρονεῖν περὶ ὑμῶν. ἐκ δὲ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἵν' ὥς εἰς 5
ἐλαχίστους τὴν βλασφημίαν ἀγάγω, τὸν μαθητὴν, εἰ δὲ
βούλεσθε, τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ, Φιλοκράτην τὸν Ἐλευ-
σίνιον, μόνον εἶναι τοιοῦτον τίθεμαι, οὐχ ὥς οὐχὶ πλείονων
ὄντων (ὥφеле γὰρ μηδεὶς ἄλλος 'Αριστογείτονι χαίρειν), ἀλλ'
ὁ καθ' ὑμῶν ὡς ὄνειδος ὀκνῶ λέγειν, οὐδὲ τῶν ἄλλων πολιτῶν 10
δίκαιός εἰμι δημοσίᾳ κατηγορεῖν· εἴτα καὶ ταὐτὸ ποιήσει καὶ
45 πρὸς ἕνα ῥηθεὶς ὁ λόγος. τὸ μὲν οὖν ἐξετάζειν ἀκριβῶς
οἶον ἀνάγκη τὴν φύσιν εἶναι τὸν 'Αριστογείτονι χαίροντα,
ἐάσω, ἵνα μὴ πολλὰ καὶ βλάβημι ἀναγκάζωμαι λέγειν καὶ
[784] διεξιέναι· ἀλλ' ἐκεῖνο λέγω. εἰ πονηρὸς ἐστὶν 'Αριστο- 15
γείτων ἀπλῶς καὶ πικρὸς καὶ συκοφάντης καὶ τοιοῦτος οἶος
ὑπισχνεῖται, δίδωμι, συγχωρῶ, Φιλόκρατες, σοὶ τῷ τοιούτῳ
τὸν ὅμοιον σφάζειν· τῶν γὰρ ἄλλων ἀπάντων καὶ φρονούντων
ἂ δεῖ καὶ φυλαττόντων τοὺς νόμους, οὐδὲν ἂν παρὰ τοῦτ' οἶμαι
46 γενέσθαι. εἰ δὲ κάπηλός ἐστι πονηρίας καὶ παλιγκάπηλος 20
καὶ μεταβολεύς, καὶ μόνον οὐ ζυγὰ καὶ στάθμ' ἔχων πάνθ'
ὅσα πώποτ' ἔπραξεν ἐπώλει, τί τοῦτον, ὦ μάται', ἀκουᾷς;
οὔτε γὰρ μαγεῖρῳ μαχαίρας οὐδέν' ἐστ' ὄφελος δῆπουθεν ἦτις
μὴ τέμνει, οὔτε τῷ βουλομένῳ δι' αὐτοῦ πᾶσι πράγματα καὶ
κακὰ γίνεσθαι ὁ ταῦτ' ἀποδωσόμενος συκοφάντης οὐδέν 25
47 ἐστι χρήσιμος. ἀλλὰ μὴν ὅτι τοιοῦτος οὗτός ἐστιν εἰδότες
σοὶ φράσω. τὴν καθ' Ἡγήμονος εἰσαγγελίαν μέμνησαι ὡς
ἀπέδοτο· τὰς κατὰ Δημάδου γραφὰς οἶσθ' ὡς ἐξέλειπεν.
τὸν ἐλαιοπώλην 'Αγάθωνα (ταυτὶ γὰρ τὰ πρόην) βοῶν καὶ
κεκραγῶς καὶ ἰοῦ ἰοῦ, πάντ' ἄνω τε καὶ κάτω ποιῶν ἐν ταῖς 30

6 ἀναγάγω A

10 οὐδ' ἐπὶ A F

13 ἀνάγκη . . . εἶναι]

ἀνάγκη . . . εἶναι δεῖ A

14 λέγειν καὶ om. F

18 φρονούντων

A F S marg. : ποιούντων S¹ al.

28 ἐξέλειπε(ν) S A

29 τὰ

om. A F

καὶ ante κεκραγῶς om. F

- ἐκκλησίαις ὡς δέον στρεβλοῦν, λαβὼν ὅτιδήποτε, παρὼν ὅτ' ἀφίετο, ἄφωνος ἐγένετο. τὴν κατὰ Δημοκλέους εἰσαγγελίαν ἀνασείσας ποῖ ἔτρεψεν; ἄλλα μυρία, ὧν ἐμοὶ μὲν ἔργον ἀπάντων μνησθῆναι, σὺ δ' εὖ οἶδ' ὅτι καὶ τὰ ἀντίγραφ' αὐτῶν 5 ἔχεις, ἐργολαβῶν αὐτῷ. τίς οὖν ὁ τὸν τοιοῦτον σώσων ἢ 48 πονηρὸς ἢ χρηστός; ἢ διὰ τί; τῶν μὲν γὰρ ὁμοίων προδότης, τῶν δὲ χρηστῶν ἐχθρὸς ἐκ φύσεως καὶ γένους· πλὴν εἰ συκοφάντου τις καὶ πονηροῦ σπέρμα καὶ ρίζαν, ὥσπερανεὶ γεωργός, οἴεται δεῖν ὑπάρχειν τῇ πόλει. τοῦτο δ' οὐ καλόν, [785] 10 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω δὲ μὰ τοὺς θεοὺς οὐδ' ὅσιον· οὐδὲ γὰρ τοὺς προγόνους ὑπολαμβάνω τὰ δικαστήρια ταῦθ' ὑμῖν οἰκοδομῆσαι, ἵνα τοὺς τοιούτους ἐν αὐτοῖς μοσχεύητε, ἀλλὰ τοῦναντίον ἵν' ἀνείργητε καὶ κολάζητε καὶ μηδεὶς ζηλοῖ μηδ' ἐπιθυμῇ κακίας.
- 15 Δυσκατάπανστον δέ τι κινδυνεύει πρᾶγμ' εἶναι πονηρία. 49 ὅπου γὰρ Ἀριστογείτων ἐπὶ τοῖς ὁμολογημένοις ἀδικήμασι κρίνεται καὶ οὐκ ἀπόλωλε πάλοι, τί χρὴ ποιεῖν ἢ λέγειν; ὅς εἰς τοῦθ' ἤκει πονηρίας ὥστ' ἐνδεδειγμένος ἤδη βοῶν, συκοφαντῶν, ἀπειλῶν οὐκ ἐπαύετο, οἷς μὲν ὑμεῖς τὰ μέγιστ' 20 ἐνεχειρίζετε στρατηγοῖς, ὅτι αὐτῷ ἀργύριον αἰτοῦντι οὐκ ἔδοσαν, οὐδὲ τῶν κοπρῶνων ἂν ἐπιστάτας ἐλέσθαι φάσκων, οὐκ ἐκείνους ὑβρίζων, οὗ (ἐκείνοισι μὲν γὰρ ἐξήν μικρὸν 50 ἀργύριον δοῦσι τούτῳ μὴ ἀκούειν ταῦτα), ἀλλὰ τὴν ὑμετέραν χειροτονίαν προπηλακίζων καὶ τῆς αὐτοῦ πονηρίας ἐπιδειξιν 25 ποιούμενος, τὰς δὲ κληρωτὰς ἀρχὰς σπαράττων, αἰτῶν, εἰσπράττων ἀργύριον, τί κακὸν οὐ παρέχων; τὰ τελευταῖα δὲ ταυτὶ πάντας εἰς ταραχὴν καὶ στάσιν ἐμβάλλειν ζητήσας, γράμματ' ἐκτιθεὶς ψευδῇ, ὅλως δ' ἐπὶ τῷ πάντων κακῷ πεφυκώς, καὶ πρόδηλος ὢν ὅτι τοιοῦτός ἐστι τῷ βίῳ.

4 ἐστὶ(ν) post ἀπάντων add. S Y soli   εὖ om. A F   7 ἐστὶ
 post γένους add. vulg. : om. S solus   8 ὥσπερ F   12 αὐτοῖς
 vulg. : τοῦτοισι S solus   20 ἐνεχειρίζετε Y O : ἐνεχειρίζεται S :
 ἐγγχειρίζετε A F   20-21 ὅτι . . . ἔδοσαν secl. Weil   25 αἰτῶν
 om. A   26 κακῶν F, cf. xviii 48, xix 201   27 ἐμβάλλειν
 S Y O : ἐμβαλεῖν cett., cf. xxiv 103

- 51 σκοπεῖτε γάρ. εἰσὶν ὁμοῦ δισμύριοι πάντες Ἀθηναῖοι. τού-
των ἕκαστος ἐν γέ τι πράττων κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχεται,
ἢτοι νῆ τὸν Ἱηρακλέα τῶν κοινῶν ἢ τῶν ιδίων. ἀλλ' οὐχ
οὗτος οὐδέν, οὐδ' ἂν ἔχοι δεῖξαι πρὸς ὅτῳ τὸν βίον ἐστὶ τῶν
μετρίων ἢ καλῶν. οὐχὶ τῶν πολιτικῶν ἀγαθῶν ἐπ' οὐδενὶ 5
- [786] τῇ ψυχῇ διατρίβει· οὐ τέχνης, οὐ γεωργίας, οὐκ ἄλλης
ἐργασίας οὐδεμιᾶς ἐπιμελεῖται· οὐ φιλανθρωπίας, οὐχ ὁμιλίας
52 οὐδεμιᾶς οὐδενὶ κοινωνεῖ· ἀλλὰ πορεύεται διὰ τῆς ἀγορᾶς,
ὥσπερ ἔχισ ἢ σκορπίος ἡρκῶς τὸ κέντρον, ἅττων δεῦρο
κἀκεῖσε, σκοπῶν τίνι συμφορὰν ἢ βλασφημίαν ἢ κακόν τι 10
προστριψάμενος καὶ καταστήσας εἰς φόβον ἀργύριον εἰσπρά-
ζεται. οὐδὲ προσφοιτᾷ πρὸς τι τούτων τῶν ἐν τῇ πόλει
κουρείων ἢ μυροπωλίων ἢ τῶν ἄλλων ἐργαστηρίων οὐδὲ πρὸς
έν· ἀλλ' ἄσπειστος, ἀνίδρυτος, ἄμεικτος, οὐ χάριν, οὐ φιλίαν,
οὐκ ἄλλ' οὐδὲν ὦν ἄνθρωπος μέτριος γιγνώσκων· μεθ' ὧν δ' 15
οἱ ζωγράφοι τοὺς ἀσεβεῖς ἐν Ἀίδου γράφουσιν, μετὰ τούτων,
μετ' ἀρᾶς καὶ βλασφημίας καὶ φθόνου καὶ στάσεως καὶ
- 53 νείκους, περιέρχεται. εἴθ' ὅν οὐδὲ τῶν ἐν Ἀίδου θεῶν εἰκὸς
ἐστὶν τυχεῖν ἴλεων, ἀλλ' εἰς τοὺς ἀσεβεῖς ὥσθηναι διὰ τὴν
πονηρίαν τοῦ βίου, τοῦτον ὑμεῖς ἀδικοῦντα λαβόντες οὐ μόνον 20
οὐ τιμωρήσεσθε, ἀλλὰ καὶ μειζόνων ἀξιώσαντες δωρειῶν
ἀφήσεται ἢ τοὺς εὐεργέτας; τίνι γὰρ πώποθ' ὑμεῖς ἔδοτε, ἐὰν
ὄφλη τι τῷ δημοσίῳ, τοῦτο μὴ καταθέντι τῶν ἴσων μετέχειν;
οὐδενί. μὴ τοίνυν μηδὲ τούτῳ δῶτε νῦν, ἀλλὰ τιμωρήσασθε
καὶ παράδειγμα ποιήσατε τοῖς ἄλλοις. 25
- 54 Ἀξίον δ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὰ λοιπ' ἀκοῦσαι·
δεινῶν γὰρ ὄντων, οὐ μὲν οὖν ἐχόντων ὑπερβολήν, ὦν
ἡκούσατ' ἄρτι λέγοντος Λυκούργου, τὰ λοιπ' ἐνάμιλλα τούτοις

4 οὐδ' ἂν om. S solus

6 τὴν ψυχὴν A F O

9 ἔχισ] ὕψις

A F et Minucian. Rh. Gr. ix 604, Harpocr. s. v. Ἀργᾶς

11 πράζεται

F 18 οὐδὲ τῶν ἐν] οὐδενῶν S¹ ut videtur

19 ἴλεω S F Y

22 ἢ Dobree (noto compendio pro ὡς facile cum η confuso): ὡς S

vulg.: ὥσπερ A: ὦν Schaefer: ἢ ὦνπερ coni. Dobree

24 δῶτε

vulg.: δότε S A

25 ποιήσασθε S Y O

27 οὐ μὲν οὖν vulg.

S γρ., cf. xviii 316: καὶ οὐκ S

καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως εὐρεθήσεται. πρὸς μὲν γὰρ τῷ τὸν
πατέρ' ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ προδοὺς ἀπελθεῖν ἐξ Ἑρετρίας, [787]
ὥσπερ ἠκούσατε Φαίδρου, ἀποθανόνθ' ὁ ἀσεβῆς οὗτος καὶ
μιαρὸς οὐκ ἔθαψεν, οὐδὲ τοῖς θάψασι τὴν ταφὴν ἀπέδωκεν,
5 ἀλλὰ καὶ δίκην πρὸς ἔλαχεν. πρὸς δὲ τῷ τῆς μητρὸς μὴ 55
ἀπεσχῆσθαι τῷ χεῖρε, ὥσπερ ἀρτίως ἠκούσατε τῶν μαρτύρων,
καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτοῦ, οὐχ ὁμοπατρίαν μὲν οὔσαν,
θυγατέρα δ' ἐκείνης ὁπωσδήποτε γενομένην (ἐὼ γὰρ τοῦτο),
ἀλλ' ἀδελφὴν γε, ἐπ' ἐξαγωγῇ ἀπέδοτο, ὥς φησι τὸ ἔγκλημα
10 τῆς δίκης, ἣν ὑπὲρ τούτων ἔλαχεν αὐτῷ ὁ χρηστὸς ἀδελφὸς
οὗτοσί, ὁ νῦν συναπολογησόμενος. πρὸς δὲ τούτοις τοιούτοις 56
οὔσιν ἕτερον δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοί, πρᾶγμ' ἀκούσεσθε. ὅτε
γὰρ τὸ δεσμωτήριον διορύζας ἀπέδρα, τότε πρὸς γυναικὰ τιν'
ἔρχεται Ζωβίαν ὄνομα, ἣ ἐτύγχανεν, ὡς εἴοικε, κεχρημένος
15 ποτέ· καὶ κρύπτει καὶ διασώζει τὰς πρώτας ἡμέρας αὐτὸν
ἐκείνη, ἃς ἐξήτουν καὶ ἐκήρυττον οἱ ἔνδεκα, καὶ μετὰ ταῦτα
δοῦσα δραχμὰς ὀκτὼ ἐφόδιον καὶ χιτωνίσκον καὶ ἱμάτιον
ἐξέπεμψεν εἰς Μέγαρα. ταύτην τὴν ἄνθρωπον, τὴν τοιαῦτ' 57
εὐεργετήσασαν αὐτόν, ὡς πολὺς παρ' ὑμῶν ἔπνει καὶ λαμπρός,
20 μεμφομένην τι καὶ τούτων ὑπομιμνήσκουσιν καὶ ἀξιοῦσαν
εὖ παθεῖν τὸ μὲν πρῶτον ῥαπίσας καὶ ἀπειλήσας ἀπέπεμψεν
ἀπὸ τῆς οἰκίας, ὡς δ' οὐκ ἐπαύεθ' ἡ ἄνθρωπος, ἀλλὰ γυναιὸν
πρᾶγμ' ἐποίει καὶ πρὸς τοὺς γνωρίμους προσιοῦσ' ἐνεκάλει,
λαβὼν αὐτὸς αὐτοχειρὶα πρὸς τὸ πωλητηρίον τοῦ μετοικίου
25 ἀπήγαγεν· καὶ εἰ μὴ κείμενον αὐτῇ τὸ μετοίκιον ἔτυχεν,
ἐπέπρατ' ἂν διὰ τοῦτον, ᾧ τῆς σωτηρίας αὐτῇ αἰτία ἐγεγόνει.
καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τὸν τὴν ταφὴν τοῦ [788]
πατρὸς οὐκ ἀπειληφότα, καὶ τὸν τῆς δίκης δαιτητὴν, ἣν 58

5 πρὸς ἔλαχεν Dindorf : προσέλαχεν vulg. 6 καὶ ante τῶν add.
S¹ Y 7 οὔσαν om. F 17 ὀκτὼ δραχμᾶς F 19 ἣν post
λαμπρὸς add. vulg. : om. S solus 21 ἀντεπαθεῖν Cobet 24 τὸ
... μετοικίου] τοὺς πωλητὰς Blass coll. § 57 et Harpoer. s. v. μετοίκιον
τοῦ μετοικίου secl. Sauppe 26 αὐτῇ vulg. : αὕτη A O : αὕτη
(correctum ex αὕτη) S¹ : secl. Weil αἰτία om. S¹, cf. xviii 270,
xix 178

ὑπὲρ τῆς πράσεως τῆς ἀδελφῆς ἔλαχεν αὐτῷ οὐτοσί, καὶ τὸ ἔγκλημα φέρε. κάλει δέ μοι πρῶτον πάντων τὸν τῆς Ζωβίας προστάτην, τῆς ὑποδεξαμένης αὐτόν, καὶ τοὺς πωλητάς, πρὸς οὓς ἀπήγαγεν αὐτήν. ὑμεῖς δ' ἡγανακτεῖτ' ἀρτίως εἰ τῶν τὸν ἔρανον φερόντων εἰς τὴν σωτηρίαν αὐτῷ κατηγορεῖ. 5
μιαρόν, μιαρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ θηρίον καὶ ἄμεικτον. λέγε τὰς μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

59 Τίς οὖν ἱκανὴ κατὰ τοῦ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα πεποιηκός γένοιτ' ἂν δίκη; τίς ἀξία τιμωρία; θάνατος μὲν γὰρ ἔμοιγε 10
μικρὰ φαίνεται.

60 Ἐν τοίνυν εἰπὼν ἔτι τῶν ἰδίων αὐτοῦ πονηρευμάτων τὰ λοιπὰ ἔάσω. πρὶν γὰρ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου, ἔμπεσόντος ἀνθρώπου τινὸς Ταναγραίου πρὸς κατεγγύην, γραμματεῖον ἔχοντος, προσελθὼν καὶ λαλῶν ὅτιδήποθ' ὑφαι- 15
ρεῖται τὸ γραμματεῖον. αἰτιωμένον δὲ καὶ δεινὰ ποιούντος τὰνθρώπου, καὶ λέγοντος ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ὑφίρηται, εἰς τοῦτ' ἀφικνεῖται βδελυρίας ὥστε τύπτειν ἐπεχείρησε τὸν

61 ἄνθρωπον. νεαλὴς δὲ καὶ πρόσφατος ὢν ἐκείνος περιῆν αὐτοῦ τεταριχευμένου καὶ πολὺν χρόνον ἔμπεπτωκός. ὥς 20
δ' εἰς τοῦθ' ἦκεν, ἀπεσθίει τὴν ῥίνα τὰνθρώπου. καὶ τότε μὲν περὶ τὴν γεγυῖαν συμφορὰν ἄνθρωπος γενόμενος ἀπέστη τοῦ τὸ γραμματεῖον ἐρευνᾶν [καὶ ζητεῖν]· ὕστερον δ' εὐρίσκουσι τὸ γραμματεῖον ἐν κιβωτίῳ τινί, οὗ τὴν κλεῖν οὗτος

[789] εἶχεν. καὶ μετὰ ταῦτα ψηφίζονται περὶ αὐτοῦ ταῦθ' οἱ ἐν 25
τῷ οἰκῇματι, μὴ πυρός, μὴ λύχνον, μὴ ποτοῦ, μὴ βρωτοῦ μηδενὸς μηδένα τούτῳ κοινωνεῖν, μηδὲ λαμβάνειν, μηδ' αὐτὸν

1 ὁ χρηστὸς ἀδελφὸς post αὐτῷ add. A S γρ., cf. § 55 2 μοι
om. F 5 κατηγορεῖ Y O : κατηγορεῖ S : κατηγορεῖ vulg. 6 ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι ante τὸ θηρίον S Y : post τὸ θηρίον A (qui om. ὦ) F
8 ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ om. S 22 ἄνθρωπος Bekker : ἄνθρωπος vulg.
23 καὶ ζητεῖν S Y O : ἢ ζητεῖν vulg. : secl. Reiske 27 μηδένα
μηδενὸς F τούτων S Y O μηδὲ . . . διδόναι secl. Weil

τούτῳ διδόναι]. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τὸν 62
ἄνθρωπον οὗ τὴν ῥῖν' ὁ μισρὸς οὗτος ἐσθίων κατέφαγεν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Καλῶν γ' ἔργων ὁ ῥήτωρ δημιουργὸς ὑμῖν γέγονεν. ἄξιόν
5 γ' ἐκ τοῦ τοιαῦτα πεποιηκότος στόματος λόγον ἢ συμβουλὴν
τιν' ἀκοῦσαι. ἀνάγνωθι δὴ καὶ τουτὶ τὸ καλὸν περὶ αὐτοῦ
δόγμα.

ΔΟΓΜΑ.

Εἴτ' οὐκ αἰσχύνεσθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ οἱ μὲν ἐπὶ 63
10 πονηρίᾳ καὶ τοῖς ἐσχάτοις ἐμπεπτωκότες εἰς τὸ οἴκημα
τοσοῦτῳ τοῦτον ἡγήσανθ' ἑαυτῶν εἶναι πονηρότερον ὥστ'
ἄμεικτον ἑαυτοῖς καταστήσαι, ὑμεῖς δ' ἐξεληλακότων τῶν
νόμων αὐτὸν ἐκ τῆς πολιτείας εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς καταμείξετε;
τί τῶν πεπραγμένων ἢ βεβιωμένων ἐπαινέσαντες; ἢ τί τῶν
15 πάντων οὐχὶ δυσχεράναντες; οὐκ ἀσεβής; οὐκ ὤμός; οὐκ
ἀκάθαρτος; οὐ συκοφάντης;

Ἄλλ' ὅμως τοιαῦτα ποιῶν καὶ τοιοῦτος ὢν ἐν ἀπάσαις ἀεὶ 64
βοᾷ ταῖς ἐκκλησίαις ' ἐγὼ μόνος εὖνους ὑμῖν· πάντες οὗτοι
συνεστᾶσιν· προδέδοσθε· ἢ παρ' ἐμοὶ μόνον εὖνοια λοιπή.'
20 βούλομαι δὴ τὴν σφοδρὰν καὶ μεγάλην εὖνοιαν αὐτοῦ ταύτην
ἐξετάσαι, πόθεν ἐστὶ καὶ ἐκ τίνος αὐτῷ γεγυνῆαι, ἵν' εἰ μὲν
ἐστι τοιαύτη, χρήσθ' αὐτῇ καὶ πιστεύητε, εἰ δὲ μή, φυλάτ-
τησθε. πότερον γάρ, ὅτι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θάνατον κατέ- [790]
γνωτε καὶ τὴν μητέρ' [αὐτοῦ] ὀφλοῦσαν ἀποστασίῳ ἀπέδοσθε, 65
25 διὰ ταῦτ' αὐτὸν ὑμῖν εὖνουν ὑπολαμβάνετε· εἶναι; ἀλλ' ἄτοπον

2 αὐτὸν post ἄνθρωπον add. vulg.: om. S solus κατεσθίων
Hermog. Rh. Gr. iii 236 5 γ' om. SY τὰ ante τοιαῦτα
add. AF: om. SYO 10 ἐσχάτοις SAYO: αἰσχίστοις F
11 τοσοῦτῳ] οὕτω A εἶναι om. F 16 ἀκάθαρτος . . .
§ 67 κατέγνωτε] Pap. Mus. Brit. Add. MS. 34473 17 αἰεὶ] αἰεὶ S
Pap. 18 εὖνους ὑμῖν SYO: ὑμῖν διαμενῶ A: ἔτι λοιπὸς ὑμῖν F
et sec. spatium Pap.: ὑμῖν Weil 19 ἐπ' ἐμὲ post συνεστᾶσιν A et
sec. spatium Pap. ἐμοῦ Wolf 20 δὴ] δὲ F Pap. σφοδρὰ
F Pap. 21 ὥς ἀληθῶς post τίνος add. AFO Pap.: om. SYP
24 αὐτοῦ secl. Herwerden 25 εὖνουν ante ὑπολαμβάνετε SAYO
Pap.: post ὑπολαμβάνετε F

- νῇ τὸν Δία καὶ θεοὺς τοῦτό γε. εἰ μὲν γὰρ εὖνους ἐστὶν
 ἐκείνοις καὶ τὸν τῆς φύσεως διασφύζει νόμον, ὃς καὶ ἀνθρώποις
 καὶ θηρίοις εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἅπασιν ὠρίσται, στέργειν τοὺς
 66 γονέας, κακόνους ἐστὶ τοῖς ἐκείνους ἀπολωλεκόσιν δῆλον
 ὅτι καὶ νόμοις καὶ πολιτείᾳ τῇ τούτων· εἰ δὲ μηδένα τούτων 5
 ὑπόλογον ποιεῖται, ἡδέως ἂν εἰδείην τίς ἐστὶν ὁ τὴν πρὸς
 τοὺς γονέας εὖνοιαν ὀρώων προδεδωκότα τούτοις, ἣν πρὸς τὸν
 δῆμον νῦν ἔχειν ὑπισχνεῖται, πιστεύων· ἐγὼ μὲν γὰρ ἄπιστον
 καὶ θεοῖς ἐχθρόν, οὐ μόνον ἀνθρώποις, ὑπολαμβάνω τὸν τῶν
 67 γονέων ἀμελοῦντα. ἀλλὰ νῇ Δί' ὅτι τὰς ἐνδείξεις αὐτοῦ 10
 κατεψηφίσασθε, καὶ δις εἰς τὸ δεσμωτήριον κατέθεσθε καὶ
 αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφόν, διὰ ταῦθ' ὑμῖν εὖνους ἐστίν. ἀλλὰ
 καὶ τοῦτ' ἄτοπον. ἀλλ' ὅτι τὴν ἀρχὴν ἣν ἔλαχεν (ἄρχειν)
 68 ἀπεδοκιμάσατε; ἀλλ' ὅτι παρανόμων αὐτοῦ κατέγνωτε; ἀλλ'
 ὅτι πέντε ταλάντων πρὸς ἐτιμήσατε; ἀλλ' ὅτι δακτυλο- 15
 δεικτεῖτ' ἐπὶ τῷ πονηρότατον τῶν ὄντων ἀπάντων δεικνύναι;
 ἀλλ' ὅτι τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ πολιτείας μειόντων οὐκ
 ἐνι τῶν αἰσχυρῶν αὐτῷ τούτων ἀπαλλαγῆναι; ἀλλὰ διὰ τί
 ὑμῖν οὗτος εὖνους ἐστίν; ὅτι, φησὶν, ἀναιδὴς ἐστίν. ὁ δ'
 ἀναιδὴς ἐκ τίνος ὠνομάσθη τῶν ἄλλων ἀλλ' ἢ ὅταν τὰ μήτ' 20
 ὄντα μήτ' ἂν γενόμενα, ταῦτα τολμᾷ λέγειν δι' ἀναισχυντίαν,
 ὅπερ οὗτος ποιεῖ;
- 69 Ἑγοῦμαι τοίνυν καὶ περὶ τῆς ἐνδείξεως, ἃ μοι παραλεί-
 [791] πειν ἔδοξε Λυκούργος, βέλτιον εἶναι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐγὼ

1 πάντας ante θεοὺς add. F: om. S Y O Pap. 2 θηρίοις καὶ
 ἀνθρώποις A 3 alterum καὶ om. A F 5 μηδένα codd.: μηδὲν
 Heindorf 6 ὑπόλογον S vulg. Pap.: λόγον A 7 ὀρώων εὖνοιαν A
 ἦν] ᾧ coni. Reiske 8 ὑπισχνεῖται, ἔχειν coni. Weil 8-9 ἄπιστον
 . . . ἐχθρόν vulg.: ἀπιστων . . . ἐχθρῶν S corr.: αὐτῶν . . . ἐχθρο S¹:
 ἀπιστῶ . . . ἐχθρὸν A et in ras. P corr. 13 ἄρχειν add. Weil coll.
 § 30, Dinarch. ii 10 14 κατεγνώκατε A Y O 16 δεικνύναι
 codd.: εἶναι Dobree ('δεικν. margini adscriptum, ad indicandum
 lectionem δακτυλοδεικνεῖτε (A k), voci εἶναι male agglutinatum est')
 18 ἀπαλλαγῆναι S al.: ἀπαλλαγῇ F Y O, cf. vi 25 19 ὑμῖν οὗτος
 εὖνους ἐστίν S: ὑμῖν οὗτός ἐστιν εὖνους F: εὖνους οὗτός ἐστιν ὑμῖν A:
 secl. Weil 23 παραλείπειν SA: παραλιπεῖν Y O F corr.:
 περιλιπεῖν F¹

γὰρ οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὥσπερ ἂν εἰ χρέος ἔσκοπεῖτ' ἴδιον,
 οὕτως ἐξετάσαι τοῦτον καὶ τὰ τουτουὶ τοῦ ἀγῶνος δίκαια.
 εἰ τοίνυν τις ὀφείλειν τιν' ἡτιάτο χρήματα, ὃ δ' ἡρνεῖτο, εἰ
 μὲν ἐφαίνονθ' αἷ τε συνθήκαι καθ' ἃς ἐδανείσατο κείμεναι
 5 καὶ οἱ τεθέντες ὅροι ἐστηκότες, τὸν ἀρνούμενον ἡγεῖσθ' ἂν
 ἀναιδιῇ δηλονότι, εἰ δ' ἀνηρημένα ταῦτα, τὸν ἐγκαλοῦντα·
 οὕτω ταῦτα πέφυκεν. εἰσὶ τοίνυν ὧν Ἀριστογεΐτων ὀφείλει 70
 τῇ πόλει συνθήκαι μὲν οἱ νόμοι, καθ' οὓς ἐγγράφονται
 πάντες οἱ ὀφλισκάνοντες, ὅρος δ' ἡ σανὶς ἡ παρὰ τῇ θεῷ
 10 κειμένη. εἰ μὲν οὖν ἀνήρηται ταῦτα καὶ ἐξαληλῖπται τὸ
 ὄφλημα, ἡμεῖς ληροῦμεν, μᾶλλον δὲ ψευδόμεθα· εἰ δ' ἔτ'
 ἔστι καὶ ἔσται τέωσπερ ἂν ἐκτείσῃ κείμενα, οὗτος οὐδὲν
 ἀληθὲς λέγει, ἀλλ' ἀδικεῖ καὶ δεινὰ ποιεῖ τὰ κοινὰ δίκαι'
 ἀφανίζειν ἐπιχειρῶν. οὐ γάρ, εἰ μὴ πᾶν ὅσον ὦφλεν ὀφείλει, 71
 15 νῦν ἡ κρίσις οὐδ' ὁ λόγος, ἀλλ' εἰ ὀφείλει. ἡ δεινὰ γ' ἂν
 πάθοιεν οἱ δραχμὴν ἐγγεγραμμένοι μόνην, εἰ, διότι μικρὰ
 καὶ οὐδὲν ἡδίκηκασιν, ἰσχύσει τὸ ὀφείλειν κατ' αὐτῶν· ἐὰν
 δέ τις μεγάλ' ἡδίκηκῶς ᾗ, μίαν θεῖς ἢ δύο καταβολὰς ἐπί-
 τιμος ἔσται. ἔτι τοίνυν τρί' ἐστὶν τὰ ὀφλήμαθ' ἃ ἐγγέ-
 20 γραπται καὶ ἐφ' οἷς ἐνδέδεικται. τὰ μὲν δὴ δύ' ἐν ἀπογραφῇ
 πεποιήται, τὸ δ' ἐν οὐδ' ἀπογέγραπται, ἀλλὰ βουλευσεως
 τὸν Ἀλωπεκῆθεν Ἀρίστωνα διώκει. ναί, φησὶν· ἀδίκως 72
 γάρ μ' ἐγγέγραφε. δεῖ δὴ σε, ὥς ἔοικεν, δίκην λαβεῖν.
 οὐκοῦν ὑποσχεῖν πρῶτον καὶ μείναι ἐν οἷς πέπονθας ἀνάγκη.
 25 ἢ τίνος λήψει δίκην; εἰ γὰρ ἔξεστὶ σοι πάνθ' ἅπερ τοῖς
 ἄλλοις, τί ἡδίκησαι; φέρε δὴ πρὸς θεῶν κάκεῖνο σκέψασθε. [792]
 ἂν ἔλῃ τὸν Ἀρίστωνα τῆς βουλευσεως, τί ἔσται; ἐξαλει-
 φθήσεται νῇ Δία, ὃ δ' ἀντεγγραφήσεται· ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι
 λέγουσιν. καλῶς. πότερον οὖν ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας

10 ταῦτα om. S solus

12 ὥσπερ O Λ corr. Y corr.

κείμενα

Dobree: καὶ μενεῖ codd.: secl. Cobet

15 οὐδ' ὁ λόγος om. A

ἀλλ' εἰ ὀφείλει om. S: add. vulg. S γρ.

16 δραχμὴν S: διὰ δραχμὴν

F Y O: διὰ δραχμὴν μίαν Λ

21 δ' ἐν] δ' οὖν ἐν S

οὐδὲ S Y:

οὐκ cett.

25 ποιεῖν post πάντα add. S al.: om. F¹

ὁδὶ μὲν ὀφειλήσει τῷ δημοσίῳ, ὁ ἐξαλειφθεὶς, ἐκείνος δ' ἐπίτιμος ἔσται, ὁ ἐγγραφεὶς; ἐκ γὰρ ὧν νῦν ὁδ' ἀξιοῖ, ταῦτα συμβαίνει· εἰ γὰρ ὅτ' ἐγγέγραπται μὴ ὀφείλει, ἐπειδὴν ἐξαλειφθῇ, ὀφειλήσει δηλονότι. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ὅταν ἐξαλειφθῇ, τότε οὐκ ὀφειλήσει· οὐκοῦν νῦν 5
 74 ὀφείλει. τί δ'; ἂν αὐτὸν ἀποφύγῃ, παρὰ τοῦ κομίζεται ταῦθ' ἢ πόλις ἂν νῦν οὐκ ἐξὸν οὗτος ποιεῖ; πόθεν δέ, οἷς οὗτος θανάτου τιμᾶται καὶ δεσμοῦ περιῶν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, οἱ μὲν τὰς ψυχὰς, οἱ δὲ τὸ μὴ δεῖν ἀπεπονθέναι κομιοῦνται; ὧ γὰρ οὐδὲ τῶν ἴσων οὐδὲ τῶν ἐγκυκλίων δικαίων μετουσίαν 10
 διδόασιν οἱ νόμοι, οὗτος τῶν ἀνηκέστων ἐτέροις αἴτιος γίγνεται, οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ πολιτικῶς οὐδ' ὥς συμφέρει γιγνο-
 75 μένων τούτων. ἀλλ' ἔγωγε ταῦθ' ὀρών θαυμάζω, τὸ τᾶν κατὰ γεγενῆσθαι τί ποτ' οἴεσθ' εἶναι. ἐὰν ἡ γῆ μὲν ἄνω, τὰ δ' ἄστρα κατὰ γένηται; οὐκ ἔστι τοῦτο γενέσθαι, μηδὲ 15
 γένοιτο. ἀλλ' ὅταν, οἷς ἐκ τῶν νόμων μὴ ἔξεστιν, ἐκ τῶν ὑμετέρων βουλήσεων ἐξῇ, ὅταν ἡ μὲν πονηρία τιμᾶται, τὰ χρηστὰ δ' ἀπορρίπτηται, ὅταν τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον ἡττᾶται τοῦ φθόνου, τότε ἄνω κατὰ πάντα χρὴ νομίζειν τετράφθαι.

20

- 76 Ἡδὴ τοίνυν τινὰς εἶδον τῶν ἀγωνιζομένων οἱ τοῖς πράγμασι αὐτοῖς ἀλίσκόμενοι, καὶ οὐκ ἔχοντες ὥς οὐκ ἀδικοῦσι
 [793] δεῖξαι, οἱ μὲν εἰς τὴν τοῦ βίου μετριότητα καὶ σωφροσύνην κατέφυγον, οἱ δ' εἰς τὰ τῶν προγόνων ἔργα καὶ λητουργίας, οἱ δ' εἰς ἕτερα τοιαῦτα δι' ὧν εἰς ἔλεον καὶ φιλανθρωπίαν 25
 τοὺς δικάζοντας ἤγαγον. τούτῳ δ' οὐδέν' ὀρῶ τῶν τόπων τούτων βάσιμον ὄντα, ἀλλὰ πάντ' ἀπόκρημνα, φάραγγας,
 77 βάραθρα. τί γὰρ ὥς ἀληθῶς ἐρεῖ; ὧν ὁ πατήρ τι πεποίηκε νῆ Δία. ἀλλὰ κατεγνώκαθ' ὑμεῖς ἐν τουτοισὶ τοῖς δικαστηρίοις αὐτοῦ θάνατον, ὥς πονηροῦ δηλονότι καὶ ἀξίου τεθνάναι. 30

7 ταῦθ' om. S, cf. § 70: add. vulg. 12 γιγνομένων τούτων secl.
 Reiske 16 οἷς codd.: δ Dobree: fort. ὅ Weil 19 καὶ
 ante κατὰ add. S vulg.: om. A, cf. xxi 91 20 τετράφθαι codd.:
 ἐστράφθαι edd. ante Bekkerum, cf. xxi 91

- ἀλλὰ νῆ Δία, εἰ ταῦτ' ἐστὶν αὐτῷ δυσχερῇ τὰ περὶ τὸν
πατέρα, εἰς τὸν ἑαυτοῦ βίον καταφεύξεται ὥς σῶφρονα καὶ
μέτριον. ποῖον; ὃν ποῦ βεβίωκεν; ὃν μὲν γὰρ ἅπαντες
ὑμεῖς ἐοράκατε, οὐκ ἔστι τοιοῦτος. ἀλλ' ὦ τῶν, εἰς τὰς 78
5 λητουργίας ἀποχωρήσεται. τὰς πότ' ἢ ποῦ γεγонуίης; τὰς
τοῦ πατρός; ἀλλ' οὐκ εἰσὶν. ἀλλὰ τὰς ἑαυτοῦ; φάσεις,
ἀπαγωγάς, ἐνδείξεις, οὐχὶ λητουργίας εὐρήσετε. ἀλλὰ νῆ
Δία καὶ χωρὶς τούτων συγγενεῖς πολλοὶ καὶ καλοὶ κἀγαθοὶ
παραστάντες αὐτὸν ἐξαιτήσονται. ἀλλ' οὗτ' εἰσὶν οὗτ' ἐγέ-
10 νουτο πώποτε· πῶς γὰρ τῷ γε μηδ' ἐλευθέρῳ; πλὴν ἔστι 79
νῆ Δία, ἔστιν ἀδελφός τις οὗτος αὐτῷ, ὁ παρὼν καὶ τὴν
καλὴν δίκην [αὐτῷ] λαχών. περὶ οὗ τὰ μὲν ἄλλα τί δεῖ
λέγειν; ἀδελφός δ' ἐστὶ τούτου ὁμομήτριος καὶ ὁμοπάτριος
καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς δίδυμος. οὗτοσί—τὰ μὲν ἄλλα
15 σιωπῶ, ἀλλ' ἐφ' οἷς ὑμεῖς τὴν μιὰν Θεωρίδα, τὴν Λημνίαν,
τὴν φαρμακίδα, καὶ αὐτὴν καὶ τὸ γένος ἅπαν ἀπεκτείνετε,
ταῦτα λαβὼν τὰ φάρμακα καὶ τὰς ἐπὶ φῶδας παρὰ τῆς θερα- 80
παίνης αὐτῆς, ἢ κατ' ἐκείνης τότε ἐμήνυσεν, ἐξ ἧσπερ ὁ [794]
βάσκανος οὗτος πεπαιδοποιῆται, μαγγανεύει καὶ φενακίζει
20 καὶ τοὺς ἐπιλήπτους φησὶν ἰᾶσθαι, αὐτὸς ὦν ἐπίληπτος
πάσῃ πονηρίᾳ. οὗτος οὖν αὐτὸν ἐξαίρησεται, ὁ φαρμακός,
ὁ λοιμός, ὃν οἰωνίσαιτ' ἂν τις μᾶλλον ἰδὼν ἢ προσειπεῖν
βούλοιο, ὃς αὐτὸς αὐτῷ θανάτου τετίμηκεν ὅτε τοιαύτην
δίκην ἔλαχεν.
- 25 Τί οὖν λοιπόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἃ κοινὰ νῆ Δία πᾶσιν 81
ὑπάρχει τοῖς ἀγωνιζομένοις παρὰ τῆς τῶν ἄλλων ὑμῶν
φύσεως, καὶ οὐδεὶς αὐτὸς ἑαυτῷ ταῦτα φέρει τῶν κρινομένων,
ἀλλ' ὑμῶν ἕκαστος ἕχων οἰκοθεν ἔρχεται, ἔλεον, συγγνώμην,
φιλανθρωπίαν. ἀλλὰ τούτων γ' οὐθ' ὅσιον οὔτε θέμις τῷ

3 ποῦ] οὐ F Y γρ., cf. xix 200 12 αὐτῷ ante λαχών S vulg.: post
λαχών Y: om. Aristid. cod. Par. Rh. Gr. ix 358: secl. Blass 14 καὶ
ante τὰ add. S Y O: om. cett., cf. iii 27 21 ἐξαίρησεται Harpocr.
s. v. φαρμακός, Photius, Suidas: ἐξαιτήσεται codd. 22 οἰωνίσαιτ'
codd.: ἀποιωνίσαιτ' Herwerden 23 αὐτῷ vulg., cf. xxxii 15:
αυτου S Y: αὐτῷ G. H. Schaefer 29 οὐθ' . . . οὐτε] οὐδ' . . . οὐδὲ F

μιαρῷ τούτῳ μεταδοῦναι. διὰ τί; ὅτι ὃν ἂν αὐτὸς ἕκαστος
 νόμον τῇ φύσει κατὰ πάντων ἔχη, τούτου τυγχάνειν παρ'
 82 ἑκάστου δίκαιός ἐστι καὶ αὐτός. τίν' οὖν νόμον ὑμῖν ἢ τίνα
 βούλησιν ἔχειν Ἀριστογείτων κατὰ πάντων δοκεῖ; πότερ'
 εὐτυχοῦντας ὁρᾶν καὶ ἐν εὐδαιμονίᾳ καὶ χρηστῇ δόξῃ δια- 5
 γοντας; καὶ τί ποίων ζήσεται; τὰ γὰρ τῶν ἄλλων κακῶ
 τοῦτον τρέφει. οὐκοῦν ἐν κρίσεσι καὶ ἀγῶσι καὶ πονηραῖς
 αἰτίαις ἅπαντας εἶναι βούλεται· ταῦτα γεωργεῖ, ταῦτ' ἐργά-
 ζεται. ὁ δὲ ποῖός τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλοῦτ' ἂν
 δικάως ὁ τρισκατάρατος, ὁ κοινὸς ἐχθρός, ὁ πᾶσι δυσμενής, 10
 ὅτῳ μήτε γῇ φέροι καρπὸν μήτ' ἀποθανόντα δέξαιτο; οὐχ
 83 ὁ τοιοῦτος; ἔγωγε νομίζω. τίνος δὲ συγγνώμης ἢ ποίων
 ἐλέων οἱ σεσυκοφαντημένοι τετυχήκασιν παρὰ τούτου, οἷς
 [795] οὗτος θανάτου πᾶσιν ἐτιμᾶτ' ἐν τουτοισὶ τοῖς δικαστηρίοις,
 καὶ ταῦτα πρὶν τὴν πρώτην ψήφον διενεχθῆναι; καὶ ἐφ' οἷς 15
 ὁ βάσκανος οὗτος οὕτως ὠμῶς καὶ πικρῶς εἶχεν, τούτους
 ὑμῶν οἱ λαχόντες, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δίκαια ποιοῦντες
 ἔσφζον, καὶ τοὺς ὑπὸ τούτου συκοφαντουμένους ἀπεψηφί-
 ζοντο, καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ μετεδίδοσαν
 84 τούτῳ. ἀλλ' ἢ γε τούτου πικρία καὶ μαιφονία καὶ ὠμότης 20
 παρῇν καὶ ἐξητάζετο. οὐχὶ παιδιά, οὐχὶ μητέρας τῶν κρινο-
 μένων ἐνίῳν γραῦς παρεστῶσας ὁρῶν οὗτος ἠλέει. εἴτα σοὶ
 συγγνώμη; πόθεν ἢ παρὰ τοῦ; ἢ τοῖς σοῖς παιδίοις ἔλεος;
 πολλοῦ γε καὶ δεῖ. σὺ τὸν εἰς ταῦτ' ἔλεον προδέδωκας,
 Ἀριστογεῖτον, μᾶλλον δ' ἀνῆρηκας ὅλως. μὴ δὴ πρὸς οὖς 25

2 κατὰ πάντων ἔχη S al.: δηλὸς ἢ κατὰ πάντων (καθ' ἀπάντων F)
 ἔχων A 4 πότερ' A: πότερον S vulg. 7 ἐν ἀγῶσι
 SY 8 ταῦτα . . . ἐργάζεται om. A: in marg. habent S corr.
 Y 9 ὁ δὲ ποῖός τις S¹: ὁ δὲ τοιοῦτος ποῖός τις A et Rh. Gr.
 vii 998: ὁ δὲ δὴ παμπόνηρος ἄνθρωπος ποῖός τις vulg.: δὴ παμπόνηρος
 supra ποῖός τις add. S corr., cf. xviii 119 δὴ post δὲ add.
 vulg. S corr.: om. S¹ A Y et Rh. Gr. l. c. 11 ζῶντι inter μήτε
 et γῇ add. S corr. supr. versum 13 παρ' αὐτοῦ τετυχήκασιν
 F 17 ὦ ante ἄνδρες add. vulg.: om. S A O 18 καὶ post
 ἔσφζον om. A: add. post συκοφαντουμένους καὶ . . . ἀπεψηφίζοντο
 secl. Dobree

αὐτὸς ἔχοντας λιμένας καὶ προβόλων ἐνέπλησας, πρὸς
τούτους προσορμίζου· οὐ γὰρ δίκαιον.

Εἰ τοίνυν ἀκούσατε καὶ τὰς βλασφημίας ἃς κατὰ τὴν 85
ἀγορὰν περιῶν καθ' ὑμῶν ἔλεγεν, ἔτι μᾶλλον ἂν αὐτὸν
5 μισήσατε, καὶ δικαίως. φησὶ γὰρ πολλοὺς ὀφείλειν τῷ
δημοσίῳ, τούτους δ' ἅπαντας ὁμοίους ὑπάρχειν ἑαυτῷ. ἐγὼ
δὲ πολλοὺς μὲν εἶναι τοὺς ἡτυχηκότας, εἰ καὶ δύ' εἰσὶ μόνοι,
συγχωρῶ· παντὶ γὰρ πλείους εἰσὶ τοῦ δέοντος, καὶ οὐδένα
τῶν ἄλλων ὀφείλειν ἔδει. οὐ μέντοι μὰ τοὺς θεοὺς τούτῳ γ'
10 ὑπάρχειν ὁμοίους οἶμαι τούτους, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, ἀλλὰ καὶ
τοῦναντίον. οὕτως δὲ λογίξεσθε. καὶ μὴ μ' ὑπολάβητ', 86
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥς πρὸς ὀφείλοντας ὑμᾶς τῷ δημοσίῳ
διαλέγεσθαι· οὔτε γὰρ ἔστιν μήτε γένοιτο τοῦτο, οὔτ' ἐγὼ
νομίζω. ἀλλ' εἴ τίς τις ἄρ' ἢ φίλος ἢ γνώριμός ἐστιν ἐν
15 τούτοις, ὥς ὑπὲρ τούτου τοῦτον προσήκει μισεῖν, τοῦτο [796]
βούλομαι δεῖξαι. πρῶτον μὲν ὅτι ἀνθρώπους ἐπιεικεῖς, οἷς
ἐγγύαι καὶ φιλανθρωπίαί γίνονται καὶ ὀφλήματ' ἴδια, οἷς
οὐ πρόσεστι κοῖν' ἀδικήματα, ἡτυχηκένας δὲ συμβέβηκεν,
εἰς τὴν ὁμοίαν τάξιν ἑαυτῷ καὶ βλασφημίαν ἄγει, οὐκ
20 ὀρθῶς οὐδὲ προσηκόντως. οὐ γὰρ ὅμοιόν ἐστιν, Ἀριστο- 87
γείτον, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, γράψαντά σε τῶν πολιτῶν τρεῖς
ἀκρίτους ἀποκτείνει γραφὴν ἀλῶναι παρανόμων καὶ δέον
σε τεθνάναι [ἐπὶ ταύτῃ] τιμήματος τυχεῖν, καὶ φίλον ἐγγνη-
σάμενον μὴ δύνασθαι ζημίαν ἀπροσδόκητον ἐνεγκεῖν· οἷχ
25 ὅμοιον, οὐ. ἔπειθ' ὅτι τὴν κοινὴν φιλανθρωπίαν ἣν ὑμεῖς
ἔχετε ἐκ φύσεως πρὸς ἀλλήλους οὗτος ἀναιρεῖ καὶ δια-

1 ἀνέπλησας SY 3 ἀκούσατε Reiske : ἀκούσατε vel ἀκούσατε
S¹ ut videtur : ἀκούσετε S corr. vulg. : ἀκούετε A καὶ om. F
5 post δικαίως add. ἀποκτείνετε S γρ. F γρ. : ἀποκτείνετε Y γρ.
9 πλὴν τοῦτον post ἄλλων add. A 10 καὶ S al. : πᾶν F : om. A
17 ἴδια] δίκαια S γρ. Y γρ. 21 σε codd. : δε S¹ : secl. Weil
22 καὶ ante γραφὴν add. S corr. 23 σε τεθνάναι ἐπὶ ταύτῃ S : σε
ἐπὶ ταύτῃ τεθνάναι F : ἐπὶ ταύτῃ σε τεθνάναι A : σε et ἐπὶ ταύτῃ secl.
Weil τοῦ ante τιμήματος add Blass coll. Dinarch. ii 12 26 τὸ
καθ' αὐτόν· ἴδουτ' ἂν ἴδοιτε δ' ἂν) ἐντεῦθεν post διαφθείρει add. vulg.
S γρ. : om. S : τὸ καθ' αὐτὸν om. A

φθείρει. ὑμεῖς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ τῆς φύσεως
 πρὸς ἀλλήλους, ὅπερ εἶπον, χρώμενοι φιλανθρωπία, ὥσπερ
 αἱ συγγένεια τὰς ἰδίας οἰκοῦσιν οἰκίας, οὕτω τὴν πόλιν
 88 οἰκεῖτε δημοσίᾳ. πῶς οὖν ἐκείναι; ὅπου πατὴρ ἐστὶ καὶ
 υἱεῖς ἄνδρες, τυχὸν δὲ καὶ τούτων παῖδες, ἐνταῦθ' ἀνάγκη 5
 πολλὰς καὶ μὴδὲν ὁμοίας εἶναι βουλήσεις· οὐ γὰρ τῶν αὐτῶν
 οὔτε λόγων οὔτ' ἔργων ἐστὶν ἡ νεότης τῷ γήρᾳ. ἀλλ' ὅμως
 οἱ τε νέοι πάνθ' ὅσ' ἂν πράττωσιν, ἅπερ ὦσιν μέτριοι,
 οὕτω ποιοῦσιν ὥστε μάλιστα μὲν πειρᾶσθαι λανθάνειν, εἰ
 δὲ μή, φανεροί γ' εἶναι τοῦτο βουλόμενοι ποιεῖν· οἱ τε 10
 πρεσβύτεροι πάλιν, ἂν ἄρ' ἴδωσιν ἢ δαπάνην ἢ πότον ἢ παι-
 διὰν πλείω τῆς μετρίας, οὕτω ταῦθ' ὀρώσιν ὥστε μὴ δοκεῖν
 ἑορακεῖναι. ἐκ δὲ τούτων γίγνεται τε πάνθ' ἃ φέρουσιν αἱ
 [797] φύσεις καὶ καλῶς γίγνεται. τὸν αὐτὸν τοῖνον τρόπον ὑμεῖς,
 89 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πόλιν οἰκεῖτε συγγενικῶς καὶ φιλ- 15
 ανθρώπως, οἱ μὲν οὕτως ὀρώντες τὰ τῶν ἡτυχηκότων ἔργα
 ὥστε, τὸ τῆς παροιμίας, ὀρώντας μὴ ὀρᾶν καὶ ἀκούοντας
 μὴ ἀκούειν, οἱ δ' οὕτω ποιοῦντες ἃ πράττουσιν ὥστ' εἶναι
 φανεροὶ καὶ φυλαττόμενοι καὶ αἰσχυρόμενοι. ἐκ δὲ τούτων
 ἡ κοινὴ καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν αἰτία τῇ πόλει μένει καὶ 20
 90 συνέστηκεν ὁμόνοια. ταῦτα τοῖνον Ἀριστογείτων τὰ καλῶς
 οὕτω πεπηγότα τῇ φύσει καὶ τοῖς ἥθεσι τοῖς ὑμετέροις
 κινεῖ καὶ ἀναιρεῖ καὶ μεταρρίπτει, καὶ ἃ τῶν ἄλλων τῶν
 ἡτυχηκότων ἕκαστος ἀψοφητεῖ ποιεῖ, ταῦθ' οὗτος μόνον οὐ
 κώδωνας ἐξαψάμενος διαπράττεται. οὐ πρυτάνεις, οὐ κῆρυξ, 25
 οὐκ ἐπιστάτης, οὐχ ἡ προεδρεύουσα φυλὴ τούτου κρατεῖν
 91 δύνатаι. ἐπειδὴν οὖν τις ὑμῶν ἐφ' οἷς οὗτος ἀσελγαίνει
 λυπηθεὶς εἶπη ' τοῦτον δὲ ταῦτα ποιεῖν, καὶ ταῦτ' ὀφείλοντα
 τῷ δημοσίῳ, ' τί δ'; οὐ καὶ ὁ δεῖνα' φησὶν ' ὀφείλει'; τὸν

2 πρὸς ἀλλήλους om. F   6 (τὰς) βουλήσεις Dobree   11-12 ἡ
 παιδιὰν . . . μετρίας om. A   17 ὥστε] ὥσπερ SO: ὅπερ FB
 ὀρώντας . . . ἀκούοντας SAYO: ὀρώντες . . . ἀκούοντες F¹ B¹
 24 οὗτος] οὕτως S¹   25 πρυτάνεις Blass: πρυτανὴς S¹: πρύτανις
 cett.   26 προεδρεύουσα Foucart   28 τοῦτον S: τουτονὶ cett.
 δὲ add. A: om. S vulg., cf. xxi 209   εἶπη post ποιεῖν add. AF

ἐχθρὸν ἕκαστος ὑπειπὼν τὸν αὐτοῦ· ὥστε τὴν πονηρίαν τὴν τούτου αἰτίαν εἶναι τῶν βλασφημιῶν αἱ περὶ τῶν οὐχ ὁμοίων τούτῳ διὰ τοῦτον γίνονται.

- Λοιπὸν τοίνυν ἐστίν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἀπαλλα- 92
 5 γῆναι βουλομένοις τούτου, ἀδίκημα σαφὲς καὶ ἐναργὲς ἔχοντας ἐκ τῶν νόμων, μάλιστα μὲν αὐτῷ θανάτου τιμῆσαι, εἰ δὲ μή, τοσοῦτον ἀναθεῖναι τίμημα χρημάτων ὅσον μὴ δυνήσεται φέρειν· ἄλλη γὰρ οὐκ ἔστιν ἀπαλλαγή τούτου, σαφῶς ἐπίστασθε. καὶ γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μὲν 93
 10 ἄλλων ἀνθρώπων ἂν τις ἴδοι τοὺς μὲν βελτίστους καὶ μετριω- [798] τάτους αὐτῇ τῇ φύσει πάντα ποιοῦντας ἐκόντας ἃ δεῖ, τοὺς δὲ χεῖρους μὲν τούτων, ἔξω δὲ τοῦ πονηροῦς ἄγαν κληθῆναι, τῷ φόβῳ τῷ πρὸς ὑμᾶς καὶ τῷ τοῖς αἰσχροῖς καὶ λόγοις καὶ ὀνειδέσιν ἀλγεῖν εὐλαβουμένους ἐξαμαρτάνειν· τοὺς δὲ
 15 πονηροτάτους καὶ ἐξαγίστους ὀνομαζομένους τὰς γε συμ- φορὰς σωφρονίζειν λέγουσιν. οὗτοσὶ τοίνυν Ἀριστογείτων 94 τοσοῦτον ὑπερήρκεν ἅπαντας ἀνθρώπους πονηρίᾳ ὥστ' οὐδὲ παθὼν ἐνουθετήθη, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἀδικήμασι καὶ πλεονεκτήμασι πάλιν εἴληπται. καὶ τοσοῦτῳ πλείονος ὀργῆς
 20 ἄξιός ἐστιν νῦν ἢ πρότερον, ὅσῳ τότε μὲν γράφειν μόνον ᾤετο δεῖν παρὰ τοὺς νόμους, νυνὶ δὲ πάντα ποιεῖν, αἰτιᾶσθαι, λέγειν, διαβάλλειν, βλασφημεῖν, θανάτου τιμᾶσθαι, εἰσαγγέλλειν, κακολογεῖν τοὺς ἐπιτίμους αὐτὸς ὀφείλων τῷ δημοσίῳ· τούτου γὰρ οὐδέν ἐστι δεινότερον. τὸ μὲν οὖν 95
 25 νουθετεῖν τοῦτον μανία· ὅς γὰρ οἷς ὁ δῆμος ἅπας τοὺς ἐνοχλοῦντας ἑαυτὸν νουθετεῖ θορύβοις μηδεπώποθ' ὑπεῖξε μηδὲ διετράπη, ταχύ γ' ἂν φροντίσειέ τι τοῦ παρ' ἐνὸς λόγου. ἀνίατον, ἀνίατον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμ' ἔστι τὸ τούτου. δεῖ δὴ πάντας, ὥσπερ οἱ ἱατροί, ὅταν καρκύνον
 30 ἢ φαγέδαιναν ἢ τῶν ἀνιάτων τι κακῶν ἴδωσιν, ἀπέκασαν

1 ἕκαστων S¹: ἕκαστον S corr. Y O

5 ἀδίκημα] παράδειγμα F

7 ἀναθεῖναι S: ἐπιθεῖναι vulg. S γρ.: ἐπιαναθεῖναι Y μὴ] οὐ F

15 γε om. S Y

22 ἄγειν post διαβάλλειν add. vulg.: om. S A

27 τι om. S Y

30 ἄλλων ante ἀνιάτων add. vulg.: om. S solus

τι om. S A Y O

ἢ ὅλως ἀπέκοψαν, οὕτω τοῦτο τὸ θηρίον ὑμᾶς ἐξορίσαι, ῥῖψαι ἐκ τῆς πόλεως, ἀνελεῖν, μὴ περιμείναντάς τι παθεῖν, ὃ μήτ' ἰδίᾳ μήτε δημοσίᾳ γένοιτο, ἀλλὰ προελαβηθέντας.

96 ὧδὶ γὰρ ὁράτε. οὐδένα πώποτ' ἴσως ὑμῶν ἔχῃς ἔδακεν οὐδὲ
[799] φαλάγγιον, μηδὲ δάκοι· ἀλλ' ὅμως ἅπαντα τὰ τοιαῦτα, ἐπὰν 5
ἴδητε, ἀποκτείνετε. τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὅταν συκοφάντην καὶ πικρὸν καὶ ἔχῃ τὴν φύσιν ἄνθρωπον ἴδητε, μὴ πόθ' ἕκαστον ὑμῶν δήξεται περιμένετε, ἀλλ' ὃ προστυχὼν αἰεὶ τιμωρησάσθω.

97 Λυκοῦργος μὲν οὖν τὴν Ἀθηνᾶν ἐμαρτύρετο καὶ τὴν μη- 10
τέρα τῶν θεῶν, καὶ καλῶς ἐποίει. ἐγὼ δὲ τοὺς προγόνους τοὺς ὑμετέρους καὶ τὰς ἀρετὰς τὰς ἐκείνων ἀνακαλῶ, ὧν οὐδ' ὁ χρόνος τὴν μνήμην ἠφάνικεν, εἰκότως· ἐπολιτεύοντο γὰρ οὐχὶ τοῖς πονηροτάτοις καὶ συκοφάνταις συνεργεῖν δι-
δόντες ἑαυτοὺς, οὐδὲ τὸν ἐντὸς τείχους φθόνον ἀσκοῦντες 15
ἐπ' ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ τῶν ῥητόρων καὶ τῶν ἰδιωτῶν τοὺς μὲν σόφρονας καὶ χρηστοὺς τιμῶντες, τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ θρασεῖς μισοῦντες καὶ κολάζοντες. ἐξ ὧν πάντες ἀθληταὶ τῶν καλῶν ἔργων ἐγένοντο.

98 Ἐν δ' εἰπὼν ἔτι παύσασθαι βούλομαι. ἔξιτ' αὐτίκα δὴ 20
μάλ' ἐκ τοῦ δικαστηρίου, θεωρήσουσι δ' ὑμᾶς οἱ περιεστη-
κότες καὶ ξένοι καὶ πολῖται, καὶ κατ' ἄνδρ' εἰς ἕκαστον τὸν παριόντα βλέψονται καὶ φυσιογνωμονήσουσι τοὺς ἀπεψη-
φισμένους. τί οὖν ἐρεῖτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ προέμεινοι
τοὺς νόμους ἔξιτε; ποίοις προσώποις ἢ τίσιν ὀφθαλμοῖς 25
99 πρὸς ἕκαστον τούτων ἀντιβλέψεσθε; πῶς δ' εἰς τὸ μητρῷον
βαδιεῖσθε, ἂν τι βούλησθε; οὐ γὰρ δήπου καθ' ἓν ὑμῶν
ἕκαστος ὥς ἐπὶ κυρίου τοὺς νόμους πορεύσεται, εἰ νῦν μὴ

2 τι] τὸ Cobet   6 εἶδτε S A   εὐθὺς ante ἀποκτείνετε add.
S γρ. ἀποκτενεῖτε F   9 τιμωρησάσθω S Y O : τιμωρεῖσθω vulg.
11 καλῶς γ' F O   14 συνεργοὺς Cobet   22 εἰς ἕκαστον τὸν
vulg. : εἰς ἕκαστον A : εἰς ἕκαστος S Y O   23 ἀπεψηφισμένων A,
cf. § 100 : ἀποψηφισαμένων S vulg.   25 προσώποις om. S Y S vulg. :
add. vulg. S γρ. Y γρ.   27 εἰς (εἰς S¹) ante καθ' ἓνα add. : om. A F
28 ὥς A : ὥσπερ S vulg.

βεβαιώσαντες αὐτοὺς ἔξιθ' ἅπαντες κοινῇ. πῶς δὲ ταῖς
 νουμηνίαις εἰς ἀκρόπολιν ἀναβαίνοντες τὰγαθὰ τῇ πόλει
 διδόναι καὶ ἕκαστος ἑαυτῷ τοῖς θεοῖς εὐξέσθαι, ὅταν ὄντος [800]
 τούτου ἐκεῖ καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ χρηστοῦ τὰναντία τοῖς
 5 ὄρκοις καὶ τοῖς ἐκεῖ γράμμασιν ἐγνωκότες ἦτε; τί ἐρεῖτ', 100
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί ἐρεῖτε, ἂν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ γνωρίσας
 τοὺς ἀπεψηφισμένους; τί φήσετε; ἀρέσκειν τοῦτον ὑμῖν;
 καὶ τίς ὁ τοῦτο τολμήσων εἰπεῖν; τίς ὁ τῆς τούτου πονη-
 ρίας μετ' ἀρᾶς καὶ κακῆς δόξης κληρονομεῖν βουλευσόμενος;
 10 ἄλλ' οὐκ αὐτὸς ἕκαστος (οὐκ) ἀποψηφίσασθαι; οὐκοῦν κατ-
 ἀράσεσθε τοῖς ἀπεψηφισαμένοις, τοῦτο τὸ πιστὸν ἕκαστος
 διδοὺς ὡς οὐκ αὐτὸς οὗτός ἐστι. καὶ τί δεῖ ταῦτα ποιεῖν, 101
 ἐξὸν εὐφημεῖν καὶ ἅπαντας ἅπασιν πάντα τὰγάθ' εὐχέσθαι,
 καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους ἅπαντας
 15 ὑμῖν, προσθήσω δὲ καὶ τοὺς ξένους καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας;
 ἐφίκται γάρ, ἐφίκται πάντων ἢ τούτου κακοπραγμοσύνη, καὶ
 πᾶσι βουλομένοις ἐστὶν ἀπαλλαγῆναι τῆς τούτου πονηρίας
 καὶ δίκην δεδωκότ' ἰδεῖν.

2 τὴν ante ἀκρόπολιν add. S vulg. : om. A 3 εὐξέσθαι Reiske :
 εὐξεται codd. 4 τούτου ἐκεῖ vulg. : om. ἐκεῖ S¹ : ἐκεῖ τούτου Blass
 τούνοματος post τούτου add. Weil : γεγραμμένου coni. Blass coll.
 xxii 73 πατρὸς codd. : ἀδελφοῦ Dindorf, Parisin. 2998 corr.
 5 ἢ ante τί add. vulg. : om. S A δ' post τί add. A 6 ᾧ ante
 ἄνδρες add. vulg. : om. S A 7 ἀπεψηφισμένους S A Y O : ἀπο-
 ψηφισμένους F, cf. § 98 9 βουλόμενος A 10 ἄλλ' . . .
 ἀποψηφίσασθαι secl. Weil φήσει post ἕκαστος add. S corr. Y γρ. F
 γρ. οὐκ add. Richards ἀποψηφίσεσθε S¹ : καταψηφίσασθαι F :
 φήσων καταψηφίσασθαι coni. Reiske 11 ἀποψηφισαμένοις S
 vulg. : ἀπεψηφισμένοις A 13 ἅπασιν πάντα om. S¹ 18 καὶ . . .
 ἰδεῖν om. A ἰδεῖν S : αὐτὸν ἐπιδεῖν cett.

ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ Β

- "Οτι μὲν τοίνυν καὶ ὀφείλει τῷ δημοσίῳ Ἀριστογείτων
 οὔτοσὶ καὶ οὐκ ἔστιν ἐπίτιμος, καὶ οἱ νόμοι διαρρήδην
 ἀπαγορεύουσιν μὴ ἐξεῖναι λέγειν τοῖς τοιούτοις, φανερώς
 [801] ἐπιδέδεικται, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. δεῖ δ' ὑμᾶς ἅπαντας
 μὲν ἀπείργειν καὶ κωλύειν τοὺς παρανομοῦντας, πολὺ δὲ 5
 μάλιστα τοὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντας καὶ τοὺς πολιτευομένους·
 2 διὰ γὰρ τούτους τὰ κοινὰ καὶ βλάπτεσθαι πέφυκεν, ἐὰν
 ὧσι φαῦλοι, καὶ τὰ μέγιστα πάλιν ὠφελεῖσθαι, ἐὰν ὧσιν
 ἐπικεῖς καὶ θέλωσιν ἐμμένειν τοῖς νόμοις. ὥς ἐὰν ἅπαξ
 δῶτε τοῖς ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἐγχειροῦσίν τι πράττειν τὸ παρα- 10
 νομεῖν καὶ καταφρονεῖν τῶν ὀρισμένων δικαίων, ἀναγκαῖόν
 ἔστιν ἅπαντας ἀπολαύειν τοὺς μετέχοντας τῆς πόλεως.
 3 ὥσπερ γὰρ τῶν ἐν ταῖς ναυσὶν ἁμαρτημάτων ἂ συμβαίνει
 περὶ τοὺς πλοῦς, ὅταν μὲν τῶν ναυτῶν τις ἁμάρτη, βραχεῖαν
 τὴν βλάβην ἤνεγκεν, ὅταν δ' ὁ κυβερνήτης ἀποσφαλῇ, 15
 κοινὴν τὴν ἀτυχίαν ἅπασιν τοῖς ἐμπλέουσι παρεσκεύασεν,
 ὡσαύτως τὰ μὲν τῶν ἰδιωτῶν ἁμαρτήματα οὐκ εἰς τὸ πλῆθος,
 εἰς δ' αὐτοὺς ἤνεγκε τὰς βλάβας, τὰ δὲ τῶν ἀρχόντων καὶ
 4 πολιτευομένων εἰς ἅπαντας ἀφικνεῖται. διὸ καὶ τὰς τιμωρίας
 ὁ Σόλων τοῖς μὲν ἰδιώταις ἐποίησε βραδείας, ταῖς δ' ἀρχαῖς 20
 καὶ τοῖς δημαγωγοῖς ταχείας, ὑπολαμβάνων τοῖς μὲν ἐνδέ-

3 ἐν τῷ δήμῳ post ἀπαγορεύουσιν add. AF: om. S al. 4 ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι SYO: ὧ δικασταὶ A: ἄνδρες δικασταὶ F 5 ἀνείργειν
 Blass coll. xxv 48 8 πάλιν om. S¹ 10 τι om. F 12 τῆς
 τούτων κακίας post ἀπολαύειν add. S corr. Y γρ. F γρ. 15 ἀποσφαλῇ
 S: ἀποσφαλῇ ἢ διαμάρτη AFYO: σφαλῇ Apsines Rh. Gr. ix 527
 16 συμπλέουσι AF παρεσκεύασεν SAYO: κατεσκεύασεν F al.
 19 post ἅπαντας add. ὑμᾶς FO: ὑμῶν A 20 post Σόλων septem
 octove litterae erasae in S βραδείας ante ἐποίησε F Apsines

χεσθαι καὶ παρὰ τὸν χρόνον τὸ δίκαιον λαβεῖν, τοῖς δ' οἱκ
 ἐνεῖναι περιμεῖναι· τὸ γὰρ τιμωρησόμενον οὐχ ὑπέσται τῆς
 πολιτείας καταλυθείσης. καὶ τούτοις τοῖς δικαίοις οὐδεὶς
 οὕτως οὐτ' ἀναιδὴς οὐθ' ὑπὲρ ὑμᾶς φρονῶν ἐστὶν ὅστις
 5 ἀντιλέγειν ἐπιχειρήσει, πλὴν Ἀριστογείτονος τουτουὶ καὶ
 τῆς τούτου πονηρίας. ἀλλὰ πάσας καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς [802]
 πολιτευομένους εὐρήσομεν, ἐπειδὴν ἅπαξ τι καταγνώθ' ὑμεῖς,
 τούτοις ἐμμένοντας. τούτο μὲν γὰρ ὅταν ἀποχειροτονηθῶσι 5
 τινες τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς, παραχρῆμα πέπαινται ἄρχοντες
 10 καὶ τοὺς στεφάνους περιήρηνται· τούτο δ' ὅσοις τῶν θεσμο-
 θετῶν εἰς Ἄρειον πάγον οὐχ οἶόν τ' ἐστὶν ἀνελθεῖν,
 παρέντες τὸ βιάζεσθαι στέργουσιν ταῖς ὑμετέραις γνώσεσι.
 καὶ τοῦτ' εἰκότως· ὥσπερ γάρ, ὅταν ἄρχωσι, τοὺς ἰδιώτας
 οἴονται δεῖν αὐτοῖς πειθαρχεῖν, ὡσαύτως, ὅταν αὐτοὶ ἰδιῶται
 15 γένωνται πάλιν, τοῖς τῆς πόλεως ἄρχουσι νόμοις δικαίως
 ἂν ἀκολουθοῖεν. ἔτι τοίνυν οἱ πολιτευόμενοι πάντες, ἐκ τῶν 6
 παλαιῶν εἰ βούλεσθ' ἀρξάμενοι χρόνων θεωρεῖν, ὡσαύτως
 φαίνονται εἴκοντες τοῖς ὑμετέροις δικαίοις. Ἀριστείδην
 μὲν γέ φασιν ὑπὸ τῶν προγόνων μετασταθέντ' ἐν Αἰγίνῃ
 20 διατρίβειν, ἕως ὃ δῆμος αὐτὸν κατεδέξατο, Μιλτιάδην δὲ
 καὶ Περικλέα ὀφλόντας, τὸν μὲν τριάκοντα, τὸν δὲ πεντή-
 κοντα τάλαντα, ἐκτείσαντας οὕτω δημηγορεῖν. ὃ καὶ δεινό- 7
 τaton ἂν εἴη συμβαῖνον, τοὺς μὲν πολλὰ καὶ μεγάλα ποιή-
 σαντας ὑμᾶς ἀγαθὰ μὴ τυχεῖν ταύτης τῆς δωρεῖας, ὥστε
 25 παρὰ τοὺς νόμους τι τοὺς κειμένους ὑμῖν πράξαι, τὸν δὲ

1 post τὸ duae litterae erasae in S 2 ἐνεῖναι SYO: εἶναι
 vulg. 6 πόλμης καὶ post τούτου add. FYO: om. SA καὶ ante
 τὰς om. YO: add. SAF 8 τούτοις] τούτους S¹F 12 post
 στέργουσιν add. εἴκοντες S: ἐμμένοντες F: om. A 13 τοῖτο
 SΛYO: ταῦτ' F. ποιούσιν post εἰκότως add. F: om. SΛYO
 14 αὐτοὶ secl. Weil 18 αὐτοὶ ante φαίνονται add. A: καὶ αὐτοὶ
 post φαίνονται add. F 19 μὲν γέ SΛYO: μὲν γὰρ F
 21 ὀφείλοντας SYO 22 τάλαντα om. SY¹ 22-23 δ καὶ
 . . . εἴη] καὶ δεινὸν ἂν εἴη γε SY¹ 24 τυχεῖν] μετέχειν SYO
 25 τοὺς κειμένους ὑμῖν] παρ' ὑμῖν F, cf. xxx 8

μηδὲν μὲν ἀγαθὸν εἰργασμένον, ὑπερπληθῇ δ' ἐξημαρτηκότα, τοῦτον οὕτω προχείρως φαίνεσθαι καὶ παρὰ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δίκαιον ἐξουσίαν παρ' ὑμῶν τοῦ παρανομεῖν εἰληφότα. καὶ τί δεῖ λέγειν περὶ τῶν παλαιῶν; ἀλλὰ τοὺς ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν ἀναλογίσασθε, εἴ τις οὕτως ἀναιδῆς γέγονεν πώποτε· 5

[803] οὐδένα γὰρ ἂν εὖροιτε, εἰ βουλήσεσθ' ἀκριβῶς ἐξετάζειν.

8 χωρὶς τοίνυν τούτων, ὅταν τις ψηφίσματος ἢ νόμου γραφὴν ἀπενέγκῃ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὁ μὲν νόμος ἢ τὸ ψήφισμ' ἄκυρόν ἐστιν, ὁ δὲ θεὸς ἢ γράψας οὐδὲν ἀναισχυντεῖ βιαζόμενος, ἀλλ' ὅ τι ἂν ὑμεῖς ψηφίσῃσθε, τούτῳ ἐμμένει, καὶ 10 ἢ πρῶτος τῷ δύνασθαι λέγειν ἢ πράττειν ἐν ὑμῖν. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον, ἃ μὲν ἅπαντες ὑμεῖς συλλεγέμεντες ἐψηφίσασθε, διὰ τοὺς νόμους ἄκυρ' εἶναι, τὴν δ' Ἀριστογείτονος βούλησιν εἰς τὸ παρανομεῖν κυριωτέραν οἶεσθαι δεῖν τῶν 9 νόμων αὐτῶν καταστήσαι; πάλιν τοίνυν ὅταν τις ἐπέξιων 15 μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ἐφ' οἷς οἱ νόμοι κελεύουσι τὸ λοιπὸν μὴ γράφεσθαι μηδ' ἀπάγειν μηδ' ἐφηγεῖσθαι, τὸν αὐτὸν τρόπον παρὰ ταῦτ' οὐδεὶς οἶεται δεῖν πράττειν τῶν ἐνόχων ὄντων τούτοις τοῖς ἐπιτιμίοις. Ἀριστογείτονι δέ, ὥς ἔοικε, μόνῳ τῶν ἀπάντων οὐδὲν οὔτε 20 δικαστήριον οὔτε νόμος κυριώτερόν ἐστι τῆς αὐτοῦ βουλῆ- 10 σεως. καὶ ταῦτα πάνθ' οὕτω διαφυλάττουσιν οὐδεπώποτ' οὔθ' ὑμῖν οὔτε τοῖς προγόνοις μετεμέλησεν. ἔστι γὰρ δημοκρατίας φυλακὴ τῶν μὲν ἐχθρῶν ἢ βουλευομένων ἢ μαχομένων περιεῖναι, τῶν δὲ νόμων ἢ προαιρουμένων 25 ἢ συναναγκαζομένων ἡττᾶσθαι. καὶ ταῦθ' ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον προσήκει πράττεσθαι, καὶ παρ' αὐτοῦ τούτου συνω-

1 μὲν om. S Y ὑπερπληθῇ] παμπληθῇ F S γρ. 6 βουλήσεσθε
 S Y O: βούλεσθε A: βούλοισθε F 9 ακυρος S 11 τῷ
 S Y: τὸ vulg. 13 διὰ S A Y O: κατὰ F ante διὰ, non post
 νόμους, distinxit Weil 15 καταστήσαι codd.: καταστήναι
 G. H. Schaefer 16 μὴ μεταλάβῃ] μετὰλάβῃ S, sed litterae eta in
 rasura: fortasse fuit μήτελάβῃ (Dindorf) 21 κυριώτερος A O
 αὐτοῦ edd. Turr.: αὐτοῦ S: αὐτοῦ codd. 24 τὸ ante τῶν add.
 F: om. S A Y O 27 φανερώς post τούτου add. A F

- μολόγηται. ὅτε γὰρ Ὑπερείδης ἔγραψε, τῶν περὶ Χαιρώ- 11
 νειαν ἀτυχημάτων τοῖς Ἑλλησι γενομένων, καὶ τῆς πόλεως
 ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἐδαφῶν εἰς κίνδυνον μέγιστον κατακεκλει-
 μένης, εἶναι τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους, ἵν' ὁμονοοῦντες ἅπαντες [804]
 5 ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας προθύμως ἀγωνίζωνται, ἐάν τις κίνδυνος
 τηλικούτος καταλαμβάνῃ τὴν πόλιν, τούτου τοῦ ψηφίσματος
 γραφὴν παρανόμων ἀπενέγκας ἡγωνίζετ' ἐν τῷ δικαστηρίῳ.
 καίτοι πῶς οὐ δεῖνόν εἰς μὲν τὴν [ὑπὲρ] τῆς πατρίδος σωτη- 12
 ρίαν μηδεὶν τῶν πολιτῶν Ἀριστογείτονα τουτονὶ συγχωρῆσαι
 10 τυχεῖν τῆς ἐπιτιμίας, εἰς δὲ τὴν αὐτοῦ παρανομίαν παρὰ
 πάντων ὑμῶν ἀξιοῦν λαμβάνειν τὴν αὐτὴν δωρεάν; καίτοι
 πολὺ γε νομιμώτερον καὶ δικαιοτέρον τὸ ψήφισμ' ἐκεῖν' ἦν
 οὗ σὺ νῦν ἀξιοῖς ψηφίσασθαί σοι τουτουσί. τὸ μὲν γὰρ 13
 ἴσον καὶ κοινὸν ἅπασιν τοῖς πολίταις ἦν, τὸ δ' ἄνισον καὶ
 15 σοὶ μόνῳ τῶν ἐν τῇ πόλει τὴν πλεονεξίαν κατασκευάζον·
 καὶ τὸ μὲν ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι τὴν εἰρήνην ἐφ' ᾧ θ' ἕνα
 κύριον τῆς ὅλης πολιτείας καταστῆναι, τὸ δ' ὑπὲρ τοῦ τὰ
 τουτωνὶ δόγματα καὶ νόμιμα ἐκ παλαιοῦ παραδοθένθ' ὑπὸ
 20 τῶν προγόνων σοὶ μόνῳ δεδόσθαι ἐξουσίαν ἀδεῶς παραβαί-
 νοντι καὶ πράττοντι ὃ τι ἂν βουληθῆς. ἡδέως δ' ἂν ἔγωγ' 14
 αὐτὸν ἐρωτήσαιμι πότερ' ἔννομον καὶ δικαίαν ἐποιήσατο τοῦ
 ψηφίσματος τὴν γραφὴν ἢ τοῦναντίον ἄδικον καὶ παρά-
 νομον. εἰ μὲν γὰρ ἀσύμφορον καὶ τῷ δήμῳ βλαβεράν,
 δι' αὐτὸ τοῦτο δικαίως ἂν ἀποθάνοι· εἰ δὲ συμφέρουσιν
 25 καὶ τοῖς πολλοῖς ὠφέλιμον, διὰ τί νῦν τὰναντί' οἷς αὐτὸς
 ἔγραψας ψηφίζεσθαι τούτους ἀξιοῖς; ἀλλ' οὐτ' ἐκεῖνα δίκαια
 οὔτε ταῦτ' ἔννομ' οὐδὲ συμφέροντ' ἐστὶν ὑμῖν. ὁρῶ δ' ὑμᾶς 15
 ἔγωγ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταύτην ἔχοντας τὴν γνώμην καὶ
 περὶ ὑμῶν αὐτῶν· πολλὰς γὰρ ἐνδείξεις ἤδη κατεψηφίσασθ' [805]
 30 ἰδιωτῶν ἀνθρώπων. καίτοι πῶς οὐ δεῖνόν ἐφ' ὑμῶν μὲν
 αὐτῶν ἐξετάζεσθαι ἀκριβῶς τοὺς νόμους, ἐπὶ δὲ τῶν περι-

8 ὑπὲρ secl. Reiske

12 τὸ ψήφισμα secl. Weil

24 δι'

αὐτὸ] διὰ F

ἀποθάνοι S A Y O: ἀποθάνοις F

28 ὧ ἄνδρες

'Αθηναῖοι S Y O: ὧ δικασταὶ A: ἄνδρες δικασταὶ F

εργαζομένων τι καὶ κοινῇ πάντας ἐνοχλούντων καὶ προσ-
ποιουμένων ὑπὲρ τοὺς ἄλλους εἶναι ῥαθύμως οὕτως ἔχειν;

- 16 Οὐ γὰρ δὴ τινες ὑμῶν οὕτως ἔχουσιν, ὥς προσῆκον μὲν
ταύθ' οὕτως ἔχειν ὥς ἐγὼ λέγω, διὰ δὲ τὴν ἐπιείκειαν τὴν
'Αριστογείτονος καὶ τὸ χρήσιμον αὐτὸν ὑμῖν εἶναι παροπτέον 5
τι καὶ παρανομοῦντ' αὐτόν. ὅτι μὲν γὰρ πονηρὸς καὶ τὸν
τρόπον δεινῶς ἄδικος, ἱκανῶς ὑμῖν, ὥς ἔγωγ' οἶμαι, ἐκ τῶν
προειρημένων Λυκούργος ἐπιδέδειχεν· ὅτι δ' οὐδὲ χρήσιμος,
17 ἐξ αὐτῶν τῶν πολιτευμάτων ἂν τις αὐτοῦ θεωρήσειεν. τίνα
γὰρ παραγαγὼν εἰς τὸ δικαστήριον, ὦν ῥητιάτο, τούτων καὶ 10
ῥήρηκεν [καὶ εἶλεν]; ἢ ποῖον πόρον ὑμῖν πεπόρικεν; ἢ τί
ψήφισμα γέγραφεν ᾧ πεισθέντες ὑμεῖς οὐ πάλιν μετανοῆσαι
προείλεσθε; καὶ γὰρ ταῦτα· οὕτω σκαιὸς ἐστὶ καὶ βάρβαρος
τὸν τρόπον ὥστε, ὅταν ὑμᾶς ἴδῃ πρὸς τινας ὀργισθέντας τι
καὶ μᾶλλον τοῦ δέοντος παροξυνθέντας, τηνικαῦτα παρὰ τὴν 15
ὀργὴν ὑμῶν τὰ βουλήματα λαβὼν τοῖς καιροῖς ἐναντιοῦται.
18 δεῖ δὲ τὸν πολιτευόμενον ὑπὲρ ὑμῶν οὐχὶ τοῖς ἐξαίφνης μετ'
ὀργῆς πάθουσιν ὑμῖν συμπίπτουσιν ἐπακολουθεῖν, ἀλλὰ τοῖς
λογισμοῖς καὶ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς ὑπάρχουσιν καιροῖς·
τὰ μὲν γὰρ ταχὺ μεταπίπτειν εἴθισται, τὰ δὲ διαμένειν καὶ 20
πλείω χρόνον ὑπάρχειν· ὦν οὗτος οὐδὲν ἐνθυμούμενος
ἐλέγχει τὰ πόρρητα τῆς πολιτείας, ὥστε ταῦτ' ἀναγκάζεσθαι
[806] καὶ κύρια καὶ πάλιν ἄκυρα ποιεῖν.

- 19 'Αλλ' ἴσως ὅτι πρὸς ἅπαντας ἀεὶ προαιρεῖται λοιδορεῖσθαι
καὶ διαβοᾶσθαι καὶ μέμφεσθαι τὰ λεγόμενα, διὰ ταῦτα περι- 25
ποιῆσαι νῦν αὐτὸν ἀρμόττει. ἀλλὰ ταυτά γε νῆ τὴν 'Αθηνᾶν

1 τι SY¹ : τε vulg. 3 προσῆκον Taylor : προσήκειν S vulg. :
προσῆκει A 5 παροπτέον codd. : περιοπτεῖον Cobet 7 δεινῶς
S : om. cett. 8 Λυκούργος secl. Weil οὐδὲ] οὐδὲν Cobet
9 αὐτοῦ Frohberger : αὐτὸν codd. 10 ῥητιάτο F : αἰτιᾶται S A Y O
11 ῥήρηκεν [καὶ εἶλεν] Weil : κατηγόρηκε(ν) καὶ εἶλε(ν) S Y O : ῥήρηκε
(εἴρηκε) κατηγορῶν A F 12 ᾧ . . . μετανοῆσαι] δ . . . μεταποιῆσαι
Weil, forte recte 13 ταῦτα] distinxit Dobree 14 πρὸς
. . . τι Blass : πρὸς τινος ὀργισθέντας A : παροργισθέντας τι πρὸς τινας
S vulg. 22 ἐλέγχει vulg. S γρ. : ἐλέγχεται SY¹ 24 λοιδορεῖσθαι
διαβοᾶσθαι μέμφεσθαι A

ὄνειδός ἐστιν, ἄνδρες δικασταί, τῇ πόλει γιγνόμεν' ἐπὶ τοῦ
 βήματος, καὶ διὰ τὰς τούτων ἀπονοίας ἐπονείδιστον ἤδη τὸ
 πολιτεύεσθαι παρὰ τοῖς ἐπιεικέσιν ὑμῶν ἐστιν. εἰ δ' οὖν
 5 τινι τοῦθ' ὑμῶν ἐν ἡδονῇ συμβέβηκεν, οὐκ ἀπορήσετε τῶν
 τοιαῦτα ποιησόντων, ἐπεὶ καὶ νῦν μεστὸν τὸ βῆμ' ἐστίν.
 οὐ γὰρ ἐπιτιμᾶν τοῖς συμβεβουλευμένοις χαλεπόν, ἀλλὰ
 συμβουλευσαι καὶ πείσαι τι τῶν δεόντων ὑμᾶς ψηφίσασθαι.
 πρὸς δὲ τούτοις, εἰ μὲν μὴ καὶ πρότερον τοῖς αὐτοῖς τούτοις 20
 χρώμενος λόγοις ἐξηπάτησεν ὑμᾶς, ὅτ' ἠγωνίσαστο τὴν προ-
 10 τέραν ἔνδειξιν, ἣν μὲν οὐδ' οὕτω δίκαιον παρὰ τοὺς ὑπάρχοντας
 νόμους τι συγχωρεῖν (οὐ δεῖ γὰρ παρανομεῖν δόντας τισὶ τοὺς
 ἄλλους κατὰ τοὺς νόμους ἀξιοῦν πράττειν), οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως
 γ' εὐλογώτερον ἦν τὸ πιστεῦσαι καὶ καταχαρίσασθαι καὶ
 προέσθαι τι τῶν τοιούτων. ἐπειδὴ δὲ τότ' ἀφέντες ἐπὶ ταῖς 21
 15 ὁμολογουμέναις ἐλπίσιν, μικρὸν ὕστερον τὸν αὐτὸν τοῦτον,
 ὡς πράττοντα καὶ λέγοντα μὴ τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ, πάλιν
 ἐκολάσατε, τίς ὑπολείπεται σκῆψις ὑμῖν ἀρμόττουσα, ἂν νῦν
 παρακρουσθῆτε; ὦν μὲν γὰρ ἔργῳ πείραν εἰλήφατε, τί δεῖ
 τοῖς λόγοις πιστεύειν; ὦν δὲ μηδέπω τὴν δοκιμασίαν ἔχειτ'
 20 ἀκριβῆ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ἐκ τῶν λεγομένων ἴσως ἀναγκαῖόν
 ἐστι κρίνειν. θαυμάζω δ' ἔγωγε τῶν οὕτως ἐχόντων ὥστε 22
 τὰ μὲν ἴδια τοῖς ἐκ τῶν παρεληλυθότων χρόνων οὖσιν
 ἐπιεικέσι, τούτοις παρακατατίθεσθαι, τὰ δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ [807]
 κοινὰ τοῖς ὁμολογουμένως ἐξεληλεγμένοις οὖσι φαύλοις ἐπι-
 25 τρέπειν. καὶ κύνα μὲν ἐπὶ ποίμνην ἀγεννῇ καὶ φαῦλον οὐδ'
 ἂν εἰς ἐπιστήσειε φυλάττειν· ἐπὶ δὲ τοὺς τὰ κοινὰ πράτ-
 τουσας τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους φασὶν ἔνιοι φύλακας δεῖν

1 τῇ πόλει γιγνόμενα A: γιγνόμενα τῇ πόλει F¹: τὰ γιγνόμενα τῇ
 πόλει SYOF corr. 4 τινὶ τοῦθ' S al.: τινὶ F: ταῦτά τισιν

A 6 συμβουλευομένοις A 7 καὶ ante συμβουλευσαι (συμ-
 βεβουλευσαι S) add. SYO: om. cett. 9 ἠγωνίσαστο] ἠγωνή-
 σατο S: ἠγωνίζετο AF 10 τὸ παρὰ AF 11 τὸ παρανο-
 μεῖν A 15 ὁμολογουμέναις SAYO: μελλούσαις F, cf. xviii 89

22 παρεληλυθότων vulg.: παρελθότων S: παρελθόντων A 23-24
 παρακατατιθεμένων . . . ἐπιτρεπόντων AF, cf. x 40, xlv 83 24 ὁμο-
 λογουμένοις καὶ F 25 ποίμνιον F

ἐπιπέμπειν, οἱ προσποιούμενοι μηνύειν τοὺς ἁμαρτάνοντας αὐτοὶ τῆς μεγίστης εἰσὶ φυλακῆς δεόμενοι.

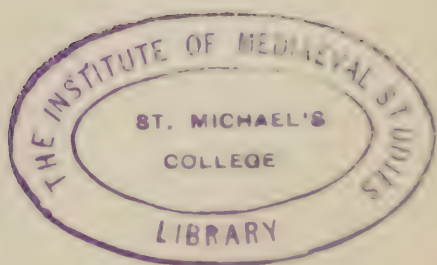
- 23 Ὡν, ἐὰν ἔχητε νοῦν, ἐνθυμούμενοι τοὺς μὲν φάσκοντας τούτους τῷ λόγῳ φιλεῖν ὑμᾶς χαίρειν ἔάσετε, αὐτοὶ δὲ τοῦτ' ἐκ παντὸς τρόπου παραφυλάξετε, ὅπως μηδενὶ δῶτ' ἐξουσίαν 5 ἀκύρους τοὺς νόμους ποιεῖν, ἄλλως τε καὶ τῶν [πολλῶν] ὑπὲρ τοῦ πλήθους καὶ λέγειν καὶ γράφειν δύνασθαι προσποιουμένων. ὥς πάνδεινόν ἐστιν τοὺς μὲν προγόνους ὑπὲρ τοῦ μὴ καταλυθῆναι τοὺς νόμους ἀποθυῆσκειν τολμᾶν, ὑμᾶς δὲ μηδὲ τοὺς ἐξαμαρτάνοντας εἰς αὐτοὺς τιμωρεῖσθαι, καὶ τὸν 10 μὲν γράψαντα τοὺς νόμους Σόλωνα [ἐψηφίσθαι] χαλκοῦν ἐν ἀγορᾷ στήσαι, αὐτῶν δὲ τῶν νόμων ὀλιγωροῦντας φαίνεσθαι,
- 24 δι' οὓς κἀκείνον ὑπερβαλλόντως συμβέβηκε τιμᾶσθαι. πῶς δ' οὐκ ἂν εἴη τὸ συμβαῖνον ἄλογον, εἰ νομοθετοῦντες μὲν ὀργίζεσθε τοῖς πονηροῖς, ἐπ' αὐτοφώρῳ δὲ τινὰς εἰληφότες 15 ἀθώους ἔάσετε; καὶ τὸν μὲν νομοθέτην ἐν' ὄντα πᾶσιν ὑπὲρ ὑμῶν ἀπεχθάνεσθαι τοῖς φαύλοις, ὑμᾶς δὲ μηδ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν κοινῇ συλλεγέντας ἐπιδείξασθαι μισοῦντας τοὺς πονηροὺς, ἀλλ' ὑφ' ἐνὸς ἀνδρὸς πονηρίας ἡττηθῆναι; καὶ θάνατον μὲν ὠρικένοι τὴν ζημίαν, ἐὰν τις οὐκ ὄντα νόμον 20
- [808] παράσχηται, τοὺς δὲ τοὺς ὄντας εἰς τὴν τῶν οὐκ ὄντων νόμων τάξιν ἄγοντας, τούτους ἀτιμωρήτους περιορᾶν;

- 25 Οὕτω δ' ἂν ἀκριβέστατα συνθεωρήσαιτε τὸ τοῖς κειμένοις νόμοις πείθεσθαι ἡλίκον ἀγαθόν ἐστιν, καὶ τὸ καταφρονεῖν

1 ἐπιπέμπειν] ἐφιστάνειν F   ἐξαμαρτάνοντας A   4 τούτους] τούτω (τούτῳ) S Y O   4-5 ἔάσετε . . . παραφυλάξετε Cobet : ἔάσατε . . . παραφυλάξατε codd.   5 fort. δώσατε Richards
6 πολλῶν secl. G H. Schaefer   10 ἐξαμαρτάνοντας S A Y O : ἁμαρτάνοντας F   αὐτοὺς Taylor : αὐτοὺς vulg. : ἑαυτοὺς S   προελέσθαι post τιμωρεῖσθαι add. vulg. : om. S Y O   11 ἐψηφίσθαι B F corr. : ἐψηφισασθε S : ψηφίσασθαι vulg. : om. Blass cum Apsin. ix 526, 527
12 οὕτως post νόμων add. vulg. : om. S solus   16 ἔάσατε S vulg. (cf. ἀφήσατε Apsin.) : ἔάσατε A : ἔασαίτε Cobet   18 συλλέγοντας S   ἐνδείξασθαι Apsin.   20 τὴν om. F   21 τοὺς ὄντας Weil : ὄντας S F Y O : τοὺς ὄντας νόμους A   τῶν ὥσπερ οὐκ S Y   23 συνθεωρήσατε S F Y O   24 μὴ καταφρονεῖν Y et ut videtur S¹ (duae litterae ante καταφρονεῖν in S erasae)

καὶ τὸ μὴ πειθαρχεῖν αὐτοῖς ἡλίκον κακόν, εἰ τὰ τ' ἐκ τῶν
νόμων ἀγαθὰ χωρὶς καὶ τὰ διὰ τῆς παρανομίας συμβαί-
νοντα πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῖν αὐτοῖς ποιησάμενοι θεωρήσαιτε.
εὐρήσετε γὰρ τὴν μὲν τὰ τῆς μανίας καὶ ἀκρασίας καὶ
5 πλεονεξίας, τοὺς δὲ τὰ τῆς φρονήσεως καὶ σωφροσύνης
καὶ δικαιοσύνης ἔργα διαπραττομένους. δῆλον δέ· τῶν γὰρ 26
πόλεων ταύτας ἄριστ' οἰκουμένας ἴδοιμεν ἂν ἐν αἷς ἄριστοι
νομοθέται γεγόνασιν· τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἀρρω-
στήματα τοῖς τῶν ἱατρῶν εὐρήμασι καταπαύεται, τὰς δ' ἐν
10 ταῖς ψυχαῖς ἀγριότητας αἱ τῶν νομοθετῶν ἐξορίζουσι διάνοιαι.
ὅλως δ' οὐδὲν οὔτε σεμνὸν οὔτε σπουδαῖον εὐρήσομεν ὃ μὴ
νόμου κεκοινώνηκεν, ἐπεὶ καὶ τὸν ὅλον κόσμον καὶ τὰ θεῖα 27
καὶ τὰς καλουμένας ὥρας νόμος καὶ τάξις, εἰ χρὴ τοῖς
ὀρωμένοις πιστεύειν, διοικεῖν φαίνεται. παρακαλέσαντες
15 οὖν ὑμᾶς αὐτούς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσατε μὲν τοῖς
νόμοις, καταψηφίσασθε δὲ τῶν εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν
προηρημένων. καὶ ταύτ' ἔαν πράξητε, τὰ δέοντα ποιήσετε
καὶ τὰ κράτιστα ψηφιεῖσθε.

1 τὸ ante μὴ om. vulg. : add. S A Y τῶν νόμων] τοῦ νόμου Weil
2 ἀγαθὰ secl. Weil 3 θεωρήσαιτε Reiske : θεωρήσετε S F Y O :
θεωρήσατε Λ 4 τῆς ante ἀκρασίας add. S A Y O : om. F 5 τῆς
ante πλεονεξίας add. vulg. : om. S Y 5-6 τοὺς δὲ . . . διαπραττο-
μένους Λ S corr. : τὸν δὲ . . . διαπραττόμενον S¹ F Y O (Weil)
5 φρονήσεώς τε καὶ S Y O 15 ὃ ante ἄνδρες add. vulg. : om. S A O

OXFORD CLASSICAL TEXTS

The prices given of copies on ordinary paper are for copies bound in limp cloth; uncut copies may be had in paper covers at 6d. less per volume (1s. less for those priced from 6s. in cloth).

All volumes are also on sale interleaved with writing-paper and bound in stout cloth; prices in square brackets.

April, 1915

OXFORD: AT THE CLARENDON PRESS
LONDON: HUMPHREY MILFORD
OXFORD UNIVERSITY PRESS, AMEN CORNER, E.C.

Crown 8vo. Prices in cloth (A), interleaved (B), on India paper (C)
 Uncut copies in paper covers at 6d. less (1s. for those priced at 6s. or above in cloth)

Greek

	A	B	C
Aeschylus. A. SIDGWICK	3s. 6d.	7s. 6d.	4s. 6d.
Antoninus. J. H. LEOPOLD	3s.	5s. 6d.	4s.
Apollonius Rhodius. R. C. SEATON	3s.	5s. 6d.	4s.
Aristophanes. F. W. HALL, W. M. GELDART			8s. 6d.
I. Ach., Eq., Nub., Vesp., Pax, Aves	3s. 6d.	7s. 6d.	4s. 6d.
II. Lys., Thesm., Ran., Eccl., Plut. fr.	3s. 6d.	7s. 6d.	4s. 6d.
Aristotle. I. BYWATER. De Arte Poetica	2s.	4s. 6d.	
Ethica. (Quarto writing-paper, 10s. 6d.)	4s.	8s.	5s.
Bucolici Graeci. U. v. WILAMOWITZ-MOELLENDORFF.	3s.	7s.	4s.
Demosthenes. S. H. BUTCHER			12s. 6d.
I. Orationes I-XIX	4s. 6d.	8s. 6d.	
II. i. Orationes XX-XXVI	3s. 6d.	7s. 6d.	
Euripides. G. G. A. MURRAY			12s. 6d.
I. Cyc., Alc., Med., Heracl., Hip., Andr., Hec.	3s. 6d.	7s. 6d.	} 9s.
II. Suppl., Herc., Ion, Tro., El., I. T.	3s. 6d.	7s. 6d.	
III. Hel., Phoen., Or., Bacch., Iph. Aul., Rh.	3s. 6d.	7s. 6d.	4s. 6d.
Hellenica Oxyrhynchia cum Theopompi et }	4s. 6d.	8s. 6d.	
Cratippi fragmentis. B. P. GRENFELL, A. S. HUNT			
Herodotus. K. HUDE. I (Books I-IV)	4s. 6d.	10s.	} 12s. 6d.
II (Books V-IX)	4s. 6d.	10s.	
Homer. I-II. Iliad. D. B. MONRO, T. W. ALLEN. I-XII	3s.	5s. 6d.	} 7s.
Books XIII-XXIV	3s.	5s. 6d.	
III-IV. Odyssey. T. W. ALLEN. Books I-XII	3s.	5s. 6d.	} 6s.
Books XIII-XXIV	3s.	5s. 6d.	
V. Hymns, etc. T. W. ALLEN	4s. 6d.	8s. 6d.	5s.
Hyperides. F. G. KENYON	3s. 6d.	6s.	
Longinus. A. O. PRICKARD	2s. 6d.	5s.	
Lysias. K. HUDE	3s. 6d.	7s.	4s. 6d.
Plato. J. BURNET. (India Paper I-III, 20s. IV-V, 18s.)			
I. Euth., Apol., Crit., Ph.; Crat., Tht., Soph., Polit.	6s.	12s.	7s.
II. Par., Phil., Symp., Phdr.; Alc. I, II, Hipp., Am.	6s.	12s.	7s.
III. Thg., Chrm., Lch., Lys.; Euthd., Prot., Gorg., }	6s.	12s.	7s.
Men.; Hp., Ma. et Min., Io, Mn.			
IV. Clit., Rep., Tim., Critias	7s.	14s.	8s. 6d.
Republic separately (4to with margin, 10s. 6d.)	6s.	12s.	
Clit., Tim., Crit., paper covers, 2s.			
V. Part i. Minos, Leges I-VIII	} 8s.	16s.	10s. 6d.
Part ii. Leges IX-XII, Ep., Epp., Def., Spuria			
Separately: Tetr. i; Ap. and Men.; Tetr. v, paper covers, 2s. each. Tetr. vi			
Theophrasti Characteres. H. DIELS	3s. 6d.	6s.	[together 8s. 6d.]
Thucydides. H. STUART JONES. Bks. I-IV; V-VIII each	3s. 6d.	7s. 6d.	
Tragicorum Fragmenta Papyracea. A. S. HUNT	3s.	5s. 6d.	
Xenophon. E. C. MARCHANT. I-III			12s. 6d.
I. Historia Graeca and III. Anabasis	each 3s.	7s.	
II. Libri Socratici and IV. Institutio Cyri	each 3s. 6d.	7s. 6d.	
The Oxford Greek Testament. The Revisers' }	3s. net		4s. net.
Text, with app. crit. by A. SOUTER (Quarto writing-paper, 8s. 6d. net). Not sold in paper covers			

Latin

	A	B	C
Asconius. A. C. CLARK	3s. 6d.	6s.	
Caesar, Commentarii. R. L. A. DU PONTET			7s.
Bellum Gallicum	2s. 6d.	6s.	
Bellum Civile	3s.	7s.	
Catullus. R. ELLIS	2s. 6d.	5s.	
With Tibullus and Propertius			8s. 6d.
Cicero, Epistulae. L. C. PURSER			21s.
I. ad Fam.	6s.	12s.	
II. ad Att., Pars i (1-8), Pars ii (9-16)	each 4s. 6d.	8s. 6d.	
III. ad Q. F., ad M. Brut., Fragn.	3s.	5s. 6d.	
Orationes. A. C. CLARK and W. PETERSON.			
Rosc. Am., I. Pomp., Clu., Cat., Mur., Cael. CLARK	3s.	7s.	18s. 6d.
Pro Milone, Caesarianae, Philippicae. CLARK	3s.	7s.	
Verrinae. PETERSON	4s.	8s.	
Quinct., Rosc. Com., Caec., Leg. Agr., Rab. Per- duell., Flacc., Pis., Rab. Post. CLARK	3s.	7s.	16s.
Post Reditum, De Domo, Har. Resp., Sest., Vat., Prov. Cons., Balb. PETERSON	3s.	7s.	
Tull., Font., Sull., Arch., Plane., Scaur. CLARK	2s. 6d.	5s.	
Rhetorica. A. S. WILKINS			7s. 6d.
I. De Oratore	3s.	7s.	
II. Brutus, etc.	3s. 6d.	7s. 6d.	
Horace. E. C. WICKHAM. Ed. 2. H. W. GARROD	3s.	5s. 6d.	4s. 6d.
Isidori Etymologiae. W. M. LINDSAY. Two vols.	20s.	32s.	25s.
Livy. Bks. 1-5. R. S. CONWAY and C. F. WALTERS	4s.		5s. 6d.
Lucretius. C. BAILEY	3s.	5s. 6d.	4s.
Martial. W. M. LINDSAY	6s.	12s.	7s. 6d.
Nepos. E. O. WINSTEDT	2s.	4s. 6d.	
Ovid. S. G. OWEN. Tristia, Epistulae ex Ponto	3s.		
Persius and Juvenal. S. G. OWEN	3s.	5s. 6d.	4s.
Plautus. W. M. LINDSAY. I. Amph.—Merc.	6s.	13s. 6d.	16s.
II. Miles—fragn.	6s.	13s. 6d.	
Propertius. J. S. PHILLIMORE. (I. P. with Catullus)	3s.	5s. 6d.	
Statius			10s. 6d.
Silvae. J. S. PHILLIMORE	3s. 6d.	6s.	
Thebais and Achilleis. H. W. GARROD	6s.	12s.	
Tacitus			15s.
Annales. C. D. FISHER	6s.	12s.	7s.
Historiae. C. D. FISHER	4s.	7s. 6d.	5s. 6d.
Opera Minora. H. FURNEAUX	2s.	4s. 6d.	
Terence. R. Y. TYRRELL	3s. 6d.	7s. 6d.	5s.
Tibullus. J. P. POSTGATE. (India Paper, see Catullus)	2s.	4s. 6d.	
Vergil. Sir ARTHUR HIRTZEL	3s. 6d.	8s. 6d.	4s. 6d.
Appendix Vergiliana. R. ELLIS	4s.	7s.	

Nouum Testamentum Latine, secundum Editionem Sancti Hieronymi.
 Recensuit I. WORDSWORTH, Episcopus Sarisburiensis; in operis societatem adsumto
 H. I. WHITE. Editio Minor. Edited by H. J. WHITE. With select apparatus
 criticus and marginal references. 2s. net; on Oxford India paper, 3s. net.

rationes

. Butcher) Vol II # 7064

THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
10 ELMSLEY PLACE
TORONTO 5, CANADA.

7064

